

Raport roczny 2017

Bank Zachodni WBK

 Grupa Santander

Wybrane dane dotyczące skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Banku Zachodniego WBK S.A.

WYBRANE DANE FINANSOWE		w tys. PLN		w tys. EUR	
		za okres:	31.12.2017	31.12.2016	31.12.2017
Dane dotyczące skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Banku Zachodniego WBK S.A.					
I	Wynik z tytułu odsetek	5 276 897	4 770 372	1 243 173	1 090 196
II	Wynik z tytułu prowizji	2 013 126	1 914 720	474 268	437 580
III	Wynik operacyjny	3 700 772	3 453 821	871 857	789 319
IV	Zysk przed opodatkowaniem	3 335 221	3 122 054	785 738	713 498
V	Zysk netto należny udziałowcom BZ WBK S.A.	2 213 054	2 166 847	521 369	495 200
VI	Przepływy pieniężne netto – razem	(4 176 431)	(838 893)	(983 917)	(191 716)
VII	Aktywa razem	152 674 444	150 099 716	36 604 676	33 928 507
VIII	Zobowiązania wobec banków	2 783 083	2 561 281	667 262	578 951
IX	Zobowiązania wobec klientów	111 481 135	112 522 457	26 728 316	25 434 552
X	Zobowiązania razem	129 330 815	129 081 240	31 007 892	29 177 495
XI	Kapitały razem	23 343 629	21 018 476	5 596 785	4 751 012
XII	Udziały niekontrolujące	1 436 409	1 237 649	344 388	279 758
XIII	Zyski udziałowców niesprawujących kontroli	305 460	217 245	71 963	49 648
XIV	Liczba akcji	99 333 481	99 234 534		
XV	Wartość księgowa na jedną akcję (w zł / EUR)	235,00	211,81	56,34	47,88
XVI	Współczynnik kapitałowy	16,69%	15,05%		
XVII	Zysk na jedną akcję zwykłą (w zł / EUR)	22,29	21,84	5,25	4,99
XVIII	Zysk rozwodniony na jedną akcję zwykłą (w zł / EUR)	22,25	21,80	5,24	4,98
XIX	Zadeklarowana lub wypłacona dywidenda na jedną akcję (w zł / EUR)*	5,40	–	1,27	–

* Na dzień publikacji niniejszego raportu, Zarząd Banku Zachodniego WBK S.A. nie zakończył analizy w zakresie rekomendacji wypłaty dywidendy za rok 2017. W dniu 17.05.2017 r. Zwyczajne Walne Zgromadzenie Banku Zachodniego WBK S.A. podjęło Uchwałę w sprawie wypłaty dywidendy. Na dywidendę dla akcjonariuszy przeznaczono kwotę 535 866 tys. zł z niepodzielonego zysku netto Banku za rok 2014 oraz za rok 2015. Wartość dywidendy przypadającej na 1 akcję wyniosła 5,40 zł.

Dla celów ustalenia podstawowych wielkości w EUR zastosowanych w wybranych danych finansowych przyjęto następujące kursy:

▶ dla pozycji sprawozdania z sytuacji finansowej – kurs średni NBP z dnia 29.12.2017 r.: 1 EUR = 4,1709 PLN oraz kurs średni NBP z dnia 30.12.2016 r.: 1 EUR = 4,4240 PLN

▶ dla pozycji rachunku zysków i strat na 31.12.2017 r. – kurs wyliczony jako średnia z kursów NBP, obowiązujących na ostatni dzień każdego miesiąca 2017 r.: 1 EUR = 4,2447 PLN;

na 31.12.2016 r. – kurs wyliczony jako średnia z kursów NBP, obowiązujących na ostatni dzień każdego miesiąca 2016 r.: 1 EUR = 4,3757 PLN

Na dzień 31.12.2017 r. wartości bilansowe denominowane w walutach obcych przeliczone zostały na złotówki zgodnie z tabelą nr 251/A/NBP/2017 z dnia 29.12.2017 r.

1

Wybrane dane dotyczące
skonsolidowanego sprawozdania
finansowego Grupy Kapitałowej
Banku Zachodniego WBK S.A.

2

List Prezesa Rady Nadzorczej

4

List Prezesa Zarządu

5

2

I. Przegląd działalności Banku
Zachodniego WBK S.A. i Grupy
Kapitałowej BZ WBK S.A. w 2017 r.

11

II. Podstawowe informacje
o Banku Zachodnim WBK S.A.
i Grupie Kapitałowej BZ WBK S.A.

15

III. Sytuacja makroekonomiczna
w 2017 r.

26

IV. Strategia rozwoju

30

V. Zasoby ludzkie i kultura
organizacji

35

VI. Rozwój działalności biznesowej

48

VII. Rozwój organizacyjny,
infrastrukturalny i technologiczny

66

VIII. Sytuacja finansowa Banku
Zachodniego WBK S.A. i Grupy
Kapitałowej BZ WBK S.A.

73

IX. Relacje Inwestorskie

101

X. Zarządzanie ryzykiem
i kapitałem

107

XI. Oświadczenie o stosowaniu
ładu korporacyjnego w 2017 r.

122

XII. Oświadczenie nt. informacji
niefinansowych Banku
Zachodniego WBK S.A.
i Grupy Kapitałowej BZ WBK

140

XIII. Oświadczenia Zarządu

148

3

Skonsolidowany rachunek
zysków i strat

162

Skonsolidowane sprawozdanie
z całkowitych dochodów

163

Skonsolidowane sprawozdanie
z sytuacji finansowej

164

Skonsolidowane sprawozdanie
ze zmian w kapitale własnym

165

Skonsolidowane sprawozdanie
z przepływu środków pieniężnych

167

Noty objaśniające
do skonsolidowanego
sprawozdania finansowego

169

W 2017 roku Bank Zachodni WBK S.A. umocnił swoją pozycję w ścisłej czołówce polskiej bankowości.

List Prezesa Rady Nadzorczej

Szanowni Państwo,

W 2017 roku Bank Zachodni WBK S.A. umocnił swoją pozycję w ścisłej czołówce polskiej bankowości. Osiągnięte satysfakcjonujące rezultaty finansowe potwierdzają siłę organizacji oraz stabilne podstawy biznesowe do dalszego wzrostu.

Pozytywne wyniki są rezultatem konsekwentnego realizowania przez Zarząd oraz pracowników Banku strategii rozwoju zorientowanej na sukcesywny wzrost satysfakcji Klientów i zapewnienie najwyższego standardu obsługi w każdym momencie kontaktu z Bankiem.

Jednym z kluczowych elementów w tym obszarze była zmiana modelu dystrybucji. Zarząd Banku skoncentrował się na rozwoju sprzedaży omnikanałowej, opartej na wykorzystaniu pełnego potencjału kanałów cyfrowych oraz zmianie roli oddziałów w kierunku budowania i rozwoju relacji z Klientem, zarówno w kontekście bezpośredniej sprzedaży usług bankowych, jak i edukacji na temat korzystania z kanałów zdalnych.

Skuteczna realizacja przyjętych założeń strategicznych nie byłaby możliwa bez kontynuowania z sukcesami transformacji cyfrowej. Zmiany technologiczne są wprowadzone zarówno w wymiarze procesów wewnętrznych, jak i oferty skierowanej do Klientów detalicznych, sektora MŚP oraz bankowości korporacyjnej. Bank

konsekwentnie inwestuje w nowe technologie ułatwiające prosty, intuicyjny i zintegrowany dostęp do produktów oraz usług finansowych w sposób najbardziej dogodny dla Klientów. Bank Zachodni WBK S.A. odgrywa również istotną rolę w procesie cyfryzacji polskiego sektora bankowego, kreując trendy i standardy rynkowe. To nasza istotna przewaga konkurencyjna, jak i zobowiązanie wobec Klientów, pracowników oraz akcjonariuszy.

Kluczowym procesem w 2017 r. było przejście przez Bank Zachodni WBK S.A. wydzielonej części działalności Deutsche Bank Polska S.A. Jestem przekonany, że w oparciu o doświadczenia oraz kompetencje zespołów obu instytucji, zaoferujemy Klientom najlepsze doświadczenia w korzystaniu z usług finansowych, umacniając pozycję Banku na rynku polski oraz w strukturach Grupy Santander.

W przyszłość patrzymy z optymizmem. Jesteśmy przekonani, że dzięki oddaniu i konsekwencji pracowników, oraz możliwości korzystania z doświadczeń oraz potencjału międzynarodowej Grupy Santander, Bank Zachodni WBK S.A. będzie nadal dynamicznie się rozwijał, kreując wzorcowe produkty i usługi oraz wspierał rozwój i sukcesy klientów indywidualnych i firmowych.

W imieniu Rady Nadzorczej Banku Zachodniego WBK S.A. chcę pogratulować Zarządowi Banku oraz całemu zespołowi osiągniętych sukcesów i podziękować za pełne zaangażowanie w realizację powierzonych zadań.

Gerry Byrne

Przewodniczący Rady Nadzorczej
Bank Zachodni WBK S.A.

W imieniu Rady Nadzorczej Banku Zachodniego WBK S.A. chcę pogratulować Zarządowi Banku oraz całemu zespołowi osiągniętych sukcesów i podziękować za pełne zaangażowanie w realizację powierzonych zadań.

W 2017 roku Grupa Banku Zachodniego WBK S.A. konsekwentnie realizowała strategię rozwoju, umacniając swoją pozycję w ścisłej czołówce polskiej bankowości.

List Prezesa Zarządu

Szanowni Państwo,

W 2017 roku Grupa Banku Zachodniego WBK S.A. konsekwentnie realizowała strategię rozwoju, umacniając swoją pozycję w ścisłej czołówce polskiej bankowości. Pozytywne wyniki finansowe wskazują, że przyjęte przez nas kierunki działań były słuszne.

Po raz kolejny wyznaczaliśmy nowe standardy w zakresie budowania relacji z Klientami oraz tworzenia innowacyjnych produktów bankowych. Aktywnie kształtujemy również strukturę polskiego sektora bankowego, wspierając procesy konsolidacyjne, czego symbolem jest zamiar włączenia do Grupy Banku Zachodniego WBK S.A. wydzielonej części działalności Deutsche Bank Polska S.A. Transakcja wzmocni naszą dotychczasową pozycję na krajowym rynku bankowym oraz stworzy nowe możliwości rozwoju Grupy Banku Zachodniego WBK S.A. w kolejnych latach, m.in. w obszarze private banking oraz business banking.

Pozytywnych bodźców do rozwoju Grupy Banku Zachodniego WBK S.A. oraz branży dostarczało również ożywienie gospodarcze na krajowym i europejskim rynku.

Jednocześnie sektor bankowy mierzył się z presją prawną, która była skutkiem działań podejmowanych przez unijnych oraz krajowych regulatorów i ustawodawców, wymuszając na

instytucjach finansowych konieczność szybkiego dostosowywania modeli biznesowych do nowych wymogów.

► Otoczenie makroekonomiczne – płyniemy na fali wznoszącej

Pod względem tempa wzrostu gospodarczego 2017 rok przyniósł pozytywne zaskoczenie. Dynamika PKB już na początku roku przekroczyła 4% r/r, a pod koniec przebiła nawet 5% r/r przy średnim wzroście o 4,6% w całym roku.

Motorem wzrostu gospodarki był popyt konsumpcyjny (najpierw dzięki efektom programu 500+, następnie dzięki rosnącym dochodom z pracy i niższej stopie oszczędzania gospodarstw domowych) oraz wyjątkowo sprzyjające otoczenie zewnętrzne (w szczególności, solidne ożywienie w strefie euro), napędzające polski eksport. Długo oczekiwane ożywienie inwestycji zaczęło się materializować w II półroczu 2017 roku, a w IV kw. wyraźnie nabrało tempa.

Bezrobocie spadło do rekordowo niskiego poziomu, a niedobór pracowników stał się istotnym problemem dla polskich firm i jedną z kluczowych barier rozwijania biznesu. Na szczęście pracodawcom pomógł napływ migrantów zarobkowych, głównie z Ukrainy.

Pozytywnych bodźców do rozwoju Grupy Banku Zachodniego WBK S.A. oraz branży dostarczało również ożywienie gospodarcze na krajowym i europejskim rynku.

Motorem wzrostu gospodarki był popyt konsumpcyjny...

Nawet wprowadzone w życie, w październiku 2017 roku, obniżenie wieku emerytalnego nie zakłóciło funkcjonowania krajowego rynku pracy w sposób znaczący. Niemniej, można było zaobserwować wzrost presji płacowej i wydaje się dość prawdopodobne, że wzrost wynagrodzeń przyspieszy w 2018 roku, ponieważ nierównowaga między popytem na pracę a jej podażą raczej nie zmaleje.

▶ Sektor bankowy gotowy na nowe wyzwania

W 2017 roku przyspieszył obserwowany od kilku lat proces konsolidacji sektora, w którym Grupa Banku Zachodniego WBK S.A. bierze aktywny udział. Jesteśmy przekonani, że dzięki przejściu wydzielonej części działalności Deutsche Bank Polska S.A., w oparciu o doświadczenia oraz kompetencje zespołów obu instytucji, zaoferujemy Klientom wygodny, nowoczesny dostęp do usług, sieć placówek obejmującą cały kraj, oraz jeszcze lepsze, bardziej innowacyjne produkty i rozwiązania finansowe.

Banki konsekwentnie inwestują również w cyfryzację, stanowiącą klucz do utrzymania rentowności w najbliższych latach. Polski sektor bankowy w tym zakresie charakteryzuje się najwyższą dojrzałością w regionie Europy Środkowej, zarówno w kanale internetowym, jak i mobilnym.

Istotnym wyzwaniem dla sektora bankowego pozostaje uregulowanie kwestii hipotecznych kredytów walutowych. Wierzymy, że ostateczne rozstrzygnięcia w tej sprawie będą uwzględniać zarówno interes kredytobiorców, jak i stabilność sektora bankowego, a tym samym polskiej gospodarki.

▶ Bank Jaki Chcesz

W centrum strategii rozwoju oraz transformacji biznesowej Grupy Banku Zachodniego WBK S.A. zawsze pozostają Klienci i partnerskie relacje z nimi. Dlatego w 2017 roku wdrożyliśmy nową strategię marki opartą na obietnicy „Bank Jaki Chcesz”. Koncentrujemy się w niej na sukcesywnym wzroście satysfakcji naszych Klientów i zapewnieniu najwyższego standardu obsługi w każdym momencie kontaktu z Bankiem, zapewniając rozwiązania w pełni dopasowane do indywidualnych potrzeb Klientów.

Pierwszymi produktami opracowanymi zgodnie z nową koncepcją „Bank Jaki Chcesz” jest „Konto Jakiego Chceć” wraz z kartą Dopasowaną, dające możliwość prostej i szybkiej personalizacji wybranych funkcji. Jest to pionierskie,

innowacyjne rozwiązanie w skali polskiego sektora bankowego.

Istotnym aspektem zmian jest także transformacja cyfrowa w bankowości. Grupa Banku Zachodniego WBK S.A. jest w tym obszarze jednym z liderów. Inwestujemy w nowe technologie ułatwiające prosty, intuicyjny i zintegrowany dostęp do usług oraz interaktywną relację z Klientem. Jako pierwsi w krajowym sektorze bankowym wprowadziliśmy m.in. wideoweryfikację opartą o metody biometryczne oraz cyfrowy podpis w chmurze. Do kluczowych inicjatyw należą także cyfryzacja i robotyzacja procesów, stworzenie optymalnego modelu kanałów dystrybucji, dalszy rozwój CRM, analiza Big Data oraz rozwój kanałów internet i mobile, w tym biometrycznych technologii uwierzytelniania i autoryzacji. Transformacja cyfrowa objęła swoim działaniem bankowość detaliczną, skierowaną do MŚP oraz bankowość korporacyjną.

Zakończyliśmy prace nad strategią dystrybucji, która definiuje nowe role kanałów cyfrowych i oddziału, nowe formaty placówek, nowy profil doradcy oraz zoptymalizowane pokrycie sieci. Koncentrujemy się na pełnym wykorzystaniu potencjału kanałów cyfrowych, natomiast główną rolą oddziału będzie rozwój relacji z Klientem, edukacja w zakresie korzystania z kanałów cyfrowych oraz sprzedaż tych produktów, co do których Klienci preferują osobisty kontakt z doradcą.

Realizując strategię „Bank Jaki Chcesz”, chcemy nie tylko być najlepszym bankiem dla Klientów, ale pretendujemy do miana innowatora, którego głównym celem jest wzrost satysfakcji z usług, a tym samym wzrost lojalności Klientów oraz partnerów biznesowych Grupy Banku Zachodniego WBK S.A.

▶ Efektywność biznesowa

Nasze wyniki finansowe potwierdzają skuteczność przyjętej strategii rozwoju. W 2017 roku zysk brutto Grupy Banku Zachodniego WBK S.A. wyniósł 3,3 mld PLN, zanotowaliśmy wzrost dochodów z działalności podstawowej, a wartość naszych aktywów przekroczyła 152 mld PLN.

Mamy silną pozycję kapitałową, spełniającą wymogi regulacyjne. Utrzymaliśmy ścisłą kontrolę nad kosztami, których poziom r/r nie zmienił się pomimo inwestycji w przyszłość i rozwój Grupy, wskaźnik koszty do dochodów (C/I) za 2017 rok wyniósł 43,4%.

W 2017 roku przyspieszył obserwowany od kilku lat proces konsolidacji sektora, w którym Grupa Banku Zachodniego WBK S.A. bierze aktywny udział.

W centrum strategii rozwoju oraz transformacji biznesowej Grupy Banku Zachodniego WBK S.A. zawsze pozostają Klienci i partnerskie relacje z nimi. Dlatego w 2017 roku wdrożyliśmy nową strategię marki opartą na obietnicy „Bank Jaki Chcesz”.

Zysk Brutto

3,3 MLD PLN

Aktywa

152 MLD PLN

W 2017 roku zdecydowaliśmy się na wypłatę dywidendy z zatrzymanego zysku w wysokości 5,4 zł na akcję. Ponadto z sukcesem przeprowadziliśmy emisję długu podporządkowanego o równowartości 150 mln dolarów, wypłaconego w euro, w formie zielonych obligacji. Była to pierwsza operacja tego typu przeprowadzona przez polski bank.

Pozytywne wyniki finansowe idą w parze ze wzrostem zaufania i satysfakcji Klientów Grupy Banku Zachodniego WBK S.A. Klienci docenili m.in. konsekwentnie realizowaną politykę transformacji cyfrowej Grupy. Świadczy o tym wzrost liczby aktywnych użytkowników w kanałach digital o 4,5% r/r. W całym 2017 roku Klienci w bankowości mobilnej wykonali ponad 23,5 mln transakcji, co oznacza wzrost o 10,2 mln (+76%) r/r. O 36% zwiększyła się liczba sprzedanych produktów kredytowych w kanałach zdalnych BZ WBK (mobile, internet, contact center).

W segmencie MŚP konsekwentnie dążymy, by stać się bankiem pierwszego wyboru dla polskich przedsiębiorców. Dzięki uproszczeniu procedur w dostępie do rozwiązań finansowych oraz działaniom w zakresie merytorycznego wsparcia przedsiębiorstw, zwiększa się liczba Klientów.

Pion Bankowości Biznesowej i Korporacyjnej w 2017 roku sukcesywnie zwiększał udział w rynku, akcja kredytowa i nowa sprzedaż rosła stabilnie przez cały rok. Jest to zasługa nowej strategii wdrożonej na początku 2017 roku, która stawia nacisk na akwizycję i aktywację przez zapewnienie elastycznego podejścia do potrzeb Klientów. Kontynuowaliśmy Program Rozwoju Eksportu oraz zainicjowaliśmy, w oparciu o potencjał Grupy Santander, program Międzynarodowych Korytarzy Biznesowych, umożliwiając Klientom dotarcie do nowych partnerów biznesowych na rynkach zagranicznych. Sukcesywnie rozwijaliśmy także podejście sektorowe, które jest unikalną ofertą na rynku polskim pozwalającą na lepsze zrozumienie oraz dopasowanie produktów bankowych do potrzeb biznesu.

Rok 2017 był również udany dla **pionu Globalnej Bankowości Korporacyjnej**. Odegraliśmy wiodącą rolę w wielu istotnych transakcjach dla kluczowych sektorów polskiej gospodarki, m.in. przeprowadziliśmy największą w historii Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie prywatną ofertę publiczną dla czołowej spółki telekomunikacyjnej. Ponadto, aktywnie wspieraliśmy naszych klientów krajowych i międzynarodowych w prowadzeniu biznesu poprzez finansowanie rozwoju i akwizycji, zabezpieczanie ryzyka kursowego i stopy

procentowej oraz doradztwo w zakresie transakcji kapitałowych oraz fuzji i przejęć.

Doskonałe wyniki osiągnęła także Grupa Santander Consumer Bank S.A., będąca częścią Grupy Banku Zachodniego WBK – wypracowała zysk netto wyższy o ponad 36% niż przed rokiem, znacząco zwiększyła sprzedaż produktów finansujących rynek zakupu samochodów osobowych.

W dobrej kondycji są także spółki okołobankowe. BZ WBK Leasing sfinansował aktywa o łącznej wartości blisko 4,2 mld zł, z czego finansowanie maszyn i urządzeń to blisko 2 mld zł, tj. o 18,8 proc. więcej r/r, liczba klientów wzrosła o 14%. BZ WBK Faktor uplasował się na drugim miejscu na rynku w faktoringu z udziałem 12,6%. Obroty spółki faktoringowej były wyższe o 23% r/r, a portfel kredytów wzrósł o 25% r/r. Dzięki sprzedaży netto i znakomitym wynikom zarządzania aktywa funduszy pod zarządzaniem BZ WBK TFI wzrosły w 2017 roku o 2,6 mld zł do poziomu 16 mld zł, co pozwoliło na wzrost udziału w rynku detalicznym do 10,38%.

W 2017 roku miały miejsce zmiany w składzie Zarządu Banku Zachodniego WBK S.A. Do Zarządu dołączyli Dorota Strojowska, zarządzająca Pionem Partnerstwa Biznesowego, Arkadiusz Przybył, który jest odpowiedzialny za Pion Bankowości Detalicznej, oraz Maciej Reluga, odpowiadający za Pion Zarządzania Finansami. Eamonn Crowley złożył rezygnację z zajmowanej funkcji.

W Santander Consumer Banku funkcję Prezesa Zarządu objął Piotr Kończal.

🔴 Odpowiedzialność społeczna

Odpowiedzialność to jeden z fundamentów działalności biznesowej Grupy Banku Zachodniego WBK S.A. Dlatego inicjujemy oraz aktywnie angażujemy się w projekty z zakresu Społecznej Odpowiedzialności Biznesu (CSR). W 2017 roku, podobnie jak w poprzednich latach, skupiliśmy się na aktywnościach, które są ważne dla szerokiego grona odbiorców i dotyczą istotnych społecznie problemów. Mowa o inwestycjach w edukację i rozwój nauki, wsparciu społeczności lokalnych, działaniach na rzecz wyrównywania szans i przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu oraz promocji bezpieczeństwa w ruchu drogowym. Skala tych aktywności systematycznie rośnie, odzwierciedlając nasze przekonanie o synergii biznesu i inwestycji stymulujących rozwój społeczeństwa obywatelskiego.

W 2017 roku zdecydowaliśmy się na wypłatę dywidendy z zatrzymanego zysku

5,4 zł
na akcję

Odpowiedzialność to jeden z fundamentów działalności biznesowej Grupy Banku Zachodniego WBK S.A.

W Santander Consumer Banku funkcję Prezesa Zarządu objął Piotr Kończal.

W 2017 r. Grupa Banku Zachodniego WBK S.A. realizowała projekty społeczne w ramach programów: Jak Jeździsz, Santander Orchestra, Santander Universidades, Obsługa bez barier, działań Fundacji Banku Zachodniego WBK S.A. oraz wolontariatu pracowniczego, w którym uczestniczyło ponad 580 pracowników.

▶ Zobowiązanie wobec Klientów

Zadowolające wyniki, jakie wypracowała Grupa Banku Zachodniego WBK S.A. w 2017 roku, to efekt zaufania naszych Klientów do realizowanej przez nas strategii, bycia najlepszym bankiem dla Klientów. To również – co pragnę bardzo mocno podkreślić – odzwierciedlenie kompetencji, doświadczenia i zaangażowania wszystkich pracowników Grupy, widoczne w ich codziennej pracy. Wyrazem tego jest m.in. uhonorowanie Banku Zachodniego WBK S.A.,

jako wiodącej instytucji naszej Grupy, trzeci raz z rzędu nagrodą „Best Bank in Poland” w ramach prestiżowego konkursu Euromoney Awards for Excellence. Bank Zachodni WBK S.A. został doceniony za doskonałe wyniki finansowe, efektywność biznesową oraz skuteczne wykorzystywanie innowacji i nowoczesnych technologii do zwiększania korzyści i zadowolenia Klientów. Bank otrzymał też nagrodę „Best Bank in Poland for SME” dla najlepszego w Polsce banku dla małych i średnich przedsiębiorstw. Po raz drugi zajęliśmy także pierwsze miejsce w kategorii „Financing Provider of the Year” oraz otrzymaliśmy tytuł „Eurobuild Awards” dla najlepszego banku real estate w CEE.

Nagrody stanowią dla nas cenną informację zwrotną, a jednocześnie zobowiązanie do dalszej, efektywnej pracy nad jakością obsługi i satysfakcją Klientów.

Michał Gajewski

Prezes Zarządu
Bank Zachodni WBK S.A.

Zadowolające wyniki, jakie wypracowała Grupa Banku Zachodniego WBK S.A. w 2017 roku, to efekt zaufania naszych Klientów do realizowanej przez nas strategii, bycia najlepszym bankiem dla Klientów.

Raport
roczny
2017

**SPRAWOZDANIE ZARZĄDU
Z DZIAŁALNOŚCI GRUPY KAPITAŁOWEJ BANKU
ZACHODNIEGO WBK S.A. W 2017 ROKU**
(obejmujące sprawozdanie Zarządu z działalności
Banku Zachodniego WBK S.A.)

Bank Zachodni WBK

 Grupa Santander

2

SPIS TREŚCI

SPRAWOZDANIE ZARZĄDU Z DZIAŁALNOŚCI GRUPY KAPITAŁOWEJ BANKU ZACHODNIEGO WBK S.A. W 2017 ROKU

I. Przegląd działalności Banku Zachodniego WBK S.A. i Grupy Kapitałowej BZ WBK S.A. w 2017 r.	11	3. Podstawowe wolumeny biznesowe wg segmentów działalności	64	X. Zarządzanie ryzykiem i kapitałem	107
II. Podstawowe informacje o Banku Zachodnim WBK S.A. i Grupie Kapitałowej BZ WBK S.A.	15	VII. Rozwój organizacyjny, infrastrukturalny i technologiczny	66	1. Podstawowe zasady i struktura zarządzania ryzykiem Banku Zachodniego WBK S.A. i Grupy Kapitałowej BZ WBK S.A.	107
1. Historia, struktura własnościowa kapitału zakładowego i zakres działalności	15	1. Rozwój organizacji	66	2. Zarządzanie ryzykiem kredytowym	109
2. Pozycja Banku Zachodniego WBK S.A. i jego Grupy Kapitałowej na tle sektora bankowego	19	2. Rozwój wybranych kanałów dystrybucji	68	3. Zarządzanie ryzykiem rynkowym i ryzykiem płynności	112
3. Jednostki powiązane z Bankiem Zachodnim WBK S.A.	22	3. Rozwój IT	71	4. Zarządzanie ryzykiem operacyjnym	115
4. Pozostałe inwestycje kapitałowe	25	4. Nakłady inwestycyjne	71	5. Zarządzanie ryzykiem prawnym i regulacyjnym (braku zgodności)	116
III. Sytuacja makroekonomiczna w 2017 r.	26	VIII. Sytuacja finansowa Banku Zachodniego WBK S.A. i Grupy Kapitałowej BZ WBK S.A.	73	6. Zarządzanie ryzykiem reputacji	117
IV. Strategia rozwoju	30	1. Rachunek zysków i strat Grupy Kapitałowej Banku Zachodniego WBK S.A.	73	7. Zarządzanie kapitałem	118
1. Misja, wizja, wartości i cele strategii na lata 2018-2020	30	2. Sprawozdanie z sytuacji finansowej Grupy Kapitałowej Banku Zachodniego WBK S.A.	83	XI. Oświadczenie o stosowaniu ładu korporacyjnego w 2017 r.	122
2. Kluczowe programy strategiczne Banku Zachodniego WBK S.A.	32	3. Rachunek zysków i strat Banku Zachodniego WBK S.A.	90	1. Podstawy prawne	122
V. Zasoby ludzkie i kultura organizacji	35	4. Sprawozdanie z sytuacji finansowej Banku Zachodniego WBK S.A.	95	2. Obowiązujący zbiór zasad ładu korporacyjnego	122
1. Zarządzanie zasobami ludzkimi	35	5. Wybrane wskaźniki dla Banku Zachodniego WBK S.A. i Grupy Kapitałowej BZ WBK S.A.	97	3. Oświadczenie Zarządu o przestrzeganiu zasad ładu korporacyjnego	123
2. Szkolenia i rozwój	40	6. Dodatkowe informacje finansowe dotyczące Banku Zachodniego WBK S.A. i Grupy Kapitałowej BZ WBK S.A.	98	4. Papiery wartościowe emitenta	123
3. Etyka biznesu	41	7. Uwarunkowania realizacji wyniku finansowego przez Bank Zachodni WBK S.A. i Grupę Kapitałową BZ WBK S.A. w 2018 r.	100	5. Organy władzy	124
4. Społeczna odpowiedzialność biznesu w Banku Zachodnim WBK S.A.	42	IX. Relacje Inwestorskie	101	6. Polityka różnorodności	134
5. Relacje z klientami	44	1. Relacje inwestorskie w Banku Zachodnim WBK S.A.	101	7. System kontroli sprawozdań finansowych	136
6. Nagrody, wyróżnienia, miejsca w rankingach	47	2. Kapitał zakładowy, akcjonariat i notowania akcji	101	8. Wszczęte postępowania sądowe	139
VI. Rozwój działalności biznesowej	48	3. Ocena wiarygodności finansowej Banku Zachodniego WBK S.A.	105	XII. Oświadczenie nt. informacji niefinansowych Banku Zachodniego WBK S.A. i Grupy Kapitałowej BZ WBK	140
1. Bank Zachodni WBK S.A. i wybrane spółki zależne	48	X. Zarządzanie ryzykiem i kapitałem	107	1. Podstawy prawne	140
2. Grupa Kapitałowa Santander Consumer Bank S.A.	62	1. Podstawowe zasady i struktura zarządzania ryzykiem Banku Zachodniego WBK S.A. i Grupy Kapitałowej BZ WBK S.A.	107	2. Model biznesowy jednostki i kluczowe wskaźniki niefinansowe	140

I. Przegląd działalności Banku Zachodniego WBK S.A. i Grupy Kapitałowej BZ WBK S.A. w 2017 r.

Niniejsze „Sprawozdanie Zarządu z działalności Grupy Kapitałowej Banku Zachodniego WBK S.A. w 2017 r.” obejmuje informacje wymagane w sprawozdaniu Zarządu z działalności Banku Zachodniego WBK S.A.

Poniższe tabele podsumowują działalność Banku Zachodniego WBK S.A. (BZ WBK S.A./Bank) i Grupy Kapitałowej Banku Zachodniego WBK S.A. (Grupa BZ WBK S.A./Grupa) w 2017 r.

Prezentują osiągnięte efekty finansowe i biznesowe na tle poprzedniego roku oraz ich uwarunkowania zewnętrzne, a także towarzyszące ich realizacji wydarzenia korporacyjne.

► Wielkości finansowe i biznesowe podsumowujące działalność Grupy Kapitałowej Banku Zachodniego WBK S.A.

Podstawowe dane finansowe i biznesowe Grupy Kapitałowej BZ WBK S.A. za 2017 r.

Dochody ogółem	<ul style="list-style-type: none"> Dochody ogółem Grupy Kapitałowej BZ WBK S.A. za 2017 r. wyniosły 7 763,6 mln zł i były wyższe o 2,1% r/r. W ujęciu porównywalnym, tj. po wyłączeniu z dochodów okresu bazowego wynagrodzenia z rozliczenia transakcji przejścia Visa Europe Ltd. przez Visa Inc., dochody ogółem zwiększyły się o 6,5% r/r.
Koszty ogółem	<ul style="list-style-type: none"> Koszty ogółem wyniosły 3 372,4 mln zł i były stabilne przy spadku kosztów działania o 3,4% r/r i wzroście kosztów pracowniczych o 3,5% r/r.
Zysk	<ul style="list-style-type: none"> Zysk przed opodatkowaniem wyniósł 3 335,2 mln zł i zwiększył się o 6,8% r/r, a w ujęciu porównywalnym (tj. po skorygowaniu przychodów jak wyżej), wzrósł o 18,9% r/r. Zysk należny udziałowcom BZ WBK S.A. wyniósł 2 213,1 mln zł i zwiększył się o 2,1% r/r, a w ujęciu porównywalnym wzrósł o 15,8% r/r.
Współczynnik kapitałowy	<ul style="list-style-type: none"> Współczynnik kapitałowy osiągnął poziom 16,69% (15,05% na 31 grudnia 2016 r.), zapewniający bezpieczeństwo prowadzonej działalności i stabilny wzrost.
ROE	<ul style="list-style-type: none"> Wskaźnik rentowności kapitału własnego (ROE) wyniósł 12,2% (12,8% na 31 grudnia 2016 r.).
Koszty/Dochody	<ul style="list-style-type: none"> Wskaźnik efektywności operacyjnej (C/I) wyniósł 43,4% (46,2% za 2016 r. po wyeliminowaniu ww. transakcji jednorazowej).
Odpisy netto	<ul style="list-style-type: none"> Odpisy netto z tytułu utraty wartości należności kredytowych w wysokości 690,5 mln zł wobec 784,6 mln zł za 2016 r.
Jakość kredytów	<ul style="list-style-type: none"> Wskaźnik kredytów niepracujących wyniósł 5,8% (6,6% na 31 grudnia 2016 r.) przy relacji odpisów z tytułu utraty wartości do średniego stanu należności kredytowych brutto na poziomie 0,63% (0,75% na 31 grudnia 2016 r.).
Należności od klientów	<ul style="list-style-type: none"> Należności brutto od klientów zwiększyły się w skali roku o 4,4% do 112 686,0 mln zł w wyniku wzrostu kredytów dla klientów indywidualnych o 2,7% r/r do 57 822,4 mln zł oraz należności od podmiotów gospodarczych i sektora publicznego o 5,8% r/r do 48 005,2 mln zł.
Zobowiązania wobec klientów	<ul style="list-style-type: none"> Zobowiązania wobec klientów były relatywnie stabilne i wyniosły 111 481,1 mln zł na skutek wzrostu zobowiązań wobec klientów indywidualnych o 2,3% r/r do 64 987,7 mln zł z towarzyszącym spadkiem zobowiązań od podmiotów gospodarczych i sektora publicznego o 5,1% do 46 493,4 mln zł.
Kredyty/Depozyty	<ul style="list-style-type: none"> Stosunek klientów kredytów netto do depozytów na poziomie 96,7% w dniu 31 grudnia 2017 r. wobec 91,6% w dniu 31 grudnia 2016 r.
Aktywa netto w zarządzaniu	<ul style="list-style-type: none"> Łączna wartość aktywów netto funduszy inwestycyjnych i portfeli zarządzanych przez BZ WBK Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A. wyniosła 16,4 mld zł i zwiększyła się w skali roku o 19,8%.
Bankowość elektroniczna	<ul style="list-style-type: none"> Liczba użytkowników serwisu bankowości elektronicznej BZWBK24 wyniosła 3,4 mln (+5,2% r/r), w tym dostęp do usług mobilnych miało ponad 1 mln klientów (+26,7% r/r). Liczba klientów „Digital” (logujących się do systemu BZWBK24 przynajmniej raz w miesiącu) wyniosła 2,1 mln (+4,5% r/r). Baza kart płatniczych Grupy Kapitałowej BZ WBK S.A. (bez kart przedpłaconych) obejmowała ponad 3,6 mln instrumentów debetowych (+6,2% r/r) oraz blisko 1,3 mln kart kredytowych BZ WBK S.A. i SCB S.A. (+4,1% r/r).
Baza klientów	<ul style="list-style-type: none"> Baza klientów bankowych liczyła blisko 6,5 mln, z czego 4,4 mln to klienci BZ WBK S.A.

► Wielkości finansowe i biznesowe podsumowujące działalność Banku Zachodniego WBK S.A.

Podstawowe dane finansowe i biznesowe BZ WBK S.A. za 2017 r.

Dochody ogółem	<ul style="list-style-type: none"> Dochody ogółem Banku Zachodniego WBK S.A. (BZ WBK S.A.) za 2017 r. wyniosły 6 123,0 mln zł i zmniejszyły się o 3,0% r/r. W ujęciu porównywalnym, tj. po wyłączeniu z ubiegłorocznych dochodów wynagrodzenia z rozliczenia transakcji przejścia Visa Europe Ltd. przez Visa Inc., dochody ogółem zwiększyły się o 2%, a eliminując dodatkowo wpływ dywidend, wzrosły o 4,6% r/r.
Koszty ogółem	<ul style="list-style-type: none"> Koszty ogółem wyniosły 2 679,3 mln zł i zmniejszyły się o 1,6% r/r przy spadku kosztów działania o 6,2% r/r.
Zysk	<ul style="list-style-type: none"> Zysk przed opodatkowaniem wyniósł 2 515,3 mln zł i zmniejszył się o 5,1% r/r, a w ujęciu porównywalnym (tj. po skorygowaniu przychodów o skutek rozliczenia sprzedaży Visa Europe Ltd.), wzrósł o 7,3% r/r. Eliminując dodatkowo wpływ dywidend, roczny wzrost zysku przed opodatkowaniem wyniósł 16,4%. Zysk za okres 2017 r. wyniósł 1 916,2 mln zł i zmniejszył się o 8,0% r/r, a w ujęciu porównywalnym wzrósł o 4,5% r/r (z uwzględnieniem wpływu dywidend) i 15,9% (po wyeliminowaniu wpływu dywidend).
Współczynnik kapitałowy	<ul style="list-style-type: none"> Współczynnik kapitałowy osiągnął poziom 18,95% (16,52% na 31 grudnia 2016 r.), zapewniający bezpieczeństwo prowadzonej działalności i stabilny wzrost.
ROE	<ul style="list-style-type: none"> Wskaźnik rentowności kapitału własnego (ROE) wyniósł 11,0% (12,6% na 31 grudnia 2016 r.).
Koszty/Dochody	<ul style="list-style-type: none"> Wskaźnik efektywności operacyjnej (C/I) – po wyeliminowaniu wpływu jednorazowego zdarzenia – na poziomie 43,8% wobec 45,3% w 2016 r.
Odpisy netto	<ul style="list-style-type: none"> Odpisy netto z tytułu utraty wartości należności kredytowych w wysokości 540,4 mln zł wobec 583,5 mln zł za 2016 r.
Jakość kredytów	<ul style="list-style-type: none"> Wskaźnik kredytów niepracujących wyniósł 5,0% (6,0% na 31 grudnia 2016 r.) przy relacji odpisów z tytułu utraty wartości do średniego stanu należności kredytowych brutto na poziomie 0,59% (0,67% na 31 grudnia 2016 r.).
Należności od klientów	<ul style="list-style-type: none"> Należności brutto od klientów zwiększyły się w skali roku o 3,8% do 93 569,1 mln zł w wyniku wzrostu kredytów dla klientów indywidualnych o 3,1% r/r do 44 322,8 mln zł oraz należności od podmiotów gospodarczych i sektora publicznego o 4,7% r/r do 49 239,0 mln zł.
Zobowiązania wobec klientów	<ul style="list-style-type: none"> Zobowiązania wobec klientów zmniejszyły się w skali roku o 1,2% do wartości 102 155,5 mln zł w efekcie wzrostu środków pochodzących od klientów indywidualnych o 2,5% r/r do 59 310,8 mln zł, z jednoczesnym spadkiem depozytów od podmiotów gospodarczych i sektora publicznego o 5,9% do 42 844,7 mln zł.
Kredyty/Depozyty	<ul style="list-style-type: none"> Stosunek klientów kredytów netto do depozytów na poziomie 88,6% w dniu 31 grudnia 2017 r. wobec 84,3% na 31 grudnia 2016 r.
Bankowość elektroniczna	<ul style="list-style-type: none"> Liczba użytkowników serwisu bankowości elektronicznej BZWBK24 wyniosła 3,4 mln (+5,2% r/r), w tym dostęp do usług mobilnych miało ponad 1 mln klientów (+26,7% r/r). Liczba klientów „Digital” (logujących się do systemu BZWBK24 przynajmniej raz w miesiącu) wyniosła 2,1 mln (+4,5% r/r). Baza kart płatniczych BZ WBK S.A. (bez kart przedpłaconych) obejmowała 3,4 mln instrumentów debetowych (+6,1% r/r) oraz 803,2 tys. kart kredytowych BZ WBK S.A. (+3,0% r/r).
Baza klientów	<ul style="list-style-type: none"> Baza klientów BZ WBK S.A. liczyła ponad 4,4 mln klientów indywidualnych i podmiotów gospodarczych.

► Zewnętrzne uwarunkowania realizacji wyniku finansowego

Kluczowe czynniki makroekonomiczne wpływające na finansowe i biznesowe wyniki działalności Grupy BZ WBK S.A. w 2017 r.

Wzrost gospodarczy	<ul style="list-style-type: none"> Zaskakująco wysoki wzrost gospodarczy pomimo bardzo niskiego wkładu inwestycji (w pierwszych trzech kwartałach). Dynamika konsumpcji prywatnej (blisko 5% r/r) i rekordowe wskaźniki nastrojów konsumentów. Ożywienie tempa wzrostu gospodarczego i niespodziewanie duża poprawa nastrojów w biznesie krajów strefy euro, silnie wspierające polski eksport.
Rynek pracy	<ul style="list-style-type: none"> Wyjątkowo dobra sytuacja na rynku pracy (rekordowo niskie bezrobocie i przyspieszający wzrost wynagrodzeń) wspierająca konsumpcję prywatną. Niedobory siły roboczej utrudniające firmom ekspansję i zwiększanie skali działalności. Rosnące koszty pracy.
Polityka monetarna	<ul style="list-style-type: none"> Utrzymanie stóp procentowych NBP na najniższym poziomie w historii i stłumione oczekiwania rynkowe na podwyżki stóp w przyszłości, mimo że USA, a w naszym regionie Czechy i Rumunia, już zaczęły podnosić stopy.
Rynek kredytowo-depozytowy	<ul style="list-style-type: none"> Stabilizacja dynamiki kredytów w sektorze bankowym. Gospodarstwa domowe zasilone świadczeniami z programu 500+ mogły decydować się na szybsze oddłużanie. Spadek wartości depozytów terminowych, szybki wzrost depozytów bieżących, wysoka dynamika gotówki w obiegu (sugerująca, że gospodarstwa domowe poszukują wyższych stóp zwrotu niż oferowane przez produkty bankowe).
Rynki finansowe	<ul style="list-style-type: none"> Zmiany nastrojów inwestorów na międzynarodowych rynkach finansowych pod wpływem oczekiwań dot. zmian polityki pieniężnej głównych banków centralnych (Fed, EBC), napływających danych makroekonomicznych, obaw o sytuację geopolityczną, w tym o negocjacje między Wielką Brytanią a Unią Europejską oraz wyniki wyborów w Europie. Umocnienie złotego wobec walut obcych (USD, CHF) i dalsze spadki rentowności polskich obligacji skarbowych.

► Ważne wydarzenia i osiągnięcia

Kalendarium najważniejszych wydarzeń korporacyjnych w 2017 r.

styczeń	<ul style="list-style-type: none"> • Uruchomienie nowego procesu zarządzania wynikami pracy w BZ WBK S.A.
luty	<ul style="list-style-type: none"> • Podpisanie (10 lutego 2017 r.) przez BZ WBK S.A. umowy gwarancyjnej z Europejskim Bankiem Inwestycyjnym (EBI), umożliwiającej zabezpieczenie kredytów BZ WBK S.A. do maksymalnej kwoty 300 mln euro. • Rezygnacja p. Eamonna Crowley z funkcji Członka Zarządu Banku (16 lutego 2017 r.). • Powołanie p. Macieja Relugi na stanowisko Członka Zarządu odpowiedzialnego za Pion Zarządzania Finansami (16 lutego 2017 r.). • Przeprowadzenie emisji sześciomiesięcznych Bankowych Papierów Wartościowych (BPW) serii D (17 lutego 2017 r.) na kwotę 420 mln zł w ramach Programu Emisji BPW. • Uzyskanie (24 lutego 2017 r.) zgody Komisji Nadzoru Finansowego (KNF) na zakwalifikowanie do zobowiązań podporządkowanych dziesięcioletnich obligacji o łącznej wartości nominalnej 120 mln euro, wyemitowanych przez BZ WBK S.A. w dniu 2 grudnia 2016 r.
marzec	<ul style="list-style-type: none"> • Powołanie (10 marca 2017 r.) nowego członka Zarządu w osobie p. Arkadiusza Przybyła oraz pięciu wiceprezesów Zarządu spośród dotychczasowych członków Zarządu: p. Andrzeja Burligę, p. Michaela McCarthy, p. Juana de Porras Aguirre, p. Mirosława Skibę i p. Feliksa Szyszkowiaka. • Przeprowadzenie emisji BPW serii E (17 marca 2017 r.) na kwotę 250 mln zł z terminem wykupu przypadającym 17 października 2017 r. w ramach programu emisji BPW.
kwiecień	<ul style="list-style-type: none"> • Objęcie przez p. Dorotę Strojkową stanowiska Członka Zarządu (1 kwietnia 2017 r. na podstawie nominacji z dnia 14 grudnia 2016 r.) po wygaśnięciu zobowiązań wynikających z poprzedniego zatrudnienia. • Zawarcie przez SCB S.A. umowy (5 kwietnia 2017 r.) w sprawie sprzedaży na rzecz PSA Finance Polska Sp. z o.o. 10% posiadanych w tej spółce udziałów w celu ich umorzenia. Brak zmian w strukturze własnościowej spółki PSA Finance Polska Sp. z o.o. w związku z umorzeniem udziałów własnych nabytych w równych częściach od obu udziałowców (SCB S.A. i Banque PSA Finance).
maj	<ul style="list-style-type: none"> • Przeprowadzenie Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia (ZWZ) BZ WBK S.A. (17 maja 2017 r.), które m.in. zatwierdziło podział zysku Banku za 2016 r. i wypłatę dywidendy z niepodzielonego zysku netto za 2014 r. i 2015 r. w wys. 5,40 zł na jedną akcję, powołało Radę Nadzorczą na nową kadencję, ustaliło wynagrodzenie dla tego organu i wyższy maksymalny stosunek zmiennych do stałych składników wynagrodzenia osób zajmujących stanowiska kierownicze oraz uchwaliło podwyższenie kapitału zakładowego i wprowadzenie Programu Motywacyjnego VI. • Przeprowadzenie (22 maja 2017 r.) emisji długu podporządkowanego w formie zielonych obligacji w kwocie 137,1 mln euro (równowartość 150 mln USD) nabytych w całości przez International Finance Corporation (IFC).
czerwiec	<ul style="list-style-type: none"> • Podpisanie (1 czerwca 2017 r.) przez BZ WBK Leasing S.A. umowy z Bankiem Rozwoju Rady Europy (CEB) o finansowanie w wysokości 100 mln euro za przeznaczeniem na inwestycje i rozwój małych i średnich przedsiębiorstw. • Przeprowadzenie subskrypcji prywatnej akcji BZ WBK S.A. serii M w ramach realizacji Programu Motywacyjnego V (od 19 maja 2017 r. do 20 czerwca 2017 r.), zakończonej przydzieleniem 98 947 akcji o wartości nominalnej 10 zł 426 uprawnionym osobom.
lipiec	<ul style="list-style-type: none"> • Wpisanie do Krajowego Rejestru Sądowego (26 lipca 2017 r.) zmian w statucie BZ WBK S.A. przyjętych przez ZWZ z dnia 17 maja 2017 r. w zakresie usług elektronicznych.
sierpień	<ul style="list-style-type: none"> • Wpisanie do Krajowego Rejestru Sądowego (3 sierpnia 2017 r.) zmiany w statucie BZ WBK S.A. przyjętej przez ZWZ z dnia 17 maja 2017 r. dot. podwyższenia kapitału zakładowego o kwotę 989 470 zł do 993 334 810 zł w ramach subskrypcji prywatnej akcji serii M objętych przez uczestników Programu Motywacyjnego V. • Rozliczenie przez Nationale–Nederlanden OFE transakcji zbycia 29 496 akcji BZ WBK S.A., skutkującej obniżeniem liczby posiadanych akcji do 4 962 413 oraz udziału w kapitale zakładowym i w głosach na WZ spółki do poniżej 5%. • Przeprowadzenie emisji BPW serii F (18 sierpnia 2017 r.) na kwotę 750 mln zł z terminem wykupu przypadającym 17 października 2017 r. w ramach programu emisji BPW.
wrzesień	<ul style="list-style-type: none"> • Zarejestrowanie (14 września 2017 r.) w depozycie papierów wartościowych KDPW 98 947 akcji zwykłych na okaziciela serii M Spółki o wartości nominalnej 10 zł. • Wprowadzenie do oferty nowego Konta Jakie Chcę (21 września 2017 r.) zgodnie z obietnicą marki „Bank jaki chcesz”.
październik	<ul style="list-style-type: none"> • Zmiana nazwy spółki BZ WBK Nieruchomości S.A. na BZ WBK F24 S.A. i rozszerzenie zakresu wykonywanych czynności o działalność pożyczkową (18 października 2017 r.). • Wyemitowanie przez BZ WBK Faktor Sp. z o.o. obligacji zmiennokuponowych o wartości nominalnej 700 mln zł z terminem zapadalności 18 lutego 2018 r. na obniżenie zobowiązania z tytułu kredytu w rachunku bieżącym (18 października 2017 r.). • Uzyskanie (19 października 2017 r.) zgody KNF na zakwalifikowanie do zobowiązań podporządkowanych zielonych obligacji o łącznej wartości nominalnej 137,1 mln euro. • Potwierdzenie dotychczasowego ratingu dla BZ WBK S.A. przez agencję ratingową Fitch Ratings (20 października 2017 r.).
listopad	<ul style="list-style-type: none"> • Otrzymanie z KNF (28 listopada 2017 r.) zalecenia utrzymania przez Bank funduszy własnych na pokrycie dodatkowego wymogu kapitałowego zabezpieczającego ryzyko walutowych kredytów hipotecznych dla gospodarstw domowych na poziomie 0,54 p.p. ponad wartość łącznego współczynnika kapitałowego (wcześniejszy poziom to 0,62 p.p.). • Realizacja transakcji wymiany udziałów (24 listopada 2017 r.) między BZ WBK S.A. i BZ WBK Finanse Sp. z o.o. (wniesienie aportem akcji BZ WBK F24 S.A. do BZ WBK Finanse Sp. z o.o. w zamian za udziały BZ WBK Finanse Sp. z o.o.). • Wykreślenie z KRS spółki AKB Marketing Services Sp. z o.o. w likwidacji (20 listopada 2017) wchodzącej w skład Grupy Santander Consumer Bank S.A. • Zatwierdzenie likwidacji spółki Gieldokracja Sp. z o.o. w likwidacji przez NWZ podmiotu (29 listopada 2017 r.).
grudzień	<ul style="list-style-type: none"> • Dopuszczenie do obrotu giełdowego na Głównym Rynku GPW akcji BZ WBK S.A. serii M (1 grudnia 2017 r.), wprowadzenie ich do obrotu przez GPW S.A. w Warszawie (18 grudnia 2017 r.) i ustalenie pierwszego dnia ich notowań na 19 grudnia 2017 r. • Podpisanie (14 grudnia 2017 r.) z Deutsche Bank AG (DB AG) <ul style="list-style-type: none"> • umowy transakcyjnej dotyczącej nabycia wydzielonej części Deutsche Bank Polska S.A. (DBPL), złożonej z bankowości detalicznej, private banking, business banking MSP oraz DB Securities S.A.; • wstępnej umowy podziału (pre–demerger) określającej zasady współpracy pomiędzy Bankiem a DBPL w celu realizacji ww. transakcji. • Otrzymanie z KNF (15 grudnia 2017 r.) <ul style="list-style-type: none"> • zalecenia w sprawie utrzymywania funduszy własnych na pokrycie dodatkowego wymogu kapitałowego zabezpieczającego ryzyko walutowych kredytów hipotecznych dla gospodarstw domowych na poziomie 0,44 p.p. dla łącznego współczynnika kapitałowego Grupy Kapitałowej BZ WBK S.A. • informacji, iż w wyniku analiz dokonanych w ramach testów warunków skrajnych prowadzonych przez UKNF, indywidualny narzut (ST) wykorzystywany w polityce dywidendowej banków komercyjnych, mierzący wrażliwość BZ WBK S.A. na niekorzystny scenariusz makroekonomiczny wynosi 0,71 p.p.

► Rozwój działalności Grupy Kapitałowej Banku Zachodniego WBK S.A. w ciągu pięciu ostatnich lat

Poniżej zaprezentowane zostały wybrane dane ilustrujące efekty działalności Grupy Kapitałowej Banku Zachodniego WBK S.A. w ciągu ostatnich pięciu lat, tj. od 2013 r. do 2017 r.

Wybrane dane finansowe (mln zł)	2017	2016	2015	2014 ²⁾	2013 ¹⁾
Aktywa razem	152 674,4	150 099,7	139 708,7	134 501,9	106 060,0
Należności netto od klientów ³⁾	107 839,9	103 068,5	94 913,9	85 820,5	68 091,4
Zobowiązania wobec klientów ³⁾	111 481,1	112 522,5	101 245,2	94 824,7	78 376,0
Kapitały ogółem	23 343,6	21 018,5	20 568,1	18 051,7	14 482,9
Zysk przed opodatkowaniem	3 335,2	3 122,1	3 178,3	2 640,0	2 514,7
Zysk należny udziałowcom BZ WBK S.A.	2 213,1	2 166,8	2 327,3	1 914,7	1 982,3
Wybrane wskaźniki	2017	2016	2015	2014	2013
Współczynnik poziomu kosztów ⁴⁾	43,4%	46,2%	48,4%	47,3%	47,0%
Współczynnik kapitałowy	16,7%	15,1%	14,6%	12,9%	13,9%
Wskaźnik kredytów niepracujących	5,8%	6,6%	7,3%	8,4%	7,9%
Zysk na akcję (zł)	22,3	19,4 ⁴⁾	20,7 ⁴⁾	19,9	21,2
Wartość księgową na akcję (zł)	235,0	211,8	207,3	181,9	154,8
Wybrane dane niefinansowe	2017	2016	2015	2014	2013
Liczba oddziałów	735	821	890	961	830
Zatrudnienie w etatach	14 383	14 772	14 218	14 835	12 612
Wypłacona dywidenda na akcję (zł)	5,4 ⁵⁾	13,0 ⁶⁾	– ⁷⁾	10,7	7,6
Liczba akcji na koniec roku	99 333 481	99 234 534	99 234 534	99 234 534	93 545 089
Cena akcji na ostatniej sesji roku (zł)	396,25	316,0	284,0	375,0	387,6

1) Dane finansowe i niefinansowe od 2013 r. obejmują Kredyt Bank S.A. w związku z jego połączeniem z BZ WBK S.A. z dniem 4.01.2013 r.

2) Dane finansowe i niefinansowe (z wyjątkiem dywidendy, liczby akcji i ceny akcji) od 2014 r. obejmują Grupę SCB S.A. w związku z nabyciem przez BZ WBK S.A. kontrolnego pakietu akcji tego Banku w dniu 1.07.2014 r.

3) Należności od klientów i zobowiązania wobec klientów nie uwzględniają transakcji z przyrzeczeniem odkupu, w związku ze zmianą prezentacji ww. operacji, począwszy od 30.06.2016. Opublikowane dane za poprzedzające okresy sprawozdawcze doprowadzone zostały do porównywalności.

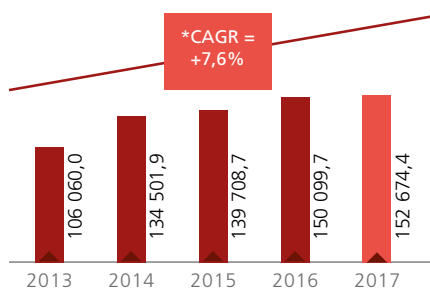
4) W kalkulacji wskaźników koszty/dochody i zysk na akcję zwyżką za 2015 r. i 2016 r. dokonano korekty dochodów ogółem, kosztów ogółem i zysku Grupy o zdarzenia jednorazowe (zyski na udziałach w spółkach Visa Europe Ltd. i BZ WBK-Aviva oraz wpłaty dokonanej w 2015 r. w ramach systemu ochrony środków gwarantowanych).

5) ZWZ z dnia 17.05.2017 r. przeznaczyło na dywidendę kwotę 535,9 mln zł z niepodzielonego zysku netto BZ WBK S.A. za 2014 r. i 2015 r., co przełożyło się na dywidendę w wysokości 5,40 zł na akcję.

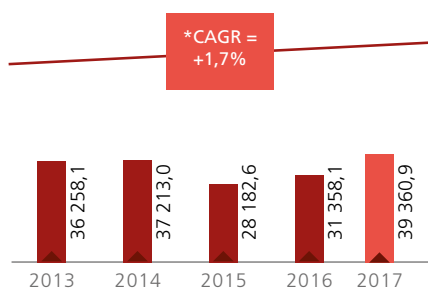
6) ZWZ z dnia 20.04.2016 r. przeznaczyło na dywidendę kwotę 702,5 mln zł z podziału zysku netto BZ WBK S.A. za 2015 r. oraz 587,6 mln zł z niepodzielonego zysku netto za 2014 r., co przełożyło się na dywidendę w wysokości 13,00 zł na akcję.

7) W związku z zaleceniem KNF (1.04.2015 r.), aby – do czasu ustalenia przez ten organ wysokości dodatkowego wymogu kapitałowego dla Banku – zatrzymać cały zysk wypracowany w 2014 r. ZWZ BZ WBK S.A. z dnia 23.04.2015 r. pozostawiło jako niepodzielną część zysku netto w wys. 952,7 mln zł, a resztę przeznaczyło na kapitał rezerwowy.

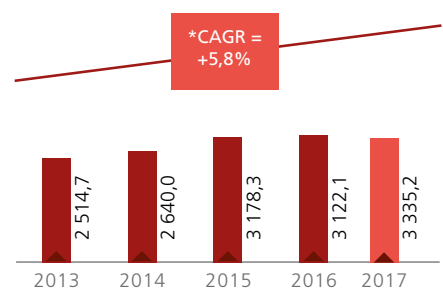
■ Aktywa ogółem Grupy BZ WBK S.A. (w mln zł) na 31 grudnia w latach 2013-2017

■ Kapitalizacja BZ WBK S.A. (w mln zł) na 31 grudnia w latach 2013-2017

■ Zysk przed opodatkowaniem Grupy BZ WBK S.A. (w mln zł) w latach 2013-2017

* CAGR – skumulowana roczna stopa wzrostu

II. Podstawowe informacje o Banku Zachodnim WBK S.A. i Grupie Kapitałowej BZ WBK S.A.

1. Historia, struktura własnościowa kapitału zakładowego i zakres działalności

► Rys historyczny i profil działalności Banku Zachodniego WBK S.A. jako jednostki kontrolującej

2001	
Powstaje BZ WBK S.A. w drodze fuzji	 Bank Zachodni WBK S.A. (BZ WBK S.A.) powstał w wyniku fuzji Banku Zachodniego S.A. z Wielkopolskim Bankiem Kredytowym S.A. Połączony podmiot z siedzibą we Wrocławiu został wpisany do rejestru przedsiębiorców w Krajowym Rejestrze Sądowym w dniu 13 czerwca 2001 r., a od 25 czerwca 2001 r. jest przedmiotem obrotu na warszawskiej Giełdzie Papierów Wartościowych (GPW).
2011	
Zmiana akcjonariusza kontrolującego na Banco Santander S.A.	 Bank Zachodni WBK S.A. wchodził początkowo w skład Grupy AIB razem z akcjonariuszem kontrolującym – AIB European Investments Ltd, który w dniu 1 kwietnia 2011 r. dokonał sprzedaży wszystkich posiadanych akcji Banku (70,36% kapitału zakładowego i ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu) na rzecz Banco Santander S.A. z siedzibą rejestrową w Santander (Hiszpania). Banco Santander S.A. przeprowadził proces zakupu Banku Zachodniego WBK S.A. w trybie publicznego wezwania do sprzedaży 100% akcji Banku, które zakończyło się objęciem pakietu reprezentującego 95,67% kapitału zakładowego i ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu (WZ).
2013	
Fuzja z Kredyt Bankiem S.A.	 Zgodnie z umową inwestycyjną z dnia 27 lutego 2012 r. między Banco Santander S.A. i KBC Bank NV, w dniu 4 stycznia 2013 r. Bank Zachodni WBK S.A. połączył się z Kredyt Bankiem S.A. Połączenie przeprowadzono w trybie przejęcia, tj. poprzez przeniesienie całego majątku Kredyt Banku S.A. na Bank Zachodni WBK S.A. w zamian za akcje nowej emisji serii J o łącznej wartości nominalnej 189,1 mln zł wydane wszystkim akcjonariuszom Kredyt Banku S.A. zgodnie z ustalonym parytetem wymiany.
2014	
Objęcie pakietu kontrolnego akcji SCB S.A.	 Zgodnie z postanowieniami umowy inwestycyjnej z dnia 27 listopada 2013 r. między Bankiem Zachodnim WBK S.A., Santander Consumer Finance S.A. i Banco Santander S.A., w dniu 1 lipca 2014 r. Bank Zachodni WBK S.A. nabył pakiet akcji zwykłych i uprzywilejowanych Santander Consumer Bank S.A. (SCB S.A.) z siedzibą we Wrocławiu, stanowiących 60% kapitału zakładowego SCB S.A. i 67% głosów na WZ SCB S.A. W zamian za świadczenie niepieniężne w postaci akcji SCB S.A. Bank wyemitował akcje serii L o łącznej wartości nominalnej 53,8 mln zł.
2017	
Nabycie wydzielonej części Deutsche Bank Polska S.A.	 W dniu 14 grudnia 2017 r. Bank Zachodni WBK S.A. wraz z Banco Santander S.A. podpisał z Deutsche Bank AG (DB AG) umowę transakcyjną dotyczącą nabycia przez Bank wydzielonej części Deutsche Bank Polska S.A. (DBPL), złożonej z bankowości detalicznej, private banking, business banking, MŚP oraz DB Securities S.A.

► Struktura kapitału zakładowego Banku Zachodniego WBK S.A.

Poniższa tabela prezentuje akcjonariuszy posiadających znaczne pakiety akcji Banku Zachodniego WBK S.A. wg stanu na 31 grudnia 2016 r. i 31 grudnia 2017 r.

Właściciel akcji	Liczba akcji i głosów na WZA		Udział akcji w kapitale zakładowym i w ogólnej liczbie głosów na WZA	
	31.12.2017	31.12.2016	31.12.2017	31.12.2016
Banco Santander S.A.	68 880 774	68 880 774	69,34%	69,41%
Nationale Nederlanden OFE	nd.	5 110 586	nd.	5,15%
Pozostali	30 452 707	25 243 174	30,66%	25,44%
Razem	99 333 481	99 234 534	100,0%	100,0%

Na dzień 31 grudnia 2017 r. jedynym akcjonariuszem posiadającym ponad 5% udziału w kapitale zakładowym i w ogólnej liczbie głosów na Walnym Zgromadzeniu Banku Zachodniego WBK S.A. był Banco Santander S.A. z udziałem w wysokości 69,34%. Według danych w dyspozycji Zarządu Banku Zachodniego WBK S.A., do czasu przekazania niniejszego sprawozdania do zatwierdzenia (12 lutego 2018 r.), ww. stan nie uległ zmianie.

W porównaniu ze stanem z dnia 31 grudnia 2016 r. w strukturze akcjonariatu Banku Zachodniego WBK S.A. wystąpiły następujące zmiany:

- Udział Banco Santander S.A. w kapitale zakładowym oraz w ogólnej liczbie głosów na WZ Banku Zachodniego WBK S.A. uległ rozwodnieniu z 69,41% do 69,34% w następstwie

podwyższenia kapitału zakładowego spółki, w drodze emisji akcji serii M, w ramach realizacji Programu Motywacyjnego V. Uprawnionym uczestnikom programu motywacyjnego przydzielono łącznie 98 947 akcji serii M o jednostkowej wartości nominalnej w wys. 10 zł. Podwyższenie kapitału zakładowego o 989 470 zł do 993 334 810 zł stało się skuteczne z dniem 3 sierpnia 2017 r., wraz z dokonaniem odpowiedniego wpisu do rejestru sądowego.

- Nationale Nederlanden OFE został wyłączony z wykazu akcjonariuszy posiadających znaczny pakiet akcji spółki w związku z rozliczeniem transakcji zbycia 29 496 akcji w dniu 7 sierpnia 2017 r., skutkującej obniżeniem udziału funduszu w kapitale zakładowym oraz w ogólnej liczbie głosów na WZ Banku poniżej 5%.

► Profil działalności Banku Zachodniego WBK S.A. i jego Grupy Kapitałowej

Bank Zachodni WBK S.A. jest bankiem uniwersalnym świadczącym pełen zakres usług na rzecz klientów indywidualnych, małych i średnich firm oraz dużych przedsiębiorstw i instytucji. Oferta Banku jest nowoczesna, kompleksowa i zaspokaja różnorodne potrzeby klientów w zakresie rachunków bieżących/osobistych, produktów kredytowych, oszczędnościowo-inwestycyjnych, rozliczeniowych, ubezpieczeniowych i kartowych. Usługi finansowe Banku Zachodniego WBK S.A. obejmują zarządzanie gotówką, obsługę płatności i handlu zagranicznego, operacje na rynku kapitałowym, pieniężnym, dewizowym i transakcji pochodnych, a także działalność gwarancyjną, maklerską i powierniczą.

Ofertę własną Banku Zachodniego WBK S.A. uzupełniają specjalistyczne produkty spółek powiązanych z nim kapitałowo, takich jak: BZ WBK Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A. (BZ WBK TFI S.A.), BZ WBK Leasing S.A., BZ WBK Faktor Sp. z o.o., BZ WBK-Aviva Towarzystwo Ubezpieczeń Ogólnych S.A. (BZ WBK-Aviva TUO S.A.) oraz BZ WBK-Aviva Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie S.A. (BZ WBK-Aviva TUnŻ S.A.). W ramach współpracy z wymienionymi podmiotami Bank umożliwia swoim klientom dostęp do jednostek uczestnictwa/certyfikatów funduszy inwestycyjnych, portfeli aktywów, produktów ubezpieczeniowych, leasingowych i faktoringowych.

Bank Zachodni WBK S.A. rozwija swoją ofertę pod kątem przejrzystości, prostoty, cyfryzacji, samoobsługi i możliwości dowolnego konfigurowania odpowiednich parametrów. Zapewnia klientom kompleksową obsługę w stacjonarnych strukturach sprzedaży oraz w kanałach zdalnych.

Santander Consumer Bank S.A., który wchodzi w skład Grupy Kapitałowej Banku Zachodniego WBK S.A. od 1 lipca 2014 r., prowadzi działalność skoncentrowaną na rynku kredytów konsumpcyjnych (consumer finance) oraz lokat dla klientów indywidualnych i przedsiębiorstw.

Na dzień 31 grudnia 2017 r., Grupa Kapitałowa Banku Zachodniego WBK S.A. świadczyła usługi bankowe dla 6,5 mln klientów, włącznie z klientami Santander Consumer Bank S.A. w liczbie ponad 2 mln.

► Model działalności biznesowej Grupy Kapitałowej Banku Zachodniego WBK S.A.

► Struktura operacyjna

▲ Bank Zachodni WBK S.A.

Bank Zachodni WBK S.A. – wraz ze swoimi niebankowymi spółkami zależnymi – prowadzi działalność operacyjną w ramach następujących struktur centralnych: Pion Bankowości Detalicznej, Pion Bankowości Małych i Średnich Przedsiębiorstw, Pion Bankowości Biznesowej i Korporacyjnej oraz Pion Globalnej Bankowości Korporacyjnej.

Pion Bankowości Detalicznej

Pion Bankowości Detalicznej Banku Zachodniego WBK S.A. adresuje swoją ofertę do klientów indywidualnych, których klasyfikuje do segmentu klientów Standardowych, Premium, VIP lub Bankowości Prywatnej (Private Banking), uwzględniając odmienną potrzebę i oczekiwania wyróżnionych grup. Interakcje klientów indywidualnych z Bankiem odbywają się poprzez szeroką sieć oddziałów i placówek partnerskich oraz kanały zdalne, tj. bankowość telefoniczną, internetową i mobilną (serwis bankowości elektronicznej BZWBK24 oraz Multikanałowe Centrum Komunikacji).

Klienci Bankowości Prywatnej i VIP objęci są spersonalizowanym modelem obsługi z udziałem wyspecjalizowanego doradcy i Centrum Obsługi Klientów Zamożnych (w Multikanałowym Centrum Komunikacji) zapewniającego wsparcie telefoniczne. Obsługa klientów Premium prowadzona jest przez dedykowanych doradców w ramach powierzonych im portfeli klientów i opiera się na indywidualnym podejściu oraz regularnych kontaktach wzmacniających siłę relacji i lojalność klientów. Kontakty o charakterze relacyjnym, sprzedażowym i serwisowym utrzymywane są także z pozostałymi klientami Banku.

Pion Bankowości Małych i Średnich Przedsiębiorstw

Pion Bankowości Małych i Średnich Przedsiębiorstw (MŚP) koncentruje się na obsłudze sektora MŚP, podzielonego na trzy segmenty zgodnie z kryterium obrotów i stopniem zapotrzebowania na spersonalizowaną obsługę: Cyfrowe MŚP, MŚP I i MŚP II. Przedsiębiorcy tworzący segment Cyfrowe MŚP obsługiwani są głównie w kanałach zdalnych (BZWBK24, BZWBK24 Mini Firma, Moja Firma Plus, iBiznes24) oraz poprzez Multikanałowe Centrum Komunikacji. Zarządzanie relacjami z firmami aktywnymi o relatywnie niższych obrotach (MŚP I) odbywa się za pośrednictwem doradców firmowych w oddziałach i placówkach partnerskich, natomiast firmy z wyższym poziomem obrotów i bardziej złożonymi potrzebami (MŚP II) znajdują się pod opieką mobilnych zespołów doradców z Pionu Bankowości MŚP. Obsługę klientów MŚP dodatkowo wspiera Centrum Obsługi Klientów Firmowych (ulożone w strukturach Centralnego Obszaru Operacji Bankowych), realizując szeroki zakres procesów operacyjnych.

Pion Bankowości Biznesowej i Korporacyjnej oraz Pion Globalnej Bankowości Korporacyjnej

Obsługa firm i przedsiębiorstw, których obroty przekraczają 40 mln zł, samorządów i sektora publicznego nadzorowana jest przez Pion Bankowości Biznesowej i Korporacyjnej i odbywa

się za pośrednictwem 12 terenowych Centrów Bankowości Korporacyjnej (pokrywających swym zasięgiem obszar całej Polski) oraz Departamentu Nieruchomości i Hoteli (działającego w trybie scentralizowanym w skali ogólnokrajowej) zgodnie z przyporządkowaniem klientów do segmentu korporacyjnego lub finansowania nieruchomości.

Pion Globalnej Bankowości Korporacyjnej odpowiada za współpracę operacyjną z największymi klientami Grupy i oferowany im wachlarz produktów i usług (inwestycyjnych, kredytowych, transakcyjnych i skarbowych) w ramach globalnego modelu Zarządzania Relacjami z Klientami w Grupie Santander. Pełni też funkcje usługowe na rzecz klientów pozostałych Pionów w zakresie oferty skarbowej, finansowań syndykowanych i usług doradczych.

Przedsiębiorstwa i korporacje, niezależnie od klasyfikacji segmentowej i obsługujących je jednostek w ramach Pionu Bankowości Biznesowej i Korporacyjnej lub Pionu Globalnej Bankowości Korporacyjnej, znajdują się pod zindywidualizowaną opieką przyporządkowanych im doradców, odpowiadających za całość relacji. Zdalny dostęp do produktów i usług bankowych zapewnia im serwis internetowy i mobilny w ramach platformy iBiznes24 oraz wyspecjalizowane telefoniczne Centrum Obsługi Biznesu. Intensywnie rozwijana aplikacja iBiznes24 pozwala na realizację szerokiej gamy transakcji (w tym operacji wymiany walutowej i handlu zagranicznego) oraz efektywne i bezpieczne zarządzanie finansami firmy.

▲ Santander Consumer Bank S.A.

Grupa Santander Consumer Bank S.A. – specjalizująca się w działalności typu „consumer finance” na rzecz gospodarstw domowych – stanowi odrębny segment biznesowy z własną bazą klientów, ofertą i siecią dystrybucyjną.

Model biznesowy Banku zakłada wieloproduktową oraz wielokanałową działalność adresowaną do zróżnicowanej bazy klientów, a także systematyczny cross-selling i up-selling. Oferta Banku obejmuje kredyty konsumpcyjne oraz finansowanie samochodów osobowych w formie leasingu i faktoringu, kredytownie dealerów samochodowych, depozyty detaliczne i firmowe oraz ubezpieczenia.

► Sprawozdawczość wg segmentów działalności

W sprawozdawczości wg segmentów działalności prezentowanej w Skonsolidowanym Sprawozdaniu Finansowym Grupy Kapitałowej Banku Zachodniego WBK S.A. za 2017 r. (nota 3), działalność Pionu Bankowości Detalicznej oraz Pionu Małych i Średnich Przedsiębiorstw zawiera się w Segmentie Detalicznym, natomiast Pion Bankowości Biznesowej i Korporacyjnej oraz Pion Globalnej Bankowości Korporacyjnej tworzą odrębne segmenty o takich samych nazwach. Wyodrębniono ponadto Segment ALM i Operacji Centralnych oraz Segment Santander Consumer.

► Podstawowe kanały dystrybucji

Według stanu na dzień 31 grudnia 2017 r. Bank Zachodni WBK S.A. dysponował siecią 576 oddziałów,

rozmieszczonych na terenie wszystkich województw kraju i zarządzanych za pośrednictwem 65 regionów i 8 makroregionów. Infrastrukturę oddziałową uzupełniały placówki partnerskie w łącznej liczbie 109 oraz 1 732 urządzenia samoobsługowe (bankomaty, wpłatomaty i urządzenia dualne).

Obok obsługi bezpośredniej w placówkach operacyjnych (oddziały, placówki partnerskie, Centra Bankowości Korporacyjnej), Bank wykonuje szeroki zakres operacji bankowych za pośrednictwem centrów komunikacji (Multikanałowe Centrum Komunikacji i wyspecjalizowane jednostki: Centrum Obsługi Klientów Zamożnych, Centrum Obsługi Biznesu, Centrum Obsługi Klientów Firmowych) oraz oferuje całodobowy dostęp do produktów i usług bankowych z wykorzystaniem kanałów internetowych i mobilnych (serwisy BZWBK24, BZWBK24 Mini Firma, Moja Firma Plus, iBiznes24). Oprócz tradycyjnej infolinii Multikanałowe Centrum Komunikacji oferuje klientom wiele

innych możliwości kontaktu (czat, audio, wideo, e-mail, formularz kontaktowy), wśród których rosnącą popularnością cieszy się wirtualny oddział w usłudze Doradca online (wideoczat).

Bank systematycznie rozwija zintegrowany system CRM i rozwiązania z zakresu bankowości wielokanałowej, aby zapewnić spójny poziom obsługi i ciągłość komunikacji z klientem we wszystkich kanałach dystrybucji. Dbając o bezpieczeństwo użytkowników kanałów zdalnych, stale podnosi jakość zabezpieczeń.

Santander Consumer Bank S.A. prowadzi sprzedaż produktów poprzez sieć placówek własnych i franczyzowych, struktury mobilnej sprzedaży kredytów samochodowych i depozytów korporacyjnych, kanały zdalne (centrum telefoniczne i Internet) oraz współpracujące z Bankiem zewnętrzne sieci partnerskie w zakresie dystrybucji kredytów samochodowych i ratalnych.

Podstawowe dane dot. kanałów dystrybucji BZ WBK S.A. i SCB S.A.

Bank Zachodni WBK S.A.	31.12.2017	31.12.2016
Oddziały (lokalizacje)	576	658
Placówki partnerskie	109	110
Centra Bankowości Biznesowej i Korporacyjnej	12	12
Bankomaty	948	1 063
Wpłatomaty	13	19
Urządzenia dualne	771	684
BZWBK24 – zarejestrowani użytkownicy (w tys.) ¹⁾	3 388	3 221
iBiznes24 – zarejestrowane firmy (w tys.) ²⁾	15	16
Santander Consumer Bank S.A.	31.12.2017	31.12.2016
Oddziały	159	163
Placówki partnerskie	153	148
Zarejestrowani użytkownicy bankowości elektronicznej (w tys.) ³⁾	132	4

1) Liczba zarejestrowanych użytkowników serwisu BZWBK24 obejmuje użytkowników BZWBK24 mobile, tj. 1 094,3 tys. na dzień 31.12.2017 r. i 863,9 tys. na dzień 31.12.2016 r. liczba użytkowników BZWBK24, którzy przynajmniej raz w miesiącu logują się do systemu, wyniosła ponad 2 mln.

2) Liczba dotyczy wyłącznie użytkowników iBiznes24 (bez użytkowników Moja Firma Plus i MiniFirma), tj. strategicznej i docelowej platformy elektronicznej dla klienta biznesowego. Spadek ilości firm r/r to efekt czyszczenia bazy klientów.

3) Użytkownicy, którzy zawarli umowę z SCB S.A. i przynajmniej raz zalogowali się do systemu bankowości elektronicznej banku.

🔴 Ogólne ramy modelu biznesowego

Filarem strategii i modelu biznesowego Grupy Kapitałowej Banku Zachodniego WBK S.A. jest klientocentryczność, tj. rozpatrywanie każdego działania i procesu bankowego z perspektywy klienta, dbałość o jego potrzeby i zadowolenie oraz budowanie trwałych wzajemnych relacji w oparciu o atrakcyjną, przejrzystą i innowacyjną ofertę produktów oraz wysoką jakość obsługi. W procesie tworzenia wartości dla klientów Grupa stawia na nowoczesne technologie, cyfryzację i omnikanałowość. Kładzie też nacisk na rozwój przyjaznego środowiska pracy i kulturę wewnętrzną organizacji, promując współpracę oraz zwiększając motywację, zaangażowanie i profesjonalizm pracowników. W działalności biznesowej stara się uwzględniać interes wszystkich interesariuszy, w tym akcjonariuszy i społeczności, wśród których funkcjonuje.

Grupa koncentruje się na dywersyfikacji przychodów, zwiększaniu udziału w wysokomarżowych segmentach rynku, utrzymywaniu silnej pozycji kapitałowej i efektywnym zarządzaniu ryzykiem. Konsekwencją tego podejścia jest zrównoważony wzrost wolumenów biznesowych, znacząca obecność w najbardziej rentownych segmentach rynku oraz solidne i powtarzalne wyniki finansowe.

W związku z uruchomieniem w 2016 r. strategicznej Transformacji Banku, model biznesowy Banku jest sukcesywnie doskonalony, m.in. pod kątem efektywności działania, potrzeb klientów, cyfryzacji i integracji kanałów dystrybucji.

2. Pozycja Banku Zachodniego WBK S.A. i jego Grupy Kapitałowej na tle sektora bankowego

► Polski sektor bankowy

Zgodnie z danymi udostępnianymi przez Urząd Komisji Nadzoru Finansowego pod koniec września 2017 r. w Polsce działało 35 banków komercyjnych. Udział dziesięciu największych banków w aktywach sektora oraz kredytach i depozytach sektora niefinansowego wynosił odpowiednio: 70,5%, 69,8% i 74,5%.

Grupa rówieśnicza Banku Zachodniego WBK S.A., który jest obecnie trzecim pod względem wielkości aktywów bankiem w Polsce, obejmuje przede wszystkim: PKO BP, PeKao, mBank, Millenium Bank oraz ING Bank Śląski.

Wyzwania stojące przed polskim sektorem bankowym

Otoczenie regulacyjne

- ▲ Wysoka presja regulacyjna – fala nowych przepisów/rekomendacji ustawodawców i nadzorców.
- ▲ Wymogi związane z nową Ustawą o BFG.
- ▲ Wpływ ewentualnych regulacji w sprawie kredytów hipotecznych w CHF.
- ▲ Szanse i zagrożenia wynikające z wdrożenia w 2018 r. nowej dyrektywy regulującej rynek płatności PSD2.
- ▲ Coraz większy nacisk regulatorów na dodatkowe wymogi kapitałowe oraz ochronę konsumenta.

Szanse i zagrożenia

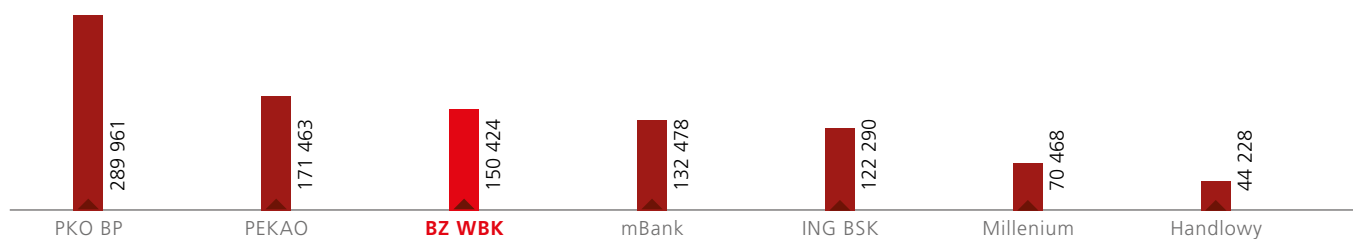
- ▲ Duży potencjał Polski w obszarze bankowości: niższe ubankowienie społeczeństwa polskiego w porównaniu z krajami Europy Zachodniej.
- ▲ Rozwój gospodarczy Polski: wzrost kredytów inwestycyjnych, rosnąca gospodarka i lepiej prosperująca klasa średnia jako segment docelowy BZ WBK S.A.
- ▲ Zmiana otoczenia konkurencyjnego: postępująca konsolidacja sektora bankowego.
- ▲ Rewolucyjne zmiany w trybie współpracy z bankiem: wielokanałowość, wiodąca rola kanałów zdalnych, zmiana oczekiwań klientów.
- ▲ Rozwój przełomowych technologii: Big Data, sztuczna inteligencja, automatyzacja procesów robotycznych, blockchain.
- ▲ Cyfryzacja i transformacja: koncentracja na nowych rozwiązaniach technologicznych i biznesowych jako przewaga strategiczna.
- ▲ Nacisk na koszty i zyskowność.

► Pozycja Banku i Grupy Kapitałowej w polskim sektorze bankowym

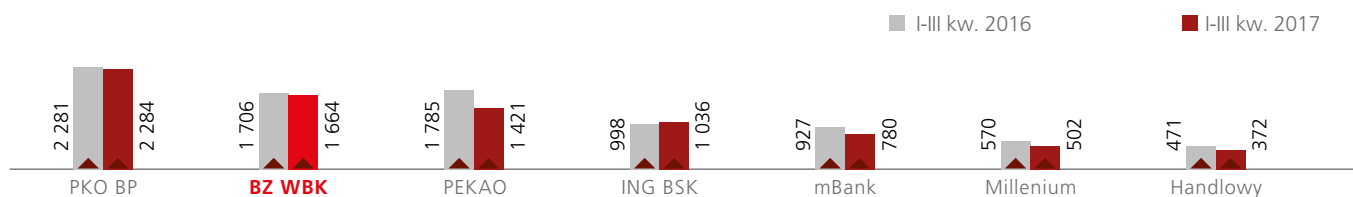
Zgodnie z raportami okresowymi za okres trzech kwartałów zakończony 30 września 2017 r., które na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania Zarządu (12 lutego 2017 r.) stanowiły najbardziej aktualne źródło porównywalnych informacji o wynikach banków notowanych na warszawskiej Giełdzie Papierów Wartościowych (GPW), Bank Zachodni WBK S.A. – wraz

z podmiotami zależnymi i stowarzyszonymi – był trzecią co do wielkości bankową grupą kapitałową w Polsce pod względem sumy bilansowej, kapitałów własnych oraz depozytów i kredytów, a drugą pod względem zysku przypadającego akcjonariuszom Banku.

■ Aktywa ogółem Grupy BZ WBK S.A. (w mln zł) na 30.09.2017 r. na tle grupy rówieśniczej

■ Zysk przypadający akcjonariuszom BZ WBK S.A. za I-III kw. 2017 r. wobec I-III 2016 r. (w mln zł) na tle grupy rówieśniczej

W oparciu o dostępne statystyki NBP dotyczące rynku bankowego, na koniec grudnia 2017 r. udział Grupy Kapitałowej Banku Zachodniego WBK S.A. wynosił 9,8% na rynku kredytów i 9,4% na rynku depozytów.

Poprzez wyspecjalizowane spółki zależne Grupa umacnia swoją obecność w segmencie usług faktoringowych i leasingowych,

gdzie na 31 grudnia 2017 r. obsługiwała odpowiednio 12,6% i 6,1% rynku (wg Polskiego Związku Faktorów i Związku Polskiego Leasingu). W tym samym czasie udział Grupy w rynku detalicznych funduszy inwestycyjnych (wg danych Analiz Online) osiągnął poziom 10,4%, a na giełdowym rynku akcji i kontraktów terminowych (wg GPW S.A. w Warszawie) wyniósł odpowiednio: 4,6% i 10,0%.

■ SILNE STRONY BANKU ZACHODNIEGO WBK S.A. I JEGO GRUPY KAPITAŁOWEJ

Grupa Kapitałowa Banku Zachodniego WBK S.A. posiada stabilne źródła finansowania, solidną bazę kapitałową i płynnościową oraz zdywersyfikowany portfel aktywów. Pozycję konkurencyjną Grupy wspiera klarowna, spójna i konsekwentnie realizowana strategiczna wizja, skuteczny i prosty model biznesowy, rozległy i zróżnicowany zakres działalności, a także korzyści i synergije wynikające z przynależności do Grupy Santander. Skala biznesu, jakość oferty oraz silna orientacja na trwałe i partnerskie

relacje z klientem pozwalają Grupie skutecznie konkurować z największymi przedstawicielami polskiego rynku bankowego. Jednocześnie szeroka gama komplementarnych usług dla poszczególnych segmentów klientów, gęsta sieć oddziałów na terenie całej Polski, nowoczesne technologie bankowe oraz dynamicznie rozwijana funkcjonalność i integracja zdalnych kanałów dystrybucji stwarzają możliwości dalszej penetracji rynku.

► Sytuacja finansowa Grupy Kapitałowej Banku Zachodniego WBK S.A. na tle sektora bankowego

Zgodnie z opracowaną przez KNF „Informacją nt. sytuacji banków w okresie I-IX 2017 r.”, która na dzień publikacji niniejszego sprawozdania była najbardziej aktualną analizą polskiego sektora bankowego, w okresie pierwszych dziewięciu miesięcy 2017 r. sytuacja sektora bankowego pozostawała stabilna, m.in. dzięki wsparciu sprzyjającego otoczenia makroekonomicznego (przyspieszone tempo wzrostu gospodarki, dalsza poprawa sytuacji na rynku pracy, nastrojów przedsiębiorstw i konsumentów oraz środowisko niskich stóp procentowych).

Zyskowność banków w okresie I-IX 2017 r. uległa obniżeniu (zysk netto spadł o 7,5% r/r) pod wpływem zmniejszenia pozostałego wyniku z działalności bankowej z powodu zawyżenia bazy statystycznej o wynik rozliczenia sprzedaży udziałów w VISA Europe w II kwartale 2016 r.

Wynik z działalności bankowej sektora wzrósł o 1% r/r dzięki zwiększeniu wyniku odsetkowego o 10,9% r/r oraz wyniku z tytułu opłat i prowizji o 8,8% r/r przy wspomnianym wcześniej obniżeniu wyniku z pozostałej działalności bankowej o 45,4% r/r. Poprawie wyniku odsetkowego, który osiągnął rekordowy poziom w historii, sprzyjały zmiany w polityce depozytowo-kredytowej banków oraz wzrost wolumenów biznesowych. Wynik z tytułu opłat i prowizji zwiększył się pod wpływem przychodów z tytułu udzielonych kredytów i pożyczek, sprzedaży produktów ubezpieczeniowych, obsługi rachunków bankowych, kart płatniczych i kredytowych, obsługi funduszy inwestycyjnych, działalności maklerskiej i organizacji emisji.

Wzrost kosztów działania banków o 3,4% r/r wynikał głównie ze wzrostu kosztów pracowniczych oraz dodatkowego miesiąca naliczania podatku od niektórych instytucji finansowych. Dodatkowo zwiększyły się koszty z tytułu BFG i wydatków na informatykę, a zmniejszyły opłaty z tytułu czynszów oraz wydatków na marketing.

Po pierwszych trzech kwartałach nieznacznie wzrosło ujemne saldo odpisów i rezerw (+1,7% r/r), co wynikało ze wzrostu odpisów z tytułu kredytów konsumpcyjnych, pozostałych kredytów dla gospodarstw domowych oraz kredytów dla przedsiębiorstw, jak też z pogorszenia wyniku z tytułu IBNR.

Obserwowane zmiany przełożyły się na poprawę marży odsetkowej (o 0,12 p.p.), ale pozostałe podstawowe miary efektywności działania uległy pogorszeniu: wzrost wskaźnika kosztów (z 55,23% do 56,60%), obniżenie ROA (z 0,92% do 0,81%) oraz ROE (z 8,51% do 7,42%).

Głównymi obszarami przyrostu po stronie aktywów były kredyty dla sektora przedsiębiorstw i gospodarstw domowych, a po stronie zobowiązań depozyty sektora budżetowego. Banki kontynuowały działania zmierzające do wzrostu efektywności działania w drodze optymalizacji zatrudnienia i sieci sprzedaży. Proces ten został wzmocniony przez dokonane w minionych okresach przejścia i fuzje oraz rozwój bankowości elektronicznej.

Tendencje obserwowane w sektorze bankowym objęły również Bank Zachodni WBK S.A., a zwłaszcza dynamiczny wzrost wyniku z tytułu odsetek, solidny wzrost wyniku z tytułu prowizji, zwiększenie kosztów pracowniczych oraz przyspieszenie tempa wzrostu kredytów. Na tle sektora bankowego w 2017 r. Grupa Kapitałowa Banku Zachodniego WBK S.A. wyróżnia się pod względem tempa spadku odpisów z tytułu utraty wartości należności kredytowych (-15,5% r/r po trzech kwartałach 2017 r.; -12% r/r w całym 2017 r.) oraz wskaźnikami efektywności, w tym m.in. ROA (1,4% na 30 września 2017 r. i 1,5% na 31 grudnia 2017 r.), ROE (11,7% na 30 września 2017 r., 12,2% na 31 grudnia 2017 r.), relacją kosztów do dochodów (43,5% po trzech kwartałach 2017 r. i 43,4% za cały 2017 r.).

3. Jednostki powiązane z Bankiem Zachodnim WBK S.A.

► Jednostki zależne

Na dzień 31 grudnia 2017 r. Bank Zachodni WBK S.A. tworzył Grupę Kapitałową z następującymi jednostkami zależnymi:

1. Santander Consumer Bank S.A. (SCB S.A.)
2. Santander Consumer Finance Sp. z o.o. (podmiot zależny od SCB S.A.)
3. Santander Consumer Multirent Sp. z o.o. (podmiot zależny od SCB S.A.)
4. SC Poland Consumer 15-1 Sp. z o.o. (podmiot zależny od SCB S.A.)
5. SC Poland Consumer 16-1 Sp. z o.o. (podmiot zależny od SCB S.A.)
6. PSA Finance Polska Sp. z o.o. (podmiot zależny od SCB S.A.)

7. PSA Consumer Finance Polska Sp. z o.o. (podmiot zależny od PSA Finance Polska Sp. z o.o.)
8. BZ WBK Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A.
9. BZ WBK Finanse Sp. z o.o.
10. BZ WBK Faktor Sp. z o.o. (podmiot zależny od BZ WBK Finanse Sp. z o.o.)
11. BZ WBK Leasing S.A. (podmiot zależny od BZ WBK Finanse Sp. z o.o.)
12. BZ WBK F24 S.A. (podmiot zależny od BZ WBK Finanse Sp. z o.o.)
13. BZ WBK Inwestycje Sp. z o.o.
14. Giełdokracja Sp. z o.o. w likwidacji.

W porównaniu ze stanem z dnia 31 grudnia 2016 r. zmienił się skład jednostek (bezpośrednio lub pośrednio) zależnych od Banku Zachodniego WBK S.A. oraz struktura powiązań między nimi, w konsekwencji następujących zdarzeń:

► Połączenie BZ WBK Leasing S.A. z BZ WBK Lease S.A.

W dniu 28 lutego 2017 r. nastąpiło połączenie spółek BZ WBK Lease S.A. i BZ WBK Leasing S.A. poprzez przeniesienie całego majątku pierwszego z ww. podmiotów na drugi. BZ WBK Leasing S.A. jako spółka przejmująca wstąpiła we wszystkie prawa i obowiązki spółki przejmowanej, tj. BZ WBK Lease S.A., która została wykreślona z Rejestru Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego bez przeprowadzenia postępowania likwidacyjnego. Połączenie miało na celu uproszczenie leasingowego modelu biznesowego Grupy.

► Zakończenie postępowania likwidacyjnego spółki AKB Marketing Services Sp. z o.o. w likwidacji i wykreślenie jej z Krajowego Rejestru Sądowego (KRS)

W dniu 28 marca 2017 r. odbyło się Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników spółki AKB Marketing Services Sp. z o.o. w likwidacji, na którym podjęta została uchwała o zatwierdzeniu sprawozdania likwidacyjnego spółki sporządzonego na dzień 27 marca 2017 r. Środki pieniężne pozostałe po likwidacji spółki zostały przelane w dniu 28 marca 2017 r. na rachunek SCB S.A. (jako jedynego udziałowca). Rozwiązanie spółki stało się skuteczne z dniem jej wykreślenia z Krajowego Rejestru Sądowego w dniu 20 listopada 2017 r.

► Przekształcenia własnościowe w BZ WBK F24 S.A. (dawniej BZ WBK Nieruchomości S.A.)

Wraz z rejestracją odpowiednich wpisów w KRS, tj. z dniem 18 października 2017 r. spółka BZ WBK Nieruchomości S.A. zmieniła nazwę na BZ WBK F24 S.A. i rozszerzyła zakres wykonywanych czynności o działalność pożyczkową. W celu lepszego dostosowania podmiotu do zmian biznesowych, poddano go przekształceniom organizacyjnym i własnościowym. 24 listopada 2017 r. Bank Zachodni WBK S.A. przekazał aportem do BZ WBK Finanse Sp. z o.o. posiadane przez siebie akcje BZ WBK F24 S.A. (7 499 sztuk) w zamian za nowe udziały BZ WBK Finanse Sp. z o.o. powstałe w ramach podwyższenia kapitału zakładowego. Aby zapewnić sobie 100% udziału w spółce, 28 listopada 2017 r. BZ WBK Finanse Sp. z o.o. odkupiła 1 akcję pozostającą w posiadaniu jej drugiego akcjonariusza. Rejestracja w KRS ww. zmian własnościowych nastąpiła w dniu 12 stycznia 2018 r.

Najbliższa zmiana w strukturze Grupy Kapitałowej Banku Zachodniego WBK S.A. będzie konsekwencją rejestracji w KRS likwidacji spółki Giełdokracja Sp. z o.o. w likwidacji zatwierdzonej przez NWZ spółki w dniu 29 listopada 2017 r.

Wszystkie podmioty zależne wchodzące w skład Grupy Kapitałowej Banku Zachodniego WBK S.A. na dzień 31 grudnia 2017 r. podlegają konsolidacji z Bankiem zgodnie z MSSF 10.

► Spółki stowarzyszone

W skonsolidowanych sprawozdaniach finansowych Grupy Kapitałowej Banku Zachodniego WBK S.A. za okres 12 miesięcy kończący się 31 grudnia 2017 r. następujące jednostki ujmowane są metodą praw własności w oparciu o MSR 28:

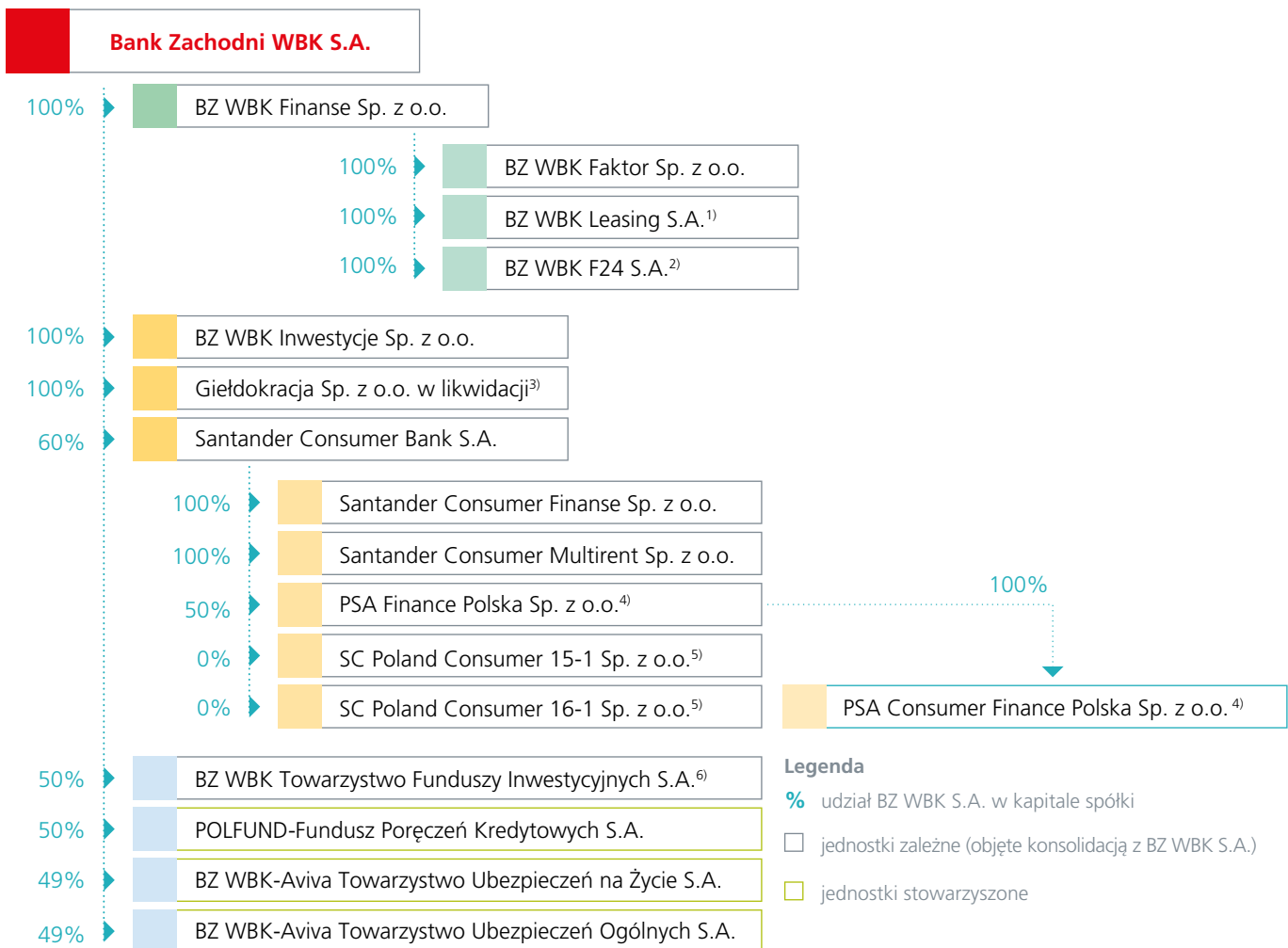
1. BZ WBK-Aviva Towarzystwo Ubezpieczeń Ogólnych S.A. (BZ WBK-Aviva TUO S.A.)

2. BZ WBK-Aviva Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie S.A. (BZ WBK-Aviva TUŃ S.A.)

3. POLFUND – Fundusz Poręczeń Kredytowych S.A.

W porównaniu ze stanem na dzień 31 grudnia 2016 r. wykaz spółek stowarzyszonych nie uległ zmianie.

► Struktura organizacyjna jednostek powiązanych z BZ WBK S.A. na dzień 31.12.2017 r.

1) W dniu 28 lutego 2017 r. nastąpiło połączenie spółek leasingowych Banku Zachodniego WBK S.A. w drodze przejścia spółki BZ WBK Lease S.A. przez BZ WBK Leasing S.A. Spółka przejmowana została wykreślona z KRS bez postępowania likwidacyjnego.

2) Z dniem 18 października 2017 r. spółka BZ WBK Nieruchomości S.A. zmieniła nazwę na BZ WBK F24 S.A. W listopadzie 2017 r. – w wyniku transakcji wymiany udziałów między Bankiem IBZ WBK Finanse Sp. z o.o. (aport akcji BZ WBK F24 S.A. w zamian za udziały w spółce BZ WBK Finanse Sp. z o.o.) oraz odkupienia przez BZ WBK Finanse Sp. z o.o. akcji brakującej do 100% kapitału zakładowego BZ WBK F24 S.A., spółka znalazła się pod pełną kontrolą BZ WBK Finanse Sp. z o.o. (wcześniej zależna w 99,99% od BZ WBK S.A.).

3) W dniu 28 kwietnia 2016 r. Zwyczajne Zgromadzenie Wspólników podjęło uchwałę o rozwiązaniu spółki Giełdokracja Sp. z o.o. i otwarciu jej likwidacji z dniem 1 maja 2016 r.

4) Od 1 października 2016 r. SCB S.A. posiada 50% udziałów w spółce PSA Finance Polska Sp. z o.o. i pośrednio 50% udziałów w spółce PSA Consumer Finance Polska Sp. z o.o. Obie spółki znajdują się pod kontrolą SCB S.A., ponieważ spełniają warunki zawarte w MSSF 10.7.

5) SC Poland Consumer 15-1 Sp. z o.o. i S.C. Poland Consumer 16-1 Sp. z o.o. to spółki celowe utworzone w celu przeprowadzenia sekurytyzacji części portfela kredytowego SCB S.A. Udziałowcem każdej z nich jest osoba prawna niepowiązana z Grupą. Spółki znajdują się pod kontrolą SCB S.A., ponieważ spełniają warunki zawarte w MSSF 10.7. odpowiednio od 23 września 2015 r. i 1 sierpnia 2016 r.

6) W dniu 31 marca 2016 r. BZ WBK Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A. (BZ WBK TFI S.A.) połączyło się z BZ WBK Asset Management S.A. (BZ WBK AM S.A.) w drodze przejścia spółki matki (BZ WBK AM S.A.) przez spółkę córkę (BZ WBK TFI S.A.). Współwłaściciele spółki przejmującej, tj. Bank Zachodni WBK S.A. oraz Banco Santander S.A. wchodzą w skład Grupy Santander i posiadają po 50% udziału w kapitale zakładowym spółki. Bank Zachodni WBK S.A. sprawuje kontrolę nad BZ WBK TFI S.A.

4. Pozostałe inwestycje kapitałowe

Poniżej zaprezentowano podmioty, w których Grupa Kapitałowa Banku Zachodniego WBK S.A. posiadała udział w wysokości co najmniej 5% kapitału zakładowego lub ogólnej liczby głosów

na WZA na dzień 31 grudnia 2017 r. w porównaniu z 31 grudnia 2016 r.

l.p.	Nazwa spółki	Udział akcji	Udział akcji	Udział akcji	Udział akcji
		w kapitale zakładowym	w ogólnej liczbie głosów na WZA	w kapitale zakładowym	w ogólnej liczbie głosów na WZA
		31.12.2017		31.12.2016	
1.	Reliz Sp. z o.o. w upadłości likwidacyjnej	–	–	100,00%	100,00%
2.	Zakłady Przemysłu Jedwabniczego DOLWIS S.A. w upadłości likwidacyjnej	–	–	44,00%	44,00%
3.	Invico S.A. ¹⁾	21,09%	12,21%	21,09%	12,21%
4.	Krynicki Recykling S.A. ¹⁾	19,19%	19,19%	19,19%	19,19%
5.	Polski Standard Płatności Sp. z o.o.	16,67%	16,67%	16,67%	16,67%
6.	i3D S.A. ¹⁾	15,77%	15,77%	15,77%	15,77%
7.	Krajowa Izba Rozliczeniowa S.A.	14,23%	14,23%	14,23%	14,23%
8.	Aviva Powszechne Towarzystwo Emerytalne Aviva BZ WBK S.A.	10,00%	10,00%	10,00%	10,00%
9.	Aviva Towarzystwo Ubezpieczeń Ogólnych S.A.	10,00%	10,00%	10,00%	10,00%
10.	Aviva Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie S.A.	10,00%	10,00%	10,00%	10,00%
11.	PBG S.A. w upadłości układowej	–	–	7,96%	7,96%
12.	Biuro Informacji Kredytowej S.A.	7,72%	9,22%	7,72%	5,14%
13.	Infosystems S.A. ¹⁾	7,50%	7,50%	7,50%	7,50%
14.	Hortico S.A. ¹⁾	6,39%	6,39%	6,39%	6,39%
15.	AWSA Holland II B.V.	5,44%	5,44%	5,44%	5,44%
16.	Gorzowski Rynek Hurtowy S.A. ¹⁾	2,47%	6,53%	2,47%	6,53%

1) Spółki z portfela inwestycji kapitałowych BZ WBK Inwestycje Sp. z o.o.

III. Sytuacja makroekonomiczna w 2017 r.

► Wzrost gospodarczy

Przyspieszenie wzrostu gospodarczego w 2017 r. było znacznie silniejsze, niż oczekiwano. Dynamika PKB przekroczyła 5% r/r w IV kwartale i wyniosła 4,6% w całym roku. Motorem wzrostu był bardzo mocny popyt konsumpcyjny, wspierany przez świadczenia w ramach programu 500+, wysoką dynamikę dochodów z pracy, niższą stopę oszczędzania i rekordowo wysoki optymizm wśród gospodarstw domowych. W przyspieszeniu wzrostu PKB miało też swój udział wyjątkowo sprzyjające otoczenie zewnętrzne

(solidne ożywienie w strefie euro), napędzające polski eksport. Długo oczekiwane ożywienie inwestycji zaczęło się materializować w II półroczu 2017 r., a pod koniec roku wyraźnie przyspieszyło. Polski przemysł i sektor budowlany odnotował wyraźnie wyższy wzrost produkcji niż w 2016 r. Przez większość roku Polsce udawało się utrzymać nadwyżkę salda obrotów bieżących mimo silnego popytu krajowego, który w listopadzie osiągnął rekordowy poziom 0,3% PKB.

► Rynek pracy

Rynek pracy stał się w 2017 r. „rynkiem pracownika” z szeroko zgłaszanymi przez firmy niedoborami siły roboczej i trudnościami w zapewnieniu wakatów. Z pomocą przyszła rosnąca stopa aktywności zawodowej i jeszcze bardziej nasiloną imigracją do Polski, głównie z Ukrainy. Bezrobocie spadło do rekordowo niskiego poziomu (w listopadzie 6,5% dla stopy bezrobocia rejestrowanego i 4,4% dla stopy bezrobocia liczonej na podstawie badania aktywności zawodowej BAEL). Wysoki poziom aktywności gospodarczej generował silny popyt na pracę, co

przy ograniczeniach po stronie podaży wywołało wzrost presji płacowej. Obniżenie wieku emerytalnego w październiku nie odbiło się na statystykach zatrudnienia, choć stworzyło ryzyko dalszego ograniczenia dostępnej siły roboczej. Nominalny wzrost płac w sektorze przedsiębiorstw wyniósł w 2017 r. średnio ok. 5,7% r/r, a w samym IV kwartale ok. 7,1% r/r. Jednocześnie dynamika zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw utrzymała się w trakcie roku wokół 4,5% r/r. Wzrost realnego funduszu płac przyspieszył względem 2016 r. pomimo odbicia inflacji.

► Inflacja

Stopa inflacji już w styczniu wzrosła powyżej 1,5% r/r i przez cały rok poruszała się pomiędzy tym poziomem a celem inflacyjnym 2,5% (który został w listopadzie osiągnięty po raz pierwszy od blisko pięciu lat). Średni wskaźnik inflacji w 2017 r. wyniósł 2% r/r. Zmienność wynikała z zachowania cen żywności (zaburzzonej przez pogodę podaży krajowych owoców, silnie drożejącego

masła i jaj) oraz paliw (przełożenie drożejącej ropy, ale też silny negatywny efekt bazy na koniec roku). Inflacja bazowa, po wyłączeniu cen żywności i energii, przyspieszyła z 0% r/r do 0,8% w pierwszych miesiącach roku, ale przez resztę roku odchyłała się już tylko nieznacznie od tego poziomu.

► Polityka pieniężna

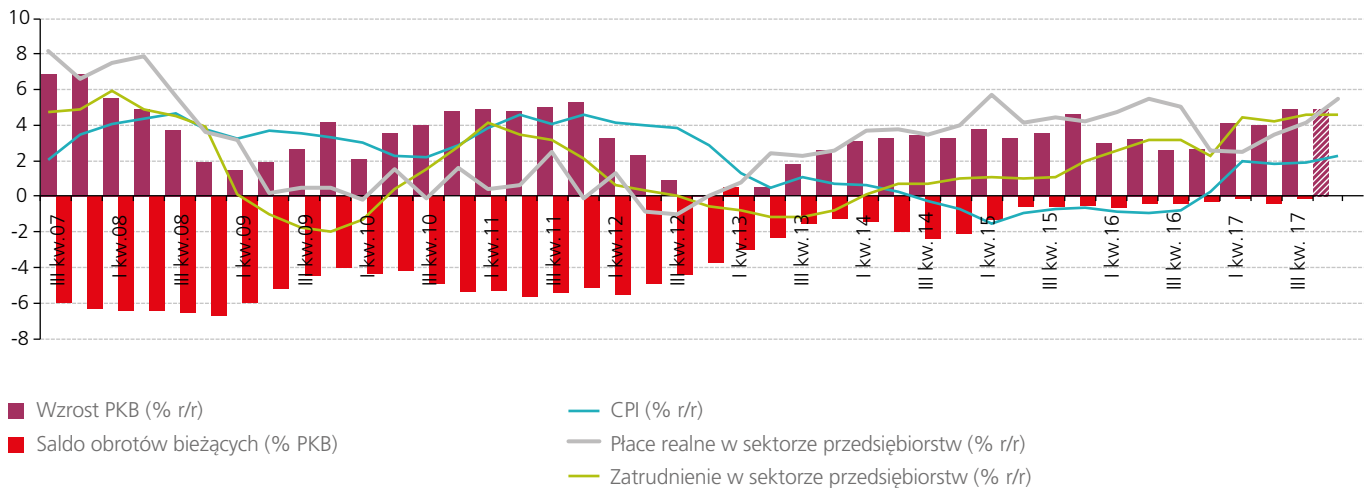
Rada Polityki Pieniężnej nie zmieniała głównych stóp procentowych w 2017 r., za to podjęła uchwały zmieniające oprocentowanie rezerwy obowiązkowej do 0,50% od początku 2018 r. i obniżające stopę rezerwy obowiązkowej od środków pozyskanych na co najmniej 2 lata do 0% (wejdzie w życie z początkiem marca). Większość RPP wciąż uważa, że obecny poziom stóp, ze stopą

referencyjną 1,50%, jest właściwy i sprzyja zarówno realizacji celu inflacyjnego, jak i wspieraniu inwestycji w gospodarce, a także utrzymaniu polskiej gospodarki na ścieżce zrównoważonego wzrostu. W trakcie roku doszło do nasilenia różnic opinii w Radzie. Część członków obawiała się nasilenia inflacji wskutek napiętej sytuacji na rynku pracy oraz niepożądanego skutków ubocznych

utrzymywania realnych stóp procentowych na ujemnym poziomie. Jednak pomimo przyspieszenia płac inflacja bazowa pozostała

stabilna, a skutki uboczne w ocenie Rady nie wystąpiły w skali, która wymagałaby działań.

■ Wybrane wskaźniki makroekonomiczne

► Rynek kredytowy i depozytowy

W 2017 r. dynamika depozytów ogółem spowolniła z 8,3% w styczniu do 4,1% w grudniu. Spowolnienie w depozytach wystąpiło zarówno w sektorze przedsiębiorstw, jak i wśród gospodarstw domowych. Ogólne tempo wzrostu kredytów było dość stabilne, oscylując wokół 4,5% r/r. Kredyty dla osób prywatnych spowolniły pod koniec roku, głównie ze względu na umocnienie złotego. Jednak – po uwzględnieniu zmian kursów walutowych – utrzymały stabilny wzrost (ok. 4% r/r). Kredyty

hipoteczne (oczyszczone ze zmian kursów) nieco przyspieszyły (z 3% r/r na początku roku do ok. 3,5% na koniec), w tym kredyty w złotych rosły w grudniu o 10,6% r/r. Kredyty konsumpcyjne ustabilizowały się w 2017 r. przedziale 7,0-7,5%. W sektorze firm, kredyty inwestycyjne nieco spowolniły (z ponad 16% r/r w połowie roku do ok. 12,5% r/r), a kredyty bieżące przyspieszyły z ok. 4,5% r/r w czerwcu do 8,5% r/r w grudniu.

► Rynek finansowy

W 2017 r. na rynkach finansowych przeważał optymizm. Nastroje inwestorów pozostawały pod wpływem następujących czynników: (1) poprawiających się perspektyw gospodarczych na świecie oraz mocniejszego odbicia krajowej gospodarki; (2) działań banków centralnych, w tym Rezerwy Federalnej, która trzykrotnie podniosła stopy procentowe, dając wyraz przekonaniu o sile odbicia gospodarczego i jego perspektywach, oraz Europejskiego Banku Centralnego, którego Rada zdecydowała o obniżeniu skali miesięcznych zakupów obligacji; (3) czynników geopolitycznych, w tym przede wszystkim porażce ugrupowań populistycznych w wyborach w Holandii i Francji, co dodało rynkom optymizmu.

Istotny wpływ na notowania złotego i polskich obligacji miały również czynniki wewnętrzne. Znacznie szybszy od oczekiwań wzrost gospodarczy umacniał krajową walutę, a towarzysząca temu poprawa sytuacji fiskalnej (prowadząca do ograniczenia potrzeb pożyczkowych) miała istotny pozytywny wpływ na polskie obligacje. Do spadku rentowności krajowego długu

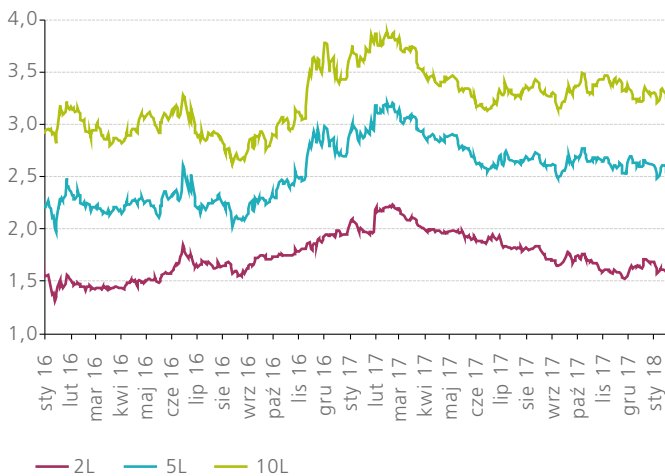
przyczyniła się też wciąż gołębia retoryka Rady Polityki Pieniężnej. Konflikt na linii rząd Polski – Komisja Europejska w kwestii zmian w sądownictwie i uruchomienie procedury z Art. 7 traktatu UE nie miały trwałego wpływu na notowania krajowych aktywów. Pozytywne wyniki gospodarcze oraz wyraźna poprawa w ściągalności podatków prowadząca do znacznie niższego od planu deficytu budżetowego zniwelowały negatywny wpływ generowany przez niepewność odnośnie rozwoju sytuacji politycznej. W 2017 r. główne agencje przestały sugerować możliwość obniżenia perspektywy czy ratingu kredytowego Polski. Zrewidowały w górę swoje prognozy makroekonomiczne i fiskalne dla Polski, a Moody's w maju podniósł perspektywę ratingu A2 Polski z negatywnej na stabilną.

Krzywe rentowności spadły w I połowie 2017 r., a w dalszej części roku pozostały w trendzie bocznym. W ciągu minionego roku, krzywa obligacyjna wystromiła się w wyniku większego spadku rentowności na krótkim końcu (-27 pb) niż na środku (-11 pb) i długim końcu (-17 pb). W przypadku IRS, stawki zakończyły rok

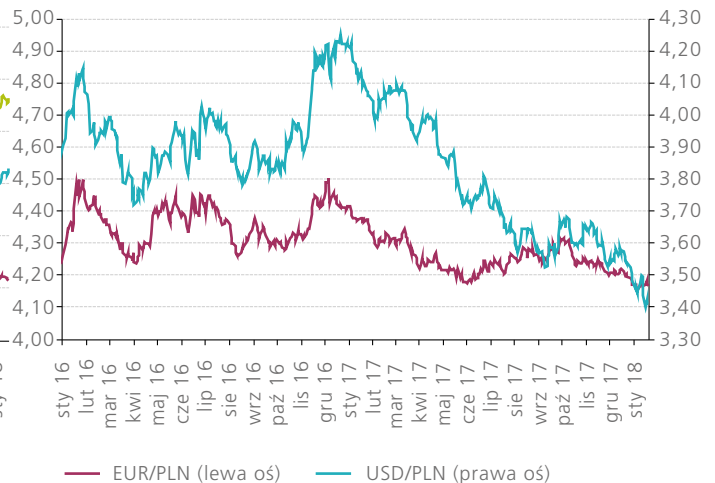
powyżej zamknięcia w 2016 – 2-letnia wzrosła o 12 pb, 5-letnia o 13 pb, a 10-letnia o 6 pb. W efekcie, spready asset swap zawężyły się o 20-40 pb. Inne miary premii za ryzyko też spadły – 10-letni spread niemieckich papierów rządowych obniżył się o 50 pb, a 5-letni CDS o 24 pb. W 2017 r. złoty był drugą najmocniejszą walutą z rynków wschodzących do euro, dolara, franka i funta. W ciągu roku, kurs EUR/PLN spadł o 5,7% (do 4,17 z 4,42),

USD/PLN spadł o 17% (do 3,48 z 4,18, kluczowy wpływ miały wzrosty EUR/USD), CHF/PLN obniżył się o 13% (do 3,57 z 4,12, trend wspierały wzrosty EUR/CHF), a GBP/PLN o ok. 10% (do 4,70 z 5,14, również dzięki osłabieniu funta na świecie pod wpływem niepewności odnośnie do warunków wyjścia Wielkiej Brytanii z UE).

■ Rentowność polskich obligacji skarbowych (%)

■ Kursy EUR/PLN i USD/PLN

► Rynek giełdowy

W 2017 r. wszystkie indeksy giełdowe zyskały na wartości. Jednak w przypadku głównych barometrów WIG i WIG20 wzrosty (odpowiednio o 23% i 26%) były przede wszystkim odrabianiem strat po nieudanym 2016 r. i powrotem do poziomów sprzed dwóch lat. W przypadku indeksu mWIG40 odzwierciedlającego kondycję średnich spółek, który zyskał blisko 15%, można mówić o wyhamowaniu dynamiki wcześniejszych silnych wzrostów. Natomiast dla najmniejszych spółek był to najmniej udany okres, a symbolicznie dodatni bilans sWIG80 (+2,4%) to przede wszystkim zasługa grudniowego skoku indeksu, który zniwelował wielomiesięczny spadek.

Pozytywny klimat inwestycyjny, który z niewielkimi przerwami utrzymywał się na światowych rynkach przez cały miniony rok, wspierał stronę popytową warszawskiego parkietu. Napływ

kapitału w różne segmenty rynku miał jednak charakter selektywny, co potwierdzają podane wcześniej statystyki. Głównymi argumentami wspierającymi posiadaczy akcji był utrzymujący się solidny wzrost gospodarczy Polski i czołowych gospodarek świata, na czym skorzystała nie tylko GPW, ale i polski złoty, najsilniejszy od blisko dwóch lat. Polska polityka miała ograniczony wpływ na koniunkturę giełdową mimo sporu społecznego utrzymującego się w przestrzeni publicznej. Utrzymujący się w skali globalnej niski poziom awersji do ryzyka oraz wyczekiwanie na pozytywne skutki reform podatkowych nowego amerykańskiego prezydenta skutecznie niwelowały wpływ napięć politycznych na Bliskim Wschodzie i na półwyspie koreańskim oraz zaostrenie polityki monetarnej przez amerykański Fed.

► Otoczenie prawne sektora bankowego

W 2017 r. weszły w życie następujące akty prawne mające wpływ na sektor bankowy w Polsce:

Akt prawny	Data wejścia w życie	Cel inicjatywy ustawodawczej	Wybrane regulacje oddziałujące na sektor bankowy
Ustawa o pozasądowym rozwiązywaniu sporów konsumenckich	10.01.2017	<ul style="list-style-type: none"> Implementacja do prawa krajowego unijnego pakietu legislacyjnego dot. pozasądowego rozwiązywania sporów konsumenckich. 	<ul style="list-style-type: none"> Postępowanie w sprawie pozasądowego rozwiązywania sporów konsumenckich prowadzone jest nieodpłatnie dla konsumentów. Prezes UOKiK monitoruje działalność podmiotów uprawnionych do pozasądowego rozwiązywania sporów konsumenckich.
Ustawa z dnia 15 grudnia 2016 r. o zmianie ustawy – kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw	18.01.2017	<ul style="list-style-type: none"> Realizacja rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego procedurę europejskiego nakazu zabezpieczenia na rachunku bankowym. Ułatwienie transgranicznego dochodzenia wierzytelności w sprawach cywilnych i handlowych. 	<ul style="list-style-type: none"> Europejskie nakazy zabezpieczenia na rachunku bankowym – wydane w państwach członkowskich Unii Europejskiej – są tytułami zabezpieczenia w RP stanowiącymi podstawę wszczęcia postępowania wykonawczego. Na żądanie Ministra Sprawiedliwości banki zobowiązane są do udzielenia informacji stanowiących tajemnicę bankową w zakresie niezbędnym do wykonywania procedury europejskiego nakazu zabezpieczenia na rachunku bankowym.
Rozporządzenie MRiF z dnia 6 marca 2017 r. ws. systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewn., polityki wynagrodzeń oraz szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewn. w bankach	1.05.2017	<ul style="list-style-type: none"> Uzupełnienie transpozycji do polskiego prawa przepisów dyrektywy CRD IV (m.in. dalsze ograniczenia w zakresie przyznawania i wypłaty zmiennych składników wynagrodzeń dla pracowników mających istotny wpływ na profil ryzyka banku). Realizacja wytycznych Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego dotyczących prawidłowej polityki wynagrodzeń. 	<ul style="list-style-type: none"> Rozporządzenie obejmuje następujące zagadnienia: <ul style="list-style-type: none"> system zarządzania ryzykiem, polityka wynagrodzeń, system kontroli wewnętrznej, procedura anonimowego zgłaszania naruszeń prawa oraz obowiązujących naruszeń w Banku procedur i standardów etycznych, szacowanie i stałe utrzymywanie kapitału wewnętrznego, zasady zarządzania ryzykiem płynności i finansowania.
Ustawa z dnia 23 marca 2017 r. o zmianie ustawy Kodeks Karny oraz niektórych innych ustaw	27.04.2017	<ul style="list-style-type: none"> Dokonanie zmiany w Ustawie Prawo Bankowe wzmacniającej efektywność mechanizmów służących pozbawianiu sprawców przestępstw korzyści osiągniętych z popełnienia czynów zabronionych. 	<ul style="list-style-type: none"> Uproszczone sposób zasięgania przez instytucje wskazane w art. 105 prawa bankowego informacji niezbędnych do zwalczania prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu. Wprowadzono uprawnienie prokuratora do wstrzymania – w drodze postanowienia – określonej transakcji lub dokonania blokady środków na rachunku bankowym.
Ustawa z dnia 9 marca 2017 r. o wymianie informacji podatkowych z innymi państwami	4.04.2017	<ul style="list-style-type: none"> Implementacja do polskiego porządku prawnego dyrektywy ws. obowiązkowej automatycznej wymiany informacji w dziedzinie opodatkowania. Wprowadzenie regulacji umożliwiających automatyczną wymianę informacji podatkowych z innymi niż unijne państwami w oparciu o procedury Common Reporting Standard (CRS). 	<ul style="list-style-type: none"> Banki zostały zaliczone do instytucji raportujących i jako takie zobowiązane są do stosowania: <ul style="list-style-type: none"> procedury należytej staranności – identyfikowanie tzw. rachunków raportowanych (tj. depozytowych i powierniczych), których posiadaczami są rezydenci podatkowi państw, z którymi Polska lub UE zawarła porozumienie w sprawie automatycznej wymiany informacji o rachunkach raportowanych; procedury sprawozdawczej – przekazywanie Szefowi Krajowej Administracji Skarbowej informacji o rachunkach za okres roku kalendarzowego.
Ustawa z dnia 23 marca 2017 r. o kredycie hipotecznym oraz nadzorze nad pośrednikami kredytu hipotecznego i agentami	22.07.2017	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa <ul style="list-style-type: none"> wdraża postanowienia dyrektywy w zakresie zasad reklamowania, oferowania i zaciągania kredytów hipotecznych. reguluje zasady i tryb zawierania umów o kredyt hipoteczny oraz prawa i obowiązki kredytodawcy kredytu hipotecznego, pośrednika/agenta w zakresie informacji udzielanych przed zawarciem umowy kredytowej oraz prawa i obowiązki konsumenta, kredytodawcy, pośrednika/agenta w związku z zawartą już umową. 	<ul style="list-style-type: none"> Kredyt hipoteczny udzielany jest wyłącznie w walucie, w której klient uzyskuje większość dochodów. Sprzedaż wiązana jest zakazana, ale dopuszczalna jest sprzedaż łączona, tzw. cross-sell. Umożliwiono klientom przedterminową spłatę (częściową lub całkowitą) w trakcie trwania umowy. Zdefiniowano obowiązki informacyjne banku/pośrednika wobec klienta przed zawarciem umowy o kredyt hipoteczny. Szczegółowo określono procedurę udzielania kredytu hipotecznego i zawierania umowy o kredyt hipoteczny. Wszystkich pracowników zajmujących się kredytami hipotecznymi objęto obowiązkowymi szkoleniami zakończonymi egzaminem.
Ustawa z dnia 21.04.2017 r. o roszczeniach o naprawienie szkody wyrządzonej przez naruszenie prawa konkurencji	27.06.2017	<ul style="list-style-type: none"> Określenie zasad odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez naruszenie prawa konkurencji oraz zasad dochodzenia roszczeń o naprawienie szkody w postępowaniu cywilnym. 	<ul style="list-style-type: none"> Przepisy ustawy zasadniczo stosuje się do roszczeń ws. naruszenia konkurencji po wejściu w życie ustawy, niemniej w ograniczonym zakresie może ona objąć powództwa wytoczone po jej wejściu w życie, a dotyczące antykonkurencyjnej praktyki sprzed tego okresu. Prawomocna decyzja UOKiK o uznaniu praktyki za ograniczającą konkurencję (lub prawomocny wyrok sądowy w tym zakresie) wiąże sąd w postępowaniu cywilnym o naprawienie szkody.
Ustawa z dnia 30.11.2016 r. o zmianie ustawy o usługach płatniczych oraz niektórych innych ustaw	8.02.2017 (w odniesieniu do większości przepisów)	<ul style="list-style-type: none"> Wprowadzenie do polskiego prawa wymogów rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ws. opłat interchange w odniesieniu do kartowych transakcji płatniczych oraz w dyrektywie ws. porównywalności opłat związanych z rachunkami płatniczymi, przenoszenia rachunku płatniczego oraz dostępu do podstawowego rachunku płatniczego. Zwiększenie poziomu ubankowienia społeczeństwa poprzez wzrost liczby ofert usług płatniczych dostępnych dla konsumentów oraz poprawę ich jakości i przejrzystości. 	<ul style="list-style-type: none"> Okres dostosowawczy banków w zakresie niektórych obowiązków (oferowanie podstawowego rachunku płatniczego, przenoszenie rachunków, przekazywanie dokumentu dotyczącego opłat przed zawarciem umowy o usługę powiązaną z rachunkiem płatniczym oraz zestawienia opłat za usługi powiązane) trwa do 8.08.2018 r.

IV. Strategia rozwoju

1. Misja, wizja, wartości i cele strategii na lata 2018-2020

► Strategia Banku Zachodniego WBK S.A. i niebankowych spółek zależnych

Ze względu na dynamikę i złożoność zmian zachodzących w otoczeniu makroekonomicznym, strategia Grupy Kapitałowej Banku Zachodniego WBK S.A. poddawana jest systematycznej weryfikacji, co zapewnia szybką reakcję na pojawiające się trendy rynkowe. Zaktualizowana w 2017 r. trzyletnia strategia na lata 2018-2020 przewiduje transformację Banku i koncentruje się na takich obszarach jak: transformacja biznesowa, transformacja modelu biznesowego, transformacja cyfrowa, CRM i zarządzanie treścią (CRM Content Management) oraz centralne zarządzanie danymi. Jednocześnie stanowi kontynuację dotychczasowych

działań, zgodnie z przyjętymi wartościami i założeniami. Promuje klientocentryczną orientację w zarządzaniu biznesem, najwyższą jakość obsługi i oferty produktowej, efektywność w działaniu, prostotę, przejrzystość, innowacyjność oraz kulturę organizacyjną wzmacniającą zaangażowanie i motywację pracowników. Efekty podejmowanych działań powinny zapewnić Bankowi reputację najlepszej instytucji finansowej w obsłudze klientów detalicznych i biznesowych oraz pozycję najbardziej atrakcyjnego pracodawcy na rynku bankowym.

System wartości BZ WBK S.A.

Misja	Wspieranie ludzi i firm w ich rozwoju.
Wizja	Najlepszy bank dla klientów detalicznych i przedsiębiorstw zasługujący na niezachwianą lojalność pracowników, klientów, akcjonariuszy i społeczności lokalnych.
Wartości	Przyjazny, rzetelny, dla Ciebie
Zachowania	Okazuje szacunek, słucha uważnie, komunikuje się wprost, dotrzymuje obietnic, pracuje z pasją, aktywnie współpracuje, wspiera pracowników i promuje zmiany.

Strategiczna wizja zakłada, że Bank Zachodni WBK S.A.:

- Będzie wiodącym Bankiem pod względem jakości obsługi, skoncentrowanym na potrzebach i oczekiwaniach klientów.
- Będzie rozwijać w trybie ciągłym produkty, usługi i rozwiązania wsłuchując się w potrzeby klienta i antycypując je.

- Zbuduje długoterminowe relacje z klientami oparte na zaufaniu, lojalności i podnoszeniu poziomu zadowolenia klientów.
- Unowocześni obsługę poprzez transformację cyfrową obejmującą kompletne cykle procesów (od rozpoczęcia do zakończenia) oraz zmianę modelu działania na bardziej efektywny i mniej kapitałochłonny.

- ▶ Wykreuje środowisko pracy wzmacniające zaangażowanie pracowników poprzez współpracę, komunikację oraz inicjatywy oddolne powstające we wszystkich jednostkach Banku.
- ▶ Prześcignie tempo wzrostu konkurencji.
- ▶ Stanie się najlepszym Bankiem dla klientów detalicznych i biznesowych, zasługującym na niezachwianą lojalność pracowników, klientów, akcjonariuszy i społeczności lokalnej.

Misja i wizja Banku przekładają się na konkretne działania w odniesieniu do najważniejszych grup interesariuszy. Poniżej zaprezentowano cele Grupy Kapitałowej Banku Zachodniego WBK S.A. na lata 2018-2020 zorientowane na pracowników, klientów, społeczności i akcjonariuszy.

1. Ludzie

- ▶ Osiągnąć pozycję **pracodawcy nr 1** w kraju
- ▶ Posiadać ugruntowaną kulturę organizacyjną spółki spójną z wartościami **Przyjazny | Rzetelny | Dla Ciebie**

2. Klienci

- ▶ Znacząco **prześcignąć konkurencję w sektorze bankowym**
- ▶ **Uprościć i przekształcić udostępnione kanały dystrybucji**
- ▶ Kształtować ofertę oraz doświadczenie klienta **na miarę najlepszego nowoczesnego banku**
- ▶ Zwiększyć **udział w rynku do 11%**
- ▶ Istotnie **zwiększyć transakcyjność lojalnych klientów**

Bank wspierający osoby i firmy zgodnie z wartościami **Przyjazny | Rzetelny | Dla Ciebie**

- ▶ Być rozpoznawalnym jako **bank służący lokalnej społeczności**
- ▶ Rozszerzyć współpracę w ramach **Santander Universidades**

- ▶ Stać się **najlepiej zarządzanym i stabilnym** bankiem
- ▶ Osiągnąć powtarzalne i **ponadprzeciętne zyski dla akcjonariuszy**

3. Społeczności

4. Akcjonariusze

Fundament kultury organizacyjnej Grupy Kapitałowej Banku Zachodniego WBK S.A. i Banco Santander S.A. tworzą wartości zawarte w haśle „Przyjazny, rzetelny, dla Ciebie”.

Przyjazny

Simple

Oferta dostosowana do potrzeb i oczekiwań klientów, obejmująca proste i zrozumiałe produkty oraz procedury.

Rzetelny

Fair

Pracownicy traktujący innych tak, jak sami chcieliby być traktowani. Działalność bankowa prowadzona w sposób przejrzysty i zgodnie z zasadami.

Dla Ciebie

Personal

Relacje z klientami budowane w oparciu o trwałe podstawy, z perspektywy długofalowej współpracy. Oferowanie spersonalizowanych produktów i usług dostosowanych do indywidualnych potrzeb i oczekiwań klientów.

Ogólne założenia planu finansowego na lata 2018-2020:

- ▶ Wzrost porównywalnego zysku netto.
- ▶ Pozytywne trendy rozwojowe w zakresie dochodów odsetkowych i prowizji.
- ▶ Rygorystyczne zarządzanie kosztami, skutkujące obniżeniem wskaźnika koszty/dochody.
- ▶ Rosnąca jakość portfela kredytowego.
- ▶ Wzrost średnich aktywów ważonych ryzykiem w tempie wolniejszym niż należności kredytowe.

2. Kluczowe programy strategiczne Banku Zachodniego WBK S.A.

▶ Transformacja Banku

▶ Chcemy być najlepszym bankiem w Polsce, cenionym przez klientów za najwyższą jakość usług i efektywność działania, zawsze o krok przed konkurentami.

Cele biznesowe i finansowe

Transformacja strategiczna obejmuje szereg programów strategicznych. Są to w szczególności:

- Transformacja biznesowa

Transformacja biznesowa przewiduje działania w zakresie Bankowości Detalicznej, MŚP oraz Bankowości Biznesowej i Korporacyjnej. Koncentruje się na tworzeniu modelu biznesowego zapewniającego budowanie pozytywnych doświadczeń klientów, upraszczanie oferty produktowej, optymalizowanie procesów i polityk cenowych oraz nowej strategii dystrybucji. W 2017 r. wypracowano m.in. nową segmentację klientów oraz nowy model oddziałów w bankowości detalicznej, które będą wdrażane w 2018 r. Zmieniony został model dystrybucji dla większych przedsiębiorstw z segmentu MŚP. Wprowadzono ponadto szereg usprawnień w procesie kredytowym, zarówno dla klientów MŚP, jak i korporacyjnych.

- Transformacja modelu biznesowego

Transformacja modelu biznesowego zorientowana jest przede wszystkim na zwiększanie efektywności organizacji. W ramach programu Bank kontroluje nakłady inwestycyjne i koszty operacyjne, optymalizuje proces zarządzania nieruchomościami i siecią oddziałów, ogranicza złożoność organizacyjną, eliminuje duplikujące się funkcje, wykorzystuje synergie między różnymi obszarami Banku, szacuje i monitoruje korzyści płynące z transformacji.

- Transformacja cyfrowa

Program transformacji cyfrowej realizuje inicjatywy mające na celu doskonalenie obsługi klientów, wypracowywanie kompleksowych rozwiązań i ich udostępnianie we wszystkich kanałach, w dogodnym dla klienta miejscu i czasie. Polegają one głównie na upraszczaniu procesów, dostosowywaniu ich do potrzeb klientów, wprowadzaniu zdalnych rozwiązań dla nowych produktów,

rozszerzaniu obsługi posprzedażowej oraz tworzeniu nowych narzędzi dla doradców, w tym rozwój CRM z wykorzystaniem narzędzi Business Intelligence.

- Cyfryzacja procesów

W 2017 r. wprowadzono do oferty nowe konto osobiste „Konto Jakie Chce” z innowacyjną ofertą, dzięki której klient sam wybiera i dopasowuje usługi, z których chce korzystać. Wdrożono nowy proces kredytowy dla klientów prowadzących jednoosobową działalność gospodarczą z pełną możliwością wnioskowania i uzyskania kredytu on-line. Dla klientów korporacyjnych wdrożono w części lokalizacji system, który automatyzuje proces kredytowy od momentu jego zainicjowania do podjęcia decyzji kredytowej, co skraca czas podejmowania decyzji kredytowej. Kontynuowane są prace nad nowym procesem kredytowym, automatyzacją zdalnych procesów posprzedażowych oraz dalszym rozszerzeniem dostępnych funkcjonalności w ramach „Konta Jakie Chce”.

- Rozwój bankowości internetowej, mobilnej i telefonicznej

W 2017 r. wprowadzono szereg udogodnień dla klientów w ramach programu rozwoju bankowości internetowej, mobilnej i telefonicznej. W serwisie mobilnym udostępniono sprzedaż kolejnych produktów kredytowych, rozszerzono szybkość podgląd rachunków, udostępniono bardziej ergonomiczną i wydajną aplikację. Wprowadzono funkcjonalność zarządzania kartami płatniczymi, w tym zastrzeżenie kart oraz alerty w postaci powiadomień (tzw. push). W bankowości internetowej uruchomiono sprzedaż kolejnych produktów, udostępniono nową skrzynkę pocztową, wdrożono formularze obsługi posprzedażowej dla produktów kredytowych. Wprowadzono innowacyjną na polskim rynku możliwość zakładania kont on-line z wykorzystaniem wideoweryfikacji.

- Program Rozwoju CRM

W celu skuteczniejszego informowania oraz przekazywania klientom przygotowanych dla nich ofert – w ramach Programu Rozwoju CRM – wprowadzono możliwość wysyłania zdefiniowanych wiadomości SMS oraz e-mail bezpośrednio z systemu CRM. Doradcy klientów uzyskali dostęp do szerszej gamy ofert dla klientów, generowanych w różnych przedziałach czasowych. Zaawansowane modele analityczne pozwoliły na dobór produktów i usług Banku najlepiej odpowiadających bieżącym potrzebom klientów.

- Rozwój platformy iBiznes24

Program rozwoju platformy iBiznes24 ma ją przekształcić w wiodącą platformę dla klientów korporacyjnych. W ramach programu równolegle rozwijane są trzy aplikacje dla klientów: iBiznes24 internet, iBiznes24 mobile oraz iBiznes24 connect. W 2017 r. wdrożono szereg funkcjonalności ułatwiających korzystanie z platformy przez klientów dotyczących m.in. akceptacji transakcji, logowania, kontaktu z helpdesk, nowej szaty graficznej. Równolegle cały czas prowadzone są prace w celu zachowania i rozwoju najwyższych standardów bezpieczeństwa.

- Rozwój ubezpieczeń (4Sure)

Program strategiczny 4Sure wspiera rozwój ubezpieczeń w celu zwiększenia penetracji ubezpieczeń wśród klientów indywidualnych i MŚP, wzrostu udziału kanałów cyfrowych w sprzedaży ubezpieczeń i poprawy satysfakcji klientów z tytułu posiadania produktów ubezpieczeniowych. W 2017 r. wprowadzono m.in. nowe oferty ubezpieczeń: Locum we wszystkich kanałach dystrybucji oraz Plan B w Multikanałowym Centrum Komunikacji.

- Komunikacja i marketing

Marketing i komunikację wzmacnia siła marki Banku Zachodniego WBK S.A. poprzez przekazy oparte na wartościach i emocjach. W 2017 r. wprowadzono nową obietnicę marki „Bankujesz jak chcesz”.

- Transformacja kulturowa

Niezwykle istotne znaczenie dla powodzenia wszystkich wprowadzanych zmian ma realizowana równolegle transformacja kulturowa, która obejmuje:

- kształtowanie kompetencji przywódczych i pracę nad rozwojem pracowników i zespołów,
- realizację celów strategicznych i codziennych zadań zgodnie z wartościami „Przyjazny | Rzetelny | dla Ciebie”,
- budowanie zaangażowania pracowników i kreowanie wizerunku Banku jako najlepszego pracodawcy na rynku.

- Bank hipoteczny

Inicjatywa zakłada powołanie banku hipotecznego jako osobnego podmiotu w Grupie Banku Zachodniego WBK S.A. wyspecjalizowanego w obszarze kredytów hipotecznych.

- Transformacja Agile

W związku z koniecznością ciągłego dostosowania się do dynamicznie zmieniającego się otoczenia rynkowego oraz oczekiwań klientów Bank rozpoczął prace nad wdrożeniem nowego modelu pracy z zastosowaniem metodologii Agile („zwinnej”). Transformacja w kierunku „zwinnych” metod współpracy ma na celu skrócenie czasu wprowadzania produktów na rynek, poszukiwania i testowania nowych innowacyjnych rozwiązań oraz ciągłe podnoszenie zadowolenia klientów. Nowa metodologia wymaga zmiany obecnego modelu działania i odejścia od złożonych struktur na korzyść małych interdyscyplinarnych zespołów rozumiejących potrzeby klientów i potrafiących szybko i efektywnie wdrażać nowe rozwiązania.

Proces wdrażania poszczególnych programów zmian nadzoruje Biuro Transformacji Strategicznej podlegające bezpośrednio Prezesowi oraz Przewodniczącemu Rady Nadzorczej.

► Strategia Santander Consumer Banku S.A.

Podstawowym celem strategicznym Santander Consumer Banku S.A. na lata 2018–2020 jest umocnienie pozycji biznesowej i wizerunkowej Banku jako nowoczesnej, bezpiecznej i przyjaznej dla klientów instytucji finansowej z silną bazą kapitałową, zunifikowaną

w skali Grupy Santander strukturą i kulturą zarządzania, co zapewni mu czołowe miejsce na rynku consumer finance.

Poniżej podsumowano strategię Banku SCB S.A. w najważniejszych obszarach:

Finansowanie rynku samochodowego	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Ulepszanie oferty produktowej i dynamiczny wzrost działalności leasingowej. ▶ Stabilny wzrost wolumenu kredytów na nowe samochody poprzez zwiększanie liczby aktywnych dilerów. ▶ Dynamiczny wzrost wolumenu kredytów na samochody używane poprzez zdalne kanały dystrybucji i dedykowaną strukturę sprzedaży. ▶ Pozyskiwanie nowych partnerów oraz współpraca ze spółkami PSA.
Consumer finance	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Utrzymanie wysokiego wolumenu kredytów gotówkowych, rozszerzenie oferty dla „nowego profilu” klienta. ▶ Stabilny poziom wolumenu kredytów ratalnych przy ograniczaniu sprzedaży w kanałach o niższej rentowności. ▶ Sprzedaż online kredytów gotówkowych oraz kredytów ratalnych. ▶ Pozyskiwanie nowych klientów dla kart partnerskich (co-branding). ▶ Rozwój płatności mobilnych i oferty e-commerce. ▶ Wejście w segment DIY („zrób to sam”) w zakresie kredytów ratalnych. ▶ Rozwój biznesu DIGI (cyfrowego).
Źródła finansowania	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Stabilna baza depozytowa. ▶ Finansowanie bieżącej działalności poprzez emisję własnych papierów wartościowych i sekurytyzację. ▶ Zdywersyfikowana struktura finansowania. ▶ Utrzymywanie LCR > 100%.
IT i operacje	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Wsparcie IT dla rozwoju kanałów dystrybucji, głównie kanałów zdalnych. ▶ Infrastruktura i rozwój technologii mobilnych. ▶ Optymalizacja i upraszczanie procesów.
Zarządzanie ryzykiem, kosztami, finansami i pozostałe	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Stabilny poziom ryzyka, w tym stabilny poziom kredytów niepracujących oraz wysoki wskaźnik pokrycia rezerwami. ▶ Doskonałość operacyjna: optymalizacja struktury oddziałów, relokacja Contract Center, przegląd rozpiętości kierowania. ▶ Realizacja projektu digitalizacji w obszarach: DIGI biznes, DIGI proces, wsparcie DIGI. ▶ Monitorowanie głównych wskaźników rentowności i rozwoju organizacji. ▶ Utrzymanie bezpiecznej pozycji kapitałowej, zgodnie z wymogami CRR i nadzorczymi.

V. Zasoby ludzkie i kultura organizacji

1. Zarządzanie zasobami ludzkimi

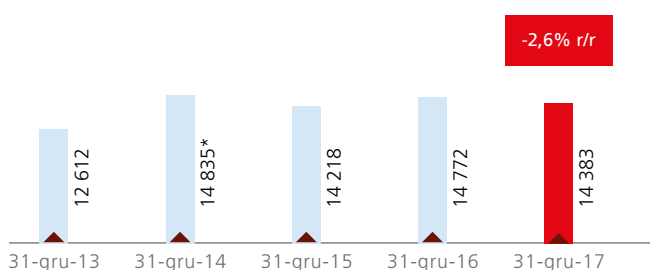
► Kadry

Na dzień 31 grudnia 2017 r. stan zatrudnienia w Grupie Kapitałowej Banku Zachodniego WBK S.A. wynosił 14 383 etaty (14 772 etaty na 31 grudnia 2016 r.), w tym kadry Banku Zachodniego WBK S.A. liczyły 11 291 etatów (11 733 etaty na 31 grudnia 2016 r.), a kadry Grupy SCB S.A. 2 664 etaty (2 637 etatów na 31 grudnia 2016 r.).

Powstały w skali roku spadek zatrudnienia w Grupie o 389 etatów to efekt kontynuacji transformacji modelu biznesowego Banku w kierunku szerszego zastosowania zaawansowanych

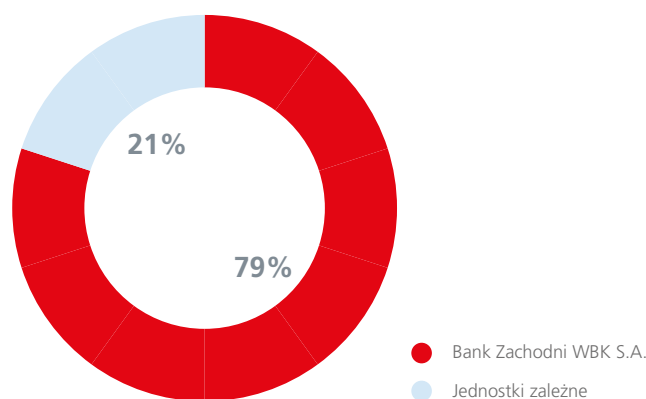
technologii, dynamicznego rozwoju funkcjonalności zdalnych kanałów dystrybucji i postępującej migracji klientów do nowych rozwiązań. Zgodnie z ww. kierunkami rozwoju biznesu zatrudnienie w bankowości oddziałowej systematycznie malało, natomiast wybrane obszary wsparcia wzmacniały obsadę kadrową. Wszystkie zmiany realizowane były przy maksymalnym wykorzystaniu naturalnej fluktuacji pracowników Banku, z uwzględnieniem potrzeb biznesowych i uwarunkowań rynkowych.

■ Struktura zatrudnienia w Grupie BZ WBK S.A. na 31.12.2017 r.

* Zatrudnienie Grupy BZ WBK S.A. zawiera po raz pierwszy kadry Grupy SCB S.A. w związku z nabyciem przez BZ WBK S.A. kontrolnego pakietu akcji SCB S.A. w dniu 1.07.2014 r.

■ Struktura zatrudnienia w Grupie BZ WBK S.A. na 31.12.2017 r.

► Strategia zarządzania zasobami ludzkimi

Strategia Pionu Partnerstwa Biznesowego – odpowiedzialnego za zarządzanie kadrami w Banku Zachodnim WBK S.A. – formułuje następującą misję i cele.

Misja Pionu Partnerstwa Biznesowego:

Misją Pionu Partnerstwa Biznesowego jest tworzenie wyróżniającej się kultury organizacyjnej opartej na wartościach **Przyjazny I Rzetelny I Dla Ciebie**.

Cele Pionu Partnerstwa Biznesowego:

Celem Pionu jest budowanie silnej pozycji rynkowej Banku jako pożądanego pracodawcy poprzez pozyskiwanie najlepszych kompetencji (uwzględniających potrzeby i oczekiwania partnerów biznesowych), budowanie pozytywnych doświadczeń pracowników na każdym etapie cyklu zawodowego i wspieranie ich rozwoju oraz tworzenie przyjaznego środowiska pracy.

Pion Partnerstwa Biznesowego buduje przyjazne środowisko pracy i dba o jak najlepsze doświadczenia pracownika w oparciu o:

- wdrażanie kultury organizacyjnej zgodnie z wartościami i zachowaniami Przyjazny I Rzetelny I Dla Ciebie,
- przejrzystą i konkurencyjną politykę wynagrodzeń, doceniającą wiedzę, doświadczenie, kompetencje i postawę pracownika oraz efektywne systemy motywacyjne i świadczenia dodatkowe,
- niezawodną realizację obowiązków HR, m.in. w zakresie obsługi kadrowo-płacowej, zobowiązań finansowych wobec pracowników i regulatorów,
- kształtowanie relacji pracowniczych w Banku poprzez sprawne działania interwencyjne i ich analizę, podejmowanie działań prewencyjnych oraz działania edukacyjne mające na celu promowanie postaw etycznych w organizacji,

- budowanie wizerunku pracodawcy uwzględniającego Employer Value Proposition, spójnego z postrzeganiem go przez obecnych pracowników,
- efektywne modele rekrutacyjne i programy adaptacyjne dostosowane do różnych grup pracowników,
- rozwój menedżerów i specjalistów realizowany poprzez tworzenie modeli rozwoju, ścieżek karier, etc.,
- zapewnienie ciągłości wiedzy i zarządzanie talentami poprzez tworzenie planów sukcesji i realizację planów rozwoju,
- udział w budowaniu podejścia klientocentrycznego.

Pozycję najlepszej instytucji bankowej na rynku zapewnią Bankowi działania zorientowane na wzmacnianie przywództwa i transformację kulturową.

Bank promuje model przywództwa oparty na wartościach korporacyjnych, postawie „przewodzenia przez przykład” oraz doskonaleniu kompetencji liderów. Transformacja kulturowa, stanowiąca fundament wszystkich zmian w Banku, wspiera wizerunek pracodawcy (wewnątrz i na zewnątrz organizacji),

a także rozwój i zaangażowanie pracowników. Efektywność obu tych obszarów wpływa pozytywnie na doświadczenia pracowników i przyjazne środowisko pracy.

Wizerunek pożądanego pracodawcy

- ▶ Wizerunek pożądanego pracodawcy zapewnia stały dopływ utalentowanych osób do pracy w BZ WBK S.A.
- ▶ Model rekrutacji i adaptacji nowych pracowników jest stale modyfikowany odpowiednio do zmieniających się warunków.

Zaangażowanie

- ▶ Bank pogłębia zaangażowanie pracowników, dbając o ich potrzeby na każdym etapie życia zawodowego.
- ▶ W trybie ciągłym doskonalone są procesy kadrowe związane z rekrutacją, wdrażaniem, adaptacją, rozwojem, szkoleniami i finalizowaniem współpracy.
- ▶ Realizowane rokrocznie badanie zaangażowania określa poziom zaangażowania wśród pracowników, diagnozuje obszary ewentualnych zmian i przyspiesza dalsze postępy.

Rozwój

- ▶ Nacisk na inicjatywy szkoleniowe i rozwojowe kierowane do ekspertów i menedżerów (m.in. zarządzanie przez cele, badanie 270° i 360°, kafeteria opcji rozwojowych, programy talentowe, działania szkoleniowe).

▶ Elementy polityki kadrowej

▶ Rekrutacja

Bank Zachodni WBK S.A. pozyskuje pracowników w oparciu o zasoby wewnętrzne i rynek pracy, korzystając z metod i źródeł rekrutacji adekwatnych do profilu wakuującego stanowiska (rekrutacja wewnętrzna, Program Poleceń, firmy zewnętrzne, wyspecjalizowane media społecznościowe, praktyki i staże, targi pracy, wydarzenia organizowane przez uczelnie wyższe, koła naukowe i biura karier). Pracownikom Banku przysługuje pierwszeństwo udziału w procesach rekrutacji wewnętrznej prowadzonej w Banku Zachodnim WBK S.A. oraz w spółkach Grupy SCB S.A., co rozszerza ich możliwości rozwoju i wspiera budowanie indywidualnych ścieżek kariery. Podstawowym kryterium selekcji kandydatów jest zgodność z wymaganym profilem stanowiska pod względem kompetencji, doświadczenia, wiedzy, motywacji i osobowości, a także dopasowania do kultury organizacyjnej. Wszystkie osoby zaangażowane w proces rekrutacji zobowiązane są do stosowania zasad etyki wynikających z Kodeksu Pracy oraz regulaminów wewnętrznych, a w szczególności zapisów dotyczących poufności i zakazu dyskryminacji.

Program poleceń pracowniczych Banku Zachodniego WBK S.A. włącza pracowników w proces rekrutacji, zachęcając do rekomendowania kandydatów na wakuujące stanowiska pracy. System umożliwia dotarcie do większego grona osób, które są zainteresowane podjęciem pracy w Banku oraz dysponują odpowiednimi kompetencjami, predyspozycjami i motywacją.

Narzędziem wspierającym proces rekrutacji jest też Program Praktyk i Staży Banku Zachodniego WBK S.A. prowadzony we współpracy z uczelniami wyższymi na terenie kraju, który pozyskuje młodych, wykształconych i uzdolnionych pracowników.

▶ Zarządzanie wynikami pracy

W styczniu 2017 r. wdrożony został nowy proces zarządzania celami, który wspiera rozwój pracowników i promuje zachowania w duchu wartości „Przyjazny | Rzetelny | Dla Ciebie”. Cechuje go elastyczność (dopuszcza możliwość modyfikowania celów odpowiednio do zmieniających się warunków działania) oraz efektywność komunikacyjna (usprawnia i ułatwia komunikację między pracownikami i przełożonymi dzięki większej częstotliwości spotkań, systematycznej wymianie informacji zwrotnej oraz szerokiemu wsparciu systemu HRup!). W nowym systemie indywidualne wyniki (ocenione w dwóch wymiarach: CO i JAK) są ściśle powiązane z wysokością premii. Wdrożenie nowego procesu i narzędzia informatycznego poprzedziły szeroko zakrojone działania przygotowawcze, m.in. warsztaty dla całej kadry menedżerskiej banku.

▶ System wynagrodzeń i motywacyjny

Uchwałą Zarządu Banku (74/2017 z dnia 20 kwietnia 2017 r.) i Rady Nadzorczej (41/2017 z dnia 17 maja 2017 r.) wprowadzona została nowa „Polityka wynagrodzeń Grupy Banku Zachodniego WBK S.A.”, obejmująca swym zakresem pracowników Banku i spółek zależnych, włącznie z osobami zajmującymi stanowiska kierownicze i członkami Zarządu.

Jest ona spójna z polityką wynagrodzeń Grupy Santander, wytycznymi EBA dotyczącymi prawidłowej polityki wynagrodzeń (EBA/GL/2015/22) oraz Rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Finansów w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, polityki wynagrodzeń oraz szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego (Dz.U. 2017 poz. 637 z dnia 6 marca 2017).

Zapisy nowej polityki wynagrodzeń m.in. definiują kwestie premiowania pracowników sprzedażowych, identyfikacji i premiowania pracowników mających istotny wpływ na profil ryzyka Grupy, wynagradzania pracowników jednostek kontrolnych oraz stosowania klauzul malus (zasady identyfikacji, oceny i przeglądu ex-post wyników wymagających zastosowania korekty wynagrodzenia zmiennego pracowników, których działania mogą wywierać istotny wpływ na profil ryzyka Grupy).

Polityka wynagrodzeń Grupy Banku jest spójna z interesami kluczowych grup interesariuszy: akcjonariuszy, pracowników, klientów oraz społeczności lokalnych oraz promuje zachowania zgodne z wartościami korporacyjnymi.

▲ Wynagrodzenie zasadnicze

Podstawę wynagrodzenia w Banku Zachodnim WBK S.A. stanowi wynagrodzenie zasadnicze będące wypadkową wykonywanej funkcji, zakresu odpowiedzialności oraz kwalifikacji i doświadczenia. Bank dokonuje wyceny poszczególnych stanowisk, dbając o utrzymanie konkurencyjnego poziomu wynagrodzeń w oparciu o najlepsze praktyki rynkowe. Ze względu na dynamiczne zmiany zachodzące na rynku pracy, obowiązujący w Banku system wynagrodzeń jest okresowo weryfikowany w zakresie podejścia do pokrewnych grup stanowisk, poziomów odniesienia i dyspersji przestrzennej, opierając się na raportach płacowych wiodących firm doradczych oraz danych Głównego Urzędu Statystycznego. Ostatni kompleksowy przegląd wynagrodzeń zasadniczych przeprowadzony został w 2016 r. i zakończył się regulacją wynagrodzeń pracowników Banku Zachodniego WBK S.A. z dniem 1 grudnia 2016 r.

W zakresie wynagrodzeń zasadniczych polityka w odniesieniu do osób, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka Banku, nie odbiega od regulacji obowiązujących pozostałych pracowników.

▲ Zmienne składniki wynagrodzenia

Funkcjonujące w Banku systemy premiowania podnoszą poziom motywacji pracowników i wspierają realizację celów strategicznych wyznaczonych przez organizację. Są ściśle powiązane z wynikami osiąganymi przez Bank, poszczególne jednostki oraz indywidualnych pracowników, którzy poddawani

są cyklicznej ocenie pod kątem efektywności pracy, realizacji wyznaczonych celów, prezentowanej postawy i poziomu zaangażowania.

Wynagrodzenie zmienne zależy od schematu premiowego, pod który podlega dany pracownik (m.in. zasady premiowania dla pracowników sprzedażowych i wsparcia). Poszczególne schematy różnią się pomiędzy sobą kryteriami decydującymi o uruchomieniu premii, a także dopuszczalnym poziomem premii i częstotliwością wypłat. O uruchomieniu wypłaty z danego schematu decyduje osiągnięcie zdefiniowanych celów finansowych (dynamika lub wartość zysku brutto, lub zysku netto) oraz odpowiedniego poziomu wskaźników jakościowych.

Programy motywacyjne dla członków zarządu spółki i jej kluczowych menedżerów uzależniają poziom wynagrodzenia od oceny długoterminowej sytuacji finansowej spółki, długoterminowego wzrostu wartości dla akcjonariuszy i stabilności funkcjonowania przedsiębiorstwa oraz akceptowalnego poziomu ryzyka. Zgodnie z wytycznymi KNF, stosowana jest polityka wypłaty części (nie mniej niż 50%) wynagrodzenia zmiennego w formie akcji fantomowych. Dodatkowo 40% wynagrodzenia zmiennego odraczane jest na okres 3 lat, przy czym wypłata każdej z odroczonej części uzależniona jest od niewystąpienia negatywnych przesłanek uniemożliwiających jej realizację bądź redukujących jej wysokość.

Formą wynagrodzenia zmiennego są także uruchamiane w Banku długoterminowe programy motywacyjne (3-letnie) kierowane do kluczowych pracowników. Nagroda w programie przyznawana jest w formie akcji Banku Zachodniego WBK (nowa emisja), o ile spełnione zostały określone w regulaminie Programu przesłanki biznesowe (szczegóły w części „Organy władzy”, rozdz. XI „Oświadczenie o stosowaniu ładu korporacyjnego w 2017 r.”).

Stosowana przez Bank Zachodni WBK S.A. polityka w zakresie wynagrodzeń zasadniczych i zmiennych obejmuje także podmioty zależne.

W 2017 r. zweryfikowano efektywność biznesową i zgodność systemów motywacyjnych sprzedaży z wymogami regulacyjnymi.

Grupa oferuje też świadczenia dodatkowe dopasowane do potrzeb pracowników, takie jak: opieka medyczna czy system kafeteryjny zapewniający dostęp do szerokiego wachlarza świadczeń kulturalnych, sportowych i turystycznych. W 2017 r. Bank Zachodni WBK, rywalizując z największymi międzynarodowymi korporacjami działającymi w Polsce, został laureatem ogólnopolskiego konkursu „Best Benefits Strategy 2017” za najciekawszą i najbardziej efektywną strategię świadczeń pozapłacowych dla pracowników.

► Realizacja polityki kadrowej w 2017 r.

W 2017 r. Bank Zachodni WBK S.A. konsekwentnie realizował przyjętą strategię w ramach kluczowych procesów składających

się na cykl zawodowy pracownika. Najważniejsze działania zaprezentowano poniżej.

► Zarządzanie talentami ukierunkowane na rozwój potencjału intelektualnego i eksperckiego Banku.

Modyfikacje w modelu rekrutacji

W 2017 r. Bank koncentrował się na pozyskiwaniu kompetencji o nowym profilu, tj. lepiej dostosowanych do wyzwań rynku takich jak zmienność, digitalizacja i robotyzacja. Działania te wspierał nowy model rekrutacji dla sieci dystrybucji Banku. Skuteczność kampanii rekrutacyjnych w 2017 r. zwiększyły przedsięwzięcia promujące wizerunek Banku jako pracodawcy (udział w 20 targach pracy), aktywność na portalach społecznościowych (LinkedIn), programy skierowane do wybranych grup kandydatów (np. Program Do IT in BZ WBK skierowany do studentów IT, obejmujący warsztaty z bankowymi ekspertami z dziedziny technologii na uczelniach i program unikalnych staży). Jednym z celów na 2018 r. będzie dotarcie do nowych segmentów kandydatów (50+, absolwenci szkół technicznych, osoby bez doświadczenia w bankowości).

Rozwój kadr na wszystkich poziomach

W 2017 r. przygotowano elastyczny katalog propozycji rozwojowych odpowiadający na potrzeby biznesowe Banku. Programy szkoleniowe adresowane były do poszczególnych grup pracowników:

- Po raz pierwszy całą kadrę menedżerską objęto badaniem kompetencji 360°. Wdrożono program rozwojowy dla najwyższej kadry menedżerskiej „Przywództwo Strategiczne. Kierunek. Wpływ. Autorytet” oraz przeprowadzono programy rozwojowe dopasowane do potrzeb i wymagań poszczególnych Pionów (np. „Lider Budujący Zaangażowanie” dla Globalnej Bankowości Korporacyjnej i „Armada” dla Pionu Bankowości Biznesowej i Korporacyjnej).
- Rozpoczęto kolejną edycję programu dla nowych menedżerów (marzec 2017), złożoną z kilku modułów warsztatowych i szkoleniowych (w tym telewarsztatów i szkoleń e-learningowych). W proces wdrażania pracowników do funkcji menedżerskich włączono HR Biznes Partnerów, przełożonych oraz lokalnych mentorów zawodowych.
- Przeprowadzono programy talentowe dla poszczególnych grup pracowników: „Zostań doradcą z portfelem”, „Zostań liderem transformacji”, „Zostań dyrektorem oddziału” i „Zarządzanie zespołami liderów”. W sieci oddziałów uruchomiono pierwszy w historii Banku spójny Model Kompetencji Doradców, który wspierają badania kompetencji 270° dla doradców w całej sieci oddziałów.

► Zwiększanie efektywności procesów kadrowych.

Digitalizacja procesów kadrowych

W 2017 r. dokonano przeglądu wszystkich procesów kadrowych (planowanie urlopów, ewidencja czasu pracy, workflow procesów podejmowania decyzji kadrowych) i stworzono koncepcję ich digitalizacji. Digitalizacja sukcesywnie obejmować będzie kolejne procesy, m.in. listę płac, model pracy, e-Teczka, e-Podpis.

► Budowanie pozytywnego wizerunku pracodawcy wewnątrz organizacji i na zewnątrz.

Uznanie dla współpracowników

Aby zwiększyć zaangażowanie pracowników i wzmocnić kulturę organizacyjną, w 2017 r. uruchomiono w Banku platformę StarMeUp, za pośrednictwem której pracownicy wszystkich jednostek mogą wyrażać uznanie swoim kolegom i koleżankom za zachowania i postawy zgodne z wartościami Banku. Nagrodą dla najbardziej cenionych współpracowników są zaproszenia na spotkania z Prezesem lub członkami Zarządu. Do końca grudnia 2017 r. z platformy korzystało 67% pracowników.

► Bogata oferta usług dodatkowych

Dodatkowe świadczenia pracownicze

Bank oferuje szeroki wachlarz świadczeń dodatkowych dostępny dla wszystkich pracowników i dopasowany do ich potrzeb. Są to m.in. kompleksowa opieka medyczna, system kafeteryjny (zapewniający dostęp do bogatej oferty wydarzeń i świadczeń kulturalnych, sportowych i turystycznych), ubezpieczenia na życie, program zniżek oraz pomoc finansowa w sytuacjach losowych. Standardem i wizytówką Banku stał się Rajd Bankowca, umożliwiający pracownikom i ich rodzinom wyjazd w różne miejsca w kraju i za granicą. W 2017 r. w rajdzie wzięło udział około 2 tys. osób.

► Wsparcie dla pracowników w utrzymaniu równowagi między pracą a życiem osobistym i prowadzeniu zdrowego stylu życia.

Czas pracy

W 2017 r. pracownicy banku zostali przeszkoleni z zakresu czasu pracy. Przy pomocy nowego narzędzia do planowania i monitorowania urlopów sukcesywnie kontrolowano ich wykorzystanie.

Inicjatywy prozdrowotne

Kolejny rok kontynuowany był Program „Zdrowie na Bank”, w ramach którego przeprowadzono szereg ciekawych akcji propagujących zdrowy styl życia: m.in. wizyty lekarskie w firmie, webinaria ze specjalistami, artykuły prozdrowotne z zakresu zdrowego żywienia, ergonomii, aktywnego wypoczynku. Utworzono grupy sportowe: BZ WBK Runners Team, BZ WBK Bike Team, które reprezentują Bank w ogólnopolskich i europejskich imprezach sportowych.

► Coroczne badanie zaangażowania pracowników Grupy Banku Zachodniego WBK S.A.

Badanie zaangażowania pracowników

Poziom zaangażowania pracowników Grupy Kapitałowej Banku Zachodniego WBK SA badany jest w corocznym badaniu zaangażowania. Wyniki badania – a zwłaszcza obszary wskazane przez pracowników jako wymagające doskonalenia – stanowią cenny materiał dla menedżerów w poszczególnych zespołach. W 2017 r. bank udostępnił nową platformę ułatwiającą ich analizę. W ubiegłorocznym badaniu wzięło udział 89%

85% pracowników: wysoko ocenia kompetencje menedżerskie liderów, docenia jasną i regularną informację zwrotną od bezpośrednich przełożonych i relacje oparte na zaufaniu;

98% pracowników: uważa, że firma oczekuje od swoich pracowników wysokiego poziomu realizacji zadań;

94% pracowników: rozumie ryzyka, z którymi spotyka się w codziennej pracy i czuje się za nie osobiście odpowiedzialna;

85% pracowników: zna cele strategiczne Grupy, rozumiejąc co znaczy być bankiem Przyjaznym I Rzetelnym I Dla Ciebie.

2. Szkolenia i rozwój

Programy rozwojowe oraz bieżące szkolenia biznesowe organizowane przez Pion Partnerstwa Biznesowego umożliwiają pracownikom i kadrze kierowniczej wszechstronny rozwój, przyczyniając się do realizacji celów strategicznych i kluczowych projektów biznesowych Banku. Przyjęty model rozwojowo-szkoleniowy przynosi obopólne korzyści – zwiększa efektywność

działania Banku, zaspakajając jednocześnie potrzeby pracowników związane z budowaniem kariery zawodowej.

Działania rozwojowe przeprowadzone przez Bank Zachodni WBK S.A. w 2017 r. zostały zaprezentowane powyżej w części „Realizacja polityki kadrowej w 2017 r.”.

► Działalność szkoleniowa

W 2017 r. zarejestrowano łącznie 219 tys. uczestnictw w szkoleniach w skali całego Banku, z czego 10,3% przypadło na zajęcia warsztatowe, a pozostałe odbywały się w trybie zdalnym.

Doradcy zatrudnieni w sieci oddziałów uczestniczyli w obowiązkowych szkoleniach wynikających z wymogów regulacyjnych oraz dotyczących jakości obsługi klienta. Rozwijano ich kompetencje w zakresie sprzedaży wybranych produktów Banku i Grupy Kapitałowej, stosownie do potrzeb zidentyfikowanych w poszczególnych segmentach klientów. Szkolenia sprzedażowe dotyczyły produktów ubezpieczeniowych (doradcy Premium, detaliczni, MŚP) i inwestycyjnych (doradcy Premium i detaliczni), kredytów dla przedsiębiorstw (kursy przygotowujące doradców MŚP do certyfikacji na trzech poziomach zaawansowania) i kredytów hipotecznych (doradcy Hipo). Dodatkowo doradców VIP przygotowywano do budowania wysokiej satysfakcji klientów VIP, prowadzenia negocjacji i świadczenia usług doradcy finansowego w oparciu o certyfikat Doradcy Finansowego EFPA EFA III.

W 2017 r. menedżerowie sieci oddziałów doskonalili umiejętności menedżerskie w ramach licencji jakościowych, skoncentrowanych na prowadzeniu rozmów telefonicznych. W ramach

makroregionów zorganizowano warsztaty budujące zespołowość i wzmacniające identyfikację z wartościami obowiązującymi w Banku.

Szkolenia dla pracowników Centrum Wsparcia Biznesu realizowane były w dwóch głównych nurtach, tj.

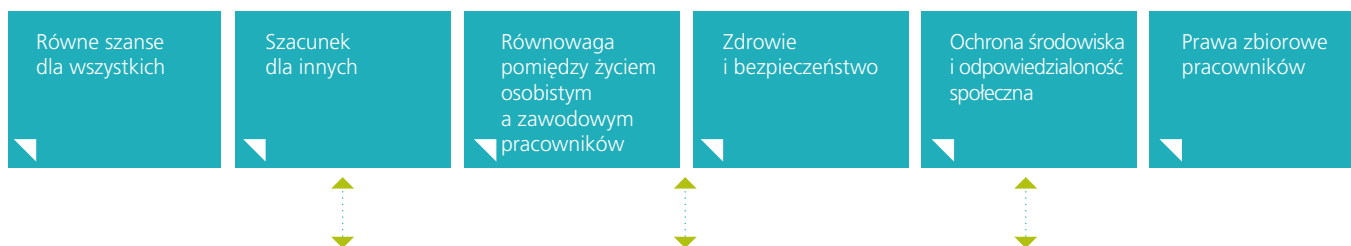
- Szkolenia wynikające z regulacji prawnych i wspierające inicjatywy strategiczne Banku, m.in. z zakresu PSD2, MIFID II, MIFIR II, BHP, pierwszej pomocy przedmedycznej, działań zwiększających bezpieczeństwo, zmian w Kodeksie Cywilnym, przeciwdziałania praniu pieniędzy, Ustawy o ochronie danych osobowych i Ustawy o usługach płatniczych.
- Specjalistyczne przedsięwzięcia szkoleniowe wynikające z indywidualnego zapotrzebowania pionów, dotyczące takich zagadnień jak: analiza ryzyka, wycena nieruchomości, zagadnienia audytowe, rozwój wiedzy eksperckiej i produktowej oraz kompetencji menedżerskich i interpersonalnych. Pracownicy poszerzali swoje umiejętności poprzez naukę nowych metodologii pracy zespołowej czy zarządzania projektami tj. design thinking, zarządzanie zgodnie z metodologią „Agile”.

3. Etyka biznesu

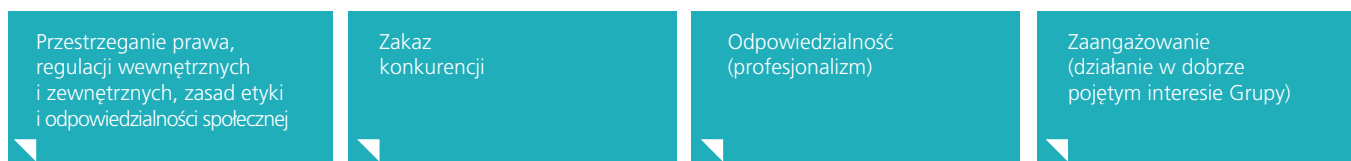
Bank Zachodni WBK S.A. przywiązuje dużą wagę do utrzymania wysokich standardów etycznych w relacjach z akcjonariuszami, klientami i pracownikami. Uczciwość, rzetelność i szczerść to podstawowe normy zachowań, na których organizacja opiera się w codziennej działalności.

Obowiązujący w Grupie „Generalny kodeks postępowania” wyznacza standardy działania oraz promuje postawy i sposób postępowania pracowników zgodnie z wartościami „Przyjazny, Rzetelny, Dla Ciebie”. Stanowi zbiór wytycznych dla wszystkich pracowników, niezależnie od pełnionych przez nich funkcji.

► Wartości etyczne, na których opiera się Kodeks Postępowania Grupy

► Postawy promowane wśród pracowników

Uzupełnieniem zapisów kodeksu są dodatkowe regulacje dotyczące poszczególnych obszarów działania, w tym: „Kodeks

postępowania na rynkach papierów wartościowych”, „Ogólna polityka konfliktu interesów”, „Polityka przeciwdziałania praniu

pieniędzy”, „Polityka ochrony danych osobowych”, „Program antykorupcyjny”.

Stale rozwijane są narzędzia i zasoby minimalizujące prawdopodobieństwo wystąpienia ryzyka odpowiedzialności karnej za przestępstwa pracowników. Stworzony w tym celu Model Corporate Defense to zbiór zasad i reguł wewnętrznych przeciwdziałających materializacji tego ryzyka.

W ramach działań zmierzających do utrzymania reputacji Banku na najwyższym poziomie, kontynuowany jest program szkoleń e-learningowych, obejmujący zagadnienia etyki i zapewnienia zgodności (COMeT). Od wielu lat stanowi on stały element harmonogramu obowiązkowych szkoleń pracowniczych. Zagadnienia etyczne i reputacyjne uwzględniane są w także w kampanii informacyjno-szkoleniowej RiskPro, która utrwała kulturę ryzyka w organizacji.

W 2017 r. Bank wdrożył model zarządzania ryzykiem reputacji, uznając go za integralną część systemu zarządzania ryzykiem w Banku. W konsekwencji czynniki wpływające na wzrost ryzyka reputacji podlegają efektywnemu monitoringowi i zarządzaniu.

Bank nieustannie doskonali i konsekwentnie realizuje politykę otwartego dialogu z pracownikami, która nie tylko umożliwia zgłaszanie naruszeń Generalnego Kodeksu Postępowania, ale również zachęca pracowników do dzielenia się spostrzeżeniami i wątpliwościami. Udostępniono specjalne kanały komunikacyjne dla pracowników, za pomocą których można zgłaszać wszelkie niepokojące sprawy, w tym również anonimowo. Oprócz skrzynki mailowej etyka@bzwbk.pl aktywne są dwie linie telefonu zaufania, z których jedna specjalizuje się w kwestiach etycznych, a druga przeznaczona jest do zgłaszania spraw związanych z relacjami pracowniczymi. W uzupełnieniu polityki „Szacunek i godność” opracowana została procedura wykonawcza, która szczegółowo określa tryb postępowania Banku po otrzymaniu zgłoszenia od pracownika.

4. Społeczna odpowiedzialność biznesu w Banku Zachodnim WBK S.A.

► Główne założenia polityki zrównoważonego rozwoju w Banku Zachodnim WBK S.A.

Działania Banku w sferze odpowiedzialności społecznej reguluje Polityka Zrównoważonego Rozwoju (CSR) porządkująca najważniejsze aspekty społecznej odpowiedzialności biznesu i zrównoważonego rozwoju. Uzupełnia ją pakiet polityk społeczno-środowiskowych. Bank Zachodni WBK S.A. docenia swoich klientów i stara się robić jak najwięcej dla rozwoju społeczności, w których funkcjonuje na co dzień. Wpływ Banku na otoczenie ma charakter wielowymiarowy i dlatego zidentyfikowano zakres obszarów, w których jego zaangażowanie może przynieść istotną

zmianę. Są to: wspieranie edukacji i rozwoju nauki, budowa społeczeństwa obywatelskiego i działanie na rzecz równych szans oraz przeciwdziałanie wykluczeniom. Podejmowane działania stanowią odpowiedź na największe wyzwania współczesnego świata, wpisując się w globalne Cele Zrównoważonego Rozwoju, przyjęte przez ONZ w 2015 r. Bank dba o to, aby efekty podejmowanych działań były odczuwalne na poziomie lokalnym, wspierając rozwój społeczny oraz gospodarczy regionów i całego kraju.

■ PRIORYTETY CSR DLA BANKU ZACHODNIEGO WBK S.A.

Społeczności	► Wspieranie rozwoju społecznego i ekonomicznego lokalnych społeczności poprzez inwestycje o charakterze edukacyjnym, działania na rzecz równych szans i pomoc dla inicjatyw społecznych.
Klienci	► Budowa zaufania i długoterminowych relacji w oparciu o dialog, dostosowanie oferty bankowej do potrzeb klientów i odpowiedzialną sprzedaż.
Akcjonariusze i rynek	► Dbałość o dynamiczny wzrost i odpowiedzialne zarządzanie ryzykiem. ► Transparentność informacji i tworzenie długoterminowej wartości dla akcjonariuszy.
Pracownicy, dostawcy i partnerzy biznesowi	► Budowa kultury organizacyjnej opartej na wartościach: Przyjazny, Rzetelny, dla Ciebie i nakierowanej na współpracę, dialog, inicjatywy oddolne z poszanowaniem różnorodności i troską o środowisko naturalne.

► Najważniejsze przedsięwzięcia 2017 r.

Inicjatywa	Działanie
Projekty sponsorskie Banku w 2017 r.	Od lat najważniejszymi obszarami działań sponsorskich Banku jest kultura i edukacja. Bank skupia się na projektach długofalowych, które dają szansę skojarzenia i związania wydarzenia z Bankiem oraz synergicznego korzystania z nich na płaszczyźnie działań komunikacyjnych i relacyjnych z pracownikami i klientami.
Akademia Santander Orchestra	Projekt organizowany jest od 2015 r. wspólnie przez Fundację MyWay, Europejskie Centrum Muzyki Krzysztofa Pendereckiego oraz Bank Zachodni WBK S.A. W 2017 r. odbyła się jego trzecia edycja w nowej formule, tj. jako Akademia Santander Orchestra, łącząca praktykę muzyczną z dodatkowymi zajęciami przydatnymi dla młodych muzyków wchodzących na rynek pracy. Uczestnicy mieli szansę doskonalenia umiejętności w dziedzinie muzyki, jak również poszerzenia wiedzy o aspekty pomijane w toku tradycyjnego kształcenia na uczelni muzycznej, takie jak public relations, social media czy prawo autorskie. Z warsztatów i wykładów w okresie od 30 września do 17 grudnia 2017 r. skorzystało łącznie 125 muzyków – studentów i absolwentów polskich uczelni artystycznych z całej Polski.
Jak Jeźdźcis	Od 2015 r. Bank realizuje projekt edukacyjny „Jak Jeźdźcis”, który ma na celu poszerzenie wiedzy o ruchu drogowym i zaszczepienie, szczególnie wśród młodych kierowców, odpowiedzialnych postaw i zachowań. Wraz z ambasadorem projektu, kierowcą wyścigowym Kubą Giermaziakiem, Bank promuje kulturę jazdy, odpowiednie poruszanie się po rondach oraz ideę udzielania pierwszej pomocy. Struktura projektu opiera się na holistycznej komunikacji adresowanej do rynku, klientów i pracowników Banku. W ciągu dwóch lat 85 tys. fanów zaangażowało się w projekt w mediach społecznościowych. W quizach, grach i konkursach interaktywnych dotyczących bezpieczeństwa na drodze uczestniczy każdorazowo kilka/kilkanaście tysięcy internautów. Aby dotrzeć do lokalnych społeczności, w 2017 r. projekt został rozszerzony i zyskał nowego lokalnego partnera – Wojewódzki Ośrodek Ruchu Drogowego w Warszawie (WORD). W trzymiesięcznej wspólnej akcji edukacyjnej Banku i WORD na terenie trzech warszawskich ośrodków egzaminowania kierowców wzięło udział 5 tys. kursantów. W przedsięwzięciach edukacyjnych zorganizowanych w ramach projektu w różnych miastach Polski wzięło udział ok. 700 klientów i pracowników Banku. Każdego miesiąca do 3 tys. pracowników Banku trafia newsletter z materiałami edukacyjnymi z ww. zakresu.
BZ WBK Press Foto	W 2017 r. odbyła się 13. edycja konkursu fotografii dokumentalnej BZ WBK Press Foto, organizowanego przez Bank od 2005 r. Konkurs pozwala wyróżnić najzdolniejszych fotografów, którzy coraz częściej doceniani są również na arenie międzynarodowej. Do konkursu zgłosiła się rekordowa liczba ponad 500 polskich zawodowych fotoreporterów, którzy nadesłali prawie 8 tys. zdjęć. Jury nagrodziło 149 zdjęć w sześciu kategoriach: Wydarzenia, Życie codzienne, Człowiek, Kultura i sztuka, Sport i Przyroda. Jak co roku, najlepsze zdjęcia zostały zaprezentowane publiczności podczas 15 wystaw pokonkursowych w lokalnych ośrodkach kultury w całej Polsce. W każdym z 15 miast odbyły się również spotkania autorskie ze zwycięzcami konkursu. Amatorzy fotografii mieli okazję doskonalić swoje umiejętności podczas 2-dniowych bezpłatnych warsztatów fotograficznych dla młodzieży i dorosłych. Od maja do grudnia 2017 r. wzięło w nich udział ponad 300 osób.
Muzeum Narodowe we Wrocławiu	Bank był mecenasem wystawy „Moda na Cranacha” organizowanej przez Muzeum Narodowe we Wrocławiu od 31 października do 30 grudnia 2017 r. Ekspozycja, obejmująca dzieła doby Reformacji we Wrocławiu oraz na Śląsku, została przygotowana z okazji 500-lecia upublicznienia przez Marcina Lutra 95 tez w Wittenberdze. Atrakcją były nieekspozowane nigdy dotąd rysunki z XVI w. Wystawie towarzyszyły wykłady, zajęcia dla dzieci i kuratorskie zwiedzania. W ciągu dwóch miesięcy wystawę zobaczyło ok. 30 tysięcy osób.

► Fundacja Banku Zachodniego WBK S.A.

Dużą część programów społecznych Bank realizuje za pośrednictwem własnej Fundacji, która w 2017 r. obchodziła 20-lecie swojej działalności.

Fundacja realizuje programy grantowe dla organizacji pracujących z dziećmi i młodzieżą. W ramach ubiegłorocznej edycji programu „Bank Ambitnej Młodzieży” dofinansowanie otrzymało 41 inicjatyw o tematyce ekonomicznej w ramach budżetu wynoszącego 300 tys. zł. Dodatkowo w 2017 r. fundacja wspierała inicjatywy na rzecz społeczności lokalnych w ramach trzeciej edycji konkursu „Tu mieszkam, tu zmieniam”, przyznając 100 organizacjom granty w łącznej wysokości 500 tys. zł. Ponadto zrealizowała nowy program grantowy „Bank Młodych Mistrzów Sportu” promujący sportową rywalizację i zasady fair play. Wsparcie w łącznej kwocie 300 tys. otrzymało 60 organizacji. W ramach programów grantowych w ciągu całego 2017 r. fundacja wsparła 201 organizacji, przeznaczając na ich realizację 1,1 mln zł.

Od 2010 r. Fundacja wspiera organizacyjnie i finansowo wolontariat pracowniczy w Banku Zachodnim WBK. W 2017 r. zrealizowanych zostało ponad 100 akcji społecznych inicjowanych i przeprowadzanych przez pracowników Banku. Były to zarówno akcje skierowane do osób potrzebujących, jak również zajęcia edukacyjne dla dzieci i młodzieży czy seniorów.

W 2017 r. uruchomiona została platforma internetowa dla wolontariuszy, dzięki której mogą wspólnie organizować akcje wpisujące się w ramy wolontariatu pracowniczego. Poprzez platformę pracownik Banku może zarejestrować się jako wolontariusz, wybierając preferowane formy wolontariatu, zgłosić swoją akcję lub dołączyć do już istniejącej, a także rozliczyć swój projekt.

► Komunikacja z rynkiem w zakresie CSR

W lipcu 2017 r. Bank Zachodni WBK opublikował czwarty Raport CSR za 2016 r., który przygotowano zgodnie z wytycznymi wersji GRI 4.0. W konkursie na Raport Społeczny publikacja otrzymała

trzy nagrody – dziennikarzy, internautów i wyróżnienie jury. Raport był dostępny wyłącznie w wersji on-line pod adresem www.bzwbk.pl/ms/csr.

Potwierdzeniem odpowiedzialnego prowadzenia biznesu jest uczestnictwo w indeksie spółek giełdowych odpowiedzialnych społecznie na GPW – Respect Index.

W 2017 r. Bank został również laureatem Złotego Listka CSR Polityki i jako jedyna firma z branży finansowej znalazł się w gronie firm diamentowych w XI Rankingu Odpowiedzialnych Firm.

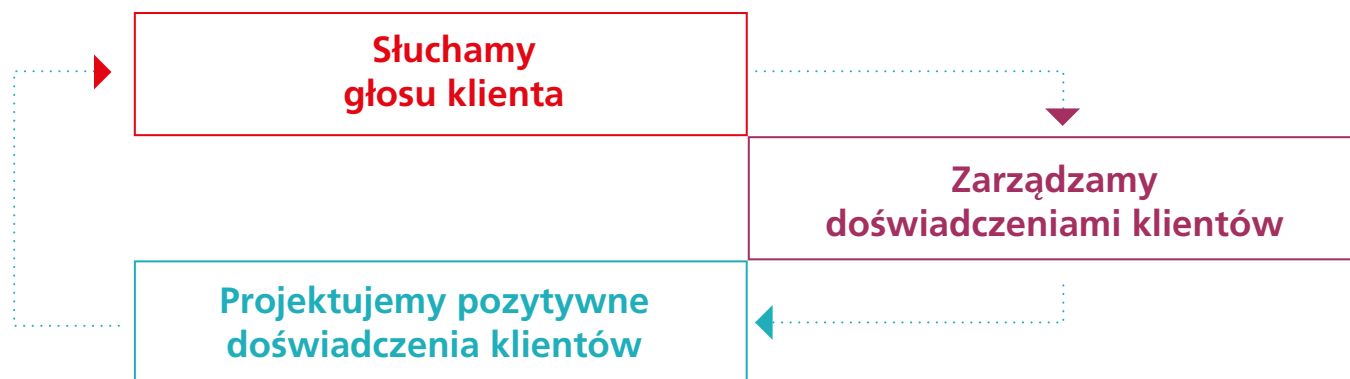
5. Relacje z klientami

► Zarządzanie jakością obsługi i doświadczeniem klienta w 2017 r.

W strategii Banku Zachodniego WBK S.A., która stawia „klienta w centrum uwagi”, jego satysfakcja i lojalność to wartości fundamentalne. W oparciu o analizę oczekiwań i potrzeb klientów Bank projektuje pozytywne doświadczenia klienta, zarządza

nimi oraz buduje lojalne i trwałe relacje. Lojalność klienta i jego skłonność do rekomendowania marki mierzy wskaźnik NPS (Net Promoter Score), który został włączony w cele sieci dystrybucji oraz jednostek wsparcia.

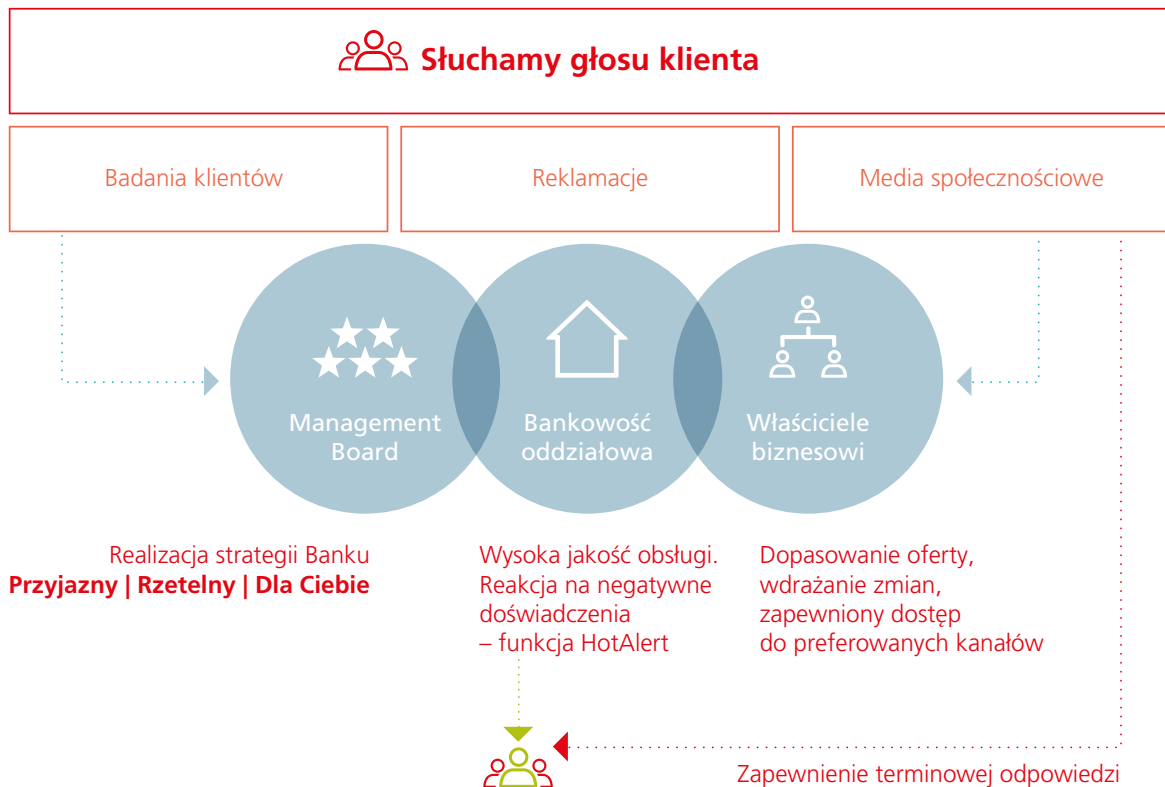
■ KLUCZOWE ELEMENTY SYSTEMU ZARZĄDZANIA JAKOŚCIĄ W BANKU ZACHODNIM WBK S.A.

► Wsluchiwanie się w głos klienta

Aby dobrze rozumieć klientów, Bank analizuje ich wypowiedzi z różnych źródeł: reklamacji, mediów społecznościowych oraz badań satysfakcji. Prowadzony jest stały monitoring lojalności i zadowolenia klientów korzystających z różnych form kontaktu (omnichannel): po wizycie w oddziale, logowaniu do bankowości

mobilnej i internetowej, korzystaniu z bankomatu i wpłatomatu, czy po rozmowie z doradcą infolinii. Ponadto Bank utrzymuje system wczesnego reagowania, w ramach którego dyrektorzy oddziałów otrzymują alerty sygnalizujące niezadowolenie klienta (np. wyrażone w ankiecie) i wyjaśniają daną sytuację, aby zapobiegać powstawaniu negatywnych doświadczeń w przyszłości.

► Projektowanie pozytywnych doświadczeń klientów

Przy projektowaniu doświadczeń klientów Bank uwzględnia ich oczekiwania, zmiany na rynku i w branży bankowej oraz trendy społeczne i kulturowe. Kwestią kluczową jest zapewnienie spójnych doświadczeń i dostępności oferty produktowo-usługowej we wszystkich punktach kontaktu.

► Zarządzanie doświadczeniami klientów

Zarządzanie doświadczeniem klientów opiera się mapach podróży (customer journey) klientów z Bankiem i uwzględnia wszystkie punkty kontaktu klienta z marką Banku Zachodniego WBK S.A. oraz rolę każdego z tych kanałów. Po wdrożeniu działań, umożliwiających spełnienie obietnicy marki „Bank jaki chcesz”, prowadzony będzie bieżący monitoring efektywności zmian, w tym świadomości klientów, ich lojalności oraz skłonności do rekomendowania znajomym i bliskim.

► Klient miarą lojalności

Dzięki inicjatywom podjętym w minionym roku, takim jak wprowadzenie Konta Jakiego Chcesz i kampanii wizerunkowej „Bankujesz jak chcesz” Bank odbudował relację z klientami, a nawet przekroczył ich oczekiwania. W oddziałach osiągnięto NPS na poziomie 32%, co daje znaczący, bo aż 6-procentowy wzrost w stosunku do 2016 r.

► Zarządzanie reklamacjami

Funkcjonujący w Banku Zachodnim WBK S.A. proces obsługi reklamacji spełnia wymogi regulacyjne i jest stale doskonalony w celu zwiększenia efektywności i zadowolenia klientów.

Klienci mogą składać reklamacje w prosty sposób w wielu kanałach: w oddziałach, pisemnie, telefonicznie, w usługach bankowości elektronicznej, w tym poprzez wideo-rozмовę i czat. Odpowiedzi na reklamacje, oprócz tradycyjnej formy listownej, mogą być przekazywane przez SMS oraz przez wiadomość w Poczcie bankowości internetowej i mobilnej BZWBK24. Klienci otrzymują też SMS z potwierdzeniem przyjęcia oraz rozpatrzenia reklamacji.

W 2017 r. 70% reklamacji zostało rozpatrzonych w terminie 3 dni roboczych, co daje wynik lepszy o 13 p.p. w porównaniu z poprzednim rokiem. Wskaźnik poleceń NPS na podstawie badań opinii klientów o procesie reklamacji wyniósł średnio 24% i był wyższy o 3 p.p. w porównaniu z końcem 2016 r.

► Program „Obsługa bez barier”

Bank Zachodni WBK S.A. od siedmiu lat realizuje kompleksowy program pod nazwą „Obsługa bez barier”, którego celem jest zapewnienie klientom ze szczególnymi potrzebami (z niepełnosprawnością, seniorom, kobietom w ciąży) dostępu do komfortowej obsługi we wszystkich kanałach dystrybucji produktów Banku (od oddziałów po bankowość mobilną).

Dzięki realizacji ww. programu klientom ze szczególnymi potrzebami umożliwiono codzienne korzystanie z usług Banku Zachodniego WBK S.A. poprzez:

- sieć oddziałów bez barier architektonicznych legitymujących się certyfikatem dostępności nadawanym przez audytorów zewnętrznych (167 na koniec 2017 r.),
- doradcę on-line w kanale wideo posługującego się polskim językiem migowym (usługa dostępna poprzez aplikację mobilną BZWBK24 mobile, w usłudze BZWBK24 internet oraz za pośrednictwem strony internetowej Banku i tabletów w oddziałach Banku),
- bankomaty przystosowane do samoobsługi przez osoby niewidzące lub słabowidzące (233 urządzeń na koniec grudnia 2017 r.),
- serwis bankowości elektronicznej BZWBK24 posiadający certyfikat potwierdzający dostępność dla klientów z niepełnosprawnością narządu wzroku (trwają prace nad udostępnieniem aplikacji BZ WBK24 mobile),
- przenośne pętle indukcyjne udostępnione w 20 oddziałach bez barier w styczniu 2017 r. (urządzenia poprawiające komfort rozmów z klientami słabosłyszącymi używającymi aparatów słuchowych),
- dostęp do narzędzi komunikacyjnych Banku (dostosowanych do potrzeb osób z różnymi niepełnosprawnościami) takich jak: filmy reklamowe i instruktażowe, strona internetowa programu „Obsługa bez barier” i inicjatywy lokalne promujące usługi i udogodnienia oddziałów bez barier.

► Kampanie marketingowe i komunikacyjne

W 2017 r. Bank Zachodni WBK S.A. wprowadził nowy format komunikacji marketingowej, wykorzystujący obietnicę marki „Bank Jaki chcesz” i „Bankujesz jak chcesz”, która odnosi się do elementarnej potrzeby konsumenckiej, jaką jest poczucie wpływu i kontroli. Nowa obietnica marki odzwierciedla strategię omnikanałowej dystrybucji produktów Banku, zmierzającej do zapewnienia klientom pełnego zakresu usług za pośrednictwem kanałów tradycyjnych i cyfrowych. Wykorzystano ją w konstrukcji Konta Jakie Chcę, oferującego możliwość samodzielnego dostosowania poszczególnych parametrów do potrzeb klienta. Obietnica marki i nowatorska funkcjonalność personalizacji konta osobistego zostały zaprezentowane w kampanii jesiennej (od września do grudnia) przeprowadzonej w telewizji, prasie, kinie, internecie, na billboardach i w oddziałach. Kampania przełożyła się na sukces sprzedażowy i wizerunkowy, umacniając pozycję Banku w świadomości spontanicznej i Top of Mind jako jednego z trzech czołowych banków w Polsce.

Wiosną 2017 r. przeprowadzono kampanię kredytu konsolidacyjnego (w placówkach Banku i w mediach) pod hasłem „Zero ciężenia”, w której komunikowano możliwość przeniesienia kredytów z innego banku i niską ratę: „Przenieś swoje kredyty i ciesz się lekką ratą”. Wyemitowano niemal 16 tysięcy spotów reklamowych, docierając z przekazem do 25 mln osób. W okresie kampanii osiągnięto najwyższą w historii miesięczną sprzedaż kredytów gotówkowych (w III kw. 2017 r.).

W 2017 r. Bank konsekwentnie zaznaczał swoją obecność w mediach społecznościowych, utrzymując pozycję jednej z liczniejszych społeczności na Facebooku i Twitterze (odpowiednio 287 tys. fanów i 16,2 tys. obserwujących). Przeprowadzono kilka zasięgowych kampanii, w tym edukacyjną kampanię karty kredytowej Pajacyk (wspólnie z PAH) i „Halo pieniądze”. Media społecznościowe były wykorzystywane w kampaniach produktowych Konta Jakie Chcę, czy w budowaniu świadomości naszej aplikacji mobilnej Banku (I miejsce dla aplikacji mobile w konkursie Mobile Trends Awards).

6. Nagrody, wyróżnienia, miejsca w rankingach

Bank Zachodni WBK S.A.

Najlepszy Bank w Polsce	<ul style="list-style-type: none"> Nagroda Best Bank in Poland oraz Best Bank in Poland for SME dla Banku Zachodniego WBK S.A. w konkursie Euromoney Awards for Excellence za skuteczność w osiągnięciu doskonałych wyników finansowych przy równoległej efektywnej realizacji strategicznego projektu transformacji cyfrowej. Jest to trzecie z rzędu wyróżnienie dla banku (czwarte w ciągu ostatnich sześciu lat działalności).
Złoty Bankier	<ul style="list-style-type: none"> Wyróżnienie w ósmej edycji konkursu „Złoty Bankier” w kategorii specjalnej „Bank bezpieczny” przyznane przez Bankier.pl wraz z internautami za najlepsze praktyki w branży.
Najlepsza bankowość mobilna w Polsce	<ul style="list-style-type: none"> Pierwsze miejsce w rankingu bankowości mobilnej w Polsce dla aplikacji BZWBK24 mobile przyznane przez portal Ekspert Bankier.pl za najbogatszy zakres funkcji, dzięki którym Bank wyróżnia się wśród konkurencji.
Top Employers Polska 2017	<ul style="list-style-type: none"> Wyróżnienie dla Banku jako jednej z firm, które tworzą najlepsze warunki pracy, dbają o rozwój talentów i doskonałą procesy rekrutacji.
Best Benefits Strategy 2017	<ul style="list-style-type: none"> Laureat konkursu Best Benefits Strategy 2017 za najciekawszą i najbardziej efektywną strategię świadczeń pozapłacowych dla pracowników.
Bankowa Kuźnia Liderów	<ul style="list-style-type: none"> Tytuł Bankowa Kuźnia Liderów w konkursie organizowanym przez Bank Gospodarstwa Krajowego i Związek Banków Polskich za najwyższe indywidualne kwoty udzielonych gwarancji. Troje bankierów z Pionu Bankowości Biznesowej i Korporacyjnej uzyskało tytuł Lidera Sprzedaży Gwarancji z Funduszu Gwarancyjnego Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka.
Najsprawniejszy w działaniu	<ul style="list-style-type: none"> Nagrody w pięciu kategoriach podczas Horyzontów Bankowości, w tym zajęcie najwyższego miejsca w kategorii sprawność działania banków. Trzecie miejsce w rankingu Gwiazdy Bankowości za całokształt rocznej działalności oraz wyróżnienie za dochodowość, efektywność oraz strukturę biznesu.
Kampania Społeczna Roku 2016	<ul style="list-style-type: none"> Główna nagroda w konkursie Kampania Społeczna Roku 2016 za projekt „Halo Tato”. Projekt został również nagrodzony Złotym Spinaczem w konkursie organizowanym przez Związek Firm Public Relations.
Najlepszy raport CSR	<ul style="list-style-type: none"> Trzy nagrody w konkursie Raporty Społeczne organizowanym przez stowarzyszenie Forum Odpowiedzialnego Biznesu i firmę doradczą Deloitte. Raport CSR BZ WBK S.A. został nagrodzony jako jedyny w branży finansowej, w tym otrzymał wyróżnienie od jury konkursu, jury dziennikarskiego oraz internautów.
Top Marka 2017	<ul style="list-style-type: none"> BZ WBK S.A. zajął trzecie miejsce w rankingu Top Marka 2017. Nagroda została przyznana za najwyższy wskaźnik publikacji pod względem liczby, zasięgu i wydźwięku. Ranking Top Marka jest przygotowywany przez magazyn branżowy „Press” na podstawie danych o publikacjach w mediach, internecie i mediach społecznościowych, analizowanych przez Press-Service Monitoring Mediów.

VI. Rozwój działalności biznesowej

1. Bank Zachodni WBK S.A. i wybrane spółki zależne

1.1. Pion Bankowości Detalicznej

► Główne kierunki działań

Bankowość Detaliczna Banku Zachodniego WBK S.A. obsługuje ponad 4-milionową bazę klientów indywidualnych, podzieloną na segmenty Standard, Premium, VIP i Private Banking, różniące się stopniem personalizacji usług.

W 2017 r. kontynuowano wieloletni proces strategicznej transformacji Banku w organizację klientocentryczną, osiągając na tym polu kolejne postępy. W Bankowości Detalicznej nacisk położono na:

- pogłębianie lojalności klientów w oparciu o siłę relacji i poziom zadowolenia z obsługi bankowej,
- rozwój oferty produktów i usług pod względem przejrzystości, elastycznego zaspokajania różnorodnych oczekiwań klientów oraz jej dostępności w kanałach zdalnych,
- coraz bardziej efektywną eksploatację kanałów zdalnego dostępu dzięki zwiększaniu intensywności ich wykorzystania przez klientów w rosnącym zakresie usług,
- skuteczne zarządzanie portfelami klientów przekładające się na wzrost salda kredytów konsumpcyjnych i dochodów prowizyjnych, głównie z produktów inwestycyjnych i usług,
- rozwój wiedzy i umiejętności doradców klientów.

Flagowym przedsięwzięciem 2017 r. było wdrożenie nowego rachunku osobistego – Konta Jakie Chcę wraz z Kartą Dopasowaną oraz pakietem usług i funkcjonalności, który może być dowolnie konfigurowany przez klientów odpowiednio do indywidualnych potrzeb i preferencji. Produkt ten przygotowano w duchu nowej strategii marki zamykającej się w hasło „Bankuj jak chcesz”/„Bank jaki chcesz” i ukierunkowanej na wzrost satysfakcji klientów, a w konsekwencji na ich większą lojalność

i skłonność do rekomendowania usług Banku. Od listopada Konto Jakie Chcę jest centralnym elementem uproszczonej oferty kont osobistych Banku Zachodniego WBK S.A.

W ramach programu Multikanałowy CRM, w 2017 r. kontynuowano prace nad integracją kanałów sprzedaży, tj. połączeniem bankowości elektronicznej, sieci bankomatów, bramek mailowych i SMS-owych z systemami front-endowymi obsługującymi bankowość oddziałową i Międzykanałowe Centrum Komunikacji. Sprawna, dwustronna komunikacja pomiędzy wszystkimi kanałami jest warunkiem efektywnego funkcjonowania wielokanałowego środowiska CRM, umożliwiającego spójną reakcję na potrzeby klienta w każdym miejscu kontaktu klienta z Bankiem.

Pełna integracja sieci ATM z systemami CRM pozwoliła na uruchomienie pierwszych międzykanałowych działań inicjowanych w czasie rzeczywistym, przybliżając Bank do realizacji docelowej wizji architektury rozwiązań z obszaru zarządzania relacjami z klientami. Wdrożono też pilotażowo komunikację online z systemem bankowości elektronicznej, której pełne wdrożenie planowane jest na 2018 r.

W okresie objętym sprawozdaniem usprawnione zostały algorytmy i mechanizmy stosowane w procesie doboru najlepszych ofert dla klientów, tak aby uwzględniały zarówno ich skłonność do korzystania z określonych produktów i usług, jak i zdarzenia zachodzące w ich życiu.

Kontynuowano ponadto projekt Nowy Model Dystrybucji, obejmujący budowę nowych formatów oddziałów Banku oraz rozwój kompetencji pracowników sieci dostosowanych do zmodyfikowanych ról i koncepcji działania.

► Rachunki osobiste i produkty towarzyszące

► Konta osobiste

▲ Nowy konto osobiste Konto Jakie Chcę

W dniu 21 sierpnia 2017 r. Bank Zachodni WBK S.A. wprowadził do oferty nowe konto osobiste – funkcjonujące pod nazwą Konto Jakie Chcę – które wraz z kartą debetową (karta Dopasowana Visa lub Mastercard) dostępne jest w dwóch wariantach, tj. dla klientów do 26 roku życia i dla pozostałych klientów. Rachunek prowadzony jest bezpłatnie, zapewnia darmowe przelewy internetowe i pozwala dostosować wysokość i tryb pobierania opłat za kartę do preferencji klientów. Możliwość samodzielnego konfigurowania przez klienta dostępnych w jego ramach rozwiązań jest jedną z głównych właściwości wyróżniających produkt na rynku. Otwarcie i konwersję konta (bez konieczności zmiany numeru) przeprowadzić można w oddziale, przez internet i telefon.

W skład pakietu usług powiązanych wchodzi m.in. Konto Systematyczne, tj. nowy rachunek oszczędnościowy, który umożliwia systematyczne oszczędzanie w formie zleceń stałych z Konta Jakie Chcę.

Zalety Konta „Jakie Chcę” zostały dostrzeżone w branżowych rankingach produktowych. Konto zajęło 1. miejsce w rankingu najlepszych kont osobistych portalu gazeta.pl (11 września 2017 r.) oraz w rankingu najbardziej przyjaznych kont Comperia.pl (26 września 2017 r.).

Nowy produkt stanowi kluczowy element uproszczonej oferty Banku Zachodniego WBK S.A. w zakresie kont osobistych i kart debetowych. Od 1 listopada 2017 r. w sprzedaży dostępne jest wyłącznie Konto „Jakie Chcę” z kartą Dopasowaną, Konto VIP z kartą Dopasowaną lub kartą VIP oraz Konto24 walutowe.

W okresie od 21 sierpnia 2017 r. do końca grudnia 2017 r. otwartych zostało 335 tys. Kont Jakie Chcę, a do 31 stycznia 2018 r. (tj. przed publikacją niniejszego raportu) liczba kont przekroczyła 400 tys., co jest zasługą atrakcyjnych parametrów i elastyczności oferty, a także efektywnych działań marketingowych.

▲ Portfel kont osobistych Banku Zachodniego WBK S.A.

Na koniec grudnia 2017 r. portfel kont osobistych Banku Zachodniego WBK S.A. w złotych osiągnął liczebność na poziomie 3,2 mln sztuk i zwiększył się w stosunku rocznym o 2,5%. Łącznie

z kontami walutowymi, Bank obsługiwał blisko 4 mln kont osobistych. Oprócz Konta Jakie Chcę, najlepiej sprzedawało się Konto Godne Polecenia.

► Karty debetowe

Bank Zachodni WBK S.A. umożliwia klientom samodzielne zarządzanie parametrami kart w kanałach zdalnych. Od 3 czerwca 2017 r. zakres samoobsługi użytkowników BZWBK24 internet i BZWBK24 mobile został rozszerzony o funkcjonalność blokowania i odblokowywania kart debetowych i kredytowych Banku Zachodniego WBK S.A., a po wdrożeniu Konta Jakie Chcę o dodatkowe procesy umożliwiające konfigurację funkcji i opłat związanych z kartą Dopasowaną zgodnie z preferencjami klienta.

Wrz z wdrożeniem uproszczonej oferty kont osobistych i debetowych (listopad 2017 r.) Bank uruchomił proces porządkowania portfela tych produktów (od listopada klienci otrzymują kartę Dopasowaną VISA lub Mastercard w miejsce wznawianej karty debetowej).

Na koniec grudnia 2017 r. portfel kart debetowych dla klientów indywidualnych Banku Zachodniego WBK S.A. (bez wycofywanych stopniowo kart przedpłaconych w ilości 0,4 mln sztuk) liczył ponad 3,4 mln sztuk i zwiększył się w stosunku rocznym o 6,1% r/r. Uwzględniając karty firmowe, łączna baza kart debetowych wzrosła o 6,2% r/r, osiągając liczebność na poziomie 3,6 mln sztuk.

► Karty przedpłacone

Portfel kart przedpłaconych stopniowo się zmniejsza w następstwie decyzji Zarządu z listopada 2015 r. o wycofaniu z oferty Banku produktów przedpłaconych na podstawie dyskusji branżowych i stosownych wytycznych regulatora rynku.

► Usługi towarzyszące

W związku z coraz liczniejszą grupą klientów-nierezydentów, zwłaszcza z Ukrainy, Bank Zachodni WBK S.A. przygotował materiały marketingowe oraz regulacyjne w języku ukraińskim. Dla doradców opracowano specjalną stronę „Nierezydenci” z informacjami i materiałami dotyczącymi obsługi ww. klientów. Dodatkowo w Multikanalowym Centrum Komunikacji od 1 czerwca 2017 r. uruchomiona została telefoniczna obsługa w języku ukraińskim.

► Oferta oszczędnościowo-inwestycyjna

► Zarządzanie bazą oszczędnościowo-inwestycyjną klientów indywidualnych

W 2017 r. zarządzanie detaliczną bazą depozytowo-inwestycyjną Banku Zachodniego WBK S.A. koncentrowało się na wzmacnianiu siły relacji z klientami depozytowymi, dywersyfikacji portfela na rzecz rozwiązań inwestycyjnych, upraszczaniu oferty depozytowej i zwiększaniu jej dostępności

w kanałach zdalnych oraz optymalizowaniu struktury depozytów. Działania optymalizacyjne – prowadzone w środowisku niskich stóp procentowych – skutkowały dalszym wzrostem udziału stabilnych i niskooprocentowanych środków bieżących w portfelu depozytów ogółem z jednoczesną redukcją lokat terminowych oraz rekordowo wysokim przepływem depozytów do funduszy inwestycyjnych zarządzanych przez BZ WBK Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A. (BZ WBK TFI S.A.).

► Zarządzanie produktami depozytowymi klientów indywidualnych

Istotnym novum w ofercie depozytowej Banku jest Konto Systematyczne udostępnione (w sieci oddziałów, placówek partnerskich oraz w kanale BZWBK24 internet) w sierpniu 2017 r. jako element pakietu usług i produktów powiązanych z Kontem Jakiej Chce. Nowy produkt depozytowy służy do regularnego oszczędzania, oferuje relatywnie wysokie oprocentowanie i cieszy się dużym zainteresowaniem klientów. Od sierpnia do grudnia 2017 r. skorzystało z tej propozycji ponad 50 tys. osób.

Akwizycję nowych środków wsparły też dwie edycje promocji Konta Max Oszczędnościowego gwarantujące w terminie zamkniętym atrakcyjne oprocentowanie nowych środków. W efekcie tych działań pozyskano ponad 2,2 mld zł nowych środków.

W 2017 r. Bank wzmocnił uproduktowanie klientów depozytowych, kontynuując politykę nagradzania aktywnych klientów. Przeprowadzono kolejne promocje z wykorzystaniem automatycznego narzędzia „Aktywny Depozyt” uzależniającego wysokość oprocentowania środków oszczędnościowych od aktywności transakcyjnej klientów (kartowej i internetowej) w ramach kont osobistych. Odświeżono ponadto wysokooprocentowaną Lokatę Bonusową przeznaczoną dla klientów aktywnie korzystających z innych produktów bankowych (np. kart kredytowych i produktów ubezpieczeniowych) oraz kontynuowano sprzedaż lokaty eInwestor, dostępnej wyłącznie w bankowości internetowej dla klientów korzystających z oferty produktów inwestycyjnych.

Działania retencyjne w zakresie depozytów prowadzone były w oparciu o lokaty negocjowane oraz scentralizowany proces retencyjny z wykorzystaniem lokat terminowych i kont oszczędnościowych.

Na koniec grudnia 2017 r. łączna wartość środków zgromadzonych na kontach oszczędnościowych wyniosła 25,0 mld zł i wzrosła o 6,9% r/r. Całkowita baza depozytów od segmentu klientów indywidualnych osiągnęła wartość 59,2 mld zł, tj. o 2,7% więcej niż rok wcześniej. Oprócz stanów na kontach osobistych i oszczędnościowych, w 2017 r. najszybciej przyrastały salda na lokatach negocjowanych dla Klientów VIP i Private Banking oraz na lokatach terminowych dostępnych wyłącznie w kanałach zdalnych (1- miesięczna eLokata i Lokata eInwestor).

Dzięki efektywnej polityce produktowej i cenowej osiągnięto zamierzoną strukturę portfela depozytów klientów indywidualnych z udziałem środków bieżących (na kontach osobistych i oszczędnościowych) na poziomie 72,4% (z 68,5% w grudniu 2016 roku).

► Produkty strukturyzowane

▲ Lokaty strukturyzowane

W 2017 r. Bank Zachodni WBK S.A. kontynuował aktywność na rynku lokat strukturyzowanych, umożliwiając klientom osiągnięcie zysku uzależnionego od zmienności kursów walutowych, indeksów giełdowych lub notowań funduszy inwestycyjnych przy

100-procentowej ochronie powierzonych kapitału na koniec okresu depozytowego.

Przeprowadzono łącznie 46 subskrypcji, oddając do dyspozycji klientów 99 produktów o różnorodnych terminach inwestycji, w tym:

- 44 emisje przeznaczono dla standardowych klientów indywidualnych Banku:
 - w 21 emisjach oferowano lokaty z oprocentowaniem uzależnionym od kształtowania się kursu EUR/PLN lub USD/PLN, dostępne w 3 wariantach uwzględniających strategię inwestycyjną na wzrost, spadek lub stabilizację kursu walutowego;
 - w 17 emisjach zysk opierał się na zmienności indeksów giełdowych, tj. Nasdaq 100, Euro Stoxx[®]Oil&Gas, Euro Stoxx 50[®], DAX, STOXX[®] Europe 600 Health Care oraz notowań funduszu inwestycyjnego SPDR[®] S&P[®] Metals and Mining oraz SPDR[®] Gold Shares;
 - w 6 emisjach lokat strukturyzowanych denominowanych w walucie obcej oprocentowanie uzależnione było od kształtowania się kursu EUR/PLN, USD/PLN lub EUR/USD.
- 2 emisje przygotowano dla klientów Private Banking, uzależniając zysk z lokat od notowań funduszy inwestycyjnych SPDR[®] S&P[®] Metals and Mining oraz SPDR[®] Gold Shares.

Łączna wartość środków pozyskanych w ww. subskrypcjach wyniosła 550 mln zł.

► Produkty maklerskie

W 2017 r. – w zakresie obsługi klientów indywidualnych – Dom Maklerski BZ WBK koncentrował się na oferowaniu produktów i usług związanych z doradztwem inwestycyjnym oraz umacnianiu swojej pozycji na rynku inwestycji zagranicznych poprzez optymalizację warunków cenowych i wdrażanie kolejnych udogodnień dla klientów (np. nowe opracowania analityczne i podgląd do zagranicznych notowań giełdowych).

W ramach upraszczania oferty i dostosowywania jej do oczekiwań klientów, zrezygnowano z niektórych produktów oraz ujednotoczono strukturę opłat i prowizji, wprowadzając jednakową stawkę niezależną od wartości zlecenia i docelowego rynku. Ponadto dopracowano ofertę dla aktywnych klientów oraz wdrożono uproszczony i przyspieszony proces zawierania umów przez klientów Banku (w dużej części realizowany w trybie zdalnym).

W oparciu o przegląd dotychczasowego modelu dystrybucji produktów maklerskich w placówkach stacjonarnych, opracowane zostały plany dostosowania liczby punktów usługowych do potrzeb klientów oraz implementacji nowych rozwiązań technologicznych. Ich realizacja uatrakcyjni ofertę maklerską Banku, przesunie obsługę klientów do kanałów zdalnych i wzmocni udział w rynku.

W zakresie obsługi klientów instytucjonalnych, oferta Domu Maklerskiego BZ WBK została rozszerzona o usługę DMA

(samodzielna wysyłka zleceń poprzez Direct Market Access) na rynek polski (również dla klientów zagranicznych), zlecenia za pośrednictwem protokołu FIX na rynki zagraniczne oraz opracowania analityczne nt. spółek czeskich i węgierskich.

Na rynku pierwotnym (IPO, SPO, ABB) i wezwań publicznych Dom Maklerski BZ WBK zapewnił sobie pozycję lidera uczestnicząc w następujących przedsięwzięciach:

- IPO PLAY Communications S.A. – największa prywatna oferta publiczna w historii GPW, w której Bank Zachodni WBK S.A. pełnił rolę współoferującego akcje,
- IPO Griffin Premium RE N.V. – Bank Zachodni WBK S.A. pełnił rolę oferującego akcje;
- IPO Maxcom S.A. – Bank Zachodni WBK S.A. pełnił rolę oferującego akcje;
- IPO Dino Polska S.A. – Bank Zachodni WBK S.A. był członkiem konsorcjum,
- Publiczne wezwania na akcje: Pelion, Integer, Griffin Premium RE, InPost, Paged.

Dom Maklerski BZ WBK w pełni wykorzystał sprzyjającą koniunkturę giełdową w 2017 r., obsługując wyższe o 75% obroty inwestorów indywidualnych i generując wysokie dochody z działalności maklerskiej.

▶ Fundusze inwestycyjne

▲ Oferta funduszy inwestycyjnych Arka

W 2017 r. dokonano szeregu aktualizacji prospektów informacyjnych i/lub statutów Funduszy Inwestycyjnych Arka zarządzanych przez BZ WBK Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A. (BZ WBK TFI S.A.) m.in. w związku z zmianą:

- wybranych elementów polityki inwestycyjnej (np. subfundusze Arka Prestiż Gotówkowy, Arka BZ WBK Gotówkowy, Arka BZ WBK Obligacji Europejskich, Arka Platinum Stabilny, Arka Platinum Dynamiczny),
- poziomu wpłat na subrejstry (Arka Prestiż SFIO, subfundusze Platinum w ramach Arka BZ WBK FIO, Arka BZ WBK FIO),
- rozwiązań z zakresu trybu operacyjnej obsługi uczestników funduszy otwartych (Arka BZ WBK FIO, Arka Prestiż SFIO),
- kalkulacji wartości inwestycji uczestnika (Arka Prestiż SFIO),
- metod i zasad wyceny aktywów (wszystkie fundusze),
- trybu likwidacji (Arka BZ WBK Akcji Środkowej i Wschodniej Europy) i innych elementów.

Oferta funduszy Arka stała się bardziej dostępna dla klientów w wyniku wspomnianego wyżej znacznego obniżenia minimalnej wartości pierwszych wpłat na nabycie jednostek uczestnictwa Arka Prestiż SFIO i subfunduszy Arka Platinum w ramach Arka

BZ WBK FIO (maj 2017 r.) oraz minimalnego poziomu kolejnych wpłat do subfunduszy Arka BZ WBK FIO (październik 2017 r.).

3 listopada 2017 r. BZ WBK TFI S.A. utworzyło nowy subfundusz w ramach Arka BZ WBK FIO, tj. Arka BZ WBK Akcji Małych i Średnich Spółek. Subfundusz przeznaczony jest dla inwestorów, którzy oczekują wysokich zysków w dłuższym okresie i akceptują ryzyko związane z wahaniami cen akcji polskich małych i średnich spółek. Subfundusz jest rozwiązaniem akcyjnym, inwestującym co najmniej 66% aktywów w akcje i instrumenty finansowe o podobnym charakterze wyemitowane na GPW przez MŚP z siedzibą w Polsce. Część dłużna portfela subfunduszu lokowana jest w bony skarbowe, obligacje skarbowe oraz inne instrumenty dłużne.

22 grudnia 2017 r. był ostatnim dniem notowań certyfikatów inwestycyjnych funduszu Arka BZ WBK Akcji Środkowej i Wschodniej Europy FIZ w związku z rozpoczęciem w dniu 29 grudnia 2017 r. procesu likwidacji funduszu.

▲ Fundusze inwestycyjne w kanałach zdalnych

Zgodnie ze strategią rozwoju sprzedaży funduszy Arka w kanałach zdalnych w styczniu 2017 r. klientom Banku Zachodniego WBK S.A. umożliwiono zakup funduszy przez telefon i połączenie wideo. Pełna obsługa w ramach multikanalowego serwisu BZWBK24 (w tym przegląd oferty produktowej, nowe ścieżki zawierania transakcji, informacje o portfelu inwestycyjnym, monitoring notowań) została udostępniona w listopadzie w zakładce „Fundusze Arka”. Zdalny model obsługi funduszy korzysta z nowej platformy informatycznej, wdrożonej w ramach projektu MIFID II z uwzględnieniem zarówno wymogów regulacyjnych, jak i bieżących oczekiwań klientów. W 2018 r. udostępnione zostaną kolejne funkcje z zakresu obsługi funduszy, które wraz z pozostałymi zmianami produktowymi, proceduralnymi i operacyjnymi powinny zapewnić funduszom Arka wysoką konkurencyjność rynkową.

Korzystny wpływ na percepcję oferowanego serwisu ma też uruchomiony w 2017 r. „Program powitalny klienta Funduszy Inwestycyjnych Arka” oraz łatwy dostęp do informacji o funduszach, w tym w mediach społecznościowych.

W 2017 r. nabycia jednostek Funduszy Inwestycyjnych Arka za pośrednictwem serwisu BZWBK24 (sprzedaż telefoniczna i internetowa) stanowiły 67% całkowitej sprzedaży zrealizowanej przez Bank Zachodni WBK S.A.

▲ Sprzedaż Funduszy Inwestycyjnych Arka

Na dzień 31 grudnia 2017 r. łączna wartość aktywów netto funduszy inwestycyjnych zarządzanych przez BZ WBK Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A. (BZ WBK TFI S.A.) wyniosła blisko 16,0 mld zł, co oznacza wzrost w skali roku o 19,5%.

W 2017 r. utrzymywało się zainteresowanie klientów subfunduszami obligacji korporacyjnych i wybranymi subfunduszami z komponentem akcyjnym (w szczególności subfunduszami akcji polskich: Arka Prestiż Akcji Polskich i nowo utworzonym Arka BZ WBK Małych i Średnich Spółek, ale również

Arka Prestiż Akcji Europejskich). Ponadto klienci stosunkowo chętnie nabywali subfundusze gotówkowe i stabilnego wzrostu.

W 2017 r. BZ WBK TFI S.A. było jednym z liderów zarówno sprzedaży netto, jak i wzrostu aktywów pod zarządzaniem.

▲ Nagrody dla funduszy Arka

- W marcu 2017 r. niezależny instytut badawczy Analizy Online uhonorował fundusze inwestycyjne Arka trzema wyróżnieniami za 2016 r.:
 - Arkę Prestiż Akcji Polskich w kategorii: Najlepszy Fundusz Akcji Polskich,
 - Arkę Prestiż Obligacji Korporacyjnych w kategorii: Najlepszy Fundusz Polskich Obligacji Korporacyjnych,

- Arkę Prestiż Obligacji Korporacyjnych w kategorii: Najlepiej sprzedający się fundusz.

- Instytut badawczy Analizy Online utrzymał ocenę na poziomie 3-gwiazdek dla subfunduszu Arka BZ WBK Zrównoważony. Według Instytutu subfundusz jest wartym uwagi, solidnym produktem, adresowanym do klientów akceptujących umiarkowane ryzyko inwestycyjne. Zarządzający subfunduszem wykazują aktywne podejście w procesie poszukiwania dodatkowej stopy zwrotu dla inwestorów. Pozytywne aspekty dla klienta to ograniczenie zmienności wyników funduszu oraz relatywnie niskie opłaty towarzyszące inwestycji.
- W październiku 2017 r. BZ WBK TFI S.A. zajęło 3. miejsce w niezależnym rankingu towarzystw funduszy inwestycyjnych „Twoje Pieniądze” dziennika Rzeczpospolita. Towarzystwo doceniono za szeroką ofertę dla inwestorów detalicznych oraz za pewność inwestycji, niezależnie od wybranego przez klienta funduszu.

► Oferta kredytowa

► Oferta kredytów gotówkowych

W 2017 r. Bank Zachodni WBK S.A. podniósł atrakcyjność oferty kredytów gotówkowych, wprowadzając następujące rozwiązania: zmienne oprocentowanie dla kredytów udzielonych na okresy dłuższe niż 24 miesiące, minimalne oprocentowanie stałe na poziomie 4,99% dla kredytów z przedziału od 4 do 15 tys. zł i promocyjną stawkę prowizji dla kredytów z pakietem Spokojny Kredyt lub kredytów do 4 tys. zaciąganych za pośrednictwem serwisu bankowości elektronicznej BZWBK24.

W marcu 2017 r. zmodyfikowana została oferta kredytów gotówkowych przeznaczonych na konsolidację zobowiązań poprzez wydłużenie powyżej 72 miesiące okresu kredytowania dla klientów Banku. Przeprowadzono też kampanię marketingową (spoty TV, plakaty, internet) kredytów na cele związane z przeniesieniem i konsolidacją zobowiązań „Zero ciężenia”, którą wsparła promocyjna oferta cenowa z prowizją 0% od kwoty przenoszonych zobowiązań.

W III kwartale 2017 r. we wszystkich kanałach kontaktu z Bankiem wdrożony został pakiet nowych promocji wspierających sprzedaż kredytów detalicznych, przeważnie w powiązaniu z innymi produktami (np. Kontem Jakie Chcę):

- Kredyt gotówkowy z ubezpieczeniem Spokojny Kredyt i niższą prowizją,
- Kredyt gotówkowy do 4 tys. zł,
- Kredyt gotówkowy z Kontem Jakie Chcę,
- Limit kredytowy z Kontem Jakie Chcę,
- Kredyt gotówkowy z kartą kredytową,
- Brak Ciężenia II – promocja kredytów na spłatę zobowiązań w innych bankach.

Sprzedaż kredytów gotówkowych Banku Zachodniego WBK S.A. wyniosła prawie 4,2 mld zł i była wyższa o 5,9% r/r. Spośród dostępnych kanałów dystrybucji, najwyższą dynamikę wzrostu sprzedaży osiągnął serwis bankowości elektronicznej BZWBK24 (+61% r/r) oraz Multkanałowe Centrum Komunikacji (+43% r/r). Łączny udział kanałów zdalnych w sprzedaży kredytów gotówkowych ogółem wyniósł w tym okresie 21%.

Portfel należności z tytułu kredytu gotówkowego zwiększył się o 5,8% r/r i osiągnął wartość 7,6 mld zł.

► Oferta kredytów hipotecznych

W 2017 r. Bank Zachodni WBK S.A. dostosowywał swoją ofertę do potrzeb klientów oraz wymogów ustawowych i regulacyjnych.

Zgodnie z Rekomendacją S w 2017 r. standardowy minimalny wkład własny wymagany przy udzielaniu kredytów hipotecznych został podwyższony do 20%. Na podstawie umowy z PZU S.A., Bank dopuszcza niższy wkład własny (min. 10%) pod warunkiem ubezpieczenia ryzyka braku spłaty kredytów mieszkaniowych ze wskaźnikiem LTV przekraczającym 80%.

Pod wpływem Ustawy z dnia 23 marca 2017 r. o kredycie hipotecznym oraz nadzorze nad pośrednikami kredytu hipotecznego i agentami, z dniem 22 lipca 2017 r. Bank wprowadził kolejne zmiany do oferty i procesu udzielania kredytów hipotecznych, w tym:

- zawiesił ofertę w euro,
- wycofał prowizję za wcześniejszą spłatę dla kredytów i pożyczek ze stałym oprocentowaniem,
- zniósł opłatę za monity w sprawie nieterminowej spłaty kredytów,

- dostosował proces wnioskowania o kredyt, wydawanie formularza informacyjnego i decyzji kredytowej,
- zmodyfikował zasady współpracy z pośrednikami kredytowymi.

W odpowiedzi na oczekiwania klientów, w lutym 2017 r. zmodyfikowana została oferta kredytów hipotecznych na budowę domu, co zwiększyło dostępność produktu i usprawniło procesowanie stosownych wniosków.

Bank kontynuował ponadto działania ułatwiające klientom indywidualnym obsługę kredytów hipotecznych, w tym:

- Zapewniał wsparcie kredytobiorcom posiadającym kredyty hipoteczne we frankach szwajcarskich (CHF) poprzez:
 - uwzględnianie ujemnej stopy referencyjnej LIBOR CHF,
 - obniżony do 2% spread walutowy dla CHF,
 - możliwość bezpłatnego okresowego obniżenia raty m.in. poprzez stosowanie karencji w spłacie kapitału, wakacji kredytowych czy wydłużenia okresu spłaty,
 - możliwość przewalutowania kredytu na PLN po kursie średnim NBP bez dodatkowych opłat,
 - rezygnację z opłat za aneksy ułatwiające obsługę kredytów w CHF.
- Umożliwił sprzedaż nieruchomości obciążonej kredytem walutowym z jednoczesnym przeniesieniem zabezpieczenia na nowo nabytą nieruchomość.
- Przyjmował wnioski klientów posiadających kredyt mieszkaniowy o pomoc finansową w maksymalnej wysokości 1,5 tys. zł miesięcznie na okres do 18 miesięcy zgodnie z Ustawą o wsparciu kredytobiorców znajdujących się w trudnej sytuacji finansowej.

W 2017 r. wartość nowo uruchomionych kredytów hipotecznych wyniosła 5,2 mld zł i zmniejszyła się o 6,6% r/r. W analizowanym okresie spadła sprzedaż kredytów mieszkaniowych w ramach programu Mieszkanie dla Młodych, co wiąże się z szybkim wyczerpaniem puli środków przeznaczonych na dofinansowanie w 2017 r. Najwięcej kredytów hipotecznych sprzedano poprzez sieć placówek własnych oraz przy udziale pośredników lokalnych.

Portfel kredytów hipotecznych brutto wzrósł w stosunku rocznym o 2,7% do 34,8 mld zł na dzień 31 grudnia 2017 r., w tym część denominowana w złotych osiągnęła roczne tempo wzrostu na poziomie 16,1% r/r i wartość 24,3 mld zł.

► Karty kredytowe

W 2017 r. Bank Zachodni WBK S.A. kontynuował działania mające na celu zwiększenie dostępności kart kredytowych, rozwój funkcjonalności oraz aktywizację sprzedaży i wykorzystania tych instrumentów.

- Funkcjonalność kanałów zdalnych w zakresie obsługi kart kredytowych została rozszerzona dzięki realizacji następujących inicjatyw:
 - w ramach usług BZWBK24 internet wdrożono sprzedaż internetową kolejnych kart: MC 1|2|3 i Visa Platinum, World MC, udostępniając tym samym pełną ofertę kart kredytowych Banku Zachodniego WBK S.A. w serwisie BZWBK24 internet;
 - w aplikacji mobilnej BZWBK24 mobile wprowadzono możliwość zwiększania limitu na rachunku karty kredytowej, korzystania z usługi Ratio, zawierania umów o kartę kredytową (MC 1|2|3, Visa Silver Akcja Pajacyk, MasterCard Silver oraz Visa Platinum);
 - w obu ww. kanałach elektronicznych udostępniono promocję karty 1|2|3 oraz nowe funkcjonalności, tj. blokowanie i odblokowywanie kart kredytowych (i debetowych), generowanie zestawień transakcji, zmniejszanie limitu kredytowego i zmianę opcji automatycznej spłaty.
- Oferta kredytowa stała się bardziej dostępna i przyjazna dla klientów w konsekwencji:
 - zmiany limitów kredytowych dla poszczególnych rodzajów kart kredytowych;
 - uruchomienia (20 lutego) – na konkurencyjnych warunkach – usługi Balance Transfer umożliwiającej przeniesienie zadłużenia karty kredytowej z innego banku;
 - obniżenia minimalnego wymaganego dochodu netto dla karty 1|2|3 (wyrównanie do karty Mastercard Silver oraz Visa Silver Akcja Pajacyk) z jednoczesną likwidacją obowiązku automatycznej spłaty kwoty minimalnej;
 - uproszczenia procesu wnioskowania o dodatkową kartę kredytową typu Visa Silver Akcja Pajacyk, MC Silver, Karta 1|2|3 (proces inicjowany przez posiadacza karty głównej i niewymagający obecności użytkownika);
 - optymalizacji usługi RATIO i dostosowania jej do wymogów regulatora.
- Kontynuowano intensywne działania promocyjne na rzecz sprzedaży i aktywizacji kart kredytowych i kont, w tym uruchomiono:
 - liczne kampanie Banku mające na celu intensyfikację sprzedaży kart kredytowych i ich transakcyjności (m.in. promocje: „200 zł na dzień dobry” „Wakacje z kartą kredytową”, II edycja promocji CashBack, „Ładuj baterie z kartą kredytową Visa”, „Karty kredytowe do Konta Jakiego Chcesz”, „50 zł za średnią minimum 4,0 na świadectwie szkolnym”, „Walizka do karty kredytowej”);
 - program lojalnościowy organizacji Mastercard dla kart World Mastercard realizowany pod nazwą Priceless Specials (od stycznia 2017 r.), zachęcający do aktywnego korzystania z karty u partnerów programu i przez internet;

- promocje udostępniające na preferencyjnych warunkach kartę kredytową dla klientów wnoszących o ten produkt po raz pierwszy lub po okresie przerwy („Karta na start” i „Karta kredytowa ENTRY”);
- zmodyfikowany tryb pobierania opłat za karty kredytowe 1|2|3 (wydawane od 1 lipca 2017 r.), uwzględniający możliwość zwolnienia z opłat okresowych po dokonaniu minimalnej ilości transakcji kartowych;
- długoterminową współpracę z partnerem z branży paliwowej, w oparciu o którą za transakcje realizowane w sieci stacji paliw Circle K i Statoil użytkownicy karty kredytowej 1|2|3 otrzymują dodatkowy zwrot wartości transakcji na rachunek karty (finansowany przez partnera);
- pierwszy na rynku polskim portal edukacyjny o kartach kredytowych dostępny pod adresem kartoswajanie.bzwbk.pl (październik 2017 r.), który zawiera najważniejsze informacje i praktyczne wskazówki;
- kampanię Płatności Mobilnych promującą różne formy płatności oferowane przez Bank (BLIK, Android Pay, HCE) z towarzyszącymi promocjami dla klientów (np. „Zyskaj moc z kartą mobilną VISA”).

Na dzień 31 grudnia 2017 r. portfel kart kredytowych Banku Zachodniego WBK S.A. liczył 803,2 tys. sztuk i zwiększył się o 3,0% w skali roku.

► Bancassurance

► Oferta w zakresie ubezpieczeń

Bank Zachodni WBK S.A. oferuje wszystkie ubezpieczenia w modelu indywidualnym, występując wobec klientów jako agent ubezpieczeniowy spółek BZ WBK-Aviva TUO i BZ WBK-Aviva TUŃZ.

Oferta Banku w zakresie ubezpieczeń zawiera produkty powiązane z bankowymi produktami kredytowymi dla klientów indywidualnych i firm oraz ubezpieczeniowe produkty niepowiązane.

W 2017 r. zmodyfikowano zakres i sumę ubezpieczenia do karty debetowej Pewne Pieniądze, a do katalogu produktów niepowiązanych włączono Plan B (ubezpieczenie na wypadek utraty pracy dostępne wyłącznie w Multikanalowym Centrum Komunikacji) i Locum Comfort (ubezpieczenie nieruchomości i ruchomości), zastępujące dotychczasowe ubezpieczenie Locum. Nową wersję ubezpieczenia nieruchomości i ruchomości cechuje elastyczna struktura, pozwalająca na precyzyjne dostosowanie zakresu ochrony do potrzeb klienta. Z końcem roku produkt udostępniono w usługach bankowości elektronicznej BZWBK24 internet.

Od lipca 2017 r. działa Ubezpieczeniowy Program Lojalnościowy oferujący zniżki składek właścicielom polis ubezpieczeniowych Locum Comfort, Onkopolisa i Opiekun Rodziny pod warunkiem

kontynuacji ubezpieczenia lub posiadania więcej niż jednego produktu ubezpieczeniowego zakupionego za pośrednictwem Banku. Umożliwiono klientom zakup ubezpieczenia kart debetowych za pośrednictwem bankomatów sieci Banku.

W 2017 r. Bank rozpoczął realizację trzyletniego programu strategicznego 4Sure, który zakłada m.in. wzrost penetracji ubezpieczeń wśród klientów indywidualnych i MŚP, zwiększanie satysfakcji i lojalności klientów, digitalizację procesów ubezpieczeniowych, wzrost udziału kanałów cyfrowych w sprzedaży ubezpieczeń oraz rozszerzane oferty produktowej.

► Sprzedaż ubezpieczeń

W 2017 r. obserwowano stabilny w stosunku rocznym poziom składek z produktów powiązanych oraz wzrost składki z produktów niepowiązanych związany z większą aktywnością sprzedażową doradców i pozytywnym przyjęciem ubezpieczenia Locum Comfort.

Głównymi źródłami przychodów z działalności bancassurance w 2017 r. były produkty takie jak pakiet indywidualnych ubezpieczeń kredytobiorcy kredytu gotówkowego (Spokojny Kredyt), ubezpieczenie na życie (Opiekun Rodziny), pakiet ubezpieczeń kredytobiorcy kredytu firmowego (Biznes Gwarant), ubezpieczenie nieruchomości i ruchomości (Locum/Locum Comfort).

► Obsługa instytucji finansowych

Bank Zachodni WBK S.A. współpracuje z ponad 20 bankami działającymi na rynkach krajowych i zagranicznych oraz innymi instytucjami finansowymi w zakresie usług outsourcingowych, głównie związanych z personalizacją, wydawnictwem i obsługą kart oraz zarządzaniem siecią bankomatów.

Bank zapewnia swoim partnerom nowoczesną infrastrukturę informatyczną oraz dostęp do informacji o transakcjach w czasie rzeczywistym. Wysoką jakość i bezpieczeństwo oferowanych usług potwierdza m.in. certyfikacja procesu personalizacji

kart z paskiem i mikroprocesorem przeprowadzona przez Visa i MasterCard. Bank dostosowuje produkty i funkcjonalności do potrzeb swoich klientów oraz sukcesywnie poszerza swoją ofertę, zapewniając jej wysoką innowacyjność. W 2017 r. zakres współpracy z obsługiwanyimi instytucjami rozszerzono o usługi Android Pay, webservice dla bankowości mobilnej i elektronicznej, włączanie i wyłączanie zbliżeniowości w sieci bankomatów, wdrożenie metody autoryzacji transakcji dokonywanych bez fizycznego użycia karty – 3D Secure oraz usługi DCC dla pięciu nowych walut (korona czeska, juan chiński, rubel rosyjski, lira

turecka, lej rumuński). Na koniec grudnia 2017 r. Bank zarządzał 506 bankomatami innych instytucji, a poprzez swoje systemy obsługiwał blisko 3,2 mln kart.

Przygotowano kolejne produkty i funkcjonalności (personalizacja kart z własnym wizerunkiem, obsługa kart wielowalutowych) w obszarze usług kartowych i bankomatowych, które oferowane będą bankom w następnych okresach.

1.2. Pion Bankowości Małych i Średnich Przedsiębiorstw

► Główne kierunki działań

Zgodnie z realizowaną strategią, Bank wspiera rozwój biznesu małych i średnich firm (MŚP) w oparciu o trzy filary: wysoką jakość obsługi (z udziałem kompetentnych doradców oraz zdalnych, wielofunkcyjnych kanałów komunikacji), budowanie lojalności i długoterminowych relacji z klientami oraz wyróżniającą się prostą ofertę z dodatkowym pakietem usług pozafinansowych.

Segment MŚP tworzy prawie 308 tys. podmiotów gospodarczych o obrotach do 40 mln zł rocznie. W 2017 r. Pion Bankowości Małych i Średnich Przedsiębiorstw (Pion Bankowości MŚP) zmodyfikował zasady segmentacji wewnętrznej i obsługi klientów MŚP oraz dostosował do nich struktury organizacyjne. Oprócz dotychczasowych segmentów MŚP, tj. klientów masowych (MŚP I) oraz klientów z wyższym poziomem obrotów (5-40 mln zł) i bardziej złożonymi potrzebami (MŚP II), w 2017 r. rozpoczęto proces wyodrębniania segmentu cyfrowego (Cyfrowe MŚP), który tworzą klienci preferujący model obsługi zdalnej poprzez bankowość elektroniczną, aplikację mobilną lub zdalnego doradcę.

W ramach strategii rozszerzania wielokanałowego dostępu MŚP do produktów i usług bankowych, w strukturach Pionu utworzono Biuro Klientów MŚP Digital odpowiadające za zdalną komunikację klientów z Bankiem. Przystąpiono do budowy wirtualnego oddziału dla MŚP w Multikanałowym Centrum Komunikacji oraz objęto klientów segmentu MŚP II obsługą operacyjną Centrum Obsługi Klientów Firmowych, zapewniającego przedsiębiorstwom wszechstronne wsparcie dedykowanego doradcy. Jednocześnie rozbudowywano funkcjonalność bankowości internetowej w ramach iBiznes24. Działania te systematycznie uwalniały zasoby niezbędne do pogłębiania relacji i bardziej adekwatnego zaspokajania potrzeb

klientów przez doradców klienta MŚP w stacjonarnych strukturach sprzedaży.

W analizowanym okresie Pion Bankowości MŚP koncentrował się na podnoszeniu jakości obsługi klientów MŚP z wyższego segmentu (MŚP II). Na potrzeby ww. klientów utworzono usytuowane w ramach Pionu struktury sprzedaży, które wcześniej podlegały makroregionom (Bankowość Oddziałowa). Nowo powołany Obszar Sprzedaży MŚP podzielony został na 4 regionalne departamenty (centralny, południowy, zachodni i północny) złożone z centrów obsługi zatrudniających łącznie około 160 doradców. Wraz z nowym Obszarem MŚP wdrożono nowy rytm operacyjny skoncentrowany na relacjach z klientem oraz uruchomiono system motywacyjny oparty na obiektywnych składnikach biznesowych, wspierających realizację celów. Z myślą o klientach MŚP II wprowadzone zostały zmiany upraszczające i przyspieszające procesy kredytowe przy najwyższej dbałości o jakość portfela.

Bank rozwijał nowe działania CRM i narzędzia wspierające realizację strategii. Realizował liczne inicjatywy sprzedażowe w liniach produktów pozaodsetkowych, m.in. w oparciu o sprzedaż terminali POS, uproduktawianie klientów leasingowych oraz zwiększanie transakcyjności w zakresie wymiany walutowej. Ofertę produktów i usług dostosowywano do zmieniających się oczekiwań przedsiębiorców.

Postrzegając swoją rolę jako partnera klienta, Bank służył przedsiębiorstwom doradztwem oraz szerokim zakresem usług niefinansowych, m.in. pomocą w nawiązywaniu kontaktów z potencjalnymi kontrahentami i inwestorami, informacjami branżowymi, specjalistycznymi warsztatami i szkoleniami.

► Rozwój oferty

► Zakres oferty

Fundament oferty adresowanej do MŚP i pozostałych segmentów klientów biznesowych stanowią:

- konta firmowe dostosowane do potrzeb podmiotów;
- szeroka gama kredytów, w tym kredyty na finansowanie działalności bieżącej, kredyty inwestycyjne (m.in. ze środków Europejskiego Banku Inwestycyjnego), kredyty udzielane na zasadach preferencyjnych we współpracy z Agencją

Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, a także gwarancje, leasing i faktoring.

Trwałe relacje z klientami skutecznie wspiera zróżnicowana oferta lokat i produktów inwestycyjnych, nowoczesne kanały dystrybucji, kompleksowe usługi z zakresu handlu zagranicznego oraz produkty skarbowe.

► Rozwój oferty kredytowej dla klientów MŚP

Flagowym produktem kredytowym Banku Zachodniego WBK S.A. dla MŚP jest kredyt Biznes Ekspres, który wyróżnia się przyjaznymi

procedurami obsługi (minimalna dokumentacja, szybki proces kredytowy, dostępność w kanałach zdalnych), brakiem wymogu precyzowania celu finansowania oraz możliwością kredytowania wydatków bieżących i inwestycji do 500 tys. zł na okres do 5 lat.

Uruchomiony w czerwcu 2017 r. Biznes Ekspres EBI dodatkowo oferuje korzystne warunki oprocentowania (niższą marżę) w oparciu o umowę gwarancyjną zawartą z Europejskim Bankiem Inwestycyjnym (EBI). W sierpniu 2017 r. wdrożono funkcjonalność „Oprocentowanie nie wyższe niż”, która zabezpiecza klientów przed wzrostem stawek na rynku międzybankowym.

W 2017 r. znacząco rozszerzono zakres obsługi kredytowej klientów MŚP w kanałach zdalnych. Nowym klientom – prowadzącym jednoosobową działalność gospodarczą – Bank zapewnił szybką zdalną decyzję kredytową (w ciągu 15 minut) w sprawie wniosków internetowych o finansowanie do 50 tys. zł. Od stycznia 2017 r. klienci Banku (z predefiniowaną ofertą) mogą otrzymać kredyt Biznes Ekspres przez telefon do kwoty 50 tys. zł bez konieczności składania zabezpieczeń i wychodzenia z biura, a od listopada 2017 r. proces zaciągania kredytu o ww. parametrach dostępny jest dla takich klientów również w trybie „Buy by click” (w pełnym zakresie czynności sprzedażowych („end-to-end”)) w ramach usług BZWBK24 Mini Firma.

Bank systematycznie upraszczał procesy kredytowe i wprowadzał kolejne udogodnienia w obsłudze kredytowej klientów. W lutym 2017 r. podwyższono do 500 tys. zł kwotę wierzytelności (suma wszystkich kredytów – zaciągniętych i wnioskowanych – zabezpieczonych hipoteką na danej nieruchomości), dla której wymagany jest operat szacunkowy. W marcu wprowadzono nowy, uproszczony wzór wniosku kredytowego dla klientów MŚP II (od marca 2017 r.) obowiązujący w odniesieniu do wszystkich produktów kredytowych. W maju wdrożona została linia wieloproduktowa dla klientów MŚP II, która łączy w jedną umowę kilka produktów o charakterze kredytowym (kredyt w rachunku bieżącym, kredyt obrotowy) z usługami o charakterze kredytowo-rozliczeniowym (gwarancje i akredytywy). Wynikające stąd korzyści to: uproszczenie formalności (jedna umowa kredytowa do kilku rodzajów finansowania), jeden koszt ustanowienia zabezpieczenia, możliwość korzystania z różnorodnych form finansowania i w różnych walutach w ramach ustalonego limitu.

▶ Udział w Programach Gwarancyjnych

W oparciu o współpracę z instytucjami zewnętrznymi Bank dostarcza klientom licznych narzędzi zabezpieczających kredyty, takich jak: gwarancja de minimis, gwarancja COSME, gwarancja ARiMR i poręczenia Funduszu POLFUND, które nie angażują rzeczowego majątku i umożliwiają otrzymanie kredytu z niższym oprocentowaniem.

Z końcem stycznia 2017 r. zakończony został projekt Fundusz Gwarancyjny w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka (FG POIG). Bank Zachodni WBK S.A. zajął I miejsce pod względem sprzedaży gwarancji POIG (gwarancja de minimis z rządowego programu dystrybuowanego przez BGK) wśród 10 zaangażowanych banków. Bank został wyróżniony przez BGK i otrzymał statuetkę lidera najwyższej jakości portfela zabezpieczonego gwarancją de minimis. Utrzymał też drugą pozycję pod względem ilości i wartości sprzedaży gwarancji de minimis i COSME dystrybuowanych przez BGK.

▶ Rozwój obsługi w kanałach elektronicznych

W 2017 r. Bank Zachodni WBK S.A. usprawnił obsługę elektroniczną firm współpracujących z zagranicą, upraszczając proces otwierania rachunków w niestandardowych walutach obcych, rozszerzając zakres obsługi transakcji walutowych, wydłużając czas pracy platformy e-FX Wymiana Walut w serwisie iBiznes24 oraz Kantor BZWBK24 w Moja Firma Plus i BZWBK24 Mini Firma, a także udostępniając klientom unikalną usługę Santander Trade Network, ułatwiając nawiązywanie kontaktów i rozwój działalności na rynkach zagranicznych.

W iBiznes24 internet wdrożony został moduł gotówkowy, dzięki któremu klienci MŚP mogą sprawniej zarządzać gotówką w ramach umowy wpłat i wypłat zamkniętych. Ww. funkcjonalność umożliwia klientom zdalne zamawianie i odwoływanie transportów gotówki, przygotowywanie bankowych dowodów wpłaty, przeglądu protokołów z przeliczenia i statusów wpłat.

Od 17 lipca 2017 r. segment MŚP II został objęty mechanizmem weryfikacyjnym wykorzystującym technologię biometrii głosowej (identyfikacja tożsamości klienta na podstawie charakterystyki głosu), co w połączeniu z funkcjonalnością rozpoznawania numeru telefonu klienta, eliminuje konieczność stosowania przez klientów NIK-u, PIN-u czy hasła.

Klientom prowadzącym jednoosobową działalność gospodarczą i spółkom cywilnym umożliwiono założenie Profilu Zaufanego w BZWBK24 Mini Firma oraz Moja Firma Plus, co oznacza wygodny dostęp do serwisów administracji publicznej przez internet i możliwość zdalnego załatwiania urzędowych spraw związanych z prowadzeniem własnej działalności takich jak: obsługa dokumentów ubezpieczeniowych ZUS, zmiana danych firmy we wpisie CEiDG, wnioskowanie o zgody branżowe, zezwolenia i koncesje.

Jako pierwszy na rynku Bank udostępnił również klientom możliwość otwierania kont firmowych z zastosowaniem wideoweryfikacji, tj. nowoczesnej, bezpiecznej i wygodnej dla klienta metody potwierdzania tożsamości w oparciu o cechy biometryczne.

Od marca 2017 r. do oferty bankowej dla firm włączono kartę firmową Visa Business BZ WBK przeznaczoną dla klientów, którzy często dokonują płatności i wypłat gotówkowych za granicą, cenią sobie wygodę oraz możliwość korzystania z dodatkowych przywilejów (saloniki VIP na lotniskach, program benefitów Visa Luxury Hotel Collection).

▶ Wielowymiarowa współpraca z klientami

Bank kontynuował realizację inicjatyw dynamizujących sprzedaż rachunków firmowych, terminali POS, transakcji FX i produktów faktoringowych. Uruchomiono m.in. promocję o nazwie „Konto Firmowe Godne Polecenia z terminalem płatniczym”, która oferuje nagrodę dla klientów pod warunkiem zawarcia umowy o „Konto Firmowe Godne Polecenia” oraz rozliczenia transakcji wykonanych przy użyciu Terminala POS. Od listopada 2017 r. sprzedaż terminali wsparł system ID-Instant Decision, umożliwiający wygenerowanie i zawarcie umowy o terminal płatniczy podczas jednej wizyty w oddziale Banku.

Realizując koncepcję partnerstwa w relacjach z klientami, Bank – we współpracy z ekspertami zewnętrznymi – dzieli się z przedsiębiorstwami wiedzą i doświadczeniem podczas bezpłatnych konferencji organizowanych cyklicznie w ramach „Akademii Przedsiębiorcy”. W 2017 r. przeprowadzono łącznie 15 konferencji poświęconych dwóm zagadnieniom: „Sukces w biznesie? Umiejętność komunikowania się to podstawa” oraz „Kobieca strona biznesu”. Wzięło w nich udział blisko 500 uczestników reprezentujących firmy z całego kraju. Dodatkowo – w ramach strategii „Firmowe Ewolucje” – odbyły się lokalne warsztaty i szkolenia dla małych i średnich przedsiębiorstw na tematy związane z sukcesą w firmie, handlem zagranicznym, funduszami unijnymi, podatkami, rekrutacją, zarządzaniem

zasobami ludzkimi, pozyskiwaniem finansowania oraz zarządzaniem finansami w firmie. Do końca grudnia 2017 r. przeprowadzono 325 warsztatów w całej Polsce, w której uczestniczyło ponad 4 tys. przedsiębiorców.

► Najlepszy Bank w Polsce dla MŚP

W lipcu 2017 r. Bank Zachodni WBK S.A. został uznany za najlepszy Bank w Polsce dla MŚP (Best Bank in Poland for SME) w prestiżowym konkursie Euromoney Awards for Excellence, który jest jednym z najważniejszych konkursów w sektorze finansowym, kształtującym opinie i trendy branżowe.

► Leasing

► Połączenie spółek leasingowych

W celu uproszczenia modelu biznesowego i udostępnienia kompleksowych usług finansowych i leasingowych w ramach jednego podmiotu, w dniu 28 lutego 2017 r. w Krajowym Rejestrze Sądowym zarejestrowane zostało połączenie spółek leasingowych BZ WBK Leasing S.A. oraz BZ WBK Lease S.A. BZ WBK Leasing S.A. jako spółka przejmująca wstąpiła we wszelkie prawa i obowiązki spółki przejmowanej (BZ WBK Lease S.A.), która została wykreślona z Rejestru Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego bez przeprowadzania postępowania likwidacyjnego.

BZ WBK Leasing S.A. jest obecnie uniwersalnym leasingodawcą, oferującym finansowanie szerokiej gamy środków trwałych klientom z sektora MŚP oraz dużym firmom i korporacjom. Firma specjalizuje się w finansowaniu maszyn i urządzeń, nieruchomości oraz środków transportu. Uzupełnienie oferty stanowią pakiety ubezpieczeniowe oraz karty paliwowe.

► Finansowanie środków trwałych

W 2017 r. BZ WBK Leasing S.A. sfinansował środki trwałe o wartości blisko 4,2 mld zł, co stanowi historyczny rekord sprzedaży w skali roku. W segmencie maszyn i urządzeń, gdzie od lat BZ WBK Leasing S.A. jest numerem jeden, wartość finansowania wyniosła w 2017 r. (w ujęciu narastającym) blisko 2 mld zł i zwiększyła się o 18,8% r/r.

► Zmiany w ofercie leasingowej

Z początkiem 2017 r. ofertę leasingową uzupełniono o Truck Assistance – nowe ubezpieczenie dla pojazdów ciężarowych i nacze, gwarantujące szeroki zakres świadczeń na okoliczność awarii, wypadku czy unieruchomienia pojazdu.

Zmodyfikowano parametry oferty Autoleasing, umożliwiając finansowanie nowych lub używanych samochodów osobowych lub dostawczych o wartości do 150 tys. zł netto. W czerwcu 2017 r. spółka BZ WBK Leasing S.A. została wyróżniona za Autoleasing „Portfelem Wprost” w kategorii „najlepsza oferta leasingowa”.

Od lipca 2017 r. spółka – jako wyłączny partner finansowy Subaru – dostarcza rozwiązania finansowe, narzędzia i obsługę dla sieci dealerskiej tej marki w pełnym zakresie finansowania dostępnego dla przedsiębiorców. W efekcie już w sierpniu co trzeci zakup auta firmowego Subaru finansowany był przez BZ WBK Leasing S.A. W grudniu 2017 r. uruchomiono programy finansowania fabrycznego na rynku maszyn rolniczych z Samasz Finance i FarmTrade Finance, umożliwiające wprowadzenie pożyczki z oprocentowaniem 0% na sprzęt rolniczy z dofinansowaniem dostawców.

Od maja 2017 r. klienci BZ WBK Leasing S.A. mogą korzystać z portalu obsługi klienta eBOK24, gdzie m.in. mają dostęp do informacji o swoich umowach, bieżącym stanie rozliczeń i dokumentów przez 24 godziny 7 dni w tygodniu.

W oparciu o umowę gwarancyjną między Bankiem Zachodnim WBK i Europejskim Bankiem Inwestycyjnym (EBI) oraz umowę kredytową między BZ WBK Leasing S.A. i Bankiem Rozwoju Rady Europy, spółka mogła finansować rozwój małych i średnich przedsiębiorstw. Dzięki współpracy z Europejskim Bankiem Odbudowy i Rozwoju (EBOR), BZ WBK Leasing S.A. rozszerzył swoją ofertę finansowania inwestycji proekologicznych, przeznaczając 50 mln euro na finansowanie modernizacji polskich przedsiębiorstw w zakresie efektywności energetycznej, energii odnawialnej, zarządzania odpadami czy zasobami wody oraz inne projekty związane z ochroną środowiska naturalnego.

1.3. Pion Bankowości Biznesowej i Korporacyjnej

► Główne kierunki działań

Pion Bankowości Biznesowej i Korporacyjnej zajmuje się przedsiębiorstwami z obrotami powyżej 40 mln zł i ekspozycjami kredytowymi przekraczającymi 10 mln zł. Na podstawie kryterium obrotów wyodrębnione zostały dwa podstawowe segmenty: segment korporacyjny oraz segment finansowania nieruchomości.

Według stanu na koniec grudnia 2017 r. Pion Bankowości Biznesowej i Korporacyjnej świadczył usługi na rzecz 8,7 tys. podmiotów różnych branż, wspierając je wszechstronnie w procesie budowania i rozwoju biznesu. Doradcy z 12 Centrów Bankowości Korporacyjnej – we współpracy z partnerami kredytowymi i specjalistami ds. poszczególnych linii produktowych – pogłębiali relacje z klientami oferując zindywidualizowane rozwiązania oraz pełną obsługę kredytów, depozytów, bankowości transakcyjnej, produktów skarbowych, leasingowych, faktoringowych oraz rynku kapitałowego. Pozytywne doświadczenia klienta wzmacniał wygodny i szybki dostęp do oferty Banku oraz informacji niezbędnych do zarządzania finansami firmy poprzez dynamicznie rozwijający się serwis bankowości elektronicznej i telefonicznej, tj. iBiznes24 internet, iBiznes24 mobile, iBiznes connect oraz Centrum Obsługi Klientów.

W procesie doskonalenia kompleksowej obsługi klientów, w 2017 r. szczególny nacisk położono na obszary, które budują przewagi konkurencyjne w łańcuchu dostarczanych przez Pion wartości, tj. obsługa handlu zagranicznego, oferta dla wybranych branż, digitalizacja procesów i produktów dla segmentu korporacyjnego, efektywność procesów zarządzania ryzykiem i rozwój kanałów bankowości elektronicznej. Kontynuowano ponadto program rozszerzający zakres automatyzacji procesów obsługi klienta we wszystkich kanałach elektronicznych (internet, mobile, B2B web-service). Program obejmuje wdrażanie rozwiązań bankowości internetowej i mobilnej dla Bankowości Biznesowej i Korporacyjnej, Bankowości Małych i Średnich Przedsiębiorstw oraz dla największych klientów firmowych Banku ze znajdujących się pod opieką segmentów Globalnej Bankowości Korporacyjnej.

► Oferta dla sektorów strategicznych

W 2017 r. Bank Zachodni WBK S.A. rozwijał kompleksową obsługę branż zidentyfikowanych jako strategiczne, uwzględniając potrzeby i specyfikę powiązanych ze sobą przedsiębiorstw tworzących łańcuchy produkcyjne. Podejście to bazuje na doświadczeniach wyniesionych z obsługi branży rolno-spożywczej, której jako pierwszej przyznano priorytet strategiczny. Jest ono powielane w pozostałych istotnych sektorach rynku.

Bank kontynuował rozwój Departamentu Sektorów Strategicznych, budując kompetencje niezbędne do realizacji zadań zorientowanych na wybrane sektory gospodarki. Powołano zespół, którego zadaniem jest umacnianie pozycji Banku poprzez udział w wydarzeniach o zasięgu krajowym i międzynarodowym (Food Show, AutoEvent, Hannover Messe), obecność w mediach branżowych (prasa, portale internetowe, LinkedIn),

przygotowywanie raportów i analiz dla klientów Banku oraz prowadzenie specjalistycznych szkoleń dla pracowników.

► Program Rozwoju Eksportu

2017 był trzecim z kolei rokiem realizacji Programu Rozwoju Eksportu w Banku Zachodnim WBK S.A.

Organizowane w ramach tego przedsięwzięcia spotkania klientów z praktykami biznesu oraz ekspertami (reprezentantami Banku i jego partnerów merytorycznych) stanowią efektywną platformę komunikacyjną do przekazywania specjalistycznej wiedzy nt. handlu zagranicznego i specyfiki rynków zagranicznych, do dzielenia się doświadczeniami z działalności międzynarodowej oraz prezentowania najnowszych metod poszukiwania partnerów biznesowych i identyfikowania szans inwestycyjnych za granicą. Dzięki włączeniu w program przedstawicieli administracji publicznej, klienci poznają rozwiązania dostępne w ramach rządowego wsparcia. Zgodnie z przyjętą formułą poszczególne edycje programu poświęcone są wybranym rynkom.

Ostatnia, szósta edycja Programu Rozwoju Eksportu, którą przeprowadzono w II połowie 2017 r. we współpracy z Bisnode, Deloitte, KPMG i Mintel pod auspicjami Ministerstwa Spraw Zagranicznych i Rozwoju, koncentrowała się na dwóch branżach (branża rolno- spożywcza oraz transport i turystyka), co zapewniło uczestnikom dostęp do odpowiednio sprofilowanej wiedzy i rozwiązań produktowych oraz umożliwiło nawiązanie kontaktów w docelowych sektorach gospodarki. Oprócz wiedzy eksperckiej banku i partnerów merytorycznych, klienci mieli możliwość wymiany doświadczeń i najlepszych praktyk z profesjonalistami z tej samej branży.

W ramach Programu Rozwoju Eksportu Pion Bankowości Biznesowej i Korporacyjnej kontynuował organizację misji handlowych we współpracy z innymi członkami Grupy Santander. W ciągu roku przeprowadzono cztery misje handlowe (do Meksyku, Shanghaju i dwie do Zjednoczonego Królestwa) dla polskich firm z określonych branż poszukujących możliwości nawiązania relacji biznesowych z partnerami zagranicznymi. Bank rozwija ofertę w ramach sieci Santander Trade Network, która wspiera eksporterów i importerów w międzynarodowej ekspansji na rynki, na których Grupa Santander prowadzi działalność operacyjną. Santander Trade Network składa się z 4 bloków usług, które Bank może świadczyć dla klientów poprzez rozbudowaną sieć ekspertów działających lokalnie na rynkach Grupy: marketing i komunikacja (badania rynkowe, strategia komunikacji, plan działań marketingowych, optymalizacja wyszukiwarek internetowych), networking (organizacja spotkań handlowych, prezentacja produktów i usług, udział w targach międzynarodowych), centra biznesowe (wirtualne biuro, wynajem powierzchni biurowych), inne usługi (wsparcie prawno-podatkowe, usługi rekrutacyjne). W 2017 r. udostępniono klientom portal Santander Trade Network – innowacyjne rozwiązanie funkcjonujące w Grupie Santander,

umożliwiająco kojarzenie potencjalnych kontrahentów na rynkach, gdzie obecna jest Grupa Santander.

Bank nie tylko wykorzystuje szanse, jakie stwarza międzynarodowa obecność Grupy Santander, ale również zawiera samodzielne alianse strategiczne z instytucjami finansowymi z różnych miejsc na świecie, w zależności od potrzeb klientów.

► Rozwój oferty

Wśród priorytetów strategicznych Pionu Bankowości Biznesowej i Korporacyjnej czołowe miejsce zajmuje cyfrowa ewolucja usług i dalszy rozwój oferty.

W 2017 r. Bank Zachodni WBK S.A. jako pierwszy w Polsce wdrożył identyfikację klienta na podstawie numeru telefonu i biometrii głosowej, co skróciło i uprościło telefoniczne kontakty klienta korporacyjnego z Centrum Obsługi Biznesu. W aplikacji iBiznes24 udostępniono klientom eGwarancję, tj. nowoczesną elektroniczną formę gwarancji bankowej wykorzystującą kwalifikowany podpis elektroniczny. Do oferty wprowadzono także gwarancję bezterminową, tj. taką, której końcowy termin odpowiedzialności gwaranta jest trudny lub niemożliwy do określenia. Od czerwca 2017 r. przedsiębiorstwa mogą korzystać z preferencyjnego finansowania w ramach umowy gwarancyjnej z Europejskim Bankiem Inwestycyjnym na kwotę 600 mln euro. Ponadto w ramach globalnej inicjatywy Grupy Santander rozpoczęto wydawanie kart charge dla zagranicznych klientów International Desk z minimum formalności.

Doceniając rolę kanałów zdalnych w procesach sprzedaży produktów i usług oraz komunikowania się z klientami, Pion Bankowości Biznesowej i Korporacyjnej konsekwentnie wdrażał kolejne udogodnienia w ramach platformy iBiznes24:

- W ramach procesu digitalizacji kanałów dystrybucji udostępniono kolejne usługi internetowe, w tym usprawnienia w module kart i Trade Finance oraz możliwość uruchomienia i spłaty kredytu rewolwingowego w walucie obcej.
- W aplikacji iBiznes24 mobile zwiększono przejrzystość użytkownika w ramach kilku firm, wprowadzono opcję logowania za pomocą odcisku palca (Touch ID) dla systemów

► Działalność faktoringowa

Spółka BZ WBK Faktor Sp. z o.o. oferuje klientom faktoring z regresem, bez regresu, krajowy i zagraniczny faktoring odwrotny, dyskonto weksli oraz finansowanie dostaw typu „confirming”. Obsługuje klientów z segmentu MŚP, Bankowości Biznesowej i Korporacyjnej oraz Globalnej Bankowości Korporacyjnej.

Wartość wierzytelności skupionych przez spółkę BZ WBK Faktor Sp. z o.o. w 2017 r. wyniosła 23,4 mld zł i była wyższa o 23% r/r, co oznacza wzrost biznesu w tempie szybszym niż krajowy rynek faktoringowy (+17% r/r). Ww. obroty zapewniły spółce

Wspierając międzynarodową działalność klientów, Bank koncentruje się na wybranych kierunkach geograficznych (korytarze międzynarodowe), które są atrakcyjne z punktu widzenia klientów i gospodarki. Należą do nich przede wszystkim Niemcy, Wielka Brytania i Hiszpania. Uwzględniając uwarunkowania docelowych rynków, Bank definiuje strategię współpracy z klientami i ofertę produktową oraz oddaje do ich dyspozycji dedykowanych menedżerów z International Desk.

operacyjnych iOS oraz wdrożono funkcjonalności podnoszące bezpieczeństwo dla urządzeń z systemem Android.

- Funkcjonalność iBiznes24 w zakresie przyjmowania zleceń płatności zagranicznych w trybie pilnym i ekspresowym została rozszerzona o 10 dodatkowych walut obcych: CAD, CHF, CZK, DKK, HUF, MNX, NOK, RON, SEK, TRY.
- W kwietniu 2017 r. w systemie iBiznes24 internet dla klientów korporacyjnych została wdrożona pierwsza na rynku bankowym funkcjonalność pozwalająca określić najlepsze dla klienta programy unijne w perspektywie 2014-2020. Portal Banku Zachodniego WBK S.A. „Dotacja dla Twojej Firmy” powstał we współpracy z partnerem merytorycznym Banku firmą Crido Taxand zajmującą się pozyskiwaniem dla firm dotacji unijnych. Portal unijny w iBiznes24 to kolejne narzędzie w ramach rozwoju systemu bankowości elektronicznej, które wyróżnia Bank Zachodni WBK S.A. na rynku i buduje jego przewagę konkurencyjną.
- W celu poprawy komunikacji z klientami wdrożona została skrzynka nadawczo-odbiorcza (usprawniająca komunikację między klientem i Bankiem w zakresie reklamacji oraz pytań dot. iBiznes24) oraz nowe formularze eWnioseków (bardziej czytelne i przyjazne formularze, jeden podpis dla wielu wniosków, możliwość zapisania szkicu wniosku bez konieczności wypełnienia wszystkich wymaganych pól).
- Z sukcesem zakończono pilotaż iBiznes24 Connect (web-service) oraz rozszerzono zakres tego rozwiązania o nowe elementy.
- Klientom udostępniono wizytówkę doradcy operacyjnego (w formie kafła w menu) przypisanego do firmy lub instalacji.

drugą pozycję wśród podmiotów zrzeszonych w Polskim Związku Faktorów i udział w rynku na poziomie 12,6%. Na koniec grudnia 2017 r. portfel kredytowy spółki wyniósł 4,2 mld zł i był wyższy o 25% r/r.

W październiku 2017 r. spółka wyemitowała obligacje o wartości nominalnej 700 mln zł (w ramach oferty niepublicznej) z oprocentowaniem zmiennym opartym o stopę WIBOR 1M i terminem wykupu przypadającym na 18 lutego 2018 r. Nabywcami obligacji są podmioty spoza Grupy Kapitałowej

Banku Zachodniego WBK S.A. Środki z tyt. emisji pozwoliły na zmniejszenie zobowiązań kredytowych spółki.

1.4. Pion Globalnej Bankowości Korporacyjnej

► Główne kierunki działań

W 2017 r. Pion Globalnej Bankowości Korporacyjnej (GBK) prowadził kompleksową obsługę największych klientów korporacyjnych Banku Zachodniego WBK S.A. oraz świadczył usługi na rzecz korporacji obsługiwanych w ramach międzynarodowych struktur GBK Grupy Santander. Na koniec grudnia 2017 r. baza aktywnych klientów Pionu GBK obejmowała około 250 największych spółek/grup kapitałowych (wyodrębnionych zgodnie z kryterium wielkości obrotów) reprezentujących wszystkie sektory polskiej gospodarki.

Pion dysponował kompleksową ofertą, obejmującą pełen zakres usług i produktów, w tym usługi transakcyjne, bieżące, średnio- i długoterminowe finansowanie, gwarancje, obsługę fuzji i przejęć, emisje akcji, zarządzanie płynnością i usługi powiernicze. Pion GBK prowadził też w imieniu Banku działalność na rynkach finansowych oraz dostarczał specjalistycznych produktów finansowych, w tym skarbowych, maklerskich i rynku kapitałowego.

Wykorzystując możliwości wynikające z globalnego zasięgu Grupy Santander, Pion GBK świadczył usługi na rzecz korporacji obsługiwanych w ramach międzynarodowych struktur Global Corporate Banking oraz podejmował współpracę z jednostkami Grupy Santander, obejmującą emisję obligacji, sprzedaż polskich obligacji zagranicznym inwestorom oraz obrót obligacjami krajów latynoamerykańskich w Polsce.

Bank Zachodni WBK S.A. aspiruje do pozycji banku pierwszego wyboru dla największych klientów korporacyjnych, cenionego również za ofertę inwestycyjną. Aby osiągnąć ten cel, Pion Globalnej Bankowości Korporacyjnej (GBK) stawia klienta w centrum uwagi i stara się jak najlepiej zaspokajać jego potrzeby i wzmacniać pozytywne doświadczenia, koncentrując się na rozwoju w trzech wymiarach: jakość obsługi, pozycjonowanie na rynku oraz kadry. Jakość obsługi podnoszą systematyczne działania doskonalące ofertę pod kątem kustomizacji, cyfryzacji

i dywersyfikacji; pozycję rynkową wzmacnia rozwój biznesu, a profesjonalizm kadr zapewniają programy szkoleniowe i rozwój w duchu przyjętych przez Grupę wartości.

W 2017 r. Pion koncentrował się na zwiększaniu jakości obsługi poprzez następujące działania:

- Wdrożył model obsługi klienta z udziałem bankierów branżowych, ulepszoną segmentację i system regularnych spotkań poświęconych obsłudze poszczególnych klientów.
- Udoskonalił platformę FX Kantor BZWBK24 uznaną w skali Grupy Santander za model najlepszych praktyk pod względem IT, marketingu, CRM, oferty produktowej i systemu motywacyjnego.
- Rozwijał nowe produkty z obszaru papierów wartościowych i derywatów, które będą stopniowo wprowadzane w życie w ciągu następujących trzech lat.
- Systematycznie rozwijał rozwiązana i zakres możliwości gwarantowania emisji w Departamencie Rynków Kredytowych.
- Sukcesywnie rozszerzał możliwości bankowości transakcyjnej, w szczególności w obszarze zarządzania środkami pieniężnymi poprzez wdrożenia usługi host-to-host w szeregu grup kapitałowych.
- Optymalizował strukturę wyników i bilansu poprzez rozwój biznesu prowizyjnego.

We współpracy z innymi jednostkami organizacyjnymi, Pion Globalnej Bankowości Korporacyjnej realizował proces przystosowania modelu biznesowego swojego segmentu do wdrożeń nowych regulacji (MIFID II, FRTB, PRIIPs, IFRS9, EMIR).

► Działalność wybranych obszarów

Poszczególne jednostki Pionu Globalnej Bankowości Korporacyjnej koncentrowały się w 2017 r. na następujących działaniach:

► Rynki Kredytowe

- Departament Rynków Kredytowych finansował (w formie kredytu i emisji obligacji korporacyjnych) średnio- i długookresowe przedsięwzięcia inwestycyjne klientów z segmentu GBK, zarówno samodzielnie, jak i we współpracy z jednostkami w ramach pionu (np. z Globalną Bankowością

Transakcyjną, Rynkami Finansowymi) i poza nim (np. z Pionem Bankowości Biznesowej i Korporacyjnej). Finansowaniem objęte zostały spółki reprezentujące wiele istotnych dla gospodarki branż, m.in. sektor telekomunikacyjny, usługowy, kosmetyczny, rolniczy, motoryzacyjny i energetyczny.

► Rynki Kapitałowe

- Rynki Kapitałowe realizowały prace analityczne i doradcze na rzecz klientów, a także występowały w charakterze

doradcy finansowego/transakcyjnego dla spółek z sektora nieruchomości, produkcyjnego, infrastrukturalnego, telekomunikacyjnego, farmaceutycznego i usługowego. W okresie objętym raportem Biuro Rynków Kapitałowych wraz z Domem Maklerskim BZ WBK przeprowadziło największą ofertę publiczną w historii Warszawskiej Giełdy Papierów Wartościowych na łączną kwotę 4,4 mld zł. Wśród licznych przedsięwzięć na uwagę zasługuje również przeprowadzenie wezwania do sprzedaży akcji oraz jego obsługa dla spółek z sektora nieruchomości, usługowego i produkcyjnego.

▶ Globalna Bankowość Transakcyjna

- Departament Globalnej Bankowości Transakcyjnej sfinalizował szereg transakcji z zakresu finansowania bieżących potrzeb kredytowych, działalności gwarancyjnej i finansowania łańcuch dostaw z udziałem spółek z sektora motoryzacyjnego, budowlanego, odzieżowego, handlowego oraz energetycznego. W ramach zarządzania środkami finansowymi kontynuował prace nad doskonaleniem usługi Host to Host, umożliwiającej efektywną wymianę informacji pomiędzy systemami ERP a Bankiem. W 2017 r. rozwiązanie zostało wdrożone w 10 dużych grupach kapitałowych.

▶ Departament Usług Skarbu

- W okresie objętym raportem Departament Usług Skarbu kontynuował realizację strategii ukierunkowanej na dywersyfikację źródeł przychodów z transakcji skarbowych. Wprowadził do oferty Banku nowe rozwiązania dla klientów korzystających z leasingu i factoringu w zakresie transakcji zabezpieczających ryzyko stopy procentowej. W obszarze transakcji wymiany walutowej promował rozwiązania umożliwiające klientom długoterminowe zabezpieczanie ryzyka walutowego w celu stabilizacji pozycji bilansowych. Realizował prace zmierzające do dalszego rozwoju kanałów dystrybucji produktów skarbowych w celu osiągnięcia wyższego poziomu digitalizacji, szerszej penetracji bazy klientów oraz uzyskania przewagi konkurencyjnej (m.in. udoskonalona platforma Kantor BZWBK24).

▶ Departament Transakcji na Rynkach Finansowych

- W 2017 r. Departament Transakcji na Rynkach Finansowych koncentrował się na dalszym rozwoju oferty produktowej, głównie w zakresie produktów hedgingowych. Departament dołączył do nowej globalnej platformy dla rynku walutowego oraz zdobył jedną z wiodących pozycji na globalnych platformach elektronicznego obrotu polskimi obligacjami rządowymi. Departament poszerzył portfel klientów instytucjonalnych, korzystając z globalnego know-how Grupy Santander. Przeprowadził kilka spotkań typu road-show wśród klientów zachodnioeuropejskich, amerykańskich oraz azjatyckich promując inwestycje na rynku polskim. Departament pośredniczył także w sprzedaży produktów Banku i Grupy Santander (np. obligacje rządowe krajów peryferyjnych Europy oraz krajów Ameryki Południowej) na rynku krajowym.

▶ Departament Sprzedaży Instytucjonalnej

- Departament koncentrował się na rozwijaniu infrastruktury systemowej, umożliwiając m.in. automatyzację procesów związanych z realizacją usług maklerskich na rzecz klientów instytucjonalnych.

▶ Departament Analiz Giełdowych

- Departament Analiz Giełdowych pracował – wspólnie z Grupą Santander – nad wdrożeniem nowego kanału dystrybucji produktów Equity Research, tj. platformy online, która zostanie udostępniona klientom instytucjonalnym w 2018 r. Oprócz innych konferencji i wydarzeń dla inwestorów, w listopadzie 2017 r. Departament zorganizował wyróżniającą się na rynku konferencję BZWBK Otwarty Dzień dla Inwestorów pt. „20 Stories Worth Telling” („20 historii wartych opowiedzenia”), podczas której zarządy 20 spółek giełdowych spotkały się z inwestorami instytucjonalnymi.

▶ Największe transakcje Globalnej Bankowości Korporacyjnej

- Bank utrzymuje się w ścisłej czołówce w obszarach takich jak: obsługa ofert publicznych papierów wartościowych, transakcje fuzji i przejęć oraz finansowanie łańcucha dostaw.

Największe przedsięwzięcia przeprowadzone przez Pion GBK w 2017 r. obejmują:

- Udział w największej transakcji finansowania w 2017 r. dla klienta z sektora telekomunikacyjnego oraz pełnienie roli agenta kredytu w tym finansowaniu.
- Udział w największej ofercie publicznej w historii Warszawskiej Giełdy Papierów Wartościowych na łączną kwotę 4,4 mld zł.
- Znaczące umowy kredytowe zawarte między innymi z klientami z sektora rolnego, motoryzacyjnego i usługowego.
- Sfinansowanie przejęcia spółek z sektorów: usługowego, kosmetycznego i spożywczego.
- Emisja obligacji na rynku polskim dla klientów z sektora usługowego i finansowego.
- Emisja euroobligacji dla klientów z sektora finansowego i energetycznego.
- Zawarcie znaczących umów finansowania łańcucha dostaw z klientami z sektora handlowego i energetycznego na kwotę przekraczającą 1,0 mld zł.
- Udział w pierwotnej ofercie publicznej dla klienta z branży nieruchomości, a następnie wezwania oraz sfinansowanie wezwania na sprzedaż akcji pozyskanych w wyniku ww. procesu zrealizowane dla rumuńskiego inwestora strategicznego.

2. Grupa Kapitałowa Santander Consumer Bank S.A.

► Profil działalności

Santander Consumer Bank S.A. (SCB S.A.) jest instytucją finansową z długoletnim doświadczeniem i silną pozycją w sektorze „consumer finance”, skoncentrowaną na zaspokajaniu potrzeb kredytowych gospodarstw domowych. Bank finansuje również podmioty gospodarcze, głównie dealerów i importerów z branży samochodowej.

Akcja kredytowa SCB S.A. opiera się na następujących produktach kredytowych: kredyty gotówkowe, ratalne, samochodowe, kredyty gospodarcze oraz karty kredytowe. Ważnymi pozycjami w ofercie Banku są też depozyty terminowe od klientów indywidualnych i podmiotów gospodarczych oraz ubezpieczenia.

Ofertę bankową uzupełnia finansowanie samochodów w formie leasingu przez spółkę zależną Santander Consumer Multirent Sp. z o.o. (w której SCB S.A. jest udziałowcem w 100%), a także

w formie leasingu i faktoringu przez PSA Finance Polska Sp. z o.o. (w której SCB S.A. jest udziałowcem w 50%).

Dodatkowo spółka córka PSA Finance Polska Sp. z o.o., tj. PSA Consumer Finance Polska Sp. z o.o., w której Bank ma pośredni udział w wysokości 50%, wspiera sprzedaż samochodów w formie finansowania konsumenckiego.

Pozostałe spółki kontrolowane przez SCB S.A. to: Santander Consumer Finance Sp. z o.o. (inwestowanie nadwyżek środków pieniężnych oraz współpraca z Bankiem Zachodnim WBK S.A. i Wartą S.A. w zakresie pośrednictwa finansowego) oraz SC Poland Consumer 15-1 Sp. z o.o. i S.C. Poland Consumer 16-1 Sp. z o.o. (spółki specjalnego przeznaczenia powołane do przeprowadzenia transakcji sekurytyzacji).

► Rozwój działalności

🔴 Zrealizowane w 2017 r. cele strategiczne

Podstawowym celem strategicznym Grupy Kapitałowej SCB S.A. jest stworzenie nowoczesnego i bezpiecznego Banku z efektywną i spójną strukturą organizacyjną oraz kulturą zarządzania bazującą na bogatych doświadczeniach Grupy Santander. Cele sprzedażowe zakładają utrzymanie silnej pozycji na rynku kredytów konsumpcyjnych oraz finansowania samochodów.

W procesie realizacji celów w I połowie 2017 r. Grupa osiągnęła następujące rezultaty:

- Utrwalenie pozycji biznesowej i wizerunkowej Grupy SCB S.A. jako instytucji wyspecjalizowanej w zakresie „consumer finance” i posiadającej pozycję lidera w tym segmencie rynku.
- W 2017 r. SCB S.A. zajmował:
 - 1. miejsce na rynku sprzedaży ratalnej,
 - 3. miejsce pod względem dynamiki wzrostu liczby kart kredytowych,
 - 4. miejsce na rynku kredytów gotówkowych,
 - 3. miejsce na rynku finansowania samochodów.
- Utrzymanie wysokiej sprzedaży wysokomarżowych kredytów konsumenckich (kredytów gotówkowych i kart kredytowych) oraz wzrost sprzedaży produktów finansujących zakup

samochodu z rosnącym udziałem leasingu odzwierciedlającym zmianę preferencji klientów.

- Dywersyfikacja i wzrost stabilnych źródeł finansowania oraz optymalizacja kosztu finansowania w środowisku niskich stóp procentowych oraz zmieniającego się otoczenia regulacyjnego. Ww. cele osiągnięto, utrzymując stały poziom najbardziej stabilnych źródeł finansowania (depozyty długoterminowe, emisje obligacji sekurytyzacyjnych), wykazując znaczną aktywność na rynku depozytów korporacyjnych oraz zwiększając długoterminowe finansowanie walutowe z wykorzystaniem transakcji repo.
- Stabilny poziom ryzyka, wysoki wskaźnik pokrycia rezerwami oraz zbliżony poziom kredytów niepracujących w portfelu w porównaniu z 2016 r.
- Stabilny poziom kosztów operacyjnych z wyłączeniem kosztów obligacyjnych oraz zwiększona efektywność kosztowa.
- Utrzymanie silnej pozycji kapitałowej.

Kierunki rozwoju

Zgodnie z obowiązującą strategią w 2017 r. Grupa SCB S.A. koncentrowała się na utrzymaniu pozycji lidera na rynku sprzedaży ratalnej poprzez: stabilny udział w rynku sklepów standardowych, dalszy rozwój i wzrost sprzedaży na rynku internetowym, poszukiwanie nowych obszarów rozwoju sprzedaży oraz utrzymanie rentowności współpracy z partnerami handlowymi.

Grupa kontynuowała strategię pozyskiwania klientów przez sprzedaż ratalną i karty kredytowe, a następnie cross-selling oraz up-selling kolejnych produktów. Przedłużyła współpracę z kluczowym kontrahentem w zakresie sprzedaży ratalnej oraz kart kredytowych typu co-branded oraz nawiązała współpracę z siecią marketów budowlanych.

W zakresie pożyczek gotówkowych Grupa SCB S.A. prowadziła dotychczasową politykę maksymalizacji efektywności kontaktów z klientami oraz optymalizacji oferty produktowej. Badanie NPS (Net Promoter Score) wśród aktywnych klientów Banku dało wynik na poziomie 57%, tj. powyżej średniej rynkowej, co potwierdza, że obrano właściwą strategię produktowo-sprzedażową wobec klientów.

Uwzględniając trendy biznesowe na rynku finansowania samochodów (wzrost rynku leasingowego i Car Fleet Management napędzany sprzedażą nowych samochodów, zmiana preferencji klientów w środowisku niskich stóp procentowych w kierunku taniego i prostego konstrukcyjnie kredytu gotówkowego), Grupa SCB S.A. koncentrowała się na rynku MŚP oraz działaniach zmierzających do osiągnięcia zakładanych poziomów finansowania osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej.

▶ Rozwój oferty produktów i usług

W okresie sprawozdawczym Grupa SCB S.A. rozszerzyła swoją ofertę dla klientów poprzez następujące działania:

- Wdrożyła kredyt ratalny dla osób prowadzących gospodarstwo rolne lub działalność gospodarczą.
- Rozpoczęła sprzedaż nowej partnerskiej karty kredytowej we współpracy z dużą siecią marketów budowlanych oraz przedłużyła na kolejne trzy lata współpracę w tym zakresie z kluczowym partnerem zajmującym się sprzedażą RTV/AGD.
- Wdrożyła proces jednoosobowego wydawnictwa kart kredytowych typu „instant” oraz udostępniła klientom pakiety ubezpieczenia „assistance” w kartach kredytowych sprzedawanych w oddziałach SCB S.A.
- Kontynuowała (w ramach oferty kredytów gotówkowych) politykę maksymalizacji efektywności kontaktów z klientami oraz optymalizacji oferty produktowej.
- Uruchomiła sprzedaż pożyczek gotówkowych w Punktach Obsługi Klienta wybranych sieci RTV/AGD oraz marketów budowlanych.
- Wdrożyła ofertę pożyczek gotówkowych dla klientów nowoprofilowych z konsolidacją zewnętrzną, a dla klientów nieznanymi zwiększyła limit i wydłużyła maksymalny okres kredytowania.
- Udostępniła Pakiet Usług Bankowych (usługi dodatkowe związane z zaciągniętym kredytem) w trzech opcjach.
- Uruchomiła nowy kanał pozyskiwania depozytów detalicznych, umożliwiając klientom obsługę lokat w pełnym zakresie za pośrednictwem internetu (przez wniosek OnLine).

- Rozpoczęła pilotaż produktu Full Serwis Leasing, który – poza finansowaniem w formie leasingu pojazdu – dostarcza klientowi dodatkowe korzyści w postaci usługi serwisowej w autoryzowanej stacji dealerskiej i pełnego pakietu ubezpieczenia AC.

▶ Podstawowe wolumeny biznesowe

▲ Należności od klientów

Na dzień 31 grudnia 2017 r. należności kredytowe brutto Grupy SCB S.A. (po eliminacji transakcji wzajemnych) osiągnęły wartość 16,0 mld zł i były wyższe o 3,3% w stosunku rocznym w wyniku wzrostu portfela leasingowego oraz kredytów obrotowych, gotówkowych i z tytułu kart kredytowych. Rozwój portfela kredytów obrotowych oraz należności z tytułu leasingu wiąże się z objęciem przez SCB S.A. kontroli nad spółką PSA Finance Polska Sp. z o.o. oferującą m.in. faktoring dla dealerów samochodowych. Wzrost salda kredytów gotówkowych to efekt wyższej sprzedaży przy wsparciu intensywnej kampanii marketingowej.

Największy udział w portfelu kredytowym SCB S.A. mają kredyty gotówkowe oferowane znanym i nowym klientom banku. Drugą pozycję zajmują kredyty ratalne, które są istotnym źródłem pozyskiwania klientów, sięgających po kolejne produkty Banku. Od wielu lat Grupa SCB S.A. zajmuje jedną z wiodących pozycji na rynku kredytów samochodowych dla osób fizycznych i przedsiębiorców. Buduje swoją pozycję na rynku finansowania zakupów samochodów, zarówno poprzez kontakty z dealerami samochodowymi, jak i przez współpracę z importerami poszczególnych marek. SCB S.A. jest ponadto jednym z 10 największych wydawców kart kredytowych w Polsce.

▲ Zobowiązania wobec klientów i z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych

Jednym z podstawowych źródeł finansowania działalności Grupy SCB S.A. są zobowiązania wobec klientów, które na koniec grudnia 2017 r. wyniosły 8,2 mld zł (po eliminacji transakcji wzajemnych) i utrzymały się na poziomie zbliżonym do ubiegłorocznego (-0,9% r/r) przy stosunkowo stabilnym poziomie depozytów terminowych od podmiotów gospodarczych i klientów detalicznych.

W strukturze depozytów Grupy dominują produkty dla klientów detalicznych, na które składają się głównie lokaty terminowe o stałej stopie procentowej z kapitalizacją na koniec okresu depozytowego. Pozostała część to lokaty od klientów korporacyjnych. Bank koncentruje się na sprzedaży depozytów o terminie 1 roku i dłuższych, oferując atrakcyjne warunki cenowe, szczególnie dla lokat 24- i 36-miesięcznych.

Wartość nowych emisji obligacji – przeprowadzonych w 2017 r. przez SCB S.A. w ramach programu dłużnych papierów wartościowych z gwarancją Santander Consumer Bank S.A. – przewyższyła zapadalność, skutkując wzrostem zobowiązań Grupy SCB S.A. z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych o 5,6% r/r do 4 mld zł.

▲ Ważne wydarzenia

Współpraca z partnerami biznesowymi

W dniu 1 marca 2017 r. SCB S.A. rozpoczęła współpracę z jedną z największych sieci marketów budowlanych w Polsce. Bank

oferuje klientom partnera finansowanie towarów i usług za pomocą kredytów ratalnych, kart kredytowych i pożyczek gotówkowych. Ofertę kredytową uzupełniają produkty ubezpieczeniowe.

W kwietniu 2017 r. SCB S.A. przedłużył współpracę z trzema kluczowymi partnerami z branży RTV/AGD umacniając pozycję lidera na rynku kredytów konsumpcyjnych. W ramach umowy SCB S.A. oferuje klientom swoich kontrahentów finansowanie towarów i usług za pomocą kredytów ratalnych oraz kart kredytowych.

Sprzedaż portfela kredytów

W 2017 r. SCB S.A. dokonał sprzedaży spisane portfela pożyczek gotówkowych, kredytów ratalnych, samochodowych i hipotecznych oraz kart kredytowych o łącznej wartości 382,7 mln zł.

Przedłużenie i zmiana warunków umowy sekurytyzacyjnej

W marcu 2017 r. została podpisana umowa wydłużająca o kolejne dwa lata okres utrzymania bieżącego salda sekurytyzowanych umów kredytowych w ramach sekurytyzacji SC Poland Consumer 15-1.

Likwidacja spółki AKB Marketing Services Sp. z o.o. w likwidacji

Informacje dotyczące usunięcia spółki z rejestru przedsiębiorców zawarto w rozdz. II „Podstawowe informacje o Banku Zachodnim WBK S.A. i Grupie Kapitałowej BZ WBK S.A.”, część 3 „Jednostki powiązane z Bankiem Zachodnim WBK S.A.”.

Obniżenie kapitału zakładowego PSA Finance Polska Sp. z o.o.

Zgodnie z uchwałą Zgromadzenia Wspólników PSA Finance Polska sp. z o.o. z dnia 7 grudnia 2016 r. w przedmiocie obniżenia kapitału zakładowego tej spółki i dobrowolnego umorzenia udziałów, w dniu 5 kwietnia 2017 r. SCB S.A. zawarł umowę zbycia na rzecz PSA Finance Polska Sp. z o.o. 30 tys. udziałów w tej spółce (reprezentujących 10% kapitału zakładowego) za wynagrodzenie w celu ich umorzenia.

Zarząd PSA Finance Polska Sp. z o.o. nabył udziały własne od obu swoich udziałowców (SCB S.A. i Banque PSA Finance) w równej części i dokonał ich umorzenia, w wyniku czego struktura własnościowa spółki nie uległa zmianie.

► Sieć dystrybucyjna Santander Consumer Bank S.A.

W 2017 r. SCB S.A. kontynuował działania mające na celu zwiększenie efektywności sieci placówek bankowych. Przeprowadzono przegląd struktury oddziałów oraz placówek partnerskich, uwzględniając potrzeby klientów oraz rozwój usług zdalnych i mobilnych.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2017 r. Santander Consumer Bank S.A. prowadził sprzedaż produktów za pośrednictwem następujących kanałów dystrybucji:

- sieci 159 placówek własnych i 153 placówek partnerskich (163 i 148 na koniec grudnia 2016 r.) prowadzących sprzedaż kredytów konsumpcyjnych i depozytów detalicznych;
- mobilnego kanału sprzedaży kredytów samochodowych;

- mobilnego kanału sprzedaży depozytów korporacyjnych;
- kanałów zdalnych, tj. call-center i internet służących dystrybucji kredytów konsumpcyjnych i depozytów detalicznych;
- sieci 656 współpracujących z Bankiem partnerów sprzedaży kredytów samochodowych oraz 11 581 aktywnych partnerów sprzedaży kredytów ratalnych (662 i 12 516 na koniec grudnia 2016 r.);
- zdalnego kanału sprzedaży kredytów samochodowych.

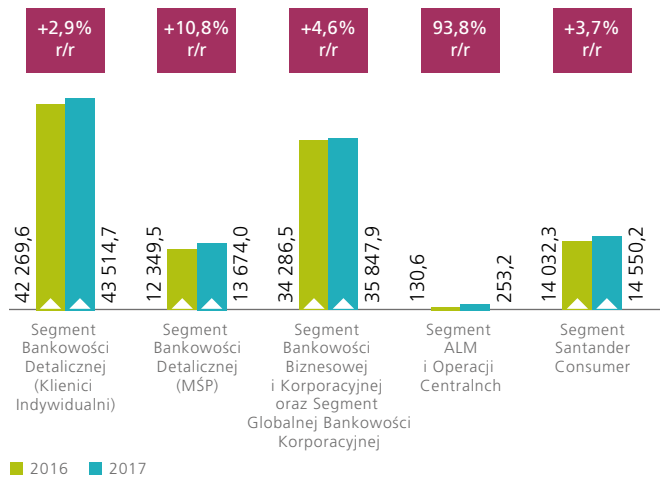
Liczba zarejestrowanych użytkowników bankowości elektronicznej i mobilnej SCB S.A. na dzień 31 grudnia 2017 r. wynosiła 131,7 tys. wobec 4,2 tys. na 31 grudnia 2016 r.

3. Podstawowe wolumeny biznesowe wg segmentów działalności

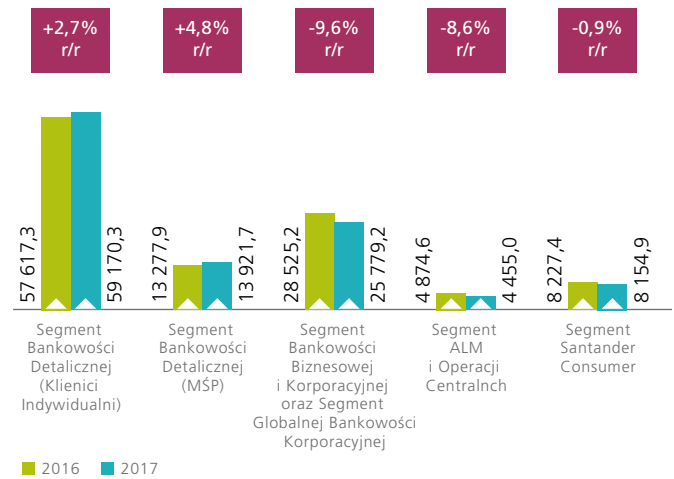
Poniższe wykresy prezentują należności netto od klientów oraz zobowiązania wobec klientów ze sprawozdawczości segmentów działalności (nota 3 „Skonsolidowanego Sprawozdania Grupy Kapitałowej Banku Zachodniego WBK S.A. za 2017 r.”) po przekształceniu w celach analitycznych. Z dominującego ze względu na wielkość Segmentu Detalicznego wyodrębniono klientów indywidualnych oraz MŚP, a połączono Segment Bankowości Biznesowej i Korporacyjnej z Segmentem Globalnej

Bankowości Korporacyjnej w związku z przeprowadzonymi w 2017 r. przesunięciami największych klientów korporacyjnych z pierwszego z ww. segmentów biznesowych do drugiego.

■ Należności netto od klientów wg segmentów operacyjnych na 31.12.2017 i 31.12.2016 (w mln zł)

■ Zobowiązania wobec klientów wg segmentów operacyjnych na 31.12.2017 i 31.12.2016 (w mln zł)

W 2017 r. zobowiązania wobec klientów Segmentu Detalicznego zwiększyły się o 2,5% r/r, w tym w części dotyczącej klientów indywidualnych wzrosły o 2,7% r/r, a w części dotyczącej MŚP o 4,8% r/r, głównie za sprawą przyrostu środków na rachunkach bieżących, w tym pozyskanych za pośrednictwem zdalnych kanałów dystrybucji. Należności netto (z uwzględnieniem odpisów z tytułu utraty wartości) od klientów indywidualnych zwiększyły się o 2,9% r/r dzięki sprzedaży kredytów gotówkowych i hipotecznych, natomiast od klientów MŚP przyrastały w tempie 10,8% r/r pod wpływem kredytów w rachunku bieżącym oraz należności leasingowych. Zainteresowaniem klientów cieszył się też tradycyjnie kredyt Biznes Ekspres oraz kredyt inwestycyjny. W procesie finansowania MŚP aktywnie korzystano z nowych gwarancji BGK, tj. COSME na zabezpieczenie transakcji kredytowych oraz POiG na zabezpieczenie kredytów w rachunku bieżącym, które stanowią atrakcyjną alternatywę dla oferowanej dotychczas gwarancji de minimis.

Wartość należności netto wobec klientów Segmentu Bankowości Biznesowej i Korporacyjnej oraz Globalnej Bankowości Korporacyjnej (z uwzględnieniem m.in. ekspozycji faktoringowych), wzrosła o 4,6% r/r. W Segmencie Globalnej Bankowości Korporacyjnej motorem wzrostu było głównie finansowanie łańcucha dostaw, wspierające podstawową działalność klientów, którego wartość zwiększyła się o około jedną trzecią w stosunku rocznym wskutek rozszerzenia liczby programów i dostawców. Połączone zobowiązania wobec klientów obu segmentów obniżyły się o 9,6% r/r. Baza klientów Segmentu Bankowości Biznesowej i Korporacyjnej została wzmocniona dzięki nowym umowom zawartym z klientami korporacyjnymi z wielu kluczowych sektorów.

Zmiany w portfelu należności od klientów i zobowiązań wobec klientów z Segmentu Santander Consumer opisano powyżej w części 2 niniejszego rozdziału poświęconej Grupie Santander Consumer.

VII. Rozwój organizacyjny, infrastrukturalny i technologiczny

1. Rozwój organizacji

► Bank Zachodni WBK S.A.

► Zmiany organizacyjne w 2017 r.

Realizując cel strategiczny, jakim jest osiągnięcie pozycji banku pierwszego wyboru dla klientów detalicznych i biznesowych, Bank Zachodni WBK S.A. kontynuuje proces transformacji, obejmującej szeroki zakres przedmiotowy, w tym produkty i usługi w poszczególnych segmentach klientów, cyfryzację, model biznesowy, zarządzanie danymi i kulturę organizacyjną. Wdrażanym zmianom towarzyszą działania dostosowawcze na poziomie organizacyjnym, które w 2017 r. osiągnęły największą skalę w Pionie Bankowości Małych i Średnich Przedsiębiorstw, Pionie Transformacji Cyfrowej, Pionie Prawnym i Zapewnienia Zgodności oraz w Pionie Partnerstwa Biznesowego.

W ramach Pionu Bankowości MŚP utworzono Obszar Sprzedaży MŚP 2 podzielony na 4 regionalne departamenty (centralny, południowy, zachodni i północny) tworzące strukturę sprzedaży dla klientów z wyższego segmentu MŚP o obrotach z przedziału 5-10 mln zł (wcześniej obsługiwanych przez makroregiony będące częścią Bankowości Oddziałowej). Powołano też Biuro Klientów Digital wspierające działania na rzecz szerszego zdalnego, wielokanałowego dostępu MŚP do produktów i usług bankowych.

Kumulacja zmian związanych z procesem transformacji spowodowała konieczność reorganizacji wielu jednostek organizacyjnych funkcjonujących w strukturach Pionu Transformacji Cyfrowej, m.in. Departamentu Zarządzania Zmianami i Projektami, Departamentu Zapobiegania Przestępstwom Finansowym i Departamentu Kontroli Cyfrowej. W październiku 2017 r. w ww. Pionie powołano Biuro Zarządzania Dokumentacją, które uczestniczy w budowie cyfrowego Banku poprzez kształtowanie ergonomicznego obiegu dokumentów w nowoczesnych, multikanałowych procesach bankowych.

W Pionie Prawnym i Zapewnienia Zgodności zlikwidowano Obszar Prawny, a funkcjonujące w jego ramach jednostki organizacyjne niższego szczebla przekształcono w departamenty, tj. Departament Obsługi Prawnej Wspierania Biznesu i Grup

oraz Departament Obsługi Prawnej Procesów Sprzedażowych. Zmiany te wynikają z procesów transformacyjnych i odzwierciedlają potrzebę ustrukturyzowania wykonywanych przez Pion zadań zgodnie ze stanem faktycznym i przesłankami efektywnościowymi.

W struktury Pionu Partnerstwa Biznesowego włączono Biuro Bezpieczeństwa i Higieny Pracy, a dotychczasowy Obszar Partnerstwa Biznesowego HR podzielono na dwa Departamenty Partnerstwa Biznesowego: CWB oraz Segmenty i Dystrybucja. Zadania dotychczasowego Departamentu Rekrutacji i Rozwoju powierzono nowym centrom kompetencyjnym, takim jak Departament Rozwoju, Biuro Rekrutacji oraz Departament Transformacji Kultury Organizacyjnej.

Departament Bankowości Prywatnej – zajmujący się obsługą segmentu najbardziej zamożnych klientów indywidualnych – został wydzielony z Pionu Bankowości Detalicznej i funkcjonuje w ramach Programu Wealth Management poza strukturą pionów. Jednostką o takim statusie jest też Obszar Business Intelligence, który jako centrum kompetencji związanych z przetwarzaniem danych wchłonął Biuro Analiz i Modelowania Technologii z Pionu Transformacji Cyfrowej.

W 2017 r. kontynuowano także proces restrukturyzacji sieci oddziałów polegający głównie na relokacji lub likwidacji mniej efektywnych placówek.

Aby skutecznie reagować na dynamiczne zmiany zachodzące w otoczeniu, w 2017 r. rozpoczęły się w Banku prace nad wdrożeniem nowego modelu pracy z zastosowaniem metodologii „zwinnej” (Agile). Wdrożenie jej wymagać będzie zmiany obecnego modelu działania i odejścia od złożonych struktur na korzyść małych interdyscyplinarnych zespołów rozumiejących potrzeby klientów i potrafiących szybko i efektywnie wdrażać nowe rozwiązania.

► Planowane nabycie wydzielonej części Deutsche Bank Polska S.A.

▲ Zawarcie umowy transakcyjnej dotyczącej nabycia przez Bank Zachodni WBK S.A. wydzielonej części Deutsche Bank Polska S.A.

W dniu 14 grudnia 2017 r. Bank Zachodni WBK S.A. wraz z Banco Santander S.A. podpisał z Deutsche Bank AG (DB AG) umowę transakcyjną dotyczącą nabycia przez Bank wydzielonej części Deutsche Bank Polska S.A. (DBPL), złożonej z bankowości detalicznej, private banking, business banking, MŚP oraz DB Securities S.A. Z zakresu transakcji wyłączona została bankowość korporacyjna i inwestycyjna oraz walutowe kredyty hipoteczne, które pozostaną w DBPL (część niewydzielona).

W tym samym dniu Bank zawarł z DBPL oraz z DB AG wstępną umowę podziału (umowę pre-demerger) określającą zasady współpracy pomiędzy Bankiem a DBPL w celu realizacji transakcji.

Zgodnie z umową transakcyjną, w struktury Banku włączona zostanie sieć oddziałów i zewnętrzne kanały sprzedaży DBPL (agenci i pośrednicy). Wraz z wydzielonym biznesem nastąpi również transfer umów zarządzania aktywami, co umożliwi przeniesienie otwartych funduszy inwestycyjnych.

▲ Konstrukcja transakcji nabycia wydzielonej części Deutsche Bank Polska S.A.

Przed dokonaniem podziału, Bank Zachodni WBK S.A. nabydzie od DB AG akcje DBPL reprezentujące 10% głosów na WZ DBPL. Po nabyciu akcji, Bank i DBPL złożą w odpowiednich sądach rejestrowych wnioski o rejestrację podziału.

Podział zostanie przeprowadzany w oparciu o następujące zasady:

- DBPL będzie spółką dzieloną, a Bank spółką przejmującą.
- Kapitał zakładowy DBPL zostanie obniżony o kwotę równą co najmniej całkowitej wartości nominalnej akcji nabytych przez Bank Zachodni WBK S.A. W dniu rejestracji ww. obniżenia kapitału zakładowego wszystkie nabyte przez Bank akcje przestaną istnieć, a DB AG stanie się jedynym akcjonariuszem DBPL.
- W zamian za przeniesienie na Bank Zachodni WBK S.A. biznesu wydzielonego w drodze podziału, DB AG otrzyma określoną liczbę akcji Banku (akcje z podziału) na dzień podziału, obliczoną

zgodnie z ustalonym wzorem, który będzie podstawą określenia parytetu w planie podziału. Dniem podziału będzie dzień rejestracji podwyższenia kapitału Banku poprzez emisję akcji z podziału.

- W dniu podziału wydzielony biznes zostanie przeniesiony na Bank, a niewydzielony biznes pozostanie w DBPL. Aktywa i pasywa DBPL zostaną odpowiednio alokowane pomiędzy wydzielony i niewydzielony biznes w oparciu o zasady podziału, określone w umowie transakcyjnej i planie podziału.

Wstępna cena za część wydzieloną wynosi 1 289 799 000 zł. Określono ją w odniesieniu do wymogu kapitałowego dla wartości ważonych ryzykiem aktywów wydzielonego biznesu (z wyłączeniem akcji DB Securities S.A.), ustalonych na podstawie prognoz finansowych na dzień zbliżony do daty podpisania umowy transakcyjnej. Cena za akcje DB Securities S.A. (ujęta w ww. kwocie) została określona w odniesieniu do wartości aktywów netto spółki.

Zapłata ceny z tytułu transakcji zostanie dokonana częściowo:

- w formie gotówkowej poprzez zapłatę ceny za nabyte akcje (ekwiwalent 20% wstępnej ceny za wydzielony biznes);
- w formie nowo wyemitowanych akcji Banku w ramach podziału reprezentujących około 2,7% kapitału zakładowego Banku (ekwiwalent 80% wstępnej ceny za wydzielony biznes).

Po podpisaniu umowy transakcyjnej ww. wstępna cena nabycia zostanie skorygowana w oparciu o zmiany wartości odpowiednich aktywów i pasywów powstałe między dniem podpisania umowy transakcyjnej a dniem podziału.

Przeprowadzenie transakcji jest uzależnione od uzyskania wymaganych zgód regulacyjnych (m.in. Komisji Nadzoru Finansowego i Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów) oraz podjęcia stosownych Uchwał przez WZ Banku oraz DBPL, podpisania Planu Podziału oraz spełnienia określonych warunków operacyjnych. Zakłada się, że transakcja zostanie zakończona w IV kwartale 2018 r. Migracja systemów IT spodziewana jest natychmiast po zamknięciu transakcji.

Po przeprowadzeniu transakcji Bank Zachodni WBK S.A. zwiększy skalę swojej działalności oraz obecność w segmencie masowym, klientów zamożnych, private banking i MŚP, wzmacniając swoją pozycję jako trzecia pod względem wielkości instytucja w polskim sektorze bankowym.

► Grupa Kapitałowa Banku Zachodniego WBK S.A.

► Zmiany w strukturze Grupy w 2017 r.

Zmiany w strukturze Grupy Kapitałowej Banku Zachodniego WBK S.A. – powstałe w 2017 r. – są efektem:

- połączenia leasingowych spółek zależnych Banku Zachodniego WBK S.A. w drodze przejęcia przez BZ WBK Leasing S.A. spółki BZ WBK Lease S.A. (28 lutego 2017 r.),
- wykreślenia z rejestru KRS zlikwidowanej spółki AKB Marketing Services Sp. z o.o. w likwidacji, wchodzącej w skład Grupy Kapitałowej SCB S.A. (20 listopada 2017 r.),
- Przeprowadzenia transakcji wymiany udziałów między Bankiem i BZ WBK Finanse Sp. z o.o. (aport akcji BZ WBK F24 S.A. w zamian za udziały w spółce BZ WBK Finanse Sp. z o.o.) i odkupienie przez BZ WBK Finanse Sp. z o.o. akcji brakującej do

100% kapitału zakładowego BZ WBK F24 S.A. (listopad 2017 r. – styczeń 2018 r.).

Więcej informacji nt. ww. przedsięwzięć zawiera sekcja „Jednostki powiązane z Bankiem Zachodnim WBK S.A.” rozdz. II „Podstawowe informacje o Banku Zachodnim WBK S.A. i Grupie Kapitałowej BZ WBK S.A.”

► Projekt utworzenia banku hipotecznego

Bank Zachodni WBK S.A. zamierza utworzyć bank hipoteczny i w tym celu przygotowuje wniosek do regulatora.

2. Rozwój wybranych kanałów dystrybucji

► Sieć oddziałów i kanały komplementarne

W 2017 r. kontynuowano przegląd sieci oddziałów Banku Zachodniego WBK S.A., uwzględniając potrzeby i zmiany zachowań klientów, rozwój usług elektronicznych (w tym mobilnych) oraz strategię dystrybucji Banku. Efektem tych działań była dalsza racjonalizacja, optymalizacja i relokacja placówek bankowych, która przełożyła się na spadek ich liczby (lokalizacji) o 82 w stosunku rocznym do 576 jednostek na dzień 31 grudnia 2017 r. W ramach optymalizacji sieci bankowej dwa oddziały zostały przekształcone w placówki partnerskie, co – zgodnie ze strategią dystrybucji Banku – będzie miało swoją kontynuację w kolejnych latach.

Sukcesywnie rozszerzano sieć oddziałów funkcjonujących w oparciu o nowy model obsługi gotówkowej (przesuniętej do urządzeń samoobsługowych), zwiększając potencjał Banku w zakresie budowania i zacieśniania relacji z klientami. Postępował też proces integracji oddziałów z kanałami zdalnymi, umożliwiając pełniejsze wykorzystanie zaawansowanych narzędzi z zakresu zarządzania relacjami z klientami (CRM).

► Transformacja Modelu Dystrybucji

W 2017 r. zakończono prace mające na celu zdefiniowanie Strategii Dystrybucji Banku Zachodniego WBK S.A. w kluczowych strumieniach, tj. rola i funkcja kanałów dystrybucji, profil doradcy, formaty oddziałów oraz rozkład przestrzenny sieci placówek. Ww. strategia zakłada, że głównym motorem wzrostu biznesu

detalicznego będą kanały cyfrowe, a rola oddziału polegać będzie przede wszystkim na rozwijaniu relacji z klientami, edukowaniu ich w zakresie obsługi i funkcjonalności kanałów cyfrowych oraz na sprzedaży bardziej wymagających produktów. Fizyczna sieć dystrybucji wykorzystywać będzie kilka wystandaryzowanych „lekkich formatów”, tj. małych punktów akwizycyjnych i placówek partnerskich. Profil doradców, układ wnętrza i wyposażenie oddziałów zostaną odpowiednio dostosowane do zmieniającej się roli oddziału i oczekiwań klientów.

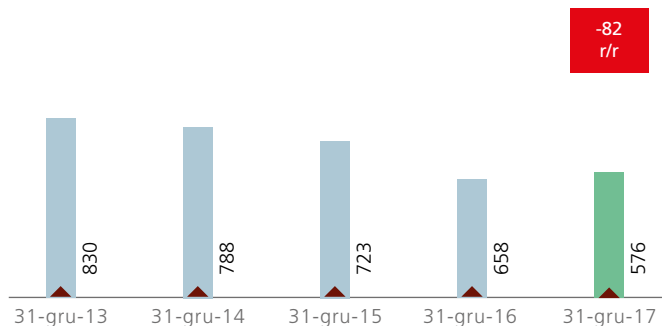
We wrześniu 2017 r. Bank Zachodni WBK S.A. otworzył placówkę w jednej z warszawskich galerii handlowych i przystąpił do testowania nowego modelu obsługi, dostępnego dla klientów przez 7 dni w tygodniu oraz oferującego obsługę gotówkową w urządzeniach samoobsługowych. W związku z pozytywną weryfikacją pilotażu, pod koniec roku rozpoczęto proces dostosowywania sieci placówek do nowego formatu.

► Placówki partnerskie

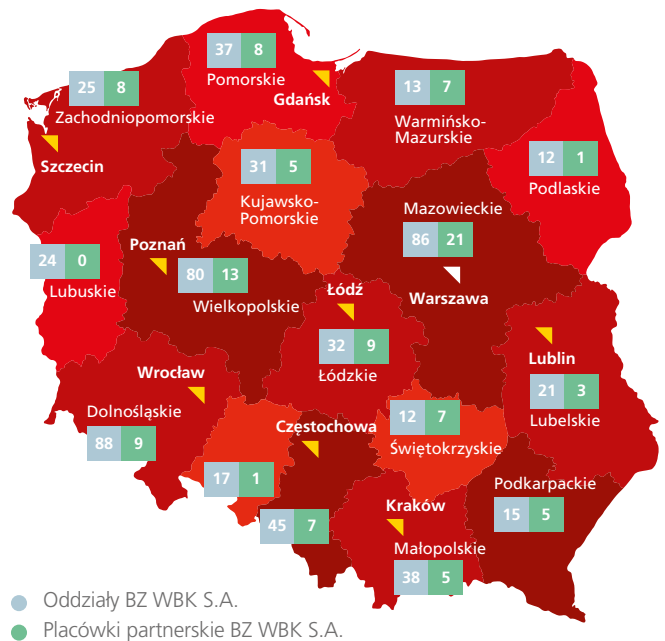
Sieć oddziałów Banku Zachodniego WBK S.A. uzupełniały placówki partnerskie w liczbie 109 (110 na koniec poprzedniego roku), oferujące szeroką gamę produktów i usług Banku dla klientów indywidualnych oraz firm (z wyłączeniem obsługi walutowej i produktów inwestycyjnych), głównie w małych i średnich miastach.

■ Sieć oddziałów BZ WBK S.A. na koniec poszczególnych lat w okresie od 31.12.2013 r. do 31.12.2017 r.

■ Rozmieszczenie oddziałów i placówek partnerskich BZ WBK S.A. w Polsce na dzień 31.12.2017 r.

Santander Consumer Bank S.A. prowadził sprzedaż kredytów gotówkowych, kart kredytowych, depozytów detalicznych i innych produktów bankowych poprzez sieć 159 placówek własnych i 153 placówek franczyzowych. Jednocześnie

utrzymywał struktury mobilnej sprzedaży i sieci partnerskie w celu dystrybucji kredytów samochodowych i ratalnych. Dodatkowo utrzymywał zdalne kanały sprzedaży telefonicznej i internetowej, oferujące kredyty konsumenckie.

► Bankomaty/wpłatomaty

W 2017 r. Bank Zachodni WBK S.A. kontynuował realizację programu rozwoju kanałów samoobsługowych, mającego na celu odciążenie oddziałów z obsługi gotówkowej oraz podniesienie poziomu satysfakcji klientów. Rozbudowywano sieć urządzeń samoobsługowych z funkcją wpłat i wypłat gotówkowych, rozszerzając funkcjonalność tradycyjnych bankomatów oraz instalując nowe maszyny dualne z obiegiem zamkniętym (tzw. recyklerzy). Funkcjonalność „recyklingu” (wypłacanie środków zdeponowanych wcześniej przez innych klientów) zwiększyła efektywność sieci i obniżyła koszty obsługi gotówkowej urządzeń.

i indywidualnym realizację szerokiego zakresu operacji zbliżeniowych (wypłata/wpłata gotówki, sprawdzenie salda, miniwyciąg, doładowania GSM, aktywacja karty, spłata karty kredytowej). Transakcje mogą być inicjowane za pomocą kart z funkcją zbliżeniową oraz kart mobilnych (HCE).

W bankomatach i wpłatomatach Banku udostępniona została technologia zbliżeniowa umożliwiająca klientom firmowym

Na koniec grudnia 2017 r. sieć urządzeń samoobsługowych Banku Zachodniego WBK S.A. obejmowała 771 urządzeń dwufunkcyjnych (łącznie funkcjonalność bankomatu i wpłatomatu) wobec 684 na 31 grudnia 2016, a łącznie z bankomatami i wpłatomatami liczyła 1 732 sztuki w porównaniu z 1 766 na 31 grudnia 2016 r.

► Bankowość internetowa i mobilna

► Rozwój funkcjonalności

Bank Zachodni WBK S.A. kontynuował rozwój aplikacji mobilnej i internetowej serwisu BZWBK24 pod kątem zwiększania samoobsługi klientów i wygody użytkownika. W obu kanałach klientom udostępniono możliwość samodzielnej konfiguracji usług w ramach Konta Jakże Chęć oraz wydłużono – zgodnie z zapotrzebowaniem użytkowników – godziny dostępności

Kantoru BZWBK24. Dążąc do uspołnienia funkcjonalności oferowanej w bankowości internetowej i mobilnej, zarówno w aplikacji BZWBK24 internet, jak i BZWBK24 mobile udostępniono klientom skrzynkę pocztową.

W aplikacji BZWBK24 mobile udostępniono sprzedaż kolejnych produktów kredytowych (karta kredytowa, ratio, zwiększenia limitów na kartach kredytowych), rozszerzono szybki podgląd rachunków w mobile, rozwinięto powiadomienia oraz wprowadzono nową wersję BLIK z mechanizmem płatności na zaufanych stronach bez użycia kodu. Udostępniono bardziej ergonomiczną i wydajną aplikację oraz logowanie odciskiem linii papilarnej. Wprowadzono także funkcjonalność zarządzania kartami płatniczymi, w tym zastrzeżenie kart oraz alerty w postaci powiadomień (tzw. push).

W aplikacji BZWBK24 internet udostępniono kredyt konsolidacyjny, pakiet ubezpieczeń, wdrożono formularze obsługi posprzedażowej dla produktów kredytowych, zoptymalizowano internetowe procesy sprzedaży kont dla ludności i firm, proces zakładania konta dla klientów indywidualnych i SME oraz strony internetowe pod kątem doświadczeń klienta. Prowadzono prace zmierzające do integracji bankowości internetowej z CRM oraz wdrażano kolejne etapy projektów realizowanych w cyklu ciągłym, w tym dodatkowe zabezpieczenia anty-fraudowe

► Multkanałowe Centrum Komunikacji

► Rozwój funkcjonalności

Oprócz infolinii Multkanałowe Centrum Komunikacji (MCK) oferuje klientom szereg innych możliwości kontaktu z Bankiem (czat, audio, wideo, e-mail, formularz kontaktowy), w tym wizytę w coraz bardziej popularnym wirtualnym oddziale w ramach usługi Doradca online. Centrum świadczy usługi dla klientów detalicznych, VIP i MŚP w zakresie sprzedaży, obsługi, retencji i wsparcia w kilku językach obcych i w polskim języku migowym.

Zgodnie z przyjętą strategią, MCK Banku Zachodniego WBK S.A. koncentruje się na poszerzaniu możliwości kontaktu klienta z Bankiem oraz doskonaleniu procesów typu end-to-end (E2E), tj. umożliwiających zakup produktów i usług od początku do końca w kanale zdalnym.

W 2017 r. szczególnie intensywnie rozwijano usługi Doradcy online w kanale wideo, audio i czat, zwiększając ilość stanowisk oraz obsługiwanych w tym kanale procesów. Wdrożono wideoweryfikację, tj. zdalną weryfikację tożsamości klientów w oparciu o biometrię twarzy, uruchomiono sprzedaż kredytów z zastosowaniem procesów kredytowych end-to-end dla klientów indywidualnych i MŚP, rozszerzono zakres czynności wykonywanych na zlecenie klienta, w tym dyspozycje w zakresie kredytu hipotecznego i gotówkowego, generowania wyciągu bankowego z konta, wydawania zaświadczeń oraz ustanawiania/zmiany zapisów na wypadek śmierci, udzielenia/odwołania

w serwisie internetowym. Użytkownikom BZWBK24 internet (zakładka „Fundusze Arka”) umożliwiono dostęp do nowej platformy obsługującej ofertę funduszy inwestycyjnych, która osiągnie pełną funkcjonalność w 2018 r. Starając się aktywnie uczestniczyć w cyfryzacji polskiej administracji, Bank zaoferował klientom możliwość założenia Profilu Zaufanego w bankowości internetowej i logowania się do stron rządowych (ePUAP, obywatel.gov.pl, biznes.gov.pl, PUE ZUS, CEIDG, Emp@tia) w celu zdalnego załatwiania spraw podlegających ww. urzędom.

► Wzrost aktywności klientów

Na 31 grudnia 2017 r. liczba klientów Digital tj. użytkowników BZWBK24, którzy przynajmniej jeden raz zalogowali się do systemu bankowości elektronicznej wyniosła 2,1 mln (z 3,1 mln klientów z dostępem do BZWBK24) i wzrosła o 4,5% r/r. Liczba użytkowników aplikacji mobilnej zwiększyła się w skali roku o 26,7% i przekroczyła 1,1 mln, z czego 145 tys. korzysta wyłącznie z BZWBK24 mobile.

pełnomocnictwa do konta czy zakupu/zamiany/umorzenia funduszy inwestycyjnych.

Usługi MCK zostały też rozszerzone o zdalne zawieranie umów o produkty kredytowe, odstąpienie od umowy kredytowej, awizowanie gotówki, obsługę kart klientów detalicznych (w tym zamknięcie karty debetowej z 14-dniowym okresem wypowiedzenia przy konwersji konta), zakładanie folderu dla potencjalnego klienta firmowego, telefoniczne otwarcie rachunku maklerskiego oraz obsługę w jęz. ukraińskim.

W 2017 r. kontynuowano masowe wdrożenie projektu centralizacji połączeń, które objęło blisko 50% oddziałów. Klienci dzwoniący do tych oddziałów są obecnie automatycznie przekierowywani do MCK, gdzie są kompleksowo obsługiwani.

► Wzrost aktywności klientów

W 2017 r. ilość interakcji z klientami zrealizowanych przez MCK poprzez połączenia telefoniczne oraz dostępne opcje kontaktu z Doradcą online zwiększyła się o 27% w skali roku.

Sprzedaż produktów kredytowych – zrealizowana w 2017 r. w kanałach zdalnych (mobile, internet, MCK) – wzrosła w stosunku rocznym o 34% pod względem ilościowym, a pod względem wartościowym o 38%.

3. Rozwój IT

► Rozwój systemów IT

► Transformacja Cyfrowa Banku

W 2017 r. rozwój zastosowań informatyki w Banku realizowany był w ramach kompleksowego Programu Transformacji Cyfrowej i obejmował zarówno systemy służące do obsługi klientów, jak i infrastrukturę informatyczną (sprzętową i programową) stanowiącą podstawę ich działania. Podejmowane inicjatywy rozwojowe miały na celu zwiększanie możliwości reagowania Banku na zmieniające się potrzeby klientów, usprawnianie procesu ich obsługi, podnoszenie sprawności i niezawodności operacyjnej oraz automatyzację procesów biznesowych i sfery oprogramowania i sprzętu.

► Realizacja wymogów regulacyjnych

Znaczne zasoby pochłonęła realizacja wymogów regulacyjnych ciążyących na instytucjach finansowych. Ze względu na wieloletni okres realizacji oraz konieczność wprowadzenia zmian w licznych systemach informatycznych Banku, na szczególną uwagę zasługują trzy przedsięwzięcia zdeterminowane przez dyrektywy unijne:

- Dyrektywę regulującą rynek płatności (PSD2), nakładającą na banki obowiązki związane z transakcyjną obsługą płatności inicjowanych przez podmioty trzecie oraz udostępnianiem informacji dotyczących rachunków klientów,
- Dyrektywę dotyczącą oferowania instrumentów finansowych nakładającą na banki obowiązki związane z oferowaniem klientom produktów inwestycyjnych (tzw. MIFID2),
- Dyrektywę o ochronie danych osobowych regulującą zasady ich przetwarzania (tzw. GDPR/RODO).

Przy okazji powyższych obligatoryjnych inicjatyw wdrażane są dalsze usprawnienia w obsłudze klientów, modernizuje się rozwiązania informatyczne oraz uzyskuje różnorodne korzyści biznesowe.

► Automatyzacja oraz rozszerzanie funkcjonalności i dostępu do zasobów systemowych

Zmiany w systemach informatycznych i w obsługującej te systemy infrastrukturze sprzętowo-programowej podyktowane są również potrzebą rozszerzenia zakresu informacji i operacji dostępnych w trybie ciągłym (7x24) zarówno dla klientów Banku, jak i na potrzeby wewnętrzne organizacji. Działania te prowadzone są z zastosowaniem podejścia systemowego, uwzględniającego całość architektury, upraszczanie powiązań między systemami i ograniczanie ich liczby. Jednocześnie trwa automatyzacja procesu wprowadzania zmian i ich wdrażania. Bank utworzył jednostkę zajmującą się automatyzacją, która wypracowała własny model operacyjny zapewniający powtarzalny proces wytwórczy, działających w pełni automatycznie procesów biznesowych. Obsługujące je systemy-roboty korzystają z własnej infrastruktury o wysokiej niezawodności, automatycznie dopasowującej się do zmian w obciążeniu.

Bank rozwija rozwiązania z zakresu sterowanego i automatycznego przepływu zadań oraz elektronicznego obiegu i przechowywania dokumentów. Osiągnięty tu poziom nowoczesności, wyniki i efekty wyróżniają Bank w skali branży.

Automatyzacja objęła także proces dostarczania informacji finansowej, w tym zagadnienia związane z oferowaniem produktów i mierzaniem ich efektywności.

Kontynuowano intensywny rozwój rozwiązań z zakresu bankowości elektronicznej i mobilnej z uwzględnieniem specyfiki klientów detalicznych, małych i średnich przedsiębiorstw oraz klientów korporacyjnych. Szczególny nacisk położono na prostotę, łatwość użytkowania i bezpieczeństwo zastosowanych rozwiązań.

Dbając o bezpieczeństwo informacyjne zapewniono wielopoziomą ochronę zasobów informatycznych i wykonywanych z jej udziałem działań. W tym celu opracowano lub dostosowywano do aktualnego poziomu zagrożeń i bieżących potrzeb odpowiednie metodyki i narzędzia kontrolne.

4. Nakłady inwestycyjne

Nakłady inwestycyjne Grupy Kapitałowej Banku Zachodniego WBK S.A. na realizację przedsięwzięć inwestycyjnych wyniosły 414,2 mln zł wobec 334,8 mln zł w 2016 r. Największe wydatki poniesiono na projekty związane z rozwojem i zarządzaniem systemami/infrastrukturą IT, cyfryzacją procesów, zarządzaniem ryzykiem oraz rozwojem bankowości internetowej, mobilnej i telefonicznej. Znaczne nakłady przeznaczono też

na dwufunkcyjne urządzenia bankomatowo-wpłatomatowe, realizację docelowej architektury CRM, modernizację sieci oddziałów oraz wdrażanie regulacji unijnych.

W związku z rosnącymi potrzebami biznesowymi i ilością przetwarzanych informacji Bank kontynuował rozbudowę i modernizację infrastruktury informatycznej oraz związanego

z nią oprogramowania. Rozbudowano zasoby sprzętowe (np. serwery, macierze dyskowe) wspierające systemy testowe i produkcyjne, zapewniając rezerwy pojemnościowe i wydajnościowe do dalszego rozwoju.

W 2017 r. wdrożona została platforma robotyzacyjna (RPA) umożliwiająca szybką automatyzację procesów manualnych bez konieczności skomplikowanej modyfikacji systemów IT, dzięki której: zautomatyzowano czynności posprzedażowe i back-officowe w obszarze procesów kredytowych i reklamacji; stworzono centrum kompetencyjne zarządzające systemami związanymi z obiegiem dokumentacji cyfrowej w procesach bankowych; uruchomiono platformę do zarządzania komunikacją (CCM) umożliwiającą generowanie z jednego miejsca umów, zaświadczeń oraz pełną obsługę komunikacji masowej. Ponadto wdrożono II etap projektu Centralnej Bazy Zabezpieczeń, która umożliwia zagregowanie informacji o zabezpieczeniach w jednym miejscu oraz zapewnia spójność i bezpieczeństwo danych.

Dużo uwagi poświęcono zagadnieniom związanym z zapewnieniem właściwego bieżącego poziomu bezpieczeństwa informatycznego oraz dobrej jakości i ciągłości działania całego środowiska informatycznego Banku.

W ramach Programu Transformacji Cyfrowej istotne nakłady poniesiono na przebudowę i cyfryzację kluczowych procesów sprzedażowych i posprzedażowych dla klientów detalicznych i korporacyjnych, wynikających z potrzeb biznesowych oraz uwarunkowań zewnętrznych. W 2017 r. nacisk położono na digitalizację obsługi produktów kredytowych, kont, produktów inwestycyjnych i ubezpieczeń (procesy te zaprezentowano szerzej w rozdziale VI „Rozwój działalności biznesowej”).

Wdrażając wielokanałowy model obsługi, kontynuowano dynamiczny rozwój bankowości mobilnej i internetowej, czego efektem są nowe funkcjonalności i udogodnienia w aplikacjach internetowych i mobilnych BZWBK24 i iBiznes24 (omówione powyżej w części 2 niniejszego rozdziału „Rozwój wybranych kanałów dystrybucji”).

W obszarze zarządzania ryzykiem realizowano szereg działań zdeterminowanych zarówno przez projekty strategiczne, jak

i obligatoryjne. Bank zaimplementował m.in. modele AIRB dla portfela klientów indywidualnych i MŚP, wdrażając je w procesach decyzyjnych. Budowane były struktury danych, które w przyszłości będą wykorzystywane do kalkulacji wymogu kapitałowego metodą zaawansowaną. Kontynuowano realizację wytycznych określonych przez Komitet Bazylejski w dokumencie BCBS 239.

Bank realizował prace nad wdrożeniem Programu ALM (Assets and Liabilities Management), w tym nowego systemu ALM wspomagającego nadzór i zarządzanie ryzykiem stopy procentowej w księdze bankowej oraz ryzykiem płynności, które będą również kontynuowane w 2018 r.

W 2017 r. rozpoczęto program dostosowania Banku Zachodniego WBK S.A. do zapisów Dyrektywy PSD2. Rozpoczęto też prace nad dostarczeniem API do kontaktu z podmiotami trzecimi (TPP), które zostaną sfinalizowane w 2018 r.

W zakresie rozwoju systemów CRM kontynuowano rozbudowę funkcjonalności wdrażanych w latach poprzednich. Platformę front-endową, wykorzystywaną przez pracowników Międzykanałowego Centrum Komunikacji i sieci Oddziałów, rozszerzono o rozwiązania pozwalające na lepsze zarządzanie portfelem klientów przez doradców. Wdrożono nowe funkcjonalności analityczne, warunkujące uruchomienie działań w oparciu o analizę sekwencji zdarzeń. Środowisko CRM zostało połączone z siecią bankomatową, a pilotażowo również z bankowością elektroniczną.

W celu odciążenia oddziałów z obsługi gotówkowej kontynuowano proces wymiany starych bankomatów i instalowania nowych maszyn dwufunkcyjnych z trybem „recyklingu gotówki”. W urządzeniach samoobsługowych udostępniono możliwość bezstykowego realizowania szeregu transakcji (oprócz wpłat i wypłat).

Kontynuowano ponadto modernizację infrastruktury oddziałowej, m.in. w ramach ujednolicenia standardu wyposażenia w sprzęt IT, zwiększania komfortu pracy i obsługi oraz wzmacniania systemu bezpieczeństwa.

VIII. Sytuacja finansowa Banku Zachodniego WBK S.A. i Grupy Kapitałowej BZ WBK S.A.

1. Rachunek zysków i strat Grupy Kapitałowej Banku Zachodniego WBK S.A.

► Zysk Grupy Kapitałowej BZ WBK S.A. za 2017 r.

► Struktura zysku Grupy Kapitałowej BZ WBK S.A. przed opodatkowaniem

	w mln zł		
Skrócony skonsolidowany rachunek zysków i strat Grupy BZ WBK S.A. (ujęcie analityczne)	2017	2016	Zmiana r/r
Dochody ogółem	7 763,6	7 606,2	2,1%
– Wynik z tytułu odsetek	5 276,9	4 770,4	10,6%
– Wynik z tytułu prowizji	2 013,1	1 914,7	5,1%
– Pozostałe przychody ¹⁾	473,6	921,1	-48,6%
Koszty ogółem	(3 372,4)	(3 367,7)	0,1%
– Koszty pracownicze i koszty działania	(2 939,4)	(2 935,2)	0,1%
– Amortyzacja	(318,9)	(277,2)	15,0%
– Pozostałe koszty operacyjne	(114,1)	(155,3)	-26,5%
Odpisy netto z tytułu utraty wartości należności kredytowych	(690,5)	(784,6)	-12,0%
Udział w zysku/stracie jednostek wycenianych metodą praw własności	58,3	55,4	5,2%
Podatek od instytucji finansowych ²⁾	(423,8)	(387,2)	9,5%
Skonsolidowany zysk przed opodatkowaniem	3 335,2	3 122,1	6,8%
Obciążenie z tytułu podatku dochodowego	(816,7)	(738,0)	10,7%
Zysk za okres	2 518,5	2 384,1	5,6%
– Zysk należny udziałowcom BZ WBK S.A.	2 213,1	2 166,8	2,1%
– Zysk należny udziałowcom niesprawującym kontroli	305,4	217,3	40,5%

1) Pozostałe przychody obejmują następujące pozycje pełnego rachunku zysków i strat: przychody z tytułu dywidend, zyski/starty netto na udziałach w podmiotach powiązanych, wynik handlowy i rewaluację, wynik na pozostałych instrumentach finansowych i pozostałe przychody operacyjne. Pozostałe przychody za 2016 r. zawierają jednorazowy zysk BZ WBK S.A. i SCB S.A. z rozliczenia transakcji przejęcia Visa Europe Ltd. przez Visa Inc. w łącznej wysokości 316,1 mln zł (w pełnej wersji rachunku zysków i strat kwota ta stanowi składową wyniku na pozostałych instrumentach finansowych).

2) Podatek bankowy naliczony zgodnie z Ustawą o podatku od niektórych instytucji finansowych obowiązującą od 1.02.2016 r.

W 2017 r. Grupa Kapitałowa Banku Zachodniego WBK S.A. wypracowała zysk przed opodatkowaniem w wysokości 3 335,2 mln zł, tj. wyższy o 6,8% r/r.

Po wyeliminowaniu z okresu porównywalnego jednorazowych zysków z portfela instrumentów kapitałowych (tj. kwoty 316,1 mln zł pochodzącej z rozliczenia w 2016 r. transakcji przejęcia Visa Europe Ltd. przez Visa Inc.), zysk przed opodatkowaniem wzrósł o 18,9% r/r, co odzwierciedla poprawę wyniku z tytułu odsetek (+10,6% r/r) i prowizji (+5,1% r/r) oraz spadek odpisów z tytułu utraty wartości należności kredytowych (-12,0% r/r), kosztów działania (-3,4% r/r) i pozostałych kosztów operacyjnych (-26,5% r/r). Przyrost ww. dochodów z działalności podstawowej Grupy w połączeniu ze spadkiem ww. obciążeń z nadwyżką pokrył:

- zmniejszenia składowych pozostałych dochodów (-21,7% r/r), w tym przychodów z tytułu dywidend (-20,5% r/r), zysku z dostępnych do sprzedaży instrumentów dłużnych (-77,7%

r/r) oraz zysku z transakcji pochodnych i walutowych operacji międzybankowych (-39,9% r/r), jak również

- zwiększenia obciążeń z tytułu amortyzacji (+15,0% r/r), kosztów zatrudnienia (+3,5% r/r) i podatku od instytucji finansowych (+9,5% r/r z powodu dłuższego o jeden miesiąc okresu podlegającego opodatkowaniu w 2017 r.).

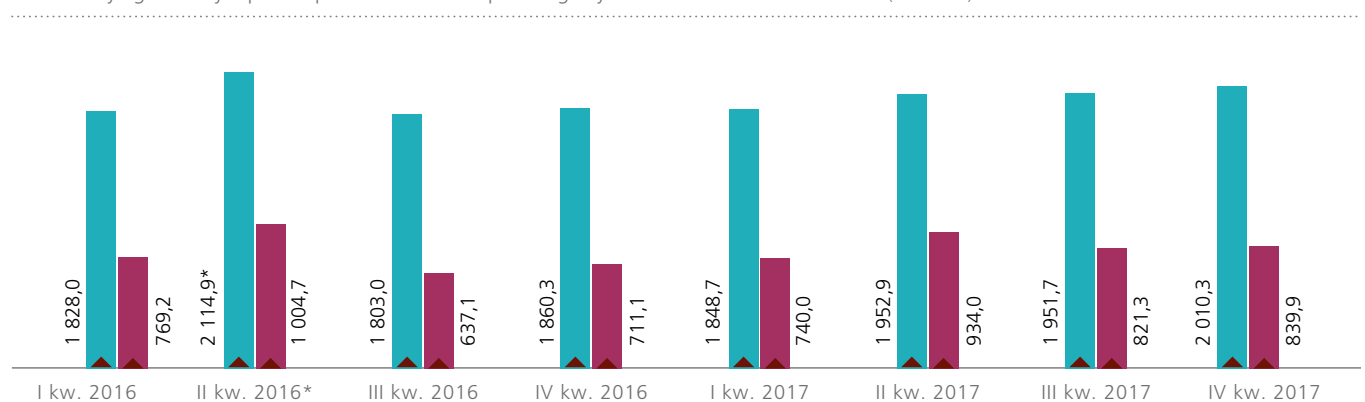
Zysk należny udziałowcom Banku Zachodniego WBK S.A. wyniósł 2 213,1 mln zł i zwiększył się o 2,1% r/r przy nieco wyższej efektywnej stopie podatku dochodowego, będącej efektem zmiany przepisów regulujących kwalifikację podatkową kosztów ponoszonych na rzecz BFG, wyższej straty na sprzedaży pakietu wierzytelności kredytowych oraz dłuższego okresu podlegającego opodatkowaniu w 2017 r. z tytułu podatku od instytucji finansowych. Uwzględniając korekty okresu bazowego o ww. jednorazowy zysk na udziałach kapitałowych, zysk należny akcjonariuszom jednostki dominującej zwiększył się o 15,8% r/r.

Porównywalność okresów

Porównywalność okresów ujętych w rachunku zysków i strat Grupy BZ WBK S.A. za 2017 r.

Wybrane pozycje z RZiS	2017 r.	2016 r.
Wynik na sprzedaży instrumentów kapitałowych dostępnych do sprzedaży	• 26,5 mln zł, w tym odpowiednio 10,8 mln zł i 13,5 mln zł zysku ze sprzedaży wszystkich posiadanych akcji Polimex–Mostostal S.A. i PBG S.A. z portfela inwestycji kapitałowych BZ WBK S.A.	• 317,8 mln zł, w tym wynagrodzenie dla BZ WBK S.A. i SCB S.A. w wys. 316,1 mln zł z rozliczenia transakcji przejęcia Visa Europe Ltd. przez Visa Inc. w dniu 21 czerwca 2016 r.
Przychody z tytułu dywidend	• 76,8 mln zł, w tym dywidenda w wys. 68,6 mln zł ze spółek z Grupy Aviva z portfela inwestycji kapitałowych BZ WBK S.A.	• 96,6 mln zł, w tym dywidenda w wys. 88,6 mln zł ze spółek z Grupy Aviva z portfela inwestycji kapitałowych BZ WBK S.A.
Składki na rzecz BFG (zmiana opłat, sposobu pobierania i podstawy naliczania od początku 2017 r.)	• 211,0 mln zł, w tym składka na fundusz przymusowej restrukturyzacji banków i fundusz gwarancyjny banków.	• 252,4 mln zł, w tym roczna i ostrożnościowa składka na rzecz BFG.
Realizacja zobowiązań wynikających z przynależności do systemu gwarantowania depozytów	• Brak zobowiązań.	• 13,5 mln zł z tytułu opłat wniesionych przez Grupę na realizację wypłat środków gwarantowanych dla deponentów upadłych banków spółdzielczych.
Podatek od instytucji finansowych obowiązujący od 1.02.2016 r.	• 423,8 mln zł za dwanaście miesięcy 2017 r.	• 387,2 mln zł za jedenaście miesięcy 2016 r.

■ Dochody ogółem i zysk przed opodatkowaniem w poszczególnych kwartałach 2016 r. i 2017 r. (w mln zł)

* W wyniku rozliczenia w dniu 21.06.2016 r. transakcji przejęcia Visa Europe Ltd. przez Visa Inc. BZ WBK S.A. i SCB S.A. rozpoznały łączny zysk z tytułu udziałów posiadanych w spółce przejmowanej w wysokości 316,1 mln zł.

■ Dochody ogółem ■ Zysk przed opodatkowaniem

► Główne czynniki kształtujące zysk Grupy Kapitałowej Banku Zachodniego WBK S.A. w 2017 r.

	2017/2016	2017	Czynniki kształtujące zysk Grupy Kapitałowej BZ WBK S.A. w 2017 r.
Wzrost wyniku odsetkowego netto	+10,6%	5 276,9 mln zł	<ul style="list-style-type: none"> Wyższy wynik z tytułu odsetek w otoczeniu rekordowo niskich stóp procentowych odzwierciedla wzrost marży odsetkowej netto (o 0,16 p.p. w skali roku do 3,84%) pod wpływem elastycznego zarządzania parametrami oferty bankowej, skutecznej akcji kredytowej w segmentach wysokomarżowych (wzrost portfela kredytów detalicznych) oraz optymalizacji źródeł finansowania (znaczący przyrost niskokosztowych środków bieżących z jednoczesną redukcją bazy depozytów terminowych).
Poprawa wyniku z tytułu prowizji	+5,1%	2 013,1 mln zł	<ul style="list-style-type: none"> Wyższy w stosunku rocznym wynik z tytułu prowizji to skumulowany efekt działalności wielu linii biznesowych Grupy. Przede wszystkim jednak jest to zasługa oferty produktów i usług elektronicznych (karty debetowe i kredytowe, wymiana walut z wykorzystaniem platformy e-FX) oraz dywersyfikacji działalności, umożliwiającej dynamizację dochodów prowizyjnych z działalności maklerskiej i z zarządzania aktywami funduszy inwestycyjnych w warunkach dobrej koniunktury giełdowej. Skalę wzrostu wyniku z tytułu prowizji skorygował spadek dochodów z prowizji ubezpieczeniowych związany z regulacyjną zmianą modelu sprzedaży usług ubezpieczeniowych.
Spadek pozostałych przychodów	-21,7%	473,6 mln zł	<ul style="list-style-type: none"> Spadek pozostałych przychodów Grupy w ujęciu porównywalnym (tj. z wyłączeniem wynagrodzenia w wys. 316,1 mln zł otrzymanego w 2016 r. z rozliczenia sprzedaży udziałów w Visa Europe Ltd.) powstał na skutek rozpoznania niższych dywidend z portfela inwestycji kapitałowych oraz osiągnięcia niższych niż rok wcześniej wyników z zarządzania handlowym i dostępnym do sprzedaży portfelem instrumentów finansowych pod wpływem rozwoju sytuacji na rynkach finansowych oraz celów realizowanych przez Grupę w procesie zarządzania płynnością i strukturą bilansu.
Poprawa wskaźników jakości portfela kredytowego	-12,0%	690,5 mln zł	<ul style="list-style-type: none"> Niższy w stosunku rocznym poziom odpisów z tytułu utraty wartości należności kredytowych to m.in. rezultat konserwatywnego podejścia Grupy do zarządzania ryzykiem kredytowym, efektywnych narzędzi wspomagających procesy decyzyjne oraz korzystnego wpływu otoczenia makroekonomicznego (przyspieszony wzrost gospodarczy i dobra sytuacja na rynku pracy). Ww. spadek powstał w skonsolidowanym portfelu brutto rosnącym w tempie 4,4% r/r i systematycznie poprawiającym wskaźniki jakości.
Efektywne zarządzanie kosztami	+0,1%	3 372,4 mln zł	<ul style="list-style-type: none"> Stabilizacja całkowitej bazy kosztów Grupy to efekt spadku kosztów działania i pozostałych kosztów operacyjnych w stopniu równoważącym przyrost kosztów pracowniczych i amortyzacji. Znaczną redukcję kosztów odnotowano w ramach opłat wnoszonych przez Bank na rzecz BFG i wydatków na kampanie marketingowe (składowe koszty działania), a także w zakresie rezerw na zobowiązania sporne (ujętych w pozostałych kosztach operacyjnych). Motorem wzrostu natomiast był rozwój i rozbudowa infrastruktury IT oraz przegląd schematów premialnych/wynagrodzeń i zmiany strukturalne w Grupie, które przełożyły się odpowiednio na amortyzację i koszty pracownicze.

► Struktura podmiotowa zysku Grupy Kapitałowej BZ WBK S.A. przed opodatkowaniem

	w mln zł		
Składowe skonsolidowanego zysku Grupy BZ WBK S.A. przed opodatkowaniem – ujęcie podmiotowe	2017	2016	Zmiana r/r
Bank Zachodni WBK S.A.	2 515,3	2 649,2	-5,1%
Spółki zależne:	984,1	761,3	29,3%
Santander Consumer Bank z jednostkami zależnymi ¹⁾	823,3	613,9	34,1%
BZ WBK Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A.	82,1	65,3	25,7%
BZ WBK Finanse Sp. z o.o., BZ WBK Leasing S.A., BZ WBK Faktor Sp. z o.o., BZ WBK F24 S.A. ²⁾	79,3	90,2	-12,1%
Pozostałe spółki zależne ³⁾	(0,6)	(8,1)	-92,6%
Wycena metodą praw własności	58,3	55,4	5,2%
Eliminacja dywidend otrzymanych przez BZ WBK S.A.	(222,5)	(343,8)	-35,3%
Zysk przed opodatkowaniem	3 335,2	3 122,1	6,8%

- 1) Poza Bankiem SCB S.A. w skład Grupy Kapitałowej SCB S.A. na dzień 31.12.2017 r. wchodziły następujące podmioty: Santander Consumer Multirent Sp. z o.o., Santander Consumer Finanse Sp. z o.o., SC Poland Consumer 15-1 Sp. z o.o., SC Poland Consumer Finance 16-1 Sp. z o.o., PSA Finance Polska Sp. z o.o. i PSA Consumer Finance Polska Sp. z o.o. Spółka AKB Marketing Services Sp. z o.o. w likwidacji została zlikwidowana i wykreślona z rejestru sądowego 20.11.2017 r. Zaprezentowane kwoty stanowią zysk przed opodatkowaniem Grupy SCB S.A. za wskazane okresy po uwzględnieniu transakcji wzajemnych i korekt konsolidacyjnych.
- 2) W dniu 28 lutego 2017 r. nastąpiło połączenie spółek leasingowych Banku Zachodniego WBK S.A. BZ WBK Leasing S.A. jako spółka przejmująca wstąpiła we wszystkie prawa i obowiązki BZ WBK Lease S.A. (spółki przejmowana), która została wykreślona z rejestru sądowego. Spółka BZ WBK Nieruchomości S.A. została przemianowana na BZ WBK 24F S.A. i w efekcie przekształceń własnościowych (wymiana udziałów między BZ WBK S.A. a spółką BZ WBK Finanse Sp. z o.o. i odkupienie akcji od drugiego akcjonariusza) stała się jednostką zależną w 100% od BZ WBK Finanse Sp. z o.o.
- 3) Pozostałe spółki zależne, tj. BZ WBK Inwestycje Sp. z o.o. i Giełdokracja Sp. z o.o. w likwidacji wykazały stratę w łącznej wys. 0,6 mln zł za 2017 r i 8,1 mln zł za 2016 r.

▶ Bank Zachodni WBK S.A. (jednostka dominująca Grupy Kapitałowej Banku Zachodniego WBK S.A.)

W 2017 r. jednostkowy zysk przed opodatkowaniem Banku Zachodniego WBK S.A. wyniósł 2 515,3 mln zł i zmniejszył się o 5,1% r/r jako efekt wysokiej bazy związanej z ujęciem w okresie porównywalnym wynagrodzenia w wys. 305,9 mln zł z rozliczenia transakcji sprzedaży Visa Europe Ltd. oraz ponadprzeciętnych przychodów z tytułu dywidend (439,3 mln zł w 2016 wobec 299,5 mln zł w 2017 r.). Po wyeliminowaniu wpływu ww. pozycji na okres bieżący i bazowy, porównywalny zysk Banku Zachodniego WBK S.A. przed opodatkowaniem zwiększył się o 16,4% r/r.

Zmiany poszczególnych składowych zysku przed opodatkowaniem w stosunku rocznym zostały omówione poniżej w części „Rachunek zysków i strat Banku Zachodniego WBK S.A.”.

▶ Jednostki zależne

Łączny zysk przed opodatkowaniem konsolidowanych z Bankiem Zachodnim WBK S.A. spółek zależnych zwiększył się o 29,3% r/r pod wpływem wzrostu zyskowności Grupy SCB S.A. i spółki BZ WBK Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A.

▲ Grupa SCB S.A.

Wkład Grupy SCB S.A. do skonsolidowanego wyniku brutto Grupy Kapitałowej Banku Zachodniego WBK S.A. za 2017 r. osiągnął wartość 823,3 mln zł (uwzględniając wyłączenia transakcji wzajemnych i korekty konsolidacyjne) i był wyższy o 34,1% w skali roku w efekcie następujących zmian:

- Wzrost wyniku odsetkowego netto o 194,9 mln zł do 1 342,7 mln zł, odzwierciedlający wyższy poziom marży odsetkowej netto, systematyczny wzrost portfela kredytowego i korzystne zmiany zachodzące w jego strukturze (wzrost udziału produktów wysokomarżowych, tj. kredytów gotówkowych i kart kredytowych).
- Spadek wyniku z tytułu prowizji o 46,0 mln zł do 130,2 mln zł w efekcie obniżenia się przychodów ubezpieczeniowych oraz poniesienia jednorazowych kosztów prowizji partnerskich związanych z rozwojem sieci sprzedaży oraz przedłużeniem kontraktów z kluczowymi partnerami sprzedaży ratalnej.
- Lepszy o 70,9 mln zł ujemny wynik na odpisach z tytułu utraty wartości aktywów finansowych w wysokości 110,8 mln zł

▶ Składowe zysku Grupy Kapitałowej BZ WBK S.A. przed opodatkowaniem

▶ Dochody ogółem

Dochody ogółem Grupy Kapitałowej Banku Zachodniego WBK S.A. za 2017 r. wyniosły 7 763,6 mln zł i przekroczyły poziom poprzedniego roku o 2,1%. W ujęciu porównywalnym (tj. po wyłączeniu z okresu porównywalnego zysku w wysokości 316,1 mln zł powstałego w ramach transakcji

wynikający z wydłużenia okna odzysku do 60 miesięcy dla wszystkich produktów kredytowych oraz normalizacji zachowania portfela.

- Wzrost pozostałych przychodów operacyjnych do 58,0 mln zł, głównie w wyniku rozwiązania przedawnionej rezerwy operacyjnej (22 mln zł) oraz rezerw na sprawy sporne.
- Wzrost bazy kosztów operacyjnych o 40,9 mln zł do poziomu 576,0 mln zł w związku z wyższymi kosztami związanymi ze zmianą i rozwojem systemów IT oraz rozszerzeniem zakresu konsolidacji Grupy SCB S.A. o spółki PSA Finance Polska Sp. z o.o. i PSA Consumer Finance Polska Sp. z o.o. od 1 października 2016 r.

▲ Pozostałe spółki zależne

Zysk brutto spółki BZ WBK TFI S.A. (będącej następcą prawnym spółki BZ WBK AM S.A. po połączeniu) zwiększył się o 25,7% r/r, odzwierciedlając wysoką dynamikę dochodów z tytułu prowizji za zarządzanie aktywami napędzaną przez wzrost średniego poziomu marży i aktywów netto funduszy. Bardzo dobre wyniki BZ WBK TFI S.A. w zakresie zarządzania funduszami i utrzymująca się w ciągu roku koniunktura giełdowa wpłynęły na strukturę sprzedaży (m.in. wyższy udział akcji) i zapewniły stały dopływ aktywów, głównie do funduszy inwestujących w akcje i obligacje korporacyjne.

Łączny zysk przed opodatkowaniem spółek kontrolowanych przez BZ WBK Finanse Sp. z o.o. zmniejszył się o 12,1% r/r.

- Spółka BZ WBK Faktor Sp. z o.o. odnotowała spadek zysku brutto o 17,1% w skali roku (do 18,8 mln zł) z powodu niższego wyniku z tytułu odsetek (spowodowanego wzrostem kosztów finansowania działalności podstawowej) oraz umiarkowanego wzrostu odpisów netto z tytułu utraty wartości należności faktoringowych przy wyższym o 25% r/r poziomie ekspozycji kredytowych.
- Łączny zysk brutto spółek BZ WBK Leasing S.A., BZ WBK Finanse Sp. z o.o. i BZ WBK F24 zmniejszył się w skali roku o 10,2% do 60,5 mln zł pod wpływem wyższych odpisów z tytułu utraty wartości należności kredytowych oraz wzrostu kosztów finansowania portfela. Dynamiczny rozwój biznesu leasingowego skutkowało w tym okresie wzrostem portfela pracującego o 14% oraz przyrostem przychodów odsetkowych i prowizyjnych. Pomimo wzrostu odpisów, jakość portfela leasingowego pozostała na stabilnie wysokim poziomie.

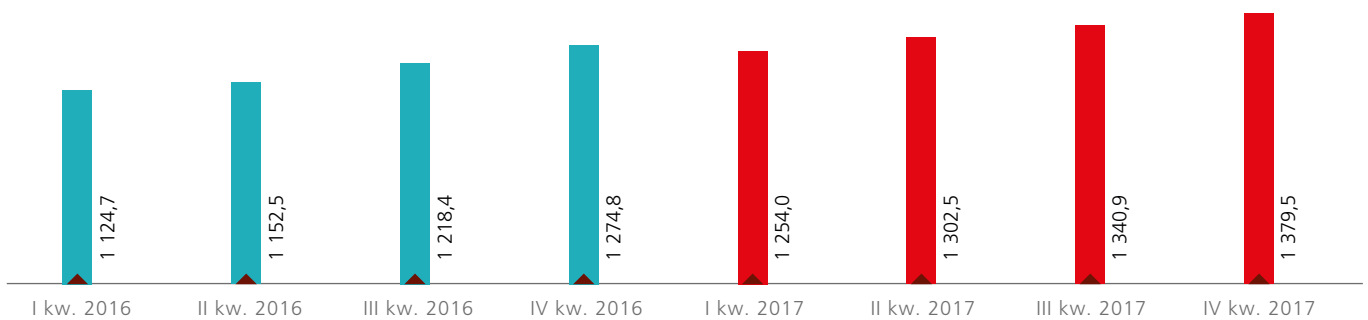
przejęcia Visa Europe Ltd. przez Visa Inc.), dochody ogółem zwiększyły się o 6,5% r/r.

▶ Wynik z tytułu odsetek

W 2017 r. wynik z tytułu odsetek osiągnął wartość 5 276,9 mln zł i zwiększył się o 10,6% r/r.

■ Wynik Grupy BZ WBK S.A. z tytułu odsetek w kolejnych kwartałach 2016 r. i 2017 r. (w mln zł)

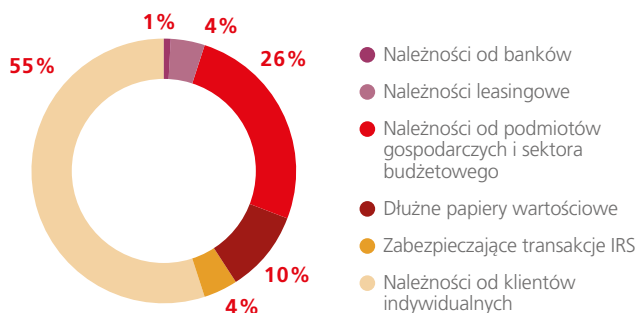

Grupa zwiększyła przychody z tytułu odsetek o 7,7% r/r do poziomu 6 529,3 mln zł, obniżając jednocześnie koszty odsetkowe o 3,0% r/r do wartości 1 252,4 mln zł.

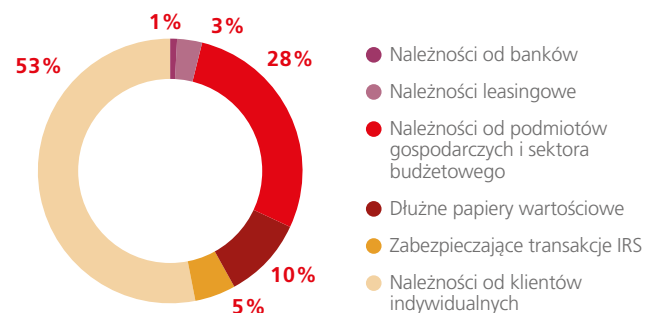
Tempo wzrostu przychodów odsetkowych stymulowały należności od klientów indywidualnych, należności leasingowe oraz dostępne do sprzedaży papiery wartościowe. Spowalniał je natomiast portfel operacji CIRS i IRS zabezpieczających przepływy pieniężne.

Tendencja spadkowa obserwowana po stronie kosztów odsetkowych utrzymywała się za sprawą depozytów od klientów indywidualnych i sektora przedsiębiorstw. Wyhamowały ją nieco rosnące koszty odsetkowe z tytułu emisji papierów wartościowych, depozytów of banków i sektora budżetowego oraz zobowiązań z tytułu sprzedanych instrumentów finansowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu.

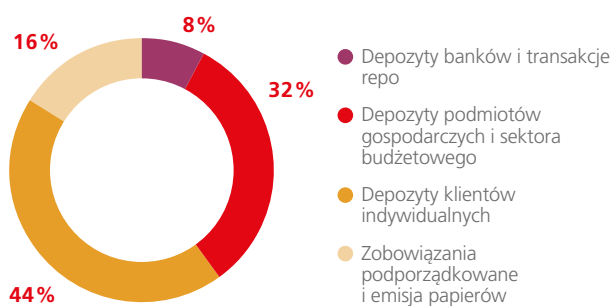
■ Struktura przychodów odsetkowych Grupy BZ WBK S.A. w 2017 r.

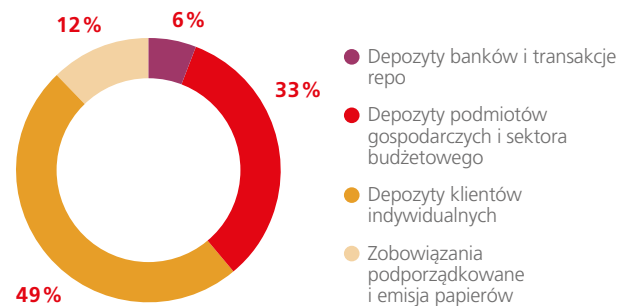
■ Struktura przychodów odsetkowych Grupy BZ WBK S.A. w 2016 r.

■ Struktura kosztów odsetkowych Grupy BZ WBK S.A. w 2017 r.

■ Struktura kosztów odsetkowych Grupy BZ WBK S.A. w 2016 r.

Skumulowana (roczna) marża odsetkowa netto Grupy Kapitałowej Banku Zachodniego WBK S.A. wzrosła z 3,68% w 2016 r. do 3,84% w 2017 r. Czynnikiem wspierającym wzrost marży był nieco wyższy średniokresowy poziom

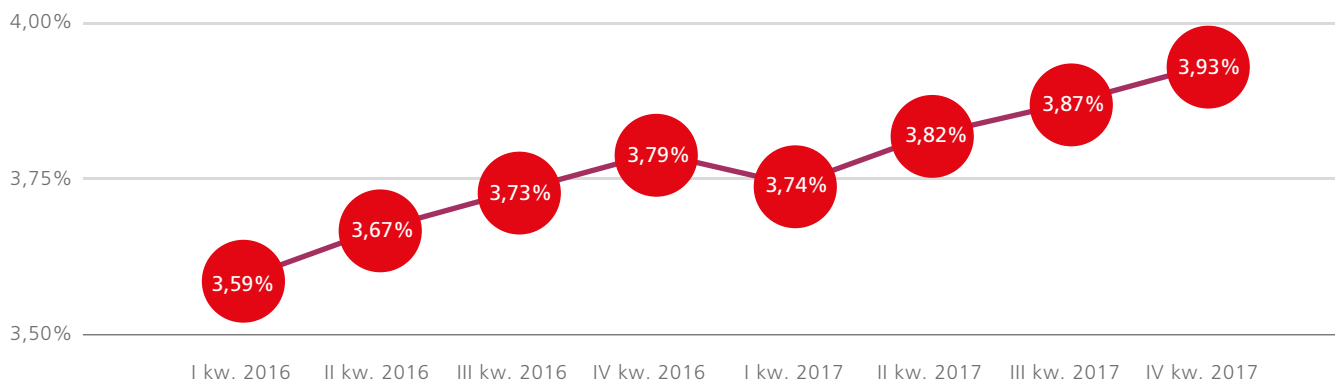
rynkowych stóp procentowych w 2017 r. Jednocześnie spadły koszty finansowania Grupy w efekcie optymalizacji źródeł finansowania i systematycznych działań dostosowawczych realizowanych w ramach oferty Grupy. Dzięki korzystnym

tendencjom sprzedażowym, stymulowanym przy pomocy narzędzi zwiększających jakość, dostępność i atrakcyjność oferty, Grupa odnotowała pożądane z punktu widzenia marży zmiany w zakresie kluczowych wolumenów biznesowych, w tym przyrost w stosunku rocznym należności od klientów indywidualnych (zwłaszcza kredytów gotówkowych), znaczące zwiększenie niskokosztowych środków bieżących ludności i podmiotów

gospodarczych oraz spadek depozytów terminowych z obu ww. segmentów.

W 2017 r. należności od klientów przyniosły średnioroczny przychód z tytułu odsetek nominalnych na poziomie 5,1% wobec 4,8% w 2016 r. Zobowiązania wobec klientów obciążone były średniorocznym nominalnym kosztem odsetkowym w wysokości 0,9% wobec 1,0% rok wcześniej.

■ Marża odsetkowa netto w kolejnych kwartałach lat 2016-2017 (zawiera punkty swapowe*)

* W kalkulacji marży odsetkowej netto Bank Zachodni WBK S.A. uwzględniła alokację punktów swapowych generowanych przez instrumenty pochodne wykorzystywane w procesie zarządzania płynnością. Nie uwzględniła natomiast przychodów odsetkowych z handlowego portfela dłużnych papierów wartościowych.

Po lekkim załamaniu w I kwartale 2017 r., kwartalna marża odsetkowa netto Grupy (annualizowana w ujęciu kwartalnym) wróciła do tendencji wzrostowej utrzymującej się od początku 2016 r. Wzrost marży w 2017 r. wspierały wyżej omówione czynniki, a zwłaszcza efektywny proces zarządzania parametrami oferty depozytowo-kredytowej Grupy oraz zmiany strukturalne.

► Wynik z tytułu prowizji

W 2017 r. wynik z tytułu prowizji wyniósł 2 013,1 mln zł i był wyższy w stosunku rocznym o 5,1%.

	w mln zł		
Wynik z tytułu prowizji Grupy BZ WBK S.A.	2017	2016	Zmiana r/r
E-Biznes i płatności ¹⁾	401,9	377,0	6,6%
Prowizje walutowe	346,1	320,0	8,2%
Obsługa rachunków i obrót pieniężny ²⁾	337,6	335,7	0,6%
Dystrybucja i zarządzanie aktywami	288,0	233,5	23,3%
Prowizje kredytowe ³⁾	206,8	199,1	3,9%
Prowizje ubezpieczeniowe ⁴⁾	196,0	244,8	-19,9%
Karty kredytowe	136,3	121,5	12,2%
Działalność maklerska	77,0	61,2	25,8%
Pozostałe prowizje ⁵⁾	23,4	21,9	6,8%
Razem	2 013,1	1 914,7	5,1%

1) Prowizje dot. płatności (zagranicznych, masowych, transferów Western Union, trade finance), kart debetowych, obsługi instytucji zewnętrznych oraz innych usług elektronicznych i telekomunikacyjnych.

2) Przychody prowizyjne z tytułu obsługi rachunków i obrotu pieniężnego zostały pomniejszone o analogiczne koszty, które w Nocie 7 „Skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Banku Zachodniego WBK S.A. za 2017 r.” zawarte są w pozycji „pozostałe” (0,7 mln zł za 2017 r. wobec 2,6 mln zł za 2016 r.).

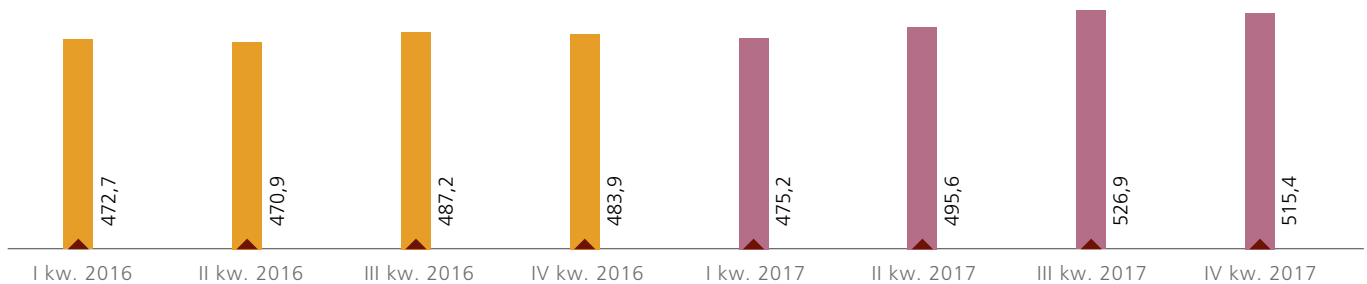
3) Dochody prowizyjne z działalności kredytowej, faktoringowej i leasingowej, które nie podlegają amortyzacji do dochodu odsetkowego. Linia obejmuje m.in. koszty pośrednictwa kredytowego.

4) Zgodnie z Ustawą z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej od 1 kwietnia 2016 r. obowiązuje ustawowy zakaz pobierania przez banki – działające w charakterze ubezpieczającego – wynagrodzenia z tytułu ubezpieczeń grupowych, np. kartowych.

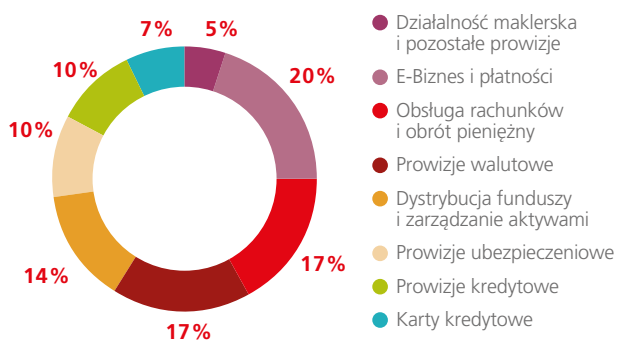
5) Prowizje z tytułu gwarancji i poręczeń, organizowania emisji i pozostałe.

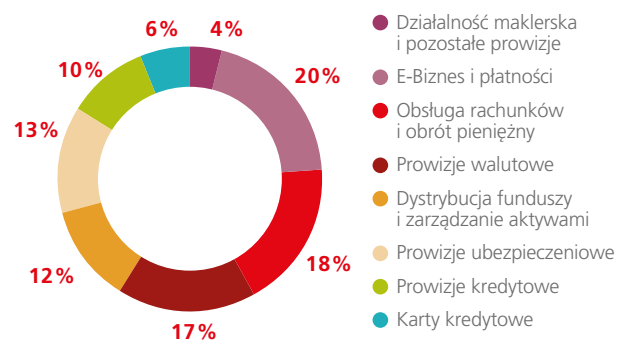
■ Wynik Grupy BZ WBK S.A. z tytułu prowizji w kolejnych kwartałach 2016 r. i 2017 r. (w mln zł)

■ Struktura wyniku Grupy BZ WBK S.A. z tytułu prowizji w 2017 r.

■ Struktura wyniku Grupy BZ WBK S.A. z tytułu prowizji w 2016 r.

Największy – w ujęciu procentowym – przyrost dochodów prowizyjnych netto w stosunku rocznym wygenerowały prowizje z działalności maklerskiej (+25,8% r/r), odzwierciedlając wzrost obrotów klientów Banku na rynku wtórnym w warunkach sprzyjającej koniunktury giełdowej (najwyższe od dłuższego czasu wyższy indeksów) i obsługę ofert na rynku pierwotnym.

Wyższe dochody prowizyjne za dystrybucję i zarządzanie aktywami (+23,3% r/r) są rezultatem wzrostu średnich aktywów netto funduszy inwestycyjnych pod zarządzaniem BZ WBK TFI S.A. (głównie subfunduszy akcyjnych, obligacji korporacyjnych i zrównoważonego wzrostu) dzięki osiąganym przez spółkę wynikom zarządzania oraz poprawie nastrojów inwestorów w porównaniu z poprzednim rokiem. Dodatkowo w 2017 r. zmieniła się struktura sprzedaży funduszy inwestycyjnych w kierunku rozwiązań wysokomarżowych, tj. akcyjnych lub z komponentem akcyjnym.

Kierunek zmiany dochodów prowizyjnych netto zagregowanych w linii „eBiznes i Płatności” (+6,6% r/r) zdeterminowała największa składowa, tj. dochody z wydawnictwa i obsługi kart debetowych, które zwiększyły się pod wpływem wzrostu bazy tych instrumentów (+6,2 r/r) oraz rosnącej ilości transakcji gotówkowych i bezgotówkowych dokonywanych z ich użyciem, a także w efekcie modyfikacji opłat i prowizji Banku Zachodniego WBK S.A. w obszarze usług kartowych dla klientów indywidualnych i firm (sierpień 2016 r.).

Poprawa dochodów z prowizji walutowych (+8,2% r/r) wynika ze wzrostu obrotów stanowiących pochodną kompleksowych

działań Grupy na rzecz wspierania handlu zagranicznego i rozwoju usług e-FX w ramach platformy iBiznes24.

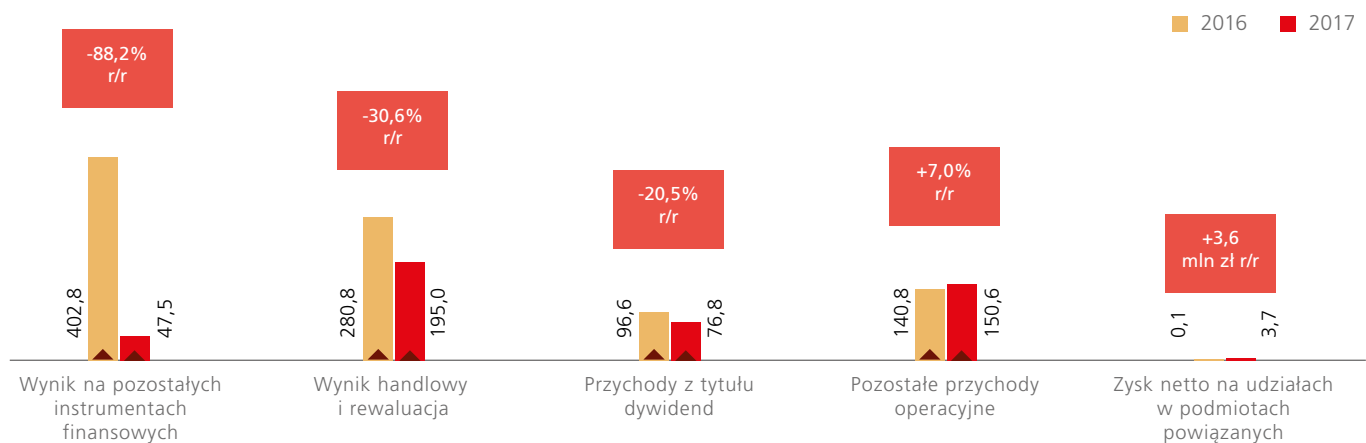
Wynik prowizyjny z tytułu wydawnictwa i obsługi kart kredytowych zwiększył się o 12,2% r/r w związku z wyższą o 4,1% r/r liczebnością połączonego portfela Banku Zachodniego WBK S.A. i SCB S.A., wzrostem transakcyjności tych instrumentów oraz ubiegłoroczną rewizją wybranych opłat i prowizji w ramach oferty kart kredytowych obu banków.

Niewielki wzrost dochodów netto z prowizji kredytowych (+3,9% r/r) to skutek istotnego zwiększenia jednorazowych kosztów pośrednictwa kredytowego związanych z utrzymaniem i rozwojem sieci sprzedaży SCB S.A. (+69,5% r/r), które częściowo zniwelowały wzrost przychodów prowizyjnych związanych z obsługą procesów kredytowych (+18,3% r/r).

Spadek o 19,9% r/r dochodów prowizyjnych netto z tytułu ubezpieczeń wynika z regulacji prawnych i nadzorczych dotyczących rynku bancassurance, w ramach których od 1 kwietnia 2016 r. obowiązuje ustawowy zakaz pobierania przez banki – działające w charakterze ubezpieczającego – wynagrodzenia z tytułu ubezpieczeń grupowych, np. kartowych (Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej). Jednocześnie zmniejszył się wskaźnik pokrycia kredytów ubezpieczeniami.

► Pozostałe przychody Grupy

■ Składowe pozostałych przychodów Grupy BZ WBK S.A. (w mln zł) w 2016 r. i 2017 r.

Zaprezentowane wyżej „pozostałe przychody Grupy” wyniosły łącznie 473,6 mln zł i zmniejszyły się o 48,6% r/r. W ujęciu porównywalnym (tj. z pominięciem wpływu jednorazowej transakcji z 2016 r.), spadek wyniósł 21,7% r/r.

▲ Wynik handlowy i rewaluacja („wynik handlowy”)

Wynik handlowy Grupy Kapitałowej Banku Zachodniego WBK S.A. w 2017 r. był dodatni i wyniósł 195,0 mln zł, co oznacza spadek w stosunku rocznym o 30,6%.

Na rynku pochodnych instrumentów finansowych oraz walutowych operacji międzybankowych Grupa wypracowała zysk w wysokości 153,0 mln zł wobec 254,4 mln zł w 2016 r. Ww. komponent wyniku handlowego nie uwzględnia dochodu odsetkowego z transakcji CIRS i IRS desygnowanych jako instrumenty zabezpieczające w rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych (224,4 mln zł za 2017 r. wobec 274,2 mln zł za 2016 r.), które ujmowane są w „przychodach z tytułu odsetek”.

Pozostałe handlowe dochody walutowe wyniosły 43,7 mln zł i zwiększyły się o 23,5 mln zł r/r.

Operacje dłużnymi i kapitałowymi papierami wartościowymi przyniosły łączną stratę na poziomie 1,7 mln zł wobec zysku w wysokości 6,2 mln zł w okresie porównywalnym.

▲ Wynik na pozostałych instrumentach finansowych

Wynik na pozostałych instrumentach finansowych zmniejszył się w skali roku o 88,2% do poziomu 47,5 mln zł.

W 2017 r. zysk na sprzedaży dostępnych do sprzedaży instrumentów kapitałowych wyniósł 26,4 mln zł, w tym 13,5 mln zł pochodzi ze sprzedaży wszystkich akcji spółki PBG S.A., 10,8 mln zł reprezentuje sprzedaż całego udziału w spółce Polimex-Mostostal S.A., a 2,1 mln zł dotyczy sprzedaży całości posiadanego pakietu akcji GPW w Warszawie S.A. z portfela inwestycji kapitałowych Banku Zachodniego WBK S.A. Analogiczny zysk w okresie porównywalnym osiągnął wartość 317,8 mln zł, z czego

316,1 mln zł reprezentuje łączne wynagrodzenie BZ WBK S.A. i SCB S.A. z tytułu rozliczenia transakcji przejęcia Visa Europe Ltd. przez Visa Inc., obejmujące płatność gotówkową, akcje uprzywilejowane i płatność odroczoną.

Zysk na sprzedaży dostępnych do sprzedaży instrumentów dłużnych (głównie obligacji skarbowych i obligacji bankowych BGK) osiągnął wartość 20,8 mln zł, co oznacza spadek o 72,4 mln zł r/r. Decyzje w zakresie wielkości i struktury portfela dostępnych do sprzedaży dłużnych papierów wartościowych determinuje szereg czynników wewnętrznych i zewnętrznych, w tym dostępność papierów, przewidywania dot. rozwoju cyklu zmian stóp procentowych oraz wahania krzywych rentowności. Proces zarządzania terminami zapadalności portfela jest na bieżąco dostosowywany do warunków rynkowych i uwzględnia przyjęte przez Grupę cele w zakresie zarządzania ryzykiem i płynnością.

▲ Zysk na udziałach w podmiotach powiązanych

Skonsolidowany rachunek zysków i strat za 2017 r. zawiera zysk na udziałach w podmiotach powiązanych w wysokości 3,7 mln zł powstały z rozliczenia likwidacji spółki AKB Marketing Services Sp. z o.o. w likwidacji, wchodzącej w skład Grupy SCB S.A. do czasu wykreślenia z KRS.

▲ Dywidendy

W 2017 r. Grupa wykazała przychód z tytułu dywidend w wysokości 76,8 mln zł, tj. o 19,8 mln zł mniej niż w analogicznym okresie poprzedniego roku w związku z niższym poziomem dywidend pochodzących ze spółek z Grupy Aviva wchodzących w skład portfela inwestycji kapitałowych.

▲ Pozostałe przychody operacyjne

Pozostałe przychody operacyjne osiągnęły wartość 150,6 mln zł i przekroczyły poziom 2016 r. o 7% r/r.

W skali roku istotnie wzrosły rozwiązania rezerw na zobowiązania sporne (+192,0% r/r), obejmujące przedawnioną rezerwę operacyjną SCB S.A. w wysokości 22 mln zł. Dodatkowo w 2017 r.

wyodrębnione zostały kwestie sporne Banku Zachodniego WBK S.A. w wysokości 24,2 mln zł, które zakwalifikowano jako przychód operacyjny w oparciu o stosowne rozstrzygnięcia prawne.

Zwiększyły się również przychody ze sprzedaży usług (+30,2% r/r) oraz wynik z tytułu sprzedaży/likwidacji składników majątku trwałego i aktywów do zbycia (+72,8% r/r) dotyczący głównie nieruchomości Banku.

Ww. zwiększenia zostały zneutralizowane przez spadek o 53,8 mln zł r/r zwrotów opłat na rzecz BFG z powodu zmiany sposobu ujmowania takich przychodów (jako przychody z tytułu prowizji) w związku z wejściem w życie Ustawy z dnia 10 czerwca 2016 r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów i przymusowej restrukturyzacji, wprowadzającej nową metodologię naliczania składek przez BFG.

▶ Odpisy z tytułu utraty wartości

	w mln zł		
Odpisy Grupy BZ WBK S.A. z tytułu utraty wartości należności kredytowych	2017	2016	Zmiana r/r
Odpis na poniesione zidentyfikowane straty (indywidualne i portfelowe)	(668,2)	(828,2)	-19,3%
Odpis na poniesione niezidentyfikowane straty (IBNR)	(65,4)	(27,0)	142,2%
Przychód z tytułu należności odzyskanych	43,5	45,2	-3,8%
Odpis na kredytowe zobowiązania pozabilansowe	(0,4)	25,4	–
Razem	(690,5)	(784,6)	-12,0%

W 2017 r. obciążenie rachunku zysków i strat Grupy Kapitałowej Banku Zachodniego WBK S.A. z tytułu odpisów związanych z utratą wartości należności kredytowych zmniejszyło się o 12,0% r/r do 690,5 mln zł, w tym odpisy Grupy SCB S.A. wyniosły 110,8 mln zł wobec 181,8 mln zł rok wcześniej.

Odpis na poniesione zidentyfikowane straty (indywidualne i portfelowe) za 2017 r. wyniósł 668,2 mln zł i zmniejszył się o 19,3% r/r przy solidnym wzroście portfela należności kredytowych Grupy, który w części pochodzącej od przedsiębiorstw i sektora publicznego (z należnościami faktoringowymi) zwiększył się o 5,8% r/r, w części detalicznej o 2,7% r/r, a w zakresie należności leasingowych o 12,3% r/r. W porównaniu z 2016 r. zmniejszyły się przede wszystkim odpisy aktualizacyjne na należności od podmiotów gospodarczych oceniane indywidualnie oraz na należności od klientów indywidualnych oceniane portfelowo.

Odpis na poniesione niezidentyfikowane straty (IBNR) wyniósł 65,4 mln zł i zwiększył się o 142,2% r/r w związku z niską bazą okresie porównywalnym.

W ciągu 2017 r. Bank Zachodni WBK S.A. sprzedał niepracujący portfel wymagalnych wierzytelności o wartości 1 088,2 mln zł

wobec 1 383,6 mln zł w okresie porównywalnym (w tym kapitał kredytowy o wartości odpowiednio 1 008,0 mln zł i 1 281,4 mln zł), co w obu okresach miało dodatni wpływ na wynik finansowy brutto w wysokości odpowiednio 172,7 mln zł i 103,9 mln zł. Sprzedane wierzytelności obejmowały należności od klientów indywidualnych i podmiotów gospodarczych.

SCB S.A. przeprowadził sprzedaż spisanego portfela pożyczek gotówkowych, kredytów ratalnych i hipotecznych, kart kredytowych i kredytów samochodowych o wartości 382,7 mln zł, osiągając zysk przed opodatkowaniem w wysokości 51,5 mln zł. Analogiczna transakcja sprzedaży z poprzedniego roku dotyczyła spisanych portfeli kredytowych o łącznej wartości 326,6 mln zł i przyniosła 51,9 mln zł zysku brutto.

Zmiany w wielkości i strukturze odpisów aktualizujących odzwierciedlają ostrożnościowe podejście Grupy Kapitałowej Banku Zachodniego WBK S.A. do zarządzania ryzykiem kredytowym.

Wskaźnik kredytów niepracujących Grupy Kapitałowej Banku Zachodniego WBK S.A. uległ znacznej poprawie, obniżając się z poziomu 6,6% na koniec grudnia 2016 r. do 5,8% na koniec grudnia 2017 r. Jednocześnie poprawił się wskaźnik kosztu ryzyka, osiągając wartość 0,63% za 2017 r. wobec 0,75% za 2016 r.

▶ Koszty ogółem

	w mln zł		
Koszty ogółem Grupy BZ WBK S.A.	2017	2016	Zmiana r/r
Koszty pracownicze i koszty działania, w tym:	(2 939,4)	(2 935,2)	0,1%
– Koszty pracownicze	(1 562,6)	(1 510,3)	3,5%
– Koszty działania	(1 376,8)	(1 424,9)	-3,4%
Amortyzacja	(318,9)	(277,2)	15,0%
Pozostałe koszty operacyjne	(114,1)	(155,3)	-26,5%
Koszty ogółem	(3 372,4)	(3 367,7)	0,1%

W 2017 r. całkowite koszty Grupy Kapitałowej Banku Zachodniego WBK S.A. osiągnęły poziom 3 372,4 mln zł i były stabilne w porównaniu z poprzednim rokiem (+0,1% r/r), pomimo znacznych obciążeń kosztowych z tytułu realizacji projektów transformacyjnych wynikających ze strategii, wymogów biznesu i regulacji prawnych.

W analizowanym okresie odnotowano wyższe koszty pracownicze (+3,5% r/r) oraz odpisy amortyzacyjne (+15% r/r) związane z rozwojem i rozbudową infrastruktury IT. Powstałe przyrosty w całości zrównoważył spadek kosztów działania (-3,4% r/r) oraz pozostałych kosztów operacyjnych (-26,5% r/r), odzwierciedlając niższy poziom opłat ponoszonych na rzecz regulatorów rynku oraz redukcję rezerw na zobowiązania sporne.

W ujęciu porównywalnym, tj. po wyeliminowaniu z dochodów ogółem za 2016 r. zysku z jednorazowej transakcji na udziałach kapitałowych, wskaźnik efektywności kosztowej Grupy poprawił się z 46,2% w 2016 r. do 43,4% w 2017 r.

► Koszty pracownicze

Koszty pracownicze Grupy Kapitałowej Banku Zachodniego WBK S.A. za 2017 r. zamknęły się kwotą 1 562,6 mln zł, co oznacza wzrost o 3,5% w skali roku. Udział Grupy SCB S.A. w skonsolidowanych kosztach pracowniczych wyniósł 243,8 mln zł i był wyższy w stosunku rocznym o 5,9% w związku z rozszerzeniem zakresu konsolidacji Grupy SCB S.A. o spółki PSA Finance Polska Sp. z o.o. i PSA Consumer Finance Polska Sp. z o.o. od 1 października 2016 r.

Kluczowe pozycje skonsolidowanych kosztów pracowniczych, tj. wynagrodzenia i premie oraz narzuty na wynagrodzenia wyniosły łącznie 1 510,0 mln zł i zwiększyły się w stosunku rocznym o 4,0% wskutek wzrostu przeciętnego zatrudnienia w Grupie oraz wyższych płac i premii pracowniczych po rewizji wynagrodzeń (II poł. 2017 r.) i schematów premiovych (2017 r.).

Pomimo spadku stanu zatrudnienia w stosunku rocznym, przeciętne zatrudnienie zwiększyło się, ponieważ przez większą część 2016 r. baza kadrowa Grupy Kapitałowej Banku Zachodniego WBK S.A. nie obejmowała pracowników Multikanałowego Centrum Komunikacji (działającego do września 2016 r. na zasadzie outsourcingu) oraz spółek PSA Finance Polska Sp. z o.o. i PSA Consumer Finance Polska Sp. z o.o., nad którymi SCB S.A. przejął kontrolę z dniem 1 października 2016 r.

► Koszty działania

W 2017 r. koszty działania Grupy Kapitałowej Banku Zachodniego WBK S.A. zmniejszyły się o 3,4% r/r i wyniosły 1 376,8 mln zł, w tym koszty Grupy SCB S.A. wzrosły o 8,6% r/r do 270,3 mln zł, głównie pod wpływem eksploatacji systemów informatycznych oraz kosztów marketingu i reprezentacji.

W analizowanym okresie odnotowano spadek skonsolidowanych kosztów na rzecz regulatorów rynku (tj. o 20,3% r/r do 224,2 mln zł) w związku z niewystąpieniem w 2017 r. zobowiązań płatniczych z tytułu uczestnictwa Banku Zachodniego WBK S.A. i SCB S.A. w systemie gwarantowania depozytów (13,5 mln zł w 2016 r.) oraz niższym poziomem składek wniesionych przez oba banki na prowadzony przez BFG fundusz gwarancyjny oraz fundusz przymusowej restrukturyzacji banków (211 mln zł w 2017 r. wobec 252,4 mln zł w 2016 r.).

Istotnie niższy poziom kosztów marketingu i reprezentacji (-8,7% r/r) w 2017 r. wynika z mniejszej ilości szeroko zakrojonych przedsięwzięć marketingowych zrealizowanych przez Bank Zachodni WBK S.A. W analizowanym okresie przeprowadzono masową kampanię kredytu konsolidacyjnego oraz Konta Jakie Chcesz, natomiast w roku poprzednim odbyły się cztery duże kampanie reklamowe.

Renegocjacja kontraktów w zakresie dzierżawy łączy oraz usług transmisji przyniosła znaczne oszczędności w kosztach transmisji danych (-21,0% r/r), a działania racjonalizujące sieć oddziałów Banku ograniczyły koszty utrzymania i wynajmu budynków (-2,0% r/r). Spadek kosztów remontu maszyn (-19,2% r/r) to głównie efekt wysokiej bazy związanej z oddaniem do użytku i wyposażeniem nowego budynku Centrum Wsparcia Biznesu Banku Zachodniego WBK S.A. w Poznaniu w 2016 r.

Zwiększenia w bazie kosztowej były konsekwencją licznych przedsięwzięć biznesowych i rozwojowych, w tym projektów informatycznych Grupy SCB S.A. ujętych w kosztach eksploatacji systemów informacyjnych (+7,9% r/r), projektów strategicznych zwiększających koszty konsultacji i doradztwa (+8,6% r/r), a także mailingowych kampanii informacyjnych nt. nowego Konta Jakie Chcesz odpowiedzialnych za wzrost opłat pocztowych i telekomunikacyjnych (+10,1% r/r).

► Podatek od instytucji finansowych

Zgodnie z Ustawą o podatku od niektórych instytucji finansowych aktywa banków powyżej 4 mld zł podlegają opodatkowaniu wg stawki miesięcznej 0,0366%. W związku z terminem wejścia w życie ww. przepisów, tj. 1 lutego 2016 r., w 2017 r. podatek objął okres dłuższy o jeden miesiąc, co zwiększyło obciążenie rachunku zysków i strat o 36,6 mln zł w skali roku do kwoty 423,8 mln zł.

► Efektywna stopa podatkowa

Efektywna stopa podatkowa za 2017 r. wyniosła 24,5% wobec 23,6% w poprzednim roku w rezultacie zmiany przepisów regulujących kwalifikację podatkową kosztów ponoszonych na rzecz BFG, a także wyższej straty poniesionej na sprzedaży wierzycielności kredytowych oraz większego obciążenia Grupy z tytułu podatku bankowego, które to pozycje nie stanowią kosztu uzyskania przychodu.

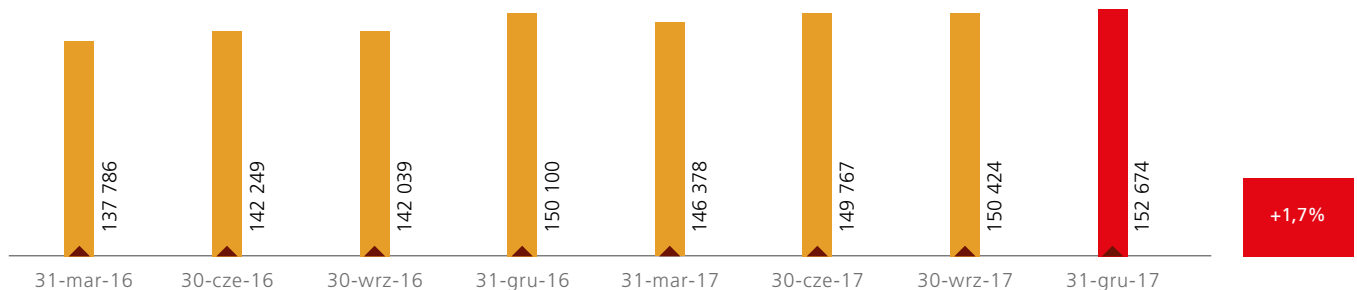
2. Sprawozdanie z sytuacji finansowej Grupy Kapitałowej Banku Zachodniego WBK S.A.

► Skonsolidowane aktywa

Według stanu na dzień 31 grudnia 2017 r. aktywa ogółem Grupy Kapitałowej Banku Zachodniego WBK S.A. wyniosły 152 674,4 mln zł, co oznacza wzrost w skali roku o 1,7%. Wielkość i strukturę sprawozdania z sytuacji finansowej Grupy

determinuje jednostka dominująca, której udział w całości skonsolidowanych aktywów stanowi 87,0% w porównaniu z 87,6% na koniec grudnia 2016 r.

■ Aktywa razem Grupy BZ WBK S.A. na koniec kolejnych kwartałów 2016 r. i 2017 r. (w mln zł)

► Składniki skonsolidowanych aktywów w ujęciu analitycznym

Składniki aktywów Grupy BZ WBK S.A. (ujęcie analityczne)	Struktura				Zmiana
	31.12.2017		31.12.2016		
	1	2	3	4	
Należności od klientów ¹⁾	107 839,9	70,6%	103 068,5	68,7%	4,6%
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	28 415,8	18,6%	29 307,9	19,5%	-3,0%
Gotówka i operacje z bankami centralnymi	4 146,2	2,7%	4 775,7	3,2%	-13,2%
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu i pochodne instrumenty zabezpieczające	3 634,1	2,4%	3 248,6	2,2%	11,9%
Rzeczowy majątek trwały, wartości niematerialne i wartość firmy	3 133,1	2,1%	3 053,6	2,0%	2,6%
Należności od banków ²⁾	2 136,5	1,4%	3 513,3	2,3%	-39,2%
Pozostałe aktywa ³⁾	3 368,8	2,2%	3 132,1	2,1%	7,6%
Razem	152 674,4	100,0%	150 099,7	100,0%	1,7%

1) Należności od klientów uwzględniają odpis aktualizacyjny z tytułu utraty wartości. Nie zawierają należności z tytułu transakcji z przyrzeczeniem odkupu, które ujmowane są w pozostałych aktywach, a w pełnej wersji sprawozdań finansowych prezentowane są w odrębnej linii razem z analogicznymi należnościami od banków.

2) Należności od banków nie zawierają należności z tytułu transakcji z przyrzeczeniem odkupu, które ujmowane są tutaj w pozostałych aktywach.

3) Pozostałe aktywa obejmują następujące pozycje pełnej wersji sprawozdania: inwestycje w podmioty stowarzyszone, aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego netto, aktywa zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży i pozostałe aktywa.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2017 r. skonsolidowane należności netto od klientów wyniosły 107 839,9 mln zł i wzrosły o 4,6% r/r dzięki efektom akcji kredytowej skierowanej do klientów indywidualnych i podmiotów gospodarczych. Grupa

SCB S.A. wniosła do tej linii 14 331,4 mln zł (po uwzględnieniu transakcji wzajemnych i korekt konsolidacyjnych), tj. o 3,8% więcej niż na koniec 2016 r.

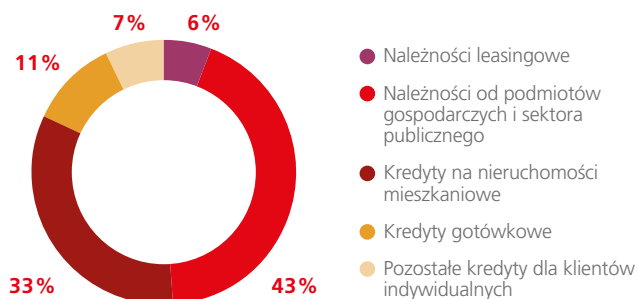
W zaprezentowanym wyżej sprawozdaniu z sytuacji finansowej wyraźne zwiększenie odnotowano również w zagregowanej linii „aktywa finansowe przeznaczone do obrotu i pochodne instrumenty zabezpieczające” (+11,9% r/r), co jest głównie efektem rozbudowy handlowego portfela obligacji. Wzrost agregatu „rzeczowy majątek trwały, wartości niematerialne i prawne i wartość firmy” (+2,6% r/r) to efekt powstania wartości firmy w wysokości 23,5 mln zł z rozliczenia przejęcia przez SCB S.A. kontrolnego udziału w PSA Finance Polska Sp. z o.o. oraz zwiększenia pozostałych składowych na skutek nakładów inwestycyjnych i działań rozwojowych związanych z transformacją Grupy.

W ramach bieżącego zarządzania płynnością Grupy spadło saldo środków bieżących złożonych w NBP oraz na rynku międzybankowym, obniżając poziom „gotówki i operacji z bankami centralnymi” o 13,2% r/r oraz „należności od banków” o 39,2% r/r. Wartość dostępnych do sprzedaży aktywów finansowych zmniejszyła się o 3,0% r/r w związku z niższym udziałem bonów NBP w portfelu papierów dłużnych. Partycypacja Grupy SCB S.A. wyniosła w tej pozycji 2 608,4 mln zł, co oznacza spadek o 11,9% r/r.

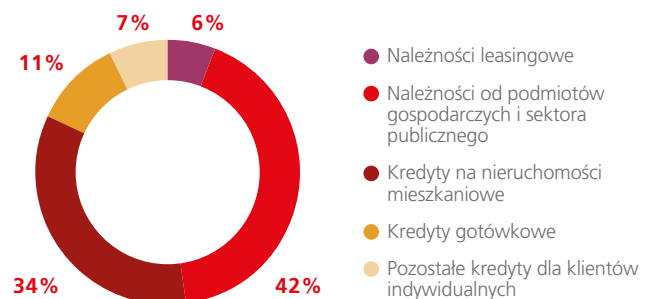
■ PORTFEL KREDYTOWY GRUPY KAPITAŁOWEJ BANKU ZACHODNIEGO WBK S.A.

Składniki aktywów Grupy BZ WBK S.A. (ujęcie analityczne)	w mln zł		
	31.12.2017	31.12.2016	Zmiana
	1	2	1/2
Należności od klientów indywidualnych	57 822,4	56 291,4	2,7%
Należności od podmiotów gospodarczych i sektora publicznego	48 005,2	45 375,7	5,8%
Należności z tytułu leasingu finansowego	6 849,0	6 098,5	12,3%
Pozostałe	9,4	181,8	-94,8%
Razem	112 686,0	107 947,4	4,4%

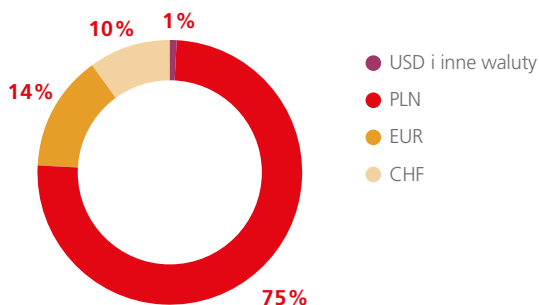
■ Struktura produktowa skonsolidowanych należności od klientów na 31.12.2017 r.

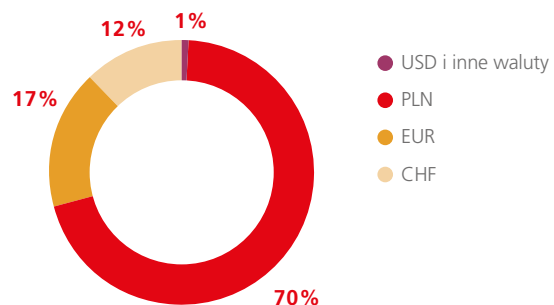
■ Struktura produktowa skonsolidowanych należności od klientów na 31.12.2016 r.

■ Struktura walutowa skonsolidowanych należności od klientów na 31.12.2017 r.

■ Struktura walutowa skonsolidowanych należności od klientów na 31.12.2016 r.

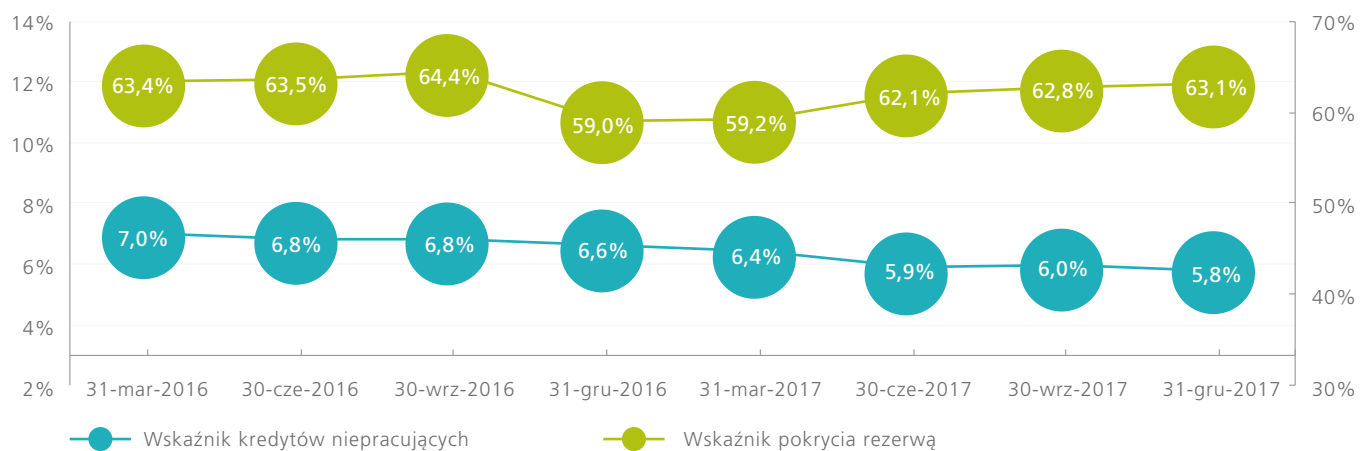

Na dzień 31 grudnia 2017 r. skonsolidowane należności brutto od klientów wyniosły 112 686,0 mln zł i w porównaniu z końcem poprzedniego roku wzrosły o 4,4% r/r. Eliminując wpływ zmian kursów walutowych, wzrost ten wyniósł 4,6% r/r.

Należności od klientów indywidualnych zwiększyły się o 2,7% r/r, osiągając na koniec grudnia 2017 r. wartość 57 822,4 mln zł. Największą ich składową są kredyty na nieruchomości mieszkaniowe, które w skali roku odnotowały wzrost o 0,8% do kwoty 37 293,3 mln zł, w tym portfel Banku Zachodniego WBK S.A. wzrósł o 3,1%, a portfel SCB zmniejszył się o 17%. Na drugiej pozycji pod względem wartości plasuje się portfel kredytów gotówkowych, który zwiększył się o 9,4% r/r do poziomu 13 051,3 mln zł.

Należności od podmiotów gospodarczych i sektora publicznego wyniosły 48 005,2 mln zł i były wyższe o 5,8% głównie za sprawą akcji kredytowej adresowanej do MŚP i dużych klientów korporacyjnych. Należności z tytułu leasingu finansowego, obejmujące portfel BZ WBK Leasing S.A., Santander Consumer Multirent Sp. z o.o. i PSA Finance Polska Sp. z o.o. wyniosły 6 849,0 mln zł i zwiększyły się o 12,3%, głównie pod wpływem tempa sprzedaży w segmencie maszyn i urządzeń. Oferowane przez spółkę BZ WBK Leasing S.A. pożyczki na maszyny i pojazdy dla firm, które na koniec grudnia 2017 r. wyniosły 2 027,7 mln zł (wobec 1 642,4 mln zł na koniec grudnia 2016 r.), prezentowane są poza portfelem leasingowym jako należności od podmiotów gospodarczych.

■ Wskaźniki jakości należności kredytowych w poszczególnych kwartałach 2016 r. i 2017 r.

Na 31 grudnia 2017 r. niepracujące (objęte utratą wartości) należności od klientów stanowiły 5,8% portfela brutto Grupy Kapitałowej Banku Zachodniego WBK S.A. wobec 6,6% rok

wcześniej. Wskaźnik pokrycia odpisem aktualizującym należności objętych utratą wartości wyniósł 63,1% w porównaniu z 59,0% na dzień 31 grudnia 2016 r.

■ SKONSOLIDOWANE ZOBOWIĄZANIA I KAPITAŁY W UJĘCIU ANALITYCZNYM

Składniki zobowiązań i kapitałów Grupy BZ WBK S.A. (ujęcie analityczne)	Struktura				Zmiana 1/3
	31.12.2017		31.12.2016		
	1	2	3	4	
Zobowiązania wobec klientów ¹⁾	111 481,1	73,0%	112 522,5	75,0%	-0,9%
Zobowiązania podporządkowane i z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	7 384,4	4,9%	5 969,6	4,0%	23,7%
Zobowiązania wobec banków ¹⁾	2 783,1	1,8%	2 561,3	1,7%	8,7%
Zobowiązania z tytułu transakcji z przyrzeczeniem odkupu	2 650,9	1,7%	1 632,6	1,1%	62,4%
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu i pochodne instrumenty zabezpieczające	1 816,5	1,2%	3 832,4	2,5%	-52,6%
Pozostałe pasywa ²⁾	3 214,8	2,1%	2 562,8	1,7%	25,4%
Kapitały razem	23 343,6	15,3%	21 018,5	14,0%	11,1%
Razem	152 674,4	100,0%	150 099,7	100,0%	1,7%

1) Zobowiązania wobec klientów i banków nie uwzględniają zobowiązań z tytułu transakcji z przyrzeczeniem odkupu, które ujęte są w odrębnej linii sprawozdania z sytuacji finansowej.

2) Pozostałe pasywa obejmują zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego, rezerwy i pozostałe zobowiązania.

W całkowitych zobowiązaniach skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej Grupy Kapitałowej Banku Zachodniego WBK S.A. na dzień 31 grudnia 2017 r. istotne zmiany w porównaniu z końcem 2016 r. zaszły w ramach zagregowanej linii „zobowiązania podporządkowane i z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych”, która w 2017 r. wzrosła o 23,7% r/r w wyniku przeprowadzonych w ciągu roku emisji papierów wartościowych. Udział w tej pozycji Grupy SCB S.A. wyniósł 3 955,5 mln zł i zwiększył się o 5,6% r/r.

W analizowanym okresie Bank Zachodni WBK S.A. przeprowadził trzy emisje Bankowych Papierów Wartościowych (BPW) na łączną kwotę 1 420,0 mln zł (wg wartości nominalnej) w ramach programu emisji oraz emisję długu podporządkowanego w formie zielonych obligacji w nominalnej kwocie 137,1 mln euro. Spółka BZ WBK Faktor S.A. wyemitowała obligacje o wartości nominalnej 700 mln zł, a Bank SCB S.A. o wartości nominalnej 873,5 mln zł w ramach programu emisji dłużnych papierów wartościowych z gwarancją Santander Consumer Finance S.A.

W 2017 r. Bank Zachodni WBK S.A. dokonał wykupu w terminie zapadalności obligacji i bankowych papierów wartościowych na łączną kwotę 1 430 mln zł, natomiast Bank SCB S.A. na kwotę 665 mln zł.

W ramach analizowanego agregatu – na podstawie decyzji KNF – nastąpiło przekwalifikowanie dwóch emisji dziesięcioletnich obligacji Banku Zachodniego WBK S.A. o wartości nominalnej 120,0 mln euro (wyemitowanych w dniu 2 grudnia 2016 r.) i 137,1 mln euro (zielone obligacje wyemitowane 22 maja 2017 r.) ze zobowiązań z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych na zobowiązania podporządkowane.

Istotny wzrost odnotowały ponadto zobowiązania z tytułu transakcji z przyrzeczeniem odkupu (+62,4% r/r) stymulowany przez transakcje zawarte z klientami Banku Zachodniego WBK S.A.

W porównaniu z końcem 2016 r. tendencję spadkową wykazały „zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu i pochodne instrumenty zabezpieczające”, które zmniejszyły się o 52,6% r/r pod wpływem transakcji zabezpieczających oraz transakcji swap na stopę procentową. Zobowiązania wobec banków uległy redukcji o 8,7% r/r, natomiast zobowiązania wobec klientów pozostały na poziomie zbliżonym do osiągniętego rok wcześniej (-0,9% r/r).

Kapitały razem Grupy Kapitałowej Banku Zachodniego WBK S.A. wzrosły o 11,1 %, powiększone o zysk bieżącego okresu oraz całość zysku za 2016 r. zatrzymaną przez Bank zgodnie ze wytycznymi regulatora.

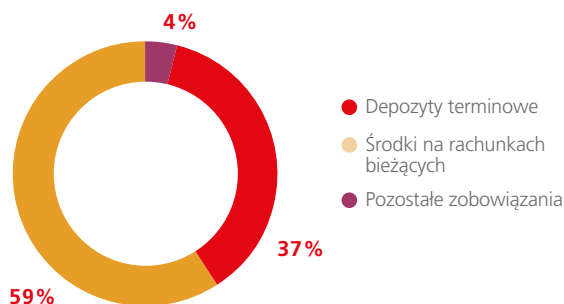
■ BAZA DEPOZYTOWA GRUPY KAPITAŁOWEJ BANKU ZACHODNIEGO WBK S.A.

	w mln zł		
	31.12.2017	31.12.2016	Zmiana
Zobowiązania Grupy BZ WBK S.A. wobec klientów	1	2	1/2
Należności od klientów indywidualnych	64 987,7	63 547,9	2,3%
Należności od podmiotów gospodarczych i sektora publicznego	46 493,4	48 974,6	-5,1%
Razem	111 481,1	112 522,5	-0,9%

Skonsolidowane zobowiązania wobec klientów były relatywnie stabilne w stosunku rocznym (-0,9% r/r) i na koniec grudnia 2017 r. wyniosły 111 481,1 mln zł, z czego 8 148,6 mln zł

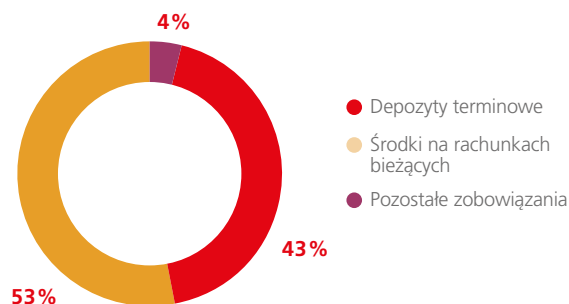
(po uwzględnieniu transakcji wzajemnych) dotyczy Grupy SCB S.A. (8 224,7 mln zł na koniec grudnia 2016 r.).

■ Struktura skonsolidowanych zobowiązań wobec klientów na 31.12.2017 r.

W 2017 r. zarządzanie produktami depozytowymi koncentrowało się na zwiększaniu siły relacji klientów depozytowych oraz

■ Struktura skonsolidowanych zobowiązań wobec klientów na 31.12.2016 r.

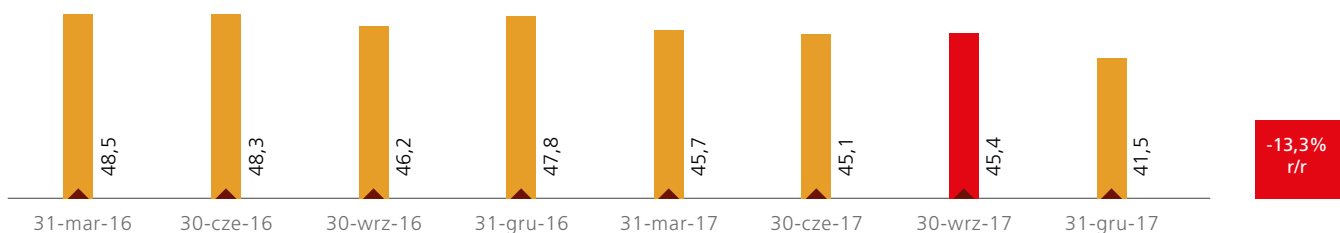
modelowaniu wielkości i struktury depozytów poprzez optymalizację oferty. W ciągu roku sukcesywnie wzrastały

niskooprocentowane środki na rachunkach bieżących i oszczędnościowych, a zmniejszały się salda na lokatach terminowych. Z uwagi na rekordowo niski poziom stóp procentowych i poprawę koniunktury na rynku giełdowym klienci w większym zakresie niż w poprzednim roku korzystali z rozwiązań oferowanych przez Grupę w ramach oferty funduszy inwestycyjnych. W konsekwencji obserwowano wzmożony przepływ depozytów do funduszy inwestycyjnych zarządzanych

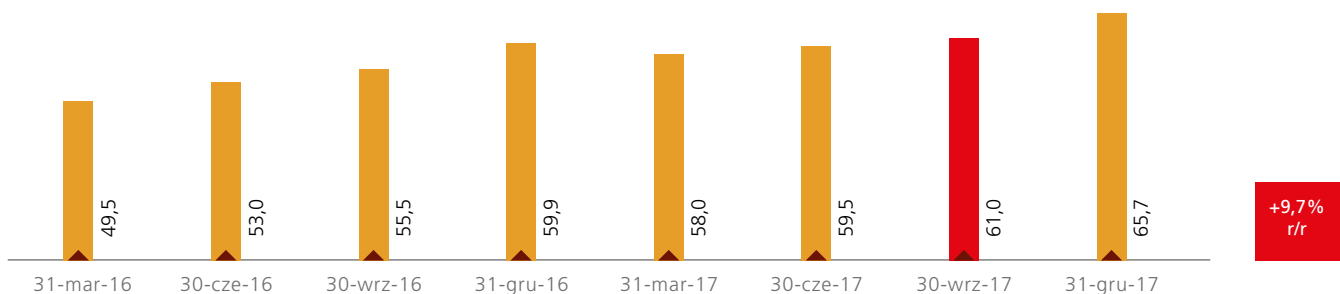
przez BZ WBK Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A. (BZ WBK TFI S.A.).

Łączne zobowiązania Grupy z tytułu depozytów terminowych od klientów osiągnęły wartość 41 483,5 mln zł i w skali roku zmniejszyły się o 13,3%, salda na rachunkach bieżących wzrosły o 9,7% do 65 663,4 mln zł, a pozostałe zobowiązania Grupy zamknęły się kwotą 4 334,2 mln zł i były niższe o 10,4% w porównaniu z 31 grudnia 2016 r.

■ Depozyty terminowe na koniec kolejnych kwartałów 2016 r. i 2017 r. (w mld zł)

■ Salda na rachunkach bieżących* na koniec kolejnych kwartałów 2016 r. i 2017 r. (w mld zł)

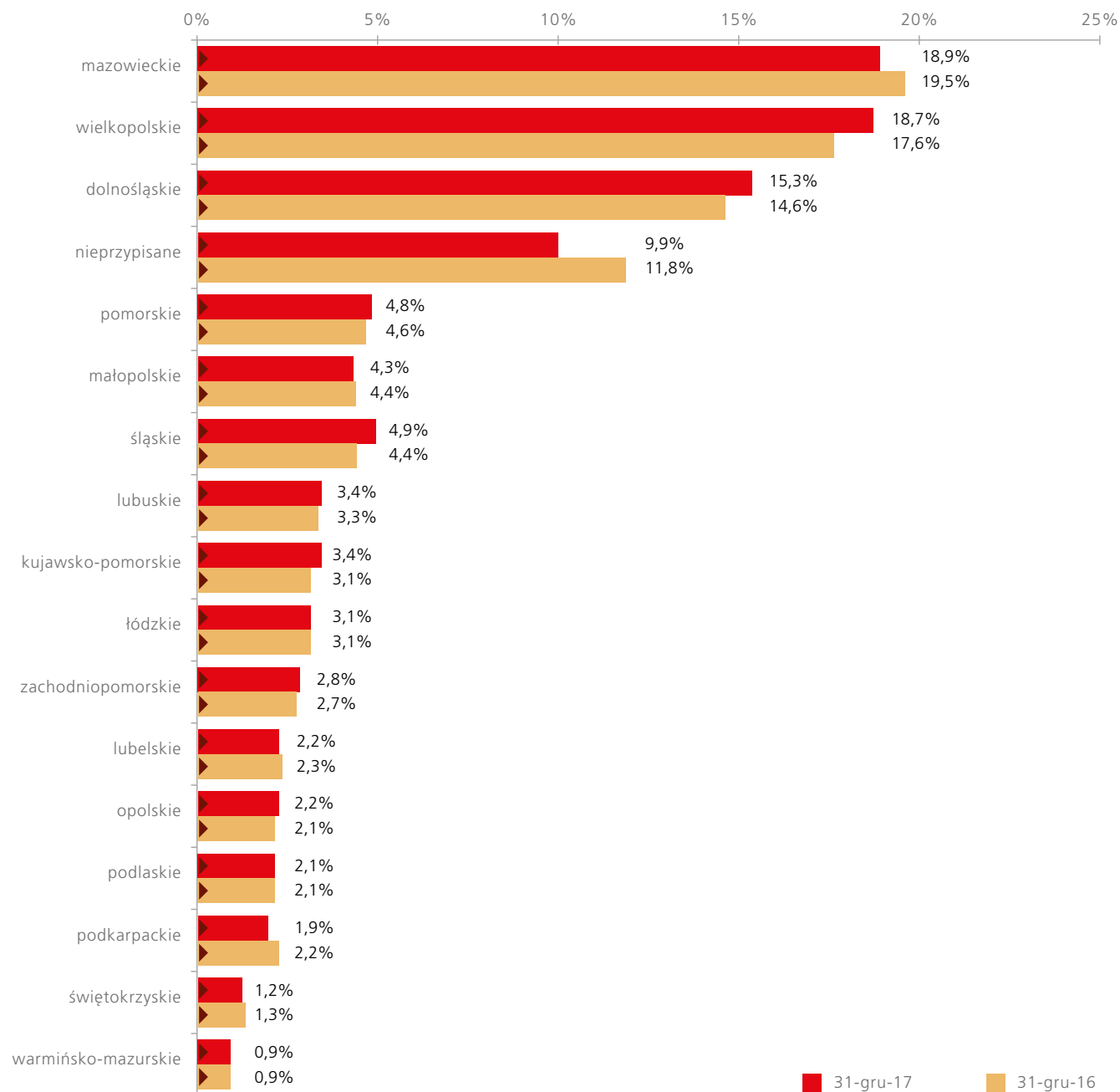
* zawierają konta oszczędnościowe

Baza depozytowa pochodząca od klientów indywidualnych osiągnęła wartość 64 987,7 mln zł i w ciągu roku zwiększyła się o 2,3% w związku z napływem środków na rachunki bieżące (+8,3% r/r), w tym konta oszczędnościowe. W trakcie roku akwizycję środków bieżących wspierały oferty promocyjne konta oszczędnościowego, w tym promocja Konta Max Oszczędnościowego i kampania Konta Jakże Chęć z możliwością otwarcia Konta Systematycznego.

W 2017 r. wartość zobowiązań wobec podmiotów gospodarczych i sektora publicznego zmniejszyła się o 5,1% r/r i na koniec grudnia 2017 r. wyniosła 46 493,4 mln zł w związku ze spadkiem lokat terminowych (-18,8% r/r) w tempie szybszym niż przyrost środków na rachunkach bieżących (+12,4% r/r).

Największą składową pozostałych zobowiązań są „kredyty i pożyczki” (3 552,4 mln zł wobec 4 075,9 mln zł na 31 grudnia 2016 r.) wyodrębnione w kategorii „zobowiązania wobec podmiotów gospodarczych”, które obejmują finansowanie pozyskane z międzynarodowych organizacji finansowych (Europejski Bank Inwestycyjny, Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju, Bank Rozwoju Rady Europy) na akcję kredytową Banku oraz działalność leasingową spółek zależnych. Spadek salda „kredytów i pożyczek” to wypadkowa planowych spłat kredytów z Europejskiego Banku Inwestycyjnego w terminie zapadalności, uruchomienia drugiej transzy finansowania w wys. 42,2 mln zł z Banku Rozwoju Rady Europy w ramach umowy z 13 czerwca 2016 r. oraz finansowania otrzymanego przez BZ WBK Leasing S.A. z Banku Rozwoju Rady Europy w łącznej wysokości 100 mln euro.

■ STRUKTURA GEOGRAFICZNA DEPOZYTÓW (WG WOJEWÓDZTW) NA 31.12.2016 R. I 31.12.2017 R.

► Dywersyfikacja źródeł finansowania w ramach Banku Zachodniego WBK S.A. i Grupy Kapitałowej BZ WBK S.A.

W 2017 r. kontynuowano działania mające na celu dywersyfikację źródeł finansowania Grupy Kapitałowej Banku Zachodniego WBK S.A.

Działanie	Data	Finansowanie z banków i międzynarodowych instytucji finansowych
Bank Zachodni WBK S.A.		
Umowy BZ WBK S.A.	10.02.2017	<ul style="list-style-type: none"> Zawarcie umowy gwarancyjnej z Europejskim Bankiem Inwestycyjnym (EBI), umożliwiającej zabezpieczenie kredytów Banku Zachodniego WBK S.A. do maksymalnej kwoty 300 mln euro. W celu aktywowania gwarancji Bank zobowiązał się do udzielenia finansowania w segmencie klientów MŚP (w tym w formie leasingu) oraz Mid Cap (zgodnie z definicją unijną) w wysokości do 600 mln euro.
	10.11.2017	<ul style="list-style-type: none"> Zawarcie umowy o finansowanie poszczególnych projektów, będących częścią Transformacji Cyfrowej Banku z EBI na kwotę 80 mln euro.
Wypłaty/splaty/pozostałe działania	15.09.2017	<ul style="list-style-type: none"> Całkowita spłata pożyczki udzielonej byłemu Kredyt Bankowi S.A. przez EBI na podstawie umowy kredytu zawartej przez w dniu 4.01.2010 r. na kwotę 50 mln euro.
	27.12.2017	<ul style="list-style-type: none"> Wypłata drugiej transzy w wys. 42,2 mln zł w ramach umowy o finansowanie w wysokości 100 mln euro z Bankiem Rozwoju Rady Europy (CEB) z dnia 13.06.2016 r.
Spółki zależne		
Umowy BZ WBK Leasing S.A. ¹⁾	1.06.2017	<ul style="list-style-type: none"> Zawarcie umowy o finansowanie w wysokości 100 mln euro z Bankiem Rozwoju Rady Europy (CEB), ułatwiającej małym i średnim przedsiębiorstwom dostęp do kapitału na rozwój i inwestycje. Wypłata dwóch transz kredytu w wys. 50 mln euro każda (w czerwcu i wrześniu 2017 r.) zgodnie z ww. umową kredytu zawartą przez spółkę BZ WBK Leasing S.A.
	5.12.2017	<ul style="list-style-type: none"> Zawarcie przez BZ WBK Leasing S.A. umowy kredytu w wys. 50 mln euro z Europejskim Bankiem Odbudowy i Rozwoju (EBOiR) w celu wsparcia inwestycji poprawiających efektywność energetyczną.
Umowy BZ WBK Faktor Sp. z o.o. ¹⁾	20.10.2017	<ul style="list-style-type: none"> Udzielenie kredytu spółce BZ WBK Faktor Sp. z o.o. w wys. 100 mln euro przez Industrial and Commercial Bank of China (Europe) S.A. Oddział w Polsce (ICBC) z terminem spłaty 20.10.2018 r.
	24.02.2017	<ul style="list-style-type: none"> Spłata przez BZ WBK Leasing S.A. kredytu z PKO BP w wys. 324 mln zł zaciągniętego na podstawie umowy z lipca 2013 r.
Splaty	19.10.2017	<ul style="list-style-type: none"> Spłata kredytu przez BZ WBK Faktor Sp. z o.o. w wys. 100 mln euro udzielonego 19.10.2016 r. przez ICBC.
	19.12.2017	<ul style="list-style-type: none"> Spłata kredytu przez BZ WBK Leasing S.A. udzielonego przez EBOiR w wys. 15 mln euro z dnia 19 grudnia 2012 r.
1) Umowy zabezpieczone gwarancją Banku Zachodniego WBK S.A.		
	Data działania	Emisje własne papierów wartościowych i ważniejsze wykupy
Bank Zachodni WBK S.A.		
Emisje BZ WBK S.A.	17.02.2017	<ul style="list-style-type: none"> Emisje Bankowych Papierów Wartościowych (BPW) w ramach Programu Emisji BPW z dnia 18.03.2015 r. o łącznej wartości 3 mld zł przeznaczonego na cele związane z finansowaniem działalności ogólnej Banku: emisja serii D o wartości nominalnej 420 mln zł z oprocentowaniem 1,81% i terminem wykupu przypadającym 17.08.2017 r.
	17.03.2017	<ul style="list-style-type: none"> emisja serii E o wartości nominalnej 250 mln zł z oprocentowaniem 1,81% i terminem wykupu przypadającym 17.10.2017 r.
	18.08.2017	<ul style="list-style-type: none"> emisja serii F o wartości nominalnej 750 mln zł z oprocentowaniem stałym 1,81% i terminem zapadalności przypadającym na 19.02.2018 r.
	22.05.2017	<ul style="list-style-type: none"> Emisja długu podporządkowanego w formie zmiennokuponowych zielonych obligacji w kwocie 137,1 mln euro (równowartość 150 mln USD) nabytych w całości przez International Finance Corporation (IFC). Pozyskane środki przeznaczone zostały na finansowanie projektów zwiększających efektywność energetyczną.
Obligacje zakwalifikowane do zobowiązań podporządkowanych	24.02.2017	<ul style="list-style-type: none"> Komisja Nadzoru Finansowego (KNF) wyraziła zgodę na zakwalifikowanie do zobowiązań podporządkowanych: obligacji wyemitowanych 2.12.2016 r. o łącznej wartości nominalnej 120 mln euro z datą zapadalności 3 grudnia 2026 r.
	19.10.2017	<ul style="list-style-type: none"> zielonych obligacji wyemitowanych 22.05.2017 r. o łącznej wartości nominalnej 137,1 mln euro z datą zapadalności 22.05.2027 r.
Subsidiaries		
Emisje SCB S.A.	04.08.2017 06.10.2017 07.12.2017	<ul style="list-style-type: none"> 9 emisji obligacji zmiennokuponowych o łącznej wartości nominalnej 873,5 mln zł z terminami zapadalności od 3–5 lat w ramach programu emisji dłużnych papierów wartościowych z gwarancją Santander Consumer Finance S.A. z przeznaczeniem środków na cele związane z finansowaniem działalności ogólnej Banku.
Emisje BZ WBK Faktor Sp. z o.o.	18.10.2017	<ul style="list-style-type: none"> Emisja obligacji o wartości nominalnej 700 mln zł (w ramach oferty niepublicznej) z oprocentowaniem zmiennym opartym o stopę WIBOR 1M i terminem zapadalności 18.02.2018 r. Środki z tyt. emisji zmniejszyły zobowiązanie spółki z tytułu kredytu w rachunku bieżącym.

3. Rachunek zysków i strat Banku Zachodniego WBK S.A.

► Zysk Banku Zachodniego WBK S.A.

	w mln zł		
Skrócony jednostkowy rachunek zysków i strat BZ WBK S.A. (ujęcie analityczne)	2017	2016	Zmiana r/r
Dochody ogółem	6 123,0	6 311,5	-3,0%
– Wynik z tytułu odsetek	3 785,6	3 480,4	8,8%
– Wynik z tytułu prowizji	1 726,6	1 604,7	7,6%
– Pozostałe przychody ¹⁾	610,8	1 226,4	-50,2%
Koszty ogółem	(2 679,3)	(2 722,7)	-1,6%
– Koszty pracownicze i koszty działania	(2 323,2)	(2 360,2)	-1,6%
– Amortyzacja	(274,9)	(234,1)	17,4%
– Pozostałe koszty operacyjne	(81,2)	(128,4)	-36,8%
Odpisy netto z tytułu utraty wartości należności kredytowych	(540,4)	(583,5)	-7,4%
Podatek od instytucji finansowych ²⁾	(388,0)	(356,1)	9,0%
Zysk przed opodatkowaniem	2 515,3	2 649,2	-5,1%
Obciążenie z tytułu podatku dochodowego	(599,1)	(567,5)	5,6%
Zysk za okres	1 916,2	2 081,7	-8,0%

1) Pozostałe przychody obejmują następujące pozycje pełnego rachunku zysków i strat: przychody z tytułu dywidend, zyski/straty netto na udziałach w podmiotach powiązanych, wynik handlowy i rewaluację, wynik na pozostałych instrumentach finansowych i pozostałe przychody operacyjne. Pozostałe przychody za 2016 r. zawierają jednorazowy zysk BZ WBK S.A. z rozliczenia transakcji przejęcia Visa Europe Ltd. przez Visa Inc. w łącznej wysokości 305,9 mln zł (w pełnej wersji rachunku zysków i strat kwota ta stanowi składową wyniku na pozostałych instrumentach finansowych).

2) Podatek bankowy naliczony zgodnie z Ustawą o podatku od niektórych instytucji finansowych, obowiązującą od 1.02.2016 r.

W 2017 r. jednostkowy zysk przed opodatkowaniem Banku Zachodniego WBK S.A. wyniósł 2 515,3 mln zł i zmniejszył się o 5,1% r/r, co jest efektem wysokiej bazy związanej z ujęciem w okresie porównywalnym wynagrodzenia w wys. 305,9 mln zł z rozliczenia transakcji połączenia spółek Visa Inc. i Visa Europe Ltd. oraz ponadprzeciętnych przychodów z tytułu dywidend, obejmujących m.in.

- dywidendy ze spółek zależnych: SCB S.A. (260,8 mln zł w 2016 r. wobec 108,3 mln zł w 2017 r.) oraz BZ WBK TFI S.A. jako następcy prawnego BZ WBK Asset Management S.A. (52,2 mln zł w 2016 r. wobec 37,5 mln zł w 2017 r.);
- dywidendy ze spółek z Grupy Aviva wchodzących w skład portfela inwestycji kapitałowych Banku Zachodniego WBK S.A. (88,6 mln zł w 2016 r. wobec 68,6 mln zł w 2017 r.).

Po wyłączeniu z okresu bieżącego i porównywalnego przychodów z dywidend oraz jednorazowego zysku z transakcji instrumentami kapitałowymi, porównywalny zysk Banku Zachodniego WBK S.A. przed opodatkowaniem zwiększył się o 16,4% r/r, co jest wypadkową następujących czynników:

- Znaczna poprawa wyniku z tytułu odsetek (+8,8% r/r) dzięki akcji kredytowej skierowanej do klientów indywidualnych i podmiotów gospodarczych oraz optymalizacji oferty depozytowej z naciskiem na rozwój bazy środków bieżących oraz długoterwałych relacji z depozytariuszami.
- Wzrost wyniku z tytułu prowizji (+7,6% r/r) dzięki przyrostom powstałym w większości linii produktowych (zwłaszcza w obszarze dystrybucji funduszy inwestycyjnych, działalności maklerskiej i kredytowej, obsługi kart kredytowych i debetowych), których efekt finansowany został osłabiony przez spadek dochodów z prowizji ubezpieczeniowych, będący następstwem zmian regulacyjnych i ustawowych w modelu świadczenia usług ubezpieczeniowych.
- Niższy poziom odpisów z tytułu utraty wartości należności kredytowych (-7,4% r/r) przy wsparciu czynników zewnętrznych i wewnętrznych: rozwijającej się gospodarki, dobrej sytuacji na rynku pracy, efektywnych mechanizmów zarządzania ryzykiem i narzędzi decyzyjnych oraz sprzedaży wierzycelności kredytowych klientów indywidualnych i podmiotów gospodarczych.

- Niższa baza kosztów operacyjnych ogółem (-1,6% r/r) w efekcie spadku kosztów działania i pozostałych kosztów operacyjnych z jednoczesnym wzrostem kosztów pracowniczych i amortyzacji (w związku z rozwojem infrastruktury informatycznej).
- Spadek wyniku handlowego (-31,2% r/r) głównie pod wpływem transakcji pochodnych i międzybankowych operacji walutowych.
- Spadek wyniku na pozostałych instrumentach finansowych (-53,2% r/r) w związku z niższym poziomem sprzedaży obligacji.

Zysk za okres 2017 r. wyniósł 1 916,2 mln zł i zmniejszył się o 8,0% r/r, a w ujęciu porównywalnym wzrósł o 4,5% r/r (z uwzględnieniem wpływu przychodów z dywidend) i 15,9% (po wyeliminowaniu wpływu przychodów z dywidend). Efektywna stopa podatkowa zwiększyła się z 21,4% w 2016 r. do 23,8% w 2017 r. w następstwie zmiany kwalifikacji podatkowej kosztów ponoszonych na rzecz BFG, wyższej straty na sprzedaży pakietu wierzytelności kredytowych, dłuższego okresu podlegającego opodatkowaniu w 2017 r. podatkiem od instytucji finansowych oraz niższych przychodów z dywidend.

► Składowe dochodów ogółem Banku Zachodniego WBK S.A.

Dochody ogółem Banku Zachodniego WBK S.A. za 2017 r. wyniosły 6 123,0 mln zł i zmniejszyły się w stosunku rocznym o 3,0%. Po skorygowaniu okresu bazowego o jednorazowe zyski z rozliczenia sprzedaży Visa Europe Ltd., porównywalne dochody ogółem Banku były wyższe o 2,0% r/r, a po dodatkowym wyłączeniu przychodów z dywidend z obu analizowanych okresów wzrosły o 4,6% r/r.

► Wynik z tytułu odsetek

W 2017 r. wynik z tytułu odsetek Banku wzrósł o 8,8% r/r do poziomu 3 785,6 mln zł dzięki lepszym rezultatom wygenerowanym przez portfele kredytowo-depozytowe pod wpływem efektywnej strategii zarządzania parametrami oferty, strukturą sprzedaży i bilansu Banku, a także przy wsparciu otoczenia makroekonomicznego. W 2017 r. marża odsetkowa netto (w ujęciu rocznym) wyniosła 3,2% wobec 3,1% w 2016 r.

	w mln zł		
Przychody odsetkowe BZ WBK S.A. z tytułu:	2017	2016	Zmiana r/r
Należności od klientów indywidualnych	2 140,4	1 922,9	11,3%
Należności od podmiotów gospodarczych i sektora budżetowego	1 661,2	1 614,4	2,9%
Dłużne papiery wartościowe	609,5	576,0	5,8%
IRS-zabezpieczające	204,4	284,4	-28,1%
Pozostałe przychody ¹⁾	87,7	72,2	21,5%
Razem	4 703,2	4 469,9	5,2%
Koszty odsetkowe BZ WBK S.A. z tytułu:	2017	2016	Zmiana r/r
Depozyty klientów indywidualnych	(433,9)	(495,9)	-12,5%
Depozyty podmiotów gospodarczych i sektora budżetowego	(345,8)	(379,0)	-8,8%
Zobowiązania podporządkowane i emisji papierów wartościowych	(73,1)	(65,0)	12,5%
Pozostałe koszty ²⁾	(64,8)	(49,6)	30,6%
Razem	(917,6)	(989,5)	-7,3%
Wynik z tytułu odsetek	3 785,6	3 480,4	8,8%

1) Pozostałe przychody odsetkowe dotyczące należności od banków oraz należności z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu.

2) Pozostałe koszty odsetkowe dotyczące depozytów banków oraz zobowiązań z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu.

► Wynik z tytułu prowizji

W 2017 r. Bank Zachodni WBK S.A. wypracował wynik z tytułu prowizji w wysokości 1 726,6 mln zł, tj. wyższy niż w poprzednim roku o 7,6%.

	w mln zł		
Wynik z tytułu prowizji BZ WBK S.A.	2017	2016	Zmiana r/r
E-Biznes i płatności ¹⁾	402,5	378,2	6,4%
Obsługa rachunków i obrót pieniężny ²⁾	329,2	326,7	0,8%
Prowizje walutowe	346,1	320,0	8,2%
Prowizje kredytowe ⁴⁾	238,3	192,9	23,5%
Dystrybucja i zarządzanie aktywami	167,5	133,8	25,2%
Prowizje ubezpieczeniowe ³⁾	61,5	85,0	-27,6%
Karty kredytowe	72,8	67,2	8,3%
Gwarancje i poręczenia	62,4	65,6	-4,9%
Działalność maklerska	77,0	61,3	25,6%
Pozostałe prowizje ⁵⁾	(30,7)	(26,0)	18,1%
Razem	1 726,6	1 604,7	7,6%

1) Prowizje dot. płatności (zagranicznych, masowych, transferów Western Union, trade finance), kart debetowych, obsługi instytucji zewnętrznych oraz innych usług elektronicznych i telekomunikacyjnych.

2) Przychody prowizyjne z tytułu obsługi rachunków i obrotu pieniężnego zostały pomniejszone o analogiczne koszty, które w Nocie 6 „Sprawozdania finansowego Banku Zachodniego WBK S.A. za 2017 r.” zawarte są w pozycji „pozostałe” (0,7 mln zł za 2017 r. wobec 2,6 mln zł za 2016 r.).

3) Zgodnie z Ustawą z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej od 1 kwietnia 2016 r. obowiązuje ustawowy zakaz pobierania przez banki – działające w charakterze ubezpieczającego – wynagrodzenia z tytułu ubezpieczeń grupowych, np. kartowych.

4) Dochody prowizyjne z działalności kredytowej, które nie podlegają amortyzacji do dochodu odsetkowego. Linia obejmuje m.in. koszty pośrednictwa kredytowego.

5) Prowizje z tytułu organizowania emisji i pozostałe.

Największy przyrost odnotowały dochody prowizyjne z działalności maklerskiej (+25,6% r/r) napędzane przez obroty klientów Banku na rynku wtórnym i obsługę ofert na rynku pierwotnym w warunkach sprzyjającej koniunktury giełdowej.

Wyższe dochody prowizyjne za dystrybucję i zarządzanie aktywami (+25,2% r/r) to efekt wzrostu sprzedaży certyfikatów/udziałów funduszy inwestycyjnych pod zarządzaniem spółki BZ WBK TFI S.A. (głównie subfunduszy akcyjnych, obligacji korporacyjnych i zrównoważonego wzrostu) dzięki osiąganym wynikom zarządzania oraz znacznie lepszym nastrojom inwestorów niż w poprzednim roku. W strukturze sprzedaży funduszy inwestycyjnych zwiększył się udział wysokomarżowych rozwiązań akcyjnych i z komponentem akcyjnym.

Kierunek zmiany dochodów prowizyjnych netto zagregowanych w linii „eBiznes i Płatności” (+6,4% r/r) zdeterminowała największa składowa, tj. dochody z wydawnictwa i obsługi kart debetowych, które zwiększyły się pod wpływem wzrostu bazy tych instrumentów (+6,2 r/r) oraz generowanych przez nie obrotów bezgotówkowych, a także w efekcie modyfikacji opłat i prowizji Banku w obszarze usług kartowych dla klientów indywidualnych i firm (sierpień 2016 r.).

Wzrost dochodów netto z prowizji kredytowych (+23,5% r/r) jest m.in. skutkiem zwiększających się w dobrym tempie ekspozycji kredytowych oraz zmianą metodologii pobierania i klasyfikowania zwrotów z opłat z BFG.

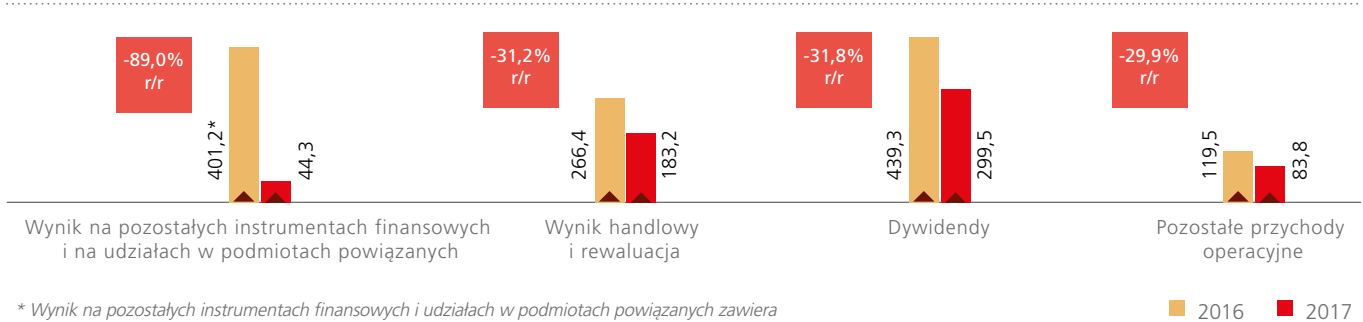
Za poprawę dochodów z prowizji walutowych (+8,2% r/r) odpowiada wzrost obrotów handlu zagranicznego oraz rozwój usług e-FX w ramach platformy elektronicznej iBiznes24.

Wynik prowizyjny z tytułu wydawnictwa i obsługi kart kredytowych zwiększył się o 8,3% r/r w związku z wyższą o 3,0% r/r liczebnością portfela i wzrostem transakcyjności tych instrumentów oraz ubiegłoroczną rewizją wybranych opłat i prowizji w ramach oferty kart kredytowych obu banków.

Spadek o 27,6% r/r dochodów prowizyjnych netto z tytułu ubezpieczeń wynika z regulacyjnej i ustawowej zmiany modelu działalności ubezpieczeniowej banku oraz niższego pokrycia kredytów gotówkowych ubezpieczeniem.

► Składowe pozostałych przychodów Banku Zachodniego WBK S.A. (niestanowiących dochodów odsetkowych lub prowizyjnych)

■ Składowe pozostałych przychodów BZ WBK S.A. (w mln zł) w 2016 r. i 2017 r.

* Wynik na pozostałych instrumentach finansowych i udziałach w podmiotach powiązanych zawiera 305,9 mln zł z rozliczenia transakcji przejęcia Visa Europe Ltd. przez Visa Inc. w czerwcu 2016 r.

Pozostałe przychody Banku wyniosły łącznie 610,8 mln zł i zmniejszyły się o 50,2% r/r. W ujęciu porównywalnym (tj. z pominięciem wpływu jednorazowej transakcji kapitałowej z 2016 r.), spadek wyniósł 33,6% r/r.

Wynik na pozostałych instrumentach finansowych i udziałach w podmiotach powiązanych za 2017 r. wyniósł 44,3 mln zł i zmniejszył się w skali roku o 89,0% r/r z powodu wysokiej bazy, obejmującej m.in. wynik z portfela dostępnych do sprzedaży instrumentów kapitałowych w wysokości 307,7 mln zł (w tym 305,9 mln zł z rozliczenia transakcji przejęcia Visa Europe Ltd. przez Visa Inc.) oraz relatywnie wysoki wynik na sprzedaży dłużnych papierów wartościowych (92,8 mln zł) ściśle związany z rozwojem sytuacji na rynkach finansowych oraz strategią zarządzania ryzykiem i strukturą bilansu Banku. W bieżącym okresie sprawozdawczym analogiczne składowe wyniosły odpowiednio 26,4 mln zł ze sprzedaży akcji Polimex-Mostostal S.A., PBG S.A. i GPW w Warszawie oraz 20,5 mln zł ze sprzedaży obligacji.

W 2017 r. Bank Zachodni WBK S.A. wygenerował wynik handlowy na poziomie 183,2 mln zł, tj. o 31,2% mniej niż

w poprzednim roku za sprawą operacji dłużnymi instrumentami finansowymi oraz transakcji pochodnych i międzybankowych operacji walutowych.

Przychody z tytułu dywidend z jednostek powiązanych kapitałowo z Bankiem Zachodnim WBK S.A. wyniosły 299,5 mln zł i zmniejszyły się o 139,8 mln zł w stosunku rocznym w związku z rozpoznaniem niższych o 35,2% dywidend pochodzących od spółek zależnych i stowarzyszonych (głównie SCB S.A. i TFI S.A.) oraz niższych o 19,8% dywidend pochodzących z portfela aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży (głównie spółki z Grupy Aviva).

Pozostałe przychody operacyjne osiągnęły wartość 83,8 mln zł i zmniejszyły się o 29,9% r/r pod wpływem spadku o 53,8 mln zł r/r zwrotów opłat na rzecz BFG w związku ze zmianą sposobu ujmowania takich przychodów (jako przychody z tytułu prowizji) po wprowadzeniu nowej metodologii naliczania składek przez BFG zgodnie z Ustawą z dnia 10 czerwca 2016 r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów i przymusowej restrukturyzacji.

► Odpisy z tytułu utraty wartości

	w mln zł		
	2017	2016	Zmiana r/r
Odpisy BZ WBK S.A. z tytułu utraty wartości należności kredytowych			
Odpis na poniesione zidentyfikowane straty (indywidualne i portfelowe)	(513,0)	(609,6)	-15,8%
Odpis na poniesione niezidentyfikowane straty (IBNR)	(28,1)	(0,2)	13950,0%
Wynik z tytułu należności odzyskanych	(2,1)	(1,1)	90,9%
Odpis na kredytowe zobowiązania pozabilansowe	2,8	27,4	-89,8%
Razem	(540,4)	(583,5)	-7,4%

W 2017 r. obciążenie rachunku zysków i strat Banku Zachodniego WBK S.A. z tytułu odpisów związanych z utratą wartości należności kredytowych wyniosło 540,4 mln zł i zmniejszyło się o 7,4% r/r, głównie pod wpływem spadku odpisów aktualizacyjnych na oceniane indywidualnie należności

od podmiotów gospodarczych i oceniane portfelowo należności od klientów indywidualnych.

W ciągu 2017 r. Bank Zachodni WBK S.A. sprzedał niepracujący portfel wymagalnych wierzytelności o wartości 1 088,2 mln zł

wobec 1 383,6 mln zł w okresie porównywalnym (w tym kapitał kredytowy o wartości odpowiednio 1 008,0 mln zł i 1 281,4 mln zł), co w obu okresach miało dodatni wpływ na wynik finansowy brutto w wysokości odpowiednio 172,7 mln zł i 103,9 mln zł. Sprzedane wierzytelności obejmowały należności od klientów indywidualnych i podmiotów gospodarczych.

Niższe w stosunku rocznym odpisy z tytułu utraty wartości należności kredytowych w portfelu należności brutto rosnącym w tempie 3,8% r/r spowodowały dalszą poprawę wskaźnika ryzyka kredytowego z 0,67% w 2016 r. do 0,59% w 2017 r.

► Koszty pracownicze i koszty działania Banku Zachodniego WBK S.A.

	w mln zł		
Koszty ogółem BZ WBK S.A.	2017	2016	Zmiana r/r
Koszty pracownicze i koszty działania, w tym:	(2 323,2)	(2 360,2)	-1,6%
– Koszty pracownicze	(1 255,0)	(1 220,8)	2,8%
– Koszty działania	(1 068,2)	(1 139,4)	-6,2%
Amortyzacja	(274,9)	(234,1)	17,4%
Pozostałe koszty operacyjne	(81,2)	(128,4)	-36,8%
Koszty ogółem	(2 679,3)	(2 722,7)	-1,6%

Całkowite koszty Banku Zachodniego WBK S.A. za 2017 r. osiągnęły poziom 2 679,3 mln zł i w porównaniu z poprzednim rokiem były niższe o 1,6%. W analizowanym okresie spadły koszty działania (-6,2% r/r) oraz pozostałe koszty operacyjne (-36,8% r/r), odzwierciedlając niższy poziom opłat ponoszonych na rzecz BFG (184,1 mln zł w 2017 r. wobec 220,8 mln zł w 2016 r.), spadek kosztów marketingu i reprezentacji (-19,7% r/r) oraz redukcję rezerw na zobowiązania sporne (-55,1% r/r). Zwiększyły się natomiast koszty pracownicze (+2,8% r/r) z powodu wzrostu przeciętnego zatrudnienia na skutek włączenia w strukturę Banku

Multikanalowego Centrum Komunikacji we wrześniu 2016 r. oraz przeprowadzenia przeglądu wynagrodzeń i schematów premialnych w II poł. 2016 r. i 2017 r. Odpisy amortyzacyjne zwiększyły się o 17,4% r/r wraz z rozwojem i rozbudową infrastruktury IT.

W ujęciu porównywalnym, tj. po wyeliminowaniu z dochodów ogółem za 2016 r. zysku z jednorazowej transakcji na udziałach kapitałowych, wskaźnik efektywności kosztowej Banku poprawił się z 45,3% w 2016 r. do 43,8% w 2017 r.

4. Sprawozdanie z sytuacji finansowej Banku Zachodniego WBK S.A.

	w mln zł		
	31.12.2017	31.12. 2016	Zmiana r/r
Składniki aktywów BZ WBK S.A. (ujęcie analityczne)			
Należności od klientów ¹⁾	90 537,0	87 102,4	3,9%
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	25 784,0	26 322,4	-2,0%
Gotówka i operacje z bankami centralnymi	4 114,8	4 696,6	-12,4%
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu i pochodne instrumenty zabezpieczające	3 568,3	3 265,0	9,3%
Rzeczowy majątek trwały, wartości niematerialne i wartość firmy	2 970,0	2 932,7	1,3%
Należności od banków ²⁾	2 012,1	3 308,8	-39,2%
Pozostałe aktywa ³⁾	3 877,1	3 790,1	2,3%
Razem	132 863,3	131 418,0	1,1%
Składniki zobowiązań i kapitałów BZ WBK S.A. (ujęcie analityczne)			
Zobowiązania wobec klientów ⁴⁾	102 155,5	103 381,2	-1,2%
Zobowiązania podporządkowane i z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	2 728,9	2 223,8	22,7%
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu i pochodne instrumenty zabezpieczające	1 842,7	3 771,8	-51,1%
Zobowiązania wobec banków ⁴⁾	1 414,4	1 212,8	16,6%
Zobowiązania z tytułu transakcji z przyrzeczeniem odkupu	1 479,7	–	–
Pozostałe pasywa ⁵⁾	2 403,3	1 798,9	33,6%
Kapitały razem	20 838,8	19 029,5	9,5%
Razem	132 863,3	131 418,0	1,1%

1) Należności od klientów uwzględniają odpis aktualizacyjny z tytułu utraty wartości. Nie zawierają należności z tytułu transakcji z przyrzeczeniem odkupu, które ujęte są w pozostałych aktywach, a w pełnej wersji sprawozdań finansowych prezentowane są w odrębnej linii razem z analogicznymi należnościami od banków.

2) Należności od banków nie zawierają należności z tytułu transakcji z przyrzeczeniem odkupu, które ujmowane są tutaj w pozostałych aktywach.

3) Pozostałe aktywa obejmują następujące pozycje pełnej wersji sprawozdania: inwestycje w podmioty stowarzyszone, aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego netto, aktywa zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży i pozostałe aktywa.

4) Zobowiązania wobec klientów i banków nie uwzględniają zobowiązań z tytułu transakcji z przyrzeczeniem odkupu, które ujęte są w odrębnej linii sprawozdania.

5) Pozostałe pasywa obejmują zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego, rezerwy i pozostałe zobowiązania.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2017 r. aktywa ogółem Banku Zachodniego WBK S.A. wyniosły 132 863,3 mln zł i zwiększyły się o 1,1% r/r. Posiadając udział w skonsolidowanych aktywach Grupy Kapitałowej Banku Zachodniego WBK S.A. na poziomie 87,0%, Bank wyznacza kierunki rozwoju podstawowych wolumenów biznesowych Grupy. W rezultacie zmiany powstałe w poszczególnych pozycjach jednostkowego sprawozdania z sytuacji finansowej znajdują też odzwierciedlenie w sprawozdaniu skonsolidowanym i są szczegółowo omówione w części 2 niniejszego rozdziału.

W aktywach Banku zwiększyły się należności netto od klientów (+3,9% r/r), a spadły należności od banków (-39,2% r/r), gotówka i operacje z bankami centralnymi (-12,4% r/r) oraz aktywa finansowe dostępne do sprzedaży (-2,0% r/r).

W ramach jednostkowych zobowiązań Banku zarejestrowano niewystępujące rok wcześniej zobowiązania z tytułu transakcji z przyrzeczeniem odkupu (+1,5 mld zł) oraz wzrost zobowiązań podporządkowanych i z tytułu emisji papierów wartościowych (+22,7% r/r) za sprawą nowych emisji, w tym trzech emisji Bankowych Papierów Wartościowych (BPW) na łączną kwotę 1 420,0 mln zł (wg wartości nominalnej) oraz emisji długu podporządkowanego w formie zielonych obligacji w nominalnej kwocie 137,1 mln euro. Zwiększenie kapitałów (+9,5% r/r) to rezultat uwzględnienia wyniku okresu bieżącego oraz zatrzymania przez Bank całości zysku wypracowanego w 2016 r. zgodnie z rekomendacją nadzorczą. Zmniejszyły się natomiast zobowiązania wobec klientów (-1,2% r/r) oraz zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu (-30,2% r/r) wraz z pochodnymi instrumentami zabezpieczającymi (-70,5% r/r), co w zaprezentowanej powyżej zagregowanej linii dało spadek w wysokości 51,1%.

► Należności Banku Zachodniego WBK S.A. od klientów

w mln zł			
Należności brutto od klientów BZ WBK S.A.	31.12.2017	31.12. 2016	Zmiana r/r
Należności od klientów indywidualnych	44 322,8	42 995,9	3,1%
Należności od podmiotów gospodarczych i sektora publicznego	49 239,0	47 007,3	4,7%
Pozostałe	7,3	181,6	-96,0%
Razem	93 569,1	90 184,8	3,8%

Na 31 grudnia 2017 r. należności brutto od klientów wyniosły 93 569,1 mln zł i wzrosły w porównaniu z końcem 2016 r. o 3,8% r/r. Portfel kredytowy dla przedsiębiorstw zwiększył się o 4,7% r/r pod wpływem dynamiki akcji kredytowej w segmencie MŚP oraz największych klientów korporacyjnych. W dobrym tempie rosły też należności od klientów indywidualnych z tytułu kredytów na nieruchomości (+3,1% r/r) i kredyty gotówkowe (+5,8% r/r), osiągając na koniec 2017 r. odpowiednio 33 723,9 mln zł i 7 628,5 mln zł.

Na 31 grudnia 2017 r. niepracujące (objęte utratą wartości) należności od klientów stanowiły 5,0% portfela brutto Banku Zachodniego WBK S.A. wobec 6,0% rok wcześniej. Wskaźnik pokrycia odpisem aktualizującym należności objętych utratą wartości wyniósł 56,6% w porównaniu z 50,9% na 31 grudnia 2016 r.

► Zobowiązania Banku Zachodniego WBK S.A. wobec klientów

w mln zł			
Zobowiązania BZ WBK S.A. wobec klientów	31.12.2017	31.12. 2016	Zmiana r/r
Zobowiązania wobec klientów indywidualnych	59 310,8	57 845,4	2,5%
Zobowiązania wobec podmiotów gospodarczych i sektora publicznego	42 844,7	45 535,9	-5,9%
Razem	102 155,5	103 381,3	-1,2%

W skali roku zobowiązania wobec klientów zmniejszyły się o 1,2% i na 31 grudnia 2017 r. wyniosły 102 155,5 mln zł. Spadkowi depozytów terminowych klientów indywidualnych oraz podmiotów gospodarczych (-15,7% r/r) towarzyszył wzrost sald na rachunkach bieżących (+9,7% r/r), w tym często w ramach

transferu środków z lokat na konta oszczędnościowe i bieżące. Pozostałe zobowiązania wobec klientów były niższe o 21,6% r/r w efekcie spłaty kredytów z Europejskiego Banku Inwestycyjnego obniżającej saldo „kredytów i pożyczek”.

5. Wybrane wskaźniki dla Banku Zachodniego WBK S.A. i Grupy Kapitałowej BZ WBK S.A.

Wybrane wskaźniki finansowe Grupy BZ WBK S.A.	2017	2016 ¹⁾
Koszty / dochody	43,4%	46,2%
Wynik z tytułu odsetek / dochody ogółem	68,0%	65,4%
Marża odsetkowa netto ²⁾	3,84%	3,68%
Wynik z tytułu prowizji / dochody ogółem	25,9%	26,3%
Należności netto od klientów / zobowiązania wobec klientów	96,7%	91,6%
Wskaźnik kredytów niepracujących	5,8%	6,6%
Wskaźnik pokrycia rezerwą kredytów niepracujących	63,1%	59,0%
Wskaźnik kosztu ryzyka kredytowego ³⁾	0,63%	0,75%
ROE (zwrot z kapitału) ⁴⁾	12,2%	12,8%
ROTE (zwrot z kapitału materialnego) ⁵⁾	14,3%	15,3%
ROA (zwrot z aktywów) ⁶⁾	1,5%	1,5%
Współczynnik kapitałowy ⁷⁾	16,69%	15,05%
Współczynnik kapitału Tier I ⁸⁾	15,28%	14,56%
Wartość księgowa na jedną akcję (w zł)	235,0	211,8
Zysk na jedną akcję zwykłą (w zł) ⁹⁾	22,3	19,4
Wybrane wskaźniki finansowe BZ WBK S.A.	2017	2016 ¹⁾
Koszty / dochody	43,8%	45,3%
Wynik z tytułu odsetek / dochody ogółem	61,8%	58,0%
Marża odsetkowa netto ²⁾	3,2%	3,1%
Wynik z tytułu prowizji / dochody ogółem	28,2%	26,7%
Należności netto od klientów / zobowiązania wobec klientów	88,6%	84,3%
Wskaźnik kredytów niepracujących	5,0%	6,0%
Wskaźnik pokrycia rezerwą kredytów niepracujących	56,6%	50,9%
Wskaźnik kosztu ryzyka kredytowego ³⁾	0,59%	0,67%
ROE (zwrot z kapitału) ⁴⁾	11,0%	12,6%
ROTE (zwrot z kapitału materialnego) ⁵⁾	13,0%	15,1%
ROA (zwrot z aktywów) ⁶⁾	1,5%	1,6%
Współczynnik kapitałowy ⁷⁾	18,95%	16,52%
Współczynnik kapitału Tier I ⁸⁾	17,37%	16,08%
Wartość księgowa na jedną akcję (w zł)	209,8	191,8
Zysk na jedną akcję zwykłą (w zł) ⁹⁾	19,3	18,6

- 1) W kalkulacji następujących wskaźników za 2016 r. dokonano korekty dochodów ogółem lub zysku Grupy o jednorazowe zyski na instrumentach kapitałowych: koszty/dochody, wynik z tytułu odsetek/dochody ogółem, wynik z tytułu prowizji/dochody ogółem oraz zysk na jedną akcję zwykłą.
- 2) Dochód odsetkowy netto za rok obrotowy (bez przychodów odsetkowych z handlowego portfela papierów wartościowych) przez średnią wartość aktywów oprocentowanych netto z początku i końca okresu sprawozdawczego (bez aktywów reprezentujących portfel handlowy).
- 3) Odpis z tytułu utraty wartości należności kredytowych za rok obrotowy do średniego stanu należności kredytowych brutto od klientów (z początku i końca okresu sprawozdawczego).
- 4) Zysk należny akcjonariuszom jednostki dominującej za rok obrotowy do średniego stanu kapitałów (z początku i końca okresu sprawozdawczego) z wyłączeniem udziałów niekontrolujących, wyniku roku bieżącego i niepodzielonej części zysku.
- 5) Zysk należny akcjonariuszom jednostki dominującej za rok obrotowy do średniego stanu kapitału materialnego (z początku i końca okresu sprawozdawczego) definiowanego jako kapitał własny należny akcjonariuszom jednostki dominującej pomniejszony o kapitał z aktualizacji wyceny, wynik bieżącego okresu, niepodzieloną część zysku, wartości niematerialne i prawne oraz wartość firmy.
- 6) Zysk należny akcjonariuszom jednostki dominującej za rok obrotowy do średniego stanu aktywów ogółem (z początku i końca okresu sprawozdawczego).
- 7) Kalkulacja współczynnika kapitałowego uwzględnia fundusze własne oraz całkowity wymóg kapitałowy wyznaczony przy zastosowaniu metody standardowej dla poszczególnych rodzajów ryzyka zgodnie z przepisami tzw. pakietu CRD IV/CRR.
- 8) Współczynnik kapitału Tier I liczony jako iloraz kapitału Tier I i aktywów ważonych ryzykiem dla ryzyka kredytowego, rynkowego i operacyjnego.
- 9) Zysk za okres należny udziałowcom jednostki dominującej (po wyłączeniu zdarzeń jednorazowych) przez liczbę akcji zwykłych.

6. Dodatkowe informacje finansowe dotyczące Banku Zachodniego WBK S.A. i Grupy Kapitałowej BZ WBK S.A.

► Wybrane transakcje z podmiotami powiązаныmi

► Kluczowe transakcje wzajemne z podmiotami zależnymi

Transakcje zawarte przez Bank Zachodni WBK S.A. z podmiotami powiązаныmi dotyczą operacji bankowych zawieranych na warunkach rynkowych w ramach typowej działalności biznesowej, głównie kredytów, rachunków bankowych, depozytów, gwarancji i operacji leasingowych.

Według stanu na 31 grudnia 2017 r. łączna wartość zaangażowania Banku z tytułu kredytów udzielonych jednostkom zależnym (m.in. BZ WBK Faktor Sp. z o.o., BZ WBK Leasing S.A.) wyniosła 8 816,5 mln zł wobec 7 952,3 mln zł na 31 grudnia 2016 r.

Depozyty utrzymywane w Banku przez spółki zależne (m.in. BZ WBK Finanse Sp. z o.o., BZ WBK Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A.) osiągnęły wartość 154,5 mln zł wobec 152,9 mln zł na 31 grudnia 2016 r.

Finansowe zobowiązania warunkowe osiągnęły wartość 1 185,4 mln zł wobec 1 837,6 mln zł na 31 grudnia 2016 r., w tym gwarancje udzielone spółkom zależnym wyniosły 63,5 mln zł wobec 67,0 mln zł na 31 grudnia 2016 r.

Powyższe transakcje zostały wyeliminowane ze skonsolidowanych sprawozdań finansowych.

► Leasing zwrotny

W dniu 16 kwietnia 2016 r. Bank Zachodni WBK S.A. podpisał umowę ze spółką zależną BZ WBK Leasing S.A. w sprawie

zwrotnego leasingu finansowego posiadanych nieruchomości (budynku, gruntów i prawa wieczystego użytkowania) oraz leasingu planowanej inwestycji (budowa budynku biurowego w okresie 3 lat) zlokalizowanych we Wrocławiu.

Łączna wartość docelowa aktywów wynikających z umowy leasingu budynku i gruntów – oszacowana na dzień rozpoczęcia transakcji – wyniosła 156,3 mln zł. Bieżąca wartość środków trwałych przyjętych na podstawie umowy leasingu finansowego zwrotnego wg stanu na dzień 31 grudnia 2017 r. wyniosła 39 mln zł, a wartość środków trwałych w budowie 78 mln zł.

Podstawowy okres dla przedmiotu leasingu został określony na 153 miesiące. Na zakup aktywów przez BZ WBK Leasing S.A. oraz budowę budynku biurowego Bank Zachodni WBK S.A. udzielił spółce kredytu.

► Transakcje wzajemne z podmiotem dominującym

Należności Banku od podmiotu dominującego (Banco Santander S.A.) osiągnęły wartość 308,7 mln zł wobec 594,0 mln zł na 31 grudnia 2016 r., podczas gdy zobowiązania wyniosły 63,0 mln zł wobec 271,3 mln zł na dzień 31 grudnia 2016 r.

Więcej informacji nt. transakcji z podmiotami powiązаныmi zawarto w nocie 48 „Skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Banku Zachodniego WBK S.A. za 2017 r.” oraz w nocie 46 „Sprawozdania finansowego Banku Zachodniego WBK S.A. za 2017 r.”

► Wybrane pozycje pozabilansowe

► Gwarancje i instrumenty pochodne

Poniższe tabele prezentują wartość udzielonych zobowiązań warunkowych Grupy Kapitałowej Banku Zachodniego WBK S.A. oraz nominały transakcji pochodnych.

	31.12.2017	31.12. 2016
Zobowiązania warunkowe udzielone przez Grupę BZ WBK S.A.		
Finansowe:	24 642,3	23 243,1
– linie kredytowe	20 279,5	19 134,4
– kredyty z tyt. kart płatniczych	3 730,7	3 419,0
– akredytywy importowe	624,2	655,6
– depozyty terminowe z przyszłym terminem rozpoczęcia okresu depozytu	7,9	34,1
Gwarancyjne	4 885,7	4 182,8
Rezerwa na zobowiązania pozabilansowe	(50,7)	(50,7)
Razem	29 477,3	27 375,2

	31.12.2017	31.12. 2016
Nominały instrumentów pochodnych Grupy BZ WBK S.A.		
Transakcje pochodne – terminowe (zabezpieczające)	25 301,4	32 810,5
Transakcje pochodne – terminowe (handlowe)	282 611,4	289 441,5
Bieżące operacje walutowe	2 894,1	1 540,2
Transakcje związane z kapitałowymi papierami wartościowymi	817,7	1 335,7
Razem	311 624,6	325 127,9

Opis udzielonych gwarancji

Bank Zachodni WBK S.A. udziela gwarancji zabezpieczających zobowiązania wynikające z bieżącej działalności klientów. Są to przede wszystkim gwarancje: zapłaty, należytego wykonania kontraktu, rękojmi, przetargowe (wadialne), zwrotu zaliczki, spłaty kredytu oraz gwarancje celne. W uzasadnionych przypadkach Bank udziela również regwarancji oraz otwiera akredytywy zabezpieczające (tzw. standby).

Bank udziela gwarancji w oparciu o przepisy Prawa bankowego oraz Kodeksu cywilnego. Do gwarancji wydawanych w obrocie międzynarodowym zastosowanie mogą mieć spisane zwyczaje i reguły np. Uniform Rules for Demand Guarantees (jeśli strony tak postanowią) lub przepisy prawa obcego (jeśli gwarancja została poddana właściwości takiego prawa).

Przy udzielaniu gwarancji proces oceny klienta oraz zakres wymaganych informacji jest analogiczny do tego, jaki obowiązuje w odniesieniu do kredytów. Bank stosuje to samo podejście do oceny ryzyka kredytowego jak w przypadku ekspozycji bilansowych.

Leasing operacyjny

Bank Zachodni WBK S.A. i Santander Consumer Bank S.A. leasingują powierzchnię biurową zgodnie z umowami leasingu operacyjnego. Standardowo umowy Banku Zachodniego WBK S.A. zawierane są na 5-10 lat, natomiast umowy Santander Consumer Bank S.A. na czas określony od 3 do 5 lat (poza biurami jednostek mobilnych wynajmowanymi w oparciu o umowy na czas nieokreślony z terminem wypowiedzenia od 1 do 3 miesięcy).

Spółka PSA Finance Polska Sp. z o.o. – wspólnie ze swoją spółką zależną PSA Consumer Finance Polska Sp. z o.o. – leasinguje głównie powierzchnie biurowe na podstawie umowy obowiązującej do 2021 r. Obie spółki leasingują od Banque PSA Finance S.A. drukarki/kopiarki, laptopy i komputery stacjonarne.

Całkowite zobowiązanie z tytułu wszystkich umów nieodwołalnego leasingu operacyjnego (łącznie z wartością wieczystego użytkowania gruntów) prezentuje następująca tabela.

	31.12.2017	31.12. 2016
Płatności leasingowe wg terminów zapadalności		
poniżej 1 roku	208,0	235,7
od 1 roku do 5 lat	474,2	494,5
powyżej 5 lat	384,5	467,6
Razem	1 066,7	1 197,8

► Wartość zabezpieczeń

Na 31 grudnia 2017 r. wartość zabezpieczeń ustanowionych na rachunkach i aktywach kredytobiorców oraz przedmiotach leasingu – w ramach Grupy Kapitałowej

Banku Zachodniego WBK S.A. – wyniosła 89 730 mln zł na 31 grudnia 2017 r., w tym 69 462,5 mln zł dotyczy Banku Zachodniego WBK S.A. (+5,8% r/r).

7. Uwarunkowania realizacji wyniku finansowego przez Bank Zachodni WBK S.A. i Grupę Kapitałową BZ WBK S.A. w 2018 r.

Następujące uwarunkowania zewnętrzne będą miały istotny wpływ na poziom wyników finansowych i działalność Banku Zachodniego WBK S.A. i Grupy Kapitałowej Banku Zachodniego WBK S.A. w 2018 r.:

- Polityka prezydenta USA. Możliwa komplikacja układu sił w Kongresie USA po wyborach w listopadzie 2018 r.
- Możliwe zmiany w polityce monetarnej przez EBC i Fed.
- Ustalenia Wielkiej Brytanii w sprawie wyjścia z Unii Europejskiej.
- Konflikt między USA a Koreą Północną i inne napięcia geopolityczne.
- Zmiany cen na rynku surowców.
- Stabilizacja wzrostu gospodarczego Polski na stosunkowo wysokim poziomie.
- Wzrost realnych dochodów do dyspozycji gospodarstw domowych w wyniku dalszego wzrostu zatrudnienia i wynagrodzeń.
- Dalszy wzrost napięcia na rynku pracy wobec braku wykwalifikowanej siły roboczej i obniżenia wieku emerytalnego.
- Dodatni wzrost cen konsumpcyjnych.
- Możliwe zmiany w polityce monetarnej przez NBP oraz wejście w życie uchwał NBP: zmieniającej oprocentowanie rezerwy obowiązkowej do 0,50% (styczeń 2018 r.) i obniżającej stopę rezerwy obowiązkowej od środków pozyskanych na co najmniej 2 lata do 0% (marzec 2018 r.).
- Niskie koszty finansowania dla gospodarstw domowych i przedsiębiorstw, co powinno wspierać stopniowy wzrost popytu na kredyty. Jednocześnie niskie oprocentowanie depozytów powinno skłaniać klientów do szukania alternatywnych form oszczędności / inwestycji.
- Zmiany kosztów finansowania aktywów zależne od tempa i skali zmian podstawowych stóp procentowych, zmian kursu złotego, kształtowania się sytuacji płynnościowej sektora bankowego i intensywności konkurencji cenowej pomiędzy bankami w zakresie pozyskiwania depozytów.
- Możliwy wzrost zmienności na rynkach finansowych w przypadku pogorszenia światowych perspektyw wzrostu gospodarczego, wzrostu obaw o nadmierne tempo zaostrzenia polityki pieniężnej przez Fed, lub pod wpływem wyniku wyborów we Włoszech w marcu 2018 r. (w sondażach prowadzi populistyczna partia eurosceptyczna).
- Dalszy rozwój sytuacji na globalnych rynkach akcji i jego wpływ na zainteresowanie nabywaniem jednostek funduszy inwestycyjnych lub alternatywne utrzymywanie oszczędności w postaci bezpiecznych depozytów bankowych.
- Potencjalne nowe projekty ustaw, np. w sprawie kredytów walutowych, obciążające banki kosztami.
- Kolejne kroki w procedurze z artykułu 7 traktatów unijnych.

IX. Relacje Inwestorskie

1. Relacje inwestorskie w Banku Zachodnim WBK S.A.

Status spółki publicznej, jak również pozycja rynkowa Banku Zachodniego WBK S.A. wymagają prowadzenia aktywnych działań komunikacyjnych w celu zaspokojenia potrzeb informacyjnych interesariuszy zgodnie z najwyższymi standardami rynkowymi oraz obowiązującymi przepisami.

Kluczowe znaczenie ma komunikacja z rynkiem kapitałowym, w tym z akcjonariuszami, środowiskiem inwestorskim i analitykami. Bank Zachodni WBK S.A. dokłada wszelkich starań, aby uczestnikom tego rynku zapewnić systematyczny i terminowy dostęp do wysokiej jakości, przejrzystych informacji, które umożliwią im rzetelną ocenę sytuacji finansowej Banku, jego pozycji rynkowej oraz skuteczności przyjętej strategii i modelu biznesowego.

Funkcjonujące w strukturach Banku Biuro ds. Relacji Inwestorskich utrzymuje relacje z inwestorami instytucjonalnymi i analitykami giełdowymi, szczególnie mocno koncentrując się na proaktywnym informowaniu ww. grup interesariuszy o rozwoju i wynikach Banku oraz wszelkich istotnych faktach mogących mieć wpływ na podejmowane przez nich decyzje. Celem tych działań jest zapewnienie odpowiedniego poziomu transparentności spółki,

budowanie zaufania oraz wspieranie wizerunku Banku na rynku kapitałowym.

W 2017 r. – w ramach standardowych działań z zakresu relacji inwestorskich – inwestorzy, akcjonariusze i analitycy giełdowi mieli okazję spotykać się z Zarządem Banku na licznych konferencjach brokerskich w Polsce i za granicą, a także podczas prezentacji typu „road-shows” i spotkań indywidualnych.

W okresie minionego roku Bank Zachodni WBK S.A. uczestniczył w pięciu międzynarodowych konferencjach inwestorskich. Tradycyjnie, zorganizowano cztery konferencje dla analityków poświęcone wynikom kwartalnym, które – zgodnie z najlepszymi praktykami – były transmitowane przez Internet w języku polskim i angielskim, a nagrania z nich zostały udostępnione na stronach internetowych Banku (www.inwestor.bzwbk.pl).

W internetowym serwisie relacji inwestorskich (www.inwestor.bzwbk.pl) dostępne są wszystkie bieżące informacje na temat najważniejszych wydarzeń dotyczących Banku Zachodniego WBK S.A.

2. Kapitał zakładowy, akcjonariat i notowania akcji

► Kapitał zakładowy Banku Zachodniego WBK S.A. i struktura akcjonariatu

Na dzień 31 grudnia 2017 r. kapitał zakładowy Banku Zachodniego WBK S.A. wynosił 993 334 810 zł i składał się z 99 333 481 akcji zwykłych na okaziciela o wartości nominalnej 10 zł każda.

W związku ze spełnieniem przesłanek warunkujących realizację nagrody w ramach opartego na akcjach

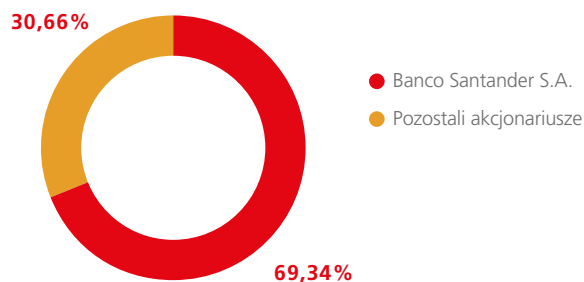
Programu Motywacyjnego V kapitał zakładowy Banku Zachodniego WBK S.A. został podwyższony w drodze emisji 98 947 akcji serii M o wartości nominalnej 10 zł z wyłączeniem prawa poboru dla dotychczasowych akcjonariuszy.

Akcje nowej emisji zostały objęte i opłacone w całości przez uprawnionych uczestników ww. programu motywacyjnego.

Podwyższenie kapitału zakładowego zostało uchwalone przez ZWZ Banku Zachodniego WBK S.A. z dnia 17 maja 2017 r. i wpisane do KRS z datą 3 sierpnia 2017 r. Przedmiotowe akcje zostały zarejestrowane w Krajowym Depozycie Papierów Wartościowych S.A. w dniu 14 września 2017 r. Dopuszczono je do obrotu giełdowego na rynku podstawowym GPW w dniu 1 grudnia 2017 r. Pierwszym dniem notowań był 19 grudnia 2017 r.

W rozdz. XI „Oświadczenie o stosowaniu ładu korporacyjnego w 2017 r.” (część 4 „Papiery wartościowe emitenta”) zaprezentowano ogólną charakterystykę akcji Banku Zachodniego WBK S.A., poszczególne serie wyemitowane przez Bank, a także liczbę akcji i głosów na WZ w posiadaniu akcjonariuszy, których udział w kapitale zakładowym Banku na koniec 2016 r. i 2017 r. przekroczył 5%.

■ Struktura własnościowa kapitału zakładowego Banku Zachodniego WBK S.A. na dzień 31.12.2017 r.

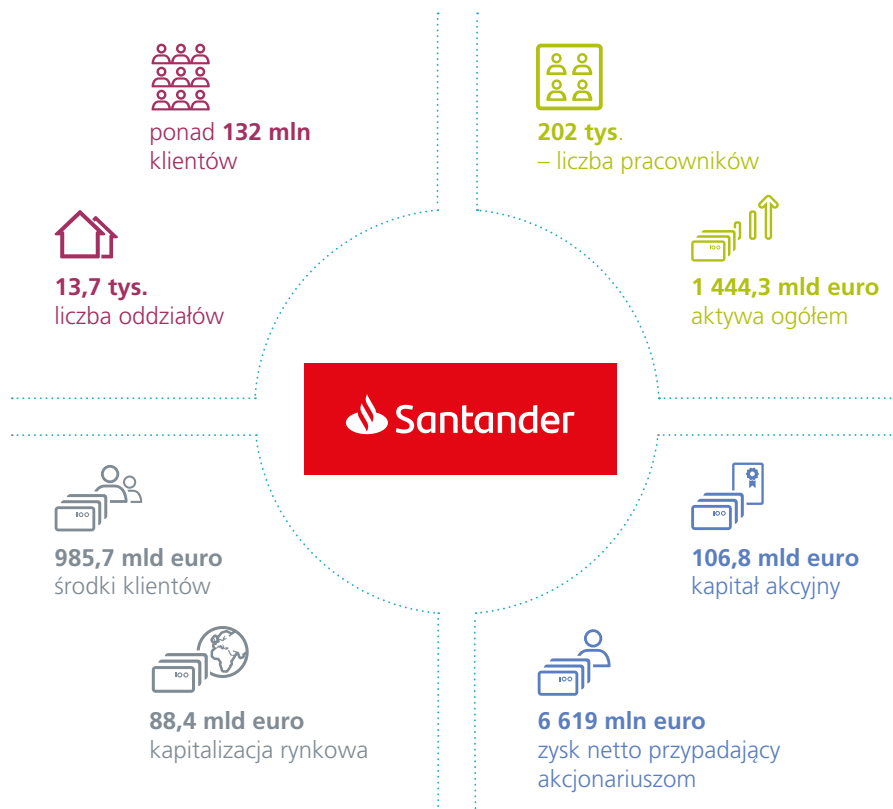
► Akcjonariusz kontrolujący

Banco Santander S.A. – podmiot dominujący Banku Zachodniego WBK S.A. – to Bank komercyjny z siedzibą w Santander i centralą operacyjną w Madrycie (Hiszpania), legitymujący się 160-letnią tradycją. Zajmuje się głównie bankowością detaliczną, wykazując też znaczną aktywność na rynku bankowości prywatnej, biznesowej i korporacyjnej, zarządzania aktywami i ubezpieczeń. Działalność Banku cechuje szeroka dywersyfikacja geograficzna – obecnie koncentruje swoją uwagę na 10 kluczowych rynkach, zarówno rozwiniętych, jak i wschodzących. Zajmuje silną pozycję w Hiszpanii, Argentynie,

Brazylia, Chile, Meksyku, Stanach Zjednoczonych, Polsce, Portugalii i w Zjednoczonym Królestwie. Jest też obecny na rynku kredytów konsumpcyjnych w Europie (w Republice Federalnej Niemiec, Francji, Włoszech, Polsce i w krajach skandynawskich).

Według danych z portalu statystycznego z 25 kwietnia 2017 r. (www.statista.com) – pod względem kapitalizacji rynkowej – Banco Santander S.A. figurował na dwunastym miejscu wśród największych banków na świecie, a w skali Europy zajmował drugą pozycję.

■ PODSTAWOWE WIELKOŚCI ILUSTRUJĄCE SKALĘ SKONSOLIDOWANEJ DZIAŁALNOŚCI GRUPY BANCO SANTANDER WG STANU NA 31.12.2017 R.

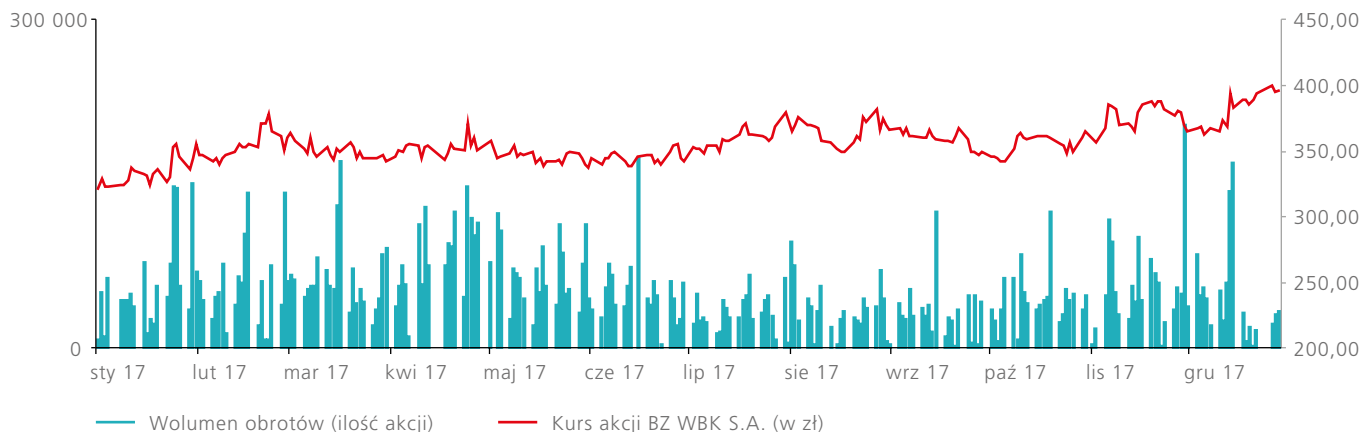

Od 3 grudnia 2014 r. Banco Santander S.A. jest notowany na GPW w Warszawie. Do obrotu giełdowego wprowadzonych zostało łącznie 16 136,2 mln akcji zwykłych Banku o wartości nominalnej 0,50 euro każda. Oprócz GPW w Warszawie akcje

Banco Santander notowane są również na giełdzie w Madrycie, Mediolanie, Lizbonie, Londynie, Nowym Jorku, Buenos Aires i w innych miastach.

► Kurs akcji Banku Zachodniego WBK S.A. na tle rynku

■ Kurs akcji BZ WBK S.A. i ich wolumen w obrocie giełdowym w 2017 r.

Kluczowe dane dot. akcji BZ WBK S.A.	2017	2016
Cena akcji na koniec roku (w zł)	396,25	316,00
Najwyższy kurs zamknięcia w roku (w zł)	400,00	331,50
Data wystąpienia najwyższego kursu zamknięcia	27.12.2017	13.12.2016
Najniższy kurs zamknięcia akcji w roku (w zł)	319,90	232,50
Data wystąpienia najniższego kursu zamknięcia	02.01.2017	18.01.2016
Wskaźnik cena/zysk (P/E) na koniec roku	20,54	15,06
Liczba akcji na koniec roku (w szt.)	99 333 481	99 234 534
Kapitalizacja na koniec roku (w mln zł)	39 360,9	31 358,1
Dywidenda na akcję ¹⁾ (w zł)	5,40	13,00

1) Szczegóły poniżej w części „Dywidenda na akcję”.

Rok 2017 był udany dla kursu akcji Banku Zachodniego WBK S.A., który na przestrzeni ostatnich dwunastu miesięcy zyskał ponad 25,4%. Cena waloru osiągnęła minimum w wysokości 319,90 zł w dniu 2 stycznia 2017 r., a maksimum w dniu 27 grudnia 2017 r. na poziomie 400,00 zł. Największą dynamikę wzrostu ceny odnotowano w pierwszych miesiącach i w końcówce roku. Kapitalizacja Banku wzrosła w tym czasie (z 31 358,1 mln zł na 31 grudnia 2016 r. do 39 360,9 mln zł na 31 grudnia 2017 r.) na fali dobrej koniunktury na GPW, a zwłaszcza poprawy nastrojów w sektorze bankowym, którego barometr WIG-Banki zyskał w tym okresie ponad 35%. Uwzględniając wypłaconą w pierwszej połowie roku dywidendę w kwocie 5,40 zł na akcję (z niepodzielonego zysku z lat 2014 i 2015) oraz wcześniejsze dywidendy, wycena Banku znalazła się na koniec grudnia na najwyższym historycznie poziomie. Wsparciem dla kursu okazał

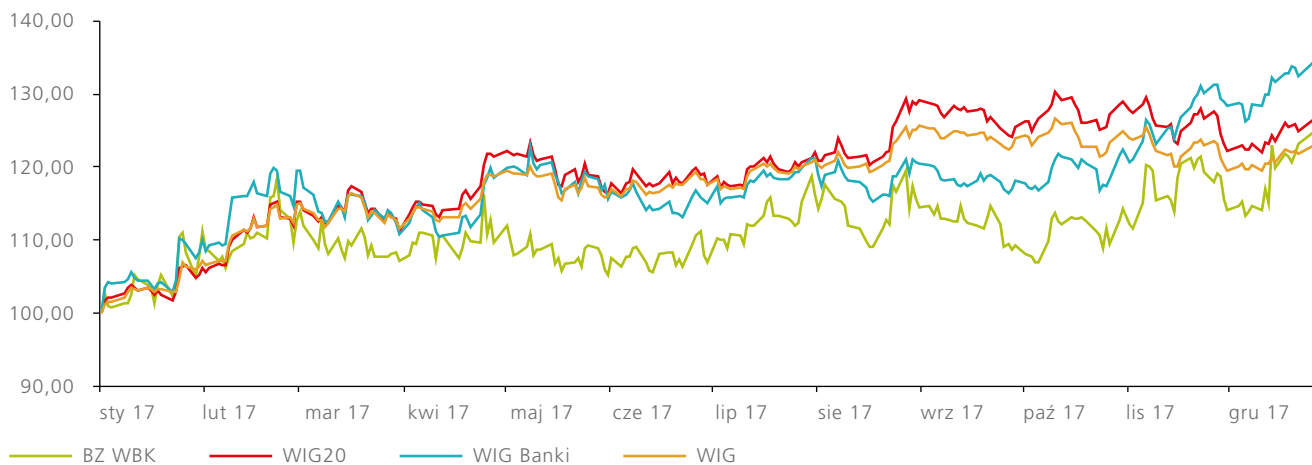
się, obok silnego wzrostu konsumpcji w kraju, systematycznie rosnący polski złoty, poprawiający sytuację portfela kredytowego Banku. Rosnąca inflacja, pomimo utrzymującej się łagodnej polityki monetarnej RPP w 2017 r., również wsparła wycenę banku ze względu na oczekiwania związane z rosnącym prawdopodobieństwem podwyżki stóp procentowych w 2018 r.

Duża płynność i wysoka kapitalizacja powodują, że akcje Banku Zachodniego WBK S.A. wchodzą w skład wielu indeksów giełdowych, w tym indeksu WIG-Banki (indeks branżowy), WIG20 (indeks polskich dużych spółek) i RESPECT (indeks spółek odpowiedzialnych społecznie).

Poniższe wykresy przedstawiają jak kształtował się kurs Banku Zachodniego WBK S.A. w relacji do kluczowych indeksów

w ciągu 2017 r. oraz od momentu objęcia pakietu kontrolnego przez Banco Santander S.A. z dniem 1.04.2011 r.

■ Notowania akcji BZ WBK S.A. na tle indeksów w 2017 (Kurs BZ WBK S.A., WIG20, WIG Banki i WIG z dnia 02.01.2017 = 100)

■ Notowania akcji BZ WBK na tle indeksów od 2011 do 2017 (Kurs na dzień 01.04.2011=100)

► Dywidenda na akcję

Na podstawie rekomendacji Zarządu i Rady Nadzorczej oraz zgodnie z zaleceniem Komisji Nadzoru Finansowego (KNF) z dnia 21 grudnia 2016 r. w sprawie zasad polityki dywidendowej banków w 2017 r. oraz zaleceniem indywidualnym KNF dla Banku Zachodniego WBK S.A. z dnia 9 marca 2017 r., ZWZ Banku z dnia 17 maja 2017 r. uchwaliło podział zysku netto za 2016 r. nieuwzględniający części przeznaczanej na dywidendę.

Z uwagi na dobrą sytuację kapitałową Banku i jego Grupy Kapitałowej, Zarząd wraz z Radą Nadzorczą wystąpił z propozycją, zatwierdzoną przez ZWZ z dnia 17 maja 2017 r., aby przeznaczyć na dywidendę dla akcjonariuszy kwotę 535,9 mln zł z niepodzielonego zysku netto za 2014 r. i 2015 r. Dywidenda w wysokości 5,4 zł na akcję została wypłacona 14 czerwca 2017 r.

W poprzednim roku ZWZ Banku Zachodniego WBK S.A. z dnia 20 kwietnia 2016 r. przeznaczyło na dywidendę kwotę 702,5 mln zł z podziału zysku netto za 2015 r. oraz 587,6 mln zł z niepodzielonego zysku netto za 2014 r. Dywidenda wyniosła 13 zł na akcję i została wypłacona 16 maja 2016 r.

Pięcioletnia historia wypłaty dywidend przez Bank Zachodni WBK S.A. została zaprezentowana w sekcji „Rozwój działalności Grupy Kapitałowej Banku Zachodniego WBK S.A. w 2017 r. na tle poprzednich lat”, rozdz. I „Przegląd działalności Banku Zachodniego WBK S.A. i Grupy Kapitałowej BZ WBK w okresie 5 lat”.

3. Ocena wiarygodności finansowej Banku Zachodniego WBK S.A.

► Ocena wiarygodności finansowej Banku Zachodniego WBK S.A.

Bank Zachodni WBK S.A. współpracuje z agencją ratingową Fitch Ratings oraz Moody's Investors Service, które dokonują oceny jego wiarygodności finansowej w oparciu o dwustronne umowy.

► Oceny ratingowe agencji Fitch Ratings

■ PONIŻSZA TABELA PODSUMOWUJE DZIAŁANIA RATINGOWE FITCH RATINGS W ODNIESIENIU DO BANKU ZACHODNIEGO WBK S.A. PODJĘTE W 2016 R. I 2017 R.

Rodzaj ratingu Fitch Ratings	Ratingi ¹⁾ potwierdzone w dniu 9.11.2016 r. i 20.10.2017 r.	Ratingi ¹⁾ zaktualizowane w dniu 4.08.2016 r.	Ratingi potwierdzone w dniu 29.02.2016 r.
Ratingi międzynarodowe			
Rating długoterminowy podmiotu (Long-term IDR)	BBB+	BBB+	BBB+
Perspektywa utrzymania oceny długoterminowej	stabilna	stabilna	stabilna
Rating krótkoterminowy podmiotu (Short-term IDR)	F2	F2	F2
Rating indywidualny VR (Viability Rating)	bbb+	bbb+	bbb+
Rating wsparcia	2	2	2
Ratingi krajowe			
Długoterminowy rating krajowy	AA(pol)	AA(pol)	AA-(pol)
Perspektywa utrzymania oceny długoterminowej	stabilna	stabilna	stabilna
Długoterminowy rating krajowy niezabezpieczonego długu z prawem pierwszeństwa	AA(pol)	AA(pol)	AA-(pol)

1) Ratingi BZ WBK S.A. obowiązujące na dzień 31.12.2017 r. i 31.12.2016 r.

Na dzień 31 grudnia 2017 r. obowiązywały oceny ratingowe Banku Zachodniego WBK S.A. potwierdzone przez Fitch Ratings w komunikacie z dnia 20 października 2017 r. z uwagi na brak istotnych zmian w wielkościach kluczowych wskaźników finansowych w okresie minionych 12 miesięcy.

Zdaniem agencji, Bank Zachodni WBK S.A. jest strategicznie ważną spółką dla Banco Santander S.A. i istnieje wysokie prawdopodobieństwo, iż – w przypadku zaistnienia takiej potrzeby – kontrolujący akcjonariusz udzieli mu niezbędnego wsparcia. Przekonanie to leży u podstaw przyznanego Bankowi ratingu wsparcia (SR) na poziomie „2”.

Rating długoterminowy IDR opiera się na wewnętrznej sile Banku, którą odzwierciedla rating indywidualny VR Banku Zachodniego WBK S.A., tj. „bbb+”. Uzasadnia go też prawdopodobieństwo wsparcia ze strony głównego akcjonariusza – Banco Santander S.A. z ratingiem A-/Stable/a-.

Stabilna perspektywa utrzymania oceny długoterminowej oddaje zrównoważony profil ryzyka kredytowego zarówno Banku Zachodniego WBK S.A., jaki i Banco Santander S.A.

Ocena indywidualna uwzględnia silne strony Banku, w tym dojrzałą sieć placówek, stabilny model biznesowy, konserwatywne podejście do ryzyka, silną kapitalizację, solidną zyskowność, dobrą jakość aktywów, zadawalającą płynność i źródła finansowania.

► Oceny ratingowe agencji Moody's Investors Service

Poniższa tabela podsumowuje decyzje ratingowe Moody's Investors w odniesieniu do Banku Zachodniego WBK S.A. z 2016 r. i 2017 r.

Rodzaj ratingu Moody's	Ratingi zaktualizowane w dniu 29.01.2018 r.	Ratingi zaktualizowane w dniu 1.03.2017 r. i 9.08.2017 r. ¹⁾	Ratingi potwierdzone w dniu 9.09.2016 r.
Oceny dla depozytów	A3/P-2	A3/P-2	A3/P-2
Ocena kredytowa (BCA)	baa3	baa3	baa3
Skorygowana ocena kredytowa BCA	baa2	baa2	baa2
Perspektywa	pozytywna	stabilna	stabilna
Ocena ryzyka kontrahenta (CR)	A2 (cr)/ P-1 (cr)	A2 (cr)/ P-1 (cr)	A2 (cr)/ P-1 (cr)

1) Ratingi BZ WBK S.A. obowiązujące na dzień 31.12.2017 r. i 31.12.2016 r.

Na dzień 31 grudnia 2017 r. obowiązywały oceny ratingowe Banku Zachodniego WBK S.A. podane w opinii kredytowej Moody's Investors Service z dnia 9 sierpnia 2017 r.

Rating Moody's dla depozytów na poziomie A3/Prime-2 bazuje na ocenie kredytowej Banku (Basic Credit Assessment/BCA) w wysokości baa3, zaawansowanej analizie straty w przypadku upadłości oraz prawdopodobieństwie otrzymania wsparcia w razie wystąpienia takiej potrzeby, ocenianym jako umiarkowane ze strony Banco Santander S.A. i niskie ze strony rządu polskiego.

Na ocenę kredytową (Basic Credit Assessment/BCA) Banku w wysokości baa3 pozytywnie wpłynęła ocena profilu makroekonomicznego Polski na poziomie Strong-, silna obecność na polskim rynku bankowym, poprawa jakości aktywów i solidna

zyskowość oraz dobry profil ryzyka płynności. Kapitalizacja Banku utrzymuje się na satysfakcjonującym poziomie, jednak może się znaleźć pod presją szybkiej akcji kredytowej i inicjatyw ustawodawczych w odniesieniu do kredytów hipotecznych w CHF.

W dniu 29 stycznia 2018 r. agencja Moody's Investor Service zmieniła perspektywę ratingu dla długoterminowych depozytów Banku ze stabilnej na pozytywną i potwierdziła dotychczasowe ratingi. Ww. zmiana wynika z polepszającej się jakości aktywów, solidnej kapitalizacji oraz dobrej zyskowości Banku. Uwzględnia też pozytywne skutki nabycia wydzielonej części Deutsche Banku Polska S.A. oraz szacunki dot. przewidywanych kosztów z tytułu przepisów regulujących zagadnienia związane z portfelem hipotecznych kredytów walutowych.

X. Zarządzanie ryzykiem i kapitałem

1. Podstawowe zasady i struktura zarządzania ryzykiem Banku Zachodniego WBK S.A. i Grupy Kapitałowej BZ WBK S.A.

► Podstawowe zasady zarządzania ryzykiem

Zarówno Bank, jak i pozostałe jednostki Grupy Kapitałowej Banku Zachodniego WBK S.A. narażeni są na różnego rodzaju ryzyka w bieżącej działalności, które niekorzystnie wpływają na realizację strategicznych celów organizacji. Wśród najważniejszych rodzajów wymienić należy: ryzyko kredytowe, koncentracji, rynkowe (na księdze bankowej i księdze handlowej), płynności, ryzyko operacyjne, braku zgodności i reputacyjne.

Głównym celem zarządzania ryzykiem w Banku i Grupie Kapitałowej Banku Zachodniego WBK S.A. jest prowadzenie efektywnej i bezpiecznej działalności pozwalającej na rozwój w ramach wyznaczonych parametrów ryzyka. Tryb zarządzania ryzykiem określają standardy obowiązujące w sektorze bankowym oraz wytyczne zawarte w regulacjach i rekomendacjach nadzorczych, obejmujące m.in. ryzyko operacyjne, ryzyko kredytowe, ryzyko rynkowe oraz ryzyko płynności.

Zarządzanie ryzykiem w Banku i Grupie Kapitałowej Banku Zachodniego WBK S.A. odbywa się w ramach profilu ryzyka, który wynika z przyjętego ogólnego poziomu akceptacji ryzyka. Poziom akceptowalnego ryzyka jest wyrażony w postaci

zdefiniowanych i skwantyfikowanych limitów i zapisany w „Deklaracji akceptowalnego poziomu ryzyka”, zatwierdzonej przez Zarząd i zaakceptowanej przez Radę Nadzorczą. Limity wyznaczane są przy wykorzystaniu testów warunków skrajnych i analiz scenariuszowych, aby zagwarantować stabilność pozycji Banku nawet w przypadku zrealizowania się sytuacji nadzwyczajnych. Na podstawie globalnych limitów ryzyka wyznaczane są limity obserwacyjne oraz konstruowane polityki zarządzania ryzykiem.

W ramach zintegrowanej struktury zarządzania ryzykiem wyodrębnione zostały jednostki odpowiedzialne za identyfikację, pomiar, monitorowanie i ograniczanie ryzyka, co gwarantuje niezależność funkcji zarządzania ryzykiem od jednostek podejmujących ryzyko. Jednostki te działają w obrębie zakresu odpowiedzialności wyznaczonego przez polityki zarządzania ryzykiem, regulujące proces identyfikacji, pomiaru i raportowania poziomu podejmowanego ryzyka oraz regularnego ustalania limitów ograniczających skalę narażenia na poszczególne rodzaje ryzyka.

► Struktura zarządzania ryzykiem

Rada Nadzorcza Banku sprawuje stały nadzór nad systemem zarządzania ryzykiem w Banku Zachodnim WBK S.A. przy wsparciu Komitetu Audytu i Zapewnienia Zgodności Rady Nadzorczej oraz Komitetu ds. Ryzyka. Rada akceptuje strategię, kluczowe polityki zarządzania ryzykiem, wielkość akceptowalnego poziomu ryzyka oraz monitoruje poziom wykorzystania limitów wewnętrznych z perspektywy bieżącej strategii biznesowej i otoczenia makroekonomicznego. Prowadzi przeglądy głównych obszarów ryzyka, trybu identyfikacji zagrożeń oraz procesu ustalania i monitorowania działań naprawczych. Dokonuje

ponadto oceny, czy podejmowane przez Zarząd działania są skuteczne.

Zarząd Banku odpowiada za wdrożenie efektywnego systemu zarządzania ryzykiem, zgodnego z wymogami regulacyjnymi oraz regulacjami wewnętrznymi. Zakres ten obejmuje: ustanowienie struktury organizacyjnej dostosowanej do wielkości i profilu podejmowanego ryzyka, podział odpowiedzialności zapewniający niezależność funkcji pomiaru i kontroli ryzyka od działalności

operacyjnej, wprowadzenie i aktualizację strategii zarządzania ryzykiem oraz zapewnienie adekwatnej polityki informacyjnej.

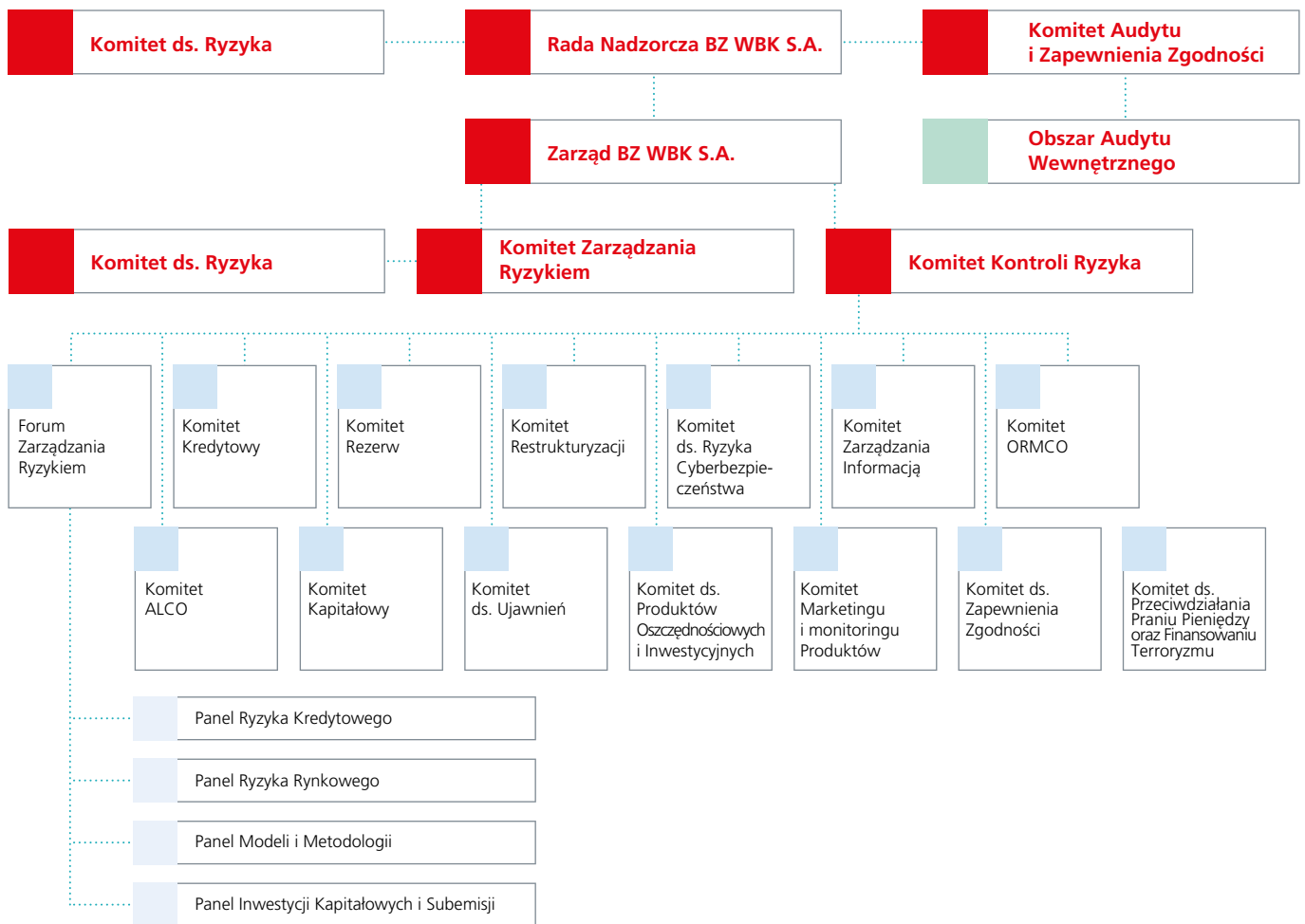
Zarząd wypełnia funkcję zarządzania ryzykiem, za pomocą swoich trzech komitetów:

- Komitetu Zarządzania Ryzykiem, który pełni rolę komitetu wykonawczego i odpowiada za podejmowanie kluczowych decyzji w zakresie zarządzania ryzykiem w Grupie.

- Podkomitetu Zarządzania Ryzykiem wyłonionego w ramach Komitetu Zarządzania Ryzykiem, który odpowiada za ratyfikację najistotniejszych decyzji kluczowych komitetów ryzyka niższego szczebla.

- Komitetu Kontroli Ryzyka, który monitoruje poziom ryzyka w różnych obszarach działalności Banku. Nadzoruje też działalność komitetów zarządzania ryzykiem niższego szczebla powołanych przez Zarząd Banku.

► Struktura ładu korporacyjnego w zakresie nadzoru i zarządzania ryzykiem

Za zarządzanie ryzykiem w Grupie odpowiadają obecnie następujące komitety pozostające pod nadzorem Komitetu Kontroli Ryzyka:

- Forum Zarządzania Ryzykiem obejmujące panele kompetencyjne w zakresie ryzyka kredytowego, rynkowego, modeli i metodologii oraz inwestycji kapitałowych i subemisji
- Komitet Kredytowy
- Komitet Restrukturyzacji
- Komitet Rezerw

- Komitet Zarządzania Informacją
- Komitet Zarządzania Ryzykiem Operacyjnym / ORMCO
- Komitet ds. Ryzyka Cyberbezpieczeństwa
- Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami / ALCO
- Komitet Kapitałowy
- Komitet ds. Ujawnień

- ▶ Komitet ds. Strategii Produktów Oszczędnościowych i Inwestycyjnych
- ▶ Komitet Marketingu i Monitoringu Produktów
- ▶ Komitet ds. Zapewnienia Zgodności
- ▶ Komitet ds. Przeciwdziałania Praniu Pieniędzy oraz Finansowaniu Terroryzmu.

Komitety te – działając w obrębie wyznaczonych przez Zarząd kompetencji – odpowiadają bezpośrednio za rozwijanie metod zarządzania ryzykiem i monitorowanie poziomu ryzyka w określonych obszarach. Za pośrednictwem komitetów Bank sprawuje również nadzór nad ryzykiem wynikającym z działalności podmiotów zależnych.

Spółki zależne wdrażają polityki i procedury zarządzania ryzykiem odzwierciedlające zasady przyjęte przez Bank Zachodni WBK S.A.,

co zapewnia spójność procesów zarządzania ryzykiem na poziomie całej Grupy Kapitałowej.

Bank, w granicach i na zasadach wynikających z obowiązującego prawa, sprawuje nadzór nad systemem zarządzania ryzykiem w Santander Consumer Bank S.A. (SCB S.A.), kierując się przy tym regułami odnoszącymi się do nadzorowania spółek zależnych wchodzących w skład Grupy BZ WBK S.A. Na przedstawicieli Banku w Radzie Nadzorczej SCB S.A. powołano Członka Zarządu Banku zarządzającego Pionem Zarządzania Ryzykiem oraz Członka Zarządu Banku zarządzającego Pionem Bankowości Detalicznej.

Zgodnie ze „Strategią inwestycji Banku Zachodniego WBK S.A. w instrumenty rynku kapitałowego” odpowiadają oni – razem z Radą Nadzorcą SCB S.A. – za sprawowanie nadzoru nad SCB S.A. oraz prowadzenie działalności spółki w oparciu o przyjęte plany oraz zgodnie z procedurami zapewniającymi bezpieczeństwo działalności. Bank monitoruje profil i poziom ryzyka SCB S.A. za pośrednictwem komitetów zarządzania ryzykiem Banku Zachodniego WBK S.A.

2. Zarządzanie ryzykiem kredytowym

▶ Ryzyko kredytowe

Ryzyko kredytowe oznacza możliwość poniesienia straty w wyniku niespłacenia przez dłużnika w terminie zaciągniętego kredytu wraz z odsetkami i innymi opłatami. Jego konsekwencją jest spadek wartości aktywów kredytowych i udzielonych zobowiązań warunkowych w następstwie pogorszenia oceny jakości kredytowej dłużnika. Pomiar ryzyka kredytowego opiera się na oszacowaniu wielkości aktywów kredytowych ważonych ryzykiem, przy czym stosowane wagi ryzyka uwzględniają zarówno prawdopodobieństwo zaniechania spłat, jak i wielkość możliwej do poniesienia straty w przypadku niedotrzymania warunków umowy przez kredytobiorcę.

Ryzyko kredytowe Banku i Grupy Kapitałowej wynika głównie z działalności kredytowej w segmencie detalicznym, korporacyjnym i na rynku międzybankowym. Jest ono zarządzane w ramach polityki ustalonej przez Zarząd na bazie przyjętych procedur kredytowych oraz poprzez system limitów

kompetencyjnych. Stosowany przez Bank i Grupę wewnętrzny system monitoringu oraz klasyfikacji kredytów umożliwia wczesne wykrywanie sytuacji grożących pogorszeniem jakości portfela kredytowego. Ponadto Bank i Grupa stosują narzędzia ograniczania ryzyka kredytowego w postaci zabezpieczeń (finansowych i rzeczowych) oraz szczególnych warunków umownych i klauzul, tzw. covenants.

Zarządzając ryzykiem kredytowym, Bank oraz Grupa Kapitałowa podejmują działania na podstawie bieżącej analizy otoczenia makroekonomicznego oraz wewnętrznych analiz poszczególnych portfeli kredytowych. Stosowane przez Bank oraz Grupę zaawansowane narzędzia do oceny ryzyka kredytowego pozwalają na podjęcie działań zaradczych w przypadku pojawienia się pierwszych sygnałów zmian w jakości lub strukturze portfela kredytowego.

▶ Polityka kredytowa

Na politykę kredytową Banku oraz Grupy składa się zbiór zasad i wytycznych zawartych w systemie procedur i polityk kredytowych, które poddawane są regularnym przeglądom. Ważnym elementem polityki kredytowej są wewnętrznie ustalone limity, które pozwalają na monitorowanie koncentracji zaangażowania w poszczególnych obszarach gospodarki, regionach geograficznych i walutach. Zgodnie z przyjętą polityką, Bank i Grupa Kapitałowa Banku Zachodniego WBK S.A. utrzymują odpowiednio zdywersyfikowany portfel kredytowy

zarówno pod względem zaangażowania wobec poszczególnych klientów, jak i branż.

W 2017 r. Bank wraz z Grupą kontynuował dotychczasową politykę zarządzania ryzykiem kredytowym, łącząc dbałość o utrzymanie bezpiecznego poziomu ryzyka kredytowego z działaniami na rzecz wysokiej rentowności portfeli kredytowych, rozwoju wolumenów biznesowych i zwiększania udziału w rynku.

Polityki kredytowe optymalizowano w reakcji na zmieniające się warunki makroekonomiczne.

Główne kroki podjęte w obszarze zarządzania ryzykiem kredytowym w 2017 r. to:

- Intensywne prace nad wdrożeniem nowego sposobu wyliczania rezerw na ryzyko kredytowe wg Międzynarodowego Standardu Rachunkowości 9,
- Dostosowanie apetytu na ryzyko poprzez korektę „Polityki kredytowej Banku Zachodniego WBK S.A. dla klientów instytucjonalnych” i „Polityki kredytowej finansowania klientów działających w branży budowlanej w Pionie Bankowości Biznesowej i Korporacyjnej” Banku Zachodniego WBK S.A.”, co skutkowało istotną redukcją rezerw w portfelu klientów korporacyjnych,

- Optymalizacja polityki kredytowej w zakresie udzielania kredytów detalicznych i MŚP dla klientów posiadających znaczące zaangażowanie kredytowe poprzez rozszerzenie oceny ryzyka na moment aplikacji o oczekiwaną stratę w wyniku procesu odzysku.

Działalność kredytowa spółek zależnych opiera się na politykach kredytowych obowiązujących w Banku. W procesie decyzyjnym Bank oraz Grupa Kapitałowa Banku Zachodniego WBK S.A. stosują spójne podejście do ryzyka kredytowego i wykorzystują tę samą platformę informatyczną służącą do nadawania ratingu/ scoringu (nie dotyczy to SCB S.A.). Spółki posiadają procedury określające zasady zarządzania ryzykiem kredytowym, spójne z regulacjami stosowanymi w Banku.

► Proces zarządzania ryzykiem kredytowym

Główne składowe procesu zarządzania ryzykiem kredytowym w Banku i Grupie BZ WBK S.A.

Proces podejmowania decyzji kredytowej	<ul style="list-style-type: none"> • System obowiązujących kompetencji kredytowych reguluje instrukcja „Kompetencje kredytowe w Banku Zachodnim WBK S.A.”. Wskazuje ona zakres kompetencji dla poszczególnych jednostek organizacyjnych i pracowników uczestniczących w procesie kredytowym. • Proces podejmowania decyzji kredytowych opiera się na systemie indywidualnych kompetencji kredytowych dostosowanych do wiedzy i doświadczenia pracowników, obszarów działalności kredytowej Banku oraz specyfiki i wymagań poszczególnych segmentów (bankowość oddziałowa, MŚP, biznesowa i korporacyjna). • Najwyższe zaangażowania kredytowe, tj. powyżej 25 mln zł są akceptowane przez Komitet Kredytowy, w skład którego wchodzi przedstawiciele kierownictwa najwyższego szczebla. Transakcje powyżej 187,5 mln zł są dodatkowo ratyfikowane przez Podkomitet Zarządzania Ryzykiem funkcjonujący na poziomie Zarządu. Ustanowiony system kompetencji zapewnia rozdzielanie funkcji zatwierdzania ryzyka transakcji od funkcji sprzedażowych.
Klasyfikacja kredytowa	<ul style="list-style-type: none"> • Narzędzia stosowane do oceny ryzyka kredytowego są dostosowywane do zaleceń Komisji Nadzoru Finansowego, wymogów Międzynarodowych Standardów Rachunkowości/Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej (MSR/MSSF) oraz najlepszych praktyk branżowych. • Grupa wykorzystuje modele oceny ryzyka kredytowego dla najistotniejszych portfeli kredytowych, w tym klientów korporacyjnych, MŚP, kredytów mieszkaniowych, portfela na finansowanie nieruchomości dochodowych, kredytów gotówkowych, kart kredytowych i limitów w kontaktach osobistych. • Okresowy monitoring klasyfikacji kredytowej prowadzony jest według zasad opisanych w podręcznikach kredytowych. Dodatkowo dla wybranych modeli realizowany jest proces automatycznej weryfikacji klasy ryzyka w oparciu o długość opóźnienia w spłacie lub analizę danych behawioralnych klienta. Weryfikacja klasyfikacji następuje również w przypadku podejmowania kolejnych decyzji kredytowych.
Przeglądy kredytowe	<ul style="list-style-type: none"> • Grupa dokonuje regularnych przeglądów mających na celu ustalenie rzeczywistej jakości portfela kredytowego, właściwą klasyfikację i adekwatność odpisów z tytułu utraty wartości oraz zgodność z procedurami i podjętymi decyzjami kredytowymi.
Zabezpieczenia	<ul style="list-style-type: none"> • Departament Zabezpieczeń i Umów Kredytowych jest jednostką centralną odpowiadającą w Grupie BZ WBK S.A. za prawidłowy przebieg procesu tworzenia i funkcjonowania zabezpieczeń zgodnie z polityką kredytową dla poszczególnych segmentów biznesowych. Departament zapewnia jednolite w skali Grupy procedury wewnętrzne w zakresie zabezpieczeń oraz sprawny i prawidłowy przebieg procesów ich ustanawiania, monitorowania i zwalniania. Ponadto wspiera jednostki kredytowe w procesie podejmowania decyzji kredytowych i tworzenia polityk kredytowych, a także gromadzi dane na temat zabezpieczeń oraz zapewnia odpowiednią informację zarządczą.
Testy warunków skrajnych ryzyka kredytowego	<ul style="list-style-type: none"> • Testy warunków skrajnych są jednym z elementów procesu zarządzania ryzykiem kredytowym, służącym do oceny potencjalnego wpływu zdarzeń zachodzących w otoczeniu, zmian we wskaźnikach finansowych i makroekonomicznych, a także zmian w profilu ryzyka na sytuację Banku i Grupy. W ramach testów przeprowadzana jest ocena potencjalnych zmian jakości portfeli kredytowych w przypadku wystąpienia niekorzystnych zdarzeń. Proces ten dostarcza także informacji zarządczej o adekwatności ustalonych limitów i alokowanego kapitału wewnętrznego.
Kalkulacja utraty wartości	<ul style="list-style-type: none"> • Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości należności kredytowych odzwierciedlają utratę wartości aktywów kredytowych, która zostaje uznana w przypadku, gdy Bank lub Grupa posiada obiektywny dowód na to, że nie będzie w stanie odzyskać należności zgodnie z zawartą umową kredytową. • Utrata wartości mierzona jest na podstawie szacunkowej możliwej do odzyskania kwoty. Analizując utratę wartości należności kredytowych, Grupa stosuje podejście indywidualne (dla ekspozycji indywidualnie istotnych, dla których rozpoznane zostały obiektywne dowody utraty wartości) oraz portfelowe (dla ekspozycji indywidualnie nieistotnych, dla których rozpoznane zostały obiektywne dowody utraty wartości oraz dla ekspozycji o niezidentyfikowanym zagrożeniu utratą wartości). • Dwa razy do roku Grupa porównuje założenia i parametry wykorzystywane w kalkulacji utraty wartości ze stanem faktycznym, uwzględniając wpływ zmiany warunków ekonomicznych, zmiany w politykach kredytowych Grupy i strategiach odzyskiwania należności. Tym samym zapewnia adekwatność tworzonych odpisów. Za realizację polityki w zakresie utrzymywania adekwatnego poziomu odpisów odpowiedzialny jest Komitet Rezerw.
Praktyki z zakresu forbearance	<ul style="list-style-type: none"> • W ramach proaktywnego zarządzania ryzykiem kredytowym i jakością portfela kredytowego, Grupa Kapitałowa Banku Zachodniego WBK S.A. podejmuje działania polegające na wczesnym wdrażaniu rozwiązań restrukturyzacyjnych (udogodnień w spłacie kredytów) w stosunku do klientów doświadczających trudności finansowych. Restrukturyzacja ma na celu lepsze dopasowanie warunków spłaty należności do aktualnej i prognozowanej sytuacji finansowej klienta, minimalizację ryzyka zaprzestania obsługi zadłużenia i/lub maksymalizację odzysków. • Portfel należności restrukturyzowanych podlega cyklicznemu monitoringowi. Należność traktowana jest jako restrukturyzowana do momentu uznania, że sytuacja klienta uległa stabilizacji. Więcej informacji na temat praktyk Grupy w zakresie forbearance zaprezentowano w nocie 4 „Zarządzanie ryzykiem” „Skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej BZ WBK za 2017 r.”

► Jakość portfela kredytowego

■ NALEŻNOŚCI KREDYTOWE GRUPY KAPITAŁOWEJ BANKU ZACHODNIEGO WBK S.A. W PODZIALE NA PORTFELE Z UTRATĄ WARTOŚCI I BEZ UTRATY WARTOŚCI

	w mln zł	
	31.12.2017	31.12.2016
Należności od klientów wg rodzaju portfeli z utratą wartości		
Portfel brutto oceniany indywidualnie	2 378,3	2 641,2
Odpis z tytułu utraty wartości	(1 225,2)	(1 266,0)
Portfel netto oceniany indywidualnie (z utratą wartości)	1 153,1	1 375,2
Portfel brutto oceniany kolektywnie	4 129,3	4 460,5
Odpis z tytułu utraty wartości	(2 882,4)	(2 921,9)
Portfel netto oceniany kolektywnie (z utratą wartości)	1 246,9	1 538,6
Portfel brutto bez utraty wartości	106 169,0	100 664,0
– nieprzeterminowany	102 153,8	94 535,4
– przeterminowany	4 015,2	6 128,6
Rezerwa IBNR	(738,5)	(691,1)
Portfel netto bez utraty wartości	105 430,5	99 972,9
Pozostałe należności	9,4	181,8
Razem należności netto od klientów	107 839,9	103 068,5
Wskaźnik kredytów objętych utratą wartości	5,8%	6,6%
Wskaźnik pokrycia rezerwą kredytów objętych utratą wartości	63,1%	59,0%

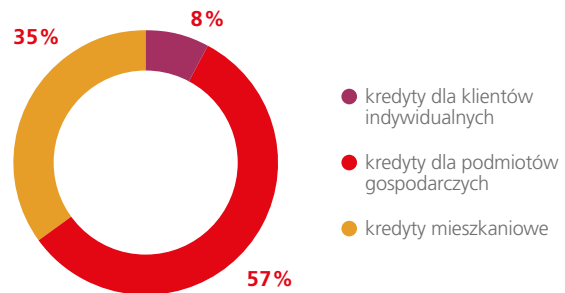
■ NALEŻNOŚCI KREDYTOWE BANKU ZACHODNIEGO WBK S.A. W PODZIALE NA PORTFELE Z UTRATĄ WARTOŚCI I BEZ UTRATY WARTOŚCI

	w mln zł	
	31.12.2017	31.12.2016
Należności BZ WBK od klientów wg rodzaju portfeli z utratą wartości		
Portfel brutto oceniany indywidualnie	2 246,0	2 501,4
Odpis z tytułu utraty wartości	(1 144,5)	(1 196,4)
Portfel netto oceniany indywidualnie (z utratą wartości)	1 101,5	1 305,0
Portfel brutto oceniany kolektywnie	2 477,6	2 883,6
Odpis z tytułu utraty wartości	(1 530,2)	(1 544,5)
Portfel netto oceniany kolektywnie (z utratą wartości)	947,4	1 339,1
Portfel brutto bez utraty wartości	88 838,2	84 497,9
– nieprzeterminowany	85 800,6	80 792,5
– przeterminowany	3 037,6	3 705,4
Rezerwa IBNR	(357,4)	(341,6)
Portfel netto bez utraty wartości	88 480,8	84 156,3
Pozostałe należności	7,3	181,6
Razem należności netto od klientów	90 537,0	86 982,0
Wskaźnik kredytów objętych utratą wartości	5,0%	6,0%
Wskaźnik pokrycia rezerwą kredytów objętych utratą wartości	56,6%	50,9%

WARTOŚĆ I STRUKTURA PODMIOTOWA NALEŻNOŚCI GRUPY KAPITAŁOWEJ BANKU ZACHODNIEGO WBK S.A. OBJĘTYCH PRAKTYKAMI FORBEARANCE

Kredyty i pożyczki udzielone klientom objęte praktykami forbearance (w mln zł)	31.12.2017	31.12.2016
Należności od klientów wg wartości brutto	3 460,8	4 041,7
Odpisy z tytułu utraty wartości	(847,6)	(954,6)
Należności od klientów wg wartości netto	2 613,2	3 087,1

Struktura podmiotowa należności brutto od klientów objętych praktykami forbearance na 31.12.2017 r.

3. Zarządzanie ryzykiem rynkowym i ryzykiem płynności

► Ryzyko rynkowe

Ryzyko rynkowe towarzyszące działalności Banku i Grupy w głównej mierze wynika z usług świadczonych na rzecz klientów, transakcji mających na celu zapewnienie płynności na rynku pieniężnym i kapitałowym oraz transakcji własnych z wykorzystaniem instrumentów dłużnych, walutowych oraz kapitałowych.

Podstawowym celem polityki prowadzonej przez Bank oraz Grupę Kapitałową Banku Zachodniego WBK S.A. w obszarze ryzyka rynkowego jest ograniczenie wpływu zmienności stóp procentowych i kursów walutowych na rentowność i wartość rynkową Grupy, podwyższanie dochodów w ramach ściśle określonych parametrów ryzyka oraz zapewnienie płynności Grupy.

► Zarządzanie ryzykiem rynkowym

Forum Zarządzania Ryzykiem zatwierdza strategię i politykę zarządzania ryzykiem rynkowym, a także limity stanowiące maksymalny dopuszczalny poziom ekspozycji na poszczególne rodzaje ryzyka zgodnie z przyjętą „Deklaracją akceptowalnego poziomu ryzyka”.

Strategiczne decyzje Zarządu podejmowane są na bazie rekomendacji Forum Zarządzania Ryzykiem. Zarząd scedował na to gremium bezpośredni nadzór nad zarządzaniem ryzykiem rynkowym.

Komitet ALCO – wspierany przez Pion Zarządzania Finansami – jest odpowiedzialny za zarządzanie ryzykiem rynkowym księgi bankowej, natomiast ryzykiem rynkowym księgi handlowej zarządza Pion Globalnej Bankowości Korporacyjnej Banku Zachodniego WBK S.A.

► Identyfikacja i ocena ryzyka rynkowego

Za zarządzanie ryzykiem stopy procentowej i ryzykiem walutowym w portfelu bankowym odpowiedzialny jest Pion Zarządzania Finansami, do którego transferowane są również otwarte pozycje ryzyka stopy procentowej i ryzyka walutowego spółek wchodzących w skład Grupy Kapitałowej Banku Zachodniego BZ WBK S.A.

Pion Globalnej Bankowości Korporacyjnej, w ramach którego funkcjonuje Biuro Maklerskie Banku Zachodniego WBK S.A., odpowiada za zarządzanie ryzykiem rynkowym księgi handlowej.

Odpowiedzialność za pomiar, monitorowanie i raportowanie poziomu ryzyka rynkowego oraz zgodność z limitami ryzyka spoczywa na Pionie Zarządzania Ryzykiem, który dokonuje regularnych przeglądów ekspozycji ryzyka rynkowego i raportuje do Forum Zarządzania Ryzykiem.

Przyjęty podział odpowiedzialności zapewnia pełne rozdzielenie zarządzania ryzykiem portfela bankowego i handlowego oraz niezależność funkcji pomiaru i raportowania ryzyka od jednostek zarządzających i podejmujących ryzyko.

Przyjęte przez Bank i Grupę polityki zarządzania ryzykiem rynkowym wyznaczają szereg miar w postaci limitów i wskaźników zarówno obligatoryjnych, jak i obserwacyjnych. Proces przeglądu limitów oraz aktualizacji akceptowalnego poziomu ryzyka rynkowego odbywa się na bazie rocznej i jest koordynowany przez Departament Ryzyka Finansowego w Pionie Zarządzania Ryzykiem.

Na potrzeby kontroli ryzyka portfela bankowego, w Banku Zachodnim WBK S.A. ustanowiono maksymalne limity wrażliwości na ryzyko zmiany stóp procentowych:

- limit wrażliwości wyniku odsetkowego netto (NII – wrażliwość na równoległe przesunięcie krzywej dochodowości o 100 p.b.),
- limit wrażliwości ekonomicznej wartości kapitału (MVE – wrażliwość na równoległe przesunięcie krzywej dochodowości o 100 p.b.).

MIARY WRAŻLIWOŚCI PORTFELA BANKOWEGO NA RYZYKO ZMIANY STÓP PROCENTOWYCH NA 31.12.2017 R. I 31.12.2016 R.

w tys. zł	Wrażliwość wyniku odsetkowego netto (NII)		Wrażliwość ekonomiczna kapitału (MVE)	
Jednodniowy okres utrzymywania pozycji	31.12.2017	31.12.2016	31.12.2017	31.12.2016
Maksymalny	238	218	377	250
Średni	211	184	267	198
Na koniec okresu	238	218	347	218
Wartość limitu	310	280	380	340

W 2017 r. nie odnotowano przekroczeń limitów globalnych NII, ani MVE na portfelu księgi bankowej.

Do ograniczania i kontroli ekspozycji ryzyka rynkowego na portfelu handlowym Bank oraz Grupa Kapitałowa Banku Zachodniego WBK S.A. stosują następujące miary i limity:

- dzienny limit VAR dla ryzyka stopy procentowej i ryzyka walutowego oraz dla ryzyka cen instrumentów kapitałowych w Biurze Maklerskim,
- limit PV01 ustalony dla poszczególnych walut i terminów przeszacowania transakcji,

- mechanizm stop-loss wykorzystywany do zarządzania ryzykiem poniesienia strat na pozycjach handlowych objętych zasadami wyceny do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat,

- maksymalny limit pozycji całkowitej oraz otwartej pozycji dla indywidualnych walut.

Z uwagi na to, że powyższe miary odnoszą się do kalkulacji potencjalnej straty w normalnych warunkach rynkowych, Bank oraz Grupa Kapitałowa Banku Zachodniego WBK S.A. wykorzystują również testy warunków skrajnych, które prezentują szacunek potencjalnych strat w przypadku wystąpienia skrajnych warunków na rynku.

MIARY VAR NA 31.12.2017 R. I 31.12.2016 R. DLA RYZYKA STOPY PROCENTOWEJ I WALUTOWEGO ORAZ RYZYKA INSTRUMENTÓW KAPITAŁOWYCH PORTFELA HANDLOWEGO GRUPY KAPITAŁOWEJ BANKU ZACHODNIEGO WBK S.A.

w tys. zł.	Ryzyko stopy procentowej VAR		Ryzyko walutowe VAR		Ryzyko instrumentów kapitałowych VAR	
Jednodniowy okres utrzymywania pozycji	31.12.2017	31.12.2016	31.12.2017	31.12.2016	31.12.2017	31.12.2016
Średni	1 559	1 706	414	393	304	301
Maksymalny	4 777	3 681	1 725	3 096	694	742
Minimalny	373	659	50	30	46	50
na koniec okresu	839	1 509	175	319	90	77
Wartość limitu	6 266	7 523	2 611	3 134	3 621	4 346

Instrumenty finansowe w procesie zarządzania ryzykiem rynkowym i pozostałymi rodzajami ryzyka

Bank i Grupa utrzymują następujące instrumenty finansowe w zakresie ryzyka zmiany ceny, ryzyka kredytowego, ryzyka istotnych zakłóceń przepływów pieniężnych oraz ryzyka utraty płynności finansowej:

- Pochodne instrumenty finansowe o charakterze handlowym – transakcje dokonywane przez Bank wynikające z usług skarbowych świadczonych dla klientów Banku ograniczających własne ryzyko rynkowe, związane z koniecznością zapewnienia płynności oraz ze świadczeniem usług subemisji.

- Pozostałe instrumenty finansowe, w tym inwestycyjne aktywa przeznaczone do sprzedaży, zabezpieczające instrumenty pochodne oraz kapitałowe instrumenty finansowe.

Ryzyko rynkowe wynikające z posiadanych pozycji w instrumentach finansowych jest ograniczane poprzez wykorzystanie systemu limitów (w podziale na księgę handlową i bankową). Ryzyko kredytowe z tytułu ww. pozycji jest ograniczane za pomocą limitów ekspozycji kredytowej dla poszczególnych kontrahentów. W celu ograniczenia ryzyka utraty płynności finansowej, Bank oraz Grupa mają obowiązek utrzymywać odpowiedni poziom płynnych aktywów finansowych o niskim ryzyku kredytowym (przede wszystkim obligacji Skarbu Państwa oraz bonów pieniężnych NBP), zgodnie z przyjętymi przez Bank i Grupę limitami ograniczającymi ww. ryzyko.

Bank oraz Grupa nie zawierała transakcji pochodnych ograniczających ryzyko kredytowe, natomiast transakcje opcyjne na waluty oraz stopy procentowe zawierane są na zasadzie back-to-back i nie generują ryzyka rynkowego dla Banku i Grupy.

Bank i Grupa zarządzają ryzykiem rynkowym bilansu korzystając m.in. z instrumentów pochodnych oraz stosując rachunkowość zabezpieczeń do:

- części portfela kredytów hipotecznych opartych o stopę WIBOR, zawierając w tym celu transakcje IRS (Interest Rate Swap), w których Bank i Grupa otrzymują stałe i płacą zmienne oprocentowanie, zabezpieczając tym samym ryzyko zmian przepływów pieniężnych dla kredytów opartych o zmienną stopę procentową;
- części portfeli kredytów hipotecznych w CHF i EUR dla zabezpieczenia przepływów wynikających ze zmian rynkowych stóp procentowych (CHF LIBOR, EURIBOR) oraz kursów walutowych (CHF/PLN oraz EUR/PLN), z wykorzystaniem transakcji walutowej zamiany stóp procentowych (Basis Swap);
- części portfela kredytów gotówkowych o stałym oprocentowaniu w celu zabezpieczenia wartości godziwej pozycji za pomocą transakcji IRS, w których Bank oraz Grupa otrzymują zmienne i płacą stałe oprocentowanie;
- wybranych obligacji stałokuponowych w celu zabezpieczenia ich wartości godziwej za pomocą transakcji IRS, w których Bank oraz Grupa otrzymują zmienne i płacą stałe oprocentowanie.

► Ryzyko płynności

Ryzyko płynności jest definiowane jako ryzyko niewywiązania się z bezwarunkowych i warunkowych zobowiązań wobec klientów i kontrahentów.

Przyjęta przez Bank i Grupę „Polityka zarządzania płynnością” ma na celu zapewnienie pełnego pokrycia przewidywanych krótkoterminowych wypływów przez przewidywane wpływy lub aktywa łatwo zbywalne. Polityka ta ma również zapewnić odpowiednią strukturę finansowania działalności Banku oraz Grupy przez zachowanie na zdefiniowanym poziomie wskaźników płynności średnio- i długoterminowej oraz przez monitorowanie wyników testów warunków skrajnych. Obejmuje ona wszystkie aktywa i pasywa oraz pozycje pozabilansowe mające wpływ na poziom płynności.

► Zarządzanie ryzykiem płynności

Komitet ALCO oraz Forum Zarządzania Ryzykiem sprawują w imieniu Zarządu ogólny nadzór nad ryzykiem płynności. W ramach swoich obowiązków rekomendują Zarządowi odpowiednie strategie działania oraz polityki w ramach strategicznego zarządzania płynnością. Raporty z zakresu ryzyka płynności i wyniki testów warunków skrajnych podlegają regularnym przeglądom wyższej kadry zarządzającej.

Komitet ALCO nadzoruje również proces zarządzania płynnością w spółkach zależnych.

Funkcja zarządzania płynnością zlokalizowana jest w Pionie Zarządzania Finansami, który jest odpowiedzialny za opracowanie i aktualizację odpowiednich strategii. Pion Zarządzania Ryzykiem jest odpowiedzialny za niezależny pomiar i raportowanie ryzyka płynności oraz kształtowanie polityki zarządzania ryzykiem płynności. Departament Ryzyka Finansowego w Pionie Zarządzania Ryzykiem odpowiada również za cykliczną realizację testów warunków skrajnych w zakresie płynności oraz przegląd „Awaryjnego planu płynności”, który jest zatwierdzany przez Zarząd i Radę Nadzorczą.

► Identyfikacja i ocena ryzyka płynności

Identyfikacja i pomiar ryzyka płynności dokonywane są codziennie, głównie za pomocą raportów zmodyfikowanej luki płynności, raportów ryzyka płynności śróddziennej oraz raportów regulacyjnych. Raporty te obejmują szereg limitów wewnętrznych i nadzorczych. Systematyczne raporty z zakresu pomiaru ryzyka wspierane są wynikami przeprowadzanych testów warunków skrajnych. Bank regularnie wylicza miary określone w Pakiecie CRD IV/CRR (LCR i NSFR) oraz w Uchwale Komisji Nadzoru Finansowego nr 386/2008. Na 31 grudnia 2016 r. LCR wyniósł 144,6%, natomiast NSFR 115,0%.

■ KONTRAKTOWA LUKA PŁYNNOŚCI WG STANU NA DZIEŃ 31.12.2017 R. ORAZ W OKRESIE PORÓWNAWCZYM

31.12.2017 mln PLN	A'vista	do 1 miesiąca	od 1 do 3 miesiący	od 3 do 6 miesiący	od 6 do 12 miesiący	od 1 do 2 lat	od 2 do 5 lat	powyżej 5 lat
Kontraktowa luka płynności	(2 557,6)	(22 395,2)	(13 701,1)	(1 661,3)	(1 247,2)	5 374,2	19 057,2	17 131,0
Skumulowana kontraktowa luka płynności	(2 557,6)	(24 952,8)	(38 653,9)	(40 315,2)	(41 562,4)	(36 188,2)	(17 131,0)	–
Instrumenty pochodne netto	–	(64,0)	13,8	(76,8)	(33,3)	12,9	(6,0)	(119,7)
31.12.2016 mln PLN	A'vista	do 1 miesiąca	od 1 do 3 miesiący	od 3 do 6 miesiący	od 6 do 12 miesiący	od 1 do 2 lat	od 2 do 5 lat	powyżej 5 lat
Kontraktowa luka płynności	(39 223,2)	(9 705,7)	(9 534,1)	(5 191,2)	1 026,7	13 768,0	24 440,9	24 418,5
Skumulowana kontraktowa luka płynności	(39 223,2)	(48 928,9)	(58 463,0)	(63 654,2)	(62 627,5)	(48 859,5)	(24 418,6)	–
Instrumenty pochodne netto	–	12,2	(145,3)	(11,5)	(51,2)	(173,8)	(187,4)	(1 018,8)

Obowiązująca w Grupie polityka wymaga, aby Bank posiadał środki na pokrycie całości przewidywanych wypływów w horyzoncie do jednego miesiąca, w tym także w wybranych scenariuszach warunków skrajnych. Obserwacji podlega także sytuacja płynnościowa w dłuższym horyzoncie czasu oraz poziom aktywów łatwo zbywalnych.

W 2017 r. Bank utrzymywał środki znacząco przekraczające wielkość wymaganą do pokrycia przewidywanych wypływów.

Wypełniał również regulacyjne wymogi ilościowe w zakresie płynności. Kluczowe wskaźniki regulacyjne (tj. wskaźnik płynności krótkoterminowej oraz wskaźnik pokrycia aktywów niepłynnych i aktywów o ograniczonej płynności funduszami własnymi i stabilnymi środkami obcymi oraz relacja aktywów płynnych do wpływów netto/LCR) utrzymywały się powyżej wymaganego poziomu.

4. Zarządzanie ryzykiem operacyjnym

Zgodnie z definicją Komitetu Bazylejskiego ds. Nadzoru Bankowego ryzyko operacyjne to możliwość straty wynikającej z niedostosowania lub zawodności wewnętrznych procesów, ludzi i systemów, a także ze zdarzeń zewnętrznych.

Celem zarządzania ryzykiem operacyjnym jest minimalizacja prawdopodobieństwa wystąpienia i/lub ograniczenie skutków niespodziewanych niekorzystnych zdarzeń.

Zarządzanie ryzykiem operacyjnym w Banku oraz Grupie Kapitałowej Banku Zachodniego WBK S.A. angażuje pracowników wszystkich szczebli w całej organizacji i obejmuje szereg powiązanych elementów. Ryzyko operacyjne dotyczy wszystkich procesów biznesowych podejmowanych przez Bank i Grupę, w tym czynności realizowanych przez podmioty zewnętrzne w ramach outsourcingu oraz wykonywanych we współpracy ze stronami trzecimi.

Bank wraz z jednostkami Grupy Kapitałowej realizuje „Strategię zarządzania ryzykiem operacyjnym”.

Powołany przez Zarząd Banku Komitet Zarządzania Ryzykiem Operacyjnym (ORMCO) jest komitetem zarządzającym wyposażonym

w kompetencje w zakresie wyznaczania standardów zarządzania ryzykiem operacyjnym w Grupie Kapitałowej Banku Zachodniego WBK S.A. Komitet ORMCO stanowi główne forum do dyskusji na temat problematyki ryzyka operacyjnego, wyznacza kierunek strategicznych działań z zakresu ryzyka operacyjnego oraz ustala i monitoruje cele zarządzania ryzykiem operacyjnym, w tym z zakresu ciągłości biznesowej, bezpieczeństwa informacji, ryzyka outsourcingu i insourcingu oraz przeciwdziałania przestępstwom. W ramach Komitetu ORMCO funkcjonują fora dedykowane specyficznym aspektom ryzyka operacyjnego: Forum Przeciwdziałania Przystępstwom oraz Forum Ubezpieczeniowe. Wyniki prac ORMCO przekazywane są Komitetowi Kontroli Ryzyka.

Z uwagi na rosnące w świecie znaczenie cyber zagrożeń wyodrębniony został Komitet ds. Ryzyka Cyberbezpieczeństwa. Komitet stanowi forum bezpośredniej współpracy i komunikacji wszystkich jednostek organizacyjnych zaangażowanych w procesy związane z szeroko pojętym cyberbezpieczeństwem. Komitet ten sprawuje nadzór nad realizacją strategii cyberbezpieczeństwa w Banku Zachodnim WBK S.A.

■ NARZĘDZIA WYKORZYSTYWANE W ZARZĄDZANIU RYZYKIEM OPERACYJNYM

Narzędzia wykorzystywane przez Bank i Grupę w procesie zarządzania ryzykiem operacyjnym

Identyfikacja i szacowanie ryzyka operacyjnego	<ul style="list-style-type: none"> W procesie samooceny ryzyka operacyjnego Bank i Grupa Kapitałowa Banku Zachodniego WBK S.A. identyfikują ryzyka, na które mogą być narażone w trakcie realizacji swoich funkcji, szacują je na poziomie inherentnym i rezydualnym pod kątem prawdopodobieństwa i konsekwencji wystąpienia potencjalnych zagrożeń oraz oceniają konstrukcję i funkcjonowanie środowiska kontrolnego. Proces identyfikacji i oceny ryzyka operacyjnego wspierają dodatkowo takie narzędzia jak: analizy scenariuszowe, analizy wpływu na biznes, analizy ryzyka w nowych inicjatywach.
Raportowanie	<ul style="list-style-type: none"> Każda jednostka organizacyjna ma obowiązek informowania o zdarzeniach operacyjnych zidentyfikowanych w swoim obszarze działalności. Dla istotnych zdarzeń operacyjnych opracowana została ścieżka szybkiego powiadomienia kierownictwa wyższego szczebla. Bank i Grupa utrzymują bazę zdarzeń operacyjnych zidentyfikowanych w całej organizacji. Zebrane dane wykorzystywane są do analizy przyczyn oraz skutków wystąpienia zdarzeń operacyjnych, definiowania wniosków na przyszłość oraz podejmowania działań naprawczych i prewencyjnych. Grupa uczestniczy także w zewnętrznej bazie danych zdarzeń operacyjnych prowadzonej przez Związek Banków Polskich oraz korzysta z różnych źródeł informacji o zdarzeniach zewnętrznych. Analiza zdarzeń zewnętrznych umożliwia dokonywanie benchmarku oraz wyciąganie wniosków ze zdarzeń zaistniałych poza Grupą.
Analiza wskaźników ryzyka	<ul style="list-style-type: none"> W Grupie Kapitałowej BZ WBK S.A. realizowany jest monitoring wskaźników ryzyka, który obejmuje zarówno mierniki finansowe, jak i operacyjne i technologiczne. Wskaźniki te pełnią rolę sygnałów wczesnego ostrzegania przed pojawiającymi się zagrożeniami oraz wspierają proces obserwacji ryzyka występującego w Banku i Grupie.
Plany utrzymania ciągłości biznesowej (BCM)	<ul style="list-style-type: none"> Każda jednostka organizacyjna ma obowiązek przygotowania i aktualizowania swojego planu BCM w celu zapewnienia nieprzerwanej realizacji krytycznych procesów biznesowych na wypadek ich nieplanowego zakłócenia. Plany BCM podlegają regularnym testom, dzięki którym Grupa Kapitałowa BZ WBK S.A. pozyskuje pewność odtworzenia krytycznych procesów biznesowych na wymaganym poziomie usług i w ustalonych ramach czasowych. Bank oraz Grupa dysponują rozwiązaniami zapasowymi dla realizacji procesów krytycznych, w celu umożliwienia odtworzenia działalności w przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowej.
Bezpieczeństwo informacji	<ul style="list-style-type: none"> W BZ WBK S.A. funkcjonuje System Zarządzania Bezpieczeństwem Informacji, który posiada certyfikat zgodności z normą ISO/IEC 27001:2013. System obejmuje nadzór nad bezpieczeństwem informacji w środowisku biznesowym Grupy BZ WBK S.A. oraz ocenę konkretnych wymagań dotyczących bezpieczeństwa informacji i systemów informatycznych.
Ubezpieczenie	<ul style="list-style-type: none"> Grupa Kapitałowa BZ WBK S.A. zabezpiecza się przed materializacją ryzyka operacyjnego także za pomocą polis ubezpieczeniowych w zakresie poszczególnych rodzajów ryzyka finansowego, ubezpieczeń komunikacyjnych, ubezpieczenia mienia oraz ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej.
Sprawozdawczość dla Komitetu Zarządzania Ryzykiem i RN	<ul style="list-style-type: none"> Proces raportowania dot. ryzyka operacyjnego ma na celu dostarczanie aktualnej i adekwatnej informacji dla kadry zarządzającej. Sprawozdawczość zagadnień związanych z ryzykiem operacyjnym obejmuje informacje na temat m.in. zdarzeń i strat operacyjnych, incydentów z zakresu bezpieczeństwa informacji, wskaźników ryzyka, zdefiniowanych działań mających na celu ograniczenie ryzyka.

5. Zarządzanie ryzykiem prawnym i regulacyjnym (braku zgodności)

Bank Zachodni WBK S.A. oraz spółki wchodzące w skład Grupy Kapitałowej Banku Zachodniego WBK S.A., które świadczą szereg specjalistycznych usług finansowych, narażone są na ryzyko braku zgodności, głównie w następujących obszarach:

- ogólnie obowiązujące przepisy w zakresie prawa pracy, podatków, rachunkowości, ochrony danych osobowych;
- krajowe i międzynarodowe (szczególnie europejskie) przepisy branżowe w zakresie sprawozdawczości, norm ostrożnościowych, funkcjonowania na rynku inwestycyjno-kapitałowym, przeciwdziałania procederom prania pieniędzy i finansowania terroryzmu itp.;
- krajowe i międzynarodowe przepisy związane z poszczególnymi kategoriami oferowanych produktów oraz sposobem świadczenia usług przez Bank i Grupę Kapitałową (w szczególności ustawodawstwo związane z ochroną konsumentów i konkurencji oraz regulacje związane z rynkami kapitałowymi i finansowymi);

- kodeksy dobrych praktyk i inne regulacje, które Grupa przyjęła do stosowania, m.in. w związku z uczestnictwem w krajowych lub międzynarodowych stowarzyszeniach branżowych.

Jednym z głównych celów zarządzania ryzykiem braku zgodności przez Grupę Kapitałową jest zapewnienie przestrzegania przepisów prawa oraz krajowych i międzynarodowych przepisów w zakresie sprawozdawczości, co wzmacnia wizerunek Banku Zachodniego WBK S.A. oraz Grupy Kapitałowej jako organizacji godnej zaufania.

W skali Banku i Grupy zarządzanie ryzykiem prawnym i regulacyjnym odbywa się w ramach kilku procesów, których koordynację i wykonanie powierzono odpowiednim jednostkom organizacyjnym:

- Zakres zadań Pionu Prawnego i Zapewnienia Zgodności obejmuje zagadnienia zgodności związanej z wymogami prawnymi i regulacyjnymi w określonych obszarach działalności biznesowej (tzw. conduct of business), w szczególności w zakresie ochrony praw klienta, wdrażania i sprzedaży nowych produktów, przeciwdziałania procederowi prania brudnych

pieniędzy, kwestii etycznych, ochrony informacji wrażliwych, ochrony danych osobowych oraz zarządzania konfliktami interesów.

- Zadania w zakresie identyfikacji, interpretacji i upowszechniania wiedzy w Grupie na temat pozostałych wymogów prawnych i regulacyjnych dotyczących Banku jako podmiotu prawnego (tzw. non-conduct of business) powierzono jednostkom posiadającym właściwe kompetencje w tych obszarach:
 - prawo pracy – Pion Partnerstwa Biznesowego;
 - podatki i sprawozdawczość – Pion Rachunkowości i Kontroli Finansowej;
 - normy ostrożnościowe – Pion Zarządzania Ryzykiem.

W lipcu 2017 r. Zarząd Banku przyjął do stosowania nową „Politykę zapewnienia zgodności”, zatwierdzoną także przez Radę Nadzorczą. W ramach realizacji ww. polityki Obszar Zapewnienia Zgodności i Departament Przeciwdziałania Praniu Pieniędzy, które w strukturach Pionu Prawnego i Zapewnienia Zgodności tworzą Komórkę ds. Zapewnienia Zgodności, otrzymały niezbędne uprawnienia do efektywnego wspierania kierownictwa w procesie zarządzania ryzykiem braku zgodności i raportowania do Komitetu Zarządzania Ryzykiem oraz Komitetu Audytu i Zapewnienia Zgodności Rady Nadzorczej. Ww. komitety nadzorują realizację obowiązków regulacyjnych, zatwierdzają zasady kontroli wewnętrznej i ramy funkcjonowania polityki zapewnienia zgodności oraz dbają o to, aby Komórka ds. Zapewnienia Zgodności była niezależna od jednostek biznesowych i posiadała odpowiednie zasoby. Komitet Audytu i Zapewnienia Zgodności przeprowadza okresowo przegląd najistotniejszych zagadnień związanych z ryzykiem braku zgodności, identyfikowanych przez Komórkę ds. Zapewnienia Zgodności poprzez monitoring testowy zgodności, monitoring nowych produktów oraz transakcji własnych instrumentami finansowymi pracowników, informacje o aktywności regulatorów rynku, przegląd nadchodzących inicjatyw legislacyjnych, przegląd kwestii z zakresu przeciwdziałania praniu brudnych pieniędzy, kwestii etycznych i skarg klientów.

Komórka ds. Zapewnienia Zgodności realizuje swoje zadanie w szczególności poprzez:

- niezależną identyfikację, monitorowanie i ocenę ryzyka braku zgodności, na które narażony jest Bank oraz Grupa (ze szczególnym uwzględnieniem zagadnień dotyczących

wprowadzania nowych produktów i usług, ochrony informacji poufnej, konfliktów interesów i transakcji własnych pracowników na rynkach papierów wartościowych);

- przeciwdziałanie wykorzystaniu systemu finansowego w celu prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu;
- doradzanie i raportowanie Komitetowi Zarządzania Ryzykiem, Zarządowi Banku oraz Komitetowi Audytu i Zapewnienia Zgodności w zakresie efektywności procesów związanych z zapewnieniem zgodności z przepisami prawa i wymogami regulacyjnymi;
- komunikowanie polityk i procedur oraz przekazywanie wskazówek kierownictwu i pracownikom w zakresie zarządzania ryzykiem braku zgodności;
- koordynację kontaktów z regulatorami rynku (KNF, UOKiK, GIIF, GIODO);
- koordynację procesu akceptacji nowych produktów;
- wsparcie i koordynację procesów zgodności w zakresie modelu sprzedaży produktów inwestycyjnych i Dyrektywy MiFID;
- utrwalanie zasad etycznego prowadzenia biznesu;
- współpraca z jednostkami ds. zapewnienia zgodności w Grupie Kapitałowej Banku oraz Grupie Baco Santander S.A.

Ponadto Komórka ds. Zapewnienia Zgodności aktywnie współpracuje z Obszarem Komunikacji, Marketingu i Zarządzania Jakością w zakresie monitorowania ryzyka reputacyjnego oraz koordynuje działalność specjalistycznych komitetów wspierających procesy zarządzania ryzykiem braku zgodności w poszczególnych obszarach. Są to: Komitet Zapewnienia Zgodności, Lokalny Komitet Marketingu i Monitoringu Produktów, Lokalny Komitet Sterujący Volcker, Komitet ds. przeciwdziałania praniu brudnych pieniędzy i finansowania terroryzmu, Komisja Etyki Biznesu.

W 2017 r. Komórka ds. Zapewnienia Zgodności uczestniczyła w pracach mających na celu dostosowywanie Banku do wymogów Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 6 marca 2017 w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, Rekomendacji H dotyczącej systemu kontroli wewnętrznej w bankach (wydanej przez Komisję Nadzoru Finansowego w kwietniu 2017 r.), polityki wynagrodzeń oraz sposobu szacowania kapitału wewnętrznego.

6. Zarządzanie ryzykiem reputacji

Ryzyko reputacji jest definiowane jako ryzyko wynikające z negatywnego odbioru wizerunku Banku i innych podmiotów należących do Grupy Kapitałowej Banku Zachodniego WBK S.A. przez klientów, kontrahentów, akcjonariuszy, inwestorów lub regulatorów.

Potencjalnymi źródłami ryzyka są zdarzenia wewnętrzne o charakterze operacyjnym oraz zdarzenia zewnętrzne, takie jak negatywne publikacje w mediach, upowszechnianie negatywnych opinii klientów np. w sieci internetowej, na portalach społecznościowych oraz w innych środkach przekazu, a także skargi i roszczenia klientów. Mogą one dotyczyć bezpośrednio Grupy Kapitałowej i oferowanych przez nią produktów,

jak również akcjonariuszy Banku oraz całego sektora bankowego i finansowego (w skali krajowej i międzynarodowej).

Ryzyko reputacji generują również skargi i roszczenia klientów związane z procesem oferowania produktów bankowych, w tym wynikające z braku dostatecznej (pełnej, prawdziwej, rzetelnej, niewprowadzającej w błąd) informacji o produktach oraz powiązanych z nimi ryzyku, ze złożoności produktów, niewłaściwych praktyk sprzedażowych i utraty kapitału.

Właścicielami ryzyka utraty reputacji są Obszar Komunikacji Korporacyjnej i Marketingu oraz Obszar Zapewnienia Zgodności.

Celem zarządzania ryzykiem reputacji jest ochrona wizerunku Banku oraz Grupy Kapitałowej Banku Zachodniego WBK S.A., a także ograniczenie i eliminowanie negatywnych zdarzeń mających wpływ na wizerunek oraz wyniki finansowe Grupy.

Kluczowymi mechanizmami ograniczającymi ryzyko reputacji są:

- polityka informacyjna Banku Zachodniego WBK S.A.;
- monitoring mediów lokalnych, ogólnopolskich, a także niektórych mediów zagranicznych;
- codzienny monitoring wzmianek na temat banku pojawiających się w mediach społecznościowych, w szczególności Facebook i Twitter;
- analizowanie przez Biuro Prasowe informacji mających wpływ na wizerunek Banku;
- reagowanie na informacje stwarzające ryzyko pogorszenia odbioru społecznego wizerunku Banku;
- bieżące informowanie dziennikarzy mediów ogólnopolskich i lokalnych o nowych produktach oraz zmianach warunków dotychczasowych produktów;
- badanie satysfakcji klientów;
- rekomendacje i działania wynikające z analizy reklamacji – działania profilaktyczne;
- przygotowywanie i kontrola przez odpowiednie merytoryczne jednostki Banku Zachodniego WBK S.A. wszystkich ważnych komunikatów i raportów dla akcjonariuszy, Komisji Nadzoru Finansowego, Giełdy Papierów Wartościowych S.A. oraz ich terminowa publikacja;
- opiniowanie konstrukcji nowych produktów lub ich zmian pod kątem zgodności z wymogami prawa oraz wytycznymi regulatorów rynku, a także powiązanych z nimi regulacji prawnych i procedur, jak również komunikacji, materiałów reklamowych i inicjatyw kierowanych do klientów typu promocje i konkursy, materiałów szkoleniowych dla sprzedawców w aspekcie etycznego prowadzenia biznesu;
- udział w procesie rozpatrywania ważniejszych reklamacji klientów,
- nadzór nad procesem kontroli posprzedażowej dot. produktów inwestycyjnych;
- badania typu „tajemniczy klient” (mystery shopping) realizowane dla produktów inwestycyjnych;
- cykliczny monitoring ryzyka reputacyjnego w odniesieniu do produktów znajdujących się w ofercie Grupy Kapitałowej Banku Zachodniego WBK S.A. poprzez analizę skarg składanych przez klientów, wielkości sprzedaży, liczby klientów, stopy zwrotu.

7. Zarządzanie kapitałem

Celem Grupy Kapitałowej Banku Zachodniego WBK S.A. jest utrzymywanie kapitału na poziomie adekwatnym do rodzaju i skali prowadzonej działalności oraz ponoszonego ryzyka. Wielkość funduszy własnych wymaganych do zapewnienia bezpiecznej działalności Banku oraz wymogów kapitałowych na nieoczekiwane straty wyznaczony jest zgodnie z przepisami tzw. pakietu CRD IV/CRR (złożonego z dyrektywy CDR IV i rozporządzenia CRR), które weszły w życie 1 stycznia 2014 r. decyzją Parlamentu Europejskiego i Rady Organów Nadzoru (EBA), z uwzględnieniem rekomendacji Komisji Nadzoru Finansowego w zakresie stosowania opcji narodowych i wyższych wag ryzyka dla ekspozycji zabezpieczonych hipotekami na nieruchomościach.

Zarząd Banku odpowiada za całość procesów zarządzania kapitałem, szacowania i utrzymywania kapitału, w tym za procesy związane z oceną adekwatności kapitału w różnych warunkach ekonomicznych (łącznie z oceną wyników testów warunków skrajnych) oraz ich wpływu na poziom kapitału wewnętrznego, regulacyjnego i współczynnik kapitałowe. Rada Nadzorcza Banku

sprawuje ogólny nadzór nad procesami szacowania kapitału wewnętrznego.

Zarząd Banku delegował uprawnienia do bieżącego zarządzania kapitałem do Komitetu Kapitałowego, który na bieżąco dokonuje oceny adekwatności kapitałowej Banku i Grupy Kapitałowej Banku Zachodniego WBK S.A. (również w warunkach skrajnych), monitoruje wielkość posiadanego oraz wymaganego kapitału, a także inicjuje działania mające wpływ na poziom funduszy własnych (np. rekomendując wysokość wypłaty dywidendy). Komitet Kapitałowy jest pierwszym organem w Banku określającym politykę kapitałową, zasady zarządzania kapitałem i zasady wewnętrznej oceny adekwatności kapitałowej. Wszelkie decyzje dotyczące poziomu utrzymwanego kapitału (podniesienia lub uwolnienia kapitału) są ostatecznie podejmowane zgodnie z obowiązującym prawem oraz statutem Banku przez odpowiednie statutowe organy Banku i spółek zależnych.

Zgodnie ze strategią informacyjną Banku szczegółowe informacje na temat poziomu funduszy własnych oraz wymagań kapitałowych zamieszczone są w Raporcie Rocznym dotyczącym adekwatności kapitałowej Grupy Kapitałowej Banku Zachodniego WBK S.A. na dzień 31 grudnia 2017 r.

► Polityka kapitałowa

Zgodnie z przepisami rozporządzenia CRR instytucje zobowiązane są utrzymywać minimalne współczynniki kapitałowe na poziomie:

- 4,5% współczynnika kapitału podstawowego Tier I,
- 6,0% współczynnika kapitału Tier I,
- 8,0% całkowitego współczynnika kapitałowego.

Na dzień 31 grudnia 2017 r. minimalne poziomy współczynników kapitałowych, respektujące zalecenia nadzorcze oraz domiary w ramach filaru II, wynosily:

dla Banku Zachodniego WBK S.A.:

- 11,16% współczynnik kapitału Tier I,
- 14,29% całkowity współczynnik kapitałowy.

dla Grupy Kapitałowej Banku Zachodniego WBK S.A.:

- 11,08% współczynnik kapitału Tier I,
- 14,19% całkowity współczynnik kapitałowy.

Wyżej wymienione minimalne współczynniki kapitałowe uwzględniają zalecenie Komisji Nadzoru Finansowego w sprawie dodatkowego wymogu kapitałowego związanego z portfelem walutowych kredytów hipotecznych dla gospodarstw domowych oraz bufor kapitałowy z tytułu zaklasyfikowania Banku Zachodniego WBK S.A. do kategorii innej instytucji o znaczeniu systemowym, a także bufor zabezpieczający.

Zgodnie z decyzjami Komisji Nadzoru Finansowego z 20 listopada i 15 grudnia 2017 r. Bank i Grupa Kapitałowa Banku

► Kapitał regulacyjny

Wymóg kapitałowy Grupy Kapitałowej Banku Zachodniego WBK wyznaczany jest zgodnie z częścią trzecią Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniającą rozporządzenie (UE) nr 648/2012 (CRR), które stanowiło podstawę prawną na dzień sprawozdawczy tj. 31 grudnia 2017 r.

Bank Zachodni WBK S.A. stosuje metodę standardową do wyliczenia wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego, rynkowego i operacyjnego. W metodzie tej łączny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego oblicza się jako sumę

W 2017 r. Grupa Kapitałowa Banku Zachodniego WBK S.A. spełnia wszystkie wymogi nadzorcze w zakresie zarządzania kapitałem.

Zachodniego WBK S.A. utrzymuje fundusze własne na pokrycie dodatkowego wymogu kapitałowego w celu zabezpieczenia ryzyka wynikającego z walutowych kredytów hipotecznych dla gospodarstw domowych. Na dzień 31 grudnia 2017 r. bufor ten wynosił 0,54 p.p. ponad wartość łącznego współczynnika kapitałowego dla Banku Zachodniego WBK S.A. i 0,44 p.p. dla Grupy. Bufor składa się co najmniej w 75% z kapitału Tier I oraz co najmniej w 56% z kapitału podstawowego Tier I.

Ustawa z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym zaimplementowała do polskiego prawa regulacje Dyrektywy CDR IV m.in. w zakresie utrzymywania przez banki dodatkowych buforów kapitałowych. Od dnia 1 stycznia 2016 r. minimalne współczynniki kapitałowe dla sektora bankowego w Polsce zostały powiększone o 1,25 p.p. w związku z wprowadzeniem bufora zabezpieczającego.

Dnia 4 października 2016 r. na posiedzeniu Komisji Nadzoru Finansowego Bank Zachodni WBK S.A. został zidentyfikowany jako inna instytucja o znaczeniu systemowym, co wiąże się z nałożeniem dodatkowego bufora kapitałowego w wysokości 0,5 p.p. Zgodnie z decyzją Komisji Nadzoru Finansowego z grudnia 2017 r. Grupa Kapitałowa Banku Zachodniego WBK S.A. utrzymała bufor kapitałowy na dotychczasowym poziomie.

Od 1 stycznia 2018 r. Bank Zachodni WBK oraz Grupę Kapitałową obowiązuje bufor ryzyka systemowego w wysokości 300 p.p., natomiast bufor zabezpieczający osiągnie wysokość 1,875 p.p., co wpłynie na minimalne poziomy współczynników.

Więcej informacji na ten temat zawiera nota 4 „Skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Banku Zachodniego WBK S.A.”

ekspozycji ważonych ryzykiem pomnożoną przez 8%. Wartość ekspozycji w przypadku aktywów jest równa wartości bilansowej, a w przypadku udzielonych zobowiązań pozabilansowych jest równa ekwiwalentowi bilansowemu ekspozycji. Do wyznaczania ekspozycji ważonych ryzykiem, wagi ryzyka przypisuje się wobec wszystkich ekspozycji zgodnie z przepisami CRR.

■ KALKULACJA WSPÓŁCZYNNIKA KAPITAŁOWEGO DLA GRUPY KAPITAŁOWEJ BANKU ZACHODNIEGO WBK S.A. I BANKU ZACHODNIEGO WBK S.A. NA DZIEŃ 31.12.2017 R. I 31.12.2016 R.

		w mln zł	
Grupa Kapitałowa BZ WBK S.A. (z uwzględnieniem SCB S.A.)		31.12.2017	31.12.2016
I	Wymóg kapitałowy ogółem (Ia+Ib+Ic+Id), w tym:	9 520,3	8 816,6
Ia	– z tytułu ryzyka kredytowego	8 361,5	7 713,6
Ib	– z tytułu ryzyka rynkowego	107,8	93,3
Ic	– z tytułu ryzyka rozliczenia – dostawy/kontrahenta	42,4	42,7
Id	– z tytułu ryzyka operacyjnego	1 008,6	967,0
II	Ogółem kapitały i fundusze ¹⁾	22 314,6	19 179,7
III	Pomniejszenia	2 454,1	2 594,9
IV	Kapitały i fundusze po pomniejszeniach (II–III)	19 860,5	16 584,8
V	Współczynnik kapitałowy [IV/(I* 12.5)]	16,69%	15,05%
VI	Współczynnik Tier 1	15,28%	14,56%

		w mln zł	
Bank Zachodni WBK S.A.		31.12.2017	31.12.2016
I	Wymóg kapitałowy ogółem (Ia+Ib+Ic+Id), w tym:	7 542,3	7 068,6
Ia	– z tytułu ryzyka kredytowego i ryzyka kredytowego kontrahenta	6 606,7	6 183,4
Ib	– z tytułu ryzyka rynkowego	120,6	103,6
Ic	– z tytułu ryzyka korekty wyceny kredytowej	38,3	41,2
Id	z tytułu ryzyka operacyjnego	776,6	740,4
II	Ogółem kapitały i fundusze ¹⁾	20 931,0	18 078,7
III	Pomniejszenia	3 067,6	3 481,8
IV	Kapitały i fundusze po pomniejszeniach (II–III)	17 863,4	14 596,9
V	Współczynnik kapitałowy [IV/(I* 12.5)]	18,95%	16,52%
VI	Współczynnik Tier 1	17,37%	16,08%

1) Dnia 30 września 2017 Bank – za zgodą Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 11.09.2017 r. – włączył do funduszy własnych część zysku bieżącego za okres od 01.01.2017 r. do 30.06.2017 r. w kwocie 519 865 tys. zł.

■ WARTOŚCI WSPÓŁCZYNNIKA KAPITAŁOWEGO DLA SANTANDER CONSUMER BANK S.A. NA DZIEŃ 31.12.2017 R. I 31.12.2016 R.

Santander Consumer Bank S.A.		31.12.2017	31.12.2016
I	Współczynnik kapitałowy	17,19%	16,22%
II	Współczynnik Tier 1	17,19%	16,22%

► Kapitał wewnętrzny

Niezależnie od regulacyjnych metod pomiaru wymogów kapitałowych, Grupa Kapitałowa Banku Zachodniego WBK S.A. przeprowadza niezależną ocenę bieżącej oraz przyszłej adekwatności kapitałowej w ramach procesu wewnętrznej oceny adekwatności kapitałowej (proces ICAAP). Celem tego procesu

jest zapewnienie, że utrzymywany poziom funduszy własnych oraz ich charakter gwarantują wypłacalność oraz stabilność działalności Banku i Grupy.

Ocena adekwatności kapitałowej jest jednym z kluczowych elementów strategii Grupy, procesu ustalania akceptowalnego poziomu ryzyka, jak i procesu planowania.

Grupa wykorzystuje statystyczne modele szacowania strat dla poszczególnych rodzajów ryzyka mierzalnego np. ryzyka kredytowego, rynkowego i operacyjnego oraz dokonuje oceny jakościowej dla pozostałych istotnych rodzajów ryzyka nieobjętych modelem np. ryzyka reputacji i braku zgodności.

W ramach procesu szacowania kapitału wewnętrznego wykorzystywane są parametry ryzyka przedstawiające prawdopodobieństwo zaniechania wykonania zobowiązań (PD – probability of default) przez klientów Grupy Kapitałowej Banku Zachodniego WBK S.A. oraz wielkość potencjalnych strat (LGD – loss given default) wynikających z braku realizacji zobowiązań.

► Zobowiązania podporządkowane

W ramach realizacji strategii podwyższania kapitału uzupełniającego Tier II w dniu 2 grudnia 2016 r. Bank Zachodni WBK S.A. wyemitował obligacje własne o wartości 120 mln euro, które zaliczył do ww. kapitałów na podstawie decyzji KNF z dnia 24 lutego 2017 r.

W dniu 22 maja 2017 r. Bank dokonał kolejnej emisji obligacji podporządkowanych o wartości nominalnej 137,1 mln euro i otrzymał zgodę na zaliczenie jej do kapitału Tier II decyzją KNF z dnia 19 października 2017 r.

Grupa dokonuje wewnętrznej oceny potrzeb kapitałowych również w warunkach skrajnych, uwzględniających różne scenariusze.

Modele szacowania kapitału wewnętrznego podlegają corocznej ocenie i weryfikacji, których celem jest dostosowanie do skali i profilu działalności Grupy Kapitałowej Banku Zachodniego WBK S.A., uwzględnienie nowych kategorii ryzyka oraz oceny kierownictwa.

Przegląd i ocena dokonywana jest w ramach funkcjonujących w Grupie komitetów zarządzania ryzykiem w tym m.in. Komitetu Kapitałowego oraz Panelu Modeli i Metodologii funkcjonującego w ramach Forum Zarządzania Ryzykiem.

W okresie porównywalnym Bank dokonał zmiany warunków emisji podporządkowanych obligacji imiennych z dnia 5 sierpnia 2010 r. (m.in. wydłużenie terminu zapadalności do dnia 5 sierpnia 2025 roku), które objął Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju, i otrzymał zgodę Komisji Nadzoru Finansowego (decyzja z dnia 18 maja 2016 r.) na zaliczenie ww. emisji do kapitału uzupełniającego Tier II w kwocie 100 mln euro.

Informacje na temat zobowiązań podporządkowanych znajdują się w nocie 33 „Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego Grupy Kapitałowej Banku Zachodniego WBK S.A. za 2017 r.”.

XI. Oświadczenie o stosowaniu ładu korporacyjnego w 2017 r.

1. Podstawy prawne

Obowiązujący w Banku Zachodnim WBK S.A. ład korporacyjny wynika z przepisów prawa (w szczególności Kodeksu spółek handlowych, Prawa bankowego i przepisów regulujących funkcjonowanie rynku kapitałowego) oraz zaleceń zawartych w dokumentach: „Dobre praktyki spółek notowanych na GPW” oraz „Zasady ładu korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych”.

Niniejsze „Oświadczenie o stosowaniu ładu korporacyjnego w 2017 r.” zostało sporządzone zgodnie z § 91 ust. 5 pkt 4

„Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 r. w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim Unii Europejskiej”.

2. Obowiązujący zbiór zasad ładu korporacyjnego

► Dobre praktyki spółek notowanych na GPW

W 2017 r. Bank Zachodni WBK S.A. podlegał zasadom ładu korporacyjnego oraz regułom postępowania w relacjach między spółkami giełdowymi a otoczeniem rynkowym, które zostały zebrane w dokumencie „Dobre praktyki spółek notowanych na GPW 2016”, stanowiącym załącznik do Uchwały nr 26/1413/2015 Rady Giełdy z dnia 13 października 2015 r.

Ww. wersja dobrych praktyk obowiązuje spółki giełdowe od dnia 1 stycznia 2016 r., a w Banku Zachodnim WBK S.A. została przyjęta do stosowania na podstawie decyzji Zarządu Banku (uchwała nr 160/2015 z dnia 2 grudnia 2015 r.), a następnie

zatwierdzona przez Radę Nadzorczą (uchwała nr 61/2015 z dnia 16 grudnia 2015 r.). Pełny tekst dokumentu dostępny jest na stronie internetowej Giełdy (<http://www.gpw.pl>) w sekcji „Spółki”/„Dobre praktyki” oraz na stronie internetowej Banku (<http://www.bzwbk.pl>) w sekcji „Relacje inwestorskie”/„ład korporacyjny”.

Bank Zachodni WBK S.A. przestrzega sformalizowanych zasad ładu korporacyjnego od 2002 r., tj. od opublikowania przez Giełdę pierwszej edycji dobrych praktyk pod nazwą „Dobre praktyki w spółkach publicznych w roku 2002”.

► Zasady ładu korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych

Dodatkowo Bank Zachodni WBK S.A. podlega „Zasadom ładu korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych” wydanym przez Komisję Nadzoru Finansowego (KNF) w dniu 22 lipca 2014 r. Dokument ten określa relacje wewnętrzne i zewnętrzne instytucji nadzorowanych, w tym relacje z akcjonariuszami i klientami, ich organizację, funkcjonowanie nadzoru wewnętrznego oraz kluczowych systemów i funkcji wewnętrznych, a także organów

statutowych i zasad ich współdziałania. Jego treść dostępna jest na stronie internetowej KNF (<http://www.knf.gov.pl>) w sekcji „Dla rynku”/„Zasady ładu korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych” oraz na stronie internetowej Banku (<http://www.bzwbk.pl>) w sekcji „Relacje inwestorskie”/„ład korporacyjny”.

„Zasady ładu korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych” zostały przyjęte do pełnego stosowania w Banku Zachodnim WBK S.A. począwszy od 1 stycznia 2015 r. na mocy uchwały Zarządu Banku nr 116/2014 z dnia 9 października 2014 r. oraz uchwały Rady Nadzorczej nr 58/2014 z dnia 17 grudnia 2014 r. Z uwagi na fakt, iż ww. zbiór wytycznych adresowany jest również do akcjonariuszy, został on przedłożony pod obrady i zatwierdzony przez Walne Zgromadzenie (WZ) Banku Zachodniego WBK S.A. z dnia 23 kwietnia 2015 r.

Celem zapewnienia prawidłowego wykonywania obowiązków nałożonych przez zasady ładu korporacyjnego wyznaczono w Banku jednostki biznesowe odpowiedzialne za realizację poszczególnych zasad zgodnie z przedmiotem działalności oraz stworzono odpowiedni system kontroli.

Od 2016 r. ocena stosowania w Banku Zachodnim WBK S.A. zasad ładu korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych stanowi stały element rocznego Sprawozdania z działalności Rady Nadzorczej i podawana jest do publicznej wiadomości w raporcie bieżącym zawierającym treść uchwał podjętych przez WZ.

3. Oświadczenie Zarządu o przestrzeganiu zasad ładu korporacyjnego

W 2017 r. Bank Zachodni WBK S.A. przestrzegał wszystkich zasad ładu korporacyjnego zawartych w obowiązującej wersji „Dobrych praktyk spółek notowanych na GPW”. W okresie objętym

niniejszym raportem nie stwierdzono przypadków odstępiania od przestrzegania ww. zasad ładu korporacyjnego.

4. Papiery wartościowe emitenta

► Struktura kapitału zakładowego

■ PONIŻEJ ZAPREZENTOWANO ZNACZNE PAKIETY AKCJI W STRUKTURZE WŁASNOŚCIOWEJ KAPITAŁU ZAKŁADOWEGO BANKU ZACHODNIEGO WBK S.A. NA 31.12.2017 R. I 31.12.2016 R.

Właściciel akcji	Liczba akcji i głosów na WZ		Udział akcji w kapitale zakładowym i w ogólnej liczbie głosów na WZ	
	31.12.2017	31.12.2016	31.12.2017	31.12.2016
Banco Santander S.A.	68 880 774	68 880 774	69,34%	69,41%
Nationale Nederlanden OFE	nd.	5 110 586	nd.	5,15%
Pozostali	30 452 707	25 243 174	30,66%	25,44%
Razem	99 333 481	99 234 534	100,0%	100,0%

Według danych w dyspozycji Zarządu Banku Zachodniego WBK S.A. na dzień 31 grudnia 2017 r. jedynym akcjonariuszem posiadającym co najmniej 5% ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu Banku był Banco Santander S.A. z udziałem w wysokości 69,34%. W porównaniu ze stanem z końca 2016 r. udział ten uległ rozwodnieniu w następstwie emisji 98 947 akcji własnych w ramach Programu Motywacyjnego V.

w kapitale zakładowym oraz w ogólnej liczbie głosów na Walnym Zgromadzeniu spółki do poniżej 5%.

W dniu 7 sierpnia 2017 r. Nationale Nederlanden Otwarty Fundusz Emerytalny sfinalizował sprzedaż części posiadanego pakietu akcji Banku Zachodniego WBK S.A., obniżając swój udział

■ STRUKTURA KAPITAŁU ZAKŁADOWEGO BANKU ZACHODNIEGO WBK S.A. NA 31.12.2017 R.
WEDŁUG SERII WYEMITOWANYCH AKCJI PRZEDSTAWIA SIĘ NASTĘPUJĄCO:

Seria	Emisja	Rodzaj uprzywilejowania akcji	Rodzaj ograniczenia praw do akcji	Liczba akcji	Wartość serii wg ceny nominalnej (w zł)
A	na okaziciela	brak	brak	5 120 000	51 200 000
B	na okaziciela	brak	brak	724 073	7 240 730
C	na okaziciela	brak	brak	22 155 927	221 559 270
D	na okaziciela	brak	brak	1 470 589	14 705 890
E	na okaziciela	brak	brak	980 393	9 803 930
F	na okaziciela	brak	brak	2 500 000	25 000 000
G	na okaziciela	brak	brak	40 009 302	400 093 020
H	na okaziciela	brak	brak	115 729	1 157 290
I	na okaziciela	brak	brak	1 561 618	15 616 180
J	na okaziciela	brak	brak	18 907 458	189 074 580
K	na okaziciela	brak	brak	305 543	3 055 430
L	na okaziciela	brak	brak	5 383 902	53 839 020
M	na okaziciela	brak	brak	98 947	989 470
Suma				99 333 481	993 334 810

► Uprawnienia i ograniczenia dot. papierów wartościowych emitenta

Akcje Banku Zachodniego WBK S.A. są akcjami zwykłymi na okaziciela. Każda z nich daje prawo do jednego głosu na Walnym Zgromadzeniu. Wartość nominalna jednej akcji wynosi 10 zł. Wszystkie wyemitowane akcje są w pełni opłacone.

Żadna z wyemitowanych serii nie daje posiadaczom specjalnych uprawnień kontrolnych wobec emitenta, ani nie wprowadza ograniczeń w zakresie wykonywania prawa głosu lub innych praw należnych akcjonariuszom. Nie występują też ograniczenia

dotyczące przenoszenia praw własności papierów wartościowych emitenta.

Uprawnienia kontrolne Banco Santander S.A. jako podmiotu dominującego wobec Banku Zachodniego WBK S.A. wynikają z liczby posiadanych akcji i ich procentowego udziału w kapitale zakładowym i w głosach na Walnym Zgromadzeniu Banku Zachodniego WBK S.A.

5. Organy władzy

► Walne Zgromadzenie

► Zwyczajne Walne Zgromadzenie zwołane w 2017 r.

W dniu 17 maja 2017 r. odbyło się Zwyczajne Walne Zgromadzenie Banku Zachodniego WBK S.A. (ZWZ), które zatwierdziło przedłożone przez Zarząd i Radę Nadzorczą sprawozdania za 2016 r., udzieliło członkom obu organów absolutorium z wykonania obowiązków w poprzednim roku oraz

uchwaliło podział zysku netto za 2016 r. i wypłatę dywidendy z niepodzielonego zysku za 2014 i 2015 r. (szczegóły w rozdz. IX „Relacje Inwestorskie”). ZWZ powołało Radę Nadzorczą na nową kadencję oraz jej przewodniczącego, a także ustaliło wynagrodzenie członków Rady Nadzorczej. Wyraziło też zgodę na stosowanie wyższego maksymalnego stosunku zmiennych do stałych składników wynagradzania dla osób zajmujących stanowiska kierownicze w Grupie Kapitałowej Banku

Zachodniego WBK S.A. W związku z wystąpieniem przesłanek realizacji nagrody przez uczestników Programu Motywacyjnego V, ZWZ podjęło uchwałę w sprawie podwyższenia kapitału zakładowego Banku w drodze emisji akcji zwykłych serii M, pozbawienia dotychczasowych akcjonariuszy prawa poboru ww. akcji oraz podjęcia działań mających na celu wprowadzenie akcji nowej emisji do obrotu na rynku regulowanym Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. Wprowadzono ponadto nowy trzyletni Program Motywacyjny VI na lata 2017-2019 warunkowo uprawniający jego uczestników do objęcia określonej liczby akcji nowej emisji za cenę równą ich wartości nominalnej. Zatwierdzono też zmiany do statutu Banku w zakresie przedmiotu działalności oraz kapitału zakładowego opisane poniżej w sekcji „Tryb wprowadzania zmian do statutu Banku”.

► Sposób działania i uprawnienia Walnego Zgromadzenia

Walne Zgromadzenie Banku Zachodniego WBK S.A. (WZ) odbywa się w trybie i na zasadach określonych w ustawie z dnia 15 września 2000 r. Kodeks spółek handlowych, Statucie Banku Zachodniego WBK S.A. oraz Regulaminie Walnych Zgromadzeń Akcjonariuszy Banku Zachodniego WBK S.A. Treść statutu i regulaminu WZ dostępna jest do wglądu na stronach internetowych Banku.

WZ podejmuje uchwały w sprawach zastrzeżonych do jego kompetencji, w szczególności w ww. przepisach prawa i regulacjach wewnętrznych.

Głosowania odbywają się przy pomocy elektronicznego systemu oddawania i obliczania głosów, który zapewnia oddawanie głosów w ilości odpowiadającej liczbie posiadanych akcji, a w przypadku głosowania tajnego eliminuje możliwość identyfikacji sposobu głosowania przez poszczególnych akcjonariuszy. Każda akcja daje prawo jednego głosu.

Wybory do Rady Nadzorczej odbywają się poprzez głosowanie na każdego kandydata z osobna w kolejności alfabetycznej.

Przebieg WZ jest transmitowany na żywo przez Internet dla wszystkich zainteresowanych, a także rejestrowany i zamieszczany na stronie internetowej Banku Zachodniego WBK S.A., co umożliwia odtworzenie go w późniejszym terminie.

► Zasadnicze uprawnienia akcjonariuszy i sposób ich wykonywania

Uprawnienia akcjonariuszy Banku Zachodniego WBK S.A. i sposób ich wykonywania zostały określone w Regulaminie WZ Banku i wynikają z przepisów Kodeksu spółek handlowych.

Z uczestnictwem akcjonariuszy w WZ wiążą się w szczególności następujące uprawnienia:

- Każdy akcjonariusz może żądać przesłania mu listy akcjonariuszy nieodpłatnie pocztą elektroniczną, podając adres, na który powinna zostać wysłana. Akcjonariusz może przeglądać listę akcjonariuszy w lokalu Zarządu Banku oraz żądać odpisu listy za zwrotem kosztów jej sporządzenia.

• Akcjonariusz ma prawo:

- żądać wydania odpisu wniosków w sprawach objętych porządkiem obrad w terminie tygodnia przed WZ;
 - przeglądać księgi protokołów z WZ i żądać wydania poświadczonych przez Zarząd Banku odpisów uchwał;
 - żądać tajnego głosowania;
 - zaskarżać uchwały WZ w przypadkach określonych w Kodeksie spółek handlowych;
 - żądać udzielenia przez Zarząd Banku informacji dotyczących spraw objętych porządkiem obrad WZ w przypadkach i z zastrzeżeniem wyjątków określonych w ustawie Kodeks spółek handlowych;
 - do głosu (akcja daje prawo do jednego głosu na WZ).
- Akcjonariusz może uczestniczyć w WZ oraz wykonywać prawo głosu osobiście lub przez pełnomocnika. Regulamin WZ przewiduje także możliwość udziału z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej.

► Tryb wprowadzania zmian do statutu

Bank Zachodni WBK S.A. wprowadza zmiany do statutu zgodnie z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa.

W 2017 r., na podstawie uchwał Walnego Zgromadzenia Banku Zachodniego WBK S.A. z dnia 17 maja 2017 r., dokonano zmian w statucie Banku w zakresie:

- Przedmiotu działalności
 - Zapis § 7 ust. 2 pkt 6a statutu dotyczący innych czynności wykonywanych przez Bank został dostosowany do zmienionego przepisu art. 6 ust. 1 pkt 6a Prawa bankowego oraz obowiązku wynikającego z art. 136 Ustawy z dnia 5 września 2016 r. o usługach zaufania oraz identyfikacji elektronicznej.
 - Nowe brzmienie § 54 statutu umożliwiło Bankowi wykonywanie czynności potwierdzania profilu zaufanego ePUAP oraz autoryzację za pomocą środków identyfikacji elektronicznej wykorzystywanych przez Bank w procesie uwierzytelniania zgodnie z Ustawą z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne.
- Kapitału zakładowego:
 - W § 10 statutu podwyższona została kwota kapitału zakładowego Banku w związku z emisją akcji zwykłych na okaziciela serii M.

Bank uzyskał zezwolenie KNF na wprowadzenie ww. zmian w treści statutu, które w zakresie przedmiotu działalności zostały wpisane do Krajowego Rejestru Sądowego w dniu 26 lipca 2017 r., a w zakresie podwyższenia kapitału zakładowego w dniu 3 sierpnia 2017 r.

► Rada Nadzorcza

■ W PONIŻSZEJ TABELI ZAPREZENTOWANO SKŁAD RADY NADZORCZEJ BANKU ZACHODNIEGO WBK S.A. NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2017 R. W PORÓWNANIU ZE STANEM SPRZED 12 MIESIĘCY.

Funkcja w Radzie Nadzorczej	Lp.	Skład na dzień 31.12.2017	Lp.	Skład na dzień 31.12.2016
Przewodniczący Rady Nadzorczej:	1	Gerry Byrne	1.	Gerry Byrne
Zastępca Przewodniczącego Rady Nadzorczej	2	José Luis de Mora	2.	José Luis de Mora
	3.	José Manuel Campa	-	-
	4.	José Garcia Cantera	3.	José Garcia Cantera
	5.	Danuta Dąbrowska	4.	Danuta Dąbrowska
	6.	David r. Hexter	5.	David R. Hexter
	Członkowie Rady Nadzorczej	7.	Witold Jurcewicz	6.
8.		John Power	7.	John Power
9.		Jerzy Surma	8.	Jerzy Surma
10.		Marynika Woroszyńska-Sapieha	9.	Marynika Woroszyńska-Sapieha
	-	-	10.	José Manuel Varela

Rada Nadzorcza Banku w składzie obowiązującym na dzień 31 grudnia 2017 r. została powołana na nową kadencję przez Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy z dnia 17 maja 2017 r. W porównaniu ze składem z dnia 31 grudnia 2016 r. do Rady Nadzorczej dołączył p. José Manuel Campa, natomiast opuścił ją p. José Manuel Varela.

Wykształcenie i kariera zawodowa członków Rady Nadzorczej Banku Zachodniego WBK S.A. zostały zaprezentowane na stronie internetowej Banku pod adresem: <http://www.bzwbk.pl/relacje-inwestorskie/spolka/rada-nadzorcza/rada-nadzorcza.html> oraz https://static3.bzwbk.pl/asset/r/a/p/raport-13-2017-Zyciorysy_Czlonkow_RN_78174.pdf.

Na dzień 31 grudnia 2017 r. status niezależnego członka Rady Nadzorczej posiadały następujące osoby: p. Danuta Dąbrowska, p. David R. Hexter, p. Witold Jurcewicz, p. Jerzy Surma i p. Marynika Woroszyńska-Sapieha.

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2017 r. Rada Nadzorcza Banku odbyła 9 posiedzeń oraz podjęła 96 uchwał. Średnio frekwencja Członków Rady na posiedzeniach wyniosła 94,4%.

► Zasady działania Rady Nadzorczej

Rada Nadzorcza Banku Zachodniego WBK S.A. działa w szczególności na podstawie ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Prawo bankowe, ustawy z dnia 15 września 2000 r. Kodeks spółek handlowych oraz statutu i regulaminu Rady Nadzorczej Banku, których treść dostępna jest na stronie internetowej spółki.

Rada Nadzorcza składa się co najmniej z 5 członków powoływanych na okres trzyletniej, wspólnej kadencji. Członków Rady Nadzorczej, w tym Przewodniczącego Rady wybiera i odwołuje w pełnionej funkcji Walne Zgromadzenie. Zarząd

informuje Komisję Nadzoru Finansowego o składzie Rady Nadzorczej.

Statut Banku stanowi, że przynajmniej połowa członków Rady powinna spełniać kryteria niezależności.

Rada sprawuje stały nadzór nad działalnością Banku we wszystkich aspektach jego działalności. Decyzje organu nadzorującego mają formę uchwał, które zapadają bezwzględną większością głosów w głosowaniu jawnym. W głosowaniu tajnym podejmowane są uchwały w kwestiach przewidzianych przez prawo, w sprawach osobowych i na wniosek któregośkolwiek członka Rady, zaakceptowany przez Radę w głosowaniu tajnym. Posiedzenia Rady zwoływane są w miarę potrzeb, nie rzadziej jednak niż trzy razy w roku obrotowym. Mają one formę jednoczesnego zgromadzenia członków Rady w jednym miejscu lub komunikowania się Rady przy pomocy środków telekomunikacyjnych i audiowizualnych.

► Komitety Rady Nadzorczej

Rada może powoływać komitety i wyznaczać osoby odpowiedzialne za kierowanie ich pracami. Działalność komitetów ma na celu usprawnienie bieżących prac Rady Nadzorczej poprzez przygotowywanie w trybie roboczym rekomendacji i propozycji decyzji Rady Nadzorczej w zakresie wniosków własnych lub przedkładanych do rozpatrzenia przez Zarząd Banku.

W Banku Zachodnim WBK S.A. funkcjonują następujące komitety Rady Nadzorczej: Komitet Audytu i Zapewnienia Zgodności, Komitet ds. Ryzyka, Komitet Nominacji i Komitet Wynagrodzeń. Zakres i tryb ich działania określają ich regulaminy wprowadzone odpowiednimi uchwałami Rady Nadzorczej.

■ SKŁAD POSZCZEGÓLNYCH KOMITETÓW RADY NADZORCZEJ PREZENTUJE PONIŻSZA TABELA.

Funkcja w Radzie Nadzorczej	L.p.	Skład na dzień 31.12.2017	Komitety Rady Nadzorczej na dzień 31.12.2017			
			Komitet Audytu i Zapewnienia Zgodności	Komitet ds. Ryzyka	Komitet ds. Nominacji	Komitet ds. Wynagrodzeń
Przewodniczący Rady Nadzorczej:	1.	Gerry Byrne			●	●
Zastępca Przewodniczącego Rady Nadzorczej	2.	José Luis de Mora			●	●
	3.	José Manuel Campa		●		
	4.	José Garcia Cantera				
	5.	Danuta Dąbrowska	●		●	●
Członkowie Rady Nadzorczej:	6.	David R. Hexter	●	●		
	7.	Witold Jurcewicz	●		●	●
	8.	John Power		●		
	9.	Jerzy Surma	●	●	●	
	10.	Marynika Woroszyńska-Sapieha	●		●	●

● Przewodniczący

● Członkowie

Komitet Audytu i Zapewnienia Zgodności ocenia adekwatność, zakres i efektywność systemów księgowych, kontroli wewnętrznej oraz zarządzania ryzykiem finansowym i niefinansowym. Razem z Zarządem i audytorami wewnętrznymi dokonuje przeglądu istotnych mechanizmów kontrolnych, w tym wewnętrznych mechanizmów kontroli finansowej Grupy. Nadzoruje proces sporządzania sprawozdawczości finansowej Banku, zapewniając odpowiednią jakość raportów finansowych i praktyk w zakresie ujawniania informacji, a także ich zgodność z prawem, wymogami KNF i zasadami rachunkowości. Analizuje wyniki prac podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych, a także czuwa nad jego niezależnością i efektywnością. Monitoruje skuteczność modelu zarządzania ryzykiem, kapitałem i płynnością. Dokonuje ponadto przeglądu działań podejmowanych przez Zarząd pod kątem zgodności z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi, wymogami regulatorów rynku, kodeksami postępowania i etyką biznesu.

Skład Komitetu Audytu i Zapewnienia Zgodności tworzą w większości niezależni Członkowie Rady.

Komitet ds. Ryzyka opiniuje całościową bieżącą i przyszłą gotowość Banku do podejmowania ryzyka, bada i recenzuje przygotowaną przez Zarząd strategię zarządzania ryzykiem i jej realizację, wspiera Radę w nadzorowaniu procesu wdrażania strategii zarządzania ryzykiem przez kadrę kierowniczą wyższego szczebla oraz weryfikuje zgodność polityki Banku w zakresie podejmowania ryzyka z jego strategią i planem finansowym. Komitet weryfikuje, czy ceny pasywów i aktywów oferowanych klientom w pełni uwzględniają model biznesowy Banku i jego strategię w zakresie ryzyka, a w przypadku weryfikacji negatywnej przedstawia Zarządowi propozycje zapewniające adekwatność cen pasywów i aktywów oraz rodzajów ryzyka.

W ciągu roku Komitet Audytu i Zapewnienia Zgodności oraz Komitet ds. Ryzyka odbywają przynajmniej cztery regularne posiedzenia w terminach dopasowanych do

cyklu sprawozdawczego i audytowego. Jeśli to konieczne, przewodniczący lub członkowie organizują dodatkowe posiedzenia.

Komitet Nominacji przygotowuje i przedkłada Radzie Nadzorczej rekomendacje w sprawie powoływania i odwoływania członków Rady Nadzorczej, Zarządu i innych osób pełniących najważniejsze funkcje kierownicze. Kształtuje politykę doboru i oceny kwalifikacji członków Zarządu i Rady Nadzorczej oraz uczestniczy w procesie oceny profili kompetencyjnych kandydatów na członków ww. organów. Analizuje i rekomenduje Radzie Nadzorczej plany sukcesji Zarządu.

Komitet Wynagrodzeń nadzoruje i przeprowadza ocenę funkcjonowania systemu wynagrodzeń w Banku, w tym polityki zmiennych składników wynagrodzenia dla osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku. W szczególności Komitet określa politykę wynagrodzeń dla członków Zarządu oraz indywidualne pakiety wynagrodzeń dla każdego z nich, a także przeprowadza coroczne przeglądy wynagrodzeń członków Zarządu i Rady Nadzorczej. Nadzoruje system premiowania członków Zarządu, a także rozpatruje propozycje programów motywacyjnych i innych form premiowania wprowadzanych w Banku i spółkach zależnych.

Komitet Nominacji i Komitet Wynagrodzeń odbywa przynajmniej trzy regularne posiedzenia w ciągu roku oraz dodatkowe posiedzenia zwoływane na wniosek Przewodniczącego.

Roczne sprawozdania z działalności Rady Nadzorczej oraz funkcjonujących w jej ramach komitetów wraz ze sprawozdaniami Rady z badania raportu rocznego Banku i Grupy Kapitałowej, a także oceną działalności Grupy Kapitałowej, w tym systemu kontroli wewnętrznej i zarządzania ryzykiem, wchodzi w skład kompletu materiałów udostępnianych akcjonariuszom przed Zwyczajnym Walnym Zgromadzeniem Banku Zachodniego WBK S.A., a następnie są publikowane w raportach bieżących informujących rynek o treści uchwał przyjętych przez ten organ.

Zarząd

■ PONIŻEJ ZAPREZENTOWANO SKŁAD ZARZĄDU BANKU ZACHODNIEGO WBK S.A. NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2017 R. WRAZ Z PODZIAŁEM ODPOWIEDZIALNOŚCI FUNKCJONALNEJ CZŁONKÓW.

Funkcja w Zarządzie	L.p.	Skład na dzień 31.12.2017	Nadzorowany obszar na dzień 31.12.2017	Funkcja w Zarządzie	L.p.	Skład na dzień 31.12.2016	Nadzorowany obszar na dzień 31.12.2016
Prezes Zarządu:	1.	Michał Gajewski	Jednostki podległe bezpośrednio: Obszar Audytu Wewnętrznego, Obszar Komunikacji, Marketingu i Zarządzania Jakością, Obszar Transformacji Modelu Biznesowego, Biuro Zarządu i Rady Nadzorczej, Biuro Transformacji Strategicznej	Prezes Zarządu:	1.	Michał Gajewski	Jednostki podległe bezpośrednio: Obszar Audytu Wewnętrznego, Obszar Komunikacji Korporacyjnej i Marketingu, Obszar Transformacji Modelu Biznesowego, Biuro Zarządu i Rady Nadzorczej, Biuro Transformacji Strategicznej Pion Partnerstwa Biznesowego
	2.	Andrzej Burliga	Pion Zarządzania Ryzykiem, Obszar Business Intelligence		2.	Andrzej Burliga	Pion Zarządzania Ryzykiem
	3.	Michael McCarthy	Pion Bankowości Biznesowej i Korporacyjnej		3.	Michael McCarthy	Pion Bankowości Biznesowej i Korporacyjnej
Wiceprezesi Zarządu:	4.	Juan de Porras Aguirre	Pion Globalnej Bankowości Korporacyjnej	Członkowie Zarządu:	4.	Juan de Porras Aguirre	Pion Globalnej Bankowości Korporacyjnej
	5.	Mirosław Skiba	Program Wealth Management		5.	Mirosław Skiba	Pion Bankowości Detalicznej
	6.	Feliks Szyszkowiak	Pion Transformacji Cyfrowej		6.	Feliks Szyszkowiak	Pion Transformacji Cyfrowej
	7.	Artur Chodacki	Pion Bankowości Małych i Średnich Przedsiębiorstw		7.	Artur Chodacki	Pion Bankowości Małych i Średnich Przedsiębiorstw
Członkowie Zarządu:	8.	Maciej Reluga	Pion Zarządzania Finansami	8.	Eamonn Crowley	Pion Zarządzania Finansami	
	9.	Carlos Polaino Izquierdo	Pion Rachunkowości i Kontroli Finansowej	9.	Carlos Polaino Izquierdo	Pion Rachunkowości i Kontroli Finansowej	
	10.	Marcin Prell	Pion Prawny i Zapewnienia Zgodności, Specjalistyczna Jednostka Organizacyjna ds. Ochrony Informacji Niejawnych	10.	Marcin Prell	Pion Prawny i Zapewnienia Zgodności, Specjalistyczna Jednostka Organizacyjna ds. Ochrony Informacji Niejawnych	
	11.	Arkadiusz Przybył	Pion Bankowości Detalicznej	–	–	–	
	12.	Dorota Strojowska	Pion Partnerstwa Biznesowego	–	–	–	

W okresie od 31 grudnia 2016 r. do 31 grudnia 2017 r. w składzie Zarządu Banku Zachodniego WBK S.A. wystąpiły następujące zmiany:

- W dniu 16 lutego 2017 r. p. Eamonn Crowley złożył rezygnację z funkcji członka Zarządu Banku ze skutkiem natychmiastowym. W tym samym dniu Rada Nadzorcza Banku powołała Pana Macieja Relugę na członka Zarządu Banku ze skutkiem na dzień 16 lutego 2017 r.
- W dniu 1 kwietnia 2017 r. – wraz z wygaśnięciem zobowiązań wynikających z poprzedniego zatrudnienia – p. Dorota Strojowska objęła funkcję członka Zarządu, na którą została nominowana w dniu 14 grudnia 2016 r. Do tego czasu nadzór

nad Pionem Partnerstwa Biznesowego sprawował p. Michał Gajewski, prezes Zarządu Banku.

- W dniu 10 marca 2017 r. Rada Nadzorcza Banku rozszerzyła skład Zarządu o p. Arkadiusza Przybyła oraz powołała wiceprezesów Zarządu Banku spośród dotychczasowych członków Zarządu: p. Andrzeja Burligę, p. Michaela McCarthy, p. Juana de Porras Aguirre, p. Mirosława Skibę i p. Feliksa Szyszkowiaka. Nowo powołany członek Zarządu – P. Arkadiusz Przybył – zarządzał początkowo Obszarem Dystrybucji Detalicznej, a w październiku 2017 r. stanął na czele Pionu Bankowości Detalicznej. Dotychczasowy szef Pionu Bankowości Detalicznej, p. wiceprezes Mirosław Skiba, objął nadzór nad Programem Wealth Management, w tym nad Departamentem Bankowości Prywatnej.

■ PONIŻEJ ZAPREZENTOWANO WYKSZTAŁCENIE ORAZ GŁÓWNE OBSZARY DOŚWIADCZENIA ZAWODOWEGO CZŁONKÓW ZARZĄDU BANKU ZACHODNIEGO WBK S.A.

Funkcja w Zarządzie	Lp.	Skład na dzień 31.12.2017	Wykształcenie kierunkowe	Główny profil doświadczenia zawodowego
Prezes Zarządu:	1.	Michał Gajewski	studia prawnicze, aplikacja radcowska, studia specjalistyczne	Bankowość
	2.	Andrzej Burliga	studia uniwersyteckie z zakresu matematyki, programy i studia specjalistyczne	Bankowość
	3.	Michael McCarthy	dplom MBA	Bankowość, usługi finansowe
Wiceprezesa Zarządu:	4.	Juan de Porras Aguirre	studia prawnicze, dyplom MBA, studia specjalistyczne	Bankowość
	5.	Mirosław Skiba	studia politechniczne, studia specjalistyczne	Bankowość
	6.	Feliks Szyszkowiak	studia politechniczne i ekonomiczne, studia specjalistyczne	Bankowość
	7.	Artur Chodacki	studia uniwersyteckie z zakresu finansów i bankowości oraz filologii angielskiej	Bankowość
	8.	Maciej Reluga	studia uniwersyteckie z zakresu ekonomii, programy i studia specjalistyczne	Bankowość
Członkowie Zarządu:	9.	Carlos Polaino Izquierdo	studia uniwersyteckie z zakresu zarządzania biznesem	Bankowość, usługi konsultacyjne
	10.	Marcin Prell	studia prawnicze, programy i studia specjalistyczne	Bankowość
	11.	Arkadiusz Przybył	studia uniwersyteckie z zakresu zarządzania i marketingu oraz finansów i bankowości, studia specjalistyczne	Bankowość, usługi konsultacyjne
	12.	Dorota Strojowska	filologiczne studia uniwersyteckie, programy i studia specjalistyczne	Bankowość

Szczegółowe informacje nt. wykształcenia i kariery zawodowej członków Zarządu Banku Zachodniego WBK S.A. dostępne są na stronie internetowej Banku pod adresem: <http://www.bzwbk.pl/relacje-inwestorskie/spolka/zaradz/zaradz-banku-bz-wbk-sa.html>.

▶ Zasady powoływania i odwoływania osób zarządzających

Członkowie Zarządu Banku Zachodniego WBK S.A. są powoływani i odwoływani zgodnie z przepisami Kodeksu spółek handlowych i Prawa bankowego oraz postanowieniami statutu Banku.

Zarząd Banku składa się co najmniej z trzech członków (włącznie z prezesem), powoływanych na okres trzyletniej wspólnej kadencji przez Radę Nadzorczą. Przynajmniej połowa członków Zarządu, uwzględniając prezesa, powinna legitymować się wyższym wykształceniem, posiadać miejsce stałego zamieszkania w Polsce, władać językiem polskim, dysponować dobrą znajomością rynku bankowego w Polsce oraz odpowiednim doświadczeniem w zakresie rynku krajowego, umożliwiającym zarządzanie polską instytucją bankową. Powołanie dwóch członków Zarządu, w tym prezesa, następuje za zgodą Komisji Nadzoru Finansowego. Członkowie Zarządu mogą zostać odwołani przez Radę Nadzorczą lub Walne Zgromadzenie w dowolnym czasie.

▶ Uprawnienia osób zarządzających

Zarząd Banku Zachodniego WBK S.A. zarządza Bankiem i reprezentuje go. Wszelkie sprawy niezastrzeżone – na mocy przepisów prawa lub statutu – do kompetencji innych władz Banku wchodzą w zakres działania Zarządu.

Zarząd Banku podejmuje decyzje o zaciągnięciu zobowiązań lub rozporządzeniu aktywami, których łączna wartość w stosunku do jednego podmiotu przekracza 5% funduszy własnych. Może też – w drodze uchwały – upoważnić do podejmowania takich decyzji

komitety Banku lub inne osoby. Członkowie Zarządu prowadzą sprawy spółki wspólnie, w szczególności określają misję Banku, wyznaczają długoterminowe plany działania i strategiczne cele Banku, ustalają założenia dla planów biznesowych i finansowych Banku, zatwierdzają plany i monitorują ich wykonywanie, regularnie informują Radę Nadzorczą o sytuacji Banku w zakresie i w terminach uzgodnionych z tym organem, powołują komitety stałe i doraźne oraz wyznaczają osoby odpowiedzialne za kierowanie pracami tych komitetów. W skład komitetów wchodzi członkowie Zarządu oraz osoby spoza Zarządu.

Wśród funkcjonujących w Banku komitetów stałych wymienić można m.in. Komitet Kredytowy, Komitet Rezerw, Komitet Restrukturyzacji, Forum Zarządzania Ryzykiem, Forum Polityk Kredytowych dla Portfeli Kredytów Detalicznych, Forum Polityk Kredytowych dla Portfeli Kredytów MŚP, Forum Polityk Kredytowych dla Portfeli Kredytów Biznesowych i Korporacyjnych, Komitet ds. Zarządzania Aktywami i Pasywami (ALCO), Komitet Kapitałowy, Komitet Zarządzania Ryzykiem Operacyjnym (ORMCO), Komitet ds. Ryzyka Cyberbezpieczeństwa, Komitet ds. Strategii Produktów Oszczędnościowych i Inwestycyjnych DWG, Komitet ds. Zarządzania Wartością Klienta, Komitet ds. Doradztwa Inwestycyjnego, Komitet Sterujący ds. Rozwoju Bankowości Elektronicznej, Komitet CRM, Komitet Rozliczeniowy, Komitet ds. Przeciwdziałania Praniu Pieniędzy oraz Finansowaniu Terroryzmu, Komitet ds. Zapewnienia Zgodności, Forum Marketingowe, Lokalny Komitet Marketingu i Monitoringu Produktów, Komitet Transformacji, Komitet Zarządzania Sytuacjami Nadzwyczajnymi, Komitet Zarządzania Informacją, Komitet ds. Ujawnień oraz Komitet ds. Odpowiedzialnego Biznesu i Zrównoważonego Rozwoju.

Poszczególni członkowie Zarządu nie posiadają szczególnych uprawnień, w tym również do podejmowania decyzji w sprawie emisji lub wykupu akcji.

▶ Zasady działania Zarządu

Zarząd działa w szczególności na podstawie Prawa bankowego, Kodeksu spółek handlowych, statutu Banku oraz Regulaminu Zarządu Banku, którego treść dostępna jest na stronie internetowej Banku.

Zarząd prowadzi sprawy Banku i reprezentuje go. Sposób reprezentacji Banku określa statut, zgodnie z którym do składania oświadczeń woli umocowani są: a) Prezes Zarządu samodzielnie oraz b) dwaj członkowie Zarządu działający łącznie, członek Zarządu działający łącznie z prokurentem bądź też dwaj prokurenci działający łącznie. Mogą być ustanowieni

pełnomocnicy działający samodzielnie lub łącznie z osobą wymienioną w punkcie b) bądź z innym pełnomocnikiem.

Do kompetencji Zarządu należą wszystkie sprawy Banku, które nie zostały zastrzeżone do kompetencji Walnego Zgromadzenia i Rady Nadzorczej. Decyzje Zarządu mają formę uchwał, które zapadają bezwzględną większością głosów w głosowaniu jawnym. W głosowaniu tajnym Zarząd podejmuje uchwały w przypadkach przewidzianych przez prawo, w sprawach osobowych oraz na wniosek któregośkolwiek z członków Zarządu, zaakceptowany przez Zarząd w głosowaniu tajnym. Posiedzenia Zarządu zwoływane są w miarę potrzeb. Mają one formę jednoczesnego zgromadzenia członków Zarządu w jednym miejscu lub komunikowania się członków Zarządu przy pomocy środków telekomunikacyjnych lub audiowizualnych.

▶ Wynagrodzenie personelu nadzorczego i zarządczego

▶ Wynagrodzenie Rady Nadzorczej

Na dzień 31 grudnia 2017 r. obowiązywały zasady wynagradzania Rady Nadzorczej przyjęte uchwałą nr 41 Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Banku Zachodniego WBK S.A. z dnia 17 maja 2017 r. Ustalono je z uwzględnieniem wytycznych europejskich,

najnowszych przepisów krajowych, zasad ładu korporacyjnego dla podmiotów nadzorowanych oraz Polityki wynagradzania Członków Rady Nadzorczej Banku Zachodniego WBK S.A. Czterem członkom Rady Nadzorczej nie przyznano wynagrodzenia. Są to panowie: Gerry Byrne, José Manuel Campa, José García Cantera i José Luis de Mora.

■ PONIŻSZA TABELA PREZENTUJE WYNAGRODZENIE OTRZYMANE PRZEZ CZŁONKÓW RADY NADZORCZEJ BANKU ZACHODNIEGO WBK S.A. W 2016 R. I 2017 R. Z TYTUŁU PEŁNIONYCH PRZEZ NICH FUNKCJI NADZORCZYCH.

Imię i nazwisko	Stanowisko	2017 ²⁾		2016	
		za okres	Kwota (w tys. zł)	za okres	Kwota (w tys. zł)
Gerry Byrne ¹⁾	Przewodniczący	01.01.2017-31.12.2017	–	01.01.2016-31.12.2016	–
José Luis de Mora ¹⁾	Zastępca Przewodniczącego Rady	01.01.2017-31.12.2017	–	01.01.2016-31.12.2016	–
José Manuel Campa ¹⁾	Członek Rady	17.05.2017-31.12.2017	–		
José García Cantera ¹⁾	Członek Rady	01.01.2017-31.12.2017	–	01.01.2016-31.12.2016	–
Danuta Dąbrowska	Członek Rady	01.01.2017-31.12.2017	234	01.01.2016-31.12.2016	244
David Hexter	Członek Rady	01.01.2017-31.12.2017	263	01.01.2016-31.12.2016	275
Witold Jurcewicz	Członek Rady	01.01.2017-31.12.2017	240	01.01.2016-31.12.2016	247
John Power	Członek Rady	01.01.2017-31.12.2017	272	01.01.2016-31.12.2016	303
Jerzy Surma	Członek Rady	01.01.2017-31.12.2017	244	01.01.2016-31.12.2016	256
Marynika Woroszyńska-Sapieha	Członek Rady	01.01.2017-31.12.2017	214	01.01.2016-31.12.2016	194
José Manuel Varela	Członek Rady	01.01.2017-17.05.2017	89	01.01.2016-31.12.2016	193

1) Panowie: Gerry Byrne, José Manuel Campa, José García Cantera i José Luis de Mora nie pobierali wynagrodzenia z tytułu funkcji pełnionych w Radzie Nadzorczej.
2) Zmiany powstałe w składzie Rady Nadzorczej w 2017 r. zostały opisane powyżej w sekcji „Rada Nadzorcza” w części 5 „Organy władzy”.

Pan John Power otrzymał dodatkowo wynagrodzenie w wysokości 84,0 tys. zł za sprawowanie w imieniu Rady Nadzorczej indywidualnego nadzoru nad procesem przejęcia przez Bank Zachodni WBK S.A. wydzielonej części Deutsche Bank Polska S.A. oraz wynagrodzenie w wysokości 28,7 tys. zł (35 tys. zł w 2016 r.) z tytułu funkcji pełnionej w Radzie Nadzorczej spółki zależnej Banku.

Poza p. Johnem Powerem żaden członek Rady Nadzorczej nie zasiadał w organach spółek zależnych lub stowarzyszonych Banku Zachodniego WBK S.A.

▶ Wynagrodzenie Członków Zarządu

▲ Umowy między Bankiem Zachodnim WBK S.A. a osobami zarządzającymi

Członkowie Zarządu zawarli z Bankiem Zachodnim WBK S.A. umowy o pracę na okres obejmujący bieżącą kadencję. Warunki umów dostosowane zostały do aktualnie obowiązujących przepisów prawa oraz regulacji wewnętrznych, z uwzględnieniem Polityki wynagradzania Członków Zarządu Banku Zachodniego WBK S.A. oraz Polityki wynagrodzeń Grupy Banku Zachodniego WBK S.A.

Członkowie Zarządu Banku Zachodniego WBK S.A. zawarli ponadto umowy o zakazie konkurencji po ustaniu stosunku pracy z Bankiem Zachodnim WBK S.A.

W przypadku wygaśnięcia mandatu członka Zarządu z powodu odwołania ze składu Zarządu lub niepowołania w skład Zarządu na nową kadencję, członkom Zarządu przysługuje jednorazowa odprawa. Odprawa nie przysługuje w przypadku przyjęcia propozycji dalszego zatrudnienia w strukturach Banku, odwołania z przyczyn rażącego naruszenia obowiązków, rezygnacji z pełnienia funkcji członka Zarządu lub nieudzielenia członkowi Zarządu absolutorium z wykonania przez niego obowiązków.

▲ Zmiany w przepisach wewnętrznych regulujących wynagrodzenie osób zarządzających

Wrzecz przyjęciem – z dniem 20 kwietnia 2017 r. – „Polityki wynagrodzeń Grupy Banku Zachodniego WBK S.A.”, obejmującej

zapisy dotyczące członków Zarządu oraz zidentyfikowanych pracowników Grupy (osoby mające istotny wpływ na profil ryzyka Grupy), uchylona została „Polityka wynagradzania osób zajmujących stanowiska kierownicze w Grupie Banku Zachodniego WBK” oraz „Polityka zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Grupie Banku Zachodniego WBK”.

▲ Wynagrodzenie stałe

Zgodnie ze statutem Banku Zachodniego WBK S.A. oraz Polityką wynagrodzeń Grupy Banku Zachodniego WBK S.A. wynagrodzenie dla Prezesa i członków Zarządu ustalane jest przez Radę Nadzorczą z uwzględnieniem rekomendacji Komitetu Wynagrodzeń. Komitet ten określa Politykę wynagrodzeń dla członków Zarządu Banku Zachodniego WBK S.A. oraz indywidualne warunki w ramach pakietów wynagrodzeń dla każdego członka Zarządu.

■ PONIŻSZA TABELA PREZENTUJE ŁĄCZNE WYNAGRODZENIE ORAZ WSZELKIE DODATKOWE KORZYŚCI WYPŁACONE W 2016 R. I 2017 R. CZŁONKOM ZARZĄDU BANKU ZACHODNIEGO WBK S.A. Z TYTUŁU FUNKCJI SPRAWOWANYCH W ORGANIE ZARZĄDZAJĄCYM BANKU.

Imię i nazwisko	Stanowisko	Okres	2017 ¹⁾		2016 ²⁾		
			Wynagrodzenie (w tys. zł)	Dodatkowe korzyści ³⁾ (w tys. zł)	Okres	Wynagrodzenie (w tys. zł)	Dodatkowe korzyści ³⁾ (w tys. zł)
Michał Gajewski	Prezes Zarządu	01.01.2017-31.12.2017	1 931	92	29.11.2016-31.12.2016	176	6
Andrzej Burliga	Wiceprezes Zarządu	01.01.2017-31.12.2017	1 012	92	01.01.2016-31.12.2016	1 012	95
Artur Chodacki	Członek Zarządu	01.01.2017-31.12.2017	716	93	22.06.2016-31.12.2016	316	29
Eamonn Crowley	Członek Zarządu	01.01.2017-16.02.2017	167	3	01.01.2016-31.12.2016	1 004	9
Beata Daszyńska-Muzyczka	Członek Zarządu				01.01.2016-31.10.2016	637	126
Michael McCarthy	Wiceprezes Zarządu	01.01.2017-31.12.2017	1 162	23	01.01.2016-31.12.2016	1 161	21
Carlos Polaino Izquierdo	Członek Zarządu	01.01.2017-31.12.2017	1 347	246	01.01.2016-31.12.2016	1 319	226
Juan de Porras Aguirre	Wiceprezes Zarządu	01.01.2017-31.12.2017	1 222	99	01.01.2016-31.12.2016	1 221	55
Marcin Prell	Członek Zarządu	01.01.2017-31.12.2017	912	93	01.01.2016-31.12.2016	912	94
Arkadiusz Przybył	Członek Zarządu	10.03.2017-31.12.2017	978	69			
Maciej Reluga	Członek Zarządu	16.02.2017-31.12.2017	631	71			
Mirosław Skiba	Wiceprezes Zarządu	01.01.2017-31.12.2017	1 032	93	01.01.2016-31.12.2016	1 032	93
Dorota Strojowska	Członek Zarządu	01.04.2017-31.12.2017	632	69			
Feliks Szyszkiwiak	Wiceprezes Zarządu	01.01.2017-31.12.2017	1 032	93	01.01.2016-31.12.2016	1 032	94
Paweł Wieczorek	Członek Zarządu				01.01.2016-20.06.2016	339	44

1) Zmiany powstałe w składzie Zarządu w 2017 r. zostały opisane powyżej w części 5 „Organy władzy” w sekcji „Zarząd”.

2) Zmiany powstałe w Zarządzie BZ WBK S.A. w 2016 r. są efektem rezygnacji p. Pawła Wieczorka i p. Beaty Daszyńskiej-Muzyczki z funkcji członka Zarządu BZ WBK S.A. ze skutkiem odpowiednio: od 20 czerwca 2016 r. i 31 października 2016 r.

3) Dodatkowe korzyści dla poszczególnych Członków Zarządu obejmują m.in. ubezpieczenia na życie bez opcji emerytalnej, a w przypadku Panów Juana de Porras Aguirre i Carlosa Polaino Izquierdo również ubezpieczenia medyczne, koszty zakwaterowania, podróży i opłat szkolnych.

W 2017 r. członkom Zarządu wypłacony został ekwiwalent z tytułu niewykorzystanych urlopów wypoczynkowych w kwocie 124,7 tys. zł. Analogiczny ekwiwalent w 2016 r. wyniósł 199,0 tys. zł.

W obu analizowanych okresach żaden z Członków Zarządu Banku Zachodniego WBK S.A. nie pobierał wynagrodzenia z tytułu funkcji pełnionych w organach jednostek zależnych i stowarzyszonych.

W 2016 r. p. Paweł Wieczorek i p. Beata Daszyńska-Muzyczka otrzymali dodatkowe wynagrodzenie z tytułu rozwiązania kontraktu i zakazu konkurencji w kwotach odpowiednio: 708,0 tys. zł i 384,0 tys. zł.

► Wypłacone nagrody

Zasady ustalania wysokości zmiennych składników wynagrodzenia dla członków Zarządu Banku Zachodniego WBK S.A. i pracowników ze statusem osoby zidentyfikowanej zostały zdefiniowane w „Polityce wynagrodzeń Grupy Banku Zachodniego WBK S.A.”, która z dniem 20 kwietnia 2017 r. zastąpiła dotychczas obowiązującą „Politykę zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Grupie Banku Zachodniego WBK”. Zasady te poddawane są regularnym (przynajmniej corocznym) przeglądom dokonywanym przez Komitet Wynagrodzeń Rady Nadzorczej.

Wypłata wynagrodzenia zmiennego dla Członków Zarządu następuje raz w roku po zakończeniu okresu rozliczeniowego

i ogłoszeniu wyników Banku. Wynagrodzenie zmienne przyznawane jest na podstawie regulaminu premiowego dla członków Zarządu (przyjętego uchwałą Rady Nadzorczej), który określa warunki ustalania premii i puli premiowej w powiązaniu z poziomem realizacji celów indywidualnych, jednostki organizacyjnej i Banku zgodnie z planem biznesowym i finansowym. Ocena wyników, obejmująca kryteria finansowe i niefinansowe, odbywa się za okres co najmniej trzech lat, co umożliwi uwzględnienie cyklu koniunkturalnego Banku i ryzyka związanego z jego działalnością gospodarczą.

Całkowita suma wynagrodzenia zmiennego przyznanego za dany rok kalendarzowy członkom Zarządu i osobom zidentyfikowanym nie może przekroczyć 100% wynagrodzenia stałego przyznanego za dany rok kalendarzowy. W nadzwyczajnych przypadkach limit ten może zostać podwyższony do maksymalnego poziomu 200% wynagrodzenia stałego pod warunkiem uzyskania zgody Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy Banku.

Wynagrodzenie zmienne – przyznane na podstawie regulaminu premiowego – wypłacane jest w gotówce lub w formie akcji fantomowych, przy czym wynagrodzenie w formie akcji fantomowych nie może być niższe niż 50% całkowitej wartości wypłaty wynagrodzenia zmiennego. Nie mniej niż 40% wartości wynagrodzenia zmiennego jest warunkowa i odraczana na okres 3 lat, a jego wypłata następuje w trakcie okresu odroczenia w równych rocznych ratach płatnych z dołu, uzależnionych od efektów pracy danej osoby w okresie podlegającym ocenie oraz od wartości akcji fantomowych.

■ PONIŻSZA TABELA PREZENTUJE NAGRODY WYPŁACONE CZŁONKOM ZARZĄDU BANKU W 2017 R. I W 2016 R.

Imię i nazwisko	Stanowisko	2017 ¹⁾		2016 ²⁾	
		Okres	Nagrody wypłacone (w tys. zł)	Okres	Nagrody wypłacone (w tys. zł)
Michał Gajewski	Prezes Zarządu	01.01.2017-31.12.2017	–	29.11.2016-31.12.2016	–
Andrzej Burliga	Wiceprezes Zarządu	01.01.2017-31.12.2017	1 049	01.01.2016-31.12.2016	888
Artur Chodacki	Członek Zarządu	01.01.2017-31.12.2017	198	22.06.2016-31.12.2016	–
Eamonn Crowley	Członek Zarządu	01.01.2017-16.02.2017	930	01.01.2016-31.12.2016	843
Beata Daszyńska-Muzyczka	Członek Zarządu			01.01.2016-31.10.2016	200
Michael McCarthy	Wiceprezes Zarządu	01.01.2017-31.12.2017	1 077	01.01.2016-31.12.2016	874
Carlos Polaino Izquierdo	Członek Zarządu	01.01.2017-31.12.2017	635	01.01.2016-31.12.2016	243
Juan de Porras Aguirre	Wiceprezes Zarządu	01.01.2017-31.12.2017	1 291	01.01.2016-31.12.2016	1 047
Marcin Prell	Członek Zarządu	01.01.2017-31.12.2017	849	01.01.2016-31.12.2016	707
Arkadiusz Przybył	Członek Zarządu	10.03.2017-31.12.2017	–		
Maciej Reluga	Członek Zarządu	16.02.2017-31.12.2017	–		
Mirosław Skiba	Wiceprezes Zarządu	01.01.2017-31.12.2017	1 074	01.01.2016-31.12.2016	955
Dorota Strojowska	Członek Zarządu	01.04.2017-31.12.2017	–		
Feliks Szyszkwia	Wiceprezes Zarządu	01.01.2017-31.12.2017	1 083	01.01.2016-31.12.2016	953
Paweł Wieczorek	Członek Zarządu			01.01.2016-20.06.2016	200

1) Nagrody wypłacone w 2017 r. obejmują część nagrody należnej odpowiednio za lata 2016, 2015 i 2014, której wypłata była warunkowa i została odroczone w czasie.

2) Nagrody wypłacone w 2016 r. obejmują część nagrody należnej odpowiednio za lata 2015, 2014 i 2013, której wypłata była warunkowa i została odroczone w czasie.

Zgodnie z obowiązującym w Banku systemem wynagrodzeń, w przypadku spełnienia określonych kryteriów, Członkom Zarządu Banku może warunkowo przysługiwać premia za 2017 r., która byłaby wypłacona częściowo w 2018 r. i częściowo w kolejnych latach. Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego decyzja w tym zakresie nie została jeszcze podjęta przez Radę Nadzorczą Banku.

► Program motywacyjny „Akcje za wyniki”

ZWZ Banku Zachodniego WBK S.A. z dnia 17 maja 2017 r. uruchomiło szóstą edycję trzyletniego programu motywacyjnego (Program Motywacyjny VI) dla pracowników Banku oraz spółek zależnych istotnie przyczyniających się do wzrostu wartości organizacji. Główny cel tego programu to utrzymanie najlepszej kadry menedżerskiej i skuteczne jej motywowanie.

Program obejmuje wszystkich członków Zarządu Banku oraz wskazanych przez Zarząd i zaakceptowanych przez Radę Nadzorczą kluczowych pracowników Grupy Kapitałowej Banku Zachodniego WBK S.A. w łącznej liczbie nie większej niż 250 osób. Wśród uczestników wyróżniono grupę osób mających istotny wpływ na profil ryzyka Banku (uczestnicy zidentyfikowani), w stosunku do których zasady przyznawania nagrody uregulowane zostały odmiennie. Celem realizacji uprawnień wynikających z Programu, Bank wyemituje do 250 000 akcji motywacyjnych.

Na podstawie zawartej z Bankiem umowy i po spełnieniu warunków określonych w umowie, uczestnicy programu uzyskają prawo do złożenia zapisu i objęcia oznaczonej liczby akcji Banku po cenie nominalnej w wysokości 10 zł za akcję. Program uzależnia możliwość realizacji nagrody i jej wysokość od stopnia realizacji przesłanek ekonomicznych, tj. skumulowanej

średniorocznej stopy wzrostu zysku netto oraz średniej wartości wskaźnika RoRWA w latach 2017-2019. W odniesieniu do uczestników zidentyfikowanych nagroda przyznawana jest wraz z podpisaniem umowy i zostaje utrzymana lub pomniejszona na podstawie analiz przesłanek ekonomicznych (stopa wzrostu zysku netto, wskaźnik RoRWA) i jakościowych (satisfakcja klientów, zaangażowanie pracowników) w kolejnych latach obowiązywania programu.

W ramach kontroli trzyletniego Programu Motywacyjnego VI prowadzony jest monitoring (w cyklach miesięcznych), czy wystąpiły przesłanki powodujące utratę statusu uczestnika przez osoby objęte programem. Podstawowym powodem utraty uprawnień jest ustanie stosunku pracy z Bankiem lub innym podmiotem z Grupy Kapitałowej Banku Zachodniego WBK S.A. Dodatkowo, Pion Partnerstwa Biznesowego we współpracy z Pionem Rachunkowości i Kontroli Finansowej monitoruje wskaźniki finansowe warunkujące prawo do uzyskania nagrody.

► Akcje Banku i warunkowe uprawnienia w posiadaniu Członków Zarządu i Rady Nadzorczej

Na dzień publikacji „Raportu rocznego 2017 Grupy Kapitałowej Banku Zachodniego WBK S.A.” oraz raportu rocznego za 2016 r. żaden z członków Rady Nadzorczej nie posiadał akcji ani warunkowych uprawnień do akcji Banku Zachodniego WBK S.A.

Akcje Banku Zachodniego WBK S.A. w posiadaniu członków Zarządu i przyznane im warunkowe uprawnienia do akcji Banku na dzień publikacji raportów za okresy roczne kończące się 31 grudnia 2016 r. i 31 grudnia 2017 r. zostały zaprezentowane w tabeli poniżej.

Członkowie Zarządu	13.02.2018		17.02.2017	
	Ilość akcji BZ WBK	Liczba uprawnień (Program Motywacyjny VI)	Ilość akcji BZ WBK	Liczba uprawnień (Program Motywacyjny V)
Michał Gajewski	–	5 420	–	–
Andrzej Burliga	4 389	2 820	3 000	2 204
Artur Chodacki	790	2 030	–	1 253
Michael McCarthy	1 528	3 250	–	2 424
Carlos Polaino Izquierdo	631	2 820	–	1 000
Juan de Porras Aguirre	1 397	2 240	–	2 217
Marcin Prell	1 250	2 540	–	1 983
Arkadiusz Przybył	–	3 390	–	–
Maciej Reluga	505	2 030	–	800
Mirosław Skiba	2 474	2 880	1 057	2 248
Dorota Strojowska	635	2 370	–	–
Feliks Szyszkowiak	1 621	2 880	204	2 248
Razem	15 220	34 670	4 261	16 377

► Relacja między wynagrodzeniem członków zarządu i kluczowych menedżerów a długookresowymi celami biznesowymi i finansowymi spółki

Funkcjonująca w Banku Zachodnim WBK S.A. polityka wynagrodzeń regulująca zmienne składniki wynagrodzeń dla osób mających istotny wpływ na profil ryzyka organizacji (pracownicy zidentyfikowani) pełni funkcję motywacyjną i jest ściśle powiązana z poziomem realizacji założonych celów strategicznych, krótko- i długoterminowych celów operacyjnych oraz wyników finansowych i niefinansowych organizacji.

Przyznawanie zmiennych składników wynagrodzenia dla pracowników zidentyfikowanych odbywa się w Banku Zachodnim WBK S.A. na podstawie oceny indywidualnych efektów pracy, wyników podległej jednostki organizacyjnej lub obszaru odpowiedzialności oraz wyników Banku z uwzględnieniem cyklu koniunkturalnego oraz ryzyka wynikającego z prowadzonej działalności. Ocena dokonywana jest przy zastosowaniu obowiązującego w Banku systemu ocen okresowych.

Cele roczne Zarządu Banku Zachodniego WBK S.A. – obok wskaźników finansowych – zawierają miary jakościowe (satisfakcja klienta, zaangażowanie pracowników) i ryzyka, odzwierciedlające strategię zrównoważonego zarządzania.

Wyznaczone cele są szczegółowo opisane w zrównoważonej karcie celów, komunikowane na początku roku i monitorowane.

Zgodnie z polityką zmiennych składników wynagrodzeń minimum 40% wynagrodzenia zmiennego kadry zarządzającej (minimum 60% w przypadku wynagrodzenia przekraczającego równowartość 1 mln euro) podlega odroczeniu przez okres 3 lat, przy czym wynagrodzenie to wypłacane jest w trakcie okresu odroczenia w trzech równych rocznych ratach, o ile nie wystąpiły przesłanki do obniżenia lub niewypłacenia części wynagrodzenia. Ponadto minimum 50% wynagrodzenia przyznawanych jest w instrumentach finansowych, głównie w akcjach fantomowych, dla których instrumentem bazowym są akcje Banku.

Członkowie Zarządu oraz kluczowi pracownicy mogą dodatkowo otrzymywać nagrody przewidziane w długoterminowych programach motywacyjnych (możliwość objęcia akcji Banku za cenę równą ich wartości nominalnej), których zadaniem jest realizacja polityki retencyjnej Banku wobec ww. kadr oraz wzmacnianie efektywności i wartości organizacji. Programy te szczegółowo określają przesłanki uzyskania nagrody przez członków Zarządu i pozostałych uczestników, a także uprawnienia Rady Nadzorczej Banku do zmian warunków Programu, m.in. w przypadku wystąpienia takich okoliczności jak drastyczne pogorszenie sytuacji finansowej lub profilu ryzyka. Więcej szczegółów nt. funkcjonującego Programu Motywacyjnego VI podano powyżej w sekcji Program motywacyjny „Akcje za wyniki”.

► Pozostałe transakcje wzajemne z personelem zarządczym

► Kredyty i pożyczki

Kredyty i pożyczki udzielone przez Bank Zachodni WBK S.A. osobom zarządzającym Bankiem wyniosły 11 054 mln zł według stanu na dzień 31 grudnia 2017 r. wobec 7 158 tys. zł na dzień 31 grudnia 2016 r. Udzielono je na warunkach ogólnie obowiązujących.

Środki ulokowane w Banku Zachodnim WBK S.A. przez osoby zarządzające wyniosły 17 328 tys. zł według stanu na 31 grudnia 2017 r. wobec 13 312 tys. zł na 31 grudnia 2016 r.

► Rezerwy na zobowiązania pracownicze

Rezerwy na zobowiązania pracownicze wykazane w nocie 51 „Skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Banku Zachodniego WBK S.A. za 2017 rok” obejmują rezerwy na niewykorzystane urlopy Członków Zarządu Banku w wysokości 797 tys. zł wobec 567 tys. zł za 2016 r.

6. Polityka różnorodności

► Realizacja polityki różnorodności w Banku Zachodnim WBK S.A.

► Zarządzanie różnorodnością w działalności Banku

Bank Zachodni WBK S.A. od lat stosuje dobre praktyki promujące różnorodność i dba o równe traktowanie pracowników i pozostałych interesariuszy bez względu na płeć, wiek, stan zdrowia, rasę, religię, narodowość, przekonania polityczne,

przynależność związkową, pochodzenie etniczne, status rodzinny czy orientację seksualną.

Poszanowanie indywidualności, propagowanie równego traktowania i przeciwdziałanie dyskryminacji to elementy wielu obowiązujących w Banku polityk i procedur. Za przykład posłużyć może:

- „Polityka Banku Zachodniego WBK S.A. dotycząca zrównoważonego rozwoju (CSR)”, która w sferze relacji z pracownikami deklaruje:
 - poszanowanie różnorodności, zakazując dyskryminacji z powodu płci, rasy/pochodzenia, wieku lub jakichkolwiek innych uwarunkowań;
 - równe traktowanie pracowników i dążenie do osiągnięcia zrównoważonej reprezentacji kobiet i mężczyzn w odniesieniu do wszystkich funkcji i zakresów obowiązków.
- „Polityka Banku Zachodniego WBK S.A. dotycząca przestrzegania praw człowieka”, która formułuje szereg zasad w odniesieniu do różnych grup interesariuszy, w tym zobowiązanie do:
 - zapewnienia wszystkim pracownikom równych szans dostępu do pracy i możliwości awansu oraz zapobieganie nierównemu traktowaniu ze względu na wiek, płeć, rasę, religię, pochodzenie, stan cywilny oraz sytuację materialną.
 - stworzenia środowiska pracy wolnego od przypadków wszelkich nadużyć wobec pracowników lub braku poszanowania ich godności.
- Polityka Banku Zachodniego WBK S.A. „Mów otwarcie” oraz polityka „Szacunek i godność”, która zapewnia mechanizmy prewencyjne oraz ustanawia kanały i tryb zgłaszania/rozpatrywania sygnałów pracowników na temat ewentualnych naruszeń prawa, procedur, standardów i relacji pracowniczych.

Zasady wspierające różnorodność i równe traktowanie obejmują wszystkie etapy cyklu życia zawodowego pracowników Banku, począwszy od procesów rekrutacyjnych poprzez okres trwania stosunku pracy (warunki zatrudnienia, dostęp do szkoleń i aktywności rozwojowych, możliwości awansu) aż po finalizację współpracy.

Istotny nurt działań Banku Zachodniego WBK S.A. na rzecz różnorodności to także eliminacja barier w procesie obsługi klientów z niepełnosprawnością, podnoszenie ich świadomości w zakresie oferowanych udogodnień (we współpracy z Fundacją Polska bez Barier) oraz zatrudnianie osób z niepełnosprawnością.

W dniu 24 maja 2017 r. Bank Zachodni WBK S.A. dołączył do grona sygnatariuszy Karty Różnorodności, potwierdzając swoją intencję i zobowiązanie, aby m.in.:

- tworzyć kulturę organizacyjną opartą na szacunku dla różnorodności;
- rozwijać polityki i mechanizmy skutecznie wspierające równe traktowanie i zarządzanie różnorodnością w miejscu pracy;
- promować korzyści wynikające z różnorodności wśród interesariuszy (pracownicy, społeczności lokalne, akcjonariusze, klienci);
- raportować na temat podjętych działań i ich rezultatów.

► Polityka różnorodności w odniesieniu do organów nadzorujących, zarządzających i administrujących

Obowiązująca w Banku „Polityka mianowania i sukcesji Członków Zarządu oraz osób pełniących najważniejsze funkcje w Banku Zachodnim WBK S.A.” ma na celu zapewnienie ciągłości realizacji procesów biznesowych na najwyższych szczeblach zarządzania przy zachowaniu jak największej równowagi w składzie ww. kadr ze względu na płeć, wiedzę, umiejętności i doświadczenie. Postulat różnorodności zawiera również „Polityka doboru i oceny kwalifikacji członków Zarządu oraz osób pełniących najwyższe funkcje w Banku Zachodnim WBK S.A.” oraz „Polityka doboru i oceny kwalifikacji członków Rady Nadzorczej Banku Zachodniego WBK S.A.”, które wymagają, aby kandydaci na członków Rady Nadzorczej i Zarządu – oprócz adekwatnego wykształcenia, doświadczenia zawodowego i nieposzlakowanej opinii – odznaczali się szerokim spektrum cech i kompetencji oraz niezależnością sądów i opinii.

Bank Zachodni WBK S.A. dokłada starań, aby w organach nadzorujących i zarządzających ograniczyć nadreprezentatywność jednej płci przy zachowaniu niezbędnych kryteriów kwalifikacyjnych oraz istotnych przesłanek zarządzania różnorodnością. Na dzień 31 grudnia 2017 r. w Radzie Nadzorczej zasiadały dwie kobiety: p. Danuta Dąbrowska i p. Marynika Woroszyńska-Sapieha. W Zarządzie kobiety reprezentowane były przez p. Dorotę Strojkowską zarządzającą Pionem Partnerstwa Biznesowego.

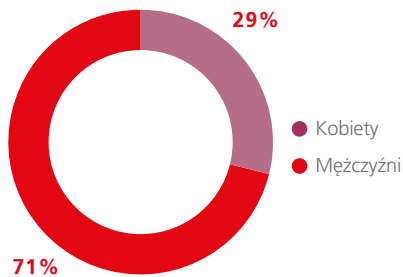
Obecna Rada Nadzorcza, Zarząd Banku oraz pozostała kluczowa kadra ze statusem osoby zidentyfikowanej (kluczowi menedżerowie) składa się z osób o różnej płci, wieku, doświadczeniu i wykształceniu. Stopień zróżnicowania w ramach ww. grup ilustrują następujące tabele i wykresy:

Płeć	Kobiety	Mężczyźni
Rada Nadzorcza	2	8
Zarząd	1	11
Kluczowi menedżerowie	33	69

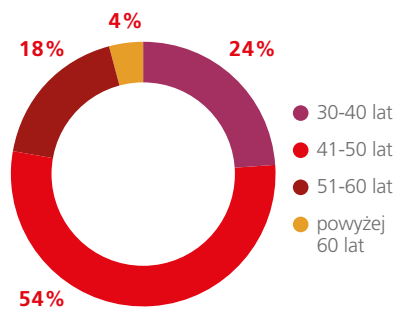
Wiek	30-40 lat	41-50 lat	51-60 lat	powyżej 60 lat
Rada Nadzorcza	–	–	6	4
Zarząd	–	6	4	–
Kluczowi menedżerowie	29	61	12	1

Staż w BZ WBK	do 5 lat	6-10 lat	11-15 lat	16-20 lat	21-25 lat	powyżej 25 lat
Rada Nadzorcza	5	3	–	2	–	–
Zarząd	3	3	–	2	3	1
Kluczowi menedżerowie	15	12	15	25	26	9

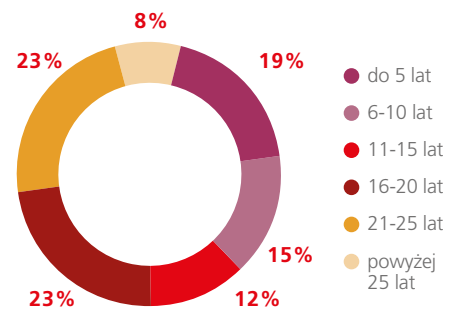
■ Płeć kadry nadzorującej i kluczowej kadry kierowniczej Grupy BZ WBK S.A.

■ Wiek kadry nadzorującej i kluczowej kadry kierowniczej Grupy BZ WBK S.A.

■ Staż kadry nadzorującej i kluczowej kadry kierowniczej Grupy BZ WBK S.A.

7. System kontroli sprawozdań finansowych

► System kontroli wewnętrznej i zarządzania ryzykiem

► Funkcjonowanie systemu kontroli wewnętrznej

W Grupie Kapitałowej Banku Zachodniego WBK S.A. funkcjonuje system kontroli wewnętrznej, który wspiera procesy decyzyjne, przestrzeganie zasad zarządzania i wzrost efektywności działań organizacji, a także zapewnia wiarygodność sprawozdawczości finansowej oraz jej zgodność z przepisami prawa, międzynarodowymi standardami, regulacjami wewnętrznymi i najlepszymi praktykami. System kontroli wewnętrznej dostosowany jest do struktury organizacyjnej oraz systemu zarządzania ryzykiem. Obejmuje jednostki Centrum Wsparcia Biznesu, sieć oddziałów i placówek partnerskich oraz spółki zależne. Zarząd Banku odpowiada za projektowanie, wprowadzenie i zapewnienie skutecznego funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej we wszystkich jednostkach organizacyjnych, a także aktualizację pisemnych procedur i ustanowienie kryteriów adekwatności i skuteczności systemu. Nadzór nad wprowadzeniem oraz coroczną oceną adekwatności systemu kontroli wewnętrznej sprawuje Komitet Audytu i Zapewnienia Zgodności Rady Nadzorczej Banku Zachodniego WBK S.A.

W Banku obowiązują przepisy wewnętrzne opisane w „Polityce funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej w Banku Zachodnim WBK S.A.”. W dokumencie tym określono m.in. cel, strukturę i zakres systemu kontroli wewnętrznej oraz w szczególności obowiązki związane z funkcjonowaniem

systemu. W szczególności w ww. polityce oraz innych regulacjach został opisany obowiązujący w Banku System Kontroli Wewnętrznej, określający zasady i organizację identyfikacji poszczególnych rodzajów ryzyka istotnego z punktu widzenia środowiska kontrolnego oraz odnoszących się do nich mechanizmów kontrolnych. Obejmuje on monitorowanie, testowanie i raportowanie w celu zapewnienia skutecznego środowiska kontrolnego zarówno pod względem konstrukcji, jak i funkcjonowania oraz wzmocnienia kultury kontroli na wszystkich poziomach organizacji. Elementami Systemu Kontroli Wewnętrznej są: model poszczególnych rodzajów ryzyka, kontrole, zadania, jednostki organizacyjne oraz działania.

System kontroli wewnętrznej oraz system zarządzania ryzykiem bazują na koncepcji trzech linii obrony:

Linia 1	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Kontrole wbudowane w poszczególne procesy realizowane przez każdego pracownika oraz jego bezpośredniego przełożonego.
Linia 2	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Jednostki wspierające kierownictwo w zakresie identyfikacji i zarządzania ryzykiem. ▶ Jednostki weryfikujące efektywność działania pierwszej linii.
Linia 3	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Jednostka audytu wewnętrznego, badająca adekwatność i skuteczność działania pierwszej i drugiej linii.

Każda jednostka organizacyjna posiada swój regulamin organizacyjny, zatwierdzony przez dyrektora danego pionu, w którym ściśle określono zadania oraz zakres odpowiedzialności za poszczególne obszary działalności, w tym również za jakość i poprawność przetwarzania danych finansowych. Funkcjonujący w Grupie system kontroli wewnętrznej pozwala na systematyczną weryfikację skuteczności mechanizmów kontrolnych. Wyniki tej weryfikacji są cyklicznie prezentowane i analizowane przez Zarząd Banku oraz Komitet Audytu i Zapewnienia Zgodności Rady Nadzorczej Banku Zachodniego WBK S.A.

▶ Mechanizmy kontrolne w procesach sprawozdawczości finansowej

Jednym z głównych celów systemu kontroli wewnętrznej jest uzyskanie pełnej wiarygodności sprawozdawczości finansowej.

Proces przygotowania danych finansowych dla potrzeb sprawozdawczości finansowej jest zautomatyzowany i oparty na skonsolidowanej Księdze Głównej oraz Hurtowni Danych. Systemy informatyczne biorące udział w tym procesie są szczegółowo kontrolowane pod względem integralności i bezpieczeństwa danych.

Przygotowanie danych w systemach źródłowych podlega sformalizowanym procedurom operacyjnym i akceptacyjnym, które określają zakres kompetencji poszczególnych osób. Przetwarzanie danych na potrzeby sprawozdawczości finansowej jest procesem objętym specjalistycznymi kontrolami wewnętrznymi. Specjalnemu nadzorowi poddawane są także wszelkie ręczne korekty danych finansowych, w tym wynikające z decyzji zarządczych. W Grupie Kapitałowej Banku

Zachodniego WBK S.A. funkcjonuje – aktualizowany na bieżąco – awaryjny plan ciągłości działania, który obejmuje wszystkie systemy informatyczne wykorzystywane w procesie sporządzania sprawozdań finansowych.

W ramach zarządzania ryzykiem w procesie sporządzania sprawozdań finansowych, Bank śledzi zmiany w przepisach i regulacjach zewnętrznych odnoszących się do wymogów sprawozdawczych banków i na bieżąco aktualizuje stosowne zasady rachunkowości oraz zakres i formę ujawnień w sprawozdaniach finansowych. Bank sprawuje też funkcje kontrolne w stosunku do konsolidowanych spółek zależnych za pośrednictwem swoich przedstawicieli w Radach Nadzorczych poszczególnych podmiotów.

Sprawozdanie finansowe podlega formalnemu zatwierdzeniu przez Komitet ds. Ujawnień, który jest odpowiedzialny za weryfikację, czy przed publikacją zewnętrzną informacje finansowe Grupy Banku Zachodniego WBK S.A. spełniają wymagania prawne i regulacyjne.

Kierownictwo Banku potwierdza, że wdrożone mechanizmy kontrolne w skuteczny sposób minimalizują ryzyko niewykrycia istotnych błędów w sprawozdaniu finansowym.

Sprawność mechanizmów kontrolnych w procesie sprawozdawczości finansowej podlega dodatkowej, niezależnej ocenie w ramach corocznej certyfikacji na zgodność z wymogami ustawy Sarbanes-Oxley, przeprowadzanej przez zewnętrznego audytora.

▶ Kontrola wewnętrzna zgodnie z Ustawą Sarbanes-Oxley i innymi regulacjami

W kontekście ustawy Sarbanes-Oxley (SOX), Grupa Kapitałowa Banku Zachodniego WBK S.A. traktowana jest jako istotna i niezależna organizacja w strukturach Grupy Santander. Nakłada to na Bank Zachodni WBK S.A. obowiązek wdrożenia, utrzymania i przeprowadzenia oceny efektywności środowiska kontroli wewnętrznej zgodnie z wymogami ww. ustawy.

Proces certyfikacji za 2017 r. objął kluczowe obszary działalności Banku Zachodniego WBK S.A. bazując na rozwiązaniach i metodologii stosowanej w Grupie Santander. Zakres prac został opracowany, biorąc pod uwagę czynniki ryzyka istotne dla prawidłowości i rzetelności sprawozdań finansowych z uwzględnieniem lokalnego środowiska kontrolnego.

W związku z wymogami nałożonymi na Bank Zachodni WBK S.A. przez regulacje zewnętrzne, System Kontroli Wewnętrznej został dostosowany do wymogów tzw. Reguły Volckera (sekcja 619 Dodd-Frank Wall Street Reform and Consumer Protection Act), RDA/RRF (Basel Committee on Banking Supervision 239: Principles for effective risk data aggregation and risk reporting), Rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, polityki wynagrodzeń oraz szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego w bankach i Rekomendacji „H” wydanej przez KNF w sprawie systemu kontroli wewnętrznej w bankach.

W procesie oceny konstrukcji i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej, uwzględniane są wszelkie dostępne informacje oraz odnoszące się do niego rekomendacje, zalecenia audytowe i pokontrolne. Wyniki przeprowadzonych badań i testów stanowią podstawę oświadczeń o skuteczności środowiska kontrolnego, składanych przez kierownictwo Banku.

Kierownictwo Banku potwierdziło, iż w Grupie Kapitałowej Banku Zachodniego WBK S.A. – w ramach certyfikacji na zgodność z wymogami ustawy Sarbanes-Oxley realizowanej za rok 2017 – nie wystąpiły zdarzenia, które w istotny sposób wpłynęłyby na przebieg badanych procesów oraz efektywność środowiska kontroli wewnętrznej nad sprawozdawczością finansową.

► Podmiot uprawniony do badania sprawozdań finansowych

Zgodnie ze statutem Banku oraz obowiązującymi przepisami w dniu 19 kwietnia 2017 r. Rada Nadzorcza Banku Zachodniego WBK S.A. podjęła uchwałę w sprawie wyboru PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o. jako podmiotu uprawnionego do przeprowadzenia:

- przeglądu półrocznego sprawozdania finansowego Banku i półrocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Banku za pierwsze półrocze 2017 r. i 2018 r.;
- badania sprawozdania finansowego Banku oraz skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Banku za 2017 r. i 2018 r.

Umowy Banku z PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o. zawierane są na okresy niezbędne do przeprowadzenia ww. prac.

Bank korzystał z usług konsultingowych świadczonych przez PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o. oraz inne podmioty sieci PwC. Zdaniem Banku świadczone usługi nie mają wpływu na zapewnienie wymaganego poziomu bezstronności i niezależności audytora.

Bank Zachodni WBK S.A. i Banco Santander S.A. zatrudniają audytora z tej samej sieci, co zapewnia spójne podejście w procesie realizacji audytu w skali całej Grupy Santander.

Bank Zachodni WBK S.A. wybiera podmiot uprawniony do badania sprawozdań finansowych zgodnie z przyjętą w dniu 4 października 2017 r. „Polityką powoływania audytora zewnętrznego”, uwzględniając przepisy europejskie (rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 537/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie szczegółowych wymogów dotyczących ustawowych badań sprawozdań finansowych jednostek interesu publicznego) oraz krajowe (ustawę z dnia 11 maja 2017 r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym), w szczególności w zakresie zasad rotacji biegłego rewidenta.

► Wynagrodzenie audytora zewnętrznego

Poniżej podano wynagrodzenie otrzymane przez PricewaterhouseCoopers Polska Sp. z o.o. w 2017 r. i 2016 r. z tytułu badania/przeglądu sprawozdań finansowych Grupy Kapitałowej Banku Zachodniego WBK S.A. w oparciu o zawarte umowy.

	w tys. zł	
	Rok obrotowy kończący się 31.12.2017	Rok obrotowy kończący się 31.12.2016
Wynagrodzenie audytora zewnętrznego		
Wynagrodzenie z tytułu badania w odniesieniu do jednostki dominującej ¹⁾	2 363	2 350
Wynagrodzenie z tytułu badania w odniesieniu do jednostek zależnych	2 107	1 659
Wynagrodzenie z tytułu innych usług poświadczających, w tym przeglądu w odniesieniu do jednostki dominującej i jednostek zależnych ¹⁾	870	908
Wynagrodzenie z tytułu usług innych niż poświadczające ²⁾	461	865

1) Wynagrodzenie za badanie i przegląd wykonane w 2017 r. i 2016 r. w oparciu o Umowę z BZ WBK S.A. o przeprowadzenie badania sprawozdania finansowego z dnia 19.06.2017 r. oraz Umowę z BZ WBK S.A. o przegląd i badanie sprawozdań finansowych z dnia 23.07.2016 r. i aneks z dnia 16.11.2016.

Kwoty z tytułu innych usług poświadczających w obu okresach dotyczą tylko BZ WBK S.A. i obejmują: wynagrodzenie za przegląd sprawozdań finansowych w wys. 600 tys. zł w 2017r. i 2016 r. oraz pozostałe usługi certyfikacyjne w kwocie 270 tys. zł w 2017 r. i 308 tys. zł w 2016 r.

2) Wynagrodzenie z tytułu usług innych niż poświadczające obejmuje usługi na rzecz BZ WBK S.A. w kwocie 30 tys. zł w 2017 r. i 716 tys. zł w 2016 r.

8. Wszczęte postępowania sądowe

Na dzień 31 grudnia 2017 r. nie toczyły się postępowania przed sądem lub organami administracji państwowej dotyczące

zobowiązań/wierzytelności Banku lub spółek zależnych, których wartość stanowiłaby 10% i więcej kapitałów własnych Grupy.

	w mln zł	
	31.12.2017	31.12.2016
Wartość spraw sądowych z udziałem Grupy BZ WBK S.A.		
Wartość przedmiotu sporu w sprawach z powództwa Grupy	717,6	518,3
Wartość przedmiotu sporu w sprawach, w których Grupa jest pozwany ¹⁾	359,4	221,6
Wartość wierzytelności Grupy w sprawach o układ lub upadłość	3,8	40,9
Wartość wszystkich prowadzonych spraw sądowych	1 080,8	780,8
Udział [%] spraw sądowych w kapitale własnym	4,6%	3,7%
Wartość istotnych zakończonych postępowań	532,5	451,7

1) W dniu 20.10.2017 r. do Banku Zachodniego WBK S.A. wpłynął pozew zbiorowy złożony przez kredytobiorców posiadających umowy na kredyty indeksowane do franka szwajcarskiego udzielone przez byłego Kredyt Bank S.A. Całkowita kwota roszczenia – oszacowana w oparciu o dostępne na dzień sprawozdawczy dokumenty – wyniosła 32,3 mln zł. Kwota ta może ulec zmianie w przypadku przystąpienia do pozwu kolejnych kredytobiorców.

XII. Oświadczenie nt. informacji niefinansowych Banku Zachodniego WBK S.A. i Grupy Kapitałowej BZ WBK

1. Podstawy prawne

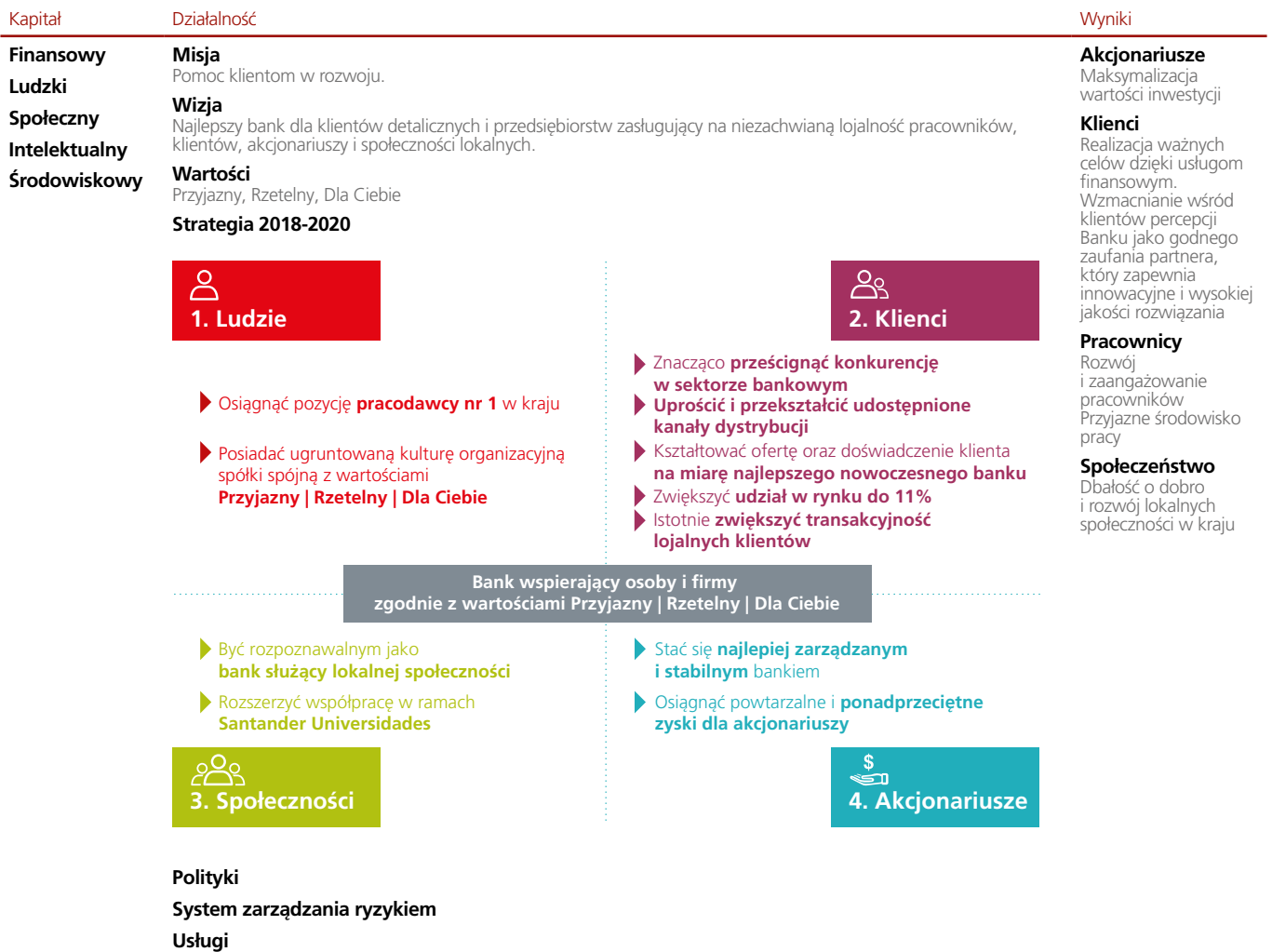
Podstawą prawną niniejszego oświadczenia jest Ustawa o Rachunkowości, w szczególności artykuł 49b oraz artykuł 55. Poza niniejszym oświadczeniem stanowiącym wyodrębnioną część Sprawozdania Zarządu z działalności Banku Zachodniego WBK S.A. oraz Grupy Kapitałowej Banku Zachodniego WBK S.A., Bank publikuje również Raport odpowiedzialnego biznesu za rok 2017, który w kompleksowy sposób prezentuje oddziaływanie społeczne i środowiskowe Banku.

Oświadczenie zostało sporządzone przy wykorzystaniu Global Reporting Initiative Standards, w szczególności w zakresie doboru zagadnień dotyczących obszarów: pracowniczego, społecznego, środowiskowego, poszanowania praw człowieka i przeciwdziałania korupcji, a także na poziomie prezentowanych wybranych wskaźników.

2. Model biznesowy jednostki i kluczowe wskaźniki niefinansowe

Bank Zachodni WBK S.A. jest bankiem uniwersalnym, świadczącym usługi zarówno na rzecz klientów indywidualnych, jak również przedsiębiorstw i innych instytucji. Usługi świadczone przez spółki Grupy Kapitałowej Banku Zachodniego WBK S.A. uzupełniają ofertę Banku, zapewniając klientom dostęp do jednostek uczestnictwa/certyfikatów funduszy inwestycyjnych, portfeli aktywów, produktów ubezpieczeniowych, leasingowych i faktoringowych.

„Klientocentryczność”, czyli rozpatrywanie każdego działania i procesu bankowego z perspektywy klienta i jego potrzeb, definiuje strategię i model biznesowy Banku i Grupy Kapitałowej. W modelu tym zarówno Bank, jak i Grupa Kapitałowa dysponują wieloma kategoriami kapitału i generują wyniki finansowe i niefinansowe, wpływając na jakość życia i rozwój społeczno-gospodarczy.

Tworzenie wartości przez Bank i Grupę Kapitałową

Przyjęty model biznesowy pozwala na osiągnięcie satysfakcjonujących wyników finansowych i niefinansowych,

jednocześnie umożliwiając klientom Banku i Grupy Kapitałowej realizowanie ich celów.

Kluczowe wskaźniki związane z działalnością jednostki	2017	2016
Liczba klientów bankowych ogółem w tys. (Grupa Kapitałowa)	6 454	6 415
Liczba klientów bankowych ogółem w tys. (Bank)	4 412	4 381
Liczba użytkowników serwisu BZWBK24 (w tys.)	3 388	3 221
Zysk przypadający akcjonariuszom Banku (w mln zł)	2 213,1	2 166,8
Zysk za okres (w mln zł)	1 916,2	2 081,7
ROE (Grupa Kapitałowa)	12,2%	12,8%
ROE (Bank)	11,0%	12,6%
Kredyty/Depozyty (Grupa Kapitałowa)	96,7%	91,6%
Kredyty/Depozyty (Bank)	88,6%	84,3%
Współczynnik kapitałowy (Grupa Kapitałowa)	16,69%	15,05%
Współczynnik kapitałowy (Bank)	18,95%	16,52%

3. Zarządzanie ryzykiem

W Banku i Grupie Kapitałowej funkcjonuje system zarządzania ryzykiem, którego ramy wyznaczają standardy obowiązujące w sektorze bankowym oraz wytyczne zawarte w regulacjach i rekomendacjach nadzorczych. Wyodrębnione jednostki Banku i Grupy Kapitałowej odpowiadają za identyfikację, pomiar, monitorowanie i ograniczanie ryzyka. Ustalony profil ryzyka zatwierdza Komitet Zarządzania Ryzykiem. Poziom akceptowalnego ryzyka jest zapisany w „**Deklaracji akceptowalnego poziomu ryzyka**”, którą zatwierdza Zarząd i akceptuje Rada Nadzorcza.

W systemie zarządzania ryzykiem wyróżnia się następujące istotne ryzyka: ryzyko kredytowe, ryzyko rynkowe, ryzyko płynności, ryzyko operacyjne, ryzyko braku zgodności obejmujące: ryzyko regulacyjne; ryzyko prowadzenia działalności (ryzyko conduct); ryzyko przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowania terroryzmu, a także ryzyko reputacyjne. Z punktu widzenia negatywnego wpływu ryzyk na zagadnienia społeczne, środowiskowe, pracownicze, poszanowania praw człowieka i przeciwdziałania korupcji, szczególne znaczenie mają ryzyko operacyjne i ryzyko reputacyjne. Bank zidentyfikował ponadto ryzyka społeczne i środowiskowe związane z finansowaniem.

Ryzyko	Opis ryzyka	Zarządzanie ryzykiem	Możliwy znaczący negatywny wpływ na zagadnienia:				
			S	P	Ś	PCz	PK
Ryzyko operacyjne	Ryzyko określane jako strata wynikająca z niedostosowania lub zawodności wewnętrznych procesów, ludzi i systemów, a także ze zdarzeń zewnętrznych	Bank oraz Grupa Kapitałowa stosują „Strategię zarządzania ryzykiem operacyjnym”. Ponadto obowiązują szczegółowe polityki, procedury i wytyczne opisujące sposób identyfikowania, szacowania, monitorowania i ograniczania ryzyka. Komitet Zarządzania Ryzykiem Operacyjnym (ORMCO) jest komitetem zarządzającym w zakresie wyznaczania standardów zarządzania ryzykiem operacyjnym.	●	●	●	●	●
Ryzyko braku zgodności (ryzyko regulacyjne, ryzyko prowadzenia działalności, ryzyko przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowania terroryzmu oraz ryzyko reputacyjne).	Przez ryzyko braku zgodności rozumie się ryzyko sankcji prawnych, regulacyjnych, istotnej straty finansowej lub negatywnego wpływu na reputację, jakie Bank może ponieść w wyniku nieprzestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz standardów rynkowych.	<p>W Banku i Grupie Kapitałowej proces zarządzania ryzykiem braku zgodności odbywa się w ramach kilku procesów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Identyfikacja ryzyka braku zgodności • Ocena zidentyfikowanego ryzyka • Stosowanie mechanizmów kontroli ryzyka • Monitoring wielkości i profilu ryzyka • Raportowanie wyników • Zapewnianie zgodności w ramach funkcji kontroli obejmujące stosowanie mechanizmów kontrolnych, niezależne monitorowanie ich przestrzegania oraz raportowanie. <p>Funkcja kontroli realizowana jest w ramach tzw. trzech linii obrony:</p> <p>W ramach pierwszej linii obrony zarządzanie ryzykiem zgodności odbywa się w działalności operacyjnej; w ramach realizacji procesów zarówno w obszarach działalności biznesowej (tzw. conduct of business) jak i pozostałych obszarach (tzw. non conduct of business).</p> <p>Na drugą linię obrony składa się weryfikacja bieżąca pionowa oraz testowanie pionowe, których zakres jest dostosowany do specyfiki procesu i poziomu ryzyka. Zadania drugiej linii są prowadzone przez Komórkę Zapewnienia Zgodności lub inną wyznaczoną jednostkę organizacyjną, działającą na podstawie przepisów wewnętrznych, w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dla zobowiązań z zakresu prawa pracy – jednostka ds. kadr, • dla zobowiązań z zakresu prawa spółek – jednostka ds. nadzoru korporacyjnego, • dla zobowiązań z zakresu przepisów BHP – jednostka ds. BHP, • dla zobowiązań z zakresu wymogów rachunkowych, sprawozdawczych i podatkowych – jednostki ds. finansów, rachunkowości i podatków, • dla zobowiązań z zakresu wymogów ostrożnościowych – jednostki ds. ryzyka. <p>Na trzecią linię obrony składa się działalność komórki audytu wewnętrznego. Ponadto funkcjonują komitety specjalistyczne wspierające procesy zarządzania ryzykiem jak Komitet Zapewnienia Zgodności, Lokalny Komitet Marketingu i Monitoringu Produktów, Lokalny Komitet Sterujący Volcker, Komitet ds. Przeciwdziałania Praniu Brudnych Pieniędzy i Finansowaniu Terroryzmu, Komisja Etyki Biznesu.</p> <p>Wśród polityk należy wyróżnić „Generalny Kodeks Postępowania” oraz „Zasady zapobiegania ryzyku odpowiedzialności karnej”.</p>	●	●		●	

Ryzyko reputacyjne (stanowiące element składowy ryzyka braku zgodności)

Ryzyko uszczerbku na wizerunku Banku i Grupy Santander z perspektywy klientów, pracowników, akcjonariuszy oraz szerszych społeczności, doznanego na skutek materializacji innych rodzajów ryzyka, w tym poszczególnych kategorii Ryzyka Braku Zgodności.

Właścicielami ryzyka utraty reputacji są Obszar Komunikacji, Marketingu i Zarządzania Jakością oraz Obszar Zapewnienia Zgodności, które korzystają z szeregu mechanizmów, do których m.in. należą: polityka informacyjna Banku, Polityka zarządzania ryzykiem reputacyjnym, monitoring mediów, badania satysfakcji klientów czy badania „tajemniczy klient”.

Ryzyka społeczne i środowiskowe związane z finansowaniem

Ryzyka społeczne i środowiskowe wynikające z działalności prowadzonej przez klientów w sektorach wrażliwych, stanowiące element składowy ryzyka reputacyjnego.

Nadrzędnym dokumentem dotyczącym ryzyk społecznych i środowiskowych jest „Polityka Banku Zachodniego WBK S.A. dotycząca zrównoważonego rozwoju (CSR)”, która obejmuje całą Grupę Kapitałową. W zakresie ryzyk uzupełniają ją polityki zarządzania ryzykiem sektorowym w przypadku „wrażliwych sektorów”, takich jak: przemysł obronny, energetyczny czy towarów rolno-spożywczych (tzw. soft commodities). Każda polityka sektorowa definiuje zakres jej zastosowania, działalność zakazaną lub ograniczoną w odniesieniu do poszczególnych sektorów, a także odpowiedzialność za każdą z polityk i proces jej aktualizacji. Ponadto Bank respektuje międzynarodowe dobre praktyki w zakresie pomocy społecznej i ochrony środowiska, zwłaszcza Zasady Równikowe (Equator Principles).

S- społeczne, P- pracownicze, Ś- środowiskowe, PCz- Praw człowieka, PK- przeciwdziałania korupcji

Szczegółowy opis systemu zarządzania ryzykiem w Banku i Grupie Kapitałowej opisany jest w rozdz. X „Zarządzanie ryzykiem”.

4. Polityki z zakresu społecznej odpowiedzialności i ich wyniki

► Polityki dotyczące zagadnień przeciwdziałania korupcji i ich wyniki

Ze względu na swoją działalność zarówno Bank, jak i Grupa Kapitałowa mają szczególny status instytucji zaufania publicznego. Dlatego ich aktywność reguluje szereg wytycznych krajowych oraz unijnych, które zapewniają bezpieczeństwo powierzonych środków i stabilność systemu bankowego. Jedną z istotnych kwestii jest przeciwdziałanie korupcji. Zarówno w Banku, jak i w Grupie Kapitałowej funkcjonuje sprawna infrastruktura etyczna, której fundamentem jest „**Generalny Kodeks Postępowania**” (dalej „Kodeks”) odnoszący się do każdego pracownika. Zawiera on standardy etyczne stosowane w całej Grupie Santander, do której należy Grupa Kapitałowa oraz zapisy dotyczące specyficznych sytuacji, z których część w szczególności dotyczy przeciwdziałania korupcji. Należą do nich następujące działy Kodeksu:

- Konflikt interesów obejmujący relacje z Grupą, transakcje bankowe, inwestowanie w spółki oraz relacje z dostawcami, klientami a także podarunki, prowizje i inne korzyści finansowe. Zarówno w Banku, jak i Grupie Kapitałowej obowiązuje Ogólna Polityka dotycząca zarządzania konfliktami interesów, stanowiąca uzupełnienie zapisów kodeksu generalnego.
- Współpraca z innymi podmiotami oraz kontakty z regulatorami.
- Przeciwdziałanie praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu.

- Praktyki o charakterze korupcyjnym.

„Generalny Kodeks Postępowania” określa również organizację oraz zakres odpowiedzialności jednostek. Za wdrażanie zasad Kodeksu odpowiada kierownictwo jednostki ds. Zapewnienia Zgodności, Komitet ds. Zgodności z Wymogami Regulacyjnymi Grupy Santander, Audyt Wewnętrzny, Komitet Audytu i Zapewnienia Zgodności, Rada Nadzorcza, Jednostka ds. Zarządzania Zasobami Ludzkimi i Komisja Etyki Biznesu. Kodeks wyznacza również rolę szefom jednostek, obszarów i pionów oraz jasno określa konsekwencje naruszenia zapisów.

„Generalny Kodeks Postępowania” tworzy fundamenty kultury otwartości i umożliwia pracownikom wskazywanie nieprawidłowości. Poświęca odrębną część procesowi zgłaszania takich przypadków z zachowaniem poufności, a także analizie zgłaszanych nieprawidłowości.

Dokumentem, który uszczegóławia podejście Banku i Grupy Kapitałowej do przeciwdziałania korupcji jest „**Program antykorupcyjny**”. Podkreśla on podejście „zero tolerancji” dla korupcji i ustala zasady w odniesieniu do przeciwdziałania korupcji. Na „Program antykorupcyjny” składają się następujące elementy:

- Mechanizmy kontrolne:

- Rejestr podarunków i zaproszeń dla funkcjonariuszy publicznych;
- Działania podejmowane przez agentów, pośredników, doradców i partnerów;
- Działalność w krajach wysokiego ryzyka;
- Księgowe mechanizmy kontrolne;
- Oferowanie podarunków czy zaproszeń pracownikom lub członkom kierownictwa Banku.

- Kanał do zgłaszania przypadków naruszeń.

- Szkolenia.
- Odpowiedzialność korporacyjnego obszaru compliance.

Kwestie przeciwdziałania korupcji ujęte są również w parasolowej polityce „**Polityka Banku Zachodniego WBK dotycząca zrównoważonego rozwoju (CSR)**”, która obejmuje podejście Banku i Grupy Kapitałowej do prowadzenia działalności w sposób odpowiedzialny i zgodny z zasadami zrównoważonego rozwoju.

W efekcie wdrożenia Kodeksu i uzupełniających go dokumentów pracownicy Banku i Grupy Kapitałowej przechodzą szkolenia z zakresu polityki i procedur antykorupcyjnych.

Wskaźniki odzwierciedlające wyniki polityki antykorupcyjnej

2017

Procent pracowników, którzy zapoznali się z polityką i procedurami antykorupcyjnymi w organizacji:

Grupa Kapitałowa	100%
Bank	100%

Procent pracowników, którzy przeszli szkolenia antykorupcyjne:

Grupa Kapitałowa	97%
Bank	97%

► Polityki dotyczące zagadnień pracowniczych i ich wyniki

Zatrudnienie w Banku Zachodnim WBK S.A. wynosi 11 291 etatów, a w Grupie Kapitałowej Banku Zachodniego WBK – 14 383 etatów. Aby z sukcesem rozwijać działalność i prowadzić ją zgodnie z wymogami prawa zarówno w Banku, jak i w Grupie Kapitałowej funkcjonuje szereg dokumentów regulujących zagadnienia pracownicze.

Podstawowe zagadnienia pracownicze ustalające wewnętrzny porządek oraz prawa i obowiązki pracowników i pracodawcy reguluje

„**Regulamin Pracy**” Banku. Regulaminy pracy posiadają wszyscy członkowie Grupy Kapitałowej zatrudniający ponad 50 pracowników. Szczegółowe podejście do zagadnień dotyczących miejsca pracy wyznaczają Polityki HR. Warunkiem rozwoju Banku i Grupy Kapitałowej jest rozwój kompetencji pracowników, a cele w tym zakresie wyznacza Polityka Szkoleniowa. Bank przystąpił do „**Karty Różnorodności**”, tj. inicjatywy administrowanej przez Forum Odpowiedzialnego Biznesu, której celem jest upowszechnienie zarządzania różnorodnością w Polsce. Przyjęcie „Karty Różnorodności” oznacza wprowadzanie jej zapisów w środowisku pracy Banku. Szczególne znaczenie w tym zakresie mają zapisy **Polityki „Szacunek i godność”**, która odnosi się do tworzenia różnorodnego środowiska pracy, w którym przestrzegane są zasady etyczne oraz szanowana jest godność osobista każdego z pracowników, co zapobiega negatywnym zjawiskom dyskryminacji, mobbingu i molestowania. Załącznikiem nr 2 do tej polityki jest „**Wsparcie dla rodziców**”, które opisuje działania Banku i Grupy skierowane do osób długotrwale nieobecnych z powodu ciąży lub korzystających z urlopów macierzyńskich, rodzicielskich i wychowawczych.

Poza regulaminami pracy kluczowym dokumentem dla pracowników zarówno Banku i jak i Grupy Kapitałowej jest „**Generalny Kodeks Postępowania**”, który określa standardy etyczne oraz zasady postępowania obowiązujące wszystkich pracowników ze szczególnym uwzględnieniem szczególnych sytuacji np. konfliktu interesów czy praktyk korupcyjnych. Każdy pracownik jest zobowiązany do zapoznania się z treścią „Generalnego Kodeksu Postępowania” i do jego przestrzegania.

„Generalny Kodeks Postępowania” uzupełnia „**Polityka Banku Zachodniego WBK S.A. dotycząca zrównoważonego rozwoju (CSR)**”, która obejmuje zarówno Bank, jak i Grupę. Definiuje ona zasady odpowiedzialności Banku i Grupy Kapitałowej w relacjach z interesariuszami, w tym z pracownikami. Zobowiązuje ona Bank i Grupę Kapitałową do przestrzegania następujących zasad w odniesieniu do swoich pracowników:

- Poszanowanie różnorodności – zakaz dyskryminacji z powodu płci, rasy/pochodzenia, wieku lub jakichkolwiek innych uwarunkowań.
- Promowanie stabilności zatrudnienia, elastyczności metod świadczenia pracy i równowagi między pracą, a życiem prywatnym, a także zapewnienie bezpieczeństwa i higieny w pracy.
- Wspieranie równych szans dla pracowników i dążenie do osiągnięcia zrównoważonej reprezentacji kobiet i mężczyzn w przypadku wszystkich funkcji i zakresów obowiązków.

- Dołożenie starań, aby pracownicy przestrzegali określonych zasad etyki i odpowiedzialnego postępowania w oparciu o wdrożony Generalny Kodeks Postępowania.
- Zachęcanie pracowników do udziału w wolontariacie korporacyjnym, celem wspierania pomyślnego funkcjonowania lokalnych społeczności i wzmacniania poczucia dumy pracowników z przynależności do organizacji.

Pracownicy Banku i Grupy Kapitałowej angażują się w szereg działań społecznych jako wolontariusze. Wolontariat pracowniczy rozumiany jest jako wszelkie inicjatywy promowane i wspierane przez Bank Zachodni WBK S.A., w które dobrowolnie angażują się pracownicy Banku poświęcając swój czas (częściowo

również w czasie pracy) oraz wykorzystując swoje umiejętności w celu wspierania działań, projektów oraz organizacji non-profit z korzyścią dla lokalnych społeczności. Kwestie wolontariatu pracowniczego reguluje „**Polityka wolontariatu pracowniczego Banku Zachodniego WBK**”, która obejmuje wszystkich pracowników Grupy Kapitałowej. Polityka ta określa trzy obszary działań wolontariackich: 1. wspieranie edukacji i rozwoju nauki, 2. działania na rzecz równych szans oraz 3. budowanie społeczeństwa obywatelskiego. Ponadto „Polityka wolontariatu pracowniczego Banku Zachodniego WBK S.A.” wyznacza monitorowane wskaźniki dot. wolontariatu, procedury, w tym jednostki odpowiedzialne organizacyjnie za tę działalność, którymi są Fundacja Banku Zachodniego WBK oraz Departament Public Relations we współpracy z jednostką HR.

2017

Wskaźniki odzwierciedlające wyniki polityk dot. zagadnień pracowniczych

	2017	
	Kobiety	Mężczyźni
Liczba pracowników:		
Bank	8 330	3 159
Wskaźnik fluktuacji: ¹⁾		
Grupa Kapitałowa (bez Grupy SCB)	17,3%	17,2%
Bank	17,6%	17,3%
Średnia liczba godzin szkoleniowych na pracownika:		
Grupa Kapitałowa	57,1	56,5
Bank	58,0	62,5

1) Liczba odejść w okresie przez liczbę pracowników na koniec okresu.

► Polityki dotyczące zagadnień poszanowania praw człowieka i ich wyniki

Dokumentem parasolowym wyznaczającym podejście Banku i Grupy Kapitałowej do poszanowania praw człowieka jest „**Polityka Banku Zachodniego WBK dotycząca zrównoważonego rozwoju (CSR)**”. Zgodnie z nią Bank w ramach prowadzonej działalności „zobowiązuje się respektować i promować przestrzeganie praw człowieka w odniesieniu do pracowników, klientów, udziałowców, dostawców i społeczności”.

Dokumentem fundamentalnym, który uszczegóławia podejście Banku i Grupy Kapitałowej jest „**Polityka Banku Zachodniego**

WBK S.A. dot. przestrzegania praw człowieka”. Polityka ta podtrzymuje zobowiązanie w zakresie poszanowania i ochrony praw człowieka i dotyczy zarówno pracowników Banku, jak i jego klientów, dostawców oraz społeczności lokalnych, na rzecz których Bank świadczy usługi. Polityka odnosi się do działalności Banku i Grupy Kapitałowej, stosowanych procesów, usług i operacji. „**Polityka Banku Zachodniego BZ WBK S.A. dot. przestrzegania praw człowieka**” określa szczegółowo zasady oraz zobowiązania dot. ochrony i poszanowania praw człowieka.

Polityki BZ WBK S.A. dot. przestrzegania praw człowieka	Zagadnienia ujęte w polityce
Relacje z pracownikami Banku	<ul style="list-style-type: none"> • Zapobieganie dyskryminacji oraz praktykom naruszającym godność osobistą • Praca przymusowa oraz wykorzystywanie dzieci do pracy • Poszanowanie prawa do powoływania związków zawodowych oraz zawierania układów zbiorowych • Ochrona zdrowia pracowników • Warunki pracy
Współpraca z klientami i dostawcami	<ul style="list-style-type: none"> • Zobowiązania wobec klientów • Zobowiązania wobec dostawców • Zobowiązania wobec partnerów biznesowych
Współpraca z lokalnymi społecznościami	<ul style="list-style-type: none"> • Poszanowanie, wspieranie oraz promowanie zasad poszanowania praw człowieka w społecznościach lokalnych • Nadzorowanie oraz kontrolowanie wpływu prowadzonej działalności na lokalne społeczności • Poszanowanie praw człowieka poprzez zapewnienie bezpieczeństwa • Podejmowania działań w celu zapobiegania korupcji

Zarząd Banku odpowiada za politykę dot. przestrzegania praw człowieka, natomiast pracownicy Banku zobowiązani są do informowania o wszelkich przypadkach naruszeń zapisów niniejszej polityki. Pracownicy zgłaszają takie przypadki na specjalną skrzynkę zgodnie z „Generalnym Kodeksem Postępowania” etyka@bzwbk.pl bez obaw o ewentualne represje lub negatywne konsekwencje.

„Politykę Banku Zachodniego WBK S.A. dot. przestrzegania praw człowieka” uzupełniają zapisy **Polityki „Szacunek i godność”**, która wspiera budowę różnorodnego środowiska pracy, w którym przestrzegane są zasady etyczne oraz szanowana jest godność osobista każdego z pracowników, zapobiegając negatywnym zjawiskom dyskryminacji, mobbingu, molestowania (w tym molestowania seksualnego). Polityka „Szacunek i godność” określa formy zgłaszania naruszeń standardów etycznych, nieprawidłowości, w tym zjawisk dyskryminacji, mobbingu, molestowania. Określa również odpowiedzialność kadry menedżerskiej i każdego pracownika za jej wdrażanie. **Załącznik nr 1 do Polityki „Szacunek i godność”** określa „Zasady

i tryb postępowania po zgłoszeniu przez pracownika niepokojących go zdarzeń dotyczących naruszeń prawa, obowiązujących w banku procedur i standardów lub relacji pracowniczych”.

Zagadnienia praw człowieka ujęte są również w sektorowym dokumencie „**Polityka społeczno-środowiskowa Banku Zachodniego WBK S.A. Przemysł obronny**”. Wprowadza ona wyłączenia i ograniczenia dotyczące współpracy z klientami związanymi z działalnością obronną oraz technologiami podwójnego zastosowania. Bank zwraca również uwagę na ryzyka związane z projektami, które są zlokalizowane w krajach, które nie ratyfikowały podstawowych dokumentów prawnych ONZ dotyczących praw człowieka oraz podlegają sankcjom ONZ/UE z powodu nieprzestrzegania praw człowieka lub stosowania represji wewnętrznych, zdefiniowanych w Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka, Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych oraz Protokołu Dodatkowego do Konwencji Praw Dziecka w sprawie udziału dzieci w konfliktach zbrojnych.

Wskaźniki odzwierciedlające wyniki polityk poszanowania praw człowieka

2017

Procent pracowników zgadzających się, że w firmie powszechnie akceptuje się i docenia różnice pomiędzy pracownikami:

Grupa Kapitałowa	87%
Bank	84%

► Polityki dotyczące zagadnień społecznych i ich wyniki

Wśród zagadnień społecznych należy wyróżnić dwa kluczowe dla działalności Banku i Grupy Kapitałowej obszary: obszar związany z klientami i partnerami biznesowymi oraz obszar dotyczący ogółu społeczeństwa, w tym społeczności lokalnych.

Dokumentem parasolowym wyznaczającym podejście Banku i Grupy Kapitałowej do zagadnień społecznych jest „**Polityka Banku Zachodniego WBK S.A. dotycząca zrównoważonego rozwoju (CSR)**”. Określa ona zasady odpowiedzialności Banku i Grupy Kapitałowej w relacjach z interesariuszami: pracownikami, klientami, udziałowcami, społecznościami i dostawcami.

Bank i Grupa Kapitałowa respektują również dobre praktyki dotyczące pomocy społecznej i ochrony środowiska, zwłaszcza Zasady Równikowe (Equator Principles). Obejmują one m.in. kwestie: zdrowia i bezpieczeństwa społeczności, nabywania ziemi i dobrowolnych przesiedleń, praw ludności tubylczej czy dziedzictwa kulturowego.

Priorytetami działalności społecznej Banku i Grupy Kapitałowej są: edukacja i rozwój nauki, wspieranie inicjatyw społecznych, wyrównywanie szans i walka z wykluczeniem społecznym.

Pracownicy Banku i Grupy Kapitałowej angażują się w działania społeczne zgodnie z „**Polityką Banku Zachodniego dot. wolontariatu pracowniczego**”, która określa trzy obszary działań wolontariackich: 1. wspieranie edukacji i rozwoju nauki, 2. działania na rzecz równych szans oraz 3. budowanie społeczeństwa obywatelskiego. Ponadto „Polityka wolontariatu pracowniczego Banku Zachodniego WBK S.A.” wyznacza monitorowane wskaźniki dot. wolontariatu, procedury, w tym

jednostki odpowiedzialne organizacyjnie za tę działalność, tj. Fundację Banku Zachodniego WBK S.A. oraz Departament Public Relations we współpracy z jednostką HR.

Działalność społeczna Banku i Grupy Kapitałowej realizowana jest przez Fundację Banku Zachodniego WBK S.A., której zakres czynności określa „**Statut**”. Oprócz programu wolontariatu pracowniczego Fundacja realizuje programy grantowe, takie jak: „Bank Młodych Mistrzów Sportu”, „Tu mieszkam, tu zmieniam”, „Bank Dziecięcych Uśmiechów”, „Bank Ambitnej Młodzieży”. Drugą jednostką organizacyjną, która prowadzi działania społeczne jest Departament Public Relations. Prowadzi on m.in. projekty edukacyjne jak portal edukacyjny dla dzieci, rodziców i nauczycieli Fiansiaki.pl. Ponadto Bank i Grupa Kapitałowa są zaangażowane w projekty Grupy Santander tj. Santander Universidades, który obejmuje uczelnie z całej Polski.

W zakresie relacji z dostawcami odpowiedzialny jest Departament Zarządzania Kontraktami i Zakupami. Wszyscy dostawcy objęci są jednolitymi zasadami wyboru. Główne dokumenty, które regulują proces zakupowy to „**Polityka zakupowa banku**” oraz „**Procedura wyboru dostawcy**”. Zasady, które Bank i Grupa Kapitałowa stosują wobec dostawców uwzględniają m.in. kryteria społeczne, przestrzeganie praw człowieka oraz zobowiązania środowiskowe. Oferenci, którzy biorą udział w procesach zakupowych wypełniają przygotowaną ankietę CSR, która dotyczy praktyk zatrudnienia, praw człowieka czy kryteriów środowiskowych. Po przejściu przez proces wyboru dostawców, relacje z dostawcą wyznaczają „**Polityka współpracy z dostawcami**” oraz „**Procedura zarządzania dostawcami**”,

które regulują proces kwalifikacji dostawcy do współpracy z Bankiem i zasady zawierania umów z dostawcami.

W Banku i Grupie Kapitałowej funkcjonuje szereg dokumentów wyznaczających standardy **relacji z klientami**, które dotyczą

komunikacji, obsługi, reklamacji i bezpieczeństwa danych. Za ww. obszary odpowiedzialne są poszczególne jednostki zajmujące się klientami indywidualnymi oraz instytucjonalnymi. Bank prowadzi Akademię Przedsiębiorcy, na którą składają się konferencje w całej Polsce oraz portal Firmoweewolucje.pl.

Wskaźniki odzwierciedlające wyniki polityk społecznych

2017

Liczba pracowników zaangażowanych w projekty wolontariackie:

Grupa Kapitałowa	1 080
Bank	580
Kwota przeznaczona przez Fundację BZ WBK na wolontariat pracowniczy (tys. zł)	130
Sklonność klientów do rekomendowania Banku (NPS)	32%

► Polityki dotyczące zagadnień środowiskowych i ich wyniki

Zagadnienia środowiskowe w odniesieniu do działalności Banku i Grupy Kapitałowej rozpatrywane są z dwóch perspektyw:

1) w kategoriach oddziaływania bezpośredniego np. zużycie papieru i 2) w kategoriach oddziaływania pośredniego poprzez świadczone usługi finansowe. Odzwierciedla to **„Polityka Banku Zachodniego WBK S.A. dotycząca zrównoważonego rozwoju (CSR)”**, zgodnie z którą Bank i Grupa Kapitałowa przykładają wagę do kwestii ochrony środowiska, zwłaszcza w kontekście walki ze zmianami klimatycznymi i zobowiązują się do:

- minimalizowania wpływu swoich placówek i prowadzonej działalności na środowisko,
- promowania produktów i usług uwzględniających poszanowanie dla środowiska,
- brania pod uwagę i oceniania wpływu finansowanych projektów na zmiany klimatyczne.

Politykę tę uzupełnia **„Polityka Banku Zachodniego WBK S.A. dotycząca zmian klimatycznych”** obowiązująca w całej Grupie Kapitałowej. Określa ona działania i inicjatywy wspierające ochronę środowiska oraz niwelujące skutki zmian klimatycznych. Obejmują one:

- kontrolę zużycia zasobów oraz poziom emisji w przypadku wszystkich obiektów Banku,
- działalność finansową,
- pozostałe działania mające na celu ochronę środowiska, takie jak szerzenie świadomości wśród pracowników oraz w łańcuchu dostaw poprzez działania kierowane do dostawców oraz poprzez zasady doboru produktów i usług.

W zakresie kontroli zużycia zasobów Bank i Grupa Kapitałowa monitoruje zużycie energii czy zużycie takich zasobów jak papier. Natomiast w zakresie usług finansowych „Polityka Banku Zachodniego WBK dotycząca zmian klimatycznych” realizowana jest poprzez finansowanie projektów w zakresie energii odnawialnej, wspierających efektywność energetyczną, określone produkty i usługi w branży rolnej i hodowli zwierząt, finansowanie pojazdów elektrycznych, hybrydowych oraz niskoemisyjnych, infrastruktury wykorzystywanej do zarządzania zasobami wodnymi oraz odpadami, wspieranie produktów i usług dla sektora zrównoważonego budownictwa, działalność na rynku handlu emisjami gazów cieplarnianych, opracowywanie produktów dla branży rolnej oraz hodowli zwierząt (obejmujących takie ryzyka jak niekorzystne warunki pogodowe oraz inne ryzyka naturalne) czy finansowanie tzw. odpowiedzialnych inwestycji (socially responsible investments).

„Politykę Banku Zachodniego WBK S.A. dotyczącą zmian klimatycznych” uzupełniają polityki sektorowe dotyczące finansowania projektów i klientów z tzw. „sektorów wrażliwych”, w szczególności **„Polityka społeczno-środowiskowa. Sektor energetyczny”, „Polityka społeczno-środowiskowa. Soft commodities”, „Polityka społeczno-środowiskowa. Sektor obronny”**.

Bank respektuje międzynarodowe dobre praktyki w zakresie pomocy społecznej i ochrony środowiska, zwłaszcza Zasady Równikowe (Equator Principles). Zasady te również poruszają kwestie środowiskowe, takie jak ochrona bioróżnorodności i długoterminowe zarządzanie zasobami naturalnymi, zapobieganie zanieczyszczeniu i emisjom toksycznych odpadów oraz zmiany klimatyczne.

Wskaźniki odzwierciedlające wyniki polityk dot. zagadnień środowiskowych

2017

Całkowite zużycie energii w Banku (MWh)	36 555
Zużycie papieru w Banku (kg)	301 805

XIII. Oświadczenia Zarządu

▶ Prawdziwość i rzetelność prezentowanych sprawozdań

Wedle najlepszej wiedzy Zarządu Banku Zachodniego WBK S.A. informacje finansowe za bieżący i porównywalny okres sprawozdawczy ujęte w sprawozdaniach finansowych zamieszczonych w „Raporcie rocznym 2017 Banku Zachodniego WBK S.A.” i „Raporcie rocznym 2017 Grupy Kapitałowej Banku Zachodniego WBK S.A.” zostały sporządzone zgodnie z obowiązującymi zasadami rachunkowości i odzwierciedlają w sposób prawdziwy, rzetelny i jasny sytuację majątkową i finansową Banku Zachodniego WBK S.A. i Grupy Kapitałowej Banku Zachodniego WBK S.A. Zawarte w niniejszym dokumencie sprawozdanie Zarządu zawiera prawdziwy obraz rozwoju, osiągnięć oraz sytuacji (w tym opis podstawowych

zagrożeń i ryzyka) Banku Zachodniego WBK S.A. i jego Grupy Kapitałowej w 2017 r.

▶ Bezstronność i niezależność audytora

Podmiot uprawniony do badania sprawozdań finansowych, przeprowadzający badanie „Sprawozdania finansowego Banku Zachodniego WBK S.A. za 2017 rok” i „Skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Banku Zachodniego WBK S.A. za 2017 rok” został wybrany zgodnie z przepisami prawa. Podmiot ten oraz biegli rewidenci dokonujący badania ww. sprawozdań spełnili warunki konieczne do wydania bezstronnego i niezależnego sprawozdania z badania rocznych sprawozdań finansowych zgodnie z właściwymi przepisami i standardami zawodowymi.

Podpisy wszystkich Członków Zarządu

Data	Imię i nazwisko	Stanowisko/Funkcja	Podpis
12.02.2018	Michał Gajewski	Prezes Zarządu	
12.02.2018	Andrzej Burliga	Wiceprezes Zarządu	
12.02.2018	Michael McCarthy	Wiceprezes Zarządu	
12.02.2018	Juan de Porras Aguirre	Wiceprezes Zarządu	
12.02.2018	Mirosław Skiba	Wiceprezes Zarządu	
12.02.2018	Feliks Szyszkowiak	Wiceprezes Zarządu	
12.02.2018	Artur Chodacki	Członek Zarządu	
12.02.2018	Carlos Polaino Izquierdo	Członek Zarządu	
12.02.2018	Marcin Prell	Członek Zarządu	
12.02.2018	Arkadiusz Przybył	Członek Zarządu	
12.02.2018	Maciej Reluga	Członek Zarządu	
12.02.2018	Dorota Strojewska	Członek Zarządu	

Raport
roczny
2017

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE
FINANSOWE GRUPY KAPITAŁOWEJ
BANKU ZACHODNIEGO WBK S.A.
ZA 2017 ROK

Bank Zachodni WBK

 Grupa Santander

Sprawozdanie niezależnego biegłego rewidenta z badania

Dla Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy i Rady Nadzorczej
Banku Zachodniego WBK S.A.

Sprawozdanie z badania rocznego skonsolidowanego sprawozdania
finansowego

Nasza opinia

Naszym zdaniem, załączone roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy kapitałowej Banku Zachodniego WBK S.A. („Grupa”), w której jednostką dominującą jest Bank Zachodni WBK S.A. („Jednostka dominująca”):

- przedstawia rzetelny i jasny obraz skonsolidowanej sytuacji majątkowej i finansowej Grupy na dzień 31 grudnia 2017 r. oraz jej skonsolidowanego wyniku finansowego i skonsolidowanych przepływów pieniężnych za rok obrotowy zakończony w tym dniu zgodnie z mającymi zastosowanie Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej zatwierdzonymi przez Unię Europejską oraz przyjętymi zasadami (polityką) rachunkowości;
- jest zgodne co do formy i treści z obowiązującymi Grupę przepisami prawa oraz statutem Jednostki dominującej.

Niniejsza opinia jest spójna z naszym sprawozdaniem dodatkowym dla Komitetu Audytu i Zapewnienia Zgodności, które wydaliśmy z dniem niniejszego sprawozdania, tj. z dniem 12.02.2018 r.

Przedmiot naszego badania

Przeprowadziliśmy badanie rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Banku Zachodniego WBK S.A. które zawiera:

- skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej na dzień 31 grudnia 2017 r.;
- oraz sporządzone za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2017 r.:
- skonsolidowany rachunek zysków i strat;
 - skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów;
 - skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym;
 - skonsolidowane sprawozdanie z przepływu środków pieniężnych, oraz
 - noty zawierające opis przyjętych zasad rachunkowości i inne wyjaśnienia.

PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o., ul. Lecha Kaczyńskiego 14, 00-638 Warszawa, Polska
T: +48 (22) 746 4000, F: +48 (22) 742 4040, www.pwc.pl

PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o. wpisana jest do Krajowego Rejestru Sądowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy, pod numerem KRS 0000044655, NIP 526-021-02-28. Kapitał zakładowy wynosi 10.363.900 złotych. Siedzibą Spółki jest Warszawa, ul. Lecha Kaczyńskiego 14.

Podstawa opinii

Podstawa opinii

Nasze badanie przeprowadziliśmy zgodnie z Krajowymi Standardami Rewizji Finansowej w brzmieniu Międzynarodowych Standardów Badania przyjętych uchwałą nr 2783/52/2015 Krajowej Rady Biegłych Rewidentów z dnia 10 lutego 2015 r., Międzynarodowymi Standardami Badania wydanymi przez IAASB (razem „Standardy badania”) oraz stosownie do postanowień ustawy z dn. 11 maja 2017 r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich i nadzorze publicznym („Ustawa o biegłych rewidentach” – Dz. U. z 2017 r., poz. 1089) a także Rozporządzenia UE nr 537/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie szczegółowych wymogów dotyczących ustawowych badań sprawozdań finansowych jednostek interesu publicznego („Rozporządzenie UE” – Dz. U. UE L158). Nasza odpowiedzialność zgodnie ze Standardami badania została dalej opisana w sekcji *Odpowiedzialność biegłego rewidenta za*

badanie skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Uważamy, że dowody badania, które uzyskaliśmy są wystarczające i odpowiednie, aby stanowić podstawę dla naszej opinii.

Niezależność i etyka

Jesteśmy niezależni od Grupy zgodnie z *Kodeksem etyki zawodowych księgowych* Międzynarodowej Federacji Księgowych („Kodeks IFAC”) przyjętym uchwałami Krajowej Rady Biegłych Rewidentów oraz z innymi wymogami etycznymi, które mają zastosowanie do naszego badania sprawozdań finansowych w Polsce. Wypełniliśmy nasze inne obowiązki etyczne zgodnie z tymi wymogami i Kodeksem IFAC. W trakcie przeprowadzania badania kluczowy biegły rewident oraz firma audytorska pozostali niezależni od Grupy zgodnie z wymogami niezależności określonymi w Ustawie o biegłych rewidentach oraz w Rozporządzeniu UE.

Nasze podejście do badania

Podsumowanie

- Ogólny próg istotności przyjęty na potrzeby badania został ustalony w wysokości 185.000 tys. zł, co stanowi 5% zysku przed opodatkowaniem skorygowanego o podatek od instytucji finansowych.
- Przeprowadziliśmy badanie rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy za okres zakończony 31 grudnia 2017 r.
- Przeprowadziliśmy badanie Jednostki dominującej oraz pakietów konsolidacyjnych jednostek zależnych, które mają istotny wpływ na skonsolidowane sprawozdanie finansowe.
- Zakres naszego badania obejmował 95% przychodów Grupy (rozumianych jako sumę przychodów odsetkowych i przychodów prowizyjnych), 97% wartości bezwzględnej jej zysków i strat, 97% sumy aktywów ogółem i 97% wartości netto kredytów dla klientów wszystkich skonsolidowanych spółek Grupy przed wyłączeniami konsolidacyjnymi.
- Utrata wartości kredytów i pożyczek udzielonych klientom
- Ujawnienia dotyczące MSSF 9 “Instrumenty finansowe”

Zaprojektowaliśmy nasze badanie ustalając istotność i oceniając ryzyko istotnego zniekształcenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego. W szczególności rozważyliśmy gdzie Zarząd Jednostki dominującej dokonał subiektywnych osądów, na przykład w odniesieniu do znaczących szacunków księgowych, które wymagały przyjęcia założeń oraz rozważenia wystąpienia przyszłych zdarzeń, które z natury są niepewne. Odnieśliśmy się również do ryzyka obejścia przez Zarząd kontroli wewnętrznej, w tym – wśród innych spraw – rozważyliśmy czy wystąpiły dowody na stronniczość Zarządu, która stanowiłaby ryzyko istotnego zniekształcenia spowodowanego oszustwem.

Dostosowaliśmy zakres naszego badania w celu wykonania wystarczającej pracy umożliwiającej nam wydanie opinii o skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym jako całości, biorąc pod uwagę strukturę Grupy, procesy księgowe i kontrolne oraz branżę, w której działa Grupa.

Istotność

Na zakres naszego badania miał wpływ przyjęty poziom istotności. Badanie zaprojektowane zostało w celu uzyskania wystarczającej pewności, czy skonsolidowane sprawozdanie finansowe jako całość nie zawiera istotnego zniekształcenia. Zniekształcenia mogą powstać na skutek oszustwa lub błędu. Zniekształcenia są uważane za istotne, jeżeli można racjonalnie oczekiwać, że

pojedynczo lub łącznie mogłyby wpłynąć na decyzje ekonomiczne użytkowników podjęte na podstawie skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Na podstawie naszego zawodowego osądu ustaliliśmy progi ilościowe dla istotności, w tym ogólną istotność w odniesieniu do skonsolidowanego sprawozdania finansowego jako całości, którą przedstawiamy poniżej. Progi te, wraz z czynnikami jakościowymi umożliwiły nam określenie zakresu naszego badania oraz rodzaj, czas i zasięg procedur badania, a także ocenę wpływu zniekształceń, zarówno indywidualnie, jak i łącznie na skonsolidowane sprawozdanie finansowe jako całość.

Koncepcja istotności stosowana jest przez biegłego rewidenta zarówno przy planowaniu i przeprowadzaniu badania jak i przy ocenie wpływu rozpoznanych podczas badania zniekształceń oraz nieskorygowanych zniekształceń, jeśli występują, na skonsolidowane sprawozdanie finansowe, a także przy formułowaniu opinii biegłego rewidenta. W związku z powyższym wszystkie opinie, oświadczenia i stwierdzenia zawarte w sprawozdaniu biegłego rewidenta z badania są wyrażane z uwzględnieniem jakościowego i wartościowego poziomu istotności ustalonego zgodnie ze standardami badania i zawodowym osądem biegłego rewidenta.

Ogólna istotność dla Grupy	185.000 tys. zł (w roku ubiegłym 160.000 tys. zł)
Podstawa ustalenia	5% zysku przed opodatkowaniem skorygowane o podatek od instytucji finansowych
Uzasadnienie przyjętej podstawy	Przyjęliśmy zysk przed opodatkowaniem jako podstawę określenia istotności, ponieważ naszym zdaniem wskaźnik ten jest powszechnie używany do oceny działalności Grupy przez użytkowników sprawozdań finansowych oraz jest ogólnie przyjętym wskaźnikiem odniesienia. Skorygowaliśmy zysk przed opodatkowaniem o podatek od instytucji finansowych, ponieważ jest on traktowany przez Jednostkę Dominującą i użytkowników sprawozdań finansowych jako szczególne obciążenie podatkowe. Istotność przyjęliśmy na poziomie 5%, ponieważ mieści się on w zakresie dopuszczalnych przez Standardy badania progów ilościowych dla istotności.

Uzgodniliśmy z Komitetem Audytu i Zapewnienia Zgodności Jednostki dominującej, że poinformujemy o zidentyfikowanych podczas badania zniekształceniach skonsolidowanego

sprawozdania finansowego o wartości większej niż 9.000 tys. zł, a także o zniekształceniach poniżej tej kwoty, jeżeli w naszej ocenie byłoby to uzasadnione ze względów na czynniki jakościowe.

Kluczowe sprawy badania

Kluczowe sprawy badania są to sprawy, które według naszego zawodowego osądu były najbardziej znaczące podczas naszego badania skonsolidowanego sprawozdania finansowego za bieżący okres. Obejmują one najbardziej znaczące ocenione rodzaje ryzyka istotnego zniekształcenia, w tym ocenione rodzaje ryzyka istotnego zniekształcenia spowodowanego oszustwem. Do spraw tych odnieśliśmy się

w kontekście naszego badania skonsolidowanego sprawozdania finansowego jako całości oraz przy formułowaniu naszej opinii oraz podsumowaliśmy naszą reakcję na te rodzaje ryzyka, a w przypadkach, w których uznaliśmy za stosowne przedstawiliśmy najważniejsze spostrzeżenia związane z tymi rodzajami ryzyka. Nie wyrażamy osobnej opinii na temat tych spraw.

Kluczowa sprawa badania

Utrata wartości kredytów i pożyczek udzielonych klientom

Skupiliśmy się na kompletności i wycenie odpisów z tytułu utraty wartości szacowanych zgodnie z wymogami Międzynarodowego Standardu Rachunkowości 39 „Instrumenty finansowe – ujmowanie i wycena” (MSR 39), ponieważ oceny Zarządu w tym obszarze są złożone i mają znaczący wpływ na sprawozdanie finansowe (opisano w sprawozdaniu finansowym w nocie 2.6 Najistotniejsze szacunki dokonywane przez Grupę BZ WBK).

Odpisy z tytułu utraty wartości reprezentują najlepszy szacunek Zarządu w zakresie poniesionych strat kredytowych w stosunku do portfela kredytów, pożyczek i innych należności na datę bilansową. Odpisy wyliczane są zarówno w odniesieniu do portfeli kredytowych o podobnych charakterystykach jak i w odniesieniu do indywidualnych istotnych ekspozycji. Saldo odpisów dokonanych w ramach analizy portfelowej wyniosło 3.620.943 tys. PLN, zaś odpisów metodą indywidualną wyniosło 1.225.187 tys. PLN na dzień 31 grudnia 2017 r.

Oszacowanie odpisów, zarówno w ramach analizy portfelowej jak i indywidualnej, wymaga znaczącego osądu w celu ustalenia momentu ujęcia i wysokości rozpoznanego odpisu z tytułu utraty wartości.

Jak nasze badanie odniosło się do tej sprawy

Nasze badanie w tym obszarze rozpoczęliśmy od zrozumienia polityk oraz procedur Grupy związanych z szacowaniem utraty wartości. Obejmują one, między innymi, ocenę kluczowych elementów w zakresie identyfikacji utraty wartości oraz jej wyceny (moment ujęcia, kompletność, ciągłość, poprawność, wycena zabezpieczeń, monitoring sygnałów wczesnego ostrzegania, walidacja).

Oceniliśmy również zakres oraz przetestowaliśmy efektywność kluczowych kontroli w zakresie identyfikowania zdarzeń powodujących utratę wartości, biorąc pod uwagę również możliwe obejścia kontroli.

Kontrole wewnętrzne obejmują między innymi:

- monitoring kredytów,
- regularne przeglądy portfeli kredytowych,
- kompletność oraz poprawność danych użytych w procesie nadawania ratingu/scoringu oraz kalkulacji utraty wartości,
- szacowanie oraz akceptację istotnych odpisów z tytułu utraty wartości, z uwzględnieniem wyceny zabezpieczeń,
- nadzór nad procesem utraty wartości, z uwzględnieniem oceny zasadności modeli i przyjętych założeń, oraz
- weryfikację modeli oraz oceny założeń i prawidłowości kalkulacji.

W podejściu portfelowym odpis z tytułu utraty wartości obliczany jest przy użyciu modeli statystycznych, w ramach których, bazując na danych historycznych, wyznaczane są możliwe poziomy odzysku dla zidentyfikowanych przez Grupę portfeli, jednorodnych z punktu widzenia ryzyka kredytowego. Założenia przyjęte w modelu (takie jak okres ujawnienia straty, prawdopodobieństwo niewykonania zobowiązania, strata w przypadku niewykonania zobowiązania) podlegają ocenie Zarządu, a także mogą mieć na nie wpływ określone zdarzenia, takie jak sprzedaż portfela, która nie była wcześniej wzięta pod uwagę.

W przypadku odpisów z tytułu utraty wartości, szacowanych w podejściu indywidualnym, profesjonalny osąd jest niezbędny w celu ustalenia, kiedy nastąpiło zdarzenie powodujące utratę wartości, a następnie w celu oszacowania przyszłych przepływów pieniężnych związanych z daną ekspozycją. Przepływy pieniężne są szacowane na podstawie wyników finansowych kredytobiorcy oraz możliwości kontynuowania przez niego działalności gospodarczej, wyceny zabezpieczeń oraz innych czynników ustalanych przez Zarząd.

W przypadku ekspozycji istotnych indywidualnie, na wybranej próbie zaangażowań z portfela pracującego przeanalizowaliśmy, czy w naszej ocenie nie wystąpiły przesłanki utraty wartości zgodnie z MSR 39.

W przypadku ekspozycji z utratą wartości, przetestowaliśmy wybraną próbę zaangażowań, uwzględniając ekspozycję w sektorach obciążonych wysokim ryzykiem, takich jak przemysł węglowy i cementowy, służba zdrowia oraz nieruchomości komercyjne. Przeanalizowaliśmy wycenę zabezpieczeń oraz założenia w zakresie innych przepływów pieniężnych opracowane przez Zarząd. Dodatkowo oceniliśmy zasadność szacunków w zakresie planowanych terminów przyjętych przepływów pieniężnych.

Wykonaliśmy także procedury w odniesieniu do utraty wartości szacowanej w podejściu portfelowym. Zweryfikowaliśmy poprawność kalkulacji parametrów do modelu dla wybranych portfeli. Przeanalizowaliśmy wyniki procedur walidacji wykonywanych przez Grupę, z uwzględnieniem korekt eksperckich, gdy takie wystąpiły. Zweryfikowaliśmy również ekspozycje, w przypadku których nastąpiło odwrócenie utraty wartości, aby sprawdzić, czy były one przekwalifikowane do portfela pracującego zgodnie z politykami Grupy. Przeliczyliśmy także odpisy z tytułu utraty wartości w odniesieniu do portfela kredytowego.

W wyniku przeprowadzonych prac nie zidentyfikowaliśmy istotnych korekt. W obszarach, w których było wymagane zastosowanie osądu, uznaliśmy szacunki Zarządu za racjonalne.

Ujawnienia dotyczące MSSF 9 „Instrumenty Finansowe”

Międzynarodowy Standard Sprawozdawczości Finansowej 9 „Instrumenty Finansowe” (MSSF 9) obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się od 1 stycznia 2018 r. Mając na uwadze istotny wpływ tego nowego standardu, Grupa wprowadziła już odpowiednie systemy, procesy oraz kontrole.

Międzynarodowy Standard Rachunkowości 8 „Zasady (polityka) rachunkowości, zmiany wartości szacunkowych i korygowanie błędów” (MSR 8) wymaga ujawnienia „znanych lub wiarygodnie oszacowanych informacji potrzebnych do oceny możliwego wpływu zastosowania” nowego standardu, który już został opublikowany, ale jeszcze nie wszedł w życie. Komisja Nadzoru Finansowego powołując się na Europejski Urząd Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych wskazała, że spodziewa się, iż ujawnienia będą zawierały zarówno jakościowe, jak i szczegółowe informacje ilościowe wyjaśniające wpływ pierwszego zastosowania standardu, aby umożliwić użytkownikom sprawozdania finansowego zrozumienie wpływu, jaki stosowanie nowego standardu będzie miało na sytuację finansową Grupy.

Nota „Nowe standardy i interpretacje – MSSF 9 Instrumenty finansowe” w załączonym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym, przedstawia ilościowe oraz jakościowe informacje pozwalające użytkownikom na zrozumienie oczekiwanego wpływu nowego standardu oraz obszarów, w których Zarząd dokonał znaczących oszacowań oraz osądów w zakresie wprowadzenia nowego standardu.

Biorąc pod uwagę złożoność wymogów MSSF 9 oraz znaczenie ujawnień na temat wpływu nowego standardu na sytuację finansową Grupy na dzień 1 stycznia 2018 roku, zwróciliśmy szczególną uwagę na odpowiednie ujawnienia.

W ramach badania ujawnień na temat wpływu nowego standardu na Grupę, w naszej pracy skupiliśmy się na :

- poprawności klasyfikacji i wyceny instrumentów finansowych; oraz
- kalkulacji odpisów z tytułu utraty wartości z wykorzystaniem nowej metodologii oczekiwanych strat kredytowych.

Uzyskaliśmy zrozumienie procesu wdrożenia standardu w Grupie, aby ocenić wpływ jego stosowania, w tym zrozumienie zmian, które miały miejsce w systemach, procesach i kontrolach. Dodatkowo, uzyskaliśmy zrozumienie metodologii w zakresie modeli ryzyka kredytowego.

Przeprowadziliśmy, między innymi, następujące szczegółowe procedury badania:

- Przenalizowaliśmy polityki rachunkowości oraz metodologię wypracowaną przez Grupę w celu oceny ich zgodności z nowym standardem,
- Dokonaliśmy weryfikacji przygotowanej przez Grupę na potrzeby klasyfikacji instrumentów finansowych analizy umów i na wybranej próbie uzgodniliśmy te analizy do umów. Na wybranej próbie oceniliśmy oraz przeprowadziliśmy ponowną kalkulację wyceny instrumentów finansowych,
- Oceniliśmy metodologię opracowaną na potrzeby liczenia odpisów z tytułu utraty wartości zgodnie z MSSF 9, koncentrując się na następujących aspektach: czynniki wskazujące na „znaczący wzrost ryzyka kredytowego” oraz przydzielenie kredytów do odpowiednich koszyków, oszacowanie kluczowych parametrów do kalkulacji odpisów oraz uwzględnianie scenariuszy makroekonomicznych,
- Dokonaliśmy przeliczenia odpisów z tytułu utraty wartości na wybranej próbie.

Przeprowadziliśmy również procedury, które obejmowały ocenę i walidację obowiązujących w Grupie kontroli, jak również szczegółowe testy w celu weryfikacji dokładności oraz kompletności przepływu danych z oraz do modeli kredytowych, aby ocenić spójność informacji używanych w procesie oraz ich zgodność z danymi źródłowymi i systemami.

Podczas testowania szacunków księgowych, których dokonał Zarząd oraz danych, na których bazował, zweryfikowaliśmy poprawność metod estymacji, kompletność oraz dokładność użytych informacji, matematyczną poprawność modeli Zarządu, oraz zasadność założeń Zarządu.

W niektórych obszarach dokonaliśmy niezależnych oszacowań lub zdefiniowaliśmy pewne zakresy w celu oceny estymacji punktowej Zarządu oraz przeanalizowaliśmy sposób, w jaki Zarząd dokonywał oceny założeń lub wyników, lub w jaki sposób Zarząd uwzględnił niepewności podczas wypracowywania szacunków księgowych.

Nasze prace nie doprowadziły do istotnych korekt w odniesieniu do ujawnień w sprawozdaniu finansowym.

Odpowiedzialność Zarządu i Rady Nadzorczej za skonsolidowane sprawozdanie finansowe

Zarząd Jednostki dominującej jest odpowiedzialny za sporządzenie rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego, które przedstawia rzetelny i jasny obraz sytuacji majątkowej i finansowej i wyniku finansowego Grupy zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej zatwierdzonymi przez Unię Europejską, przyjętymi zasadami (polityką) rachunkowości oraz z obowiązującymi Grupę przepisami prawa i statutem, a także za kontrolę wewnętrzną, którą Zarząd uważa za niezbędną aby umożliwić sporządzenie skonsolidowanego sprawozdania finansowego niezawierającego istotnego zniekształcenia spowodowanego oszustwem lub błędem.

Sporządzając skonsolidowane sprawozdanie finansowe Zarząd Jednostki dominującej jest

odpowiedzialny za ocenę zdolności Grupy do kontynuowania działalności, ujawnienie, jeżeli ma to zastosowanie, spraw związanych z kontynuacją działalności oraz za przyjęcie zasady kontynuacji działalności jako podstawy rachunkowości, z wyjątkiem sytuacji kiedy Zarząd albo zamierza dokonać likwidacji Grupy, albo zaniechać prowadzenia działalności albo nie ma żadnej realnej alternatywy dla likwidacji lub zaniechania działalności.

Zarząd Jednostki dominującej oraz członkowie Rady Nadzorczej są zobowiązani do zapewnienia, aby skonsolidowane sprawozdanie finansowe spełniało wymagania przewidziane w Ustawie o rachunkowości – Dz. U. z 2017 r., poz. 2342 z późn. zm. Członkowie Rady Nadzorczej są odpowiedzialni za nadzorowanie procesu sprawozdawczości finansowej.

Odpowiedzialność biegłego rewidenta za badanie skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Naszymi celami są uzyskanie wystarczającej pewności czy skonsolidowane sprawozdanie finansowe jako całość nie zawiera istotnego zniekształcenia spowodowanego oszustwem lub błędem oraz wydanie sprawozdania z badania zawierającego naszą opinię. Wystarczająca pewność jest wysokim poziomem pewności, ale nie gwarantuje, że badanie przeprowadzone zgodnie ze Standardami badania zawsze wykryje istniejące istotne zniekształcenie. Zniekształcenia mogą powstawać na skutek oszustwa lub błędu i są uważane za istotne, jeżeli można racjonalnie oczekiwać, że pojedynczo lub łącznie mogłyby wpłynąć na decyzje ekonomiczne użytkowników podjęte na podstawie skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Zakres badania nie obejmuje zapewnienia co do przyszłej rentowności Grupy ani efektywności lub skuteczności prowadzenia jej spraw przez Zarząd Jednostki dominującej obecnie lub w przyszłości.

Podczas badania zgodnego ze Standardami badania stosujemy zawodowy osąd i zachowujemy zawodowy sceptycyzm, a także:

- identyfikujemy i szacujemy ryzyka istotnego zniekształcenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego spowodowanego oszustwem lub błędem, projektujemy i przeprowadzamy procedury badania odpowiadające tym ryzykom i uzyskujemy dowody badania, które są wystarczające i odpowiednie, aby stanowić podstawę dla naszej opinii. Ryzyko niewykrycia istotnego zniekształcenia wynikającego z oszustwa jest większe niż tego wynikającego z błędu, ponieważ oszustwo może dotyczyć zmywu, fałszerstwa, celowych pominięć, wprowadzenia w błąd lub obejścia kontroli wewnętrznej;
- uzyskujemy zrozumienie kontroli wewnętrznej stosowanej dla badania w celu zaprojektowania procedur badania, które są odpowiednie w danych okolicznościach, ale nie w celu wyrażenia opinii na temat skuteczności kontroli wewnętrznej Grupy;
- oceniamy odpowiedniość zastosowanych zasad (polityki) rachunkowości oraz zasadność

szacunków księgowych oraz powiązanych ujawnień dokonanych przez Zarząd Jednostki dominującej;

- wyciągamy wnioski na temat odpowiedniości zastosowania przez Zarząd Jednostki dominującej zasady kontynuacji działalności jako podstawy rachunkowości oraz, na podstawie uzyskanych dowodów badania, czy istnieje istotna niepewność związana ze zdarzeniami lub warunkami, które mogą poddawać w znaczącą wątpliwość zdolność Grupy do kontynuacji działalności. Jeżeli dochodzimy do wniosku, że istnieje istotna niepewność, wymagane jest od nas zwrócenie uwagi w sprawozdaniu biegłego rewidenta na powiązane ujawnienia w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym lub, jeżeli takie ujawnienia są nieadekwatne, modyfikujemy naszą opinię. Nasze wnioski są oparte na dowodach badania uzyskanych do dnia sporządzenia sprawozdania biegłego rewidenta, jednakże przyszłe zdarzenia lub warunki mogą spowodować, że Grupa zaprzestanie kontynuacji działalności;
- oceniamy ogólną prezentację, strukturę i zawartość skonsolidowanego sprawozdania finansowego, w tym ujawnienia, oraz czy skonsolidowane sprawozdanie finansowe przedstawia będące ich podstawą transakcje i zdarzenia w sposób zapewniający rzetelną prezentację;
- uzyskujemy wystarczające odpowiednie dowody badania odnośnie do informacji finansowych jednostek lub działalności gospodarczych wewnątrz Grupy w celu wyrażenia opinii na temat skonsolidowanego sprawozdania finansowego. Jesteśmy odpowiedzialni za kierowanie, nadzór i przeprowadzenie badania Grupy i jesteśmy wyłącznie odpowiedzialni za naszą opinię z badania.

Komunikujemy się z Komitetem Audytu i Zapewnienia Zgodności odnośnie, między innymi, do planowanego zakresu i czasu przeprowadzenia badania oraz znaczących

ustaleń badania, w tym wszelkich znaczących słabości kontroli wewnętrznej, które zidentyfikujemy podczas badania.

Składamy Komitetowi Audytu i Zapewnienia Zgodności oświadczenie, że przestrzegaliśmy stosownych wymogów etycznych dotyczących niezależności oraz komunikujemy wszystkie powiązania i inne sprawy, które mogłyby być racjonalnie uznane za stanowiące zagrożenie dla naszej niezależności, a tam gdzie ma to zastosowanie, informujemy o zastosowanych zabezpieczeniach

Spośród spraw komunikowanych Komitetowi Audytu i Zapewnienia Zgodności ustaliliśmy te

sprawy, które były najbardziej znaczące podczas badania skonsolidowanego sprawozdania finansowego za bieżący okres i dlatego uznaliśmy je za kluczowe sprawy badania. Opisujemy te sprawy w naszym sprawozdaniu biegłego rewidenta, chyba że przepisy prawa lub regulacje zabraniają publicznego ujawnienia na ich temat lub gdy, w wyjątkowych okolicznościach, ustalimy, że kwestia nie powinna być komunikowana w naszym sprawozdaniu, ponieważ można byłoby racjonalnie oczekiwać, że negatywne konsekwencje przeważąby korzyści dla interesu publicznego takiego ujawnienia.

Inne informacje, w tym sprawozdanie z działalności

Inne informacje

Na inne informacje składa się Sprawozdanie Zarządu z działalności Grupy Kapitałowej Banku Zachodniego WBK S.A. w 2017 roku obejmujące sprawozdanie Zarządu z działalności Banku Zachodniego WBK S.A. („Sprawozdanie z działalności”) wraz z oświadczeniem o stosowaniu ładu korporacyjnego i oświadczeniem na temat informacji niefinansowych, o którym mowa w art. 55 ust. 2b Ustawy o rachunkowości, które są wyodrębnionymi częściami tego Sprawozdania z działalności.

Odpowiedzialność Zarządu i Rady Nadzorczej

Zarząd Jednostki dominującej jest odpowiedzialny za sporządzenie Innych informacji zgodnie z przepisami prawa.

Zarząd Jednostki dominującej oraz członkowie Rady Nadzorczej są zobowiązani do zapewnienia, aby Sprawozdanie z działalności wraz z wyodrębnionymi częściami spełniały wymagania przewidziane w Ustawie o rachunkowości.

Odpowiedzialność biegłego rewidenta

Nasza opinia z badania skonsolidowanego sprawozdania finansowego nie obejmuje Innych informacji.

W związku z badaniem skonsolidowanego sprawozdania finansowego naszym obowiązkiem jest przeczytanie Innych informacji, i czyniąc to, rozważenie czy nie są one istotnie niespójne ze skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym, z

naszą wiedzą uzyskaną w trakcie badania, lub w inny sposób wydają się być istotnie zniekształcone. Jeżeli, na podstawie wykonanej pracy stwierdzimy istotne zniekształcenie Innych informacji, jesteśmy zobowiązani poinformować o tym w naszym sprawozdaniu z badania. Naszym obowiązkiem zgodnie z wymogami Ustawy o biegłych rewidentach jest również wydanie opinii, czy Sprawozdanie z działalności zostało sporządzone zgodnie z przepisami oraz czy jest zgodne z informacjami zawartymi w rocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

Ponadto jesteśmy zobowiązani do wydania opinii, czy Grupa w oświadczeniu o stosowaniu ładu korporacyjnego zawarła wymagane informacje oraz do poinformowania, czy Grupa sporządziła oświadczenie na temat informacji niefinansowych.

Informacje finansowe zawarte w punkcie VIII Sprawozdania z działalności zostały zbadane zgodnie z zakresem opisanym w niniejszym sprawozdaniu z badania oraz wymogami Prawa bankowego.

Opinia o Sprawozdaniu z działalności

Na podstawie wykonanej pracy w trakcie badania, naszym zdaniem, Sprawozdanie z działalności:

- zostało sporządzone zgodnie z art. 49 Ustawy o rachunkowości oraz paragrafem 92 Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 r. w sprawie informacji bieżących

i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim („Rozporządzenie o informacjach bieżących” – Dz. U. z 2014 r., poz. 133 z późn. zm.) oraz art. 111a ust. 1-2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. prawo bankowe („Prawo bankowe” - Dz. U. z 2015 r., poz. 128, z późn. zm.);

- jest zgodne z informacjami zawartymi w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

Ponadto oświadczamy, że w świetle wiedzy o Grupie i jej otoczeniu uzyskanej podczas naszego badania nie stwierdziliśmy w Sprawozdaniu z działalności istotnych zniekształceń.

Opinia o oświadczeniu o stosowaniu ładu korporacyjnego

Naszym zdaniem w oświadczeniu o stosowaniu ładu korporacyjnego Grupa zawarła informacje

określone w paragrafie 91 ust. 5 punkt 4 lit. a, b, g, j, k oraz l Rozporządzenia o informacjach bieżących. Ponadto, naszym zdaniem, informacje wskazane w paragrafie 91 ust. 5 punkt 4 lit. c-f, h oraz i tego Rozporządzenia zawarte w oświadczeniu o stosowaniu ładu korporacyjnego są zgodne z mającymi zastosowanie przepisami oraz informacjami zawartymi w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

Informacja na temat informacji niefinansowych

Zgodnie z wymogami Ustawy o biegłych rewidentach potwierdzamy, że Grupa sporządziła oświadczenie na temat informacji niefinansowych, o którym mowa w art. 55 ust. 2b Ustawy o rachunkowości jako wyodrębnioną część Sprawozdania z działalności.

Nie wykonaliśmy żadnych prac atestacyjnych dotyczących oświadczenia na temat informacji niefinansowych i nie wyrażamy jakiegokolwiek zapewnienia na jego temat.

Sprawozdanie na temat innych wymogów prawa i regulacji

Informacja o przestrzeganiu regulacji ostrożnościowych

Zarząd Jednostki dominującej jest odpowiedzialny za przestrzeganie obowiązujących regulacji ostrożnościowych określonych w odrębnych przepisach, w szczególności za prawidłowe ustalenie współczynników kapitałowych.

Współczynniki kapitałowe na dzień 31 grudnia 2017 r. zostały przedstawione w nocie 5 sprawozdania finansowego i obejmują współczynnik kapitału podstawowego Tier I, współczynnik kapitału Tier I oraz łączny współczynnik kapitałowy.

Naszym obowiązkiem jest poinformowanie w sprawozdaniu z badania skonsolidowanego sprawozdania finansowego, czy Jednostki wchodzące w skład Grupy przestrzegają obowiązujących regulacji ostrożnościowych określonych w odrębnych przepisach, w szczególności czy Jednostki wchodzące w skład Grupy prawidłowo ustaliły współczynniki kapitałowe. Dla potrzeb niniejszej informacji za odrębne przepisy rozumiemy Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie

wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniające rozporządzenie (UE) nr 648/2012, z późn. zm. („CRR”), Prawo bankowe oraz ustawę z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym („Ustawa o nadzorze makroostrożnościowym” – Dz.U. z 2015 r. poz. 1513).

Celem badania sprawozdania finansowego nie jest przedstawienie opinii o przestrzeganiu obowiązujących regulacji ostrożnościowych określonych w odrębnych przepisach wymienionych powyżej, w szczególności o prawidłowym ustaleniu współczynników kapitałowych i opinii takiej nie formułujemy.

W oparciu o wykonaną przez nas pracę informujemy, że nie stwierdziliśmy:

- przypadków nieprzestrzegania przez Jednostki wchodzące w skład Grupy w okresie od dnia 1 stycznia do 31 grudnia 2017 r. obowiązujących regulacji ostrożnościowych, określonych w odrębnych przepisach wymienionych powyżej,
- nieprawidłowości w zakresie ustalenia przez Grupę na dzień 31 grudnia 2017 r.

współczynników kapitałowych zgodnie z odrębnymi przepisami wymienionymi powyżej,

które miałyby istotny wpływ na skonsolidowane sprawozdanie finansowe.

Oświadczenie na temat świadczenia usług niebędących badaniem sprawozdania finansowego

Zgodnie z naszą najlepszą wiedzą i przekonaniem oświadczamy, że usługi niebędące badaniem sprawozdań finansowych, które świadczyliśmy na rzecz Spółki i jej spółek zależnych są zgodne z prawem i przepisami obowiązującymi w Polsce oraz że nie świadczyliśmy usług niebędących badaniem, które są zakazane na mocy art. 5 ust.1 Rozporządzenia UE oraz art.136 Ustawy o biegłych rewidentach.

Usługi niebędące badaniem sprawozdań finansowych, które świadczyliśmy na rzecz Grupy w badanym okresie zostały wymienione w sprawozdaniu z działalności.

Kluczowym biegłym rewidentem odpowiedzialnym za badanie w imieniu PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o., spółki wpisanej na listę firm audytorskich pod numerem 144, którego rezultatem jest niniejsze sprawozdanie niezależnego biegłego rewidenta, jest Anna Bączyk.

Anna Bączyk

Kluczowy Biegły Rewident

Numer w rejestrze 11810

Warszawa, 12 lutego 2018 r.

Wybór firmy audytorskiej

Zostaliśmy wybrani po raz pierwszy do badania rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy uchwałą Rady Nadzorczej Jednostki Dominującej z dnia 22 marca 2016 r. oraz ponownie uchwałą z dnia 19 kwietnia 2017 r. Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy badamy nieprzerwanie począwszy od roku obrotowego zakończonego 31 grudnia 2016 r., to jest przez 2 kolejne lata.

3

SPIS TREŚCI

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE GRUPY KAPITAŁOWEJ BANKU ZACHODNIEGO WBK S.A. ZA 2017 ROK

Opinia i raport niezależnego biegłego rewidenta	150	11. Pozostałe przychody operacyjne	233	34. Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	253
Skonsolidowany rachunek zysków i strat	162	12. Odpisy netto z tytułu utraty wartości należności kredytowych	233	35. Rezerwy	254
Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów	163	13. Koszty pracownicze	234	36. Pozostałe zobowiązania	255
Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej	164	14. Koszty działania banku	234	37. Kapitał akcyjny	256
Skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym	165	15. Pozostałe koszty operacyjne	234	38. Pozostałe kapitały	257
Skonsolidowane sprawozdanie z przepływu środków pieniężnych	167	16. Obciążenie z tytułu podatku dochodowego	235	39. Kapitał z aktualizacji wyceny	258
Noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego	169	17. Zysk na akcję	235	40. Udziały niedające kontroli	259
1. Informacja ogólna o emitencie	169	18. Gotówka i operacje z bankami centralnymi	236	41. Rachunkowość zabezpieczeń	260
2. Zasady sporządzania skonsolidowanego sprawozdania finansowego	171	19. Należności od banków	236	42. Transakcje z przyrzeczeniem odkupu i odsprzedaży	262
3. Sprawozdawczość według segmentów działalności	202	20. Aktywa, zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	237	43. Wartość godziwa	262
4. Zarządzanie ryzykiem	205	21. Pochodne instrumenty zabezpieczające	239	44. Zobowiązania warunkowe	265
5. Zarządzanie kapitałem	228	22. Należności od klientów	239	45. Aktywa i zobowiązania stanowiące zabezpieczenie	266
6. Wynik z tytułu odsetek	230	23. Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	241	46. Leasing finansowy i operacyjny	267
7. Wynik z tytułu prowizji	231	24. Inwestycje w podmioty stowarzyszone	242	47. Skonsolidowane sprawozdanie z przepływu środków pieniężnych – informacja dodatkowa	268
8. Przychody z tytułu dywidend	232	25. Wartości niematerialne	243	48. Podmioty powiązane	269
9. Wynik handlowy i rewaluacja	232	26. Wartość firmy	244	49. Nabycia, sprzedaże i likwidacje podmiotów zależnych i stowarzyszonych	272
10. Wynik na pozostałych instrumentach finansowych	232	27. Rzeczowy majątek trwały	247	50. Przejęcie kontroli nad spółkami PSA Finance Polska sp. z o.o. i pośrednio PSA Consumer Finance Polska sp. z o.o.	274
		28. Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego netto	249	51. Świadczenia na rzecz pracowników	276
		29. Aktywa zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży	250	52. Program motywacyjny w formie akcji	278
		30. Pozostałe aktywa	251	53. Dywidenda na akcję	279
		31. Zobowiązania wobec banków	251	54. Zdarzenia, które wystąpiły po dacie zakończenia okresu sprawozdawczego	280
		32. Zobowiązania wobec klientów	252		
		33. Zobowiązania podporządkowane	252		

Skonsolidowany rachunek zysków i strat

za okres:		01.01.2017- 31.12.2017	01.01.2016 - 31.12.2016
Przychody odsetkowe		6 529 307	6 060 920
Koszty odsetkowe		(1 252 410)	(1 290 548)
Wynik z tytułu odsetek	Nota 6	5 276 897	4 770 372
Przychody prowizyjne		2 526 814	2 388 464
Koszty prowizyjne		(513 688)	(473 744)
Wynik z tytułu prowizji	Nota 7	2 013 126	1 914 720
Przychody z tytułu dywidend	Nota 8	76 816	96 582
Zyski netto na udziałach w podmiotach powiązanych	Nota 49	3 757	100
Wynik handlowy i rewaluacja	Nota 9	194 974	280 820
Wynik na pozostałych instrumentach finansowych	Nota 10	47 502	402 774
Pozostałe przychody operacyjne	Nota 11	150 587	140 764
Odpisy netto z tytułu utraty wartości należności kredytowych	Nota 12	(690 473)	(784 590)
Koszty operacyjne w tym:		(3 372 414)	(3 367 721)
Koszty pracownicze i koszty działania banku	Noty 13, 14	(2 939 432)	(2 935 229)
Amortyzacja		(318 933)	(277 220)
Pozostałe koszty operacyjne	Nota 15	(114 049)	(155 272)
Wynik operacyjny		3 700 772	3 453 821
Udział w zysku jednostek wycenianych metodą praw własności		58 264	55 439
Podatek od instytucji finansowych		(423 815)	(387 206)
Zysk przed opodatkowaniem		3 335 221	3 122 054
Obciążenie z tytułu podatku dochodowego	Nota 16	(816 707)	(737 962)
Skonsolidowany zysk za okres		2 518 514	2 384 092
w tym:			
zysk należny akcjonariuszom BZ WBK S.A.		2 213 054	2 166 847
zysk należny udziałowcom niesprawującym kontroli		305 460	217 245
Zysk na akcje	Nota 17		
Podstawowy (zł/akcja)		22,29	21,84
Rozwodniony (zł/akcja)		22,25	21,80

Noty przedstawione na stronach 169 – 280 stanowią integralną część niniejszego sprawozdania finansowego.

Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów

za okres:	01.01.2017 31.12.2017	01.01.2016 31.12.2016
Skonsolidowany zysk za okres	2 518 514	2 384 092
Pozostałe całkowite dochody netto, które mogą zostać przeniesione do wyniku finansowego:	452 578	(510 064)
Wycena aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, brutto	533 774	(738 327)
Podatek odroczony	(101 417)	140 282
Wycena instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne, brutto	24 964	108 618
Podatek odroczony	(4 743)	(20 637)
Pozostałe całkowite dochody netto, które nie mogą zostać przeniesione do wyniku finansowego:	(7 622)	5 556
Rezerwa na odprawy emerytalne-zyski/straty aktuarialne, brutto	(9 410)	6 859
Podatek odroczony	1 788	(1 303)
Pozostałe całkowite dochody netto, razem	444 956	(504 508)
CAŁKOWITY DOCHÓD ZA OKRES SPRAWOZDAWCZY	2 963 470	1 879 584
Dochód całkowity ogółem przypadający:		
Udziałowcom BZ WBK S.A.	2 651 427	1 666 087
Udziałowcom niesprawującym kontroli	312 043	213 497

Noty przedstawione na stronach 169 – 280 stanowią integralną część niniejszego sprawozdania finansowego.

Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej

na dzień:		31.12.2017	31.12.2016
AKTYWA			
Gotówka i operacje z bankami centralnymi	Nota 18	4 146 222	4 775 660
Należności od banków	Nota 19	2 136 474	3 513 278
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	Nota 20	3 416 108	3 180 985
Pochodne instrumenty zabezpieczające	Nota 21	218 061	67 645
Należności od klientów	Nota 22	107 839 897	103 068 538
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Nota 23	28 415 812	29 307 878
Inwestycje w podmioty stowarzyszone	Nota 24	889 372	871 491
Wartości niematerialne	Nota 25	490 327	486 762
Wartość firmy	Nota 26	1 712 056	1 688 516
Rzeczowy majątek trwały	Nota 27	930 717	878 298
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego netto	Nota 28	1 414 227	1 534 322
Aktywa zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży	Nota 29	103	629
Pozostałe aktywa	Nota 30	1 065 068	725 714
Aktywa razem		152 674 444	150 099 716
ZOBOWIĄZANIA I KAPITAŁY			
Zobowiązania wobec banków	Nota 31	2 783 083	2 561 281
Pochodne instrumenty zabezpieczające	Nota 21	578 798	2 023 344
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	Nota 20	1 237 704	1 809 060
Zobowiązania wobec klientów	Nota 32	111 481 135	112 522 457
Zobowiązania z tytułu transakcji z przyrzeczeniem odkupu	Nota 42	2 650 846	1 632 613
Zobowiązania podporządkowane	Nota 33	1 488 602	440 457
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	Nota 34	5 895 814	5 529 187
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego		192 925	84 151
Rezerwy	Nota 35	153 134	130 128
Pozostałe zobowiązania	Nota 36	2 868 774	2 348 562
Zobowiązania razem		129 330 815	129 081 240
Kapitały			
Kapitały własne należne udziałowcom BZ WBK S.A.		21 907 220	19 780 827
Kapitał akcyjny	Nota 37	993 335	992 345
Pozostałe kapitały	Nota 38	16 920 129	15 791 555
Kapitał z aktualizacji wyceny	Nota 39	714 466	276 093
Zyski zatrzymane		1 066 236	553 987
Wynik roku bieżącego		2 213 054	2 166 847
Udziały niekontrolujące	Nota 40	1 436 409	1 237 649
Kapitały razem		23 343 629	21 018 476
Zobowiązania i kapitały razem		152 674 444	150 099 716

Noty przedstawione na stronach 169 – 280 stanowią integralną część niniejszego sprawozdania finansowego.

Skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym

Skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym	Kapitały własne przypadające na akcjonariuszy jednostki dominującej					Razem	Udziały niekontrolujące	Kapitały własne razem
	Kapitał akcyjny	Pozostałe kapitały	Kapitał z aktualizacji wyceny	Zyski zatrzymane oraz wynik roku bieżącego				
Nota	37	38	39				40	
Kapitały według stanu na 31.12.2016	992 345	15 791 555	276 093	2 720 834	19 780 827	1 237 649	21 018 476	
Całkowite dochody razem	–	–	438 373	2 213 054	2 651 427	312 043	2 963 470	
Skonsolidowany zysk za okres	–	–	–	2 213 054	2 213 054	305 460	2 518 514	
Pozostałe dochody całkowite	–	–	438 373	–	438 373	6 583	444 956	
Emisja akcji	990	–	–	–	990	–	990	
Podział wyniku finansowego	–	1 123 497	–	(1 123 497)	–	–	–	
Wycena płatności w formie akcji	–	(2 512)	–	–	(2 512)	–	(2 512)	
Odpis na dywidendy	–	–	–	(535 866)	(535 866)	(110 962)	(646 828)	
Korekty kapitałów z tytułu połączenia, likwidacji spółek, przejęcia kontroli nad spółkami zależnymi	–	7 589	–	4 765	12 354	(2 321)	10 033	
Stan na 31.12.2017	993 335	16 920 129	714 466	3 279 290	21 907 220	1 436 409	23 343 629	

W saldzie kapitału z aktualizacji wyceny w wysokości 714 466 tys. zł znajduje się: wycena dłużnych papierów wartościowych w wysokości 245 104 tys. zł, wycena kapitałowych papierów wartościowych w wysokości

557 499 tys. zł, wycena z tytułu zabezpieczeń przepływów pieniężnych w kwocie (88 574) tys. zł oraz stan rezerwy na odpisy emerytalne – skumulowany zysk aktuarialny w kwocie 437 tys. zł.

Noty przedstawione na stronach 169 – 280 stanowią integralną część niniejszego sprawozdania finansowego.

Skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym	Kapitały własne przypadające na akcjonariuszy jednostki dominującej				Razem	Udziały niekontrolujące	Kapitały własne razem
	Kapitał akcyjny	Pozostałe kapitały	Kapitał z aktualizacji wyceny	Zyski zatrzymane oraz wynik roku bieżącego			
Nota	37	38	39			40	
Kapitały według stanu na 31.12.2015	992 345	14 685 919	776 914	2 936 851	19 392 029	1 176 101	20 568 130
Całkowite dochody razem	–	–	(500 760)	2 166 847	1 666 087	213 497	1 879 584
Skonsolidowany zysk za okres	–	–	–	2 166 847	2 166 847	217 245	2 384 092
Pozostałe dochody całkowite	–	–	(500 760)	–	(500 760)	(3 748)	(504 508)
Podział wyniku finansowego	–	1 177 730	–	(1 177 730)	–	–	–
Wycena płatności w formie akcji	–	16 213	–	–	16 213	–	16 213
Dywidendy	–	–	–	(1 290 049)	(1 290 049)	(226 025)	(1 516 074)
Kapitały własne z tytułu przejęcia kontroli nad PSA Finance sp. z o.o. i PSA Consumer Finance sp. z o.o.	–	–	–	–	–	74 076	74 076
Rozliczenie z tytułu połączenia spółek zależnych oraz pozostałe	–	(88 307)	(61)	84 915	(3 453)	–	(3 453)
Stan na 31.12.2016	992 345	15 791 555	276 093	2 720 834	19 780 827	1 237 649	21 018 476

W saldzie kapitału z aktualizacji wyceny w wysokości 276 093 tys. zł znajduje się: wycena dłużnych papierów wartościowych w wysokości (145 039) tys. zł, wycena kapitałowych papierów wartościowych w wysokości

521 877 tys. zł, wycena z tytułu zabezpieczeń przepływów pieniężnych w kwocie (108 768) tys. zł oraz stan rezerwy na odprawy emerytalne – skumulowany zysk aktuarialny w kwocie 8 023 tys. zł.

Noty przedstawione na stronach 169 – 280 stanowią integralną część niniejszego sprawozdania finansowego.

Skonsolidowane sprawozdanie z przepływu środków pieniężnych

za okres:	01.01.2017- 31.12.2017	01.01.2016- 31.12.2016
Zysk przed opodatkowaniem	3 335 221	3 122 054
Korekty razem:		
Udział w zyskach netto jednostek wycenianych metodą praw własności	(58 264)	(55 439)
Amortyzacja	318 933	277 220
Odpisy z tytułu (odwrócenia) utraty wartości	8 765	22 077
Zysk z działalności inwestycyjnej	(62 297)	(417 631)
	3 542 358	2 948 281
Zmiany:		
Stanu rezerw	23 006	(2 442)
Stanu aktywów/zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu	(1 506 362)	957 785
Stanu pochodnych instrumentów zabezpieczających	(1 594 962)	40 671
Stanu należności od banków	(95)	4 589
Stanu należności od klientów	(4 771 359)	(8 154 654)
Stanu zobowiązań wobec banków	110 032	164 897
Stanu zobowiązań wobec klientów	(781 067)	10 336 381
Stanu należności/zobowiązań z tytułu transakcji z przyrzeczeniem odkupu	1 018 233	(3 608 458)
Stanu pozostałych aktywów i zobowiązań	277 134	683 114
	(7 225 440)	421 883
Odsetki naliczone wyłączone z działalności operacyjnej	(414 692)	(436 651)
Dywidendy	(76 270)	(96 051)
Podatek dochodowy zapłacony	(693 049)	(1 016 330)
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	(4 867 093)	1 821 132
Wpływy	4 461 677	6 069 162
Zbycie udziałów w podmiotach powiązanych	–	100
Zbycie/zapadalność aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży	3 673 594	5 327 990
Zbycie wartości niematerialnych oraz rzeczowego majątku trwałego	45 342	26 800
Dywidendy otrzymane	76 270	95 903
Odsetki otrzymane	666 471	618 369
Wydatki	(4 206 618)	(10 406 768)
Nabycie udziałów w podmiotach powiązanych pomniejszone o przejęte środki pieniężne	–	(61 197)
Nabycie aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży	(3 792 409)	(9 991 588)
Nabycie wartości niematerialnych oraz rzeczowego majątku trwałego	(414 209)	(353 983)
Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	255 059	(4 337 606)
Wpływy	4 983 948	6 037 678
Emisja dłużnych papierów wartościowych	3 562 288	2 762 880
Wpływy z emisji akcji i dopłat do kapitału	990	–
Zaciągnięcia kredytów i pożyczek	1 420 670	3 274 798

Noty przedstawione na stronach 169 – 280 stanowią integralną część niniejszego sprawozdania finansowego.

za okres:	01.01.2017- 31.12.2017	01.01.2016- 31.12.2016
Wydatki	(4 548 345)	(4 360 097)
Wykup dłużnych papierów wartościowych	(2 095 000)	(1 554 700)
Spląty kredytów i pożyczek	(1 568 408)	(1 108 976)
Dywidendy i inne wypłaty na rzecz właścicieli	(646 828)	(1 516 074)
Odsetki zapłacone	(238 109)	(180 347)
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej	435 603	1 677 581
Przepływy pieniężne netto – razem	(4 176 431)	(838 893)
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na początek okresu	11 838 799	12 677 692
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na koniec okresu	7 662 368	11 838 799

Środki pieniężne i ich ekwiwalenty zostały zaprezentowane w notcie 47.

Informacje dotyczące zobowiązań wynikających z działalności finansowej w zakresie kredytów i pożyczek otrzymanych, zobowiązań podporządkowanych oraz emisji dłużnych papierów wartościowych przedstawiono odpowiednio w notach: 31-34.

Noty przedstawione na stronach 169 – 280 stanowią integralną część niniejszego sprawozdania finansowego.

Noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego

1. Informacja ogólna o emitencie

Bank Zachodni WBK S.A. jest bankiem mającym siedzibę w Polsce: 50-950 Wrocław, Rynek 9/11, NIP 896-000-56-73, REGON 930041341, zarejestrowanym w Sądzie Rejonowym dla Wrocławia-Fabrycznej we Wrocławiu, VI Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego z numerem KRS: 0000008723.

Skonsolidowane sprawozdanie Grupy Kapitałowej Banku Zachodniego WBK S.A. (dalej: Grupa BZ WBK) zawiera dane Banku oraz jego jednostek zależnych oraz udziały w jednostkach stowarzyszonych.

Jednostką dominującą najniższego i najwyższego szczebla dla Banku Zachodniego WBK S.A. jest Banco Santander S.A. z siedzibą w Santander w Hiszpanii.

Grupa BZ WBK oferuje szeroki zakres usług bankowych w obrocie krajowym i na międzybankowych rynkach zagranicznych, dla osób fizycznych i prawnych. Dodatkowo prowadzi również usługi:

- ▶ pośrednictwa obrotu papierami wartościowymi,
- ▶ leasingu,
- ▶ faktoringu,
- ▶ zarządzania aktywami/funduszami,
- ▶ dystrybucji usług ubezpieczeniowych,
- ▶ handlu akcjami i udziałami spółek prawa handlowego,
- ▶ działalności maklerskiej.

W skład Grupy Kapitałowej Banku Zachodniego WBK S.A. wchodzi następujące podmioty zależne i stowarzyszone:

■ PODMIOTY ZALEŻNE:

Podmioty zależne	Siedziba	Udział [%] w liczbie głosów na WZA na dzień 31.12.2017	Udział [%] w liczbie głosów na WZA na dzień 31.12.2016
1. BZ WBK Finanse Sp. z o.o.	Poznań	100,00	100,00
2. BZ WBK Faktor Sp. z o.o.	Warszawa	100% głosów należy do BZ WBK Finanse sp. z o.o.	100% głosów należy do BZ WBK Finanse sp. z o.o.
3. BZ WBK Leasing S.A. ¹⁾	Poznań	100% głosów należy do BZ WBK Finanse sp. z o.o.	100% głosów należy do BZ WBK Finanse sp. z o.o.
4. BZ WBK Lease S.A. ¹⁾	Warszawa	–	100% głosów należy do BZ WBK Finanse sp. z o.o.
5. BZ WBK Inwestycje Sp. z o.o.	Poznań	100,00	100,00
6. Gieldokracja Sp. z o.o. w likwidacji	Poznań	100,00	100,00
7. BZ WBK F24 S.A. / BZ WBK Nieruchomości S.A. ²⁾	Poznań	100% głosów należy do BZ WBK Finanse sp. z o.o.	99,99
8. BZ WBK Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A. ³⁾	Poznań	50,00	50,00
9. Santander Consumer Bank S.A.	Wrocław	60,00	60,00
10. Santander Consumer Finanse Sp. z o.o.	Wrocław	100% głosów należy do Santander Consumer Bank S.A.	100% głosów należy do Santander Consumer Bank S.A.
11. PSA Finance Polska sp. z o.o. ⁴⁾	Warszawa	50% głosów należy do Santander Consumer Bank S.A. oraz 50% głosów należy do Banque PSA Finance S.A.	50% głosów należy do Santander Consumer Bank S.A. oraz 50% głosów należy do Banque PSA Finance S.A.
12. PSA Consumer Finance Polska sp. z o.o. ⁴⁾	Warszawa	100% głosów należy do PSA Finance Polska sp. z o.o.	100% głosów należy do PSA Finance Polska sp. z o.o.
13. Santander Consumer Multirent Sp. z o.o.	Wrocław	100% głosów należy do Santander Consumer Bank S.A.	100% głosów należy do Santander Consumer Bank S.A.
14. AKB Marketing Services Sp. z o.o. ⁵⁾	Poznań	–	100% głosów należy do Santander Consumer Bank S.A.
15. S.C. Poland Consumer 15-1 sp.zo.o. ⁶⁾	Warszawa	spółka zależna Santander Consumer Bank S.A.	spółka zależna Santander Consumer Bank S.A.
16. S.C. Poland Consumer 16-1 sp.zo.o. ⁶⁾	Warszawa	spółka zależna Santander Consumer Bank S.A.	spółka zależna Santander Consumer Bank S.A.

¹⁾ Szczegółowe informacje na temat połączenia BZ WBK Leasing S.A. z BZ WBK Lease S.A. zostały opisane w nocie 49.

²⁾ W dniu 18.10.2017 r. nastąpiła zmiana nazwy spółki BZ WBK Nieruchomości S.A. z siedzibą w Zakrzewie na BZ WBK F24 Spółka Akcyjna z siedzibą w Poznaniu. W dniu 24.11.2017 nastąpiła transakcja wniesienia aportem akcji spółki BZ WBK F24 S.A. (poprzednia nazwa spółki BZ WBK Nieruchomości S.A.) do spółki BZ WBK Finanse sp. z o.o. przez Bank BZ WBK S.A. na pokrycie objęcia udziałów przez BZ WBK S.A. spółki pod nazwą BZ WBK Finanse sp. z o.o. W dniu 12.01.2018 w Krajowym Rejestrze Sądowym zostało zarejestrowane podwyższenie kapitału zakładowego spółki BZ WBK Finanse sp. z o.o. do wysokości 1 630 tys. zł. Kapitał został w całości opłacony.

³⁾ Na dzień 30.09.2017 r. Bank Zachodni WBK S.A. był współwłaścicielem spółki BZ WBK Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A. razem z Banco Santander S.A. Obaj właściciele wchodzi w skład Grupy Santander i posiadają po 50% udziału w kapitale zakładowym spółki. Bank Zachodni WBK S.A. sprawuje kontrolę nad BZ WBK Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A. W związku z powyższym, spółka traktowana jest jako zależna.

⁴⁾ Szczegółowe informacje na temat przejęcia kontroli nad spółkami PSA Finance Polska sp. z o.o. i pośrednio PSA Consumer Finance Polska sp. z o.o. zostały opisane w nocie 2 i 50.

⁵⁾ Szczegółowe informacje na temat likwidacji spółki AKB Marketing Services sp. z o.o. w likwidacji zostały opisane w nocie 49.

⁶⁾ SC Poland Consumer 16-1 sp. z o.o., S.C. Poland Consumer 15-1 sp. z o.o. spółka celowa powołana do przeprowadzenia sekurytyzacji części portfela kredytowego, w której udziałowcem jest polska osoba prawna niepowiązana z Grupą; spółka kontrolowana przez Santander Consumer Bank, w związku ze spełnieniem warunków kontroli zawartych w MSSF 10.7.

■ PODMIOTY STOWARZYSZONE:

Podmioty stowarzyszone	Siedziba	Udział [%] w liczbie głosów na WZA na dzień 31.12.2017	Udział [%] w liczbie głosów na WZA na dzień 31.12.2016
1. POLFUND – Fundusz Poręczeń Kredytowych S.A.	Szczecin	50,00	50,00
2. BZ WBK – Aviva Towarzystwo Ubezpieczeń Ogólnych S.A.	Poznań	49,00	49,00
3. BZ WBK – Aviva Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie S.A.	Poznań	49,00	49,00

2. Zasady sporządzania skonsolidowanego sprawozdania finansowego

2.1. Oświadczenie o zgodności

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy BZ WBK zostało sporządzone zgodnie ze stosowanymi w sposób ciągły Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej (MSSF) przyjętymi przez Unię Europejską według stanu w dniu 31.12.2017 r., a w zakresie nieuregulowanym powyższymi standardami – zgodnie z wymogami ustawy z dnia 29.09.1994 r. o rachunkowości (tekst jednolity Dz.U. z 22.11.2017 r., poz. 2342 z późniejszymi zmianami) i wydanymi na jej podstawie przepisami wykonawczymi, a także wymogami wobec emitentów papierów wartościowych dopuszczonych lub będących przedmiotem

ubiegania się o dopuszczenie do obrotu na rynku oficjalnych notowań giełdowych określonymi w ustawie z dnia 29.07.2005 r. o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych.

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone do publikacji przez Zarząd Banku Zachodniego WBK S.A. w dniu 12.02.2018 roku.

2.2. Nowe standardy i interpretacje oraz zmiany do standardów lub interpretacji, które mogą mieć zastosowanie w Grupie BZ WBK, a nie są jeszcze obowiązujące i nie zostały wcześniej wprowadzone

MSSF	Charakter zmian	Obowiązuje od	Wpływ na Grupę BZ WBK
KIMSF 22 Transakcje w walutach obcych oraz płatności zaliczkowe *	Interpretacja KIMSF 22 wyjaśnia moment ustalenia daty transakcji dla potrzeb określenia kursu walutowego do przeliczenia na moment początkowego ujęcia składnika aktywów, kosztów lub przychodów, gdy jednostka ujmuje przekazaną przedpłatę lub otrzymaną zaliczkę w walucie obcej. Interpretacja dotyczy sytuacji, gdy transakcja jest wyrażona w walucie obcej i jednostka ujmuje przekazaną przedpłatę lub otrzymaną zaliczkę w walucie obcej wcześniej niż ujęcie składnika aktywów, kosztów lub przychodów związanych z daną transakcją.	1 stycznia 2018	Zmiana nie będzie miała istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe.
MSSF 9 Instrumenty finansowe	Zmiany dotyczą następujących obszarów: <ul style="list-style-type: none"> Klasyfikacja i wycena – wprowadzenie trzech kategorii klasyfikacji instrumentów dłużnych: wg zamortyzowanego kosztu, wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody, wartości godziwej przez wynik finansowy. Dokonano zmiany wyceny instrumentów kapitałowych ograniczając możliwości wyceny według kosztu historycznego; Oczekiwane straty kredytowe – wprowadzenie nowego modelu ujmowania utraty wartości (ECL). Odpisy z utraty wartości mają być ujmowane na podstawie oczekiwanych strat kredytowych w całym czasie istnienia instrumentu zamiast okresu kolejnych 12 miesięcy; Testy na efektywność zabezpieczeń i prawo do stosowania rachunkowości zabezpieczeń – MSSF 9 zastępuje precyzyjnie określony przedział efektywności (80-125%) wymogiem występowania ekonomicznej relacji pomiędzy pozycją zabezpieczaną a instrumentem zabezpieczającym oraz wymogiem, by współczynnik zabezpieczenia był taki sam, jaki jednostka faktycznie stosuje dla celów zarządzania ryzykiem. Nieefektywne zabezpieczenia będą nadal wykazywane w wyniku finansowym. Pozycje zabezpieczane – nowe wymogi umożliwiają wyznaczenie pozycji zabezpieczanych w odniesieniu do pewnych ekonomicznie racjonalnych strategii zabezpieczania, których MSR 39 obecnie zabrania. Instrumenty zabezpieczające – złagodzenie niektórych instrumentów zabezpieczających wymienionych w MSR 39. Standard zezwala na ujęcie wartości czasowej zakupionych opcji oraz na zastosowanie niepochodnych instrumentów finansowych jako instrumentów zabezpieczających; Zmiana wartości godziwej zobowiązania finansowego wynikająca ze zmian ryzyka kredytowego tego zobowiązania prezentowana będzie, co do zasady, w pozostałych całkowitych dochodach. 	1 stycznia 2018	Opis wdrożenia standardu przedstawiono poniżej.

MSSF	Charakter zmian	Obowiązuje od	Wpływ na Grupę BZ WBK
Zmiany do MSSF 9 Instrumenty finansowe: Prawo wcześniejszej spłaty z negatywnym wynagrodzeniem *	Zmiana do MSSF 9 obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 stycznia 2019 r. lub po tej dacie, z możliwością jej wcześniejszego zastosowania. Na skutek zmiany do MSSF 9, jednostki będą mogły wycenić aktywa finansowe z tak zwanym prawem do wcześniejszej spłaty z negatywnym wynagrodzeniem według zamortyzowanego kosztu lub według wartości godziwej poprzez inne całkowite dochody, jeżeli spełniony jest określony warunek – zamiast dokonywania wyceny według wartości godziwej przez wynik finansowy.	1 stycznia 2019	Grupa BZ WBK jest w trakcie analizy zmiany Standardu oraz oceny wpływu zmiany
MSSF 15 Przychody z umów z klientami	Zmiany dotyczą następujących obszarów: <ul style="list-style-type: none"> Przeniesienie kontroli – ujmowanie przychodu dopiero, gdy klient uzyska kontrolę nad towarem lub usługą. Zmiana doprecyzowuje definicję przejęcia kontroli. Wprowadzenie wytycznych pozwalających na ustalenie zasadności rozkładania przychodu w czasie lub ujmowania jednorazowo; Zmienne wynagrodzenie – zmiana uwzględnia zmienne wynagrodzenie w cenie towarów lub usług ze względu np. na wystąpienie kary czy premii od wyników; Alokacja ceny transakcyjnej w oparciu o odpowiednią jednostkową cenę sprzedaży – wprowadzenie obowiązku alokacji zapłaty za poszczególne towary lub usługi w przypadku ich sprzedaży w ramach jednej umowy; Licencje – wprowadzenie obowiązku ustalania przez jednostki na jaki okres czasu jest przenoszona licencja oraz doprecyzowanie wyliczenia przychodu w przypadku przeniesienia licencji w przedziale czasowym jak i jednorazowo w określonym momencie; Wartość pieniądza w czasie – korekta ceny transakcyjnej o wartość pieniądza w czasie. Jednostka może nie wyliczać zmiany wartości pieniądza w czasie pod warunkiem, jeśli od otrzymania towaru lub usługi do momentu realizacji płatności nie mija więcej niż rok; Koszty pozyskania kontraktu – wprowadzenie warunków, które określają czy dany koszt pozyskania kontraktu może podlegać kapitalizacji i może być amortyzowany równoległe do ujmowania przychodów; Ujawnienia – wprowadzenie obowiązku ujawnienia informacji ilościowych jak i jakościowych dotyczących subiektywnych osądów i ich zmian dot. ujęcia przychodów. 	1 stycznia 2018	Opis wdrożenia standardu przedstawiono poniżej.
Objaśnienia do MSSF 15 Przychody z umów z klientami	Objaśnienia dostarczają dodatkowych informacji i wyjaśnień dotyczących głównych założeń przyjętych w MSSF 15, m.in. na temat identyfikacji osobnych obowiązków, ustalenia czy jednostka pełni rolę pośrednika (agenta), czy też jest głównym dostawcą dóbr i usług (principal) oraz sposobu ewidencji przychodów z tytułu licencji. Oprócz dodatkowych objaśnień, wprowadzono także zwolnienia i uproszczenia dla jednostek stosujących nowy standard po raz pierwszy.	1 stycznia 2018	Opis wdrożenia standardu przedstawiono poniżej.
MSSF 16 Leasing	Nowy standard ustanawia zasady ujęcia, wyceny, prezentacji oraz ujawnień dotyczących leasingu. Wszystkie transakcje leasingu skutkują uzyskaniem przez leasingobiorcę prawa do użytkowania aktywa oraz zobowiązania z tytułu obowiązku zapłaty. Tym samym, MSSF 16 znosi klasyfikację leasingu operacyjnego i leasingu finansowego zgodnie z MSR 17 i wprowadza jeden model dla ujęcia księgowego leasingu przez leasingobiorcę. Leasingobiorca będzie zobowiązany ująć: (a) aktywa i zobowiązania dla wszystkich transakcji leasingu zawartych na okres powyżej 12 miesięcy, za wyjątkiem sytuacji, gdy dane aktywo jest niskiej wartości; oraz (b) amortyzację leasingowanego aktywa odrębnie od odsetek od zobowiązania leasingowego w sprawozdaniu z wyników MSSF 16 w znaczącej części powtarza regulacje z MSR 17 dotyczące ujęcia księgowego leasingu przez leasingodawcę. W konsekwencji, leasingodawca kontynuuje klasyfikację w podziale na leasing operacyjny i leasing finansowy oraz odpowiednio różnicuje ujęcie księgowe.	1 stycznia 2019	Opis stanu wdrożenia standardu przedstawiono poniżej.
Roczne zmiany do MSSF 2014–2016 *	Rada Międzynarodowych Standardów Rachunkowości opublikowała w grudniu 2016 r. „Roczne zmiany MSSF 2014-2016”, które zmieniają 3 standardy: MSSF 12 „Ujawnienia udziałów w innych jednostkach”, MSSF 1 „Zastosowanie MSSF po raz pierwszy” oraz MSR 28 „Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych”. Poprawki zawierają wyjaśnienia oraz zmiany dotyczące zakresu standardów, ujmowania oraz wyceny, a także zawierają zmiany terminologiczne i edycyjne.	1 stycznia 2018 dla zmian do MSSF 1 oraz MSR 28	Zmiana nie będzie miała istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe.
Zmiany do MSR 28 Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach: wycena inwestycji długoterminowych *	Zmiana obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 stycznia 2019 r. lub po tej dacie. Zmiany do MSR 28 „Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach” wyjaśniają, że w odniesieniu do długoterminowych udziałów w jednostce stowarzyszonej lub wspólnym przedsięwzięciu, do których nie stosuje się metody praw własności, spółki stosują MSSF 9. Dodatkowo, Rada opublikowała również przykład ilustrujący zastosowanie wymogów MSSF 9 i MSR 28 do długoterminowych udziałów w jednostce stowarzyszonej lub wspólnym przedsięwzięciu.	1 stycznia 2019	Grupa BZ WBK jest w trakcie analizy zmiany Standardu oraz oceny wpływu zmiany
Zmiany do MS 40 Nieruchomości inwestycyjne *	Zmiany do MSR 40 precyzują wymogi związane z przeklasyfikowaniem do nieruchomości inwestycyjnych oraz z nieruchomości inwestycyjnych. Zmiany doprecyzowują, że sama zmiana zamiarów kierownictwa co do użytkowania nieruchomości nie stanowi dowodu na zmianę sposobu użytkowania. Zmianę standardu należy zastosować do wszystkich zmian w użytkowaniu, które następują po wejściu w życie zmiany do standardu oraz do wszystkich nieruchomości inwestycyjnych posiadanych na dzień wejścia w życie zmiany standardu.	1 stycznia 2018	Zmiana nie będzie miała istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe.
Zmiany do MSSF 2: Klasyfikacja i wycena transakcji opartych na akcjach *	Zmiana wprowadza m.in. <ul style="list-style-type: none"> Wytyczne w zakresie wyceny w wartości godziwej zobowiązania z tytułu transakcji opartych na akcjach rozliczanych w środkach pieniężnych; Wytyczne dotyczące zmiany klasyfikacji z transakcji opartych na akcjach rozliczanych w środkach pieniężnych na transakcje oparte na akcjach rozliczane w instrumentach kapitałowych, a także Wytyczne na temat ujęcia zobowiązania podatkowego pracownika z tytułu transakcji opartych na akcjach. 	1 stycznia 2018	Zmiana nie będzie miała istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe.

MSSF	Charakter zmian	Obowiązuje od	Wpływ na Grupę BZ WBK
Zmiany do MSSF 4: Zastosowanie MSSF 9 Instrumenty finansowe wraz z MSSF 4 Umowy ubezpieczeniowe	Zmiany do MSSF 4 „Umowy ubezpieczeniowe” adresują kwestię zastosowania nowego standardu MSSF 9 „Instrumenty finansowe”. Opublikowane zmiany do MSSF 4 uzupełniają opcje istniejące już w standardach i mają na celu zapobieganie tymczasowym wahaniom wyników jednostek sektora ubezpieczeniowego w związku z wdrożeniem MSSF 9.	1 stycznia 2018	Zmiana nie będzie miała istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe.
Zmiany do MSSF 10 i MSR 28 *	Zmiany do MSSF 10 i MSR 28 dotyczą sprzedaży lub wniesienia aktywów pomiędzy inwestorem a jego jednostkami stowarzyszonymi lub wspólnymi przedsięwzięciami. Zmiany rozwiązują problem aktualnej niespójności pomiędzy MSSF 10 a MSR 28. Ujęcie księgowe zależy od tego, czy aktywa niepieniężne sprzedane lub wniesione do jednostki stowarzyszonej lub wspólnego przedsięwzięcia stanowią „biznes” (ang. business). W przypadku, gdy aktywa niepieniężne stanowią „biznes”, inwestor wykaże pełny zysk lub stratę na transakcji. Jeżeli zaś aktywa nie spełniają definicji biznesu, inwestor ujmuje zysk lub stratę z wyłączeniem części stanowiącej udziały innych inwestorów. Zmiany zostały opublikowane 11.09.2014 r.	Data obowiązywania zmienionych przepisów nie została ustalona przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości.	Zmiana nie będzie miała istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe.
MSSF 17 Ubezpieczenia *	MSSF 17 zastępuje MSSF 4 wprowadzony jako standard przejściowy w 2004 r. MSSF 4 umożliwia podmiotom rozpoznawanie umów ubezpieczeniowych zgodnie z krajowymi standardami rachunkowości, co skutkuje różnorodnością podejść księgowych. Powoduje to trudności w porównywaniu wyników finansowych podmiotów o podobnym profilu działalności. MSSF 17 rozwiązuje problem porównywalności wynikający z MSSF 4 wprowadzając wymóg spójnego rozpoznawania wszystkich umów ubezpieczeniowych. Rozwiązanie to ma przynieść korzyści zarówno dla inwestorów jak i ubezpieczycieli. Zobowiązania z tyt. ubezpieczeń będą rozpoznawane według wartości godziwej, nie zaś kosztu historycznego.	1 stycznia 2021	Zmiana nie będzie miała istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe.
KIMSF 23 Niepewność związana z ujęciem podatku *	Interpretacja wyjaśnia, w jaki sposób należy stosować wymogi w zakresie ujmowania i wyceny zawarte w MSR 12 „Podatek dochodowy” w przypadku, gdy występuje niepewność co do sposobu ujęcia podatku dochodowego. Niepewne ujęcie podatkowe to ujęcie podatkowe stosowane, w przypadku którego występuje niepewność co do tego, czy dane podejście zostanie zaakceptowane przez organy podatkowe. Zgodnie z interpretacją, skutki niepewności należy zmierzyć metodą, która najlepiej przewiduje rozwiązanie niepewności – albo metodą najbardziej prawdopodobnej kwoty, albo metodą przewidywanej wartości.	1 stycznia 2019	Zmiana nie będzie miała istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe.

*Nowe standardy oraz zmiany do istniejących standardów wydane przez RMSR, ale jeszcze niezatwierdzone do stosowania w UE.

► MSSF 9 „Instrumenty finansowe”

Standard MSSF 9 „Instrumenty finansowe” został opublikowany przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości 24.07.2014 r. i zatwierdzony Rozporządzeniem Komisji Europejskiej nr 2016/2067/EU z 22.11.2016 r. do stosowania w krajach członkowskich Unii Europejskiej. Standard ma obligatoryjne zastosowanie do sprawozdań finansowych sporządzonych za okresy obrotowe rozpoczynające się w dniu oraz po 1.01.2018 r. za wyjątkiem zakładów ubezpieczeń, które mogą zastosować standard począwszy od 1.01.2021 r. MSSF 9 zastępuje MSR 39 „Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena” dając jednak podmiotom sprawozdawczym możliwość pozostania przy przepisach dotyczących rachunkowości zabezpieczeń wynikających z MSR 39.

MSSF 9 wprowadza zmiany wpływające na następujące obszary rachunkowości instrumentów finansowych:

- klasyfikacja i wycena instrumentów finansowych,
- rozpoznawanie i kalkulacja utraty ich wartości oraz
- rachunkowość zabezpieczeń.

Grupa BZ WBK w pierwszej połowie 2016 r. uruchomiła projekt wdrożenia MSSF 9, który był realizowany we współpracy z zewnętrznym doradcą. Projekt ze strony Grupy BZ WBK angażował departamenty odpowiedzialne za politykę rachunkowości, sprawozdawczość, informację zarządczą, podatki, kontrolę wewnętrzną oraz obszar zapewnienia zgodności

prawnej, odpisy aktualizujące wartość instrumentów finansowych, systemy informatyczne oraz działalność operacyjną związaną z udzielaniem oraz monitorowaniem kredytów. Pierwszy etap projektu zakończył się z początkiem 2017 r. identyfikacją różnic pomiędzy MSR 39 a MSSF 9 oraz działań, które są niezbędne do osiągnięcia zgodności działalności Grupy BZ WBK z wymogami nowego standardu. W lutym 2017 r. rozpoczął się drugi etap projektu mający na celu wdrożenie zmian wynikających z MSSF 9. W ramach drugiego etapu wdrożenia MSSF 9 zakończonego w grudniu 2017 r. Grupa BZ WBK koncentrowała się na:

- wypracowywaniu i implementacji modeli służących do ustalania wartości odpisów aktualizujących opartych na koncepcji strat oczekiwanych, w tym w szczególności na wypracowywaniu definicji istotnego wzrostu ryzyka, zasad klasyfikacji instrumentów finansowych do koszyków oraz wpływu scenariuszy makroekonomicznych uwzględnianych w poszczególnych parametrach ryzyka,
- wypracowywaniu i implementacji modeli ustalania wartości godziwej dla niekwotowanych na aktywnym rynku instrumentów finansowych w postaci kredytów oraz dłużnych instrumentów finansowych, które muszą, z uwagi na niespełnienie testu kontraktowych przepływów pieniężnych, być obligatoryjnie wycenione w wartości godziwej przez wynik finansowy,
- wypracowywaniu i wdrożeniu nowych procesów związanych z testem kontraktowych przepływów pieniężnych, oceną

modelu biznesowego oraz modyfikacji umownych przepływów pieniężnych,

- wypracowaniu i wdrożeniu rozwiązań w systemach IT,
- modyfikacji istniejących regulacji wewnętrznych (polityk, regulaminów wewnętrznych, procesów etc.).

► Klasyfikacja i wycena

MSSF 9 usuwa kategorie obecnie występujące w MSR 39, w szczególności kategorie instrumentów utrzymywanych do terminu wymagalności oraz dostępnych do sprzedaży. Klasyfikacja aktywów finansowych, zgodnie z MSSF 9, jest uzależniona od modelu biznesowego zarządzania aktywami finansowymi oraz wyniku testu kontraktowych przepływów pieniężnych. Zgodnie ze standardem instrumenty finansowe klasyfikowane są, na podstawie wyników oceny modeli biznesowych oraz testu kontraktowych przepływów pieniężnych, wyłącznie do trzech grup:

- aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy,
- aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody lub
- aktywów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu.

▲ Modele biznesowe

Model biznesowy dotyczy sposobu, w jaki Grupa BZ WBK zarządza aktywami finansowymi, by wygenerować przepływy pieniężne. Oznacza to, że model biznesowy określa, czy przepływy pieniężne będą pochodzić z uzyskiwania przepływów pieniężnych wynikających z umowy, ze sprzedaży aktywów finansowych czy z obu tych źródeł.

Ocena modelu biznesowego polega na analizie kryteriów jakościowych i ilościowych.

Oceny kryteriów jakościowych dokonuje kluczowy personel kierowniczy jednostek wchodzących w skład Grupy BZ WBK. Dokonując tej oceny brane są pod uwagę następujące kwestie:

- sposób, w jaki wyniki modelu biznesowego i aktywów finansowych utrzymywanych w ramach tego modelu biznesowego są oceniane i przekazywane na potrzeby rachunkowości zarządczej kluczowemu personelowi kierowniczemu,
- rodzaje ryzyka, które mają wpływ na wyniki modelu biznesowego (i aktywów finansowych utrzymywanych w ramach tego modelu biznesowego), a w szczególności sposób, w jaki zarządza się tym ryzykiem,
- sposób, w jaki wynagradzane są osoby zarządzające portfelem instrumentów finansowych.

Analiza kryteriów ilościowych stosowanych przy ocenie modelu biznesowego jest przeprowadzana w celu ustalenia, czy sprzedaż aktywów finansowych w przeciagu analizowanego okresu nie

przekracza ustalonych w wewnętrznych regulacjach wartości progowych ustalonych w ujęciu procentowym.

Przy analizie kryteriów ilościowych oceny modelu biznesowego, Grupa BZ WBK uznaje, że model biznesowy zakładający utrzymywanie aktywów w celu uzyskiwania przepływów pieniężnych wynikających z umowy dopuszcza sprzedaż aktywów, bez wpływu na obecny model biznesowy, w następujących przypadkach:

- sprzedaż wynikająca ze wzrostu ryzyka kredytowego związanego z aktywami,
- sprzedaż, które występuje nieczęsto (nawet, jeżeli o znaczącej wartości),
- sprzedaż o nieznacznej wartości (nawet, jeżeli występuje często),
- sprzedaż aktywów w celach płynnościowych w warunkach skrajnych (ang. stress case scenario),
- sprzedaż, która jest wymuszona przez strony trzecie – dotyczy to aktywów, które w związku np. z wymogami organów nadzorczych muszą zostać sprzedane, jednak pierwotnie były one utrzymywane w celu pozyskiwania umownych przepływów pieniężnych,
- sprzedaż aktywów w przypadku przekroczenia limitów koncentracji określonych w wewnętrznych procedurach, stanowiąca element polityki zarządzania ryzykiem kredytowym,
- sprzedaż dokonana blisko terminu zapadalności aktywów finansowych, a dochody ze sprzedaży stanowią przybliżenie umownych przepływów pieniężnych, które Grupa BZ WBK pozyskałaby utrzymując aktywa do terminu zapadalności.

Pozostałe formy sprzedaży aktywów w ramach modelu biznesowego zakładającego utrzymywanie aktywów w celu uzyskiwania przepływów pieniężnych wynikających z umowy (np. częste i jednocześnie o znacznej wartości) prowadzą do konieczności zmiany modelu biznesowego oraz przeklasyfikowania aktywów finansowych, które zostały pierwotnie do tego modelu przypisane.

Grupa BZ WBK dokonała oceny modeli biznesowych i na podstawie przeprowadzonej analizy ustaliła model biznesowy zakładający utrzymywanie aktywów celu uzyskiwania przepływów pieniężnych wynikających z umowy, jako przeważający model zarządzania aktywami finansowymi. Wyjątkami są:

- instrumenty dłużne dostępne do sprzedaży utrzymywane w portfelu Grupy BZ WBK w celach zarządzania płynnością, dla których ustalono model biznesowy, którego cel jest realizowany zarówno poprzez uzyskiwanie przepływów pieniężnych wynikających z umowy, jak i poprzez sprzedaż aktywów finansowych, jako właściwy model biznesowy
- instrumentów przeznaczonych do obrotu, dla których właściwym modelem biznesowym odzwierciedlającym sposób zarządzania nimi jest inny (rezydualny) model biznesowy.

▲ Test kontraktowych przepływów pieniężnych

Zgodnie z MSSF 9 tylko umowy, których kontraktowe przepływy pieniężne obejmują:

- kapitał umowny (kwota główna) oraz
- odsetki umowne,

spełniają wymogi testu kontraktowych przepływów pieniężnych i mogą być wyceniane w:

- zamortyzowanym koszcie w odniesieniu do aktywów zaklasyfikowanych do modelu biznesowego, którego celem jest utrzymywanie aktywów celem uzyskiwania przepływów pieniężnych wynikających z umowy,
- wartości godziwej przez inne dochody całkowite w odniesieniu do aktywów zaklasyfikowanych do modelu biznesowego, którego cel jest realizowany zarówno poprzez uzyskiwanie przepływów pieniężnych wynikających z umowy, jak i poprzez sprzedaż aktywów finansowych.

Aktywa niespełniające testu kontraktowych przepływów pieniężnych są obligatoryjnie wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy niezależnie od modelu biznesowego.

Kapitał umowny jest wartością godziwą składnika aktywów finansowych w momencie początkowego ujęcia. Kwota główna może jednak ulec zmianie w ciągu całego okresu życia składnika aktywów finansowych (np. w przypadku spłat kwoty głównej). Natomiast odsetki obejmują zapłatę za:

- wartość pieniądza w czasie,
- ryzyko kredytowe związane z kwotą główną pozostałą do spłaty w określonym czasie,
- inne podstawowe ryzyka i koszty związane z udzielaniem kredytów,
- a także marżę zysku.

Dla potrzeb niniejszego ujawnienia Grupa BZ WBK uwzględniła portfel aktywów finansowych, którego konstrukcja oprocentowania jest oparta na mnożniku większym niż jeden, w zamortyzowanym koszcie.

Z uwagi na toczące się dyskusje w zakresie klasyfikacji i wyceny instrumentów finansowych zawierających mnożnik większy od jedności w konstrukcji stopy procentowej, powyższe podejście może w przyszłości ulec zmianie, co wiązałoby się z koniecznością wyceny portfeli kart kredytowych oferowanych klientom bankowości detalicznej w wartości godziwej przez wynik finansowy.

W ramach analiz przepływów pieniężnych, do których Grupa BZ WBK jest uprawniona na podstawie zawartej z Klientem umowy, szczególną uwagę Grupa BZ WBK zwróciła na opcję przedpłaty i wpływ tej opcji na wynik testu kontraktowych przepływów pieniężnych.

Zdaniem Grupy BZ WBK ocena czy opcja przedpłaty jest zgodna z warunkami testu kontraktowych przepływów pieniężnych zależy zarówno od charakteru okoliczności dających prawo jednej ze stron do przedterminowej spłaty, jak i od kwoty wcześniejszej spłaty. Co do zasady te dwa czynniki są brane pod uwagę przy ocenie, czy kontraktowe przepływy pieniężne obejmują jedynie spłatę kapitału oraz odsetek od kwoty głównej pozostałej do spłaty, co może także obejmować uzasadnioną dodatkową rekompensatę z tytułu wcześniejszego rozwiązania umowy.

Warunek umowy, który zezwala emitentowi (tj. dłużnikowi) na wcześniejszą spłatę instrumentu lub zezwala posiadaczowi (tj. Grupie BZ WBK) na przedstawienie instrumentu dłużnego emitentowi do wykupienia przed terminem wymagalności, a kwota wcześniejszej spłaty w znacznym stopniu odpowiada niedokonanym płatnościom kwoty głównej i odsetek od kwoty głównej pozostałej do spłaty, co może obejmować uzasadnioną dodatkową rekompensatę z tytułu wcześniejszego rozwiązania umowy, stanowią umowne przepływy będące jedynie spłatą kwoty głównej i odsetek od kwoty głównej pozostałej do spłaty a tym samym spełniają kryteria testu SPPI.

▲ Zidentyfikowane zmiany w klasyfikacji i wycenie

Grupa BZ WBK, celem zapewnienia poprawności klasyfikacji i wyceny aktywów finansowych posiadanych według stanu na 31.12.2017 r., dokonała analizy posiadanych portfeli aktywów polegającej na:

- określeniu i przypisaniu aktywów finansowych do modeli biznesowych odzwierciedlających sposób zarządzania aktywami poprzez sposób raportowania wyników portfeli do kluczowej kadry zarządzającej, analizę typów ryzyka mających wpływ na dochodowość i efektywność portfeli, sposób zarządzania ryzykiem związanym z danym portfelem, sposób wynagradzania kadry kierowniczej odpowiedzialnej za portfele,
- analizie wartości, częstotliwości oraz przyczyn sprzedaży w latach poprzedzających wdrożenie MSSF 9,
- ustaleniu oczekiwań i planów kluczowej kadry kierowniczej, co do sposobu zarządzania portfelem aktywów, w tym wielkości i częstotliwości planowanych sprzedaży aktywów finansowych,
- analizie zapisów umownych aktywów finansowych celem ustalenia czy kontraktowe przepływy pieniężne, do których uprawniona jest Grupa BZ WBK, stanowią zapłatę kapitału głównego oraz odsetek.

Z przeprowadzonych przez Grupę BZ WBK analiz, o których mowa jest powyżej, wynika, że dodatkowe zmiany w klasyfikacji i wycenie aktywów finansowych dotyczą:

- klauzul partycypacyjnych w wyniku finansowym klienta (ang. profit sharing agreements) zidentyfikowanych w niektórych transzach dłużnych instrumentów finansowych uprawniających Grupę BZ WBK do uzyskiwania dodatkowych przepływów pieniężnych, niestanowiących spłaty wyłącznie kapitału i odsetek, w postaci umownie ustalonego udziału w wynik finansowym klienta. Wartość korekty z tytułu wyceny instrumentu do wartości godziwej został ustalony

na poziomie -64 726 tys. zł bez uwzględnienia efektu podatku odroczonego.

- instrumentów finansowych, których kontraktowe przepływy nie stanowią spłaty kwoty głównej oraz odsetek, co dotyczy instrumentu dłużnego klasyfikowanego do kategorii „Kredyty i pożyczki”, których odsetki naliczane od ceny subskrypcyjnej i kapitalizowane do końca życia produktu (ostatecznej spłaty), przy czym płatności odsetkowe wypłacone zostaną Grupie BZ WBK od ceny nominalnej, przez co przepływy pieniężne nie mają cech właściwym odsetkom w rozumieniu MSSF 9. Wartość korekty z tytułu wyceny instrumentu do wartości godziwej został ustalony na poziomie -15 897 tys. zł a wartość nierozliczonej prowizji stanowiącej część efektywnej stopy procentowej wyniosła -106 tys. zł bez uwzględnienia efektu podatku odroczonego.
- zmiany ujęcia przychodu odsetkowego z tytułu posiadanych aktywów w zależności od poziomu ryzyka kredytowego. Do końca 2017 r. przychód odsetkowy od ekspozycji wycenianych w zamortyzowanym koszcie, dla których kalkulowany był odpis aktualizujący IBNR, był rozpoznawany w oparciu o wartość bilansową netto, natomiast począwszy od 1 stycznia 2018 r. naliczany jest on w oparciu o wartość bilansową brutto ekspozycji. Od tej zasady generalnej standard przewidział dwa wyjątki:
 - a) ekspozycje w koszyku tzw. POCI (ang. Purchased or Originated Credit Impaired). Dla tych ekspozycji przychód odsetkowy naliczany jest od wartości bilansowej netto w oparciu o efektywną stopę procentową skorygowaną o ryzyko kredytowe,
 - b) ekspozycje, dla których nastąpiła utrata wartości po początkowej dacie ujęcia w księgach (tzw. koszyk 3). Dla tych ekspozycji przychód odsetkowy jest określany w oparciu o efektywną stopę procentową oraz wartość bilansową netto ekspozycji.

Z uwagi na różnice w sposobie rozpoznawania przychodu odsetkowego dla ekspozycji zaklasyfikowanych do koszyka 1 i 2, dla których do końca 2017 r. kalkulowany był odpis aktualizujący IBNR, Grupa BZ WBK rozpoznała na moment daty wejścia w życie MSSF 9 wartość korekty przychodu odsetkowego w wysokości – 23 787 tys. zł bez uwzględnienia efektu podatku odroczonego.

- nienotowanych w publicznym obrocie inwestycji kapitałowych zaklasyfikowanych, jako dostępne do sprzedaży z uwagi na znaczne ograniczenie możliwości wyboru opcji wyceny w koszcie historycznym (cenie nabycia) pomniejszonym o ewentualne odpisy aktualizujące. Dla inwestycji kapitałowych domyślną metodą wyceny staje się wartość godziwa przez wynik finansowy, chyba że na moment początkowego ujęcia dokonany zostanie nieodwołalny wybór ujmowania późniejszych zmian wartości godziwej przez inne całkowite dochody. Korzystając z możliwości dopuszczanej przez MSSF 9, Grupa BZ WBK podjęła nieodwołalną decyzję o wyznaczeniu inwestycji strategicznych z portfela inwestycji kapitałowych dostępnych do sprzedaży, jako wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody. Inwestycje kapitałowe, w stosunku, do których Grupa BZ WBK wybrała opcję wyceny w wartości godziwej przez inne dochody całkowite,

zostały nabyte z celem długoterminowego i strategicznego utrzymywania ich w portfelu inwestycyjnym bez intencji realizacji zysku na sprzedaży w krótkim lub średnim horyzoncie czasowym. W przypadku zbycia instrumentu kapitałowego, w odniesieniu, do którego wybrano opcję wyceny w wartości godziwej przez inne całkowite dochody, wynik na sprzedaży nie będzie już przenoszony do rachunku zysków i strat na moment sprzedaży.

Wartość korekty z tytułu wyceny instrumentów kapitałowych do wartości godziwej został ustalony na poziomie -17 078 tys. zł a wartość rozwiązanych odpisów aktualizujących 1 984 tys. zł bez uwzględnienia efektu podatku odroczonego.

Grupa BZ WBK na dzień 31.12.2017 r. nie zidentyfikowała składników aktywów finansowych, w odniesieniu, do których zamierzały wybrać 1.01.2018 r. opcję wyceny w wartości godziwej przez wynik finansowy celem zmniejszenia niedopasowania księgowego, które w przeciwnym razie powstałoby w wyniku wyceny aktywów finansowych w zamortyzowanym koszcie lub w wartości godziwej przez pozostałe dochody całkowite.

Zobowiązania finansowe będą w dalszym ciągu wyceniane według dotychczasowych zasad określonych w MSR 39 – według zamortyzowanego kosztu lub wartości godziwej przez wynik finansowy. Grupa BZ WBK nie dokonała wyboru opcji wyceny zobowiązań finansowych do wartości godziwej. W przypadku wyboru tej opcji, zmiana wartości godziwej wynikająca ze zmian w poziomie własnego ryzyka kredytowego byłaby odnoszona do innych dochodów całkowitych, a w momencie usunięcia składnika zobowiązania finansowego z ksiąg rachunkowych, wartość poprzednio ujęta w innych dochodach całkowitych nie podlegałaby odniesieniu do wyniku finansowego.

▶ Dane porównawcze

Zastosowanie MSSF 9 wymaga zmiany sposobu prezentacji oraz zakresu ujawnień, w tym w pierwszym roku jego zastosowania, kiedy wymagany jest szeroki zakres informacji pozwalających użytkownikowi sprawozdania finansowego zrozumieć wpływ MSSF 9 na klasyfikację i wycenę oraz utratę wartości na sytuację majątkowo-finansową oraz wynik finansowy Grupy BZ WBK.

Grupa BZ WBK podjęła decyzję o skorzystaniu z zapisów MSSF 9 umożliwiających zwolnienie z obowiązku przekształcania danych porównawczych dla okresów wcześniejszych w odniesieniu do zmian wynikających z klasyfikacji i wyceny oraz utraty wartości. Różnice w wartości bilansowej aktywów i zobowiązań finansowych wynikających z zastosowania MSSF 9 zostały ujęte, jako element wyniku z lat ubiegłych w kapitałach własnych na dzień 1.01.2018 r.

▶ Rachunkowość zabezpieczeń

Standard zwiększa zakres pozycji, jakie można wyznaczać, jako pozycje zabezpieczane, a także umożliwia wyznaczenie na instrument zabezpieczający aktywów lub zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy. Zniesiono także obowiązek retrospektywnego pomiaru efektywności zabezpieczenia, przy jednoczesnym zniesieniu obowiązującego wcześniej korytarza 80-125%, a warunkiem stosowania rachunkowości zabezpieczeń ma być ekonomiczna zależność pomiędzy instrumentem zabezpieczającym, a pozycją

zabezpieczaną. Ponadto, zwiększeniu uległ zakres ujawnień dotyczących strategii zarządzania ryzykiem, przepływów pieniężnych wynikających z transakcji zabezpieczających oraz wpływ rachunkowości zabezpieczeń na sprawozdanie finansowe.

Grupa BZ WBK zdecydowała się, opierając się o zapis par. 7.2.21 MSSF 9, na kontynuację stosowania wymogów rachunkowości zabezpieczeń i relacji zabezpieczających wynikających z MSR 39.

W związku z powyższym, w zakresie rachunkowości zabezpieczeń, wejście w życie MSSF 9 nie ma wpływu na sytuację finansową Grupy BZ WBK.

► Utrata wartości ekspozycji kredytowych

MSSF 9 wprowadził nowe podejście do szacowania strat z tytułu ekspozycji kredytowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu. Podejście to bazuje na wyznaczaniu strat oczekiwanych (expected loss) w odróżnieniu od dotychczas stosowanego modelu wynikającego z MSR 39, który bazuje na koncepcji strat poniesionych (incurred loss).

MSSF 9 uzależnia sposób rozpoznawania strat oczekiwanych w zależności od zmiany poziomu ryzyka, który nastąpił od momentu rozpoznania ekspozycji. Standard wprowadził trzy podstawowe etapy/koszyki rozpoznawania strat oczekiwanych:

- Koszyk 1 – w którym klasyfikowane są ekspozycje, dla których od momentu rozpoznania nie nastąpiły istotne zmiany ryzyka rozumiane jako wzrost prawdopodobieństwa przeklasyfikowania do portfela z utratą wartości (Koszyk 3). Dla takich ekspozycji oczekiwane straty są rozpoznawane w horyzoncie najbliższych 12 miesięcy.
- Koszyk 2 – w którym są klasyfikowane ekspozycje, dla których od momentu rozpoznania nastąpił istotny wzrost ryzyka, ale jeszcze nie uprawdopodobniło się zdarzenie niewywiązania się z zobowiązania. Dla takich ekspozycji straty oczekiwane są rozpoznawane w horyzoncie pozostałego czasu życia ekspozycji.
- Koszyk 3 – w którym są klasyfikowane ekspozycje, dla których zmaterializowały się zdarzenia niewykonania zobowiązania (zaistniały przesłanki utraty wartości). Dla takich ekspozycji oczekiwane straty są rozpoznawane w horyzoncie pozostałego czasu życia ekspozycji.

Ponadto dla ekspozycji klasyfikowanych jako POCI (ang. purchased or originated credit impaired) oczekiwane straty są rozpoznane w horyzoncie pozostałego czasu życia.

Jednym z kluczowych elementów wprowadzenia MSSF 9 było ustalenie definicji istotnego wzrostu ryzyka kredytowego decydującego o klasyfikacji do koszyka 2. Grupa BZ WBK wypracowała szczegółowe kryteria definicji istotnego wzrostu poziomu ryzyka bazujące na następujących głównych założeniach:

- jakościowych:
 - objęcie klienta dedykowanymi strategiami monitoringu będącymi konsekwencją zidentyfikowania sygnałów

wczesnego ostrzeżenia świadczących o istotnym wzroście ryzyka kredytowego,

- działania restrukturyzacyjne związane z udzieleniem klientom udogodnień wymuszonych ich trudną sytuacją finansową,
- ilościowych:
 - metoda bufora ryzyka bazująca na porównaniu krzywych prawdopodobieństwa niewypłacalności w horyzoncie aktualnego pozostałego czasu życia ekspozycji według oceny poziomu ryzyka na moment rozpoznania ekspozycji i na datę raportową,
 - opóźnienie w spłacie zgodnie z kryteriami standardu, tj. 30 dni przeterminowania połączone z progiem materialności spójnym z klasyfikacją do koszyka 3.

Drugim kluczowym elementem wprowadzonym w MSSF 9 było podejście do szacowania parametrów ryzyka. Grupa BZ WBK na potrzeby szacowania odpisów z tytułu strat oczekiwanych kontynuuje wykorzystywanie własnych oszacowań parametrów ryzyka bazujące na modelach wewnętrznych, jednak dokonał ich modyfikacji niezbędnych do uwzględnienia wymogów MSSF 9 (takich jak oszacowanie parametrów w horyzoncie czasu życia ekspozycji czy uwzględnienie przyszłych warunków makroekonomicznych). Grupa BZ WBK wypracowała metodologię dla parametrów modeli oraz zbudowała modele zgodne z MSSF 9. Oczekiwane straty kredytowe stanowią iloczyn indywidualnych dla każdej ekspozycji oszacowanych wartości parametrów PD, LGD i EAD, a finalna wartość strat oczekiwanych jest sumą strat oczekiwanych w poszczególnych okresach (w zależności od koszyka w horyzoncie 12 miesięcy lub czasu życia) zdyskontowanych efektywną stopą procentową. Oszacowane parametry zgodnie z założeniami MSSF 9 podlegają korekcie z tytułu scenariuszy makroekonomicznych. Grupa BZ WBK wykorzystuje scenariusze opracowywane wewnętrznie.

Modele i parametry stworzone na potrzeby MSSF 9 podlegają procesowi zarządzania modelami i regularnej kalibracji i walidacji.

Grupa BZ WBK przygotowała zmiany dotychczasowych rozwiązań informatycznych w celu implementacji nowego sposobu kalkulacji odpisu w systemach. Zmiany zostały zaimplementowane w systemach produkcyjnych w styczniu 2018 roku.

Zastosowanie nowych wytycznych zgodnych z MSSF 9 wpłynęło na wzrost odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości w Grupie BZ WBK. Łączna wartość dodatkowych odpisów aktualizujących ujętych w zyskach zatrzymanych wynosi 193 864 tys. zł bez uwzględnienia efektu podatku odroczonego, z czego kwota 240 637 tys. zł dotyczy pozycji bilansowych, kwota 15 034 tys. zł wzrostu rezerw na kredytowe zobowiązania pozabilansowe prezentowanych w pozycji „Rezerwy” a reklasyfikację instrumentów finansowych z kategorii wycenianych w zamortyzowanym koszcie do kategorii wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy wiązały się z koniecznością rozwiązania odpisów aktualizujących w kwocie 61 807 tys. zł.

Ponadto spodziewana jest większa zmienność kwoty odpisów wynikająca ze zmian klasyfikacji ekspozycji pomiędzy koszykiem 1 i 2, a skutkującej materialnymi zmianami pokrycia ekspozycji

odpisami z tytułu różnych horyzontów rozpoznawania strat oczekiwanych. Istotnym elementem wpływającym na zmienność szacunków jest również stosowanie prognoz makroekonomicznych w kalkulacji oczekiwanych strat kredytowych.

▶ Wpływ MSSF 9 na sytuację finansową

Poniżej przedstawiono wpływ wdrożenia MSSF 9 na klasyfikację i wycenę aktywów finansowych wg stanu na 1.01.2018 r.

Pozycja	Kategoria wyceny – MSR 39	Kategoria wyceny – MSSF 9	Wartość bilansowa wg MSR 39	Wpływ wdrożenia MSSF 9 * Klasyfikacja i wycena	Wpływ wdrożenia MSSF 9 * Utrata wartości	Wartość bilansowa wg MSSF 9
AKTYWA						
Należności od klientów	Zamortyzowany koszt	Zamortyzowany koszt	107 715 574	(23 787)	(240 637)	107 451 150
Należności od klientów	Zamortyzowany koszt	Wartość godziwa przez wynik finansowy	124 323	(80 729)	61 807	105 401
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Koszt historyczny/cena nabycia pomniejszona o odpisy aktualizujące	Wartość godziwa przez inne całkowite dochody	52 157	(17 078)	1 984	37 063
Aktywa razem			107 892 054	(121 594)	(176 846)	107 593 614

* bez wpływu podatku odroczonego.

Wartość pozostałych pozycji aktywów finansowych zaprezentowanych w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej nie uległa istotnej zmianie w wyniku wdrożenia MSSF 9

Poniżej przedstawiono wpływ wdrożenia MSSF 9 na wartość zobowiązań wg stanu na 1.01.2018 r.:

Pozycja	Kategoria wyceny	Kategoria wyceny	Wartość bilansowa	Wpływ wdrożenia MSSF 9 * Klasyfikacja i wycena	Wpływ wdrożenia MSSF 9 * Utrata wartości	Wartość bilansowa wg MSSF 9
ZOBOWIĄZANIA						
Rezerwy	MSR 37	MSSF 9	50 652	–	15 034	65 686
Zobowiązania razem			50 652	–	15 034	65 686

* bez wpływu podatku odroczonego.

Wartość pozostałych pozycji zobowiązań zaprezentowanych w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej nie uległa zmianie w wyniku wdrożenia MSSF 9.

Łączna wartość wpływu wdrożenia MSSF 9 w kwocie – 313 474 tys. zł oraz wynikający z wdrożenia MSSF 9 efekt podatku odroczonego w postaci wzrostu aktywa netto z tytułu podatku odroczonego w kwocie 59 020 tys. zł pomniejszyły z dniem 1.01.2018 r. saldo zysków zatrzymanych oraz kapitału z aktualizacji wyceny w kwocie – 254 454 tys. zł.

Jak wskazano w części dotyczącej klasyfikacji i wyceny, zaprezentowany wpływ zmiany zasad klasyfikacji i wyceny aktywów finansowych należy traktować poglądowo z uwagi na istniejące na chwilę publikacji niniejszego raportu rozbieżności interpretacyjne w zakresie wpływu istnienia konstrukcji mnożnika większego od jedności na klasyfikację i wycenę aktywów finansowych innych niż instrumenty przeznaczone do obrotu. W przypadku wyceny portfeli aktywów finansowych zawierających mnożnik skumulowany wpływ mógłby się różnić od wpływu zaprezentowanego powyżej.

▶ Wpływ MSSF 9 na adekwatność kapitałową

Dnia 12.12.2017 r. Parlament Europejski i Rada UE przyjęli Rozporządzenie nr 2017/2395 zmieniające rozporządzenie (UE) nr 575/2013 w odniesieniu do rozwiązań przejściowych dotyczących złagodzenia wpływu wprowadzenia MSSF 9 na fundusze własne oraz dotyczących traktowania jako duże ekspozycje niektórych ekspozycji wobec podmiotów sektora publicznego denominowanych w walucie krajowej dowolnego państwa członkowskiego. Niniejsze rozporządzenie weszło w życie następnego dnia po jego opublikowaniu w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej i znajduje zastosowanie od dnia 1.01.2018 r. Parlament Europejski oraz Rada (UE) uznali, że stosowanie MSSF 9 może doprowadzić do nagłego zwiększenia odpisów na oczekiwane straty kredytowe, a co za tym idzie do spadku kapitału podstawowego Tier I.

Rozporządzenie w sprawie amortyzacji wpływu MSSF 9 na Tier I przewiduje następujące zapisy:

- Jeżeli bilans otwarcia na dzień pierwszego zastosowania MSSF 9 odzwierciedla spadek kapitału podstawowego Tier I w wyniku zwiększonych rezerw na oczekiwane straty kredytowe, łącznie z odpisem na oczekiwane straty kredytowe w całym okresie życia z tytułu aktywów finansowych dotkniętych utratą wartości

ze względu na ryzyko kredytowe, w porównaniu z bilansem zamknięcia na poprzedni dzień, w okresie przejściowym Grupa BZ WBK ma możliwość uwzględnienia w swoim kapitale podstawowym Tier I pewnej części zwiększonych rezerw na oczekiwane straty kredytowe. Ten okres przejściowy powinien trwać maksymalnie pięć lat i rozpocząć się w 2018 r. Część rezerw na oczekiwane straty kredytowe, jaką można uwzględnić w kapitale podstawowym Tier I, powinna zmniejszać się z czasem do zera, tak by zapewnić pełne wdrożenie MSSF 9 w dniu następującym bezpośrednio po zakończeniu okresu przejściowego.

- Możliwe do zastosowania mnożniki w kolejnych latach okresu przejściowego wynoszą, począwszy od 2018 r., odpowiednio: 95%, 85%, 70%, 50%, 25%.
- W przypadku zastosowania rozwiązań przejściowych związanych z MSSF 9, Grupa BZ WBK, powinna podawać do wiadomości publicznej swoje fundusze własne, współczynniki kapitałowe, jak również wskaźnik dźwigni, zarówno z zastosowaniem, jak i bez zastosowania tych rozwiązań, aby umożliwić czytelnikom sprawozdania finansowego ocenę wpływu tych rozwiązań.
- Grupa BZ WBK powinna podjąć decyzję co do stosowania tych rozwiązań przejściowych i odpowiednio poinformować o tym Komisję Nadzoru Finansowego.
- W okresie przejściowym Grupa BZ WBK ma możliwość jednorazowego cofnięcia swojej pierwotnej decyzji, pod warunkiem uprzedniego uzyskania zezwolenia Komisji Nadzoru Finansowego, która powinna zapewnić, by decyzja taka nie była motywowana względami arbitrażu regulacyjnego.
- Instytucje, które zdecydują się na stosowanie rozwiązań przejściowych, powinny być zobowiązane do dostosowania obliczenia regulacyjnych wymogów kapitałowych, na które rezerwy na oczekiwane straty kredytowe mają bezpośredni wpływ, aby zapewnić, by nie uzyskiwały one nienależnych ulg w kapitale. Na przykład korekty z tytułu szczególnego

ryzyka kredytowego, za pomocą których obniżana jest wartość ekspozycji według metody standardowej w odniesieniu do ryzyka kredytowego, powinny być zmniejszane o współczynnik, który skutkuje zwiększeniem wartości ekspozycji. Pozwoliłoby to zapewnić, by instytucja nie korzystała zarówno ze wzrostu swojego kapitału podstawowego Tier I wynikającego z rozwiązań przejściowych, jak i z obniżonej wartości ekspozycji.

Grupa BZ WBK, po analizie wymogów Rozporządzenia nr 2017/2395, zdecydowała o zastosowaniu przepisów przejściowych przewidzianych przez niniejsze rozporządzenie, co oznacza, że na potrzeby oceny adekwatności kapitałowej Grupy BZ WBK nieuwzględniany będzie pełen wpływ wdrożenia MSSF 9.

W wyniku dostosowania obliczeń regulacyjnych wymogów kapitałowych, które uwzględniają rozwiązania przejściowe dotyczące złagodzenia wpływu wprowadzenia MSSF 9 określone w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2017/2395 z dnia 12.12.2017 r., współczynnik kapitału Tier I oraz całkowity współczynnik kapitałowy Grupy BZ WBK obniżył się o 2 punkty bazowe. W przypadku niezastosowania określonych w niniejszym rozporządzeniu rozwiązań przejściowych związanych z MSSF 9 i uwzględnienia pełnego wpływu wdrożenia MSSF 9 wskazane powyżej współczynniki obniżyłyby się o 20 punktów bazowych.

Jak zaprezentowano powyżej, w wyniku wdrożenia MSSF 9 zmniejszeniu uległy wartości funduszy własnych, współczynniki kapitałowe oraz wskaźnik dźwigni finansowej Grupy BZ WBK głównie z uwagi na wprowadzenie nowego modelu utraty wartości opartego na koncepcji straty oczekiwanej dla ekspozycji kredytowych zaklasyfikowanych do koszyka 2.

Z uwagi na podjęcie decyzji o zastosowaniu przepisów przejściowych z dniem 1.01.2018 r. Grupa BZ WBK będzie dokonywała ujawnień funduszy własnych, współczynników kapitałowych, jak również wskaźnika dźwigni, zarówno z zastosowaniem, jak i bez zastosowania rozwiązań przejściowych wynikających z artykułu 473a Rozporządzenia (UE) nr 575/2013 począwszy od pierwszego kwartału 2018 r.

► MSSF 15 „Przychody z umów z klientami”

🔴 Opis zmian

MSSF 15 „Przychody z umów z klientami” został opublikowany przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości 28.05.2014 r. i obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się 1.01.2018 r. lub po tej dacie.

MSSF 15 wprowadził nowy, 5-etapowy model, który powinien być wykorzystywany do rozpoznawania umów skutkujących przychodami z wyłączeniem umów objętych zakresem odrębnego standardu. Celem jego wprowadzenia było ujednoczenie zasad, które w tym obszarze stosują przedsiębiorstwa oraz eliminacja niespójności pomiędzy wcześniejszymi standardami.

Nowy MSSF 15 zastąpił, z dniem 1.01.2018 r., dotychczasowe standardy i interpretacje:

- MSR 18 „Przychody”,
- MSR 11 „Umowy o usługę budowlaną”,
- SKI 31 „Przychody z transakcji barterowych”,
- KIMSF 13 „Programy lojalnościowe”,
- KIMSF 15 „Umowy dotyczące budowy nieruchomości”,
- KIMSF 18 „Przekazanie aktywów przez klientów”.

Nowy standard ma zastosowanie do prawie wszystkich umów z klientami. Główne wyjątki dotyczą umów leasingowych (MSR 17), instrumentów finansowych, innych praw lub zobowiązań umownych (MSSF 9, MSSF 10, MSSF 11, MSR 27 i MSR 28), umów

ubezpieczeniowych (MSSF 4) oraz gwarancji będących w zakresie innych standardów.

W dotychczasowych standardach (MSR 11/MSR 18) można było rozróżnić trzy oddzielne modele rozpoznawania przychodów, zależne od rodzaju transakcji sprzedaży:

- umowy o usługę budowlaną,
- sprzedaż towarów,
- sprzedaż usług.

MSSF 15 zastąpił trzy oddzielne modele rozpoznawania przychodów wskazane powyżej jednym 5-stopniowym modelem ujmowania przychodów, wspólnym dla wszystkich rodzajów transakcji, dla wszystkich przedsiębiorstw i branż. Model ten, jest stosowany w dwóch odmianach, w zależności od tego, jak wypełniany jest obowiązek świadczenia:

- wypełniany w czasie,
- wypełniany jednorazowo (w danym momencie).

Podstawowa zasada MSSF 15 to rozpoznawanie przychodów, przedstawiających transfer aktywów do klienta, w wartości odzwierciedlającej cenę, oczekiwaną przez Grupę BZ WBK, w zamian za przekazanie tych aktywów.

Podstawowym kryterium ujęcia przychodów nie jest już moment przeniesienia „ryzyka i korzyści”, uznawany zgodnie z MSR 18 za kluczowy, lecz moment wypełnienia zobowiązania do wykonania świadczenia, co następuje z chwilą przeniesienia kontroli. Decyduje on o ujęciu przychodu zgodnie z MSSF 15. Oczekuje się jednak, że moment ten, w większości przypadków, pokrywa się z momentem przeniesienia ryzyka i korzyści w rozumieniu MSR 18.

Ponadto, zgodnie z MSSF 15 koszty poniesione w celu pozyskania i zabezpieczenia kontraktu z klientem należy aktywować i rozliczać w czasie przez okres konsumowania korzyści z tego kontraktu.

Poniżej opisano każdy z kroków 5-etapowego modelu rozpoznawania przychodów.

Krok 1:

Identyfikacja umowy z klientem. Pierwszym krokiem jest zidentyfikowanie umowy z klientem. Zgodnie z MSSF 15, umową jest kontrakt między dwoma lub większą ilością stron powodujący powstanie podlegających wykonaniu praw i obowiązków. Jednakże nie każda umowa jest objęta MSSF 15. Grupa BZ WBK ujmuje umowę z klientem, objętą zakresem MSSF 15, tylko wówczas, gdy spełnione są wszystkie następujące kryteria:

- strony umowy zawarły umowę (w formie pisemnej, ustnej lub zgodnie z innymi zwyczajowymi praktykami handlowymi) i są zobowiązane do wykonania swoich obowiązków,
- Grupa BZ WBK jest w stanie zidentyfikować prawa każdej ze stron dotyczące aktywów,

- Grupa BZ WBK jest w stanie zidentyfikować warunki płatności za aktywa,
- umowa ma treść ekonomiczną (tzn. można oczekiwać, że w wyniku umowy ulegnie zmianie ryzyko, rozkład w czasie lub kwota przyszłych przepływów pieniężnych Grupy BZ WBK) oraz
- jest prawdopodobne, że Grupa BZ WBK otrzyma wynagrodzenie, które będzie mu przysługiwało w zamian aktywa, które zostaną przekazane klientowi. Oceniając, czy otrzymanie kwoty wynagrodzenia jest prawdopodobne, Grupa BZ WBK uwzględni jedynie zdolność i zamiar zapłaty kwoty wynagrodzenia przez klienta w odpowiednim terminie.

Dokonując identyfikacji umowy z klientem Grupa BZ WBK uwzględni wytyczne dotyczących zarówno łączenia umów jak i ich modyfikacji, gdyż one mogą wpływać na sposób ujęcia przychodów z umowy z klientem.

Grupa BZ WBK łączy dwie lub więcej umów, które zostały zawarte jednocześnie lub niemal jednocześnie z tym samym klientem (lub podmiotami powiązаныmi z klientem), i ujmuje je, jako jedną umowę, jeżeli spełnione jest, co najmniej jedno z poniższych kryteriów:

- umowy są negocjowane, jako pakiet i dotyczą tego samego celu handlowego;
- kwota wynagrodzenia należnego w ramach jednej umowy zależy od ceny lub wykonania innej umowy lub
- aktywa przyręczone w umowach stanowią pojedyncze zobowiązanie do wykonania świadczenia.

Zgodnie z nową polityką rachunkowości Grupy BZ WBK zmiana umowy to zmiana zakresu umowy lub określonej w niej ceny (lub obu tych zmiennych), która została zatwierdzona przez strony umowy. Zmiana umowy ma miejsce, gdy strony umowy zatwierdzą zmianę, która powoduje powstanie nowych lub zmianę istniejących egzekwowalnych praw i obowiązków stron umowy. Zmiana umowy może zostać zatwierdzona w formie pisemnej, ustnej lub w sposób dorozumiany na podstawie zwyczajowych praktyk handlowych. Jeżeli strony umowy nie zatwierdziły zmiany umowy, Grupa BZ WBK w dalszym ciągu stosuje MSSF 15 do istniejącej umowy do czasu zatwierdzenia zmiany umowy.

Zmiana umowy może mieć miejsce, nawet jeśli strony umowy pozostają w sporze co do zmiany zakresu lub ceny (lub obu tych zmiennych) lub jeśli strony zatwierdziły zmianę zakresu umowy, ale nie ustaliły jeszcze odpowiedniej zmiany ceny. Przy ustalaniu, czy nowo powstałe lub zmienione prawa i obowiązki są egzekwowalne, Grupa BZ WBK uwzględni wszystkie istotne fakty i okoliczności, w tym warunki umowy i inne informacje. Jeżeli strony umowy zatwierdziły zmianę zakresu umowy, ale nie ustaliły jeszcze odpowiedniej zmiany ceny, Grupa BZ WBK szacuje zmianę ceny transakcyjnej wynikającą ze zmiany umowy odnośnie do szacowania wynagrodzenia zmiennego oraz odnośnie do granicznych wartości szacunkowych wynagrodzenia zmiennego.

Krok 2.:

Identyfikacja poszczególnych zobowiązań do wykonania świadczeń wynikających z umowy. Następnym etapem procesu

ujmowania przychodów jest wyodrębnienie obowiązków świadczenia wynikających z umowy, czyli aktywów, które są od siebie niezależne (ang. „distinct”). Jeżeli dane aktywo jest niezależne, to znaczy klient może korzystać z danego aktywa osobno, lub w powiązaniu z innymi zasobami, które są dla niego łatwo dostępne i jednocześnie aktywo nie jest zależne czy powiązane z innym aktywem z tej samej umowy, wówczas Grupa BZ WBK ma do czynienia z odrębnymi obowiązkami świadczenia.

Czynniki, które wskazują, że zobowiązanie Grupy BZ WBK do przekazania aktywa klientowi można zidentyfikować, jako odrębne, obejmują między innymi następujące okoliczności:

- Grupa BZ WBK nie świadczy istotnych usług polegających na łączeniu aktywa z innymi aktywami przyrzeczonymi w umowie w pakietu aktywów, które po połączeniu stanowią przedmiot umowy zawartej przez klienta,
- aktywo nie zmienia znacząco ani nie dostosowuje innych aktywów przyrzeczonych w umowie,
- aktywo nie jest w istotnym stopniu zależny od innych aktywów przyrzeczonych w umowie, ani nie jest z nimi w istotnym stopniu powiązane.

Jeśli przyrzczone aktywa nie są odrębne, Grupa BZ WBK łączy je z innymi przyrzeczonymi aktywami tak długo, aż będzie możliwe uznanie takiego pakietu aktywów za odrębny. W niektórych przypadkach może to prowadzić do tego, że Grupa BZ WBK ujmuje wszystkie aktywa przyrzczone w umowie, jako pojedyncze zobowiązanie do wykonania świadczenia.

Krok 3.:

Określenie ceny transakcyjnej. Zgodnie z MSSF 15, cena transakcyjna to wynagrodzenie, do jakiego Grupa BZ WBK oczekuje, że będzie uprawniony w zamian za przekazanie przyrzeczonych aktywów. Reprezentuje ona wysokość przychodu, który zostanie rozpoznany z tytułu wykonania umowy. Cena transakcyjna powinna uwzględniać oprócz kwoty wynagrodzenia także element wysoce prawdopodobnego wynagrodzenia zmiennego (także bonusy, kary), czynnik dyskontowania, kwoty płacone do klienta bądź wynagrodzenie niepieniężne. Ze względu na to, iż cena transakcyjna może zawierać w sobie istotne elementy szacunku, Grupa BZ WBK dokonuje jej weryfikacji na każdy dzień bilansowy.

Jeśli wynagrodzenie określone w umowie obejmuje kwotę zmienną, Grupa BZ WBK oszacowuje kwotę wynagrodzenia, do którego będzie uprawniony w zamian za przekazanie przyrzeczonych aktywów na rzecz klienta. Kwota wynagrodzenia może zmieniać się w związku z udzielaniem upustów, rabatów, zwrotu wynagrodzenia, kredytów, ustępstw cenowych, dodatków, premii za wyniki, nakładaniem kar i innymi podobnymi czynnikami.

Krok 4.:

Alokacja ceny transakcji do poszczególnych zobowiązań do wykonania świadczeń. Ze względu na to, iż poszczególne obowiązki świadczenia mogą być rozpoznawane w różnych momentach oraz w różny sposób (jednorazowo lub w czasie) w przypadku umów wieloelementowych niezbędna jest alokacja ceny transakcyjnej na zidentyfikowane obowiązki świadczenia.

Alokacja powinna odbyć się na podstawie jednostkowej ceny sprzedaży, czyli ceny, po której jednostka dokonałaby sprzedaży danego aktywa osobno podobnym klientom i w podobnych okolicznościach. W przypadku zmiany ceny transakcyjnej w trakcie trwania kontraktu, ponowna alokacja odbywa się w oparciu o początkowo ustalone jednostkowe ceny sprzedaży.

Krok 5.:

Ujęcie przychodu w momencie realizacji zobowiązania wynikającego z umowy. Przychód jest rozpoznawany w momencie, gdy aktywa są przekazane klientowi oraz uzyskuje on kontrolę nad przedmiotem umowy. MSSF 15 wymienia warunki, jakie muszą być spełnione, aby kontrola została przekazana klientowi. Przekazanie kontroli może nastąpić jednorazowo lub w czasie, a ustaleniu tego służą kryteria wskazane przez standard. Przekazanie kontroli oznacza możliwość kierowania wykorzystaniem i uzyskiwania praktycznie wszystkich korzyści z aktywa. Jest to pojęcie szersze niż dotychczas stosowany moment przekazania istotnych ryzyk i korzyści. Rozważeniu będą musiały podlegać takie przesłanki jak np.: fizyczne władanie nad aktywem, posiadanie bieżącego prawa do wynagrodzenia lub akceptacja rezultatu obowiązku świadczenia.

Zdaniem Grupy BZ WBK do przesłanek wskazujących na przekazanie kontroli należy:

- bieżące prawo Grupy BZ WBK do otrzymania zapłaty za składnik aktywów – jeśli klient jest w danym momencie zobowiązany do zapłaty za składnik aktywów, może to oznaczać, że klient uzyskał możliwość rozporządzania składnikiem aktywów oraz uzyskiwania z niego zasadniczo wszystkich pozostałych korzyści.
- posiadanie przez klienta tytułu prawnego do składnika aktywów – tytuł prawny może wskazywać, która strona umowy ma możliwość rozporządzania składnikiem aktywów i uzyskiwania z niego zasadniczo wszystkich pozostałych korzyści lub ograniczenia dostępu innych jednostek do tych korzyści. W związku z tym przeniesienie tytułu prawnego do składnika aktywów może wskazywać, że klient uzyskał kontrolę nad tym składnikiem aktywów. Jeżeli Grupa BZ WBK zachowuje tytuł prawny wyłącznie, jako zabezpieczenie przed niedokonaniem zapłaty przez klienta, prawa Grupy BZ WBK nie wykluczają możliwości uzyskania kontroli nad składnikiem aktywów przez klienta.
- fizyczne przekazanie przez Grupę BZ WBK składnika aktywów – jeśli klient fizycznie posiada składnik aktywów, może to wskazywać na to, że ma on możliwość rozporządzania składnikiem aktywów i uzyskiwania z niego zasadniczo wszystkich pozostałych korzyści lub ograniczenia dostępu innych jednostek do tych korzyści. Jednak fizyczne posiadanie składnika aktywów nie musi być jednoznaczne z kontrolą nad tym składnikiem aktywów. Na przykład w przypadku niektórych umów z udzielonym przyrzeczeniem odkupu klient lub odbiorca może fizycznie posiadać składnik aktywów, nad którym kontrolę sprawuje Grupa BZ WBK.
- ponoszenie przez klienta istotnych ryzyk i uzyskiwanie istotnych korzyści wynikających z własności składnika aktywów – przeniesienie istotnego ryzyka i istotnych korzyści wynikających z własności składnika aktywów na klienta może wskazywać, że

klient uzyskał możliwość rozporządzania składnikiem aktywów i uzyskiwania z niego zasadniczo wszystkich pozostałych korzyści. Oceniając ryzyko i korzyści wynikające z własności przyrzonego składnika aktywów, Grupa BZ WBK wyłącza jednak wszelkie ryzyko, które jest przedmiotem oddzielnego zobowiązania do wykonania świadczenia, oprócz zobowiązania do przekazania składnika aktywów.

- przyjęcie przez klienta składnika aktywów – przyjęcie składnika aktywów przez klienta może wskazywać, że uzyskał on możliwość rozporządzania tym składnikiem aktywów i uzyskiwania z niego zasadniczo wszystkich pozostałych korzyści.

Przekazanie kontroli może nastąpić jednorazowo lub w czasie, a ustaleniu momentu przekazania kontroli a tym samym odpowiedniego sposobu rozpoznawania przychodu służą kryteria takie jak:

- otrzymywanie przez klienta korzyści w miarę postępu wykonywania umowy, w razie przerwania usługi inny dostawca nie musiałby powtarzać pracy do tej pory wykonanej,
- tworzenie lub ulepszanie przez Grupę BZ WBK aktywa, które kontroluje klient w trakcie jego powstawania lub ulepszania,
- Grupa BZ WBK nie tworzy aktywa z alternatywnym dla niego wykorzystaniem i ma prawo do zapłaty za swoją działalność wykonaną do tej pory.

Jeżeli zachodzi, chociaż jedna z powyższych okoliczności, przychód powinien być rozpoznawany w czasie. W pozostałych przypadkach powinien być on rozpoznany jednorazowo w momencie przekazania kontroli.

Grupa BZ WBK stosuje MSSF 15 od 1.01.2018 r.

▶ Stan wdrożenia

Grupa BZ WBK w drugim kwartale 2017 r. zrealizował projekt analizy wpływu wdrożenia 5-stopniowego modelu rozpoznawania przychodów. Jako wynik analizy powstał opracowany przez ekspertów Grupy BZ WBK raport z analizy wpływu wdrożenia MSSF 15. W ramach przeprowadzonej analizy zidentyfikowano następujące rodzaje przychodów, które co do zasady powinny być rozpoznawane zgodnie z MSSF 15:

- przychody z tytułu usług doradczych,
- przychody ze sprzedaży aktywów trwałych wykorzystywanych w działalności operacyjnej oraz przejętych za długi, które są prezentowane łącznie z kosztem sprzedanych aktywów

trwałych jako wynik na sprzedaży w linii „Pozostałe przychody operacyjne”,

- programy lojalnościowe,
- tzw. „success fee” – gdzie przez umowy z success fee Grupa BZ WBK rozumie takie umowy, gdzie Grupa BZ WBK nie ma zagwarantowanego wynagrodzenia lub gdy jest ono bardzo minimalne w okresie wykonywania umowy do momentu ziszczenia się jakiegoś warunku (przykładowo w postaci finalizacji zawarcia umownie określonej transakcji), kiedy Grupa

BZ WBK otrzymuje istotne wartościowo wynagrodzenie pokrywające wysiłek wkładany w wykonanie umowy w dłuższym, poprzedzającym czasie,

- przychody za zarządzanie aktywami,
- przychody ze sprzedaży produktów ubezpieczeniowych wykazujących powiązanie z instrumentami finansowymi w zakresie nieobjętym odrębnymi standardami oraz
- koszty umów z klientami.

Grupa BZ WBK na potrzeby przeprowadzenia analizy wpływu wdrożenia MSSF 15 skorzystała z praktycznej możliwości zastosowania podejścia portfelowego do analizy umów z klientami wynikającej z paragrafu 4 MSSF 15. Wynikało to z racjonalnego oczekiwania Grupy BZ WBK, iż wpływ na sprawozdanie finansowe w związku z zastosowaniem niniejszego standardu w stosunku do portfela nie będzie istotnie różnił się od zastosowania niniejszego standardu w stosunku do pojedynczych umów (lub zobowiązań do wykonania świadczenia) w ramach tego portfela. Grupa BZ WBK zastosowała podejście portfelowe dla większości zidentyfikowanych kategorii przychodów wskazanych powyżej.

Grupa BZ WBK, we współpracy z zewnętrznym niezależnym doradcą, nie zidentyfikował żadnych istotnych kategorii przychodów i kosztów, których sposób rozpoznania lub sposób ujęcia musiałby ulec zmianie w wyniku implementacji MSSF 15.

▲ Wpływ MSSF 15 na sytuację finansową i fundusze własne

Wpływ wdrożenia MSSF 15 na sytuację finansową i fundusze własne Grupy BZ WBK nie jest istotny z uwagi na fakt, iż Grupa BZ WBK oferuje instrumenty finansowe w postaci kredytów, pożyczek oraz leasingu, od których przychód jest rozpoznawany na podstawie efektywnej stopy procentowej a sposób ujęcia i rozpoznania rodzajów przychodów objętych zakresem MSSF 15 i korespondujących z nimi kosztów, z uwagi na stosowane zapisy umowne z klientami, nie ulegną zmianie.

► MSSF 16 „Leasing”

► Opis zmian

MSSF 16 „Leasing” został opublikowany przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości 13.01.2016 r. i zatwierdzony Rozporządzeniem Komisji Europejskiej nr 2017/1986 z 31.10.2017 r. do stosowania w państwach członkowskich Unii Europejskiej. Standard ma obligatoryjne zastosowanie do sprawozdań finansowych sporządzonych za okresy obrotowe rozpoczynające z dniem 1.01.2019 r. lub po tej dacie.

MSSF 16 zastąpi, z dniem 1.01.2019 r., następujące standardy i interpretacje:

- MSR 17 „Leasing”,
- KIMSF 4 „Ustalenie, czy umowa zawiera leasing”,
- SKI 15 „Leasing operacyjny–specjalne oferty promocyjne”,
- SKI 27 „Ocena istoty transakcji wykorzystujących prawną formę leasingu”.

Nowy standard dotyczy wszystkich umów leasingu, w tym umów podnajmu aktywów stanowiących przedmiot leasingu, z wyjątkiem pewnych pozycji, wchodzących w zakres innych standardów:

- umów leasingowych dotyczących poszukiwania lub wykorzystywania minerałów, ropy naftowej, gazu zmiennego oraz podobnych nieodnawialnych zasobów,
- umów wchodzących z zakres KIMSF 12 „Umowy na usługi koncesjonowane”
- u leasingodawców: licencji dotyczących własności intelektualnej, wchodzących w zakres MSSF 15 „Przychody z umów z klientami” oraz
- u leasingobiorców: leasingu aktywów biologicznych wchodzących w zakres MSR 41 „Rolnictwo” oraz praw posiadanych na mocy umów licencji wchodzących w zakresie MSR 38 „Aktywa niematerialne”, dotyczących takich pozycji jak filmy kinowe, nagrania wideo, sztuki teatralne, rękopisy, patenty i prawa autorskie.

Nowy standard przedstawia całościowy model identyfikacji umów leasingu i ich rozliczania w sprawozdaniach finansowych leasingodawców i leasingobiorców. Wprowadzono znaczące zmiany do rozliczeń po stronie leasingobiorcy, w tym zrezygnowano z rozróżniania leasingu operacyjnego o finansowego.

Do identyfikacji umów leasingu MSSF 16 adaptuje model kontroli wprowadzając rozróżnienie na umowy leasingu i umowy o świadczenie usług w zależności od tego, czy występuje składnik aktywów kontrolowany przez leasingobiorcę.

Zgodnie z MSSF 16 umowa ma charakter leasingu, jeżeli leasingobiorca w zamian za wynagrodzenie ma prawo do sprawowania kontroli, w tym pobierania korzyści ekonomicznych, nad użytkowaniem zidentyfikowanego składnika aktywów przez określony czas.

W myśl MSSF 16 umowę można uznać za umowę leasingu, jeżeli spełnia ona następujące kryteria:

- wypełnienie warunków umowy dotyczy określonego składnika aktywów, który jest możliwy do zidentyfikowania jednoznacznie lub w sposób dorozumiany, a leasingodawca nie może posiadać istotnego prawa do zamiany,
- umowa przekazuje „prawo do kontroli nad użytkowaniem” składnika aktywów w zamian za wynagrodzenie. Oznacza to, że leasingobiorca posiada prawo do kierowania użytkowaniem (ang. direct the use) oraz prawo do otrzymywania w istocie wszystkich korzyści ekonomicznych z użytkowania tego składnika aktywa biorąc przy tym pod uwagę zakres prawa do korzystania z aktywa.

Określony składnik aktywów to taki, który można bezpośrednio lub pośrednio zidentyfikować. Możliwa do fizycznego wydzielenia część składnika aktywów spełnia kryterium identyfikacji, a część składnika aktywów niemożliwa do fizycznego wydzielenia nie może być uznana za konkretny składnik aktywów i nie może być przedmiotem umowy leasingu zgodnie z MSSF 16.

Umowy, które dają leasingodawcy prawo do jego zamiany nie mogą być uznane za umowy leasingu, ponieważ wypełnienie warunków umowy nie zależy od wykorzystania konkretnego składnika aktywów. Prawo do podmiany składnika aktywów będzie uznane za istotne, jeżeli podmiana składnika aktywów jest zarówno wykonalna w praktyce jak i ekonomicznie uzasadniona, a także może zostać dokonana bez zgody leasingobiorcy. Umowy, które dają leasingodawcom istotne prawa do zamiany nie spełniają warunków MSSF 16 i będą ujmowane zgodnie z MSSF 15.

Prawo do kontroli nad użytkowaniem konkretnego składnika aktywów jest przeniesione, jeżeli leasingobiorca ma możliwość zarówno kierowania wykorzystywaniem składnika aktywów jak i otrzymywania korzyści z jego wykorzystywania. Umowy, na mocy, których leasingobiorca otrzymuje wszystkie korzyści z użytkowania składnika aktywów, ale nie ma możliwości kierowania jego wykorzystaniem, nie są uznawane za umowy leasingu. Zdolność kierowania wykorzystywaniem składnika aktywów objawia się możliwością podejmowania decyzji w zakresie wykorzystywania konkretnego składnika aktywów (przykładowo poprzez ustalanie jak, kiedy i w jaki sposób konkretny składnik aktywów jest używany), które w istotny sposób wpływają na korzyści otrzymywane przez leasingobiorcę z tytułu użytkowania składnika aktywów.

Zasadą generalną jest, że na dzień rozpoczęcia leasingu leasingobiorca będzie rozpoznawał zobowiązanie z tytułu leasingu (zobowiązanie do dokonywania płatności leasingowych) oraz składnik aktywów, który stanowi prawo do użytkowania

przedmiotu leasingu przez okres trwania umowy leasingowej (prawo do użytkowania składnika aktywów) w odniesieniu do wszystkich umów leasingu. Jednocześnie dano jednostkom sprawozdawczym możliwość skorzystania z dwóch uproszczeń dotyczących umów krótkoterminowych oraz leasingu przedmiotów niskowartościowych opisanych poniżej:

- MSSF 16 dopuszcza, aby leasingobiorcy stosowali obecne metody ujmowania umów leasingu operacyjnego do ujmowania umów leasingu krótkoterminowego. Leasing krótkoterminowy charakteryzuje się maksymalnym możliwym okresem trwania umowy, włączając opcje jej odnowienia, o długości 12 miesięcy. Ustalenie, czy leasing jest krótkoterminowy, opiera się wyłącznie na maksymalnym możliwym okresie trwania umowy, to jest okresie, dla którego powstają wykonywalne prawa i obowiązki. Leasingobiorcy nie mogą skorzystać ze wskazanego uproszczenia w przypadku umów krótkoterminowych z opcją zakupu aktywa będącego przedmiotem leasingu, niezależnie od intencji i oczekiwań leasingobiorcy, co do przedmiotu umowy.
- Grupa BZ WBK dokonując oceny, czy przedmiot leasingu jest niskiej wartości, będzie uwzględniał jego wartość w stanie nowym, nie patrząc na faktyczny wiek i zużycie przedmiotu umowy. Choć kwota, która mogłaby być uznana za niską, nie została wskazana w treści standardu, to leasingobiorcy mogą kierować się kwotą wskazaną w uzasadnieniu do standardu – 5 tys. USD.

Zobowiązanie do dokonywania płatności leasingowych wycenia się na podstawie wartości bieżącej płatności leasingowych w okresie trwania umowy leasingowej. Płatności, które uwzględnia się w wycenie zobowiązań z tytułu leasingu, obejmują następujące elementy:

- płatności stałe pomniejszone o jakiegokolwiek należne zachęty,
- płatności zmienne zależne od indeksu lub stopy,
- kwoty, które zgodnie z oczekiwaniami będą płatne przez leasingobiorcę z tytułu gwarantowanej wartości końcowej,
- cena realizacji opcji kupna, jeżeli istnieje wystarczająca pewność, że leasingobiorca z niej skorzysta.
- płatności z tytułu kar za zerwanie umowy leasingu, jeżeli okres umowy leasingu uwzględnia fakt, że leasingobiorca skorzysta z opcji rozwiązania umowy leasingu.

Z kolei, wartość aktywa z tytułu prawa do użytkowania powinna uwzględniać:

- wartość początkową zobowiązania z tytułu leasingu,
- płatności leasingowe dokonane w momencie lub przed zawarciem umowy pomniejszone o wszelkie otrzymane zachęty,
- wszelkie koszty początkowe poniesione przez leasingobiorcę,
- szacowane koszty demontażu, które musi ponieść leasingobiorca w związku ze składnikiem aktywów, którego dotyczy umowa, aby przywrócić miejsce, w jakim jest

zlokalizowany lub sam składnik aktywów do warunków wymaganych na podstawie umowy leasingu.

Stopa dyskonta powinna być ustalana odrębnie dla każdej umowy leasingowej. Stopa dyskonta wykorzystywana przez leasingobiorcę do ustalenia wartości bieżącej opłat leasingowych, jest tą stopą, którą leasingodawca obciąża leasingobiorcę, jeśli jest znana. W przeciwnym wypadku leasingobiorca korzysta ze swojej krańcowej stopy procentowej.

Standard nie wprowadza natomiast znaczących zmian do wymogów dotyczących leasingodawców. Oznacza to, że leasingodawca kontynuuje klasyfikacje leasingów, jako leasing operacyjny lub leasing finansowy oraz ich ujęcia księgowego, jako dwóch oddzielnych typów leasingu.

► Stan wdrożenia

Grupa BZ WBK rozpoczęła prace w drugiej połowie 2017 r. nad wdrożeniem nowego standardu. W pracach implementacyjnych aktywny udział biorą departamenty sprawozdawczości, podatków, polityki rachunkowości, IT oraz jednostki operacyjne odpowiadające za zawieranie umów leasingu, najmu oraz dzierżawy.

Grupa BZ WBK rozpoczęła implementację standardu od prac nad zapewnieniem kompletności identyfikacji wszystkich umów leasingu oraz umów zawierających element leasingu. Na podstawie dotychczasowych działań zidentyfikowano umowy, których przedmiotem leasingu, najmu lub dzierżawy są następujące obiekty:

- budynki, budowle oraz lokale użytkowe,
- grunty oraz prawa wieczystego użytkowania gruntów,
- środki transportu,
- urządzenia techniczne.

Grupa BZ WBK zamierza skorzystać z dwóch dopuszczalnych zwolnień dotyczących:

- rozliczania umów krótkoterminowych (których okres obowiązywania nie przekracza 12 miesięcy od momentu rozpoczęcia umowy i które nie zawierają opcji zakupu przedmiotu umowy),
- dotyczących aktywów o małej wartości (gdzie za aktywo o małej wartości uznaje się aktywa o wartości początkowej nieprzekraczającej 17 tys. zł),

w formie ujmowania ich bezpośrednio w koszty, zwykle metodą liniową, przez okres obowiązywania umowy leasingu.

Grupa BZ WBK planuje, na potrzeby pierwszego zastosowania standardu, zastosować zmodyfikowaną metodę retrospektywną i wycenić składniki aktywów z tytułu prawa do użytkowania w kwocie równej zobowiązaniom z tytułu leasingu, skorygowanych o kwoty wszelkich przedpłat lub naliczonych opłat leasingowych odnoszących się do leasingów, ujętych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej bezpośrednio sprzed

dnia pierwszego zastosowania i odstąpić od obowiązku przekształcenia danych porównawczych.

Grupa BZ WBK dodatkowo na dzień pierwszego zastosowania standardu planuje jednorazowo skorzystać z dodatkowych uproszczeń dostępnych na potrzeby pierwszego zastosowania standardu polegających na:

- zaadaptowaniu klauzuli praw nabytych sprowadzających się do odstąpienia od ponownej oceny, czy umowa zawiera leasing dla wszystkich istniejących na moment wdrożenia standardu umów (ang. grandfathering rule),
- klasyfikacji, jako leasingów krótkoterminowych umów, których okres leasingu kończy się po upływie 12 miesięcy od dnia pierwszego zastosowania,
- wyłączeniu początkowych kosztów bezpośrednich z wyceny składnika aktywów z tytułu prawa do użytkowania,
- zastosowaniu pojedynczej stopy dyskontowej do portfela leasingów o w miarę podobnych cechach (takich jak leasingi o podobnym pozostałym okresie leasingu dla podobnej klasy bazowego składnika aktywów w podobnym środowisku gospodarczym),
- zastosowaniu wymagań standardu do portfela leasingów o podobnych cechach, jeżeli racjonalnie Grupa BZ WBK oczekuje, że wpływ, jaki zastosowanie standardu w stosunku

do portfela będzie miało na sprawozdanie finansowe, nie będzie istotnie różnił się od wpływu zastosowania standardu do pojedynczych leasingów w ramach tego portfela,

- uznaniu rezerw na umowy leasingowe rodzące obciążenia za alternatywę wobec oceny utraty wartości. Wybór tej opcji oznaczać będzie korektę składnika aktywów z tytułu prawa do użytkowania w dniu pierwszego zastosowania o kwotę jakiegokolwiek rezerwy z tytułu leasingów rodzących obciążenia ujętej w sprawozdaniu z sytuacji finansowej bezpośrednio sprzed dnia pierwszego zastosowania.

► Szacunkowy wpływ wdrożenia MSSF 16 na Grupę BZ WBK

Grupa BZ WBK uważa, że zastosowanie nowego standardu będzie miało wpływ na ujmowanie, prezentację, wycenę oraz ujawnienia aktywów będących przedmiotem leasingu operacyjnego oraz odpowiadających im zobowiązań w sprawozdaniu finansowym Grupy BZ WBK, jako leasingobiorcy.

Jednocześnie Grupa BZ WBK uważa, że zastosowanie nowego standardu nie będzie miało znaczącego wpływu na ujmowanie dotychczasowego leasingu finansowego w sprawozdaniu finansowym.

Wartość płatności leasingowych wg terminów zapadalności wg stanu na 31.12.2017 r. przedstawiono w nocie 46.

2.3. Standardy i interpretacje oraz zmiany do standardów lub interpretacji, które zostały po raz pierwszy zastosowane w roku obrotowym 2017

MSSF	Charakter zmian	Obowiązujące od	Wpływ na Grupę BZ WBK
Nowelizacja MSR 7 Sprawozdanie z przepływów pieniężnych	Zmiany do MSR 7 wprowadzają wymóg ujawnienia zmian w zobowiązaniach wynikających z działalności finansowej w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych, włączając w to zmiany zarówno będące przepływami pieniężnymi oraz zmianami niepieniężnymi. Aby spełnić wymóg standard nakazuje uzgodnienie sald otwarcia i sald zamknięcia poszczególnych zobowiązań przedstawionych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej, które kwalifikują się jako działalność finansowa w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych.	1 stycznia 2017	Uzgodnienie zmian w zobowiązaniach wynikających z działalności finansowej zostały zaprezentowane w notach 31-34.
Nowelizacja MSR 12 Podatek dochodowy	Zmiany do MSR 12 doprecyzowują wymogi ujmowania aktywów z tytułu podatku odroczonego od niezrealizowanych strat na instrumentach dłużnych wycenianych do wartości godziwej. Zmiany wprowadzają wytyczne dotyczące identyfikacji ujemnych różnic przejściowych. W szczególności standard potwierdza, że spadek poniżej kosztu w wartości bilansowej instrumentów dłużnych o stałej stopie procentowej wycenianych w wartości godziwej, dla których podstawa opodatkowania pozostaje na poziomie kosztu, powoduje powstanie ujemnych różnic przejściowych, niezależnie od tego, czy posiadacz instrumentu zamierza go utrzymać, czy sprzedać.	1 stycznia 2017	Zmiana nie miała istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe.
Roczne zmiany do MSSF 2014-2016	Rada Międzynarodowych Standardów Rachunkowości opublikowała w grudniu 2016 r. „Roczne zmiany MSSF 2014-2016”, które zmieniają 3 standardy: MSSF 12 „Ujawnienia udziałów w innych jednostkach”, MSSF 1 „Zastosowanie MSSF po raz pierwszy” oraz MSR 28 „Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych”. Poprawki zawierają wyjaśnienia oraz zmiany dotyczące zakresu standardów, ujmowania oraz wyceny, a także zawierają zmiany terminologiczne i edycyjne.	1 stycznia 2017 dla zmian do MSSF 12	Zmiana nie miała istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe.

2.4. Podstawy sporządzenia sprawozdania finansowego

Sprawozdanie finansowe zostało sporządzone w złotych polskich, w zaokrągleniu do tysiąca złotych.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy BZ WBK sporządzone zostało zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej (MSSF) przyjętymi do stosowania w Unii Europejskiej, według zasady kosztu historycznego z uwzględnieniem zasad wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, aktywów i zobowiązań finansowych

wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz wszystkich kontraktów pochodnych oraz zobowiązań z tytułu rozliczanych w środkach pieniężnych płatności w formie akcji własnych, które są wyceniane według wartości godziwej. Składniki aktywów trwałych przeznaczone do sprzedaży i grupy aktywów trwałych przeznaczone do sprzedaży wykazywane są w kwocie niższej z dwóch, tj. ich wartości bilansowej i wartości godziwej pomniejszonej o koszty zbycia.

2.5. Zastosowanie szacunków

Sporządzenie sprawozdania finansowego zgodnie z MSSF wymaga od kierownictwa dokonania subiektywnych ocen, estymacji i przyjęcia założeń, które wpływają na stosowane zasady rachunkowości oraz na prezentowane kwoty aktywów i zobowiązań oraz przychodów i kosztów.

Szacunki i założenia dokonywane są w oparciu o dostępne dane historyczne oraz szereg innych czynników, które są uważane za właściwe w danych warunkach. Wyniki tworzą podstawę do dokonywania szacunków odnośnie wartości bilansowych aktywów i zobowiązań,

których nie da się określić w jednoznaczny sposób na podstawie innych źródeł.

Szacunki i założenia podlegają bieżącym przeglądom. Zmiany w szacunkach są rozpoznawane w okresie, w którym je dokonano pod warunkiem, że dotyczyły one tylko tego okresu lub w okresie, w którym je dokonano i okresach przyszłych, jeśli wpływają one zarówno na bieżący jak i przyszłe okresy.

2.6. Najistotniejsze szacunki dokonywane przez Grupę BZ WBK

▶ Utrata wartości należności kredytowych

Szacowanie potencjalnej wartości odpisów aktualizujących należności kredytowych jest zawsze obarczone niepewnością i zależy pod względem ryzyka kredytowego od wielu czynników, w tym historycznych trendów w zakresie odpisów aktualizujących, klasyfikacji należności, warunków ekonomicznych, sytuacji w poszczególnych branżach, wobec których Grupa BZ WBK ma zaangażowanie oraz innych czynników zewnętrznych, w tym wymagań prawnych i regulacyjnych. Na kredyty ze zidentyfikowaną przesłanką utraty wartości tworzone są odpisy aktualizujące, jeśli w ocenie kierownictwa szacowana spłata możliwa do uzyskania od dłużnika, łącznie z wartością posiadanych zabezpieczeń, może być niższa od kwoty pozostałej do spłaty ekspozycji. Dla wszystkich ekspozycji kredytowych, które utraciły wartość, Grupa BZ WBK wyznacza wartość odpisu aktualizującego, jako różnicę pomiędzy wartością bilansową ekspozycji kredytowej a wartością bieżącą oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych, zdyskontowanych z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej z momentu rozpoznania utraty wartości.

Proces identyfikacji kredytów, które wymagają utworzenia odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości, opiera się na kilku niezależnych poziomach weryfikacji. Jakość portfela należności kredytowych oraz odpisy aktualizujące wartość należności kredytowych są regularnie monitorowane na poziomie centralnym. W całej Grupie BZ WBK istnieje jednolity system klasyfikacji należności na podstawie ustalonych kryteriów, a jego kluczowym celem jest wczesna identyfikacja zagrożonych kredytów, umożliwiającą odpowiednio szybkie

podjęcie działań naprawczych. System klasyfikacji kredytowej odgrywa kluczową rolę przy ustalaniu poziomu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości w Grupie BZ WBK. Na jego podstawie rozpoczynany jest proces, którego efektem jest utworzenie odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości dla poszczególnych zaangażowań cechujących się ryzykiem braku spłaty.

Analiza utraty wartości jest przeprowadzana:

- w odniesieniu do indywidualnych ekspozycji kredytowych stanowiących istotne pozycje sprawozdawcze, dla których zidentyfikowano przesłanki utraty wartości oraz zaklasyfikowanych do segmentu Globalnej Bankowości Korporacyjnej, komercyjnych, property i samorządów lokalnych, jak również istotnych ekspozycji detalicznych (analiza indywidualna);
- w odniesieniu do portfela ekspozycji kredytowych, które indywidualnie nie są istotne (analiza portfelowa) lub są indywidualnie istotne, ale bez zidentyfikowanych przesłanek utraty wartości.

Grupa BZ WBK dokonuje regularnych przeglądów metodologii i założeń stanowiących podstawę określenia szacunkowych kwot przepływów pieniężnych i okresów, w których one nastąpią, w szczególności porównaniu podlegają oszacowane ze zrealizowanymi przepływami pieniężnymi, celem dokonania najlepszego możliwego szacunku wartości odzyskiwalnej.

Wartość odpisów netto z tytułu utraty wartości należności kredytowych zaprezentowano w nocie 12.

W przypadku pozostałych należności odpis aktualizacyjny z tytułu utraty wartości tworzy się do wysokości oszacowanych kwot możliwych do uzyskania, a dla pozostałych należności długoterminowych również z uwzględnieniem dyskontowania.

▶ Odpis aktualizacyjny z tytułu utraty wartości aktywów innych niż aktywa finansowe

Wycena aktywów trwałych Grupy BZ WBK jest weryfikowana na koniec okresu sprawozdawczego w celu określenia, czy zaistniały przesłanki dokonania odpisu aktualizacyjnego z tytułu utraty wartości. Jeżeli istnieje taka przesłanka, należy określić wartość odzyskiwalną aktywów.

Odpis aktualizacyjny z tytułu utraty wartości jest ujmowany, jeżeli wartość księgowa aktywa przekracza wartość odzyskiwalną. Odpis aktualizacyjny z tytułu utraty wartości jest ujmowany w rachunku zysków i strat.

Grupa BZ WBK wycenia składnik aktywów trwałych zaklasyfikowany jako przeznaczony do sprzedaży i grupę aktywów trwałych do zbycia zaklasyfikowaną jako przeznaczoną do zbycia w kwocie niższej z jego wartości bilansowej i wartości godziwej pomniejszonej o koszty doprowadzenia do sprzedaży.

Wartość odpisów aktualizujących wartość rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych ujawniono w notach 25 i 27.

▶ Wartość godziwa instrumentów finansowych

Niektóre instrumenty finansowe są wykazywane według wartości godziwej. Są to m.in. wszystkie instrumenty pochodne, pozostałe aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej poprzez rachunek zysków i strat oraz papiery wartościowe sklasyfikowane jako dostępne do sprzedaży. Instrumenty finansowe są wyceniane poprzez odniesienie do obowiązujących cen rynkowych dla danego instrumentu lub poprzez zastosowanie odpowiedniego modelu wyceny. W przypadku, gdy wartość godziwa jest obliczana z wykorzystaniem modeli wyceny dla rynków finansowych, zgodnie z wykorzystywaną metodologią wylicza się szacowane przepływy pieniężne z danego kontraktu, a następnie dyskontuje się je do wartości bieżącej. Modele te opierają się na niezależnie określanych parametrach rynkowych, np. krzywych stóp procentowych, cenach papierów wartościowych i towarów, zmienności kwotowań cen opcji oraz kursów walutowych. Większość parametrów rynkowych ustalana jest na podstawie kwotowań lub wynika z cen instrumentów finansowych.

Dla instrumentów finansowych, których wartość bilansowa oparta jest na obowiązujących cenach lub modelach wyceny, w uzasadnionych przypadkach Grupa BZ WBK bierze pod uwagę konieczność rozpoznania dodatkowej korekty do wartości godziwej z tytułu ryzyka kredytowego kontrahenta.

Podsumowanie wartości bilansowych i godziwych dla poszczególnych grup aktywów i pasywów zawarto w nocie 43.

▶ Zakres konsolidacyjny

Sporządzenie skonsolidowanego sprawozdania finansowego przez Bank Zachodni WBK S.A. jako jednostkę dominującą Grupy BZ WBK wymaga dokonania znaczących ocen oraz wielu założeń co do charakteru swojego zaangażowania w jednostkach, w których dokonano inwestycji, w tym głównie określenia czy Bank Zachodni WBK S.A. jako jednostka dominująca sprawuje kontrolę nad inną jednostką, w której dokonał inwestycji. Poniżej przedstawiono kluczowe osądy i założenia co do zaangażowania w jednostkach, w których posiada połowę praw głosu.

Zdaniem Zarządu Grupy BZ WBK inwestycja dokonana w BZ WBK Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A. stanowi inwestycję w jednostkę zależną na potrzeby sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego z uwagi na przyjętą przez jednostkę dominującą najwyższego szczebla strategię. Na dzień 31.12.2017 r. Bank Zachodni WBK S.A. był współwłaścicielem spółki BZ WBK Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A. razem z Banco Santander S.A. Obaj właściciele wchodzi w skład Grupy Santander i posiadają po 50% udziału w kapitale zakładowym spółki. W praktyce Bank Zachodni WBK S.A. sprawuje kontrolę nad podmiotem zależnym BZ WBK Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A., ponieważ:

- Bank Zachodni WBK S.A. dysponuje aktualnymi prawami dającymi mu możliwość bieżącego kierowania istotnymi działaniami,
- z tytułu swojego zaangażowania Bank Zachodni WBK S.A. posiada prawa do zmiennych wyników finansowych,
- Bank Zachodni WBK S.A. posiada możliwość wykorzystania sprawowanej władzy do wywierania wpływu na wysokość swoich wyników finansowych.

Z kolei inwestycja w POLFUND – Fundusz Poręczeń Kredytowych S.A., w której Bank Zachodni WBK S.A. posiada 50% głosów na Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszy została, zgodnie z najlepszą wiedzą i szacunkami, zaklasyfikowana jako inwestycja w jednostkę stowarzyszoną z uwagi na strukturę właścicielską niepozwalającą na sprawowanie przez Bank Zachodni WBK S.A. kontroli oraz współkontroli.

Zdaniem Zarządu Grupy BZ WBK inwestycja dokonana w PSA Finance Polska Sp. z o.o. stanowi inwestycję w jednostkę zależną na potrzeby sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego z uwagi na sprawowanie bezpośrednio przez Santander Consumer Bank S.A. i pośrednio przez Bank Zachodni WBK S.A. kontroli nad inwestycją. Za sprawowaniem kontroli przemawiają następujące okoliczności:

- ▶ Santander Consumer Bank S.A. posiada władzę nad PSA Finance Polska Sp. z o.o. z uwagi na posiadanie istniejących praw dających bieżącą możliwość kierowania istotną działalnością, to jest działalnością, która znacząco wpływa na zwroty PSA Finance Polska Sp. z o.o. Za istotną działalność PSA Finance Polska Sp. z o.o., której zasadniczym przedmiotem działalności są leasing, działalność wspomagająca usługi finansowe, wynajem i dzierżawa samochodów osobowych oraz działalność agentów i brokerów ubezpieczeniowych, Bank Zachodni WBK S.A. uznał, mając na uwadze przedmiot

działalności PSA Finance Polska Sp. z o.o. oraz branżę, w jakiej PSA Finance Polska Sp. z o.o. funkcjonuje, działalność związaną z:

- finansowaniem oraz zarządzaniem aktywami i pasywami (ang. funding and ALM activity),
- zarządzaniem ryzykiem (ang. risk management activity),
- działalnością handlową (ang. commercial activity).

Na podstawie analizy pisemnych porozumień pomiędzy udziałowcami PSA Finance Polska Sp. z o.o. Santander Consumer Bank S.A. kieruje dwoma pierwszymi działalnościami wskazanymi powyżej, to jest działalnością związaną z zapewnieniem finansowania działalności oraz zarządzania ryzykiem. Prawo do kierowania tymi działalnościami wynika z nadania głosem członkom komitetu mianowanym przez Santander Consumer Bank S.A. rozstrzygającego charakteru w sytuacji równej liczby głosów podczas głosowań oraz nadania Santander Consumer Bank S.A. prawa do kształtowania polityki finansowania zewnętrznego w sposób zgodny z wewnętrznymi zasadami Santander Consumer Banku S.A.

- ▶ z uwagi na kluczową rolę Santander Consumer Bank S.A. w finansowaniu działalności PSA Finance Polska Sp. z o.o., Santander Consumer Bank S.A. podlega ekspozycji na zmienne zwroty z tytułu zaangażowania w PSA Finance Sp. z o.o. oraz
- ▶ Santander Consumer Bank S.A. ma możliwość wykorzystywania władzy do wywierania wpływu na zwroty z tytułu swojego zaangażowania w PSA Finance Polska Sp. z o.o., gdyż Santander Consumer Bank S.A. nie działa w imieniu i na rzecz innego podmiotu (nie występuje w roli agenta, a w roli mocodawcy).

Wykaz podmiotów zależnych objętych pełną metodą konsolidacji zawarto w nocie 1 „Informacja ogólna o emitencie”.

▶ Przychody z tytułu usługi pośrednictwa w sprzedaży produktów ubezpieczeniowych

Grupa BZ WBK okresowo weryfikuje istnienie powiązania instrumentów finansowych oraz dystrybuowanych z nimi produktów ubezpieczeniowych na podstawie przygotowanego kwestionariusza bazującego na wytycznych Rekomendacji U KNF.

Grupa BZ WBK przeprowadza ocenę powiązania każdorazowo:

- dla nowych produktów ubezpieczeniowych,
- przy zmianie warunków oferty istniejących produktów ubezpieczeniowych,
- co najmniej raz na rok w trzecim kwartale z uwzględnieniem zaktualizowanych danych o portfelu produktowym oraz danych rynkowych.

Grupa BZ WBK dokonała w 2017 r. zmiany szacunków parametrów modelu względnej wartości godziwej stosowanego podziału kwoty wynagrodzenia z ubezpieczeń oferowanych w powiązaniu z instrumentem finansowym. W wyniku rewizji

modelu nieistotnej zmianie uległy część wynagrodzenia z tytułu oferowanego instrumentu finansowego, wynagrodzenie za usługę pośrednictwa oraz wynagrodzenie za świadczenie dodatkowych czynności wykonywanych w trakcie trwania umowy ubezpieczenia.

Zmiana parametrów modelu rozliczania wynagrodzenia została zaadaptowana prospektywnie.

▶ Klasyfikacja umów leasingu

Grupa BZ WBK kieruje się osądem przy klasyfikacji umów leasingowych jako leasing finansowy lub leasing operacyjny na podstawie analizy treści ekonomicznej transakcji opartej na ocenie, czy wszystkie ryzyka i korzyści wynikające z tytułu posiadania przedmiotu leasingu zostały przeniesione czy nie.

Umowa leasingowa zaliczana jest do leasingu finansowego, jeśli następuje przeniesienie zasadniczo wszystkich ryzyk i korzyści z tytułu posiadania przedmiotu leasingu. Umowa leasingowa zaliczana jest do leasingu operacyjnego, jeżeli nie następuje przeniesienie zasadniczo wszystkich ryzyk i korzyści z tytułu posiadania przedmiotu leasingu.

Należność brutto z tytułu leasingu finansowego wg terminów zapadalności, wartość bieżąca należnych minimalnych rat leasingowych wg terminów zapadalności, uzgodnienie różnic między należnościami z tytułu leasingu finansowego a wartością bieżącą należnych minimalnych rat leasingowych oraz płatności z tytułu leasingu operacyjnego wg terminów zapadalności zaprezentowano w nocie 46.

▶ Okresy ekonomicznej użyteczności wartości niematerialnych i rzeczowych aktywów trwałych

Grupa BZ WBK ustala, na moment początkowego ujęcia wartości niematerialnej oraz rzeczowego aktywa trwałego, okres, w którym według przewidywań, dany składnik aktywów będzie użytkowany.

Określając czas trwania okresu ekonomicznej użyteczności aktywa trwałego, Grupa BZ WBK uwzględnia w szczególności:

- kryteria obiektywne – niezależne od Grupy BZ WBK i wynikające z samej właściwości składnika aktywa trwałego lub innych uwarunkowań – głównie zewnętrznych – decydujących o możliwym okresie jego ekonomicznej użyteczności,
- kryteria wynikające ze specyfiki działalności Grupy BZ WBK, które mogą wpływać na wydłużenie lub skrócenie okresu ekonomicznej użyteczności danego składnika aktywów, (np.: intensywność eksploatacji, w tym liczba zmian, na których pracuje, wydajność mierzona liczbą godzin pracy, warunki eksploatacji, częstotliwość i opłacalność remontów).

Okres ekonomicznej użyteczności aktywów trwałych jest okresowo weryfikowany przez Grupę BZ WBK.

▶ Inne wartości szacunkowe

Rezerwy związane ze świadczeniami pracowniczymi po okresie zatrudnienia tj. rezerwy na odprawy emerytalne są wyceniane

metodą aktuarialną. Wycena aktuarialna tych rezerw jest aktualizowana nie rzadziej niż raz w roku.

Szczegółowe informacje dotyczące rezerw na świadczenia pracownicze opisane zostały w nocie 51.

Wartość godziwa praw planu motywacyjnego jest ustalana w oparciu o modele wyceny płatności w formie akcji. Model ten uwzględnia cenę wykonania, cenę akcji na dzień przyznania, stopę dyskontową – stopę wolną od ryzyka, oczekiwaną zmienność ceny akcji w okresie trwania programu oraz inne właściwe czynniki wpływające na wartość godziwą. Grupa BZ WBK szacuje prawdopodobieństwo nabycia uprawnień,

co ma wpływ na wartość programu w kosztach okresu. Opis programu motywacyjnego w formie akcji zawarto w nocie 52.

Rezerwy na sprawy sporne zostały oszacowane przy uwzględnieniu prawdopodobnej kwoty do zapłaty. Wartość rezerwy na sprawy sporne zaprezentowano w nocie 35.

► Zmiany wartości szacunkowych

W porównaniu ze sprawozdaniem skonsolidowanym Grupy BZ WBK za 2016 r., w 2017 r. zakres danych objęty szacunkami, poza opisanymi powyżej, nie uległ zmianie.

2.7. Podstawy konsolidacji

► Jednostki zależne

Bank Zachodni WBK S.A. określa zakres konsolidacyjny poprzez przeprowadzenie oceny, czy sprawuje kontrolę nad podmiotem, w którym dokonał inwestycji. Przyjmuje się, że Bank Zachodni WBK S.A. sprawuje kontrolę nad podmiotem, jeżeli z tytułu swojego zaangażowania podlega ekspozycji na zmienne zwroty lub gdy ma prawo do zmiennych zwrotów, oraz ma możliwość wywierania wpływu na te zwroty poprzez sprawowanie władzy nad podmiotem.

Przyjmuje się, że Bank Zachodni WBK S.A. jako jednostka dominująca sprawuje kontrolę bezpośrednio lub pośrednio nad jednostką, w której dokonał inwestycji, gdy:

- posiada władze nad jednostką, w której dokonał inwestycji;
- z tytułu swojego zaangażowania w jednostce, w której dokonał inwestycji podlega ekspozycji na zmienne wyniki finansowe lub posiada prawo do zmiennych wyników finansowych;
- posiada możliwość wykorzystania sprawowanej władzy nad jednostką, w której dokonał inwestycji, do wywierania wpływu na wysokość swoich wyników finansowych.

Bank Zachodni WBK S.A. dokonując oceny, czy sprawuje kontrolę nad jednostką, w której dokonano inwestycji, bierze pod uwagę wszystkie fakty i okoliczności, w tym między innymi następujące czynniki:

- cel i model jednostki, w której dokonano inwestycji,
- co jest istotną działalnością i jak podejmowane są decyzje o tej działalności,
- czy prawa posiadane przez Bank Zachodni WBK S.A. zapewniają mu bieżącą możliwość kierowania istotną działalnością,
- czy Bank Zachodni WBK S.A. podlega ekspozycji na zmienne zwroty lub czy posiada prawa do zmiennych zwrotów z tytułu swojego zaangażowania,

- czy Bank Zachodni WBK S.A. posiada możliwość wykorzystania władzy nad jednostką, w której dokonano inwestycji, do wywierania wpływu na kwotę zwrotów inwestora.

Sprawozdania finansowe jednostek zależnych są ujmowane w sprawozdaniu skonsolidowanym od momentu przejęcia kontroli do chwili jej ustania.

► Metoda nabycia

Grupa BZ WBK stosuje metodę nabycia przy rozliczaniu nabycia jednostek zależnych. Zastosowanie metody nabycia wymaga od jednostki przejmującej:

- ujęcia i wyceny możliwych do zidentyfikowania nabytych aktywów, przejętych zobowiązań oraz wszelkich niekontrolowanych udziałów na dzień przejęcia (dzień objęcia kontroli);
- ujęcia i wyceny wartości firmy lub zysku z okazjonalnego nabycia.

Jednostka przejmująca wycenia:

- możliwe do zidentyfikowania nabyte aktywa i przejęte zobowiązania według ich wartości godziwej na dzień przejęcia;
- wszelkie niekontrolujące udziały w wartości godziwej lub w wartości proporcjonalnego udziału niekontrolujących udziałów w możliwych do zidentyfikowania aktywach netto przejmowanej jednostki.

► Wspólne przedsięwzięcia

Wspólne przedsięwzięcia są to jednostki, nad którymi Grupa BZ WBK sprawuje współkontrolę na mocy zawartej umowy. W skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym wspólne przedsięwzięcia ujmowane są metodą praw własności.

► Jednostki stowarzyszone

Jednostkami stowarzyszonymi są te jednostki, na które Grupa BZ WBK wywiera znaczący wpływ, ale nie są jednostkami zależnymi ani wspólnym przedsięwzięciem.

W skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym jednostki stowarzyszone ujmowane są metodą praw własności.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zawiera udział Grupy BZ WBK w zyskach i stratach jednostki stowarzyszonej według wielkości posiadanych udziałów w kapitale własnym, począwszy od dnia rozpoczęcia wywierania znaczącego wpływu do dnia, w którym znaczący wpływ wygasa. W przypadku, gdy udział Grupy BZ WBK w stratach przewyższa wartość udziałów w jednostce stowarzyszonej, wartość bilansowa jest zredukowana do zera. Wówczas ujmowanie wszelkich dodatkowych strat jest zaniechane, z wyjątkiem strat wynikających z przyjęcia

na siebie przez Grupę BZ WBK prawnych lub zwyczajowych obowiązków, lub z faktu dokonania płatności w imieniu jednostki stowarzyszonej.

▶ **Transakcje podlegające wyłączeniu przy konsolidacji**

Salda wewnątrzgrupowe oraz niezrealizowane zyski i straty lub przychody (w tym dywidendy) i koszty powstałe w wyniku transakcji wewnątrzgrupowych podlegają wyłączeniu podczas przygotowywania skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

2.8. Zasady rachunkowości

Zasady rachunkowości przedstawione poniżej, zostały zastosowane dla wszystkich okresów sprawozdawczych zaprezentowanych w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

Zasady rachunkowości zostały zastosowane jednolicie przez poszczególne jednostki Grupy BZ WBK.

▶ **Zmiany zasad rachunkowości**

Grupa BZ WBK zastosowała takie same zasady rachunkowości, z wyjątkiem nowych standardów, zmian standardów oraz interpretacji opisanych w punkcie 2.3., jak przy sporządzaniu skonsolidowanego sprawozdania finansowego grupy kapitałowej za rok obrotowy 2016.

▲ **Porównywalność z wynikami poprzednich okresów**

Nie dokonano istotnych zmian prezentacyjnych danych finansowych w okresach porównawczych.

▶ **Waluty obce**

▲ **Transakcje w walutach obcych**

Walutą funkcjonalną jednostek wchodzących w skład Grupy BZ WBK jest złoty polski (PLN).

Transakcje w walutach obcych są przeliczane po kursie obowiązującym w dniu transakcji. Wynikające z tych transakcji aktywa i zobowiązania pieniężne denominowane w walutach obcych, przeliczane są po kursie obowiązującym na koniec okresu sprawozdawczego. Niepieniężne aktywa i zobowiązania denominowane w walutach obcych, prezentowane według kosztu historycznego, przeliczane są po kursie obowiązującym w dniu transakcji. Niepieniężne aktywa i zobowiązania denominowane w walutach obcych, prezentowane w wartości godziwej, przeliczane są na walutę, w której sporządzane jest sprawozdanie finansowe po kursie, który obowiązywał na dzień ustalenia ich wartości godziwej. Różnice kursowe powstające z przeliczenia rozpoznawane są w zyskach lub stratach z wyjątkiem różnic kursowych powstających z przeliczenia instrumentów kapitałowych innych jednostek zaklasyfikowanych do kategorii aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, które odnoszone do innych całkowitych dochodów.

▶ **Aktywa i zobowiązania finansowe**

▲ **Klasyfikacja**

Grupa BZ WBK klasyfikuje instrumenty finansowe do następujących kategorii:

- aktywa i zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat;
- inwestycje utrzymywane do terminu wymagalności;
- kredyty i należności;
- aktywa finansowe dostępne do sprzedaży;
- inne zobowiązania finansowe.

▲ **Składniki aktywów finansowych lub zobowiązań finansowych wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat**

Jest to składnik aktywów lub zobowiązań finansowych spełniający jeden z poniższych warunków:

- (a) Jest klasyfikowany jako przeznaczony do obrotu.

Składniki aktywów finansowych lub zobowiązania finansowe kwalifikuje się jako przeznaczone do obrotu, jeśli są:

- (i) nabyte lub zaciągnięte głównie w celu sprzedaży lub odkupienia w bliskim terminie;
 - (ii) częścią portfela określonych instrumentów finansowych, którymi zarządza się łącznie i dla których istnieje potwierdzenie aktualnego faktycznego wzoru generowania krótkoterminowych zysków;
 - (iii) instrumentami pochodnymi z wyjątkiem instrumentów pochodnych wyznaczonych i będących efektywnymi instrumentami zabezpieczającymi.
- (b) Przy początkowym ujęciu został wyznaczony przez Grupę BZ WBK jako wyceniany w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat. Zarówno w roku 2017, jak i w roku

poprzednim, w Grupie BZ WBK nie występowała ta kategoria instrumentów finansowych.

▲ Inwestycje utrzymywane do terminu zapadalności

Są to aktywa finansowe niebędące instrumentami pochodnymi, z ustalonymi lub możliwymi do określenia płatnościami oraz o ustalonym terminie zapadalności, względem których Grupa BZ WBK ma stanowczy zamiar i jest w stanie utrzymać w posiadaniu do upływu terminu zapadalności. W przypadku sprzedaży lub przekwalifikowania inwestycji utrzymywanych do terminu zapadalności o wartości większej niż nieznaczną w stosunku do całkowitej kwoty inwestycji utrzymywanych do terminu zapadalności przed terminem zapadalności, cała kategoria inwestycji podlega przeklasyfikowaniu do kategorii aktywów dostępnych do sprzedaży. W takim przypadku przez okres 2 lat Grupa BZ WBK nie może kwalifikować do kategorii inwestycji utrzymywanych do terminu zapadalności żadnych aktywów finansowych. Zarówno w roku 2017, jak i w roku poprzednim, w Grupie BZ WBK nie występowała ta kategoria instrumentów finansowych.

▲ Kredyty i należności

Kredyty i należności są aktywami finansowymi niebędącymi instrumentami pochodnymi, z ustalonymi lub możliwymi do określenia płatnościami, które nie są kwotowane na aktywnym rynku, inne niż:

- (a) aktywa finansowe, które jednostka zamierza sprzedać natychmiast lub w bliskim terminie, które kwalifikuje się jako przeznaczone do obrotu i te, które przy początkowym ujęciu zostały wyznaczone przez jednostkę jako wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat;
- (b) aktywa finansowe wyznaczone przez jednostkę przy początkowym ujęciu jako dostępne do sprzedaży;
- (c) aktywa finansowe, których posiadacz może nie odzyskać zasadniczo pełnej kwoty inwestycji początkowej z innego powodu niż pogorszenie obsługi kredytu, które kwalifikuje się jako dostępne do sprzedaży.

Do kategorii kredytów i należności należą kredyty i pożyczki udzielone innym bankom oraz klientom włączając skupione wierzycielności, inwestycje w instrumenty dłużne pod warunkiem, że nie są kwotowane na aktywnym rynku oraz należności z tytułu transakcji z przyrzeczeniem odkupu. Kredyty i należności obejmują również należności z tytułu leasingu finansowego w BZ WBK Leasing S.A., Santander Consumer Multirent Sp. z o.o. oraz PSA Finance Polska Sp. z o.o. oraz należności z tytułu faktoringu w spółce zależnej BZ WBK Faktor Sp. z o.o.

▲ Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży są to aktywa finansowe niebędące instrumentami pochodnymi, które zostały wyznaczone jako dostępne do sprzedaży lub niebędące:

- (a) kredytami i należnościami;
- (b) inwestycjami utrzymywanymi do terminu wymagalności;

- (c) aktywami finansowymi wycenianymi w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.

▲ Inne zobowiązania finansowe

Zobowiązania finansowe obejmują zobowiązania finansowe nienależące do kategorii zobowiązań finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat. Są to zobowiązania wyceniane według zamortyzowanego kosztu i obejmują: zobowiązania wobec banków, zobowiązania wobec klientów, zobowiązania z tytułu transakcji z przyrzeczeniem odkupu, otrzymane kredyty i pożyczki, wyemitowane dłużne instrumenty finansowe oraz zobowiązania podporządkowane.

Jako zobowiązania podporządkowane ujmuje się zobowiązania, które w razie likwidacji lub upadłości Grupy BZ WBK są spłacane po zaspokojeniu wszystkich innych wierzycieli Grupy BZ WBK. Podstawą kwalifikacji zobowiązań finansowych jako zobowiązań podporządkowanych jest decyzja Komisji Nadzoru Finansowego wydana na wniosek Grupy BZ WBK.

▲ Ujmowanie

Grupa BZ WBK ujmuje składnik aktywów lub zobowiązanie finansowe w swoim sprawozdaniu z sytuacji finansowej wtedy i tylko wtedy, gdy staje się stroną umowy tego instrumentu.

Należności leasingowe w spółkach BZ WBK Leasing S.A., Santander Consumer Multirent Sp. z o.o. oraz PSA Finance Polska Sp. z o.o. ujmowane są w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w dacie, od której przysługuje leasingobiorcy prawo do korzystania z przedmiotu leasingu. Pozostałe umowy dotyczące przypadków, w których klient nie ma jeszcze postawionego do dyspozycji przedmiotu leasingu, są prezentowane jako zobowiązania warunkowe.

Standaryzowaną transakcję kupna składnika aktywów finansowych ujmuje się w sprawozdaniu z sytuacji finansowej na dzień rozliczenia transakcji. Zmiany w wartości godziwej pomiędzy datą zawarcia transakcji a datą jej rozliczenia w przypadku aktywów wycenianych w wartości godziwej ujmuje się w rachunku zysków i strat lub w kapitale z aktualizacji wyceny. Metoda ta jest stosowana w sposób jednolity w stosunku do wszystkich transakcji kupna i sprzedaży aktywów finansowych. Kredyty są rozpoznawane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w momencie wypłaty środków do kredytobiorcy. Kredyty są ujmowane na zobowiązaniach warunkowych w momencie podpisania umowy.

▲ Wyłączenie

Składnik aktywów finansowych jest wyłączany ze sprawozdania z sytuacji finansowej w momencie, gdy wygasają umowne prawa do przepływów pieniężnych ze składnika aktywów finansowych lub w momencie, gdy Grupa BZ WBK przenosi umowne prawa do otrzymania przepływów pieniężnych ze składnika aktywów finansowych w transakcji, w której Grupa BZ WBK przenosi zasadniczo całe ryzyko i wszystkie korzyści związane ze składnikiem aktywów finansowych.

Standaryzowaną transakcję sprzedaży składnika aktywów finansowych wyłącza się ze sprawozdania z sytuacji finansowej

na dzień rozliczenia transakcji sprzedaży. Metoda ta jest stosowana w sposób jednolity w stosunku do wszystkich transakcji kupna i sprzedaży aktywów finansowych.

Grupa BZ WBK wyłącza ze swojego sprawozdania z sytuacji finansowej zobowiązania finansowe (lub część zobowiązania finansowego) wtedy i tylko wtedy, gdy zobowiązanie wygasło – to znaczy, kiedy obowiązek określony w umowie został wypełniony, umorzony lub wygasł.

▲ Wycena

W momencie początkowego ujęcia składnik aktywów finansowych lub zobowiązania finansowego wycenia się w wartości godziwej, skorygowanej, w przypadku składnika aktywów lub zobowiązania finansowego niesklasyfikowanych jako wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, o koszty transakcji, które mogą być bezpośrednio przypisane do nabycia lub emisji składnika aktywów finansowych lub zobowiązania finansowego. Najlepszą podstawą do wyznaczenia wartości godziwej przy początkowym ujęciu jest cena transakcyjna (tj. wartość godziwa uiszczonej lub otrzymanej zapłaty) chyba, że wartość godziwa tego instrumentu jest udowodniona poprzez porównanie z innymi możliwymi do obserwacji bieżącymi transakcjami rynkowymi dla tego samego instrumentu (tj. bez modyfikacji) lub oparta jest na technice wyceny, której zmienne zawierają wyłącznie dane pochodzące z możliwych do obserwacji rynków.

Po początkowym ujęciu, Grupa BZ WBK wycenia aktywa finansowe, w tym instrumenty pochodne będące aktywami, w wartości godziwej, nie dokonując pomniejszania o koszty transakcji, jakie mogą być poniesione przy sprzedaży lub innym sposobie wyzbycia się aktywów, z wyjątkiem:

- (a) kredytów i należności, które wycenia się według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej;
- (b) inwestycji utrzymywanych do terminu wymagalności, które wycenia się według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej;
- (c) inwestycji w instrumenty kapitałowe nieposiadające kwotowań cen rynkowych z aktywnego rynku i których wartość godziwa nie może być wiarygodnie zmierzona.

Wartość godziwa instrumentów finansowych, dla których istnieje aktywny rynek, wynika z bieżących cen kupna. W przypadku braku aktywnego rynku dla danego instrumentu lub w przypadku nienotowanych papierów wartościowych, Grupa BZ WBK ustala wartość godziwą przy zastosowaniu technik wyceny, do których zalicza się wykorzystanie ostatnich transakcji rynkowych, analizę zdyskontowanych przepływów pieniężnych, modele wyceny opcji oraz inne techniki wyceny powszechnie używane przez uczestników rynku.

W przypadku braku możliwości uzyskania wiarygodnej wyceny wartości godziwej, instrumenty finansowe nienotowane ujmują się w cenie nabycia i dokonuje okresowych weryfikacji utraty wartości.

Po początkowym ujęciu zobowiązania finansowe są wyceniane według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej, z wyjątkiem:

- (a) zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat. Takie zobowiązania, w tym instrumenty pochodne będące zobowiązaniami, wycenia się w wartości godziwej;
- (b) zobowiązań finansowych powstałych w wyniku przeniesienia składnika aktywów finansowych, które nie kwalifikuje się do wyłączenia.

Należności leasingowe w BZ WBK Leasing S.A., Santander Consumer Multirent Sp. z o.o. oraz PSA Finance Polska Sp. z o.o. ujmują się w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w kwocie równej inwestycji leasingowej netto. Należności od klientów wyceniane są według zamortyzowanego kosztu przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej.

Aktywa i zobowiązania finansowe wyznaczone jako pozycje zabezpieczone podlegają wycenie zgodnie z zasadami rachunkowości zabezpieczeń.

▲ Zyski i straty wynikające z wyceny w terminie późniejszym

Zyski lub straty wynikające ze zmiany wartości godziwej składnika aktywów finansowych lub zobowiązania finansowego, niestanowiących części powiązania zabezpieczającego, ujmują się w następujący sposób:

- zyski lub straty wynikające ze składnika aktywów finansowych lub zobowiązania finansowego, kwalifikowanego jako wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, ujmują się w przychodach lub kosztach prezentowanych w rachunku zysków i strat w pozycji „Wynik handlowy i rewaluacja”;
- zyski lub straty wynikające ze składnika aktywów finansowych zaliczonego do dostępnych do sprzedaży, z wyjątkiem odpisów z tytułu utraty wartości, ujmują się w innych całkowitych dochodach do momentu wyłączenia składnika aktywów finansowych, kiedy inne całkowite dochody poprzednio ujęte w kapitale własnym przenosi się do zysków lub strat. Jednakże odsetki wyliczone przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej ujmują się w rachunku zysków i strat. Dywidendy wynikające z instrumentów kapitałowych dostępnych do sprzedaży ujmują się w rachunku zysków i strat w momencie, kiedy powstaje prawo jednostki do ich otrzymania.

▲ Kompensowanie instrumentów finansowych

Składnik aktywów finansowych i zobowiązania finansowe kompensuje się i wykazuje w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w kwocie netto wtedy i tylko wtedy, gdy łącznie spełnione są dwa warunki:

- (a) istnieje ważny tytuł prawny do dokonania kompensaty ujętych kwot;

- (b) oraz w przypadku, gdy rozliczenie ma zostać dokonane w kwocie netto albo realizacja składnika aktywów i wykonanie zobowiązania następuje jednocześnie.

► Transakcje z przyrzeczeniem odkupu i odsprzedaży

Grupa BZ WBK pozyskuje/lokuję środki także poprzez sprzedaż/kupno instrumentów finansowych z przyrzeczeniem ich odkupu/odsprzedaży w przyszłości po z góry ustalonej cenie.

Papierów wartościowych sprzedanych z przyrzeczeniem ich odkupu („transakcje repo oraz sell-buy-back”) nie wyłącza się ze sprawozdania z sytuacji finansowej na koniec okresu sprawozdawczego. Różnica pomiędzy ceną sprzedaży a ceną odkupu stanowi koszt odsetkowy i jest rozliczana w czasie przez okres życia kontraktu.

Papierów wartościowych kupionych z przyrzeczeniem ich odsprzedaży („transakcje reverse repo oraz buy-sell-back”) nie rozpoznaje się w sprawozdaniu z sytuacji finansowej na koniec okresu sprawozdawczego. Różnica pomiędzy ceną zakupu a ceną odsprzedaży stanowi przychód odsetkowy i jest rozliczana w czasie przez okres życia kontraktu.

► Pochodne instrumenty finansowe

Pochodne instrumenty finansowe wycenia się w wartości godziwej bez uwzględniania kosztów transakcji, które będą poniesione przy ich sprzedaży. Podstawą do wyznaczenia wartości godziwej pochodnego instrumentu finansowego przy początkowym ujęciu jest cena transakcyjna, tj. wartość godziwa uiszczony lub otrzymanej zapłaty.

Grupa BZ WBK wydziela wbudowane instrumenty pochodne od umowy zasadniczej i ujmuje je analogicznie jak pozostałe instrumenty pochodne, jeżeli cechy ekonomiczne i ryzyka związane z wbudowanymi instrumentami pochodnymi nie są ściśle powiązane z cechami ekonomicznymi i ryzykami właściwymi dla umowy zasadniczej oraz umowa zasadnicza nie jest wyceniana w wartości godziwej przez wynik finansowy. Wbudowane instrumenty finansowe wyceniane są w wartości godziwej, a jej zmiany są ujmowane w rachunku zysków i strat.

Grupa BZ WBK wykorzystuje pochodne instrumenty finansowe w celu zabezpieczenia przed ryzykiem walutowym oraz ryzykiem stóp procentowych wynikającymi z działalności Grupy BZ WBK. Instrumenty pochodne, które nie podlegają zasadom wyceny zgodnie z zasadami rachunkowości zabezpieczeń, klasyfikowane są jako instrumenty przeznaczone do obrotu i wyceniane w wartości godziwej.

► Rachunkowość zabezpieczeń

Rachunkowość zabezpieczeń ujmuje wpływające na rachunek zysków i strat skutki kompensowania zmian wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego oraz pozycji zabezpieczanej.

W momencie ustanowienia zabezpieczenia formalnie wyznacza się i dokumentuje powiązanie zabezpieczające, jak również cel zarządzania ryzykiem oraz strategię ustanowienia zabezpieczenia. Dokumentacja zawiera identyfikację instrumentu

zabezpieczającego, zabezpieczanej pozycji lub transakcji oraz charakter zabezpieczanego ryzyka. Grupa BZ WBK dokumentuje w momencie ustanowienia zabezpieczenia i na bieżąco ocenę efektywności instrumentu zabezpieczającego w kompensowaniu zmian wartości godziwej pozycji zabezpieczanej.

Grupa BZ WBK wykorzystuje pochodne instrumenty finansowe m.in. w celu zabezpieczenia przed ryzykiem stóp procentowych wynikających z działalności operacyjnej, finansowej i inwestycyjnej Grupy BZ WBK.

Grupa BZ WBK zaprzestaje stosowania rachunkowości zabezpieczeń w następujących sytuacjach:

- zostało stwierdzone, że instrument pochodny nie jest lub przestał być efektywny dla zabezpieczenia danego ryzyka;
- instrument pochodny wygasł, został sprzedany, zapadł lub został wykonany;
- instrument zabezpieczany zapadł, został sprzedany lub spłacony,
- dochodzi do unieważnienia powiązania zabezpieczającego.

▲ Zabezpieczenie wartości godziwej

Jest to zabezpieczenie przed wpływem zmian wartości godziwej ujętego składnika aktywów, zobowiązania lub uprawdopodobnionego przyszłego zobowiązania, albo wyodrębnionej części takiego składnika aktywów, zobowiązania, które przypisać można konkretnemu rodzajowi ryzyka i które może wpływać na rachunek zysków i strat.

Zabezpieczenie wartości godziwej ujmowane jest w następujący sposób: zyski lub straty wynikające z przeszacowania wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego (pochodnego instrumentu zabezpieczającego) wykazuje się w rachunku zysków i strat, zyski lub straty związane z pozycją zabezpieczaną, wynikające z zabezpieczanego ryzyka, korygują wartość bilansową zabezpieczanej pozycji i są ujmowane w rachunku zysków i strat. Zasada ta ma zastosowanie do zabezpieczanej pozycji, którą w innych okolicznościach wycenia się według zamortyzowanego kosztu lub będącej składnikiem aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży.

▲ Zabezpieczenie przepływów pieniężnych

Jest to zabezpieczenie przed zagrożeniem zmiennością przepływów pieniężnych, które:

- można przypisać konkretnemu rodzajowi ryzyka związanemu z ujętym składnikiem aktywów lub zobowiązaniem (takim, jak całość lub część przyszłych płatności odsetkowych od zadłużenia o zmiennym oprocentowaniu) lub z wysoce prawdopodobną planowaną transakcją,
- mogłyby wpływać na zyski lub straty.

Zabezpieczenie przepływów pieniężnych ujmowane jest w następujący sposób: część zysków lub strat związanych

z instrumentem zabezpieczającym, który stanowi efektywne zabezpieczenie, ujmując się w innych całkowitych dochodach, zaś nieefektywną część zysków lub strat związanych z instrumentem zabezpieczającym ujmując się w rachunku zysków i strat.

Przychody i koszty odsetkowe od instrumentów zabezpieczanych i zabezpieczających ujmowane są w wyniku z tytułu odsetek.

Kwoty ujęte w „Innych dochodach całkowitych” reklasyfikowane są do rachunku zysków i strat w okresie, w którym zabezpieczana pozycja ma wpływ na rachunek zysków i strat.

W przypadku wygaśnięcia lub sprzedaży instrumentu zabezpieczającego bądź unieważnienia powiązania zabezpieczającego Grupa BZ WBK zaprzestaje stosowania rachunkowości zabezpieczeń. Wszystkie zyski lub straty na instrumencie zabezpieczającym dotyczące efektywnego zabezpieczenia ujętego w innych dochodach całkowitych w dalszym ciągu stanowią element kapitału własnego aż do momentu zajścia planowej transakcji, kiedy ujmowane one są w rachunku zysków i strat.

Jeżeli zaprzestano oczekiwać realizacji planowanej transakcji, wszystkie skumulowane zyski lub straty związane z instrumentem zabezpieczającym, ujmowane w innych dochodach całkowitych, przeklasyfikuje się do wyniku finansowego.

🔴 Utrata wartości aktywów finansowych

▲ Aktywa wyceniane według zamortyzowanego kosztu – kredyty i należności

Na koniec każdego okresu sprawozdawczego Grupa BZ WBK ocenia, czy istnieją obiektywne dowody utraty wartości składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych. Składnik aktywów finansowych lub grupa aktywów finansowych utraciły wartość, a odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości jest zasadny wtedy i tylko wtedy, gdy istnieją obiektywne dowody utraty wartości wynikające z jednego lub więcej zdarzeń mających miejsce po początkowym ujęciu składnika aktywów (zdarzenie powodujące utratę wartości), a zdarzenie (lub zdarzenia) powodujące utratę wartości ma wpływ na oczekiwane przyszłe przepływy pieniężne wynikające ze składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych, których wiarygodne oszacowanie jest możliwe. Wskazanie pojedynczego zdarzenia, powodującego utratę wartości może nie być możliwe. Utratę wartości może raczej spowodować złożony efekt kilku zdarzeń. Nie ujmuje się strat oczekiwanych w wyniku przyszłych zdarzeń bez względu na stopień prawdopodobieństwa ich zajścia. Do obiektywnych dowodów utraty wartości składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów zalicza się uzyskane informacje dotyczące następujących zdarzeń:

- (a) znaczące trudności finansowe emitenta lub dłużnika;
- (b) niedotrzymanie warunków umowy, np. niespłacenia albo zalegania ze spłaceniem odsetek lub należności głównej;
- (c) przyznanie dłużnikowi przez Grupę BZ WBK, ze względów ekonomicznych lub prawnych wynikających z trudności finansowych dłużnika, udogodnienia, którego w innym wypadku Grupa BZ WBK by nie udzieliła;

(d) wysoce prawdopodobna upadłość dłużnika, postępowanie sanacyjne, układowe lub inna reorganizacja finansowa dłużnika;

(e) zanik aktywnego rynku na dany składnik aktywów finansowych ze względu na trudności finansowe;

(f) pozyskane informacje wskazują na możliwy do zmierzenia spadek oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych związanych z grupą aktywów finansowych od momentu początkowego ich ujęcia, mimo że nie można jeszcze ustalić spadku dotyczącego pojedynczego składnika grupy aktywów finansowych, w tym:

- (i) negatywne zmiany dotyczące statusu płatności dłużnika w Grupie BZ WBK,
- (ii) krajowa lub lokalna sytuacja gospodarcza, która ma związek z niespłacaniem aktywów w Grupie BZ WBK.

Jeśli istnieją obiektywne dowody, że wystąpiła utrata wartości kredytów i należności, to kwota odpisu aktualizującego równa się różnicy pomiędzy wartością bilansową składnika aktywów, a wartością bieżącą oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowanych z zastosowaniem pierwotnej efektywnej stopy procentowej instrumentu finansowego (tj. efektywnej stopy procentowej ustalonej w momencie początkowego ujęcia). W przypadku, gdy pożyczka, należność jest instrumentem o zmiennej stopie procentowej, to stopa dyskontowa stosowana do oszacowania utraty wartości jest bieżącą efektywną stopą procentową ustaloną w ramach danego kontraktu. Jeśli składnik aktywów finansowych o zmiennej stopie lub zobowiązanie finansowe o zmiennej stopie zostały początkowo ujęte w kwocie wymaganej zapłaty w terminie wymagalności, przeszacowanie strumienia przyszłych płatności odsetkowych zazwyczaj nie ma istotnego wpływu na wartość bilansową tego składnika aktywów lub zobowiązania. Wartość bilansową składnika aktywów obniża się poprzez ujęcie odpisu aktualizującego. Kwotę odpisu aktualizującego ujmując się w rachunku zysków i strat.

Kalkulacja wartości bieżącej oszacowanych przepływów pieniężnych związanych z zabezpieczonym składnikiem aktywów, odzwierciedla przepływy pieniężne, które mogą powstać w wyniku egzekucji, pomniejszone o koszty związane z pozyskaniem i sprzedażą zabezpieczenia.

Grupa BZ WBK okresowo przeprowadza analizę portfela pod kątem występowania obiektywnych dowodów na utratę wartości poszczególnych ekspozycji lub ich grupy.

Dla indywidualnych ekspozycji kredytowych przegląd pod kątem utraty wartości przeprowadzany jest raz na kwartał, a zdarza się, że przeglądy robione są częściej niż raz na kwartał, jeżeli okoliczność tego wymaga. Utrata wartości dla portfela ocenianego łącznie (podejście portfelowe) poddawana jest weryfikacji w okresach miesięcznych. Grupa BZ WBK, przynajmniej dwa razy w roku, przeprowadza na podstawie historycznych obserwacji, walidację (tzw. „back testy”) parametrów wykorzystywanych do kalkulacji odpisów portfelowych.

Utrata wartości dla indywidualnych ekspozycji kredytowych mierzona jest w oparciu o możliwą do uzyskania kwotę należności rozumianą jako bieżącą wartość szacowanych przyszłych przepływów pieniężnych dyskontowanych efektywną stopą procentową, stosując w odniesieniu do ekspozycji indywidualnie istotnych – podejście scenariuszowe. W ramach analizy scenariuszowej opiekun klienta dokonuje wyboru strategii odzwierciedlającą aktualnie realizowaną metodę odzysku. W ramach każdej strategii analizowane są równolegle pozostałe możliwe do realizacji scenariusze, przy czym wybór strategii determinuje ograniczenia wartości pozostałych parametrów stosowanych w modelu. Wyliczenie odpisu aktualizującego w podejściu indywidualnym odbywa się w oparciu o wyliczenie sumy ważonych prawdopodobieństw odpisów aktualizujących obliczonych dla wszystkich możliwych scenariuszy odzysku w zależności od aktualnie realizowanej dla danego klienta strategii odzysku.

W ramach analizy scenariuszowej wykorzystywane są przede wszystkim następujące strategie/scenariusze:

- odzysk z prowadzonej działalności operacyjnej / refinansowania / wsparcia kapitałowego;
- odzysk ze sprzedaży zabezpieczenia w trybie dobrowolnym;
- odzysk w procesie egzekucji;
- odzysk w ramach upadłości układowej / postępowania naprawczego / upadłości likwidacyjnej;
- odzysk w ramach przejęcia zadłużenia / aktywa / sprzedaży wierzytelności.

W podejściu portfelowym ekspozycje pogrupowane są na portfele wg specyfiki klienta lub produktu (nieruchomości dochodowe, klienci komercyjni, MŚP, kredyty hipoteczne, limity w rachunku, kredyty gotówkowe itp.). Każdy portfel zawiera pulę usystematyzowane wg podobnych charakterystyk ryzyka kredytowego, tj. takich jak:

- klasyfikacja wewnętrzna Grupy BZ WBK;
- terminowość obsługi zadłużenia;
- czas, jaki upłynął od zdarzenia default, czyli od zidentyfikowania zagrożenia utratą wartości;
- czas od ustania przesłanek utraty wartości;
- czas od rozpoczęcia procesu egzekucji;
- podjęcia działań restrukturyzacyjnych;
- parametry specyficzne dla części produktów (np. waluta, kanał sprzedaży).

Jeżeli Grupa BZ WBK stwierdzi, że nie istnieją obiektywne dowody utraty wartości indywidualnie ocenianego składnika aktywów finansowych, niezależnie od tego, czy jest on znaczący czy też nie, to włącza ten składnik do grupy aktywów finansowych o podobnej charakterystyce ryzyka kredytowego i łącznie ocenia

je pod względem utraty wartości. Aktywa ocenione indywidualnie pod względem utraty wartości, w przypadku których Grupa BZ WBK dokonuje odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości lub postanawia taki odpis dalej ujmować, nie są uwzględniane w łącznej ocenie utraty wartości.

Dla celów łącznej oceny utraty wartości, aktywa finansowe są grupowane według podobnych charakterystyk ryzyka kredytowego, które wskazują na zdolność dłużnika do spłaty całości zobowiązania zgodnie z warunkami umowy (np. na podstawie oceny ryzyka kredytowego stosowanego przez Grupę BZ WBK lub procesu oceniania według przyjętej skali z uwzględnieniem typu składnika aktywów, branży, położenia geograficznego, rodzaju zabezpieczenia, opóźnienia w spłacie i innych istotnych czynników). Wybrane cechy charakterystyczne są istotne z punktu widzenia oceny przyszłych przepływów pieniężnych dla grup takich aktywów, gdyż wskazują, jaka jest zdolność dłużników do spłaty wszystkich dłużnych kwot zgodnie z warunkami umowy dotyczącej składnika aktywów będącego przedmiotem oceny.

Systemy klasyfikacji kredytowej zostały opracowane wewnętrznie i są stale ulepszone, np. poprzez zewnętrzną analizę wskaźnikową pozwalającą na lepsze zastosowanie wyżej wymienionych wskaźników do oszacowania odpisu aktualizującego.

Przysłe przepływy pieniężne w grupie aktywów finansowych, dla których utrata wartości oceniana jest łącznie, są szacowane na podstawie historii odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości dla aktywów o podobnych charakterystykach ryzyka kredytowego do charakterystyki tych aktywów, które znajdują się w grupie. Dane historyczne dotyczące utraty wartości są korygowane na podstawie dostępnych bieżących danych tak, aby odzwierciedlić oddziaływanie bieżących warunków, które nie miały wpływu w okresie, na którym opierają się dane historyczne dotyczące odpisów z tytułu utraty wartości, jak też, aby wyeliminować czynniki mające wpływ na dane historyczne, a niewystępujące obecnie.

Oszacowania zmian przyszłych przepływów pieniężnych odzwierciedlają i zasadniczo są zgodne ze zmianami powiązanych dostępnych danych w poszczególnych okresach (takich jak stopa bezrobocia, ceny nieruchomości, ceny towarów, status płatności oraz inne czynniki, które wskazują na poniesione w grupie odpisy aktualizujące i ich rozmiary). Grupa BZ WBK regularnie sprawdza metodologię i założenia przyjęte do oszacowania przyszłych przepływów pieniężnych w celu zmniejszenia rozbieżności pomiędzy odpisami aktualizującymi szacowanymi a rzeczywistymi.

Odpisy aktualizujące poniesione i nieujawnione (IBNR – Incurred But Not Reported) są wykorzystywane do pokrycia należności, które na koniec okresu sprawozdawczego uznaje się za objęte utratą wartości, lecz które nie zostały indywidualnie zidentyfikowane. Jak pokazuje doświadczenie, należności takie istnieją w każdym portfelu kredytowym.

Odpisy aktualizujące IBNR utrzymywane są na poziomie adekwatnym do oceny przez kierownictwo następujących czynników: profili klasyfikacji kredytowej i zmian w tej klasyfikacji, historycznych wskaźników odpisów aktualizujących, zmian w procesie zarządzania kredytami, procedurach, procesach i politykach, warunków ekonomicznych, sytuacji

w poszczególnych branżach / profilu portfeli branżowych oraz bieżących szacunków co do odpisów aktualizujących na portfelu.

Szacunki dotyczące odpisów aktualizujących poniesionych a nieuwawionych (IBNR) uwzględniają następujące kluczowe składniki:

- Okres ujawnienia straty (EP), pomiędzy momentem zaistnienia zdarzenia implikującego zagrożenie utraty wartości a momentem powzięcia przez Grupę BZ WBK takiej informacji (Emergence Period-EP),
- Oparte na danych historycznych prawdopodobieństwo niewykonania zobowiązania (Probability of Default-PD), które łącznie z EP w najlepszy sposób prezentuje straty poniesione, ale niemożliwe do bezpośredniej identyfikacji,
- Stratę w przypadku niewykonania zobowiązania (Loss Given Default-LGD), tj. tej części zaangażowania, które będzie uznane za stracone w przypadku wystąpienia niewykonania zobowiązania,
- Oszacowanie wysokości ekspozycji w momencie niewykonania zobowiązania (Exposure At Default-EAD),
- Współczynnik konwersji zadłużenia określający, na jakim poziomie zobowiązanie Grupy do wypłaty środków zostanie zrealizowane (zobowiązanie warunkowe zamieni się na należność bilansową) (Credit Conversion Factor-CCF).

Oszacowania wymienionych parametrów bazują na doświadczeniach historycznych związanych ze zrealizowanymi odpisami aktualizującymi dla kredytów o podobnym charakterze ryzyka ze względu na przyjęty poziom granularności szacowanych parametrów ryzyka.

Jeśli w następnym okresie odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości ulegnie zmniejszeniu, a zmniejszenie to można w obiektywny sposób powiązać ze zdarzeniem następującym po ujęciu utraty wartości, to uprzednio ujęty odpis aktualizujący z tego tytułu odwraca się poprzez skorygowanie odpisu aktualizującego. Odwrócenie nie może spowodować zwiększenia wartości bilansowej składnika aktywów finansowych ponad kwotę, która stanowiłaby zamortyzowany koszt tego składnika na dzień odwrócenia w sytuacji, gdyby ujęcie utraty wartości w ogóle nie miało miejsca.

Kwotę odwróconego odpisu aktualizującego ujmuje się w rachunku zysków i strat.

Kiedy prawdopodobieństwo odzyskania należności kredytowych z rozpoznaną utratą wartości się nie zwiększa, można dojść do przekonania, że odzyskanie tych należności jest w praktyce niemożliwe. W takiej sytuacji kwota należności kredytowej podlega spisaniu w ciężar utworzonego uprzednio odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości. Kwoty należności spisanych, odzyskane w późniejszych okresach, pomniejszają wartość kosztów odpisów aktualizujących utworzonych z tytułu utraty wartości.

Zasady ustalania utraty wartości są spójne dla całej Grupy BZ WBK.

▲ Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

Dla aktywów finansowych klasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży, dla których występują obiektywne dowody, że nastąpiła utrata wartości, skumulowane odpisy aktualizujące ujęte dotychczas w innych całkowitych dochodach przenosi się z kapitału własnego do rachunku zysków i strat. Kwota skumulowanych odpisów aktualizujących, która zostaje wyksięgowana z innych całkowitych dochodów i ujęta w rachunku zysków i strat, stanowi różnicę pomiędzy kosztem nabycia (pomniejszonym o wszelkie spłaty kapitału i amortyzację) i bieżącą wartością godziwą. Jeśli w następnym okresie wartość godziwa instrumentu dłużnego dostępnego do sprzedaży wzrośnie, a wzrost ten może być obiektywnie łącznie z zdarzeniem następującym po ujęciu odpisu aktualizacyjnego z tytułu utraty wartości, to kwotę odwracanego odpisu aktualizacyjnego ujmuje się w rachunku zysków i strat.

Jeśli występują obiektywne dowody, że nastąpiła utrata wartości nienotowanego instrumentu kapitałowego, który nie jest wyceniany według wartości godziwej, gdyż jego wartości godziwej nie można wiarygodnie ustalić, to kwotę odpisu aktualizacyjnego z tytułu utraty wartości ustala się jako różnicę pomiędzy wartością bilansową składnika aktywów finansowych oraz wartością bieżącą oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowanych przy zastosowaniu bieżącej rynkowej stopy zwrotu dla podobnych aktywów finansowych. Tak ustalone odpisy z tytułu utraty wartości nie podlegają odwróceniu przez rachunek zysków i strat.

▲ Zobowiązania warunkowe

Grupa BZ WBK tworzy rezerwy na obarczone ryzykiem utraty wartości nieodwołalne zobowiązania warunkowe (nieodwołalne otwarte linie kredytowe, gwarancje finansowe, akredytywy itp.). Wartość rezerwy wyznacza się jako różnicę pomiędzy szacunkiem dotyczącym wykorzystania zaangażowania warunkowego ustalonego przy zastosowaniu parametru Credit Conversion Factor (CCF) a wartością bieżącą spodziewanych przyszłych przepływów pieniężnych z tej ekspozycji.

▶ Rzeczowy majątek trwały

▲ Własne składniki rzeczowych aktywów trwałych

Składniki rzeczowego majątku trwałego wykazywane są według ceny nabycia lub kosztu wytworzenia, pomniejszone o wartość skumulowanej amortyzacji oraz odpisy z tytułu utraty wartości.

▲ Aktywa będące przedmiotem umów leasingu

Umowy leasingowe, na mocy których Grupa BZ WBK przejmuje zasadniczo całość ryzyka i pożytków wynikających z tytułu posiadania aktywów, klasyfikowane są jako umowy leasingu finansowego. Aktywa pozyskane w ramach umowy leasingu finansowego wykazywane są w wartości godziwej lub, jeśli mniejsza, w wartości bieżącej minimalnych opłat leasingowych ustalonej na dzień rozpoczęcia leasingu, pomniejszonej o wartość skumulowanej amortyzacji oraz odpisy z tytułu utraty wartości.

▲ Późniejsze nakłady

Grupa BZ WBK ujmuje w wartości bilansowej pozycji rzeczowych aktywów trwałych koszty wymiany części tych pozycji w momencie ich poniesienia, jeśli istnieje prawdopodobieństwo, że Grupa BZ WBK uzyska przyszłe korzyści ekonomiczne związane ze składnikiem aktywów, a cenę nabycia lub koszt wytworzenia można wycenić w wiarygodny sposób. Pozostałe koszty są ujmowane w rachunku zysków i strat w momencie ich poniesienia.

▲ Amortyzacja

Odpisy amortyzacyjne dokonywane są według metody liniowej przez okres ekonomicznej użyteczności danego składnika rzeczowych aktywów trwałych i wykazywane są w rachunku zysków i strat.

Szacowane okresy użytkowania są następujące:

▶ nieruchomości	22-40 lat
▶ sprzęt informatyczny	3 lata
▶ środki transportu	4 lata
▶ pozostały majątek trwały	14 lat

Stawki amortyzacyjne są corocznie weryfikowane. Wnioski z tej weryfikacji mogą stanowić podstawę dla ewentualnej zmiany okresów amortyzacji.

▲ Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży

Na dzień klasyfikacji składnika aktywów trwałych jako aktywa przeznaczone do sprzedaży, Grupa BZ WBK wycenia taki składnik aktywów w kwocie niższej z jego wartości bilansowej i wartości godziwej pomniejszonej o koszty doprowadzenia do sprzedaży.

Ewentualne pomniejszenie wartości bilansowej aktywów przeznaczonych do sprzedaży na dzień ich początkowej klasyfikacji jak i późniejsze odpisy aktualizujące do poziomu wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży są ujmowane w rachunku zysków i strat.

▶ Wartość firmy oraz wartości niematerialne

▲ Wartość firmy

Wartość firmy (goodwill) powstała przy połączeniu jednostek gospodarczych ujmowana jest w wysokości nadwyżki ceny nabycia nad wartością godziwą udziału w zidentyfikowanych nabytych aktywach, zobowiązaniach i zobowiązaniach warunkowych pomniejszonej o utratę wartości. Wartość firmy jest testowana pod kątem ewentualnej utraty wartości w okresach rocznych.

▲ Licencje, patenty, koncesje i podobne wartości

Nabyte licencje na oprogramowanie komputerowe są ujmowane w wysokości poniesionych kosztów nabycia i jego zaimplementowania.

Nakłady, które są związane bezpośrednio z produkcją możliwych do zidentyfikowania i unikalnych programów komputerowych kontrolowanych przez Grupę BZ WBK i które prawdopodobnie będą generowały korzyści ekonomiczne przekraczające nakłady w okresie powyżej jednego roku, są wykazywane jako wartości niematerialne.

▲ Pozostałe wartości niematerialne

Pozostałe wartości niematerialne nabywane przez Grupę BZ WBK, wykazuje się w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia pomniejszonym o wartość skumulowanej amortyzacji i łączną kwotę odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości.

▲ Nakłady na wartości niematerialne

Nakłady poniesione po początkowym ujęciu nabytego składnika wartości niematerialnych są ujmowane tylko w przypadku, gdy te nakłady zwiększają przyszłe korzyści ekonomiczne danego składnika. W pozostałych przypadkach nakłady te są ujmowane w rachunku zysków i strat jako koszty w momencie ich poniesienia.

▲ Amortyzacja

Amortyzacja jest ujmowana w rachunku zysków i strat przy użyciu metody liniowej przez okres ekonomicznej użyteczności poszczególnych składników wartości niematerialnych, który dla większości aktywów niematerialnych wynosi 3 lata.

Stawki amortyzacyjne są corocznie weryfikowane. Wnioski z tej weryfikacji mogą stanowić podstawę dla ewentualnej zmiany okresów amortyzacji.

▶ Pozostałe składniki sprawozdania z sytuacji finansowej

▲ Pozostałe należności handlowe i inne należności

Należności handlowe i inne należności z datą zapadalności poniżej 12 miesięcy od dnia powstania należności są ujmowane na moment początkowego ujęcia w wartości nominalnej z uwagi na nieistotny wpływ dyskonta. Należności handlowe i inne należności z terminem płatności do 12 kolejnych miesięcy są ujmowane na dzień bilansowy w kwocie wymaganej zapłaty pomniejszonej o odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości.

▲ Inne zobowiązania

Zobowiązania handlowe i inne zobowiązania z datą zapadalności poniżej 12 miesięcy od dnia powstania należności są ujmowane na moment początkowego ujęcia w wartości nominalnej z uwagi na nieistotny wpływ dyskonta. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług, jak i inne zobowiązania wymagalne w terminie 12 kolejnych miesięcy, są ujmowane na dzień bilansowy w kwocie wymagającej zapłaty.

▲ Kapitały

Kapitały własne stanowią kapitały i fundusze tworzone zgodnie z obowiązującym prawem, właściwymi ustawami

oraz ze statutem. Do kapitałów własnych zaliczane są także niepodzielone zyski i niepokryte straty z lat ubiegłych.

Kapitał zakładowy (akcyjny) wykazany jest w wysokości zgodnej ze statutem oraz wpisem do rejestru sądowego według wartości nominalnej.

Kapitał zapasowy tworzony jest z odpisów z zysku oraz premii emisyjnych uzyskanych z emisji akcji. Kapitał rezerwowy tworzony jest z odpisów z zysku i przeznaczony jest na pokrycie strat bilansowych.

W kapitale rezerwowym ujmuje się efekt wyceny programu motywacyjnego realizowanego w formie akcji (MSSF 2.53).

Kapitał zapasowy, rezerwowy, fundusz ogólnego ryzyka bankowego oraz premia akcyjna prezentowane są łącznie w ramach kategorii „Pozostałe kapitały”.

Na kapitał z aktualizacji wyceny odnosi się różnice z wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, różnice z wyceny instrumentów zabezpieczających stanowiących efektywne zabezpieczenie przepływów pieniężnych z uwzględnieniem odroczonego podatku dochodowego oraz zyski aktuarialne z przeszacowania rezerwy emerytalnej. Kapitał z aktualizacji wyceny nie podlega dystrybucji.

Oprócz kapitału własnego do kapitałów Grupy BZ WBK zalicza się również udziały niekontrolujące.

Na dzień wyłączenia z ksiąg rachunkowych całości lub części składnika aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży łączne skutki okresowej zmiany wartości godziwej odniesione na kapitał (fundusz) z aktualizacji wyceny zostają wyśięgowane (odwrócone). Całość lub odpowiednia część uprzednio dokonanego odpisu aktualizującego zwiększa lub zmniejsza wartość danego składnika aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży. Skutki zmian wartości godziwej są wyśięgowywane w korespondencji z rachunkiem zysków i strat.

Wynik finansowy netto roku obrotowego stanowi wynik z rachunku zysków i strat roku bieżącego skorygowanego obciążeniem z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych.

▶ Działalność powiernicza

Przychody realizowane w ramach świadczenia działalności powierniczej są elementem przychodów prowizyjnych. Korespondujące z nimi aktywa klientów nie są składnikiem aktywów Grupy BZ WBK i w związku z tym nie są ujmowane w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej.

▶ Wypłaty z kapitałów (Dywidendy)

Dywidendy własne za dany rok, które zostały zatwierdzone przez Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy, ale nie zostały wypłacone na koniec okresu sprawozdawczego, ujawnia się w pozycji zobowiązań z tytułu dywidendy w ramach pozostałych zobowiązań.

▶ Świadczenia pracownicze

▲ Krótkoterminowe świadczenia pracownicze

Krótkoterminowe świadczenia pracownicze Grupy BZ WBK zawierają wynagrodzenia, premie, płatne urlopy oraz składki na ubezpieczenie społeczne i są ujmowane jako koszty w momencie poniesienia.

▲ Długoterminowe świadczenia pracownicze

Zobowiązania Grupy BZ WBK z tytułu długoterminowych świadczeń pracowniczych są kwotą przyszłych korzyści, które pracownik otrzyma w zamian za świadczenie swoich usług w bieżącym i wcześniejszych okresach. Rezerwy na odprawy emerytalne są oszacowane na podstawie wyceny metodą aktuarialną. Wycena tych rezerw jest aktualizowana przynajmniej raz w roku.

▲ Transakcje płatności w formie akcji rozliczane w instrumentach kapitałowych

W przypadku transakcji płatności w formie akcji rozliczanych w instrumentach kapitałowych Grupa BZ WBK wycenia otrzymane dobra lub usługi i odpowiadający im wzrost w kapitale własnym, bezpośrednio, w wartości godziwej otrzymanych dóbr lub usług, chyba że niemożliwe jest wiarygodne oszacowanie ich wartości godziwej. Jeżeli Grupa BZ WBK nie może wiarygodnie oszacować wartości godziwej otrzymanych dóbr lub usług, określa ich wartość oraz odpowiadający im wzrost w kapitale własnym w sposób pośredni poprzez odniesienie do wartości godziwej przyznanych instrumentów kapitałowych.

Warunki nabycia praw zawarte w warunkach przyznania nie są uwzględniane przy ustalaniu wartości godziwej, z wyjątkiem sytuacji, gdy warunki te są uzależnione od czynników rynkowych. Nierynkowe warunki nabycia praw są uwzględniane poprzez korygowanie liczby praw ujętych w wycenie dla potrzeb pomiaru kosztu usług świadczonych przez pracowników, w ten sposób, że ostatecznie kwota ujęta w rachunku zysków i strat odzwierciedla liczbę akcji, którą nabędą uprawnieni.

Koszty związane z płatnościami w formie akcji są odnoszone do kapitałów własnych. W przypadku gdy warunki planu płatności w formie akcji przewidują emisję nowych akcji, wpływ z emisji akcji zwiększają kapitał akcyjny oraz ewentualną nadwyżką kapitału zapasowego w momencie wykonania prawa.

▲ Transakcje płatności w formie akcji rozliczane w środkach pieniężnych

W transakcjach płatności w formie akcji rozliczanych w środkach pieniężnych Grupa BZ WBK wycenia nabyte dobra lub usługi i zaciągnięte zobowiązanie w wartości godziwej zobowiązania. Do czasu, gdy zobowiązanie zostanie uregulowane, Grupa BZ WBK na każdy dzień sprawozdawczy, a także na dzień rozliczenia wycenia zobowiązanie w wartości godziwej, a ewentualne zmiany wartości ujmuje w zysku lub stracie danego okresu. Grupa BZ WBK ujmuje otrzymane usługi oraz zobowiązanie do zapłaty za te usługi w momencie, gdy pracownicy świadczą te usługi. Zobowiązanie wyceniane jest, początkowo, a także na koniec każdego okresu sprawozdawczego, aż do momentu rozliczenia

w wartości godziwej praw do wzrostu wartości akcji, ustalonej z zastosowaniem modelu wyceny opcji, biorąc pod uwagę terminy i warunki, na których przyznano prawa do wzrostu wartości akcji oraz zakres, w jakim pracownicy wykonali usługi do tego dnia.

► Rezerwy

Rezerwę tworzy się wówczas, gdy na Grupie BZ WBK ciąży obecny obowiązek (prawny lub zwyczajowo oczekiwany) wynikający ze zdarzeń przeszłych i prawdopodobne jest, że wypełnienie obowiązku spowoduje konieczność wypływu środków zawierających w sobie korzyści ekonomiczne. W przypadku, gdy kwota ta jest istotna, rezerwa jest szacowana poprzez zdyskontowanie oczekiwanych przyszłych przepływów pieniężnych w oparciu o stopę dyskontową przed opodatkowaniem, która odzwierciedla bieżącą ocenę rynku odnośnie wartości pieniądza w czasie oraz ryzyko związane konkretnie z danym składnikiem zobowiązań.

W oparciu o powyższą zasadę rozpoznawane są rezerwy na zobowiązania warunkowe takie jak: gwarancje, akredytywy dokumentowe, nieodwołalne niewykorzystane linie kredytowe.

► Wynik z tytułu odsetek

Przychody odsetkowe od aktywów finansowych są rozpoznawane, jeżeli istnieje prawdopodobieństwo wpływu korzyści ekonomicznych do Grupy BZ WBK i kwota przychodu może być wiarygodnie zmierzona.

Przychody i koszty z tytułu odsetek dla wszystkich instrumentów finansowych są ujmowane w rachunku zysków i strat w wysokości wynikającej z wyceny wg zamortyzowanego kosztu przy użyciu metody efektywnej stopy procentowej.

Efektywna stopa procentowa jest stopą, która dyskontuje oszacowane przyszłe pieniężne wpływy lub płatności dokonywane w oczekiwanym okresie do wygaśnięcia instrumentu finansowego do wartości netto składnika aktywów lub zobowiązania finansowego.

Przy wyliczeniu efektywnej stopy procentowej Grupa BZ WBK dokonuje oszacowania przepływów pieniężnych, uwzględniając wszelkie postanowienia umowy instrumentu finansowego (na przykład: przedpłaty, opcje kupna i podobne), jednakże nie uwzględnia potencjalnych przyszłych odpisów aktualizujących związanych z nieściągalnością kredytów.

Wyliczenie obejmuje płacone i otrzymywane przez strony umowy prowizje (np. za uruchomienie i przyznanie kredytu, uruchomienie transzy kredytu, prolongatę kredytu, odnowienie kredytu, prowizja za restrukturyzację, aneksy powodujące zmiany w przepływach), koszty transakcji oraz wszelkie inne premie i dyskonta.

Koszty bezpośrednio związane ze sprzedażą produktów kredytowych są w części rozliczane w przychodach odsetkowych z wykorzystaniem efektywnej stopy procentowej, gdy istnieje możliwość ich bezpośredniego powiązania z umową kredytową, a w części są rozpoznawane w wyniku z tytułu prowizji, w momencie ich poniesienia, gdy nie ma możliwości jednoznacznego przypisania do określonej umowy kredytowej.

Dla wybranych produktów kredytowych, dla których zidentyfikowano powiązanie z produktem ubezpieczeniowym, Grupa BZ WBK dokonuje podziału realizowanych przychodów na część ujmowaną w przychodach odsetkowych, z wykorzystaniem efektywnej stopy procentowej oraz na część ujmowaną w przychodach prowizyjnych. Grupa BZ WBK traktuje sprzedawane produkty ubezpieczeniowe, jako powiązane z kredytami w szczególności, gdy oferowany produkt ubezpieczeniowy wpływa na warunki umowne produktu finansowego.

W przypadku aktywów finansowych, dla których dokonano odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości, przychody odsetkowe są naliczane od wartości bieżącej należności (to jest wartości pomniejszonej o odpis aktualizujący wartość) przy zastosowaniu stopy procentowej użytej do zdyskontowania przyszłych przepływów pieniężnych dla celów oszacowania odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości.

► Wynik z tytułu prowizji

Prowizje rozliczane z uwzględnieniem efektywnej stopy procentowej, rozpoznawane są jako element dochodu odsetkowego, a zasady ich rozliczania przedstawione zostały w punkcie „Wynik z tytułu odsetek”.

Prowizje od limitów kredytowych, kredytów rewolwingowych, kart kredytowych i zobowiązań warunkowych rozliczane są liniowo do rachunku zysków i strat.

Pozostałe prowizje i opłaty, nierozliczane z uwzględnieniem efektywnej stopy procentowej, zalicza się zgodnie z zasadą memoriału do rachunku zysków i strat.

Wynik z tytułu prowizji uwzględnia wynik od walutowych transakcji z klientami.

► Wynik z tytułu działalności bancassurance

Dla wybranych produktów kredytowych, dla których zidentyfikowano powiązanie z produktem ubezpieczeniowym, Grupa BZ WBK dokonuje podziału realizowanych przychodów na część ujmowaną w przychodach odsetkowych, z wykorzystaniem efektywnej stopy procentowej oraz na część ujmowaną w przychodach prowizyjnych. Grupa BZ WBK traktuje sprzedawane produkty ubezpieczeniowe, jako powiązane z kredytami w szczególności, gdy oferowany produkt ubezpieczeniowy wpływa na warunki umowne produktu finansowego.

W celu ustalenia, jaka część przychodu stanowi integralną część umowy kredytowej, rozpoznawanej jako przychód odsetkowy, metodą efektywnej stopy procentowej Grupa BZ WBK wydziela wartość godziwą oferowanego instrumentu finansowego oraz wartość godziwą usługi pośrednictwa w sprzedaży produktu ubezpieczeniowego, dystrybuowanego łącznie z tym instrumentem. Podział wynagrodzenia pomiędzy część stanowiącą element zamortyzowanego kosztu instrumentu finansowego oraz część stanowiącą wynagrodzenie za wykonywane czynności pośrednictwa jest dokonywane w proporcji odpowiednio wartości godziwej instrumentu finansowego oraz wartości godziwej usługi pośrednictwa w stosunku do sumy obu tych wartości.

Część przychodów stanowiących wynagrodzenie za usługę pośrednictwa, z tytułu sprzedaży produktów ubezpieczeniowych, powiązanych z umową kredytową, Grupa BZ WBK rozpoznaje w przychodach prowizyjnych, w momencie naliczenia opłaty z tytułu sprzedaży produktu ubezpieczeniowego.

Grupa BZ WBK nie rzadziej niż w okresach rocznych przeprowadza weryfikację poprawności przyjętego podziału dla rozpoznawania poszczególnych rodzajów przychodów.

▶ Wynik handlowy i rewaluacja

Wynik handlowy i rewaluacja obejmuje zyski i straty wynikające ze zmian w wartości godziwej aktywów finansowych i zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu i wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat. Przychody i koszty odsetkowe od tych instrumentów dłużnych są uwzględniane w wyniku odsetkowym.

▶ Przychody z tytułu dywidend

Dywidendy zaliczane są do rachunku zysków i strat w momencie ustalenia praw akcjonariuszy/udziałowców do ich otrzymania pod warunkiem, że korzyści finansowe wpłyną do Grupy BZ WBK i kwota przychodu może być wiarygodnie zmierzona.

▶ Wynik na sprzedaży podmiotów zależnych, stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięć

Wynik na sprzedaży akcji i udziałów w podmiotach zależnych ustalany jest jako różnica pomiędzy wartością aktywów netto jednostki zależnej skorygowaną o nieodpisaną część wartości firmy, a uzyskaną za nie ceną sprzedaży.

Wynik na sprzedaży podmiotów stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięć ustalany jest jako różnica między wartością aktywa a uzyskaną ceną sprzedaży.

▶ Wynik na pozostałych instrumentach finansowych

Wynik na pozostałych instrumentach sprzedaży obejmuje:

- ▶ zyski i straty powstałe w wyniku zbycia instrumentów kapitałowych oraz instrumentów dłużnych zaklasyfikowanych do portfela dostępnych do sprzedaży,
- ▶ zmiany wartości godziwej instrumentów zabezpieczanych i zabezpieczających, w tym nieefektywną część rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych.

Grupa BZ WBK stosuje rachunkowość zabezpieczeń wartości godziwej oraz rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych. Szczegółowe informacje na ten temat zostały zawarte w nocie nr 39 „Rachunkowość zabezpieczeń”.

▶ Pozostałe przychody operacyjne i pozostałe koszty operacyjne

Do pozostałych przychodów operacyjnych i pozostałych kosztów operacyjnych zaliczane są koszty i przychody operacyjne niezwiązane bezpośrednio z działalnością statutową Grupy BZ WBK. Są to w szczególności przychody i koszty

z tytułu sprzedaży i likwidacji środków trwałych, przychody z tytułu sprzedaży pozostałych usług, otrzymane i zapłacone odszkodowania, kary i grzywny.

▶ Odpisy netto z tytułu utraty wartości należności kredytowych

W pozycji „Odpisy netto z tytułu utraty wartości należności” prezentowane są ujęte odpisy aktualizujące pozycji bilansowych i pozabilansowych oraz wynik na sprzedaży należności kredytowych.

Wynik na sprzedaży należności kredytowych ustalany jest w momencie wyłączenia należności kredytowych z ksiąg rachunkowych w wysokości różnicy pomiędzy wartością bilansową a kwotą otrzymanej zapłaty.

▶ Koszty pracownicze i koszty działania banku

W pozycji „Koszty pracownicze” prezentowane są koszty:

- wynagrodzeń i ubezpieczeń społecznych (w tym z tytułu składek na świadczenia emerytalno-rentowe),
- rezerw z tytułu niewykorzystanych urlopów wypoczynkowych,
- rezerw emerytalno-rentowych,
- rezerw z tytułu premii,
- programu zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze, którego część ujmowana jest jako zobowiązanie z tytułu płatności na bazie akcji rozliczonych w środkach pieniężnych zgodnie z MSSF 2 „Płatności w formie akcji”,
- koszty szkoleń pracowników i innych świadczeń płacowych i pozapłacowych na rzecz pracowników.

W pozycji „Koszty działania banku” prezentuje się koszty:

- utrzymania i wynajmu majątku trwałego,
- obsługi informatycznej i telekomunikacyjnej,
- działalności administracyjnej,
- promocji i reklamy,
- ochrony mienia,
- najmu, dzierżawy oraz leasingu operacyjnego,
- opłaty ponoszone na rzecz Bankowego Funduszu Gwarancyjnego, Komisji Nadzoru Finansowego, Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych,
- podatki i opłaty (podatek od nieruchomości, wpłaty dokonywane na rzecz Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, opłaty komunalne i administracyjne, opłaty za wieczyste użytkowanie gruntów),

- ubezpieczeń,
- koszty remontów nieklasyfikujących się jako ulepszenie środka trwałego.

▶ Płatności z tytułu leasingu operacyjnego

Płatności dokonane z tytułu leasingu operacyjnego są ujmowane metodą liniową, jako koszty w rachunku zysków i strat przez okres leasingu.

▶ Płatności z tytułu leasingu finansowego

Minimalne płatności leasingowe rozdziela się pomiędzy koszty finansowe i zmniejszenie niespłaconego salda zobowiązania. Koszty finansowe rozlicza się na poszczególne okresy objęte okresem leasingu w taki sposób, aby uzyskać stałą okresową stopę procentową w stosunku do niespłaconego salda zobowiązania.

▶ Podatek od instytucji finansowych

Podstawę opodatkowania podatku od niektórych instytucji finansowych wprowadzonego ustawą obowiązującą od 1.02.2016 r. stanowi nadwyżka sumy aktywów podmiotu ponad 4 miliardy PLN w przypadku banków wynikająca z zestawienia obrotów i sald na koniec każdego miesiąca. Banki są uprawnione do pomniejszenia podstawy opodatkowania m.in. o wartość funduszy własnych, a także wartość skarbowych papierów wartościowych. Dodatkowo banki obniżają podstawę opodatkowania o wartość aktywów nabytych od NBP, stanowiących zabezpieczenie kredytu refinansowego udzielonego przez NBP. Stawka podatku dla wszystkich podatników wynosi 0,0366% miesięcznie, a podatek jest płacony miesięcznie do 25 dnia miesiąca następującego po miesiącu, którego dotyczy.

Wartość obciążenia podatkiem od instytucji finansowych prezentowana jest przez Grupę BZ WBK w pozycji „Podatek od instytucji finansowych” odrębnie od obciążenia wynikającego z podatku dochodowego.

▶ Podatek dochodowy od osób prawnych

Podatek dochodowy od osób prawnych obejmuje podatek bieżący i podatek odroczony. Podatek dochodowy jest wykazywany w rachunku zysków i strat z wyjątkiem pozycji, które ujęto w innych całkowitych dochodach.

Podatek bieżący jest to kwota podatku podlegającego zapłacie od dochodu do opodatkowania za dany rok z zastosowaniem stawek podatkowych, które obowiązywały prawnie lub obowiązywały faktycznie na koniec okresu sprawozdawczego oraz uwzględniając wszelkie korekty podatku podlegającego zapłacie dotyczącego poprzednich lat.

Aktywa i zobowiązania z tytułu odroczonego podatku dochodowego ujmowane są metodą bilansową. Powstają z tytułu różnic przejściowych pomiędzy wartością podatkową aktywów i zobowiązań a ich wartością wynikającą ze sprawozdania z sytuacji finansowej. Odroczony podatek dochodowy ustala się przy zastosowaniu stawek podatkowych obowiązujących prawnie lub faktycznie na koniec okresu sprawozdawczego, które zgodnie z oczekiwaniami będą obowiązywać w momencie realizacji określonych aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego lub uregulowania zobowiązania z tytułu odroczonego podatku dochodowego. Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego ujmuje się, jeżeli jest prawdopodobne, że w przyszłości osiągnięty zostanie dochód do opodatkowania, który umożliwi wykorzystanie różnic przejściowych. Wartość bilansowa aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego jest weryfikowana na koniec każdego okresu sprawozdawczego. Grupa BZ WBK obniża wartość bilansową składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego do wartości możliwej do zrealizowania – to jest w zakresie, w jakim jest prawdopodobne osiągnięcie dochodu do opodatkowania wystarczającego do częściowego lub całkowitego zrealizowania składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

Odroczone i bieżące aktywa i zobowiązania z tytułu podatku dochodowego kompensuje się tylko wtedy, gdy dotyczą tego samego tytułu rozliczeń podatkowych oraz gdy istnieje ważny tytuł prawny i intencja dokonania rozliczenia w kwocie netto albo realizacji składnika aktywów i wykonania zobowiązania jednocześnie.

3. Sprawozdawczość według segmentów działalności

Prezentacja informacji o segmentach działalności Grupy BZ WBK S.A. oparta jest o model informacji zarządczej służący do przygotowywania sprawozdań dla Zarządu Banku wykorzystywanych do oceny osiągniętych wyników oraz alokacji zasobów. Działalność operacyjną Grupy BZ WBK podzielono na pięć segmentów działalności: Segment Bankowości Detalicznej, Segment Bankowości Biznesowej i Korporacyjnej, Segment Globalnej Bankowości Korporacyjnej, Segment ALM (Zarządzanie Aktywami i Zobowiązaniami) i Operacji Centralnych oraz Segment Santander Consumer. Zostały one wyłonione na podstawie identyfikacji klientów i produktów.

Głównym elementem oceny segmentów działalności przez Zarząd Banku jest zysk przed opodatkowaniem.

Dochody i koszty przypisane do segmentu osiągane są ze sprzedaży i obsługi klientów oraz produktów w danym segmencie, zgodnie z zasadami przedstawionymi poniżej. Wykazywane są one w rachunku zysków i strat Grupy i dają się przyporządkować do danego segmentu w sposób bezpośredni lub w oparciu o racjonalne przesłanki.

Wynik z tytułu odsetek w podziale na segmenty działalności Grupy BZ WBK S.A. jest oceniany przez Zarząd Banku w postaci netto z uwzględnieniem kosztu wewnętrznego transferu funduszy oraz bez podziału na dochody i koszty odsetkowe.

Rozliczenia pomiędzy segmentami dotyczą wynagrodzeń za świadczone usługi i obejmują:

- sprzedaż i/lub obsługę klientów danego segmentu w kanałach sprzedaży/obsługi będących w posiadaniu innego segmentu;
- współdzielenie dochodów i kosztów z transakcji realizowanych z danym klientem, gdzie segment realizujący transakcje nie jest jednocześnie właścicielem biznesowym relacji z danym klientem;
- współdzielenie dochodów i kosztów związanych z realizacją wspólnych przedsięwzięć.

Alokacje dochodów i kosztów regulują wzajemne uzgodnienia pomiędzy segmentami, opierające się o jednostkowe stawki za poszczególne usługi bądź umowy dotyczące podziału łącznych dochodów i/lub kosztów.

► Segment Bankowości Detalicznej

Przychody segmentu Bankowości Detalicznej pochodzą ze sprzedaży produktów i usług adresowanych do klientów indywidualnych Banku, jak również małych i średnich przedsiębiorstw. W ramach oferty skierowanej do klientów tego segmentu wyróżnić można: szeroką gamę produktów oszczędnościowych, kredyty hipoteczne i konsumenckie, karty

Aktywa i Zobowiązania segmentu wykorzystywane są w jego działalności operacyjnej i dają się przyporządkować do segmentu bezpośrednio lub na zasadzie alokacji.

Grupa Kapitałowa BZ WBK S.A. koncentruje swoją działalność na rynku krajowym.

Raz w roku Grupa BZ WBK dokonuje resegmentacji/migracji klientów między segmentami działalności wynikającej z faktu, iż dany klient zaczyna spełniać kryteria przypisania do innego segmentu działalności niż kryteria segmentu, który dotychczas był właścicielem biznesowym relacji z danym klientem. Taka zmiana ma zapewnić najwyższą jakość obsługi dostosowaną do indywidualnych potrzeb lub skali działalności klienta.

W 2017 roku dokonano następującej resegmentacji klientów pomiędzy segmentami biznesowymi:

- przesunięcia największych klientów korporacyjnych z segmentu Bankowości Biznesowej i Korporacyjnej do Segmentu Globalnej Bankowości Korporacyjnej;
- przeniesienia wyników i wolumenów spółki zależnej BZ WBK Inwestycje Sp. z o.o. z segmentu Globalnej Bankowości Korporacyjnej do segmentu ALM i Operacji Centralnych;
- zmiany klucza alokacji kosztów Bankowego Funduszu Gwarancyjnego do segmentów działalności. Dane porównywalne zostały odpowiednio dostosowane.

Zasady identyfikacji dochodów i kosztów oraz aktywów i zobowiązań na potrzeby raportowania segmentowego są zgodne z polityką rachunkowości stosowaną w Grupie Banku Zachodniego WBK S.A.

Całkowity wynik osiągnięty przez Bank Zachodni WBK S.A. z tytułu realizacji transakcji przejęcia Visa Europe Limited przez Visa Inc. w roku 2016 (opisanej w nocie 10) został zaprezentowany w całości w segmencie ALM i Operacji Centralnych, natomiast wynik osiągnięty z tytułu ww. transakcji przez Santander Consumer Bank został zaprezentowany w Segmencie Santander Consumer.

kredytowe i debetowe, produkty ubezpieczeniowe i inwestycyjne, usługi rozliczeniowe, usługi maklerskie, zasilania telefonów GSM, płatności zagraniczne i Western Union oraz usługi dla klientów zamożnych. Dla małych i średnich przedsiębiorstw segment świadczy między innymi usługi w zakresie udzielania kredytów, przyjmowania depozytów oraz usługi z zakresu zarządzania

gotówką, leasingu, faktoringu, akredytyw i gwarancji. Segment Bankowości Detalicznej uzyskuje również dochody, oferując usługi zarządzania na zlecenie aktywami Klientów w ramach funduszy inwestycyjnych i portfeli indywidualnych. Zajmuje się także

realizacją usług na rzecz klientów detalicznych innych banków i instytucji finansowych, w oparciu o umowy zawarte z tymi instytucjami.

► Segment Bankowości Biznesowej i Korporacyjnej

W ramach segmentu Bankowości Biznesowej i Korporacyjnej Grupa uzyskuje dochody z produktów i usług skierowanych do przedsiębiorstw gospodarczych, samorządów i sektora publicznego. Poza usługami bankowymi związanymi

z transakcjami, kredytowaniem i pozyskiwaniem depozytów, segment świadczy również usługi z zakresu zarządzania gotówką, leasingu, faktoringu, akredytyw i gwarancji.

► Segment Globalnej Bankowości Korporacyjnej

W ramach segmentu Globalnej Bankowości Korporacyjnej Grupa uzyskuje dochody z usług i produktów skierowanych do największych międzynarodowych i polskich korporacji, obejmujące:

- bankowość transakcyjną, w ramach której oferowane są takie produkty jak: zarządzanie gotówką, depozyty, leasing, faktoring, akredytywy, gwarancje, kredytowanie bilateralne i produkty w obsłudze handlu zagranicznego;
- kredytowanie, w tym finansowanie projektów, kredyty konsorcjalne oraz programy emisji obligacji;

- produkty mające na celu zarządzanie ryzykiem kursowym i stopy procentowej oferowane wszystkim klientom Banku (segment alokuje przychody związane z tą działalnością do pozostałych segmentów, przy czym poziom alokacji może się zmieniać w poszczególnych latach);
- usługi organizowania i finansowania emisji papierów wartościowych, doradztwo finansowe oraz usługi brokerskie dla instytucji finansowych.

Segment generuje także dochody w związku z zajmowaniem pozycji na rynku międzybankowym w ramach zarządzania ryzykiem stopy procentowej i walutowym.

► Segment ALM i Operacji Centralnych

Segment obejmuje operacje centralne takie jak finansowanie działalności pozostałych segmentów Grupy, w tym zarządzanie płynnością oraz ryzykiem stopy procentowej i kursowym. Obejmuje również zarządzanie strategicznymi inwestycjami

Banku oraz transakcje, z których dochód i/lub koszty nie mogą być bezpośrednio lub w oparciu o racjonalne przesłanki przyporządkowane do danego segmentu.

► Segment Santander Consumer

Segment ten obejmuje działalność Grupy Santander Consumer, która została włączona do Grupy BZ WBK od 01.07.2014 r. Działalność tego segmentu skupia się na sprzedaży produktów i usług adresowanych zarówno do klientów indywidualnych, jak i podmiotów gospodarczych. W ramach oferty tego segmentu dominują produkty kredytowe tj. kredyty samochodowe, karty kredytowe, pożyczki gotówkowe, kredyty ratalne oraz leasing. Oprócz tego segment Santander Consumer obejmuje lokaty

terminowe oraz produkty ubezpieczeniowe (przede wszystkim związane z produktami kredytowymi).

Transakcja dotycząca objęcia kontroli przez Santander Consumer Bank S.A., nad spółkami PSA Finance Polska sp. z o.o. i pośrednio PSA Consumer Finance Polska sp. z o.o. z dniem 1.10.2016 r. oraz transakcja dotycząca umorzenia udziałów PSA Finance Polska sp. z o.o. zawarta w dniu 05.04.2017 r. zostały zaprezentowane w Segmencie Santander Consumer.

► Skonsolidowany rachunek zysków i strat w podziale na segmenty

01.01.2017-31.12.2017	Segment Bankowość Detaliczna *	Segment Bankowość Biznesowa i Korporacyjna	Segment Globalna Bankowość Korporacyjna	Segment ALM i Operacji Centralnych	Segment Santander Consumer	Razem
Wynik z tytułu odsetek	2 495 841	519 490	205 591	703 821	1 352 154	5 276 897
w tym transakcje wewnętrzne	(110 472)	(52 758)	1 167	161 533	530	–
Wynik z tytułu prowizji	1 392 788	265 186	229 255	(2 504)	128 401	2 013 126
w tym transakcje wewnętrzne	96 172	44 897	(153 620)	14 550	(1 999)	–
Pozostałe przychody	74 153	70 304	86 560	99 116	66 687	396 820
w tym transakcje wewnętrzne	9 717	41 218	(46 929)	(45 447)	41 441	–
Przychody z tytułu dywidend	–	–	546	76 249	21	76 816
Koszty operacyjne	(1 916 292)	(285 103)	(217 611)	(88 933)	(545 542)	(3 053 481)
w tym transakcje wewnętrzne	(8 468)	(1 548)	(7)	14 022	(3 999)	–
Amortyzacja	(199 422)	(21 917)	(16 680)	(45 617)	(35 297)	(318 933)
Odpisy netto z tytułu utraty wartości należności kredytowych	(469 571)	(94 839)	(10 669)	(4 577)	(110 817)	(690 473)
Udział w zysku (stracie) jednostek wycenianych metodą praw własności	–	–	–	58 264	–	58 264
Podatek od instytucji finansowych	–	–	–	(387 988)	(35 827)	(423 815)
Zysk przed opodatkowaniem	1 377 497	453 121	276 992	407 831	819 780	3 335 221
Obciążenie z tytułu podatku dochodowego						(816 707)
Skonsolidowany zysk za okres						2 518 514

*Obejmuje klientów indywidualnych oraz mikro i małe przedsiębiorstwa.

► Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej w podziale na segmenty

31.12.2017	Segment Bankowość Detaliczna *	Segment Bankowość Biznesowa i Korporacyjna	Segment Globalna Bankowość Korporacyjna	Segment ALM i Operacji Centralnych	Segment Santander Consumer	Razem
Należności od klientów	57 188 615	24 070 378	11 777 530	253 168	14 550 206	107 839 897
Inwestycje w podmioty stowarzyszone	–	–	–	889 372	–	889 372
Pozostałe aktywa	5 741 357	1 016 202	3 838 044	29 451 874	3 897 698	43 945 175
Aktywa razem	62 929 972	25 086 580	15 615 574	30 594 414	18 447 904	152 674 444
Zobowiązania wobec klientów	73 092 023	17 691 913	8 087 291	4 454 998	8 154 910	111 481 135
Pozostałe zobowiązania i kapitały	4 958 454	3 065 934	5 348 294	17 527 633	10 292 994	41 193 309
Zobowiązania i kapitały razem	78 050 477	20 757 847	13 435 585	21 982 631	18 447 904	152 674 444

* Obejmuje klientów indywidualnych oraz mikro i małe przedsiębiorstwa.

► Skonsolidowany rachunek zysków i strat w podziale na segmenty

01.01.2016–31.12.2016	Segment Bankowość Detaliczna *	Segment Bankowość Biznesowa i Korporacyjna	Segment Globalna Bankowość Korporacyjna	Segment ALM i Operacji Centralnych	Segment Santander Consumer	Razem
Wynik z tytułu odsetek	2 246 151	563 216	184 569	620 009	1 156 427	4 770 372
w tym transakcje wewnętrzne	(94 824)	(41 943)	227	133 417	3 123	–
Wynik z tytułu prowizji	1 332 229	209 167	203 125	(6 804)	177 004	1 914 720
w tym transakcje wewnętrzne	90 149	33 991	(133 145)	10 781	(1 775)	–
Pozostałe przychody	68 930	90 043	138 046	495 583	31 856	824 458
w tym transakcje wewnętrzne	20 290	48 211	(54 270)	(18 330)	4 099	–
Przychody z tytułu dywidend	–	–	531	96 041	10	96 582
Koszty operacyjne	(1 935 000)	(300 735)	(195 019)	(155 490)	(504 257)	(3 090 501)
w tym transakcje wewnętrzne	(19 633)	(1 858)	(6)	24 044	(2 547)	–
Amortyzacja	(172 112)	(20 174)	(20 318)	(30 090)	(34 526)	(277 220)
Odpisy netto z tytułu utraty wartości należności kredytowych	(451 911)	(154 609)	4 874	(1 690)	(181 254)	(784 590)
Udział w zysku (stracie) jednostek wycenianych metodą praw własności	–	–	–	55 439	–	55 439
Podatek od instytucji finansowych	–	–	–	(356 078)	(31 128)	(387 206)
Zysk przed opodatkowaniem	1 088 287	386 908	315 808	716 920	614 131	3 122 054
Obciążenie z tytułu podatku dochodowego						(737 962)
Skonsolidowany zysk za okres						2 384 092

* Obejmuje klientów indywidualnych oraz mikro i małe przedsiębiorstwa.

► Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej w podziale na segmenty

31.12.2016	Segment Bankowość Detaliczna *	Segment Bankowość Biznesowa i Korporacyjna	Segment Globalna Bankowość Korporacyjna	Segment ALM i Operacji Centralnych	Segment Santander Consumer	Razem
Należności od klientów	54 619 128	23 814 352	10 472 147	130 645	14 032 266	103 068 538
Inwestycje w podmioty stowarzyszone	–	–	–	871 491	–	871 491
Pozostałe aktywa	5 978 453	1 225 562	3 678 704	31 209 593	4 067 375	46 159 687
Aktywa razem	60 597 581	25 039 914	14 150 851	32 211 729	18 099 641	150 099 716
Zobowiązania wobec klientów	70 895 234	19 119 628	9 405 610	4 874 584	8 227 401	112 522 457
Pozostałe zobowiązania i kapitały	4 724 836	3 013 479	3 484 623	16 482 081	9 872 240	37 577 259
Zobowiązania i kapitały razem	75 620 070	22 133 107	12 890 233	21 356 665	18 099 641	150 099 716

* Obejmuje klientów indywidualnych oraz mikro i małe przedsiębiorstwa.

4. Zarządzanie ryzykiem

Grupa BZ WBK S.A. jest narażona na szereg ryzyk związanych z bieżącą działalnością. Celem zarządzania ryzykiem jest zapewnienie, iż Grupa, powiększając wartość dla akcjonariuszy, będzie podejmować ryzyko w sposób świadomy i kontrolowany.

Ryzyko oznacza możliwość zaistnienia zdarzeń, które będą miały wpływ na realizację założonych przez Grupę celów strategicznych.

Polityki zarządzania ryzykiem są opracowywane w celu identyfikacji i pomiaru podejmowanego ryzyka, określenia najkorzystniejszego

zwrotu przy zaakceptowanym poziomie ryzyka (risk-reward), a także dla regularnego ustalania i weryfikowania odpowiednich limitów ograniczających skalę narażenia na ryzyko. Grupa BZ WBK S.A. na bieżąco modyfikuje i rozwija metody zarządzania ryzykiem, uwzględniając zmiany w profilu ryzyka Grupy, otoczeniu gospodarczym, wymogi regulacyjne i najlepsze praktyki rynkowe.

Zarząd i Rada Nadzorcza wytycza kierunek działań oraz aktywnie wspiera strategię zarządzania ryzykiem. Przejawia się to poprzez akceptację kluczowych polityk w zakresie zarządzania ryzykiem, udział Członków Zarządu w komitetach wspierających zarządzanie ryzykiem, przeglądy i akceptację ryzyk oraz raportów dotyczących poziomu ryzyka.

Rada Nadzorcza sprawuje stały nadzór nad systemem zarządzania ryzykiem. Rada akceptuje strategię, kluczowe polityki zarządzania ryzykiem, wielkość akceptowalnego poziomu ryzyka oraz monitoruje poziom wykorzystania limitów wewnętrznych w odniesieniu do bieżącej strategii biznesowej i otoczenia makroekonomicznego. Prowadzi przeglądy głównych obszarów ryzyka, trybu identyfikacji zagrożeń oraz procesu ustalania i monitorowania działań naprawczych. Rada ocenia czy działania Zarządu w zakresie kontroli nad prowadzoną działalnością są skuteczne i zgodne z polityką Rady, z uwzględnieniem oceny systemu zarządzania ryzykiem.

Komitet Audytu i Zapewnienia Zgodności Rady Nadzorczej wspiera Radę w wypełnianiu obowiązków nadzorczych. Komitet przeprowadza coroczne przeglądy wewnętrznych mechanizmów kontroli finansowej Grupy, przyjmuje raporty niezależnej jednostki audytu wewnętrznego oraz jednostki zapewnienia zgodności. Komitet otrzymuje regularne kwartalne raporty dotyczące stopnia realizacji zaleceń pokontrolnych i na ich podstawie ocenia jakość podejmowanych działań. Komitet Audytu ocenia efektywność systemu kontroli wewnętrznej oraz systemu zarządzania ryzykiem. Ponadto, do zadań Komitetu należy monitorowanie wykonywania czynności rewizji finansowej, w szczególności przeprowadzania przez firmę audytorską badania, kontrolowanie i monitorowanie niezależności biegłego rewidenta i firmy audytorskiej, informowanie Rady o wynikach badania, dokonywanie oceny niezależności biegłego rewidenta i firmy audytorskiej. Ponadto, rolą Komitetu jest opracowywanie polityki i procedury wyboru firmy audytorskiej do przeprowadzania badania oraz przedkładanie Radzie rekomendacji dot. wyboru, ponownego wyboru i odwołania Audytora Zewnętrznego, rekomendowanie Radzie wynagrodzenia Audytora Zewnętrznego.

Komitet ds. Ryzyka wspiera rolę Rady Nadzorczej w ocenie skuteczności systemów kontroli wewnętrznej i zarządzania ryzykiem oraz środków jakie zostały przyjęte i zaplanowane w celu zapewnienia efektywnego zarządzania znaczącymi ryzykami Grupy.

Ponadto, w Banku Radę Nadzorczą wspiera również **Komitet Wynagrodzeń** oraz **Komitet Nominacji**, jednakże poza strukturami obszaru zarządzania ryzykiem.

Zarząd odpowiada za skuteczność zarządzania ryzykiem. W szczególności wprowadza strukturę organizacyjną dostosowaną do wielkości i profilu ponoszonego ryzyka, podział zadań zapewniający niezależność funkcji pomiaru i kontroli ryzyka od działalności operacyjnej, odpowiada za wprowadzenie i aktualizację pisemnych strategii w zakresie zarządzania ryzykiem, a także za przejrzystość działań. Dokonuje przeglądu wyników finansowych

Grupy. Zarząd powołał szereg Komitetów bezpośrednio odpowiedzialnych za rozwijanie metod zarządzania ryzykiem i monitorowanie poziomu ryzyka w określonych obszarach.

Zarząd wypełnia funkcję zarządzania ryzykiem, działając w ramach swoich trzech komitetów: Komitetu Zarządzania Ryzykiem, Podkomitetu Zarządzania Ryzykiem oraz Komitetu Kontroli Ryzyka.

Komitet Zarządzania Ryzykiem pełni rolę komitetu wykonawczego i odpowiada za wyznaczanie strategii zarządzania ryzykiem w Grupie, w tym za identyfikację istotnych rodzajów ryzyka, określanie akceptowalnego poziomu ryzyka oraz definiowanie metod pomiaru, kontrolowania, monitorowania i raportowania ryzyka. Natomiast **Podkomitet Zarządzania Ryzykiem**, który funkcjonuje w ramach Komitetu Zarządzania Ryzykiem, ratyfikuje najistotniejsze decyzje (powyżej określonych progów) kluczowych komitetów ryzyka niższego szczebla.

Komitet Kontroli Ryzyka monitoruje poziom ryzyka w różnych obszarach działalności Banku oraz nadzoruje działalność komitetów zarządzania ryzykiem niższego szczebla, powołanych przez Zarząd Banku. Komitety te – działając w obrębie wyznaczonych przez Zarząd kompetencji – bezpośrednio odpowiadają za rozwijanie metod zarządzania ryzykiem i monitorowanie poziomu ryzyka w określonych obszarach.

Komitet Kontroli Ryzyka nadzoruje działalność poniższych komitetów działających w obszarze zarządzania ryzykiem:

Forum Zarządzania Ryzykiem, komitet wyposażony w kompetencje do zatwierdzania i nadzoru nad polityką, metodologią pomiaru ryzyka oraz monitorowania poziomu ryzyka w zakresie ryzyka kredytowego, ryzyka rynkowego na księdze bankowej, ryzyka rynkowego na księdze handlowej, ryzyka strukturalnego bilansu oraz ryzyka płynności. Forum działa w ramach 4 paneli kompetencyjnych:

- ▶ **Panel Ryzyka Kredytowego;**
- ▶ **Panel Ryzyka Rynkowego;**
- ▶ **Panel Modeli i Metodologii;**
- ▶ **Panel Inwestycji Kapitałowych i Subemisji.**

Komitet Kredytowy podejmuje decyzje kredytowe zgodnie z obowiązującymi poziomami kompetencji kredytowych.

Komitet Rezerw podejmuje decyzje w zakresie odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości w podejściu indywidualnym i portfelowym na ekspozycje kredytowe, jak również z tytułu innych instrumentów finansowych i aktywów oraz rezerw z tytułu ryzyka prawnego, a także kształtuje metodologię, przegląda i weryfikuje adekwatność parametrów stosowanych do wyznaczania kwoty utraty wartości w podejściu portfelowym i indywidualnym dla Grupy BZ WBK S.A., z wyłączeniem Santander Consumer Banku.

Komitet Zarządzania Informacją zajmuje się jakością i organizacją danych nie tylko z zakresu zarządzania ryzykiem, ale również w pozostałych obszarach Banku.

Komitet ds. Ryzyka Cyberbezpieczeństwa, który stanowi forum bezpośredniej współpracy i komunikacji wszystkich jednostek organizacyjnych zaangażowanych w procesy związane z szeroko pojętym cyberbezpieczeństwem, uszczelniając nadzór nad realizacją strategii cyberbezpieczeństwa.

Komitet Zarządzania Ryzykiem Operacyjnym (ORMCo) wyznacza kierunek działań strategicznych z zakresu ryzyka operacyjnego w Grupie BZ WBK S.A., m.in. w obszarze ciągłości biznesowej, bezpieczeństwa informacji i zapobiegania przestępstwom.

Komitet ALCO sprawuje nadzór nad działalnością na portfelu bankowym, podejmuje decyzje w zakresie zarządzania płynnością i ryzykiem stopy procentowej na księdze bankowej, oraz odpowiada za finansowanie i zarządzania bilansem, w tym politykę cenową.

Komitet Kapitałowy odpowiada za zarządzanie kapitałem, w tym w szczególności za proces ICAAP.

Komitet Ujawnień weryfikuje publikowane informacje finansowe Grupy BZ WBK S.A. pod kątem zgodności z wymogami prawnymi i regulacyjnymi.

Komitet ds. Strategii Produktów Oszczędnościowych i Inwestycyjnych odpowiada za zapewnienie zrównoważonego wzrostu portfela produktów oszczędnościowych i inwestycyjnych.

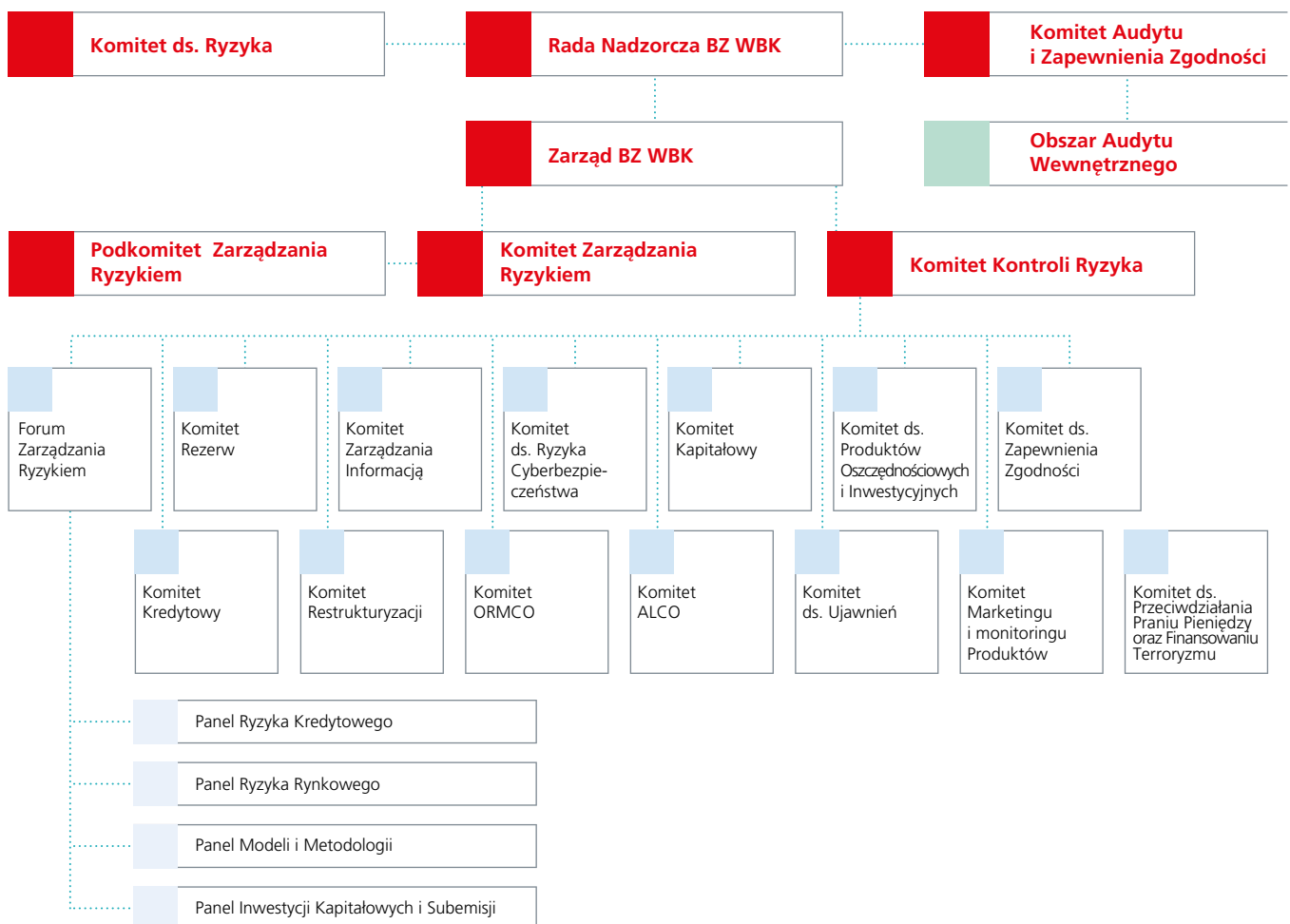
Komitet Marketingu i Monitoringu Produktów zatwierdza nowe produkty i usługi do wprowadzenia na rynek z uwzględnieniem analizy ryzyka reputacji.

Komitet ds. Zapewnienia Zgodności odpowiada za wyznaczanie standardów w zakresie zarządzania ryzykiem braku zgodności oraz kodeksów postępowania przyjętych w Grupie.

Komitet ds. Przeciwdziałania Praniu Pieniądzy oraz Finansowaniu Terroryzmu zatwierdza politykę Banku w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu oraz akceptuje i monitoruje działania Grupy podejmowane w tym zakresie.

Komitet Restrukturyzacji podejmuje decyzje w zakresie klientów korporacyjnych z trudnościami finansowymi, m.in. w zakresie strategii wobec klienta, umorzenia i sprzedaży wierzytelności zgodnie z obowiązującymi poziomami kompetencji kredytowych.

■ PONIŻSZY RYSUNEK PRZEDSTAWIA STRUKTURĘ ŁADU KORPORACYJNEGO W ZAKRESIE NADZORU NAD ZARZĄDZANIEM RYZYKIEM.

Zarządzanie ryzykiem odbywa się w ramach zatwierdzonego przez Komitet Zarządzania Ryzykiem profilu ryzyka, wynikającego z przyjętego ogólnego poziomu akceptacji ryzyka.

W Grupie BZ WBK S.A. poziom akceptowalnego ryzyka został wyrażony w postaci zdefiniowanych i skwantyfikowanych limitów i zapisany w postaci „Deklaracji akceptowalnego poziomu ryzyka”, zatwierdzonej przez Zarząd i zaakceptowanej przez Radę Nadzorczą. Na podstawie globalnych limitów wyznaczane są limity obserwacyjne oraz konstruowane są polityki zarządzania ryzykiem.

Grupa jest narażona na szereg ryzyk wpływających na realizowane cele strategiczne. Grupa nieustannie analizuje ryzyka, identyfikując ich źródła, tworząc odpowiednie mechanizmy zarządzania ryzykami, obejmujące m.in. ich pomiar, kontrolę, ograniczanie i raportowanie. Wśród ryzyk o największym znaczeniu można wymienić:

- ▶ ryzyko kredytowe,
- ▶ ryzyko koncentracji,
- ▶ ryzyko rynkowe na księdze bankowej i księdze handlowej,
- ▶ ryzyko płynności,
- ▶ ryzyko operacyjne,

▶ Ryzyko kredytowe

Działalność kredytowa Grupy BZ WBK S.A. koncentruje się na wzroście portfela kredytowego przy zagwarantowaniu jego wysokiej jakości, dobrej rentowności oraz satysfakcji klienta.

Działalność kredytowa obejmuje wszystkie produkty obciążone ryzykiem kredytowym (nazywane dalej kredytami), udzielane przez Bank oraz przez spółki zależne prowadzące działalność w zakresie leasingu i faktoringu.

Ryzyko kredytowe oznacza możliwość poniesienia straty w wyniku niespłacenia w terminie przez dłużnika zaciągniętego kredytu wraz z odsetkami i innymi opłatami. Ryzyko kredytowe przejawia się także w postaci spadku wartości aktywów kredytowych i udzielonych zobowiązań warunkowych, będącego następstwem pogorszenia oceny jakości kredytowej dłużnika. Pomiar ryzyka kredytowego opiera się na oszacowaniu wielkości aktywów kredytowych ważonych ryzykiem, przy czym stosowane wagi ryzyka uwzględniają zarówno prawdopodobieństwo zaniechania spłat, jak i wielkość możliwej do poniesienia straty w przypadku niedotrzymania warunków umowy przez kredytobiorcę.

Ryzyko kredytowe Grupy wynika głównie z działalności kredytowej w segmencie detalicznym, korporacyjnym i na rynku międzybankowym. Jest ono zarządzane w ramach polityki ustalonej przez Zarząd na bazie przyjętych procedur kredytowych oraz poprzez system limitów kompetencyjnych dostosowanych do wiedzy i doświadczenia kadry zarządzającej. Stosowany przez Grupę wewnętrzny system monitoringu oraz klasyfikacji kredytów

▶ ryzyko braku zgodności.

Szczegółowe zasady, role i odpowiedzialności jednostek Grupy zostały opisane w odpowiednich politykach wewnętrznych dotyczących zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka.

Grupa BZ WBK S.A. szczególnie dba o spójność procesów zarządzania ryzykiem na poziomie całej Grupy Kapitałowej, co pozwala na adekwatne kontrolowanie skali narażenia na ryzyko. Spółki zależne wdrażają polityki i procedury zarządzania ryzykiem odzwierciedlające zasady przyjęte przez Grupę BZ WBK S.A.

Bank, w granicach i na zasadach wynikających z obowiązującego prawa, sprawuje nadzór nad systemem zarządzania ryzykiem w Santander Consumer Bank S.A., kierując się przy tym regułami odnoszącymi się do nadzorowania spółek zależnych wchodzących w skład Grupy BZ WBK. Przedstawicielami Banku w Radzie Nadzorczej Santander Consumer Bank S.A. są: Członek Zarządu Banku zarządzający Pionem Zarządzania Ryzykiem oraz Członek Zarządu Banku zarządzający Pionem Zarządzania Finansami. Zgodnie ze „Strategią inwestycji Banku Zachodniego WBK S.A. w instrumenty rynku kapitałowego” odpowiadają oni – razem z Radą Nadzorczą SCB – za sprawowanie nadzoru nad Santander Consumer Bank S.A. oraz prowadzenie działalności spółki w oparciu o przyjęte plany oraz zgodnie z procedurami zapewniającymi bezpieczeństwo działalności. Bank monitoruje profil i poziom ryzyka Santander Consumer Bank S.A. za pośrednictwem komitetów zarządzania ryzykiem Banku Zachodniego WBK S.A.

umożliwia wczesne wykrywanie sytuacji groźących pogorszeniem jakości portfela kredytowego. Ponadto Grupa szeroko stosuje narzędzia ograniczania ryzyka kredytowego w postaci zabezpieczeń (finansowych i rzeczowych) oraz szczególnych warunków umownych i klauzul, czyli tzw. covenants.

Grupa rozwija i udoskonala oparte na ryzyku metody wyceny kredytów, alokacji kapitału oraz pomiaru efektywności. Dla wszystkich portfeli kredytowych używane są modele wyceny ryzyka.

Grupa również stale przegląda procesy i procedury pomiaru, monitorowania i zarządzania ryzykiem portfela kredytowego Banku dostosowując je do nowelizowanych wymogów nadzorczych, w tym szczególnie do Rekomendacji KNF.

W 2017 r. Grupa wnikliwie analizowała rozwój sytuacji na rynku makroekonomicznym, jak również monitorowała ekspozycję kredytową w poszczególnych segmentach klientów i branżach gospodarki, w celu zapewnienia odpowiedniej i szybkiej reakcji oraz adekwatnego dostosowania parametrów polityki kredytowej. Rok 2017 był pod tym względem dość stabilny, a wprowadzane zmiany modyfikowały politykę w sposób umiarkowany.

W 2017 r. jednym z priorytetów był ścisły monitoring portfela walutowych kredytów mieszkaniowych. W odpowiedzi na liczne projekty legislacyjne Grupa przeprowadzała wielowymiarowe analizy oraz uczestniczyła aktywnie w procesach konsultacyjnych.

Grupa ze szczególną uwagą monitoruje ryzyko kredytowe na tych portfelach.

► Forum Zarządzania Ryzykiem

Nadzór nad zarządzaniem ryzykiem kredytowym w Grupie BZ WBK S.A. sprawuje Panel Ryzyka Kredytowego (PRK) działający w ramach Forum Zarządzania Ryzykiem. Głównym obszarem odpowiedzialności PRK jest tworzenie i zatwierdzanie najlepszych praktyk branżowych, analiz sektorowych, polityk kredytowych oraz wdrażanie systemów klasyfikacji i wyceny ryzyka zmierzających do zapewnienia zrównoważonego wzrostu portfela kredytowego. Dopasowując funkcjonowanie procesów zarządczych w Grupie do aktualnych celów strategicznych, w ramach struktury PRK wyodrębniono komitety dedykowane do głównych segmentów klientów: segmentu detalicznego, segmentu MŚP oraz segmentu biznesowego i korporacyjnego. Natomiast nadzór na modelami ryzyka kredytowego pełni Panel Modeli i Metodologii.

► Pion Zarządzania Ryzykiem

Pion Zarządzania Ryzykiem jest odpowiedzialny za skonsolidowany proces zarządzania ryzykiem kredytowym obejmujący zarządzanie i nadzór nad procesem kredytowym, zdefiniowanie polityki kredytowej, dostarczanie narzędzi decyzyjnych oraz narzędzi pomiaru ryzyka kredytowego, kontrolę jakości portfela kredytowego, jak również dostarczanie rzetelnej informacji zarządczej nt. portfela kredytowego.

► Polityki kredytowe

Polityki kredytowe odnoszą się do poszczególnych segmentów biznesowych, portfeli kredytowych oraz kategorii produktów bankowych i zawierają wytyczne w zakresie określania obszarów występowania specyficznych rodzajów ryzyka, ich pomiaru, a także metod ich minimalizacji do poziomu akceptowanego przez Grupę (np. wskaźniki „Loan-to-Value”, ryzyko kursowe w przypadku kredytów walutowych).

Grupa regularnie przegląda i aktualizuje polityki kredytowe, dostosowując je do strategii Grupy, bieżącej sytuacji w otoczeniu makroekonomicznym oraz zmian przepisów prawa i wytycznych organów nadzoru.

► Proces podejmowania decyzji kredytowych

Proces podejmowania decyzji kredytowych, jako element zarządzania ryzykiem, opiera się na systemie Indywidualnych Kompetencji Kredytowych dostosowanych do wiedzy i doświadczenia pracowników, w ramach segmentów biznesowych wyodrębnionych w strukturze organizacyjnej. Zaangażowania powyżej 25 mln zł akceptowane są przez Komitet Kredytowy, w skład którego wchodzi przedstawiciele kierownictwa najwyższego szczebla. Transakcje powyżej 187,5 mln PLN są dodatkowo ratyfikowane przez Podkomitet Zarządzania Ryzykiem funkcjonujący na poziomie Zarządu.

Grupa stale podejmuje działania mające na celu dostarczanie najwyższej jakości usług kredytowych przy jednoczesnym dostosowaniu ich do oczekiwań kredytobiorców i zapewnieniu bezpieczeństwa portfela kredytowego. W tym celu, ustanowiony

system kompetencji zapewnia rozdzielenie funkcji zatwierdzania ryzyka transakcji od funkcji sprzedażowych.

► Klasyfikacja kredytowa

Grupa BZ WBK S.A. dynamicznie rozwija stosowane narzędzia do oceny ryzyka kredytowego, dostosowując je do zaleceń Komisji Nadzoru Finansowego, wymogów Międzynarodowych Standardów Rachunkowości/Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej oraz najlepszych praktyk branżowych.

Modele oceny ryzyka kredytowego wykorzystywane są przez Grupę dla najistotniejszych portfeli kredytowych, w tym klientów korporacyjnych, MŚP, kredytów mieszkaniowych, portfela na finansowanie nieruchomości dochodowych, kredytów gotówkowych, kart kredytowych i limitów w kontaktach osobistych.

Grupa prowadzi okresowy monitoring klasyfikacji kredytowej według zasad opisanych w Podręcznikach Kredytowych. Dodatkowo dla wybranych modeli realizowany jest automatyczny proces weryfikacji klasy ryzyka w oparciu o długość opóźnienia w spłacie lub analizę danych behawioralnych klienta. Weryfikacja klasyfikacji następuje również w przypadku podejmowania kolejnych decyzji kredytowych.

► Przeglądy kredytowe

Grupa dokonuje regularnych przeglądów mających na celu ustalenie rzeczywistej jakości portfela kredytowego, właściwej klasyfikacji i adekwatności odpisów z tytułu utraty wartości, zgodności z procedurami i podjętymi decyzjami kredytowymi, a także zapewniających obiektywną ocenę profesjonalizmu w zarządzaniu kredytami. Przeglądy dokonywane są przez dwie wyspecjalizowane jednostki: Departament Przeglądów Kredytowych i Departament Kontroli i Oceny Jakości, które są niezależne od jednostek podejmujących ryzyko kredytowe w ramach swoich kompetencji.

► Zabezpieczenia

Funkcjonujący w Grupie BZ WBK S.A. model zabezpieczeń prawnych zakłada, iż centralną jednostką kompetencyjną odpowiedzialną za prawidłowy przebieg procesów tworzenia i funkcjonowania zabezpieczeń jest Departament Zabezpieczeń i Umów Kredytowych. Natomiast Podręcznik Zabezpieczeń jako procedura opisująca prawne standardy stosowania zabezpieczeń wierzycielskich jest zarządzany przez Pion Prawny i Zapewnienia Zgodności. Właścicielem wzorów umów zabezpieczeń jest Departament Zabezpieczeń i Umów Kredytowych.

Departament Zabezpieczeń jest odpowiedzialny za tworzenie i funkcjonowanie zabezpieczeń prawidłowych i zgodnych z polityką kredytową dla wszystkich segmentów biznesowych, oraz sprawny i prawidłowy przebieg procesów ustanawiania, monitorowania i zwalniania zabezpieczeń.

Ponadto jednostka ta wspiera – w zakresie zabezpieczeń – jednostki kredytowe w procesie podejmowania decyzji kredytowych oraz tworzeniu polityk kredytowych. Departament dba o gromadzenie danych na temat zabezpieczeń oraz zapewnia odpowiednią informację zarządczą.

Poniższe tabele przedstawiają typy zabezpieczeń, które mogą być przyjmowane pod należności obciążone ryzykiem kredytowym, dla klientów niebędących podmiotami bankowymi.

▶ Klienci indywidualni

Rodzaj kredytu/należności	Rodzaj zabezpieczenia
gotówkowy	weksel, poręczenie, ubezpieczenie
pod aktywa płynne	kaucja, blokada na rachunku bankowym, fundusze inwestycyjne
studencki	poręczenie
mieszkaniowy	hipoteka, ubezpieczenie, przelew wierzytelności
należności leasingowe	weksel, poręczenie wekslowe, cesja prawa do rachunku bankowego, sądowy zastaw rejestrowy na ruchomościach, przewłaszczenie na zabezpieczenie; hipoteka kaucyjna; zobowiązanie dostawcy przedmiotu leasingu do jego odkupu tzw. gwarancja odkupu

▶ Podmioty gospodarcze

Rodzaj kredytu/należności	Rodzaj zabezpieczenia
obrotowy	kaucja, zastaw rejestrowy, weksel
rewolwingowy	cesja, weksel, poręczenie, zastaw rejestrowy
na nieruchomości	hipoteka
inwestycyjny	hipoteka, poręczenie, gwarancja
dotowane i z dopłatami	poręczenie, gwarancje
należności leasingowe	weksel, poręczenie wekslowe, cesja prawa do rachunku bankowego, sądowy zastaw rejestrowy na ruchomościach, przewłaszczenie na zabezpieczenie; hipoteka kaucyjna; zobowiązanie dostawcy przedmiotu leasingu do jego odkupu tzw. gwarancja odkupu

▶ Proces zarządzania zabezpieczeniami

Na etapie podejmowania decyzji kredytowej, w sytuacjach określonych w wewnętrznych regulacjach, kluczowe zadania Departamentu Zabezpieczeń i Umów Kredytowych dotyczą oceny jakości zabezpieczeń w postaci nieruchomości:

- weryfikacja wycen nieruchomości sporządzonych przez rzeczoznawców majątkowych oraz ocena wartości przedmiotu zabezpieczenia,
- ocena stanu prawnego przedmiotu zabezpieczenia,
- ocena procesów inwestycyjnych na nieruchomościach,
- konsultacje prawne dotyczące proponowanych zabezpieczeń.

Departament Zabezpieczeń i Umów Kredytowych aktywnie uczestniczy w kolejnych etapach procesu kredytowego, realizując m.in. działania obejmujące:

- przygotowanie projektów dokumentacji kredytowej w segmencie klientów MŚP oraz korporacyjnym,
- weryfikację i ocenę prawidłowości podpisanej dokumentacji kredytowej oraz spełnienia formalno-prawnych warunków uruchomienia w segmencie klientów korporacyjnych,
- weryfikację danych w systemach informatycznych,
- monitoring zabezpieczeń oraz raportowanie,

- zwolnienie zabezpieczeń.

Grupa w ramach procesu zarządzania wierzytelnościami prowadzi między innymi działania związane z realizacją zabezpieczeń. Wybór odpowiedniego zakresu i sposobu działania w celu zaspokojenia roszczeń Grupy z zabezpieczenia jest uzależniony od jego rodzaju (wyróżniamy dwie podstawowe kategorie zabezpieczeń: osobiste i rzeczowe). Zasadniczo Grupa dąży do polubownej (dobrowolnej) realizacji zabezpieczeń w procesie negocjacyjnym. W przypadku braku woli współpracy ze strony dostawcy zabezpieczenia, uprawnienia Grupy w tym zakresie są realizowane zgodnie z przepisami prawa oraz przepisami wewnętrznymi w drodze postępowań egzekucyjnych i upadłościowych.

▶ Finansowy efekt przyjętych zabezpieczeń

Finansowy efekt przyjętych zabezpieczeń został skalkulowany jako zmiana odpisu na skutek wykluczenia przepływów z zabezpieczeń (ekspozycje niepracujące oceniane na bazie indywidualnej). Dla pozostałych portfeli tj. dla kredytów hipotecznych oraz dla segmentu MŚP i klientów korporacyjnych, efekt ten został wyliczony poprzez skorygowanie parametru LGD do poziomu obserwowanego dla poszczególnych klientów na produktach niezabezpieczonych.

■ PONIŻSZA TABELA PRZEDSTAWIA FINANSOWY EFEKT ZABEZPIECZEŃ DLA BANKU ZACHODNIEGO S.A. WG STANU NA 31.12.2017 R.:

Finansowy efekt zabezpieczeń	Wartość brutto	Finansowy efekt zabezpieczeń
Należności od klientów		
z tytułu kredytów mieszkaniowych	33 723 865	(175 822)
biznesowych	49 011 673	(560 443)
Razem dane bilansowe	93 569 128	(736 265)
Razem dane pozabilansowe	24 642 271	(8 634)

▶ Testy warunków skrajnych ryzyka kredytowego

Testy warunków skrajnych są jednym z elementów procesu zarządzania ryzykiem kredytowym, służącym do oceny potencjalnego wpływu na sytuację Grupy zdarzeń zachodzących w jego otoczeniu, a także możliwych zmian we wskaźnikach finansowych i makroekonomicznych, bądź zmian w profilu ryzyka. W ramach testów przeprowadzana jest ocena potencjalnych zmian jakości kredytowej portfeli kredytowych, w sytuacji wystąpienia niekorzystnych zdarzeń. Proces ten dostarcza także informacji zarządczej o adekwatności ustalonych limitów i alokowanego kapitału wewnętrznego.

▶ Kalkulacja utraty wartości

W Grupie BZ WBK S.A. odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości należności kredytowych tworzone są według zasad Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (MSR 39). Odzwierciedlają one zidentyfikowaną utratę wartości aktywów kredytowych, która zostaje uznana w przypadku, gdy Grupa posiada obiektywny dowód na to, że nie będzie w stanie odzyskać należności zgodnie z zawartą umową kredytową, leasingową lub faktoringową. Obiektywne przesłanki utraty wartości zostały zdefiniowane zgodnie z rekomendacjami

Komitetu Bazylejskiego, według Międzynarodowego Standardu Rachunkowości (MSR 39) oraz Rekomendacji R.

Utrata wartości mierzona jest na podstawie szacunkowej, możliwej do odzyskania kwoty. Analizując możliwą utratę wartości należności kredytowych, Grupa stosuje podejście indywidualne (dla ekspozycji indywidualnie istotnych, dla których rozpoznane zostały obiektywne dowody utraty wartości) oraz portfelowe (dla ekspozycji indywidualnie nieistotnych, dla których rozpoznane zostały obiektywne dowody utraty wartości oraz dla ekspozycji o niezidentyfikowanym zagrożeniu utratą wartości).

Grupa dwa razy do roku dokonuje porównania założeń i parametrów wykorzystywanych do kalkulacji utraty wartości ze stanem faktycznym, uwzględniając przy tym wpływ zmiany warunków ekonomicznych, zmiany w politykach kredytowych Grupy i strategiach odzyskiwania należności, zapewniając tym samym adekwatność tworzonych odpisów. Za realizację polityki w zakresie utrzymywania adekwatnego poziomu odpisów odpowiedzialny jest Komitet Rezerw.

Poniższe tabele przedstawiają maksymalne ekspozycje Grupy BZ WBK S.A. na ryzyko kredytowe, dla potrzeb prezentacyjnych pogrupowanych w klasy ryzyka uzależnione od wskaźnika pokrycia odpisem z tytułu utraty wartości.

31.12.2017	Wskaźnik pokrycia rezerwą / liczba dni przeterminowania	Należności od klientów			Razem
		indywidualnych	z tytułu kredytów hipotecznych	biznesowych	
Portfel oceniany indywidualnie – z utratą wartości					
Wartość brutto		–	–	2 378 258	2 378 258
Odpis z tyt. utraty wartości		–	–	(1 225 187)	(1 225 187)
Wartość netto		–	–	1 153 071	1 153 071
Portfel oceniany kolektywnie – z utratą wartości					
Wartość brutto		1 819 031	998 123	1 312 162	4 129 316
Odpis z tyt. utraty wartości		(1 327 612)	(659 864)	(894 931)	(2 882 407)
Wartość netto		491 419	338 259	417 231	1 246 909
Portfel bez utraty wartości (IBNR) – nieprzeterminowany					
	do 0,10%	1 459 972	29 515 446	31 767 897	62 743 315
	0,10% – 0,30%	2 626 977	1 325 621	11 194 309	15 146 907
	0,30% – 0,65%	5 405 252	2 968 339	2 211 931	10 585 522
	powyżej 0,65%	7 873 202	926 174	4 878 661	13 678 037
Portfel bez utraty wartości (IBNR) – przeterminowany					
	1–30 dni	1 066 555	1 206 932	953 539	3 227 026
	31–60 dni	176 603	246 121	104 475	527 199
	61–90 dni	96 748	106 335	38 985	242 068
	> 90 dni	4 778	205	13 916	18 900
Wartość brutto portfela bez utraty (IBNR)					106 168 974
Odpis na poniesione niezidentyfikowane straty					(738 536)
Wartość netto					105 430 438
Wartość brutto razem		20 529 118	37 293 296	54 854 134	112 676 548
					(4 846 130)
Pozostałe należności *					9 479
Wartość netto razem					107 839 897

31.12.2016	Wskaźnik pokrycia rezerwą / liczba dni przeterminowania	Należności od klientów			
		indywidualnych	z tytułu kredytów hipotecznych	biznesowych	Razem
Portfel oceniany indywidualnie – z utratą wartości					
Wartość brutto		–	–	2 641 177	2 641 177
Odpis z tyt. utraty wartości		–	–	(1 265 943)	(1 265 943)
Wartość netto		–	–	1 375 234	1 375 234
Portfel oceniany kolektywnie – z utratą wartości					
Wartość brutto		1 823 020	1 006 226	1 631 203	4 460 449
Odpis z tyt. utraty wartości		(1 503 362)	(639 969)	(778 524)	(2 921 855)
Wartość netto		319 658	366 257	852 679	1 538 594
Portfel bez utraty wartości (IBNR) – nieprzeterminowany					
	do 0,10%	1 184 224	24 478 265	29 280 750	54 943 240
	0,10% – 0,30%	1 863 857	5 319 953	9 004 336	16 188 146
	0,30% – 0,65%	5 361 682	2 614 911	2 392 816	10 369 409
	powyżej 0,65%	7 488 185	1 869 021	3 677 435	13 034 641
		–	–	–	–
Portfel bez utraty wartości (IBNR) – przeterminowany					
	1–30 dni	1 306 480	1 286 045	2 512 350	5 104 875
	31–60 dni	164 618	302 606	242 749	709 972
	61–90 dni	86 472	131 316	84 039	301 827
	> 90 dni	4 485	38	7 347	11 870
Wartość brutto portfela bez utraty (IBNR)					100 663 980
Odpis na poniesione niezidentyfikowane straty					(691 083)
Wartość netto					99 972 897
Wartość brutto razem		19 283 024	37 008 380	51 474 202	107 765 606
					(4 878 881)
Pozostałe należności *					181 813
Wartość netto razem					103 068 538

* Pozostałe należności to portfel należności nieratingowanych i nieprzeterminowanych oraz bez stwierdzonej utraty wartości;

Należności od banków są poddawane ocenie z wykorzystaniem metod ratingowych. Sposób dokonywania oceny określony został w przepisach wewnętrznych Grupy Kapitałowej. Każdemu klientowi instytucjonalnemu (ekspozycji) przypisywana jest ocena jednej z renomowanych agencji ratingowych (Fitch Ratings;

Moody's Investors Service; S&P's) zgodnie z przepisami CRR, a tym samym odpowiednia grupa (grade). Stopień 1 odpowiada wadze ryzyka 20%. Wśród nich nie ma należności przeterminowanych i ze stwierdzoną utratą wartości.

Należności od banków		31.12.2017	31.12.2016
Stopień jakości kredytowej:			
	1	518 202	410 952
	2	1 401 747	2 736 116
	3	160 710	322 262
	4	3 709	26 677
	5	1 241	601
	6	–	–
	Brak	50 865	16 670
Razem		2 136 474	3 513 278

Instrumenty finansowe w portfelu dostępnym do sprzedaży oraz przeznaczone do obrotu są poddawane ocenie zgodnie z ratingiem kraju (obligacje Skarbu Państwa, papiery emitowane przez NBP, BGK, instrumenty dłużne w portfelu dostępne do sprzedaży oraz przeznaczone do obrotu). Rating kraju jest tożsamy z ratingiem NBP/BGK. Wszystkie mają rating Polski,

wg agencji Fitch jest to A-. Dla tych instrumentów nie występuje przeterminowanie oraz utrata wartości.

W pozycji „pozostałe aktywa” wykazywane są pozycje bez nadanego ratingu, w znakomitej większości są to należności nieprzeterminowane i bez utraty wartości.

► Koncentracja ryzyka kredytowego

Grupa BZ WBK przestrzega norm wynikających z Ustawy Prawo Bankowe określających wielkości koncentracji wierzytelności obciążonych ryzykiem jednego podmiotu lub podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie. Według danych na dzień 31.12.2017 r. maksymalny limit dla Grupy zgodnie z art. 71 Ustawy Prawo Bankowe wynosił:

► 4 965 120 tys. zł (25% funduszy własnych Grupy).

Natomiast w okresie porównawczym wg danych na dzień 31.12.2016 r. maksymalny limit dla Grupy zgodnie z art. 71 Ustawy Prawo Bankowe wynosił:

► 4 146 204 tys. zł (25% funduszy własnych Grupy).

Realizowana przez Grupę polityka ma na celu minimalizowanie ryzyka koncentracji wierzytelności, m.in. poprzez stosowanie w powyższym zakresie bardziej rygorystycznych zasad niż ustawowe. Efektem tej polityki jest stałe utrzymywanie wysokiego poziomu dywersyfikacji zaangażowań wobec poszczególnych klientów.

Przeprowadzona analiza koncentracji zaangażowań wykazała, że Grupa w 2017 r. nie posiadała zaangażowań, które przekraczałyby limity wyznaczone przez ustawodawcę.

Lista 20 największych ekspozycji (lub grupy klientów powiązanych kapitałowo) Grupy Banku Zachodniego WBK S.A. (kredyty pracujące) stan na 31.12.2017 r. (łącznie z zaangażowaniem poszczególnych klientów w spółkach zależnych).

Symbol PKD	Opis kodu PKD	Łączna kwota brutto	Kredyt wykorzystany łącznie z zaangażowaniem w spółkach zależnych	Otwarta linia kredytowa + Gwarancje + Limity skarbowe i inwestycje kapitałowe
61	TELEKOMUNIKACJA	1 739 072	1 654 095	84 977
47	HANDEL DETALICZNY	1 007 000	749 928	257 072
07	GÓRNICTWO	988 025	187 406	800 619
61	TELEKOMUNIKACJA	952 545	691 708	260 837
35	ENERGETYKA	878 972	458 972	420 000
70	DORADZTWO	831 420	648 989	182 431
06	GÓRNICTWO	825 213	214 052	611 161
35	ENERGETYKA	792 000	153 100	638 900
68	OBŚŁUGA NIERUCHOMOŚCI	652 521	561 091	91 430
68	OBŚŁUGA NIERUCHOMOŚCI	652 284	630 178	22 106
35	ENERGETYKA	619 853	329 853	290 000
41	BUDOWNICTWO	616 378	537 965	78 413
19	PRZEMYSŁ RAFINERYJNY	568 390	0	568 390
41	BUDOWNICTWO	541 219	1 233	539 986
20	PRZEMYSŁ CHEMICZNY	513 959	446 857	67 102
70	DORADZTWO	454 351	277 400	176 951
47	HANDEL DETALICZNY	400 000	187 896	212 104
35	ENERGETYKA	398 116	398 116	-
68	OBŚŁUGA NIERUCHOMOŚCI	373 264	353 953	19 311
35	ENERGETYKA	361 922	300 436	61 486
Razem brutto		14 166 504	8 783 228	5 383 276

Lista 20 największych ekspozycji (lub grupy klientów powiązanych kapitałowo) Grupy Banku Zachodniego WBK S.A. (kredyty pracujące) stan na 31.12.2016 r. (łącznie z zaangażowaniem poszczególnych klientów w spółkach zależnych).

Symbol PKD	Opis kodu PKD	Łączna kwota brutto	Kredyt wykorzystany łącznie z zaangażowaniem w spółkach zależnych	Otwarta linia kredytowa + Gwarancje + Limity skarbowe i inwestycje kapitałowe
61	TELEKOMUNIKACJA	1 857 349	1 612 419	244 930
06	GÓRNICTWO	1 180 593	15 047	1 165 546
07	GÓRNICTWO	1 173 796	228 506	945 290
47	HANDEL DETALICZNY	1 074 502	670 571	403 931
35	ENERGETYKA	878 974	295 974	583 000
68	OBŚŁUGA NIERUCHOMOŚCI	792 496	646 988	145 508
35	ENERGETYKA	791 261	253 597	537 664
19	PRZEMYSŁ RAFINERYJNY	681 806	–	681 806
41	BUDOWNICTWO	657 954	591 470	66 484
35	ENERGETYKA	564 615	405 657	158 958
68	OBŚŁUGA NIERUCHOMOŚCI	555 243	342 772	212 471
35	ENERGETYKA	545 830	329 830	216 000
20	PRZEMYSŁ CHEMICZNY	537 789	462 701	75 088
41	BUDOWNICTWO	494 001	1	494 000
19	PRZEMYSŁ RAFINERYJNY	427 430	163 560	263 870
68	OBŚŁUGA NIERUCHOMOŚCI	414 811	394 328	20 483
86	OCHRONA ZDROWIA	398 521	327 066	71 455
68	OBŚŁUGA NIERUCHOMOŚCI	392 753	392 753	–
61	TELEKOMUNIKACJA	387 002	2	387 000
70	DORADZTWO	384 922	156 757	228 165
Razem brutto		14 191 648	7 289 999	6 901 649

► Koncentracja branżowa

Polityka kredytowa Grupy Banku Zachodniego WBK S.A. zakłada dywersyfikację zaangażowania akcji kredytowej. Ryzyko danej branży jest elementem wpływającym na wielkość limitu. Grupa w celu utrzymania odpowiednio zdywersyfikowanego portfela kredytowego i kontrolowania w ten sposób ryzyka związanego ze zbyt wysokim udzieleniem kredytów podmiotom jednej branży,

zakłada kredytowanie branż oraz grup i jednostek kapitałowych reprezentujących różne gałęzie przemysłu.

Według stanu na dzień 31.12.2017 r. największy poziom koncentracji zanotowano dla branży „dystrybucja” (13% portfela Grupy BZ WBK), dla sektora produkcyjnego (10%) oraz dla branży „obsługa nieruchomości” (7%).

■ GRUPY PKD W PODZIALE NA SEKTORY:

Sektor	Zaangażowanie bilansowe brutto		
	31.12.2017	31.12.2016	
Dystrybucja	14 535 418	12 834 912	
Sektor produkcyjny	11 234 366	10 892 968	
Obsługa nieruchomości	7 958 554	8 724 541	
Sektor energetyczny	3 602 532	2 868 057	
Transport	3 472 978	3 055 197	
Sektor rolniczy	2 528 768	2 133 411	
Sektor finansowy	1 449 395	966 677	
Budownictwo	1 509 824	1 411 827	
Pozostałe sektory	8 562 299	8 282 577	
A	Razem podmioty gospodarcze	54 854 134	51 170 167
B	Portfel detaliczny (w tym kredyty hipoteczne)	57 822 414	56 595 439
A+B	PORTFEL Grupy BZ WBK	112 676 548	107 765 606
C	Pozostałe należności	9 479	181 813
A+B+C	CAŁKOWITY PORTFEL GRUPY BZ WBK	112 686 027	107 947 419

► Praktyki w zakresie forbearance

Zgodnie z definicją zawartą w projekcie Standardów Technicznych Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego, jako działanie forbearance (tj. restrukturyzację zadłużenia klienta) określa się udogodnienie w spłacie zastosowane wobec klienta doświadczającego trudności finansowych, lub który będzie doświadczał trudności zagrażających obsłudze zadłużenia wobec Grupy BZ WBK S.A. na dotychczasowych warunkach umownych. Udogodnienie może polegać na zmianie dotychczasowych warunków umowy kredytu lub jego całkowitym lub częściowym refinansowaniu. Zastosowanie restrukturyzacji ma na celu lepsze dopasowanie warunków spłaty należności do aktualnej i prognozowanej sytuacji finansowej klienta, minimalizację ryzyka zaprzestania obsługi zadłużenia i/lub maksymalizację odzysków.

Pojęcie restrukturyzacji nie obejmuje zmian warunków umowy o charakterze technicznym lub operacyjnym, ani zmian spowodowanych czynnikami innymi niż trudności w spłacie (warunki biznesowe, rynkowe).

Decyzja o zastosowaniu udogodnienia wobec klientów doświadczających trudności w obsłudze zadłużenia następuje po uprzedniej analizie sytuacji finansowej klienta, ocenie możliwości spłaty w ramach nowych warunków, analizie posiadanych zabezpieczeń, ocenie woli do spłaty oraz historii dotychczasowej współpracy. Przyznane udogodnienia uzależnione są od wyników oceny i mogą polegać w szczególności na: okresowym zawieszeniu spłat (karencja), zmianie harmonogramu (obniżenie rat), kapitalizacji odsetek, wydłużeniu terminu spłaty itp. Dotyczy to zarówno klientów detalicznych, jak i podmiotów gospodarczych.

W przypadku udzielenia klientowi udogodnienia w spłacie (restrukturyzacji), każdorazowo dokonywane są stosowne zapisy w systemach, umożliwiające identyfikację portfela należności restrukturyzowanych. Należność/klient traktowany jest jako restrukturyzowany przez cały okres restrukturyzacji, tj. do momentu uznania, że sytuacja klienta uległa stabilizacji, warunki restrukturyzacji zostały zrealizowane i nie występują przeterminowane płatności pow. 30 dni, klient posiada zdolność kredytową. Ostrożnościowo Bank raportuje klienta jako podlegającego restrukturyzacji przez okres co najmniej 2 lat.

W celu zapewnienia lepszej jakości portfela kredytowego poprzez wczesne wdrażanie działań restrukturyzacyjnych i umożliwienie klientom spłaty zaciągniętych kredytów Bank w ramach swojej struktury posiada wyspecjalizowane jednostki obsługujące tę grupę klientów. Zarówno efektywność działania tych jednostek, jak i portfel należności restrukturyzowanych podlega cyklicznemu monitoringowi przez odpowiednie Komitety.

Zasady rachunkowości w odniesieniu do aktywów finansowych podlegających praktykom forbearance nie różnią się od zasad stosowanych w stosunku do innych aktywów pracujących i niepracujących w Banku i przedstawiają się następująco: Bank wycenia kredyty i należności według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej. W sytuacji, gdy warunki pożyczki, należności lub inwestycje utrzymywane do terminu wymagalności są renegowane lub zmieniane w jakikolwiek inny sposób, z powodu trudności finansowych dłużnika lub emitenta, ekspozycja taka jest wyceniana przy użyciu pierwotnej efektywnej stopy procentowej, wyznaczonej przed zmianą warunków (zgodnie z MSR 39 OS 84).

	Wartość bilansowa	
	31.12.2017	31.12.2016
Kredyty i pożyczki forbearance udzielone klientom według wartości brutto		
	3 460 838	4 041 684
kredyty gospodarcze	1 972 878	2 575 162
kredyty mieszkaniowe	1 227 239	1 260 580
kredyty ludnościowe	260 721	205 942
Odpisy z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek udzielonych klientom	(847 582)	(954 595)
w tym: ocena indywidualna	(413 613)	(503 469)
Kredyty i pożyczki forbearance udzielone klientom wg wartości netto	2 613 256	3 087 089

■ ANALIZA JAKOŚCI KREDYTOWEJ AKTYWÓW FINANSOWYCH PODLEGAJĄCYCH FORBEARANCE:

Kredyty i pożyczki udzielone klientom podlegające forbearance	Zaangażowanie według wartości bilansowej brutto		Wartość zabezpieczenia		Odpis z tytułu utraty wartości	
	31.12.2017	31.12.2016	31.12.2017	31.12.2016	31.12.2017	31.12.2016
Kredyty i pożyczki z rozpoznaną utratą wartości	1 774 300	2 099 884	9 354 162	6 985 767	(793 791)	(875 886)
Kredyty i pożyczki bez rozpoznanej utraty wartości, w tym:	1 686 538	1 941 800	3 079 351	5 378 460	(53 791)	(78 709)
nieprzeterminowane	1 316 773	1 190 359	2 488 941	2 868 868	(32 470)	(43 336)
z liczbą dni przeterminowania od 1 do 30	254 422	609 743	421 737	2 260 936	(13 531)	(22 813)
z liczbą dni przeterminowania od 31 do 60	76 150	92 091	113 030	115 416	(3 916)	(6 242)
z liczbą dni przeterminowania od 61 do 90	39 193	49 607	55 643	133 240	(3 874)	(6 318)
Razem brutto	3 460 838	4 041 684	12 433 513	12 364 227	(847 582)	(954 595)

Kwota przychodów z tytułu odsetek związanych z aktywami podlegającymi praktykom forbearance na 31.12.2017 r. wynosiła 82 418 tys. zł, natomiast na 31.12.2016 r. wynosiła 108 775 tys. zł.

Kredyty i pożyczki udzielone klientom podlegające forbearance według regionu geograficznego (brutto)	31.12.2017	31.12.2016
Dolnośląskie	357 370	344 929
Kujawsko-Pomorskie	67 175	70 613
Lubelskie	50 461	48 282
Lubuskie	61 876	62 642
Mazowieckie	1 376 072	1 937 784
Małopolskie	222 240	122 639
Opolskie	30 244	28 061
Podkarpackie	34 630	35 734
Podlaskie	38 677	34 491
Pomorskie	180 989	191 445
Warmińsko-Mazurskie	41 277	39 366
Wielkopolskie	187 622	188 845
Zachodniopomorskie	76 702	75 893
Śląskie	574 185	570 193
Świętokrzyskie	76 776	195 961
Łódzkie	84 542	94 806
Razem	3 460 838	4 041 684

Kredyty i pożyczki udzielone klientom podlegające forbearance według branż (brutto)	31.12.2017	31.12.2016
Budownictwo	224 891	274 516
Dystrybucja	82 793	74 408
Energetyczny	398 913	399 368
Finansowy	557	341
Pozostałe sektory	192 709	196 909
Obsługa nieruchomości	799 621	1 360 369
Produkcyjny	169 215	227 267
Rolniczy	69 065	8 410
Transport	35 114	33 574
Ludność	1 487 960	1 466 522
Razem	3 460 838	4 041 684

	31.12.2017	31.12.2016
Wartość bilansowa netto na początek okresu	3 087 089	2 984 876
Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości	107 013	409 088
Wartość brutto kredytów i pożyczek wyłączonych w okresie	(144 515)	(758 110)
Wartość brutto kredytów i pożyczek nowo ujętych w okresie	1 174 068	1 305 291
Inne zmiany/splaty	(1 610 399)	(854 056)
Wartość bilansowa netto na koniec okresu	2 613 256	3 087 089

► Kredyty na nieruchomości – analiza wg walut

Na portfel kredytów na nieruchomości Grupy Banku Zachodniego składają się ekspozycje kredytowe denominowane zarówno w PLN, jak i walutach obcych. Z perspektywy ekspozycji na ryzyko kursowe najistotniejszą kategorią detalicznych kredytów walutowych są kredyty denominowane w CHF.

Poniższa tabela przedstawia ekwiwalent złotowy portfela kredytów na nieruchomości według stanu na 31.12.2017 r. oraz na 31.12.2016 r. dla Grupy Kapitałowej Banku Zachodniego WBK S.A.:

Rozbicie walutowe kredytów na nieruchomości brutto	31.12.2017	31.12.2016
Kredyty na nieruchomości denominowane w CHF, w tym:	10 771 859	13 458 166
Bank Zachodni WBK S.A.	8 425 648	10 507 854
Santander Consumer Bank S.A.	2 346 211	2 950 312
Kredyty na nieruchomości w pozostałych walutach, w tym:	26 521 437	23 550 214
w zł	24 560 622	21 287 359
Razem	37 293 296	37 008 380

► Profil ryzyka kredytów indeksowanych i denominowanych w CHF

Kredyty walutowe w CHF na dzień 31.12.2017	Wartość brutto	Odpisy z tytułu utraty wartości	Wskaźnik pokrycia rezerwami
Kredyty pracujące	10 595 020	51 774	0,49%
Kredyty niepracujące	176 839	77 549	43,85%
Razem	10 771 859	129 323	

Kredyty walutowe w CHF na dzień 31.12.2016	Wartość brutto	Odpisy z tytułu utraty wartości	Wskaźnik pokrycia rezerwami
Kredyty pracujące	13 273 975	84 051	0,63%
Kredyty niepracujące	184 191	87 338	47,42%
Razem	13 458 166	171 389	

► Ryzyko rynkowe

Ryzyko rynkowe jest definiowane jako możliwość negatywnego wpływu na wynik finansowy zmian rynkowych poziomów stóp procentowych, kursów walutowych, kursów akcji, indeksów giełdowych itp. Występuje zarówno w działalności handlowej, jak i bankowej (produkty walutowe, produkty na stopę procentową, produkty powiązane z indeksami giełdowymi).

Grupa BZ WBK S.A. narażona jest na ryzyko rynkowe wynikające z działalności na rynku pieniężnym i kapitałowym oraz usług świadczonych dla klientów. Oprócz tego Grupa podejmuje ryzyko

rynkowe wynikające z aktywnego zarządzania strukturą bilansu (zarządzanie aktywami i zobowiązaniami).

Działalność i strategie związane z ryzykiem rynkowym podlegają bezpośredniemu nadzorowi przez Forum Zarządzania Ryzykiem.

► Ogólne zasady zarządzania ryzykiem rynkowym

Podstawowym celem prowadzonej przez Grupę polityki zarządzania ryzykiem rynkowym jest ograniczenie wpływu zmienności czynników rynkowych na rentowność Grupy, dążąc do

zwiększenia dochodów w ramach ściśle określonych parametrów ryzyka przy jednoczesnym zachowaniu płynności Grupy oraz jej wartości rynkowej.

Przyjęte przez Grupę BZ WBK S.A. polityki w zakresie ryzyka rynkowego wyznaczają szereg parametrów pomiaru i ograniczania ryzyka w postaci limitów i miar. Limity ryzyka podlegają okresowym przeglądom w celu dostosowania ich do strategii Grupy.

Ryzyko stopy procentowej i ryzyko walutowe generowane na działalności bankowej jest zarządzane w sposób scentralizowany przez Pion Zarządzania Finansami. Pion ten jest też odpowiedzialny za pozyskiwanie finansowania, zarządzanie płynnością i dokonywanie transakcji w imieniu ALCO. Działalność ta jest kontrolowana przy pomocy miar i limitów zatwierdzanych przez Forum Zarządzania Ryzykiem, Zarząd Banku i Radę Nadzorczą.

Portfel dłużnych papierów wartościowych oraz instrumentów pochodnych na stopę procentową jest zarządzany przez ALCO, który podejmuje wszelkie decyzje dotyczące wartości i struktury portfela.

Ryzyko rynkowe w portfelu handlowym jest zarządzane przez Pion Globalnej Bankowości Korporacyjnej, w ramach którego funkcjonuje Biuro Maklerskie Banku. Działalność handlowa Grupy jest ograniczona przez system miar i limitów m.in. Value at Risk, mechanizm stop loss, limity pozycji oraz limity wrażliwości. Wysokość limitów jest akceptowana przez Forum Zarządzania Ryzykiem, Zarząd Banku i Radę Nadzorczą.

W ramach Pionu Zarządzania Ryzykiem funkcjonuje Departament Ryzyka Finansowego odpowiedzialny za bieżący pomiar podejmowanego ryzyka, wdrożenie procedur kontroli, monitorowanie ryzyka i raportowanie. Departament odpowiada również za kształt polityki ryzyka rynkowego, proponowanie odpowiedniej metodologii pomiaru oraz za zapewnienie spójności procesu zarządzania ryzykiem w całej Grupie. Umieszczenie Departamentu w Pionie Zarządzania Ryzykiem zapewnia pełną

niezależność procesu pomiaru i monitoringu od jednostek odpowiedzialnych za zarządzanie ryzykiem.

Ryzyko rynkowe generowane przez instrumenty rynku kapitałowego (akcje, indeksy giełdowe) występujące w portfelu Biura Maklerskiego jest zarządzane przez Biuro Maklerskie i nadzorowane przez Forum Zarządzania Ryzykiem BZ WBK.

▶ Metodologie pomiaru

Grupa BZ WBK S.A. wykorzystuje kilka metod pomiaru ekspozycji ryzyka rynkowego. Dla portfela bankowego są to: miary wrażliwości ekonomicznej wartości kapitału oraz wrażliwości wyniku odsetkowego netto, testy warunków skrajnych oraz wartość zagrożona (VaR), natomiast dla portfela handlowego są to: wartość zagrożona (VaR), mechanizm stop loss, miary wrażliwości (PV01) oraz testy scenariuszy skrajnych. Metodologia pomiaru ryzyka podlega procesowi niezależnej walidacji wstępnej i okresowej, której wyniki są akceptowane przez Panel Modeli i Metodologii funkcjonujący w ramach Forum Zarządzania Ryzykiem.

W Grupie BZ WBK VaR w portfelu handlowym jest wyznaczany poprzez zastosowanie procesu modelowania statystycznego, dzięki któremu ustalana jest różnica między wyceną rynkową pozycji opartą na bieżących cenach/stawkach rynkowych, a wyceną opartą o najbardziej dotkliwą zmianę stawek w historycznym okresie obserwacji. VaR jest wyznaczany oddzielnie dla ryzyka stopy procentowej, ryzyka walutowego oraz ryzyka ceny instrumentów kapitałowych w Biurze Maklerskim.

Mając na uwadze ograniczenia wynikające z metodologii VaR, Grupa uzupełnia metodologię poprzez pomiar wrażliwości, który wskazuje zmianę wartości pozycji przy danej zmianie cen/rentowności oraz testy warunków skrajnych.

Osobno kalkulowany jest VaR w portfelu bankowym – będący złożeniem miar EaR (Earnings-at-Risk) oraz EVE VaR (wartość zagrożona ekonomicznej wartości kapitału).

▶ Ryzyko stopy procentowej w portfelu bankowym

Ryzyko stopy procentowej w portfelu bankowym jest to ryzyko niekorzystnego wpływu zmian poziomów stóp procentowych na dochody i wartość aktywów oraz zobowiązań Grupy. Głównym źródłem ryzyka stopy procentowej są transakcje zawierane w oddziałach, centrach biznesowych i korporacyjnych Banku oraz transakcje zawierane na rynku hurtowym przez Pion Zarządzania Finansami. Dodatkowo ryzyko stopy procentowej może być generowane przez transakcje zawierane przez inne jednostki np. objęcie emisji papierów komunalnych i komercyjnych, pożyczki uzyskane przez Bank poza rynkiem międzybankowym. Jednakże wszystkie pozycje generujące ryzyko przeszacowania są przekazywane do zarządzania przez Pion Zarządzania Finansami, który ponosi odpowiedzialność za kształtowanie struktury bilansu Banku, w tym zawieranie kontraktów na rynku międzybankowym, tak by odpowiednio zarządzać ryzykiem stopy procentowej zgodnie z zatwierdzoną strategią w ramach przydzielonych limitów.

Spółki zależne Banku także ograniczają narażenie na ryzyko stopy procentowej. W przypadku wystąpienia niedopasowania pomiędzy przeszacowaniem aktywów i zobowiązań spółka zawiera odpowiednie transakcje za pośrednictwem typowych rachunków bankowych prowadzonych w Banku bądź też dokonywane są transakcje pochodne z Bankiem, który od dnia zawarcia transakcji zarządza tym ryzykiem w ramach globalnego limitu Grupy BZ WBK S.A.

Ryzyko stopy procentowej na portfelu bankowym jest zarządzane w oparciu o następujące limity:

- ▶ Limit wrażliwości wyniku odsetkowego netto (NII – wrażliwość na równoległe przesunięcie krzywej dochodowości o 100 p.b.);

- Limit wrażliwości ekonomicznej wartości kapitału (MVE – wrażliwość na równoległe przesunięcie krzywej dochodowości o 100 p.b.).

Wrażliwość dochodu odsetkowego (NII) oraz wartości ekonomicznej kapitału (MVE) na równoległe przesunięcie

krzywych dochodowości w 2017 r. oraz w okresie porównawczym przedstawia poniższa tabela. Zaprezentowano w niej wyniki scenariuszy, w których wpływ zmian stóp procentowych na dochód odsetkowy i wartość ekonomiczną kapitału byłby negatywny.

Jednodniowy okres utrzymywania pozycji	Wrażliwość wyniku odsetkowego netto (NII)		Wrażliwość ekonomicznej kapitału (MVE)	
	31.12.2017	31.12.2016	31.12.2017	31.12.2016
Maksymalny	238	218	377	250
Średni	211	184	267	198
na koniec okresu	238	218	347	218
Wartość limitu	310	280	380	340

W 2017 roku nie odnotowano przekroczeń limitów globalnych NII oraz MVE na portfelu księgi bankowej.

► Ryzyko stopy procentowej w portfelu handlowym

Portfel handlowy zawiera papiery wartościowe i instrumenty pochodne zawarte w celach handlowych przez Pion Globalnej Bankowości Korporacyjnej. Każdego dnia są one rewaluowane do rynku i jakiegokolwiek zmiany ich wartości są natychmiast odnotowane w wyniku.

Główną metodą pomiaru ryzyka stopy procentowej na księdze handlowej jest metodyka VaR, mechanizm stop loss, pomiar wrażliwości PV01 oraz testy warunków skrajnych.

Wielkość VaR jest wyznaczana dla otwartych pozycji Pionu Globalnej Bankowości Korporacyjnej poprzez ustalenie różnicy między wyceną rynkową transakcji na stopę procentową opartą na bieżących krzywych rentowności a wyceną opartą na krzywej rentowności „najgorszego przypadku”, która jest wyliczana na podstawie zmienności stóp procentowych.

Mechanizm „stop-loss” jest wykorzystywany do zarządzania ryzykiem poniesienia strat na pozycjach objętych zasadami wyceny do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.

Testy warunków skrajnych uzupełniają powyższe miary o szacunek potencjalnych strat przy wystąpieniu skrajnych warunków na rynku. Bazują one na raporcie wrażliwości i scenariuszach skrajnych ruchów stawek rynkowych, wyznaczanych na bazie największych dziennych i miesięcznych zmian stóp procentowych.

Zamieszczona poniżej tabela ilustruje miary ryzyka na koniec 2017 oraz w okresie porównawczym, dla 1-dniowego okresu utrzymywania pozycji:

Ryzyko Stopy Procentowej	VAR	
Jednodniowy okres utrzymywania pozycji	31.12.2017	31.12.2016
Średni	1 559	1 706
Maksymalny	4 777	3 681
Minimalny	373	659
na koniec okresu	839	1 509
Limit	6 266	7 523

W 2017 roku nie odnotowano przekroczeń limitów VaR dla ryzyka stopy procentowej.

► Ryzyko walutowe

Ryzyko walutowe jest to niekorzystny (skutkujący stratami) wpływ zmian kursów walutowych na osiągnięte wyniki. Ryzyko jest zarządzane w oparciu o limit wielkości VaR otwartych pozycji walutowych Grupy w portfelu handlowym oraz dla Biura

Maklerskiego, który zarządza otwartymi pozycjami związanymi z działalnością arbitrażową. Testy warunków skrajnych uzupełniają powyższą miarę o szacunek potencjalnych strat przy wystąpieniu skrajnych warunków na rynku. Wyliczane są one na podstawie

ekspozycji walutowej i scenariuszy założonych skrajnych ruchów kursów walutowych, bazujących na największych wahanach kursów. Dodatkowo do zarządzania ryzykiem poniesienia strat na pozycjach handlowych wykorzystywany jest mechanizm „stop-loss”.

Zgodnie z polityką, Grupa nie utrzymuje otwartych pozycji na opcjach walutowych. Transakcje zawierane z klientami są natychmiast

zamykane na rynku międzybankowym, stąd Grupa ma ograniczoną ekspozycję na ryzyko rynkowe na portfelu opcji walutowych.

Otwarte pozycje walutowe w spółkach zależnych są nieistotne i nie są włączane do dziennego pomiaru ryzyka. Zamieszczona poniżej tabela ilustruje miary ryzyka na koniec grudnia 2017 i 2016 roku.

Ryzyko walutowe	VAR	
	31.12.2017	31.12.2016
Jednodniowy okres utrzymywania pozycji		
Średni	414	393
Maksymalny	1 725	3 096
Minimalny	50	30
na koniec okresu	175	319
Limit	2 611	3 134

W 2017 r. nie wystąpiły przekroczenia limitu VAR dla ryzyka walutowego.

► Bilans walutowy

W roku 2017 odnotowano dalszy spadek udziału aktywów walutowych w bilansie banku. Wpłynął na to spadek należności od klientów w euro oraz spadek należności od klientów we frankach szwajcarskich, będący skutkiem postępującego wygaszania portfela kredytów hipotecznych oraz umacniania się waluty krajowej.

Powyższy spadek wraz ze zwiększeniem finansowania w postaci pożyczki podporządkowanej znacznie zredukowały lukę pomiędzy aktywami i pasywami w euro.

Luka finansowania w poszczególnych walutach domykana była z wykorzystaniem transakcji swap na rynku walutowym. W poniższych tabelach przedstawiono główne pozycje walutowe Grupy – na 31.12.2017 r. oraz w okresie porównawczym.

31.12.2017	PLN	EUR	CHF	USD	POZOSTAŁE	RAZEM
AKTYWA						
Gotówka i operacje z bankami centralnymi	3 678 110	316 343	16 408	74 683	60 678	4 146 222
Należności od banków	372 076	1 293 529	2 738	312 260	155 871	2 136 474
Należności od klientów	80 699 235	15 591 398	10 769 691	644 332	135 241	107 839 897
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	27 163 287	803 777	–	448 748	–	28 415 812
Wybrane aktywa	111 912 708	18 005 047	10 788 837	1 480 023	351 790	142 538 405
PASYWA						
Zobowiązania wobec banków	1 279 330	1 452 388	4 811	37 246	9 308	2 783 083
Zobowiązania wobec klientów	90 954 915	14 979 642	357 006	4 097 331	1 092 241	111 481 135
Zobowiązania podporządkowane	–	1 488 602	–	–	–	1 488 602
Wybrane pasywa	92 234 245	17 920 632	361 817	4 134 577	1 101 549	115 752 820

31.12.2016	PLN	EUR	CHF	USD	POZOSTAŁE	RAZEM
AKTYWA						
Gotówka i operacje z bankami centralnymi	4 420 741	221 877	18 083	48 073	66 886	4 775 660
Należności od banków	474 505	2 712 604	23 120	204 939	98 110	3 513 278
Należności od klientów	70 939 453	17 835 604	13 466 073	675 748	151 660	103 068 538
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	27 870 140	995 506	–	442 232	–	29 307 878
Wybrane aktywa	103 704 839	21 765 591	13 507 276	1 370 992	316 656	140 665 354
PASYWA						
Zobowiązania wobec banków	1 306 701	1 223 688	–	29 928	964	2 561 281
Zobowiązania wobec klientów	95 131 257	13 251 280	302 495	2 941 889	895 536	112 522 457
Zobowiązania podporządkowane	–	440 457	–	–	–	440 457
Wybrane pasywa	96 437 958	14 915 425	302 495	2 971 817	896 500	115 524 195

► Ryzyko ceny notowanych instrumentów kapitałowych

Za aktywne zarządzanie ryzykiem ceny instrumentów kapitałowych notowanych na aktywnym rynku odpowiedzialne jest Biuro Maklerskie BZ WBK funkcjonujące w ramach Pionu Globalnej Bankowości Korporacyjnej. Źródłem powyższego ryzyka są transakcje własne Biura Maklerskiego zawierane na rynkach regulowanych (instrumenty rynku kasowego i kontrakty futures).

Powyższe ryzyko jest mierzone modelem wartości zagrożonej (VaR) opartym na metodzie analizy historycznej.

Proces zarządzania ryzykiem rynkowym w Biurze Maklerskim jest nadzorowany przez Forum Zarządzania Ryzykiem BZ WBK. Forum odpowiada m.in. za przyznawanie limitu VaR dla Biura Maklerskiego oraz akceptację zmian w metodologii pomiaru ryzyka i nadzoruje proces zarządzania tym ryzykiem.

Zamieszczona poniżej tabela ilustruje miary ryzyka w 2017 i 2016 roku.

Ryzyko instrumentów kapitałowych	VAR BM	
	31.12.2017	31.12.2016
Jednodniowy okres utrzymywania pozycji		
Średni	304	301
Maksymalny	694	742
Minimalny	46	50
na koniec okresu	90	77
Limit	3 621	4 346

W 2017 r. nie wystąpiły przekroczenia limitu VAR dla ryzyka instrumentów kapitałowych.

► Ryzyko płynności

Ryzyko płynności jest definiowane jako ryzyko nie wywiązania się z bezwarunkowych i warunkowych zobowiązań wobec klientów i kontrahentów w wyniku niedopasowania przepływów finansowych.

► Zarządzanie ryzykiem płynności

Polityka ryzyka płynności Grupy BZ WBK S.A. ma na celu:

- zapewnienie zdolności do finansowania aktywów i terminowego wykonania bieżących i przyszłych zobowiązań po ekonomicznej cenie;
- zarządzanie terminowym niedopasowaniem strumieni przepływów aktywów i zobowiązań, w tym niedopasowaniem przepływów pieniężnych w ujęciu śród-dziennym;
- ustalenie skali – poprzez szereg limitów wewnętrznych – podejmowanego ryzyka płynności;
- zapewnienie właściwej organizacji procesu zarządzania płynnością w całej Grupie BZ WBK;
- odpowiednie przygotowanie organizacji na wypadek wystąpienia negatywnych czynników zewnętrznych i wewnętrznych;
- zapewnienie zgodności z obowiązującymi wymaganiami nadzorczymi zarówno jakościowymi, jak i ilościowymi.

Generalną zasadą przyjętą przez Grupę BZ WBK S.A. w procesie zarządzania płynnością jest to, że wszystkie oczekiwane wypływy,

które wystąpią w ciągu 1 miesiąca związane z lokatami, środkami bieżącymi, uruchomieniami kredytów, realizacją gwarancji, rozliczeniami do realizacji, muszą mieć co najmniej pełne pokrycie przez przewidywane wpływy lub dostępne aktywa łatwo zbywalne (HQLA – High Quality Liquid Assets), przy założeniu normalnych lub przewidywalnych warunków funkcjonowania Grupy. Zasadniczo do aktywów łatwo zbywalnych (HQLA) są zaliczane: gotówka znajdująca się w kasach Banku i na rachunkach w Narodowym Banku Polskim oraz papiery wartościowe, które mogą być sprzedane lub zastawione w ramach transakcji repo lub kredytu lombardowego w NBP. Na 31.12.2017 r. wysokość bufora aktywów łatwo zbywalnych wynosiła 27,8 mld PLN.

Polityka ta ma na celu również zapewnienie odpowiedniej struktury finansowania rosnącej skali działalności Grupy przez zachowanie na zdefiniowanym poziomie wskaźników płynności strukturalnej.

Grupa stosuje szereg dodatkowych limitów i poziomów obserwacyjnych nałożonych m.in. na:

- wskaźnik kredytów udzielonych do depozytów;
- wskaźnik finansowania strukturalnego (**Structural Funding Ratio**) – obrazujący relację długoterminowego finansowania do niepłynnych aktywów;
- wskaźniki uzależnienia od finansowania na rynku hurtowym – służące do oceny koncentracji finansowania walutowego pozyskiwanego z rynku hurtowego;

- poziom koncentracji finansowania depozytowego;
- nadzorcze miary płynności – kalkulowane zgodnie z Uchwałą 386/208 KNF;
- wskaźniki wymagane w ramach CRD IV/CRR – LCR i NSFR;
- czas przetrwania w warunkach skrajnych.

Na 31.12.2017 r. LCR w ujęciu skonsolidowanym wynosił 169%, natomiast na 31.12.2016 r. – 176%.

W procesie ustalania wewnętrznych limitów ryzyka płynności, w tym limitów wchodzących w skład deklaracji akceptowanego poziomu ryzyka, Bank uwzględnia zarówno historyczne poziomy wybranych miar płynności, jak i ich przyszłe poziomy szacowane na podstawie planu finansowego. Bank kalibrując limity bierze ponadto pod uwagę wyniki testów warunków skrajnych.

▶ Proces zarządzania

Odpowiedzialność za nadzorowanie procesu zarządzania ryzykiem płynności spoczywa na Komitecie ds. Zarządzania Aktywami i Pasywami (ALCO), który pełni też funkcję doradczą dla Zarządu. ALCO przygotowuje strategię zarządzania oraz rekomenduje Zarządowi podejmowanie odpowiednich działań w zakresie strategicznego zarządzania płynnością, w tym w zakresie strategii finansowania działalności Banku. Codzienne zarządzanie ryzykiem płynności jest delegowane do Pionu Zarządzania Finansami, w ramach którego funkcjonuje Departament Zarządzania Aktywami i Pasywami odpowiedzialny za opracowanie i aktualizację odpowiednich strategii zarządzania płynnością.

W przypadku wystąpienia niespodziewanych trudności płynnościowych – spowodowanych czynnikami zewnętrznymi lub wewnętrznymi – Bank posiada opracowany i zatwierdzony przez Zarząd oraz Radę Nadzorczą – plan awaryjny płynności uzupełniony testami warunków skrajnych, w którym uwzględniono scenariusze skrajne o różnorodnej charakterystyce.

▶ Pomiar i raportowanie ryzyka

Odpowiedzialność za pomiar i raportowanie ryzyka płynności spoczywa na Pionie Zarządzania Ryzykiem, w ramach którego funkcjonuje Departament Ryzyka Finansowego.

Departament odpowiada za opracowanie polityk zarządzania płynności, wykonywanie testów warunków skrajnych oraz za pomiar i raportowanie ryzyka.

Płynność jest mierzona za pomocą modyfikowanej (urealnionej) luki płynności, która jest konstruowana oddzielnie dla pozycji złotych i w walutach obcych. Raportowane przyszłe przepływy kontraktowe podlegają modyfikacji opartej na badaniach statystycznych zachowania bazy depozytowej i portfela kredytowego oraz ocenie płynności produktów / rynku – w kontekście możliwości upłynnienia papierów wartościowych Skarbu Państwa poprzez ich sprzedaż lub zastawienie w transakcjach repo na rynku lub z wykorzystaniem instrumentów wsparcia płynności w NBP, a także możliwości rolowania finansowania pozyskiwanego z rynku hurtowego.

Bank w pomiarze ryzyka płynności analizuje ponadto skalę wy wpływów płynności wynikających z potencjalnej konieczności uzupełnienia depozytów zabezpieczających z tytułu wyceny transakcji na rynku instrumentów pochodnych oraz uzupełnienia zabezpieczeń w zabezpieczonych transakcjach dot. finansowania, m.in. na skutek obniżenia oceny kredytowej Banku.

Równoległe pomiar płynności dokonywany był zgodnie z obowiązującą według stanu na 31.12.2017 r. uchwałą KNF nr 386/2008 w sprawie ustalenia wiążących banki norm płynności oraz wymaganiami określonymi w pakiecie CRDIV / CRR oraz w związanych z w/w pakietem aktach wykonawczych.

Wyniki pomiaru ryzyka płynności są przekazywane do osób odpowiedzialnych za operacyjne zarządzanie płynnością Banku oraz do osób odpowiedzialnych za zarządzanie ryzykiem płynności w cyklu dziennym (informacje dotyczące płynności śróddziennej oraz dot. płynności bieżącej z uwzględnieniem miar dot. finansowania walutowego oraz LCR), a także do wyższej kadry zarządzającej w cyklu miesięcznym (pozostałe miary płynnościowe, w tym miary nadzorcze).

▶ Testy warunków skrajnych oraz plan awaryjny

W celu bardziej precyzyjnego określenia profilu ryzyka Grupa przeprowadza testy warunków skrajnych w 6 scenariuszach:

- Scenariusz bazowy, zakładający brak odnawialności finansowania z rynku hurtowego.
- Kryzys idiosynkratyczny (specyficzny dla Banku).
- Lokalny kryzys systemowy.
- Globalny kryzys systemowy.
- Scenariusz połączony (połączenie scenariuszy kryzysu idiosynkratycznego i lokalnego kryzysu systemowego).
- Scenariusz dotyczący przyspieszonego wycofania depozytów w ciągu jednego miesiąca (1M).

Dla każdego z powyższych scenariuszy Bank szacuje minimalny okres, w jakim pozostanie płynny (survival horizon). Dla wybranych scenariuszy Bank nakłada limity na czas przetrwania, które wchodzą następnie w skład apetytu na ryzyko płynności.

Dodatkowo Bank przeprowadza testy warunków skrajnych w zakresie ryzyka płynności śróddziennej oraz odwrócone testy warunków skrajnych.

W celu zapewnienia mechanizmów umożliwiających adekwatną i skuteczną reakcję na nieoczekiwane zewnętrzne i wewnętrzne zaburzenia płynności Bank opracowuje Plan Awaryjny Płynności, który pozwala na:

- Identyfikację symptomów wskazujących na zagrożenie dla płynności Banku – poprzez zestaw na bieżąco monitorowanych wskaźników wczesnego ostrzegania;
- Efektywne zarządzanie płynnością / finansowaniem – z wykorzystaniem zestawu potencjalnych działań naprawczych

oraz struktury zarządczej dopasowanych do charakteru sytuacji krajnej;

- Komunikację z klientami, kluczowymi kontrahentami rynkowymi, akcjonariuszami oraz organami nadzoru;

W 2017 r., podobnie jak w roku poprzednim, Grupa Banku Zachodniego WBK S.A. koncentrowała się na zachowaniu bezpiecznej relacji kredytów do depozytów, która na koniec

grudnia 2017 r. wyniosła 86% oraz kontroli kluczowych miar płynności krótko- i długookresowej. W 2017 r. oraz w okresie porównawczym wszystkie kluczowe miary nadzorcze dla Banku i Grupy były utrzymywane na wymaganym poziomie.

W poniższych tabelach przedstawiono skumulowaną lukę płynności w ujęciu jednostkowym (dla Banku Zachodniego WBK S.A.) wg stanu na dzień 31.12.2017 r. oraz w okresie porównawczym (zaprezentowano kwoty nominalne).

31.12.2017	A'vista	do 1 miesiąca	od 1 do 3 miesięcy	od 3 do 6 miesięcy	od 6 do 12 miesięcy	od 1 do 2 lat	od 2 do 5 lat	powyżej 5 lat
Aktywa	16 285 962	5 487 477	2 737 369	7 877 137	6 474 997	11 747 539	29 354 839	52 897 949
Pasywa	18 843 600	27 882 654	16 438 439	9 538 471	7 722 235	6 373 358	10 297 600	35 766 911
w tym:								
– Zobowiązania wobec banków	746 740	2 101 959	410 361	73 443	15 400	–	–	–
– Zobowiązania wobec klientów	18 096 859	25 572 150	15 250 513	8 942 409	6 832 174	6 014 336	8 958 040	9 081 624
– Emisje własne	–	–	750 000	485 000	–	–	–	–
– Zobowiązania podporządkowane	–	–	–	–	–	–	–	1 489 428
Kontraktowa luka płynności	(2 557 638)	(22 395 177)	(13 701 070)	(1 661 334)	(1 247 239)	5 374 180	19 057 239	17 131 038
Skumulowana kontraktowa luka płynności	(2 557 638)	(24 952 815)	(38 653 886)	(40 315 219)	(41 562 458)	(36 188 277)	(17 131 038)	0
Instrumenty pochodne netto	–	(63 970)	13 782	(76 812)	(33 280)	12 856	(6 049)	(119 732)
31.12.2016	A'vista	do 1 miesiąca	od 1 do 3 miesięcy	od 3 do 6 miesięcy	od 6 do 12 miesięcy	od 1 do 2 lat	od 2 do 5 lat	powyżej 5 lat
Aktywa	21 977 376	6 015 915	1 818 154	2 780 366	5 651 079	16 734 537	26 288 169	50 152 393
Pasywa	61 200 626	15 721 571	11 352 248	7 971 541	4 624 337	2 966 499	1 847 241	25 733 926
w tym:								
– Zobowiązania wobec banków	578 557	86 607	118 025	34 237	26 400	–	–	–
– Zobowiązania wobec klientów	60 622 069	15 634 964	10 945 920	7 394 630	3 979 739	1 260 040	70 033	–
– Emisje własne	–	–	285 000	–	475 000	485 000	–	530 880
– Zobowiązania podporządkowane	–	–	–	–	–	–	–	442 400
Kontraktowa luka płynności	(39 223 249)	(9 705 656)	(9 534 094)	(5 191 175)	1 026 742	13 768 038	24 440 928	24 418 467
Skumulowana kontraktowa luka płynności	(39 223 249)	(48 928 906)	(58 463 000)	(63 654 174)	(62 627 432)	(48 859 394)	(24 418 467)	–
Instrumenty pochodne netto	–	12 207	(145 252)	(11 535)	(51 183)	(173 801)	(187 448)	(1 018 843)

► Ryzyko operacyjne

Grupa BZ WBK przyjęła definicję ryzyka operacyjnego w brzmieniu ustalonym przez Komitet Bazylejski ds. Nadzoru Bankowego: Ryzyko operacyjne jest to możliwość straty wynikającej z niedostosowania lub zawodności wewnętrznych procesów, ludzi i systemów lub ze zdarzeń zewnętrznych.

Celem zarządzania ryzykiem operacyjnym jest minimalizacja prawdopodobieństwa wystąpienia i/lub ograniczenie skutków niespodziewanych niekorzystnych zdarzeń.

Grupa BZ WBK posiada zintegrowaną strukturę zarządzania ryzykiem, która zapewnia, że wszystkie ryzyka mające istotny wpływ na działalność BZ WBK są identyfikowane, mierzone, monitorowane i kontrolowane. Zarządzanie ryzykiem operacyjnym w Grupie BZ WBK angażuje pracowników wszystkich szczebli w całej organizacji i zawiera szereg powiązanych elementów. Ryzyko operacyjne dotyczy wszystkich procesów biznesowych podejmowanych przez Grupę, w tym czynności realizowanych przez podmioty zewnętrzne w ramach

outsourcingu oraz wykonywanych we współpracy ze stronami trzecimi.

Grupa BZ WBK opracowała „Strategię zarządzania ryzykiem operacyjnym”.

Powołany przez Zarząd Banku Komitet Zarządzania Ryzykiem Operacyjnym (ORMCo) jest komitetem zarządczym wyposażonym w kompetencje w zakresie wyznaczania standardów w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym w Grupie BZ WBK. Komitet ORMCo stanowi główne forum do dyskusji na temat problematyki ryzyka operacyjnego, wyznacza kierunek strategicznych działań z zakresu ryzyka operacyjnego oraz ustala i monitoruje cele zarządzania ryzykiem operacyjnym, w tym ciągłości biznesowej, bezpieczeństwa informacji, ryzyka outsourcingu i insourcingu, przeciwdziałania przestępstwom. W ramach Komitetu ORMCo powołane są -dedykowane specyficznym aspektom ryzyka operacyjnego Fora – Forum Przeciwdziałania Przestępstwom oraz Forum Ubezpieczeniowe. Wyniki tych prac przekazywane są Komitetowi Kontroli Ryzyka.

Z uwagi na rosnące w świecie znaczenie cyberzagrożeń wyodrębniony został Komitet ds. Ryzyka Cyberbezpieczeństwa. Komitet stanowi forum bezpośredniej współpracy i komunikacji wszystkich jednostek organizacyjnych zaangażowanych w procesy związane z szeroko pojętym cyberbezpieczeństwem. Komitet ten sprawuje nadzór nad realizacją strategii cyberbezpieczeństwa w BZ WBK.

Grupa BZ WBK wykorzystuje następujące narzędzia zarządzania ryzykiem operacyjnym:

► Identyfikacja i szacowanie ryzyka operacyjnego

Podstawowym narzędziem identyfikacji i oceny ryzyka operacyjnego jest samoocena. W procesie samooceny ryzyka operacyjnego Grupa BZ WBK identyfikuje ryzyka, na które może być narażona w trakcie realizacji swoich funkcji, szacuje je na poziomie inherentnym i rezidualnym pod kątem prawdopodobieństwa i konsekwencji wystąpienia potencjalnych zagrożeń oraz ocenia konstrukcję i funkcjonowanie środowiska kontrolnego.

Dodatkowo proces identyfikacji i oceny ryzyka operacyjnego wspierany jest przez inne narzędzie dedykowane specyficznym aspektom ryzyka, np. analizy scenariuszowe, analizy wpływu na biznes, analizy ryzyka w nowych inicjatywach.

► Raportowanie zdarzeń operacyjnych

Każda jednostka organizacyjna ma obowiązek informowania o zaistniałych zdarzeniach operacyjnych. Dla istotnych zdarzeń operacyjnych opracowana jest ścieżka szybkiego powiadamiania kierownictwa wyższego szczebla. Grupa utrzymuje bazę zdarzeń operacyjnych, które zidentyfikowane zostały w całej Grupie BZ WBK. Zebrane dane wykorzystywane są do analizy przyczyn oraz skutków wystąpienia zdarzeń operacyjnych, definiowania wniosków na przyszłość oraz podejmowania działań naprawczych i prewencyjnych.

Grupa uczestniczy także w zewnętrznej bazie danych zdarzeń operacyjnych prowadzonej przez Związek Banków Polskich oraz

korzysta różnych źródeł o zdarzeniach zewnętrznych. Analiza zdarzeń zewnętrznych umożliwia dokonywanie benchmarku oraz wyciąganie wniosków ze zdarzeń zaistniałych poza Grupą.

► Analiza wskaźników ryzyka

Podstawowym narzędziem monitoringu ryzyka operacyjnego są wskaźniki ryzyka operacyjnego. Wskaźniki te pełnią rolę sygnałów wczesnego ostrzegania przed pojawiającymi się zagrożeniami oraz wspierają proces obserwacji poziomu ryzyka występującego w Grupie. Monitoring opiera się zarówno na miernikach finansowych, jak i operacyjnych i technologicznych.

► Definiowanie działań ograniczających ryzyko

Proces zarządzania działaniami ograniczającymi ryzyko operacyjne ma na celu wyeliminowanie lub ograniczenie ryzyka operacyjnego. Podstawą do określenia działań ograniczających ryzyko są wyniki analiz przeprowadzonych w różnych narzędziach ryzyka operacyjnego (m.in. baza zdarzeń operacyjnych, wskaźniki ryzyka, samoocena ryzyka).

► Plany utrzymania ciągłości biznesowej (BCM)

Każda jednostka organizacyjna ma obowiązek przygotowania i aktualizowania swojego planu BCM w celu zapewnienia nieprzerwanej realizacji krytycznych procesów biznesowych na wypadek ich nieplanowego zakłócenia. Plany BCM podlegają regularnym testom, dzięki którym Grupa BZ WBK pozyskuje pewność odtworzenia krytycznych procesów biznesowych na wymaganym poziomie usług i w ustalonych ramach czasowych. Grupa BZ WBK dysponuje lokalizacjami zapasowymi do realizacji procesów krytycznych, gdzie w przypadku wystąpienia incydentu możliwe jest odtworzenie działalności.

► Bezpieczeństwo informacji

Zapewnienie właściwego poziomu bezpieczeństwa informacji oraz bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego jest kluczowym aspektem działalności banku.

W BZ WBK funkcjonuje System Zarządzania Bezpieczeństwem Informacji, który posiada certyfikat zgodności z normą ISO/IEC 27001:2013. Zarządzanie bezpieczeństwem informacji obejmuje nadzór nad sprawami bezpieczeństwa informacji w środowisku biznesowym Grupy BZ WBK oraz ocenę konkretnych wymagań dotyczących bezpieczeństwa informacji i systemów informatycznych.

► Ubezpieczenie

Grupa BZ WBK zabezpiecza się przed materializacją ryzyka operacyjnego także za pomocą polis ubezpieczeń ryzyk finansowych, ubezpieczeń komunikacyjnych, ubezpieczenia mienia oraz ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej.

► Okresowa sprawozdawczość dla Komitetu Zarządzania Ryzykiem i Rady Nadzorczej

Proces raportowania dot. ryzyka operacyjnego ma na celu dostarczanie aktualnej i adekwatnej informacji dla kadry zarządzającej. Sprawozdawczość dotyczy zagadnień związanych

z ryzykiem operacyjnym oraz obejmuje informacje m.in. na temat zdarzeń i strat operacyjnych, wskaźników ryzyka, informacje o zdefiniowanych działaniach mających na celu ograniczenie ryzyka.

► Ryzyko braku zgodności

Bank Zachodni WBK jako bank uniwersalny; świadczący usługi finansowe w szerokim zakresie, zarówno osobom fizycznym, jak i podmiotom gospodarczym oraz jako jednostka dominująca Grupy Kapitałowej Banku Zachodniego WBK, której spółki świadczą szereg dodatkowych, specjalistycznych usług finansowych, a także jako istotny uczestnik polskiego systemu bankowego, narażony jest na ryzyko braku zgodności, związane przede wszystkim z następującymi obszarami:

- krajowymi i międzynarodowymi przepisami związanymi z rodzajami oferowanych produktów oraz sposobem świadczenia usług przez Bank i Grupę Kapitałową (w szczególności; ustawodawstwo związane z ochroną konsumentów i konkurencji oraz regulacje związane z rynkami kapitałowymi, finansowymi itp.),
- kodeksami dobrych praktyk i innymi regulacjami, których przestrzeganie Grupa Kapitałowa przyjęła do stosowania, m.in. w związku z uczestnictwem w krajowych lub międzynarodowych stowarzyszeniach branżowych;
- ogólnie obowiązującymi przepisami w zakresie prawa pracy, BHP, podatków, rachunkowości, ochrony danych osobowych itp. obejmującymi wszystkie podmioty gospodarujące na terenie Rzeczypospolitej Polskiej,
- krajowymi i międzynarodowymi (szczególnie: europejskimi) przepisami branżowymi w zakresie sprawozdawczości, norm ostrożnościowych, funkcjonowania na rynku inwestycyjno-kapitałowym, przeciwdziałania procederom prania pieniędzy i finansowania terroryzmu itp.

Ryzyko braku zgodności rozumiane jest jako ryzyko sankcji prawnych, regulacyjnych, istotnej straty finansowej lub negatywnego wpływu na reputację, jakie Bank może ponieść w wyniku nieprzestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz standardów rynkowych. Na ryzyko braku zgodności składają się następujące kategorie ryzyka:

- ryzyko regulacyjne,
- ryzyko prowadzenia działalności,
- ryzyko prania pieniędzy i finansowania terroryzmu,
- ryzyko reputacyjne.

Bank w swej działalności przywiązuje szczególną wagę do zapewnienia zgodności realizowanego poprzez proces zarządzania i kontroli ryzyka braku zgodności, obejmujący stosowanie mechanizmów kontrolnych, niezależne monitorowanie ich przestrzegania oraz raportowanie.

Funkcjonujący w Grupie BZ WBK System Zarządzania Bezpieczeństwem Informacji posiada certyfikat zgodności z normą ISO 27001:2013.

Funkcja kontroli realizowana jest w ramach tzw. trzech linii obrony, gdzie na pierwszą linię obrony składa się zarządzanie ryzykiem w działalności operacyjnej banku, na drugą linię obrony składa się weryfikacja bieżąca pionowa oraz testowanie pionowe, natomiast na trzecią linię obrony działalność komórki audytu wewnętrznego.

Zadania drugiej linii obrony, w zakresie zapewnienia zgodności, są w Banku realizowane przez Komórkę ds. Zapewnienia Zgodności (rozumianą jako Obszar Zapewnienia Zgodności oraz Departament Przeciwdziałania Praniu Pieniędzy) oraz przez inne wyznaczone jednostki organizacyjne, działające na podstawie przepisów wewnętrznych, w szczególności:

- dla zobowiązań z zakresu prawa pracy – jednostka ds. kadr,
- dla zobowiązań z zakresu prawa spółek – jednostka ds. nadzoru korporacyjnego,
- dla zobowiązań z zakresu przepisów BHP – jednostka ds. BHP,
- dla zobowiązań z zakresu wymogów rachunkowych, sprawozdawczych i podatkowych – jednostki ds. finansów, rachunkowości i podatków,
- dla zobowiązań z zakresu wymogów ostrożnościowych – jednostki ds. ryzyka.

W lipcu 2017 r. Zarząd Banku przyjął do stosowania zaktualizowaną Politykę Zapewnienia Zgodności, którą zatwierdziła Rada Nadzorcza.

W ramach realizacji Polityki, Obszar Zapewnienia Zgodności i Departament Przeciwdziałania Praniu Pieniędzy, tworzące Komórkę ds. Zapewnienia Zgodności i znajdujące się w strukturach Pionu Prawnego i Zapewnienia Zgodności, posiadają odpowiedni zakres uprawnień, jako jednostki wspierające kierownictwo w efektywnym zarządzaniu ryzykiem braku zgodności i raportujące wszelkie kwestie z zakresu zapewnienia zgodności do Komitetu Zarządzania Ryzykiem oraz do Komitetu Audytu i Zapewnienia Zgodności Rady Nadzorczej. Oba Komitety zapewniają realizację obowiązków regulacyjnych oraz zatwierdzają zasady kontroli wewnętrznej i ramy funkcjonowania Polityki, dbając o to, aby Komórka ds. Zapewnienia Zgodności była niezależna od jednostek biznesowych i posiadała odpowiednie zasoby.

Komitet Audytu i Zapewnienia Zgodności przeprowadza okresowo przegląd najistotniejszych zagadnień związanych z ryzykiem braku zgodności, identyfikowanych przez Obszar Zapewnienia Zgodności oraz Departament Przeciwdziałania Praniu Pieniędzy, w szczególności poprzez:

- monitoring nowych produktów,
- monitoring testowy zgodności,
- monitoring transakcji własnych instrumentami finansowymi pracowników,
- informacje o aktywności regulatorów rynku,
- przegląd nadchodzących inicjatyw legislacyjnych,
- przegląd kwestii z zakresu przeciwdziałania praniu brudnych pieniędzy,
- przegląd kwestii etycznych,
- przegląd skarg klientów.

Komórka ds. Zapewnienia Zgodności swoje zadania realizuje w szczególności poprzez:

- niezależną identyfikację, monitorowanie i ocenę ryzyka braku zgodności, na które narażona jest Grupa (ze szczególnym uwzględnieniem zagadnień wprowadzania nowych produktów i usług, przeciwdziałania korzystania z systemu finansowego w celu prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu, a także ochrony informacji poufnej, konfliktów interesów i transakcji własnych pracowników na rynkach papierów wartościowych),
- przeciwdziałanie wykorzystaniu systemu finansowego w celu prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu,
- doradzanie i raportowanie Komitetowi Zarządzania Ryzykiem, Zarządowi Banku oraz Komitetowi Audytu i Zapewnienia Zgodności w zakresie efektywności procesów zapewnienia zgodności z przepisami prawa i wymogami regulacyjnymi,
- komunikowanie polityk i procedur oraz przekazywanie wskazówek kierownictwu i pracownikom w zakresie zarządzania ryzykiem braku zgodności,
- koordynację kontaktów z regulatorami rynku (KNF, UOKiK, GIIF, GIODO),
- koordynację procesu akceptacji nowych produktów,

- wsparcie i koordynację procesów zgodności w zakresie modelu sprzedaży produktów inwestycyjnych i Dyrektywy MiFID,
- utrwalanie zasad etycznego prowadzenia biznesu,
- współpraca z jednostkami ds. zapewnienia zgodności w Grupie Kapitałowej Banku oraz z jednostką korporacyjną ds. zapewnienia zgodności w Grupie Santander.

Poza opisaną wyżej działalnością, Komórka ds. Zapewnienia Zgodności aktywnie współpracuje z Obszarem Komunikacji, Marketingu i Zarządzania Jakością w zakresie zarządzania ryzykiem reputacyjnym, definiowanym jako ryzyko uszczerbku na wizerunku Banku i Grupy Santander, postrzeganym z perspektywy klientów Banku i Grupy, ich pracowników, akcjonariuszy oraz szerszych społeczności, wynikającego z materializacji innych rodzajów ryzyka, w tym poszczególnych kategorii ryzyka braku zgodności.

W Grupie Kapitałowej Banku Zachodniego WBK funkcjonują także komitety specjalistyczne, wspierające procesy zarządzania ryzykiem braku zgodności w poszczególnych obszarach. Komitety grupują przedstawicieli kluczowych jednostek organizacyjnych, dysponujących niezbędną wiedzą merytoryczną i uprawnieniami w celu zapewnienia decyzyjności i wysokiej jakości głosu doradczego w toku prac komitetów. Komórka ds. Zapewnienia Zgodności koordynuje działalność następujących komitetów:

- Komitet Zapewnienia Zgodności,
- Lokalny Komitet Marketingu i Monitoringu Produktów,
- Lokalny Komitet Sterujący Volcker,
- Komitet ds. przeciwdziałania praniu brudnych pieniędzy i finansowania terroryzmu,
- Komisja Etyki Biznesu.

W roku 2017 Komórka ds. Zapewnienia Zgodności prowadziła prace celem dostosowywania Banku do wymogów Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 6.03.2017 r. w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, polityki wynagrodzeń oraz szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego w bankach, a także do Rekomendacji H wydanej przez Komisję Nadzoru Finansowego w kwietniu 2017.

5. Zarządzanie kapitałem

► Wprowadzenie

Celem Grupy Kapitałowej Banku Zachodniego WBK S.A. jest utrzymywanie poziomu kapitału adekwatnego do rodzaju i skali prowadzonej działalności oraz do poziomu ponoszonego ryzyka. Poziom funduszy własnych wymaganych do zapewnienia bezpiecznej działalności Grupy BZ WBK oraz wymogów kapitałowych szacowanych na nieoczekiwane straty jest wyznaczony zgodnie z przepisami tzw. pakietu CRD IV/CRR. Pakiet ten składa się z Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26.06.2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniające rozporządzenie (UE) nr 648/2012 (zwanego dalej CRR) oraz Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE z dnia 26.06.2013 r. w sprawie warunków dopuszczenia instytucji kredytowych do działalności oraz nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami kredytowymi i firmami inwestycyjnymi, zmieniająca dyrektywę 2002/87/WE i uchylająca dyrektywę 2006/48/WE oraz 2006/49/WE (zwaną dalej Dyrektywą CDR IV), które weszły w życie 1.01.2014 r. decyzją Parlamentu Europejskiego i Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego (EBA). Wymogi te uwzględniają rekomendacje Komisji Nadzoru Finansowego w zakresie stosowania opcji narodowych oraz wyższą wagę ryzyka dla ekspozycji zabezpieczonych hipotekami na nieruchomościach, w tym: nieruchomościach mieszkalnych, w przypadku których wysokość raty kapitałowej lub odsetkowej uzależniona jest od zmian kursu waluty lub walut innych niż waluty przychodów osiąganych przez dłużnika, gdzie przypisuje się wagę ryzyka równą 150% oraz lokalach biurowych lub innych nieruchomościach komercyjnych, usytuowanych na terenie Rzeczypospolitej Polskiej, gdzie przypisuje się wagę ryzyka równą 100%.

Zarząd Banku odpowiada za całość procesów zarządzania kapitałem, szacowania i utrzymywania kapitału, w tym za procesy

związane z oceną adekwatności kapitału w różnych warunkach ekonomicznych (łącznie z oceną wyników testów warunków skrajnych) oraz ich wpływu na poziom kapitału wewnętrznego, regulacyjnego i współczynniki kapitałowe. Rada Nadzorcza Banku sprawuje ogólny nadzór nad procesami szacowania kapitału wewnętrznego.

Zarząd Banku delegował uprawnienia do bieżącego zarządzania kapitałem do Komitetu Kapitałowego, który na bieżąco dokonuje oceny adekwatności kapitałowej Banku i Grupy Kapitałowej Banku Zachodniego WBK S.A. (również w warunkach skrajnych), monitoruje wielkość posiadanego oraz wymaganego kapitału, a także inicjuje działania mające wpływ na poziom funduszy własnych (np. rekomendując wysokość wypłaty dywidendy). Komitet Kapitałowy jest pierwszym organem w Banku określającym politykę kapitałową, zasady zarządzania kapitałem i zasady wewnętrznej oceny adekwatności kapitałowej. Wszelkie decyzje dotyczące poziomu utrzymwanego kapitału (podniesienia lub uwolnienia kapitału) są ostatecznie podejmowane zgodnie z obowiązującym prawem oraz Statutem Banku przez odpowiednie statutowe organy Banku i spółek zależnych.

Zgodnie ze strategią informacyjną Banku szczegółowe informacje na temat poziomu funduszy własnych oraz wymagań kapitałowych zamieszczone są w Raporcie Rocznym dotyczącym adekwatności kapitałowej Banku i Grupy Kapitałowej Banku Zachodniego WBK S.A. na dzień 31.12.2017 r.

W 2017 r. Grupa Kapitałowa Banku Zachodniego WBK S.A. spełniała wszystkie wymogi nadzorcze w zakresie zarządzania kapitałem.

► Polityka kapitałowa

Zgodnie z przepisami rozporządzenia CRR instytucje zobowiązane są utrzymywać minimalne współczynniki kapitałowe na poziomie:

- 4,5% współczynnika kapitału podstawowego Tier I,
- 6,0% współczynnika kapitału Tier I,
- 8,0% całkowitego współczynnika kapitałowego.

Na dzień 31.12.2017 r. minimalne poziomy współczynników kapitałowych, respektujące zalecenia nadzorcze oraz domiary w ramach filaru II na poziomie Banku Zachodniego WBK S.A. wynoszą:

- 11,16% współczynnik kapitału Tier I,

- 14,29% całkowity współczynnik kapitałowy;

natomiast dla Grupy Kapitałowej Banku Zachodniego WBK S.A. są na poziomie:

- 11,08% współczynnik kapitału Tier I,
- 14,19% całkowity współczynnik kapitałowy.

Wyżej wymienione minimalne współczynniki kapitałowe uwzględniają zalecenie Komisji Nadzoru Finansowego w ramach dodatkowego wymogu kapitałowego związanego z portfelem walutowych kredytów hipotecznych dla gospodarstw domowych oraz bufor kapitałowy z tytułu zaklasyfikowania Banku

Zachodniego WBK S.A. do kategorii innej instytucji o znaczeniu systemowym, a także bufor zabezpieczający.

Zgodnie z decyzjami Komisji Nadzoru Finansowego z 15.12.2017 r. oraz 20.11.2017 r. Grupa Kapitałowa Banku Zachodniego WBK S.A. oraz Bank Zachodni WBK utrzymuje fundusze własne na pokrycie dodatkowego wymogu kapitałowego w celu zabezpieczenia ryzyka wynikającego z walutowych kredytów hipotecznych dla gospodarstw domowych. Na dzień 31.12.2017 r. bufor ten jest na poziomie 0,54 p.p. ponad wartość łącznego współczynnika kapitałowego dla Banku Zachodniego WBK S.A. oraz 0,44 p.p. dla Grupy Kapitałowej Banku Zachodniego WBK S.A. Bufor składa się co najmniej w 75% z kapitału Tier I (co odpowiada wymogowi kapitałowemu na poziomie 0,41 p.p. ponad wartość współczynnika kapitału Tier I dla Banku Zachodniego WBK S.A. oraz na poziomie 0,33 p.p. dla Grupy Kapitałowej Banku Zachodniego WBK S.A.), oraz co najmniej w 56% z kapitału podstawowego Tier I (co odpowiada wymogowi kapitałowemu na poziomie 0,30 p.p. ponad wartość kapitału podstawowego Tier I dla Banku Zachodniego WBK S.A. oraz na poziomie 0,25 p.p. dla Grupy Kapitałowej Banku Zachodniego WBK S.A.).

Ustawa z dnia 05.08.2015 r. o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym implementuje do polskiego prawa regulacje Dyrektywy CDR IV m.in. w zakresie utrzymywania przez banki dodatkowych buforów kapitałowych. Od dnia 01.01.2016 r. dla sektora bankowego w Polsce minimalne współczynniki kapitałowe zostały powiększone o 1,25 p. p. w związku z wprowadzeniem bufora zabezpieczającego. Zgodnie z dostosowaniem do CRR bufor ten osiągnie wysokość 2,5 p.p. w 2019 roku.

Dnia 04.10.2016 r. na posiedzeniu Komisji Nadzoru Finansowego Bank Zachodni WBK S.A. został zidentyfikowany jako inna instytucja o znaczeniu systemowym i został na niego nałożony dodatkowy bufor kapitałowy w wysokości 0,5 p.p. Zgodnie z decyzją Komisji Nadzoru Finansowego z grudnia 2017 r. Grupa Kapitałowa Banku Zachodniego WBK S.A. utrzymuje bufor kapitałowy na tym samym poziomie.

Od 01.01.2018 r. Bank Zachodni WBK oraz Grupę Kapitałową obowiązuje bufor ryzyka systemowego w wysokości 300 p.p., natomiast bufor zabezpieczający osiągnie wysokość 1,875 p.p. co wpłynie na minimalne poziomy współczynników, które dla Banku Zachodniego WBK S.A. wyniosą:

- ▶ 11,79% współczynnik kapitału Tier I,
- ▶ 13,92% całkowity współczynnik kapitałowy,

natomiast dla Grupy Kapitałowej Banku Zachodniego WBK S.A. osiągną wysokość:

- ▶ 11,71% współczynnik kapitału Tier I,
- ▶ 13,82% całkowity współczynnik kapitałowy.

▲ Kapitał regulacyjny

Wymóg kapitałowy Grupy Kapitałowej Banku Zachodniego WBK wyznaczany jest zgodnie z częścią trzecią Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26.06.2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniające rozporządzenie (UE) nr 648/2012 (zwanego dalej CRR), które stanowiło podstawę prawną na dzień sprawozdawczy tj. 31.12.2017 r.

Bank Zachodni WBK S.A. stosuje metodę standardową do wyliczenia wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego, rynkowego i operacyjnego. W metodzie tej łączny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego oblicza się jako sumę ekspozycji ważonych ryzykiem pomnożoną przez 8%. Wartość ekspozycji w przypadku aktywów jest równa wartości bilansowej, a w przypadku udzielonych zobowiązań pozabilansowych jest równa ekwiwalentowi bilansowemu ekspozycji. Do wyznaczania ekspozycji ważonych ryzykiem, wagi ryzyka przypisuje się wobec wszystkich ekspozycji zgodnie z przepisami CRR.

W poniższej tabeli przedstawiono kalkulację współczynnika kapitałowego dla Grupy BZ WBK na dzień 31.12.2017 roku oraz w okresie porównawczym.

	31.12.2017	31.12.2016
I Wymóg kapitałowy ogółem (Ia+Ib+Ic+Id), w tym:	9 520 249	8 816 625
Ia – z tytułu ryzyka kredytowego i ryzyka kredytowego kontrahenta	8 361 481	7 713 572
Ib – z tytułu ryzyka rynkowego	107 752	93 321
Ic – z tytułu ryzyka korekty wyceny kredytowej	42 400	42 739
Id – z tytułu ryzyka operacyjnego	1 008 616	966 993
II Ogółem kapitały i fundusze*	22 314 566	19 179 697
III Pomniejszenia	2 454 088	2 594 883
IV Kapitały i fundusze po pomniejszeniach (II-III)	19 860 478	16 584 814
V Współczynnik kapitałowy [IV/(I*12.5)]	16,69%	15,05%
VI Współczynnik Tier I	15,28%	14,56%

* Dnia 30.09.2017 r. Bank, za zgodą Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 11.09.2017 r., włączył do funduszy własnych część zysku bieżącego za okres od 01.01.2017 r. do 30.06.2017 r. w kwocie 519 865 tys. zł.

► Kapitał wewnętrzny

Niezależnie od regulacyjnych metod pomiaru wymogów kapitałowych, Grupa Kapitałowa Banku Zachodniego WBK S.A. przeprowadza niezależną ocenę bieżącej oraz przyszłej adekwatności kapitałowej w ramach procesu wewnętrznej oceny adekwatności kapitałowej – procesu ICAAP. Celem tego procesu jest zapewnienie, że utrzymywany poziom funduszy własnych oraz ich charakter gwarantują wypłacalność oraz stabilność działalności Banku i Grupy.

Ocena adekwatności kapitałowej jest jednym z kluczowych elementów strategii Grupy, procesu ustalania akceptowalnego poziomu ryzyka, jak i procesu planowania.

Grupa wykorzystuje statystyczne modele szacowania strat dla poszczególnych rodzajów ryzyka mierzalnego np. ryzyka kredytowego, rynkowego i operacyjnego oraz dokonuje oceny jakościowej dla pozostałych istotnych rodzajów ryzyka nieobjętych modelem np. ryzyka reputacji i braku zgodności.

W ramach procesu szacowania kapitału wewnętrznego wykorzystywane są parametry ryzyka przedstawiające

prawdopodobieństwo zaniechania wykonania zobowiązań (PD – probability of default) przez klientów Grupy Kapitałowej BZ WBK oraz wielkość potencjalnych strat (LGD loss given default) wynikających z braku wykonania zobowiązań.

Grupa dokonuje wewnętrznej oceny potrzeb kapitałowych również w warunkach skrajnych, uwzględniających różne scenariusze zdarzeń makroekonomicznych.

Modele szacowania kapitału wewnętrznego podlegają corocznej ocenie i weryfikacji, których celem jest dostosowanie do skali i profilu działalności Grupy Kapitałowej Banku Zachodniego WBK S.A., uwzględnienie nowych kategorii ryzyka oraz oceny kierownictwa.

Przegląd i ocena dokonywana jest w ramach funkcjonujących w Grupie komitetów zarządzania ryzykiem w tym m.in. Komitetu Kapitałowego oraz Panelu Modeli i Metodologii funkcjonującego w ramach Forum Zarządzania Ryzykiem.

► Zobowiązania podporządkowane

W 2016 roku Bank dokonał zmiany warunków emisji podporządkowanych obligacji imiennych z dnia 05.08.2010 r. objętych przez Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju. Zgodnie z nowymi warunkami emisji został między innymi wydłużony termin zapadalności do dnia 05.08.2025 roku. Decyzją Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 18.05.2016 r., Bank otrzymał zgodę na zaliczenie nowej emisji do kapitału uzupełniającego Tier II w kwocie 100 000 tys. euro.

W ramach realizacji strategii podwyższania kapitału uzupełniającego Tier II Bank dokonał również w dniu 02.12.2016 r.

dotychczasowej emisji obligacji własnych o wartości nominalnej 120 000 tys. euro. W dniu 24.02.2017 r. Bank uzyskał zgodę od Komisji Nadzoru Finansowego na zaliczenie tych obligacji do kapitałów uzupełniających Tier II. Ponadto, Bank dokonał również w dniu 22.05.2017 r. dodatkowej emisji obligacji podporządkowanych o wartości nominalnej 137 100 tys. euro. Decyzją Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 19.10.2017 r., Bank otrzymał zgodę na zaliczenie nowej emisji do kapitału Tier II.

Szczegółowe informacje na temat zobowiązań podporządkowanych znajdują się w notcie 33.

6. Wynik z tytułu odsetek

Przychody odsetkowe z tytułu	01.01.2017- 31.12.2017	01.01.2016- 31.12.2016
Należności od podmiotów gospodarczych	1 676 521	1 635 420
Należności od klientów indywidualnych, w tym:	3 602 440	3 221 059
Należności z tytułu kredytów hipotecznych	1 066 596	932 067
Dłużnych papierów wartościowych, w tym:	660 999	614 764
w portfelu inwestycyjnym dostępnym do sprzedaży	627 398	582 458
w portfelu handlowym	33 601	32 306
Należności leasingowych	260 542	194 467
Należności od banków	64 225	63 753
Należności sektora budżetowego	6 376	6 929
Należności z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu	27 342	8 957
Odsetki od IRS – zabezpieczających	230 862	315 571
Razem	6 529 307	6 060 920

Koszty odsetkowe z tytułu	01.01.2017- 31.12.2017	01.01.2016- 31.12.2016
Depozytów klientów indywidualnych	(558 060)	(632 301)
Depozytów podmiotów gospodarczych	(342 180)	(382 886)
Zobowiązań z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	(54 367)	(36 728)
Depozytów sektora budżetowego	(54 061)	(48 081)
Depozytów banków	(46 645)	(38 660)
Zobowiązań podporządkowanych i emisji papierów wartościowych	(197 097)	(151 892)
Razem	(1 252 410)	(1 290 548)
Wynik z tytułu odsetek	5 276 897	4 770 372

Na dzień 31.12.2017 r. przychody odsetkowe zawierają odsetki od kredytów z utratą wartości w kwocie 250 588 tys. zł (na 31.12.2016 r. – 268 084 tys. zł).

7. Wynik z tytułu prowizji

Przychody prowizyjne	01.01.2017- 31.12.2017	01.01.2016- 31.12.2016
Obszar eBiznes & Płatności	627 600	578 420
Obsługa rachunków i obrót pieniężny	338 306	338 374
Prowizje i opłaty za zarządzanie aktywami	306 474	256 270
Prowizje walutowe	346 056	320 003
Prowizje od kredytów	316 125	267 195
Prowizje ubezpieczeniowe	213 572	282 723
Prowizje z działalności maklerskiej	88 129	71 580
Karty kredytowe	169 548	161 371
Gwarancje i poręczenia	60 303	63 770
Prowizje od umów leasingowych	16 228	15 041
Organizowanie emisji	14 502	15 104
Opłaty dystrybucyjne	9 730	6 035
Pozostałe prowizje	20 241	12 578
Razem	2 526 814	2 388 464
Koszty prowizyjne	01.01.2017- 31.12.2017	01.01.2016- 31.12.2016
Obszar eBiznes & Płatności	(225 707)	(201 454)
Opłaty dystrybucyjne	(21 578)	(22 695)
Prowizje z działalności maklerskiej	(11 175)	(10 368)
Karty kredytowe	(33 262)	(39 827)
Prowizje za pośrednictwo w udzielaniu kredytów	(98 335)	(58 018)
Prowizje ubezpieczeniowe	(17 523)	(37 919)
Prowizje od umów leasingowych	(27 184)	(25 124)
Prowizje, opłaty i inne koszty związane z zarządzaniem aktywami	(6 607)	(6 107)
Pozostałe	(72 317)	(72 232)
Razem	(513 688)	(473 744)
Wynik z tytułu prowizji	2 013 126	1 914 720

Powyższe zestawienie obejmuje przychody prowizyjne z tytułu kredytów, kart kredytowych, gwarancji i poręczeń oraz od umów leasingowych w kwocie 562 204 tys. zł (507 377 tys. zł na 31.12.2016 r.) i koszty prowizyjne związane z kartami kredytowymi, od umów leasingowych oraz za pośrednictwo

w udzielaniu kredytów w kwocie (158 781) tys. zł ((122 969) tys. zł na 31.12.2016 r.) (inne niż objęte kalkulacją efektywnej stopy procentowej), które odnoszą się do aktywów i zobowiązań finansowych niewycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.

8. Przychody z tytułu dywidend

Przychody z tytułu dywidend	01.01.2017- 31.12.2017	01.01.2016- 31.12.2016
Przychody z tytułu dywidend od kapitałowych aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży	76 270	96 051
Przychody z tytułu dywidend od kapitałowych aktywów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	546	531
Razem	76 816	96 582

9. Wynik handlowy i rewaluacja

Wynik handlowy i rewaluacja	01.01.2017- 31.12.2017	01.01.2016- 31.12.2016
Pochodne instrumenty finansowe oraz walutowe operacje międzybankowe	153 040	254 446
Pozostałe handlowe dochody z transakcji walutowych	43 673	20 204
Operacje kapitałowymi instrumentami finansowymi	4 265	(1 710)
Operacje dłużnymi instrumentami finansowymi	(6 004)	7 880
Razem	194 974	280 820

W pozycji wynik handlowy i rewaluacja zawarta jest zmiana wyceny instrumentów pochodnych w kwocie (10 287) tys. zł za 2017 r. oraz (5 817) tys. zł za 2016 r.

Powyższe kwoty zawierają w sobie korekty z tytułu ryzyka kredytowego kontrahenta (CVA, DVA), które w latach 2017 i 2016 wynosiły odpowiednio (11 572) tys. zł i (2 748) tys. zł.

10. Wynik na pozostałych instrumentach finansowych

Wynik na pozostałych instrumentach finansowych	01.01.2017- 31.12.2017	01.01.2016- 31.12.2016
Wynik na sprzedaży instrumentów kapitałowych dostępnych do sprzedaży	26 464	317 828
Wynik na sprzedaży instrumentów dłużnych dostępnych do sprzedaży	20 824	93 184
Utrata wartości	(461)	(10 398)
Razem wynik na instrumentach finansowych	46 827	400 614
Zmiana wartości godziwej instrumentów zabezpieczających	23 760	57 112
Zmiana wartości godziwej instrumentów zabezpieczanych	(23 085)	(54 952)
Razem wynik na instrumentach zabezpieczających i zabezpieczanych	675	2 160
Razem	47 502	402 774

W dniu 21.06.2016 r. odbyło się rozliczenie transakcji przejęcia Visa Europe Limited przez Visa Inc. W wyniku tego rozliczenia Grupa Banku Zachodniego WBK S.A. otrzymała:

- ▶ Bank Zachodni WBK S.A. 49 974 289 euro oraz SCB 1 654 744 euro w gotówce,
- ▶ Bank Zachodni WBK S.A. 18 092 oraz SCB 600 uprzywilejowanych akcji Visa Inc. serii C.

Ponadto, rozliczeniu podlegała także odroczone płatność w gotówce w wysokości 1,12 mld euro przypadająca na

wszystkich uczestników transakcji, udział Banku Zachodniego WBK S.A. w tej kwocie wynosi 0,3839946336%, natomiast udział SCB 0,0127491571%. Przypadająca Grupie odroczone płatność w gotówce może zostać skorygowana w ciągu 3 lat od dnia transakcji w przypadku zaistnienia sytuacji opisanych w warunkach umowy.

W 2016 r. całkowity zysk z tytułu realizacji ww. transakcji wyniósł w Banku Zachodnim WBK S.A. 305 865 tys. zł, natomiast w Santander Consumer Banku wyniósł 10 154 tys. zł. i został on rozpoznany w rachunku zysków i strat, w linii „Wynik na pozostałych instrumentach finansowych”.

11. Pozostałe przychody operacyjne

Pozostałe przychody operacyjne	01.01.2017- 31.12.2017	01.01.2016- 31.12.2016
Przychody z tytułu sprzedaży usług	20 535	15 769
Zwroty opłat BFG*	433	54 215
Rozwiązania rezerw na zobowiązania sporne oraz inne aktywa	43 297	14 830
Rozliczenie umów leasingowych	3 266	4 470
Przychody z tytułu odzyskanych należności (przedawnionych, umorzonych i nieściągalnych)	5 641	6 919
Wynik z tytułu sprzedaży lub likwidacji składników majątku trwałego i aktywów do zbycia	11 543	6 680
Otrzymane odszkodowania, kary i grzywny	1 039	1 296
Pozostałe przychody dotyczące spraw spornych	24 238	-
Pozostałe	40 595	36 585
Razem	150 587	140 764

* Z uwagi na zmianę sposobu wyliczenia opłat na rzecz Bankowego Funduszu Gwarancyjnego w związku z wejściem w życie Ustawy z dnia 10.06.2016 r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, Bank zmienił sposób rozliczania, a zatem prezentacji z tego tytułu na przychody prowizyjne.

12. Odpisy netto z tytułu utraty wartości należności kredytowych

Odpisy netto z tytułu utraty wartości należności kredytowych	01.01.2017- 31.12.2017	01.01.2016- 31.12.2016
Odpis na poniesione zidentyfikowane straty (indywidualne i portfelowe)	(668 164)	(828 170)
Odpis na poniesione niezidentyfikowane straty (IBNR)	(65 420)	(27 015)
Przychód z tytułu należności odzyskanych	43 534	45 166
Odpis na kredytowe zobowiązania pozabilansowe	(423)	25 429
Razem	(690 473)	(784 590)

13. Koszty pracownicze

Koszty pracownicze	01.01.2017- 31.12.2017	01.01.2016- 31.12.2016
Wynagrodzenia i premie	(1 293 085)	(1 246 336)
Obowiązkowe narzuty na wynagrodzenia	(216 933)	(205 215)
Koszty świadczeń socjalnych	(39 705)	(37 736)
Koszty szkoleń	(18 730)	(20 057)
Rezerwa na odprawy emerytalne i niewykorzystane urlopy oraz inne świadczenia pracownicze	5 836	(1 020)
Razem	(1 562 617)	(1 510 364)

14. Koszty działania banku

Koszty działania banku	01.01.2017- 31.12.2017	01.01.2016- 31.12.2016
Koszty utrzymania i wynajmu budynków	(348 290)	(355 529)
Marketing i reprezentacja	(133 906)	(146 587)
Eksploatacja systemów informacyjnych	(213 047)	(197 510)
Koszty ponoszone na rzecz BFG, KNF i KDPW	(224 168)	(281 383)
Oplaty pocztowe i telekomunikacyjne	(52 911)	(48 068)
Koszty konsultacji i doradztwa	(65 574)	(60 398)
Samochody i usługi transportowe oraz transport wartości	(67 356)	(67 847)
Koszty pozostałych usług obcych	(104 616)	(94 130)
Materiały eksploatacyjne, druki, czekki, karty	(27 280)	(31 741)
Pozostałe podatki i opłaty	(33 587)	(33 469)
Transmisja danych	(12 458)	(15 763)
Rozliczenia KIR, SWIFT	(28 480)	(26 242)
Koszty zabezpieczenia banku	(25 286)	(25 470)
Koszty remontów maszyn	(14 137)	(17 504)
Pozostałe	(25 719)	(23 224)
Razem	(1 376 815)	(1 424 865)

15. Pozostałe koszty operacyjne

Pozostałe koszty operacyjne	01.01.2017- 31.12.2017	01.01.2016- 31.12.2016
Zawiązania rezerw na zobowiązania sporne i inne aktywa	(59 540)	(112 058)
Odpisy z tytułu utraty wartości rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych	(8 397)	(12 306)
Koszty zakupu usług	(8 177)	(2 775)
Składki na rzecz organizacji o charakterze dobrowolnym	(992)	(896)
Zapłacone odszkodowania, kary i grzywny	(3 091)	(2 312)
Przekazane darowizny	(4 876)	(4 338)
Pozostałe	(28 976)	(20 587)
Razem	(114 049)	(155 272)

16. Obciążenie z tytułu podatku dochodowego

Obciążenie z tytułu podatku dochodowego	01.01.2017- 31.12.2017	01.01.2016- 31.12.2016
Część bieżąca	(801 991)	(874 323)
Część odroczone	(14 885)	127 976
Korekta lat ubiegłych	169	8 385
Razem	(816 707)	(737 962)

Uzgodnienie obciążenia wyniku finansowego przed opodatkowaniem	01.01.2017- 31.12.2017	01.01.2016- 31.12.2016
Zysk przed opodatkowaniem	3 335 221	3 122 054
Stawka podatku	19%	19%
Obciążenie podatkowe od zysku przed opodatkowaniem	(633 692)	(593 190)
Koszty niestanowiące kosztów uzyskania przychodu	(20 954)	(34 690)
Opłaty na rzecz BFG	(40 082)	(15 403)
Podatek od instytucji finansowych	(80 524)	(73 568)
Sprzedaż wierzytelności	(52 237)	(43 223)
Przychody niepodatkowe (dywidendy)	14 423	18 122
Koszty rezerw kredytowych niestanowiących kosztów uzyskania przychodu	(10 970)	(8 023)
Korekta podatku roku ubiegłego	169	8 385
Efekt podatkowy korekt konsolidacyjnych	5 045	6 834
Pozostałe	2 115	(3 206)
Ogółem obciążenie wyniku brutto	(816 707)	(737 962)

Podatek odroczone ujęty bezpośrednio w kapitale własnym	31.12.2017	31.12.2016
Związany z instrumentami kapitałowymi dostępnymi do sprzedaży	(130 950)	(122 523)
Związany z dłużnymi instrumentami dostępnymi do sprzedaży	(57 957)	35 033
Związany z rachunkowością zabezpieczeń przepływów pieniężnych	20 508	25 251
Związany z wyceną programów określonych świadczeń	(125)	(1 913)
Razem	(168 524)	(64 152)

17. Zysk na akcję

Zysk na akcję	01.01.2017- 31.12.2017	01.01.2016- 31.12.2016
Zysk za okres przypadający na akcje zwykłe	2 213 054	2 166 847
Średnioważona liczba akcji zwykłych	99 275 197	99 234 534
Podstawowy zysk na akcję (zł)	22,29	21,84
Zysk za okres przypadający na akcje zwykłe	2 213 054	2 166 847
Średnioważona liczba akcji zwykłych	99 275 197	99 234 534
Średnioważona liczba potencjalnych akcji zwykłych	187 456	155 947
Rozwodniony zysk na akcję (zł)	22,25	21,80

Średnioważona liczba potencjalnych akcji zwykłych uwzględnia liczbę opcji na akcje przyznanych w programie motywacyjnym opisanym w notcie 52.

18. Gotówka i operacje z bankami centralnymi

Gotówka i operacje z bankami centralnymi	31.12.2017	31.12.2016
Gotówka	2 270 698	2 134 971
Rachunki bieżące w bankach centralnych	1 857 824	2 538 686
Lokaty	17 700	102 003
Razem	4 146 222	4 775 660

Bank Zachodni WBK S.A. i Santander Consumer Bank S.A. utrzymują na rachunku bieżącym w Narodowym Banku Polskim rezerwę obowiązkową naliczoną na podstawie wartości miesięcznego średniego stanu depozytów otrzymanych przez

Banki i stopy rezerwy obowiązkowej, która we wszystkich ww. okresach wynosiła 3,5%.

Zgodnie z określonymi przepisami kwota naliczonej rezerwy pomniejszona jest o równowartość 500 tys. euro.

19. Należności od banków

Należności od banków	31.12.2017	31.12.2016
Lokaty i kredyty	850 541	795 140
Rachunki bieżące	1 285 933	2 718 138
Razem	2 136 474	3 513 278

Wartość godziwą „Należności od banków” przedstawia nota 43.

20. Aktywa, zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu

Aktywa i zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	31.12.2017		31.12.2016	
	Aktywa	Zobowiązania	Aktywa	Zobowiązania
Pochodne instrumenty finansowe o charakterze handlowym	1 226 551	1 237 704	1 859 361	1 728 931
Transakcje stopy procentowej	307 344	275 046	970 357	898 100
Forward	–	68	6	20
Opcje	13 211	13 226	17 744	17 743
Swap stopy procentowej (IRS)	291 615	260 187	945 715	873 241
Kontrakt na przyszłą stopę procentową (FRA)	2 518	1 565	6 892	7 096
Transakcje związane z kapitałowymi papierami wartościowymi	6 053	6 053	12 032	12 032
Opcje	6 053	6 053	12 032	12 032
Transakcje walutowe	913 154	956 605	876 972	818 799
Swap walutowo-procentowy (CIRS)	282 186	253 890	210 135	245 130
Forward	41 175	160 814	69 838	61 693
Swap walutowy (FX Swap)	493 265	444 919	429 814	352 967
Spot	1 360	1 832	1 561	2 041
Opcje	95 168	95 150	156 718	156 718
Inne	–	–	8 906	250
Dłużne i kapitałowe papiery wartościowe	2 189 557	–	1 321 624	–
Dłużne papiery wartościowe	2 174 096	–	1 312 589	–
Papiery wartościowe Skarbu Państwa:	2 170 048	–	612 233	–
– obligacje	2 170 048	–	612 233	–
Papiery wartościowe banku centralnego:	–	–	699 883	–
– bony	–	–	699 883	–
Komercyjne papiery wartościowe:	4 048	–	473	–
– obligacje	4 048	–	473	–
Kapitałowe papiery wartościowe:	15 461	–	9 035	–
– notowane	15 461	–	9 035	–
Zobowiązania z tytułu krótkiej sprzedaży	–	–	–	80 129
Razem aktywa/zobowiązania finansowe	3 416 108	1 237 704	3 180 985	1 809 060

W pozycji aktywa i zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu – pochodne instrumenty finansowe o charakterze handlowym zawarta jest zmiana wyceny z tytułu ryzyka kontrahenta w kwocie 190 tys. zł na 31.12.2017 r. oraz 9 525 tys. zł na 31.12.2016 r.

Przychody odsetkowe z instrumentów dłużnych oraz innych instrumentów o stałej stopie dochodu są ujmowane w pozycji przychodów z tytułu odsetek.

Zyski i straty powstające z tytułu zmian wartości godziwej aktywów i zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu

są ujmowane w wyniku handlowym i rewaluacji rachunku zysków i strat.

Wszystkie aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat zostały zakwalifikowane do tej kategorii w związku z handlowym charakterem zawieranych transakcji. Na dzień sprawozdawczy 31.12.2017 r. oraz w okresie porównawczym przy początkowym ujęciu nie wystąpiły przypadki desygnacji do wyżej wymienionej kategorii aktywów finansowych.

► Kompensowanie aktywów i zobowiązań finansowych

Zgodnie z wymogami MSSF 7, poniższe informacje dotyczą tylko aktywów i zobowiązań finansowych wynikających z transakcji terminowych i pochodnych, zawieranych na podstawie umów ramowych typu ISDA Master Agreement oraz innych umów ramowych przewidujących w sytuacji wystąpienia określonego przypadku naruszenia możliwość rozwiązania transakcji i rozliczenia z kontrahentem na podstawie skompensowanej kwoty wzajemnych należności i zobowiązań.

Grupa nie ma prawa do dokonania kompensaty aktywów i zobowiązań finansowych w sprawozdaniu finansowym.

W poniższej tabeli zaprezentowano kwoty wyceny do wartości godziwej instrumentów pochodnych (zarówno zaklasyfikowanych do portfela przeznaczone do obrotu, jak i desygnowanych jako instrumenty zabezpieczające w rachunkowości zabezpieczeń) oraz zabezpieczeń pieniężnych objętych umowami ramowymi umożliwiającymi kompensowanie w określonych okolicznościach. Odrębnie zaprezentowano maksymalne kwoty kompensat innych niż wynikających z zabezpieczeń możliwych na bazie umów ramowych.

Kompensowanie aktywów i zobowiązań finansowych	31.12.2017		31.12.2016	
	Aktywa finansowe	Zobowiązania finansowe	Aktywa finansowe	Zobowiązania finansowe
Wycena instrumentów pochodnych	1 226 551	1 237 704	1 916 422	3 690 509
Wartość przyjętych/złożonych zabezpieczeń	(373 184)	(268 306)	(232 591)	(2 131 485)
Aktywa i zobowiązania podlegające kompensacie zgodnie z umową ramową	853 367	969 398	1 683 831	1 559 024
Maksymalna kwota ewentualnej kompensaty	(387 764)	(387 763)	(924 984)	(924 984)
Aktywa i zobowiązania podlegające kompensacie zgodnie z umową ramową przy uwzględnieniu maksymalnej kwoty ewentualnej kompensaty	465 603	581 635	758 847	634 040

Poniższa tabela przedstawia nominały instrumentów pochodnych.

Nominały instrumentów pochodnych	31.12.2017	31.12.2016
1. Transakcje pochodne – terminowe (zabezpieczające)	25 301 383	32 810 487
a) Swap stopy procentowej jednowalutowy (IRS)	2 404 709	2 881 319
b) Swap stopy procentowej zabezpieczający przepływy pieniężne kupiony (IRS)	1 575 000	2 242 000
c) Swap stopy procentowej zabezpieczający przepływy pieniężne kupiony (CIRS)	10 430 903	12 714 713
d) Swap stopy procentowej zabezpieczający przepływy pieniężne –sprzedany (CIRS)	10 542 739	14 402 131
e) FX Swap zabezpieczający przepływy pieniężne kupiony (FX)	176 806	284 172
f) FX Swap zabezpieczający przepływy pieniężne sprzedany (FX)	171 226	286 152
2. Transakcje pochodne – terminowe (handlowe)	282 611 381	289 441 541
a) Transakcje stopy procentowej	168 569 058	170 149 579
Swap stopy procentowej jednowalutowy (IRS)	156 870 056	146 126 096
Kontrakt na przyszłą stopę procentową (FRA)	3 260 000	16 680 000
Opcje na stopę procentową	8 370 402	7 314 133
Forward kupiony	–	27 090
Forward sprzedany	68 600	2 260
b) Transakcje walutowe	114 042 323	119 291 962
Swap walutowy (FX Swap) – kwoty zakupione	29 815 344	30 143 163
Swap walutowy (FX Swap) – kwoty sprzedane	29 745 471	30 025 420
Forward kupiony	8 226 882	5 580 260
Forward sprzedany	8 393 420	5 620 242
Swap stopy procentowej dwuwalutowy (CIRS) – kwoty zakupione	10 743 244	12 916 870
Swap stopy procentowej dwuwalutowy (CIRS) – kwoty sprzedane	10 720 212	12 961 985
Opcje walutowe kupione CALL	4 036 440	5 398 974
Opcje walutowe kupione PUT	4 162 435	5 623 037
Opcje walutowe sprzedane CALL	4 036 440	5 398 974
Opcje walutowe sprzedane PUT	4 162 435	5 623 037
3. Bieżące operacje walutowe	2 894 072	1 540 212
Spot – zakupiony	1 446 853	769 621
Spot – sprzedany	1 447 219	770 591
4. Transakcje związane z kapitałowymi instrumentami finansowymi	817 734	1 335 679
Instrumenty pochodne – zakupione	401 987	664 431
Instrumenty pochodne – sprzedane	415 747	671 248
Razem	311 624 570	325 127 919

Nominały instrumentów pochodnych dla transakcji jednawalutowych (IRS, FRA, opcje niebędące opcjami

walutowymi) zostały zaprezentowane wyłącznie jako kwoty nabyte.

21. Pochodne instrumenty zabezpieczające

Pochodne instrumenty zabezpieczające	31.12.2017		31.12.2016	
	Aktywa	Zobowiązania	Aktywa	Zobowiązania
Instrumenty finansowe zabezpieczające wartość godziwą	2 283	115 496	3 232	140 338
Instrumenty finansowe zabezpieczające przepływy pieniężne	215 778	463 302	64 413	1 883 006
Ogółem zabezpieczające instrumenty finansowe	218 061	578 798	67 645	2 023 344

W pozycji pochodne instrumenty zabezpieczające – instrumenty finansowe zabezpieczające przepływy pieniężne zawarta jest korekta wyceny dnia pierwszego dla transakcji start forward CIRS w kwocie (9 613) tys. zł na 31.12.2017 r. oraz (10 665) tys. zł na 31.12.2016 r.

Do wyceny transakcji Grupa stosuje model wyceny, zaklasyfikowany do Poziomu II wartości godziwej, w którym

istotne dane przyjęte do wyceny oparte są na obserwowalnych parametrach rynkowych (pośrednio lub bezpośrednio). Grupa traktuje różnice w inicjalnej wycenie instrumentu różnice jako zysk/stratę dnia pierwszego i amortyzuje w czasie, ujmując efekt wyceny w rachunku zysków i strat. Amortyzacja korekty wyceny dnia pierwszego została zawarta w nocie Wynik handlowy i rewaluacja.

22. Należności od klientów

Należności od klientów	31.12.2017	31.12.2016
Należności od podmiotów gospodarczych	47 776 973	45 179 803
Należności od klientów indywidualnych, w tym:	57 822 414	56 291 404
Należności z tytułu kredytów na nieruchomości	37 293 296	37 008 380
Należności z tytułu leasingu finansowego	6 848 960	6 098 499
Należności od podmiotów sektora publicznego	228 201	195 900
Pozostałe należności	9 479	181 813
Należności brutto	112 686 027	107 947 419
Odpis aktualizacyjny z tytułu utraty wartości	(4 846 130)	(4 878 881)
Razem	107 839 897	103 068 538

Na dzień 31.12.2017 r. korekta wartości godziwej z tytułu zabezpieczanego ryzyka kredytów objętych rachunkowością zabezpieczeń wyniosła 3 555 tys. zł.

Szczegóły należności z tytułu leasingu finansowego przedstawia nota 46. Wartość godziwą „Należności od klientów” przedstawia nota 43.

Zmiana stanu odpisów z tytułu utraty wartości należności od klientów	31.12.2017	31.12.2016
Utrata wartości oceniana indywidualnie i portfelowo		
Stan na 31 grudnia roku poprzedniego	(4 187 798)	(4 471 467)
Odpis z tyt. utraty wartości ocenianej indywidualnie i portfelowo nabytej w wyniku objęcia kontroli	–	(11 548)
Odpisy/rozwiązania bieżącego okresu	(668 164)	(828 170)
Spisanie należności w ciężar rezerw/sprzedaż wierzytelności	735 191	1 110 443
Transfer	(16 960)	26 631
Różnice kursowe	30 137	(13 687)
Stan na koniec okresu	(4 107 594)	(4 187 798)
Odpis na poniesione niezidentyfikowane straty		
Stan na 31 grudnia roku poprzedniego	(691 083)	(659 596)
Odpis z tyt. utraty wartości na poniesione niezidentyfikowane straty nabytej w wyniku objęcia kontroli	–	(1 947)
Odpisy/rozwiązania bieżącego okresu	(65 420)	(27 015)
Sprzedaż wierzytelności	3 429	3 182
Transfer	940	558
Różnice kursowe	13 598	(6 265)
Stan na koniec okresu	(738 536)	(691 083)
Odpis aktualizacyjny z tytułu utraty wartości	(4 846 130)	(4 878 881)

We wrześniu 2015 roku SCB dokonał transakcji sekurytyzacji portfela kredytów ratalnych. Zawarta transakcja jest sekurytyzacją tradycyjną i rewolwingową polegającą na przeniesieniu prawa własności sekurytyzowanych wierzytelności na rzecz spółki specjalnego przeznaczenia SC Poland Consumer 15-1 Sp. z o.o. (SPV2) z siedzibą w Polsce.

Spółka ta wyemitowała na bazie sekurytyzowanych aktywów obligacje o łącznej wartości 1 051 125 tys. zł zabezpieczone poprzez zastaw rejestrowy na majątku SPV2. Na oprocentowanie wyemitowanych obligacji składa się stopa WIBOR 1M oraz marża. W wyniku sekurytyzacji SCB uzyskał finansowanie działalności w zamian za oddanie praw do przyszłych przepływów wynikających z sekurytyzowanego portfela kredytów. Maksymalny termin pełnego wykupu obligacji to 19.08.2025 r., natomiast SCB szacuje, że nastąpi to w okresie do 2 lat od daty zawarcia transakcji.

W sierpniu 2016 roku SCB dokonał transakcji sekurytyzacji portfela kredytów gotówkowych. Zawarta transakcja jest sekurytyzacją tradycyjną i rewolwingową polegającą na przeniesieniu prawa własności sekurytyzowanych wierzytelności na rzecz spółki specjalnego przeznaczenia SC Poland Consumer 16-1 Sp. z o.o. (SPV3) z siedzibą w Polsce.

Spółka ta wyemitowała na bazie sekurytyzowanych aktywów obligacje o łącznej wartości 1 225 000 tys. zł zabezpieczone poprzez zastaw rejestrowy na majątku SPV3. Na oprocentowanie wyemitowanych obligacji składa się stopa WIBOR 1M oraz marża. W wyniku sekurytyzacji SCB uzyskał finansowanie działalności w zamian za oddanie praw do przyszłych przepływów wynikających z sekurytyzowanego portfela kredytów. Maksymalny termin pełnego wykupu obligacji to 16.09.2026 r., natomiast SCB szacuje, że nastąpi to w okresie do 3 lat od daty zawarcia transakcji.

W świetle zapisów MSR 39 warunki umowne obu sekurytyzacji nie spełniają przesłanek do usunięcia sekurytyzowanych aktywów

ze sprawozdania finansowego. W związku z powyższym SCB rozpoznaje sekurytyzowane aktywa w pozycji Kredyty i pożyczki udzielone klientom na 31.12.2017 r. w wartości netto 2 136 690 tys. zł. Oszacowana na dzień 31.12.2017 r. wartość godziwa sekurytyzowanych aktywów netto wynosiła odpowiednio 2 145 065 tys. zł.

W maju 2016 roku SCB zakończył transakcję sekurytyzacji portfela kredytów samochodowych i ratalnych zawartą w roku 2014. Transakcja ta polegała na przeniesieniu prawa własności sekurytyzowanych wierzytelności na rzecz spółki specjalnego przeznaczenia SC Poland Auto 2014-1 Limited (SPV1) z siedzibą w Irlandii. Zakończenie transakcji nastąpiło po wykupieniu wszystkich wyemitowanych obligacji i polegało na wykorzystaniu procedury przewidzianej w umowie tzw. opcja odkupu. W ramach realizacji procedury świadczenia w miejsce wykonania SCB przejął od SPV prawa do pozostałych niespłaconych wierzytelności, co pozwoliło na całkowite rozliczenie transakcji. Wartość portfela sekurytyzacyjnego netto na moment odkupu wyniosła 391 684 tys. zł.

Wynik finansowy osiągnięty przez wszystkie SPV wynosi 0, ponieważ SPV absorbuje wszystkie osiągnięte koszty i przychody w modelu rozliczeń z SCB. W tym modelu SPV alokuje wszystkie otrzymane płatności z SCB na określone typy płatności, w tym inne rozliczenia z SCB, wg określonego priorytetu, w kolejności ustalonej w umowie.

23. Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	31.12.2017	31.12.2016
Dłużne papiery wartościowe	27 494 933	28 423 828
Papiery wartościowe Skarbu Państwa:	24 025 353	23 429 089
– obligacje	24 025 353	23 429 089
Papiery wartościowe banku centralnego:	1 379 839	2 849 694
– bony	1 379 839	2 849 694
Pozostałe papiery wartościowe:	2 089 741	2 145 045
– obligacje	2 089 741	2 145 045
Kapitałowe papiery wartościowe	920 879	884 050
– notowane	19 329	34 473
– nienotowane	901 550	849 577
Razem	28 415 812	29 307 878

Według stanu na 31.12.2017 r. dłużne papiery wartościowe wyceniane według wartości godziwej o stałej stopie procentowej wynoszą 17 640 329 tys. zł, natomiast papiery o zmiennej stopie procentowej wynoszą 9 854 604 tys. zł.

Według stanu na 31.12.2016 r. dłużne papiery wartościowe wyceniane według wartości godziwej o stałej stopie procentowej wynoszą 19 649 445 tys. zł, natomiast papiery o zmiennej stopie procentowej wynoszą 8 774 383 tys. zł.

Na dzień 31.12.2017 r. korekta do wartości godziwej z tytułu zabezpieczonego ryzyka wartości godziwej dłużnych papierów wartościowych objętych rachunkowością zabezpieczeń wyniosła

107 005 tys. zł, na dzień 31.12.2016 r. korekta wynosiła 132 512 tys. zł.

Nienotowane kapitałowe instrumenty finansowe sklasyfikowane jako dostępne do sprzedaży, dla których brak jest aktywnego rynku, są ujmowane według kosztu nabycia i poddawane testowi na utratę wartości lub ich wartość godziwa ustalana jest w oparciu o modele wyceny. Na dzień bilansowy Grupa dokonuje przeglądu wartości godziwej nienotowanych instrumentów finansowych sklasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży.

Wartość godziwą „Aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży” przedstawia nota 43.

Zmiana stanu aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży	Dłużne papiery wartościowe	Instrumenty finansowe z prawem do kapitału	Razem
Stan na 1 stycznia 2017 r.	28 423 828	884 050	29 307 878
Zwiększenia	60 756 329	2 536	60 758 865
Zmniejszenia (sprzedaż i zapadalność)	(62 053 423)	(9 193)	(62 062 616)
Wycena do wartości godziwej	463 913	43 947	507 860
Zmiana stanu odsetek naliczonych	19 756	–	19 756
Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości	–	(461)	(461)
Różnice kursowe	(115 470)	–	(115 470)
Stan na 31 grudnia 2017 r.	27 494 933	920 879	28 415 812
Zmiana stanu aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży	Dłużne papiery wartościowe	Instrumenty finansowe z prawem do kapitału	Razem
Stan na 1 stycznia 2016 r.	23 463 634	1 158 444	24 622 078
Zwiększenia	49 889 981	80 284	49 970 265
Zmniejszenia (sprzedaż i zapadalność)	(44 608 851)	(17 749)	(44 626 600)
Wycena do wartości godziwej	(453 803)	(326 531)	(780 334)
Zmiana stanu odsetek naliczonych	80 715	–	80 715
Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości	–	(10 398)	(10 398)
Różnice kursowe	52 152	–	52 152
Stan na 31 grudnia 2016 r.	28 423 828	884 050	29 307 878

24. Inwestycje w podmioty stowarzyszone

Wartość podmiotów stowarzyszonych	31.12.2017	31.12.2016
Polfund – Fundusz Poręczeń Kredytowych S.A.	43 570	43 216
BZ WBK – Aviva Towarzystwo Ubezpieczeń Ogólnych S.A. oraz BZ WBK – Aviva Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie S.A.	845 802	828 275
Razem	889 372	871 491

Zmiana stanu inwestycji w podmioty stowarzyszone	01.01.2017- 31.12.2017	01.01.2016- 31.12.2016
Stan na początek okresu	871 491	831 142
Udział w zysku	58 264	55 439
Dywidendy	(44 861)	(10 827)
Inne	4 478	(4 263)
Stan na koniec okresu	889 372	871 491

Wartość godziwą inwestycji w podmioty stowarzyszone przedstawia nota 43.

Informacje dotyczące procentowego udziału Grupy w kapitale jednostek stowarzyszonych:

Nazwa jednostki stowarzyszonej:	Kraj założenia oraz miejsce prowadzenia działalności	Procentowy udział Grupy w kapitale/w głosach		Metoda wyceny	Rodzaj działalności
		2017	2016		
BZ WBK – Aviva Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie S.A.	Polska	49,00	49,00	Metoda praw własności	działalność ubezpieczeniowa, ubezpieczenia na życie
BZ WBK – Aviva Towarzystwo Ubezpieczeń Ogólnych S.A.	Polska	49,00	49,00	Metoda praw własności	działalność ubezpieczeniowa, ubezpieczenia osobowe oraz majątkowe

Skrócone wybrane informacje finansowe każdej jednostki stowarzyszonej, która posiada udziały istotne dla Grupy, zostały przedstawione poniżej:

	BZ WBK – Aviva Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie S.A.		BZ WBK – Aviva Towarzystwo Ubezpieczeń Ogólnych S.A.	
	2017 *	2016	2017 *	2016
Należności od banków	67 377	44 635	69 888	30 857
Aktywa finansowe handlowe	12 079	19 457	1 256	1 230
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	318 393	260 392	373 978	348 360
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	705	646	981	908
Aktywa netto ubezpieczeń na życie, gdy ryzyko lokaty (inwestycyjne) ponosi ubezpieczający	387 534	545 539	–	–
Pozostałe rozrachunki	22 523	24 512	56 494	42 057
Rozliczenia międzyokresowe	163 842	127 946	–	12 875
Pozostałe pozycje aktywów	818	1 205	859	1 173
AKTYWA RAZEM	973 271	1 024 332	503 456	437 460
Rezerwy techniczno–ubezpieczeniowe	733 747	851 318	164 235	172 589
Udział reasekuratorów w rezerwach	(7 444)	(7 322)	(143 055)	(113 294)
Oszacowane regresy i odzyski (wielkość ujemna)	–	–	(1 003)	(602)
Pozostałe zobowiązania	136 678	85 565	157 253	105 488
Rozliczenia międzyokresowe	6 641	2 458	94 618	69 198
Fundusze specjalne	35	26	33	33
ZOBOWIĄZANIA RAZEM	869 657	932 045	272 081	233 412
Przychody	180 571	201 104	156 972	154 987
Zysk (strata) netto za okres	45 011	37 849	73 173	72 372
Dywidendy wypłacone BZ WBK S.A.	19 142	10 827	25 719	–

* Prezentowane dane za 2017 rok oparte są na szacunkach spółek.

Dane za 2016 rok pochodzą ze zaudytowanych sprawozdań finansowych spółek BZ WBK – Aviva Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie S.A. oraz BZ WBK – Aviva Towarzystwo Ubezpieczeń Ogólnych S.A.

W rocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za 2016 rok opublikowane zostały dane szacunkowe. Różnice między danymi zaudytowanymi a szacunkowymi są nieistotne.

25. Wartości niematerialne

Wartości niematerialne Rok 2017	Licencje, patenty, koncesje i podobne wartości	Pozostałe	Nakłady na wartości niematerialne	Razem
Wartość w cenie nabycia na początek okresu	1 387 288	429 893	195 384	2 012 565
Zwiększenia z tytułu:				
– zakupu	–	–	174 088	174 088
– przeniesienia z nakładów	145 582	13 338	–	158 920
– transferów	13	–	–	13
– fuzja	2 890	–	–	2 890
Zmniejszenia z tytułu:				
– likwidacji	(44 085)	(2 091)	(669)	(46 845)
– przeniesienia z nakładów	–	–	(158 920)	(158 920)
– transferów	(2)	–	(11 362)	(11 364)
– fuzja	(2 890)	–	–	(2 890)
Wartość w cenie nabycia na koniec okresu	1 488 796	441 140	198 521	2 128 457
Skumulowana amortyzacja na początek okresu	(1 174 777)	(351 026)	–	(1 525 803)
Zwiększenia/zmniejszenia z tytułu:				
– amortyzacji bieżącego okresu	(136 738)	(30 798)	–	(167 537)
– likwidacji, sprzedaży	44 085	2 090	–	46 175
– transferów	–	9 034	–	9 034
– odpisy/odwrócenie z tytułu utraty wartości	–	–	–	–
Skumulowana amortyzacja na koniec okresu	(1 267 430)	(370 700)	–	(1 638 131)
Wartość bilansowa				
Wartość wg cen nabycia	1 488 796	441 140	198 521	2 128 457
Skumulowana amortyzacja	(1 267 430)	(370 700)	–	(1 638 130)
Stan na 31 grudnia 2017	221 366	70 440	198 521	490 327

Wartości niematerialne Rok 2016	Licencje, patenty, koncesje i podobne wartości	Pozostałe	Nakłady na wartości niematerialne	Razem
Wartość w cenie nabycia na początek okresu	1 307 659	429 027	170 653	1 907 339
Wartości niematerialne przejęte w wyniku objęcia kontroli	745	–	–	745
Zwiększenia z tytułu:				
– zakupu	–	–	159 181	159 181
– przeniesienia z nakładów	132 505	7 503	–	140 008
– transferów	335	3	6 173	6 511
Zmniejszenia z tytułu:				
– likwidacji	(53 956)	(6 640)	(107)	(60 703)
– przeniesienia z nakładów	–	–	(140 009)	(140 009)
– transferów	–	–	(507)	(507)
Wartość w cenie nabycia na koniec okresu	1 387 288	429 893	195 384	2 012 565
Skumulowana amortyzacja na początek okresu	(1 122 378)	(319 274)	–	(1 441 652)
Skumulowana amortyzacja powstała w wyniku objęcia kontroli	(676)	–	–	(676)
Zwiększenia/zmniejszenia z tytułu:				
– amortyzacji bieżącego okresu	(113 416)	(30 491)	–	(143 907)
– likwidacji, sprzedaży	53 441	6 535	–	59 976
– transferów	8 145	(8 145)	–	–
Odpisy/odwrócenie z tytułu utraty wartości	107	349	–	456
Skumulowana amortyzacja na koniec okresu	(1 174 777)	(351 026)	–	(1 525 803)
Wartość bilansowa				
Wartość wg cen nabycia	1 387 288	429 893	195 384	2 012 565
Skumulowana amortyzacja	(1 174 777)	(351 026)	–	(1 525 803)
Stan na 31 grudnia 2016	212 511	78 867	195 384	486 762

26. Wartość firmy

Na dzień 31.12.2017 r. wartość firmy wynosiła 1 712 056 tys. zł, w tym:

- ▶ 1 688 516 tys. zł – wartość firmy powstała w wyniku połączenia Banku Zachodniego WBK S.A. z Bankiem Kredyt Bank S.A. w dniu 4.01.2013 r.,
- ▶ 23 540 tys. zł – wartość firmy powstała ze względu na fakt, że Bank Zachodni WBK S.A. posiada 60% udziałów w Santander Consumer Bank S.A., który z kolei posiada 50% w PSA Finance Polska sp. z o.o. Zostały ujawnione udziały niedające

kontroli w wysokości 70% kapitału zakładowego oraz liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszy spółek PSA Finance Polska sp. z o.o. i pośrednio PSA Consumer Finance Polska sp. z o.o. (szczegóły transakcji opisane w nocie nr 50).

W okresie porównawczym wartość firmy wynosiła 1 688 516 tys. zł.

Zgodnie z wymogami MSSF 3 wartość firmy została wyznaczona jako nadwyżka kosztów nabycia nad wartością godziwą zidentyfikowanych nabytych aktywów i zobowiązań.

► Test na utratę wartości firmy powstałej w wyniku połączenia z Bankiem Kredyt Bank S.A.

W 2017 r. i w okresie porównywalnym Grupa przeprowadziła testy na utratę wartości firmy powstałej w wyniku połączenia z Bankiem Kredyt Bank S.A. w dniu 4.01.2013 r., którego wartość

bilansowa na 31.12.2017 r. wyniosła 1 688 516 tys. zł. (podobnie jak na dzień 31.12.2016 r.).

► Wartość odzyskiwalna w oparciu o wartość użytkową

Wartość odzyskiwalna ośrodków wypracowujących środki pieniężne odpowiada wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży lub wartości użytkowej, zależnie od tego, która z tych wartości jest wyższa. Szacunek wartości użytkowej, która jest wyższa od wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży, jest przeprowadzony w oparciu o model zdyskontowanych przepływów pieniężnych odpowiedni dla banków i innych instytucji finansowych. Przyszłe, oczekiwane przepływy pieniężne wypracowywane przez segmenty biznesowe Banku

Zachodniego WBK są zgodne z 3-letnimi projekcjami finansowymi kierownictwa Grupy na lata 2018–2020.

Biorąc pod uwagę stabilność Grupy Kapitałowej Banku Zachodniego WBK S.A., zrównoważone wyniki finansowe oraz w wyniku porównania wartości użytkowej z wartością bilansową ośrodka generującego przepływy pieniężne nie stwierdzono utraty wartości.

► Kluczowe założenia przyjęte przy ustaleniu wartości użytkowej

Dla potrzeb pomiaru utraty wartości firmy Bank posługuje się następującą, wynikającą z początkowego ujęcia, alokacją wartości firmy na historyczne segmenty biznesowe:

	Segment Bankowości Detalicznej	Segment Bankowości Biznesowej i Korporacyjnej	Segment Global Banking & Markets	Segment ALM i Operacji Centralnych	Razem
Wartość firmy	781 308	480 946	299 552	126 710	1 688 516

Z uwagi na przyjęty model wyceny, założenia przyjęte do ustalenia wartości użytkowej dla poszczególnych segmentów są takie same.

► Projekcja finansowa

Projekcja finansowa na lata 2018–2020 została opracowana z uwzględnieniem planów strategicznych i operacyjnych na lata 2018–2020 oraz dostępnych prognoz makroekonomicznych i rynkowych. Prognozy makroekonomiczne na lata 2018–2020, które są podstawą testu na utratę wartości firmy, wskazują średni wzrost PKB na poziomie 2,5%. Oczekiwane jest, że stopy procentowe utrzymają się na obecnym niskim poziomie

przynajmniej do końca 2018 roku, a następnie wzrosną w kolejnych latach projekcji. Projekcja finansowa zakłada kontynuację rozwoju obecnej oferty ze szczególną koncentracją na wroście głównych linii produktowych, obsłudze osób fizycznych z segmentu detalicznego oraz małych i średnich przedsiębiorstwach korzystających z usług finansowania, produktów oszczędnościowych oraz usług transakcyjnych.

► Stopa dyskontowa

Stopa dyskontowa przyjęta w modelu zdyskontowanych dywidend, w zależności od horyzontu czasowego, wynosi 8,5% – 9,0%. Stopa dyskontowa równoważna wymaganej stopie zwrotu, została obliczona na podstawie modelu wyceny aktywów kapitałowych (Capital Assets Pricing Model) z wykorzystaniem: stopy wolnej od ryzyka, współczynnika beta BZ WBK na bazie

danych z serwisu Bloomberg oraz premii za ryzyko rynkowe. Wartość stopy wolnej od ryzyka w okresie najbliższych 3 lat waha się między 3,8% a 4,16%, przy czym opiera się ona na rentowności papierów wartościowych emitowanych przez Skarb Państwa, odpowiedniej do długości okresu dyskontowania. Przepływy pieniężne poza 3-letnią projekcją finansową są

dyskontowane z zastosowaniem przewidywanej rentowności 10-letnich papierów wartościowych emitowanych przez Skarb Państwa po trzecim roku projekcji szczegółowej, która

wynosi 4,27%. Na koniec roku 2017 premię za ryzyko rynkowe oszacowano na poziomie 5,5%.

► Stopa wzrostu w okresie wykraczającym poza projekcje finansowe

Ekstrapolację przepływów pieniężnych, wykraczających poza 3-letni okres objęty projekcjami finansowymi (wartość rezydualna)

oparto na stopie wzrostu wynoszącej 2,5% rocznie, tj. na poziomie projektowanego długoterminowego wzrostu PKB.

► Minimalny poziom współczynnika wypłacalności wymagany przez organy nadzorcze

Wzrost poziomu wymaganego kapitału oznacza spadek wartości kapitału dostępnego do teoretycznych dywidend w ramach przeprowadzanego testu. Od 01.01.2018 r. zgodnie z polskimi przepisami zaczną obowiązywać podwyższone wymogi kapitałowe do wypłaty do 50% wypracowanego zysku; dodatkowe wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka walutowych kredytów hipotecznych (0,54 p.p.), dodatkowy bufor zabezpieczający 1,25 p.p., bufor innej instytucji o znaczeniu systemowym – określany w drodze indywidualnej decyzji KNF 0,5 p.p. oraz bufor ryzyka systemowego w wysokości 3,0 p.p., podwyższone o 1,5 p.p. Dodatkowo stopę dywidendy należy odpowiednio skorygować w zależności od udziału walutowych kredytów mieszkaniowych dla gospodarstw domowych

w portfelu należności. Wszystkie te czynniki wpływają negatywnie na kapitał dostępny do teoretycznych dywidend, a tym samym na wyniki testu na utratę wartości firmy.

Powyższe czynniki spowodowały, że poziom współczynnika wypłacalności wymagany przez KNF wynosi 14,79% do wypłaty maximum 50% wypracowanego zysku.

Podczas, gdy podwyższone wymogi kapitałowe zapewniają stabilność i bezpieczeństwo Banku Zachodniego WBK S.A. zwiększając bazę kapitałową, o tyle pomniejszają one dywidendy dostępne dla akcjonariuszy, które wpływają na wartość użytkową ośrodka wypracowującego środki pieniężne.

► Test na utratę wartości firmy powstałej w wyniku zakupu udziałów w PSA Finance Polska sp. z o.o.

Bank nie przeprowadził testów na utratę wartości firmy powstałej w wyniku ostatecznego rozliczenia zakupu przez Santander Consumer Bank S.A. udziałów w PSA Finance Polska sp. z o.o. i pośrednio w PSA Consumer Finance Polska sp. z o.o. Wartość firmy wyliczona jako nadwyżka udziałów niedających kontroli

(70%) oraz przekazanej zapłaty nad wartością bilansową zidentyfikowanych aktywów netto nie stanowi istotnej wartości.

Na dzień 31.12.2017 r. nie stwierdzono utraty wartości firmy.

27. Rzeczowy majątek trwały

Rzeczowy majątek trwały Rok 2017	Nieruchomości	Sprzęt informatyczny	Środki transportu	Pozostały majątek trwały	Środki trwałe w budowie	Razem
Wartość w cenie nabycia na początek okresu	960 363	699 615	145 207	278 394	152 659	2 236 238
Zwiększenia z tytułu:						
– zakupu	–	–	–	–	240 121	240 121
– leasingu	–	–	9 062	–	–	9 062
– przeniesienia ze środków trwałych w budowie	27 253	136 875	45 940	15 842	–	225 910
– transferów	–	146	2 436	10	2 280	4 872
– fuzja	28	381	–	53	–	462
Zmniejszenia z tytułu:						
– sprzedaży, likwidacji, darowizny	(44 330)	(30 308)	(31 572)	(30 919)	(225)	(137 354)
– przeniesienia ze środków trwałych w budowie	–	–	–	–	(225 910)	(225 910)
– transferów	–	–	(15 537)	(62)	(86)	(15 685)
– fuzja	(28)	(381)	–	(53)	–	(462)
Wartość w cenie nabycia na koniec okresu	943 286	806 328	155 536	263 265	168 839	2 337 254
Skumulowana amortyzacja na początek okresu	(621 431)	(468 323)	(32 154)	(236 032)	–	(1 357 940)
Zwiększenia/zmniejszenia z tytułu:						
– amortyzacji bieżącego okresu	(36 634)	(77 772)	(22 934)	(14 056)	–	(151 396)
– sprzedaży, likwidacji, darowizny	35 380	29 812	9 048	30 008	–	104 248
– transferów	17	32	6 568	239	–	6 856
Odpisy/odwrócenie z tytułu utraty wartości	(8 304)	–	(1)	–	–	(8 305)
Skumulowana amortyzacja na koniec okresu	(630 972)	(516 251)	(39 473)	(219 841)	–	(1 406 537)
Wartość bilansowa						
Wartość wg cen nabycia	943 286	806 328	155 536	263 265	168 839	2 337 254
Skumulowana amortyzacja	(630 972)	(516 251)	(39 473)	(219 841)	–	(1 406 537)
Stan na 31 grudnia 2017	312 314	290 077	116 063	43 424	168 839	930 717

Rzeczowy majątek trwały Rok 2016	Nieruchomości	Sprzęt informatyczny	Środki transportu	Pozostały majątek trwały	Środki trwałe w budowie	Razem
Wartość w cenie nabycia na początek okresu	985 451	625 042	120 374	310 922	132 927	2 174 716
Rzeczowy majątek trwały nabyty w wyniku objęcia kontroli	429	1 740	1 722	997	–	4 888
Zwiększenia z tytułu:						
– zakupu	–	–	–	–	194 802	194 802
– leasingu	–	–	30 680	–	–	30 680
– przeniesienia ze środków trwałych w budowie	26 243	101 509	30 435	11 541	–	169 728
– transferów	58	18 728	4 390	676	922	24 774
Zmniejszenia z tytułu:						
– sprzedaży, likwidacji, darowizny	(51 314)	(46 520)	(13 041)	(27 014)	–	(137 889)
– przeniesienia ze środków trwałych w budowie	–	–	–	–	(169 727)	(169 727)
– transferów	(504)	(884)	(29 353)	(18 728)	(6 265)	(55 734)
Wartość w cenie nabycia na koniec okresu	960 363	699 615	145 207	278 394	152 659	2 236 238
Skumulowana amortyzacja na początek okresu	(613 329)	(433 400)	(34 664)	(262 830)	–	(1 344 223)
Skumulowana amortyzacja powstała w wyniku objęcia kontroli	(180)	(1 605)	(101)	(975)	–	(2 861)
Zwiększenia/zmniejszenia z tytułu:						
– amortyzacji bieżącego okresu	(35 062)	(64 752)	(20 508)	(12 991)	–	(133 313)
– sprzedaży, likwidacji, darowizny	39 433	46 508	6 878	25 517	–	118 336
– transferów	27	(15 074)	16 241	15 061	–	16 255
Odpisy/odwrócenie z tytułu utraty wartości	(12 320)	–	–	186	–	(12 134)
Skumulowana amortyzacja na koniec okresu	(621 431)	(468 323)	(32 154)	(236 032)	–	(1 357 940)
Wartość bilansowa						
Wartość wg cen nabycia	960 363	699 615	145 207	278 394	152 659	2 236 238
Skumulowana amortyzacja	(621 431)	(468 323)	(32 154)	(236 032)	–	(1 357 940)
Stan na 31 grudnia 2016	338 932	231 292	113 053	42 362	152 659	878 298

28. Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego netto

Aktywa z tytułu podatku odroczonego	31.12.2017	Zmiany odnoszone na kapitały*	Zmiany odnoszone na wynik finansowy	Zmiany z tytułu różnic przejściowych	31.12.2016
Rezerwy na utratę wartości kredytów i pożyczek	666 968	–	16 536	16 536	650 432
Wycena pochodnych instrumentów finansowych	364 432	–	(353 780)	(353 780)	718 212
Wycena instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne	20 509	(4 743)	–	(4 743)	25 252
Pozostałe rezerwy	163 492	–	17 352	17 352	146 140
Przychody przyszłych okresów	509 045	–	66 633	66 633	442 412
Różnica między wartością bilansową a podatkową leasingu	373 662	–	76 007	76 007	297 655
Koszty niezrealizowane z tytułu odsetek od kredytów, lokat i papierów wartościowych	126 619	–	35 007	35 007	91 612
Pozostałe ujemne różnice przejściowe	25 242	–	12 223	12 223	13 019
Suma aktywów z tytułu podatku odroczonego	2 249 969	(4 743)	(130 022)	(134 765)	2 384 734
Zobowiązania z tytułu podatku odroczonego	31.12.2017	Zmiany odnoszone na kapitały*	Zmiany odnoszone na wynik finansowy	Zmiany z tytułu różnic przejściowych	31.12.2016
Wycena instrumentów finansowych dostępnych do sprzedaży	(188 908)	(101 417)	–	(101 417)	(87 491)
Rezerwy na odprawy emerytalne	(126)	1 788	–	1 788	(1 914)
Wycena pochodnych instrumentów finansowych	(261 617)	–	105 928	105 928	(367 545)
Dochód niezrealizowany z tytułu odsetek od kredytów, papierów wartościowych i lokat międzybankowych	(179 373)	–	31 125	31 125	(210 498)
Rozliczenia międzyokresowe dotyczące amortyzacji z tytułu zastosowanej ulgi inwestycyjnej	(1 751)	–	125	125	(1 876)
Różnica między bilansową a podatkową wartością aktywów niefinansowych	8 466	–	3 340	3 340	5 126
Niezrealizowane różnice kursowe z wyceny bilansowej należności i zobowiązań	(8 773)	–	509	509	(9 282)
Wycena akcji/udziałów w podmiotach zależnych	(146 966)	–	816	816	(147 782)
Pozostałe dodatnie różnice przejściowe	(56 694)	–	(27 544)	(27 544)	(29 150)
Suma zobowiązań z tytułu podatku odroczonego	(835 742)	(99 629)	114 299	14 670	(850 412)
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego netto	1 414 227	(104 372)	(15 723)	(120 095)	1 534 322

* Zmiany odnoszone na kapitały nie zawierają efektu podatku odroczonego w odniesieniu do pozycji ujmowanej w ramach udziałów niekontrolujących.

Na dzień 31.12.2017 r. w wylczeniu aktywów z tyt. podatku odroczonego nie uwzględniono skupionych wierzytelności w kwocie brutto 5 114 tys. zł i rezerw na kredyty, które nie staną się kosztem podatkowym w kwocie brutto 65 960 tys. zł.

Aktywa z tytułu podatku odroczonego	31.12.2016	Zmiany odnoszone na kapitały*	Zmiany odnoszone na wynik finansowy	Zmiany z tytułu różnic przejściowych	31.12.2015
Rezerwy na utratę wartości kredytów i pożyczek	650 432	–	41 699	41 699	608 733
Wycena pochodnych instrumentów finansowych	718 212	–	(49 632)	(49 632)	767 844
Wycena instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne	25 252	(20 637)	–	(20 637)	45 889
Pozostałe rezerwy	146 140	–	3 215	3 215	142 925
Przychody przyszłych okresów	442 412	–	35 685	35 685	406 727
Różnica między wartością bilansową a podatkową leasingu	297 655	–	106 734	106 734	190 921
Koszty niezrealizowane z tytułu odsetek od kredytów, lokat i papierów wartościowych	91 612	–	1 715	1 715	89 897
Pozostałe ujemne różnice przejściowe	13 019	–	(2 388)	(2 388)	15 407
Suma aktywów z tytułu podatku odroczonego	2 384 734	(20 637)	137 028	116 391	2 268 343

Zobowiązania z tytułu podatku odroczonego	31.12.2016	Zmiany odnoszone na kapitały*	Zmiany odnoszone na wynik finansowy	Zmiany z tytułu różnic przejściowych	31.12.2015
Wycena instrumentów finansowych dostępnych do sprzedaży	(87 491)	140 283	–	140 283	(227 774)
Rezerwy na odprawy emerytalne	(1 914)	(1 304)	–	(1 304)	(610)
Wycena pochodnych instrumentów finansowych	(367 545)	–	56 063	56 063	(423 608)
Dochód niezrealizowany z tytułu odsetek od kredytów, papierów wartościowych i lokat międzybankowych	(210 498)	–	(27 838)	(27 838)	(182 660)
Rozliczenia międzyokresowe dotyczące amortyzacji z tytułu zastosowanej ulgi inwestycyjnej	(1 876)	–	327	327	(2 203)
Różnica między bilansową a podatkową wartością aktywów niefinansowych	5 126	–	2 951	2 951	2 175
Niezrealizowane różnice kursowe z wyceny bilansowej należności i zobowiązań	(9 282)	–	(790)	(790)	(8 492)
Wycena akcji/udziałów w podmiotach zależnych	(147 782)	–	4 882	4 882	(152 664)
Pozostałe dodatnie różnice przejściowe	(29 150)	–	(8 451)	(8 451)	(20 699)
Suma zobowiązań z tytułu podatku odroczonego	(850 412)	138 979	27 144	166 123	(1 016 535)
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego netto	1 534 322	118 342	164 172	282 514	1 251 808

* Zmiany odnoszone na kapitały nie zawierają efektu podatku odroczonego w odniesieniu do pozycji ujmowanej w ramach udziałów niekontrolujących.

Na dzień 31.12.2016 r. w wylczeniu aktywów z tyt. podatku odroczonego nie uwzględniono skupionych wierzytelności

w kwocie brutto 8 500 tys. zł i rezerw na kredyty, które nie staną się kosztem podatkowym w kwocie 52 896 tys. zł.

Zmiana stanu podatku odroczonego netto	31.12.2017	31.12.2016
Stan na początek okresu	1 534 322	1 251 808
Zmiany na podatku odroczonym w wyniku objęcia kontroli	–	35 387
Zmiany odniesione do rachunku zysków i strat	(14 885)	127 976
Zmiany odniesione na pozostałe całkowite dochody	(104 372)	118 342
Inne	(838)	809
Stan na koniec okresu	1 414 227	1 534 322

Na różnice przejściowe odniesione na kapitał własny składa się podatek odroczone od wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, instrumentów zabezpieczających przyszłe przepływy pieniężne oraz rezerwy na odprawy emerytalne.

finansowych, rezerw na należności kredytowe oraz innych aktywów i pasywów wykorzystywanych w bieżącej działalności Grupy.

Na różnice przejściowe odniesione do rachunku zysków i strat składa się podatek odroczone od wyceny pozostałych aktywów

Wpływ MSSF9 na Aktywa z tyt. podatku odroczonego został zaprezentowany w nocie 2.2.

29. Aktywa zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży

Aktywa zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży	31.12.2017	31.12.2016
Nieruchomości	8	608
Pozostałe aktywa trwałe	95	21
Razem	103	629

30. Pozostałe aktywa

Pozostałe aktywa	31.12.2017	31.12.2016
Rozrachunki międzybankowe	142 701	106 829
Dłużnicy różni	756 662	443 476
Czynne rozliczenia międzyokresowe	128 892	125 164
Aktywa przejęte za długi	103	24 567
Rozrachunki z tytułu transakcji giełdowych	31 711	21 385
Pozostałe	4 999	4 293
Razem	1 065 068	725 714
w tym aktywa finansowe *	931 074	571 690

* Do aktywów finansowych zaliczono wszystkie pozycje Pozostałych aktywów z wyłączeniem: Czynnych rozliczeń międzyokresowych, Aktywów przejętych za długi oraz pozycji Pozostałe.

31. Zobowiązania wobec banków

Zobowiązania wobec banków	31.12.2017	31.12.2016
Lokaty	64 023	98 531
Kredyty otrzymane od banków	1 994 759	1 945 101
Rachunki bieżące	724 301	517 649
Razem	2 783 083	2 561 281

Na dzień 31.12.2017 r. korekta wartości zabezpieczanego ryzyka depozytów objętych rachunkowością zabezpieczeń wyniosła zero zł (31.12.2016 r. – zero zł).

Wartość godziwą „Zobowiązań wobec banków” przedstawia nota 43.

Zmiana stanu zobowiązań z tytułu kredytów otrzymanych od banków	31.12.2017	31.12.2016
Stan na początek okresu	1 945 101	574 693
Zwiększenia z tytułu:	985 114	1 911 927
– kredyty otrzymane	953 810	1 849 792
– odsetki od kredytów otrzymanych	31 304	21 348
– różnice kursowe i pozostałe zmiany	–	40 787
Zmniejszenia z tytułu:	(935 456)	(541 519)
– spłata kredytów	(841 644)	(522 731)
– spłata odsetek	(31 700)	(18 788)
– różnice kursowe i pozostałe zmiany	(62 112)	–
Stan zobowiązań na koniec okresu	1 994 759	1 945 101

32. Zobowiązania wobec klientów

Zobowiązania wobec klientów	31.12.2017	31.12.2016
Zobowiązania wobec klientów indywidualnych	64 987 719	63 547 942
depozyty terminowe	21 911 544	23 711 846
w rachunku bieżącym	42 948 226	39 650 731
pozostałe	127 949	185 365
Zobowiązania wobec podmiotów gospodarczych	42 170 092	45 709 065
depozyty terminowe	17 486 056	22 608 733
w rachunku bieżącym	20 481 778	18 464 132
kredyty i pożyczki	3 552 388	4 075 897
pozostałe	649 870	560 303
Zobowiązania wobec podmiotów sektora publicznego	4 323 324	3 265 450
depozyty terminowe	2 085 917	1 504 136
w rachunku bieżącym	2 233 410	1 747 709
pozostałe	3 997	13 605
Razem	111 481 135	112 522 457

Na dzień 31.12.2017 r. depozyty stanowiące zabezpieczenie należności kredytowych wynoszą 271 147 tys. zł (31.12.2016 r. – 289 695 tys. zł).

Wartość godziwą „Zobowiązań wobec klientów” przedstawia nota 43.

Zmiana stanu zobowiązań z tytułu kredytów i pożyczek otrzymanych od pozostałych instytucji finansowych	31.12.2017	31.12.2016
Stan na początek okresu	4 075 897	3 002 047
Zwiększenia z tytułu:	483 022	1 572 132
– kredyty i pożyczki otrzymane	466 860	1 425 007
– odsetki od kredytów i pożyczek otrzymanych	16 162	14 165
– różnice kursowe i pozostałe zmiany	–	132 960
Zmniejszenia z tytułu:	(1 006 531)	(498 282)
– spłata kredytów i pożyczek	(726 764)	(486 245)
– spłata odsetek	(16 513)	(12 037)
– różnice kursowe i pozostałe zmiany	(263 254)	–
Stan zobowiązań na koniec okresu	3 552 388	4 075 897

33. Zobowiązania podporządkowane

Zobowiązania podporządkowane	Termin wymagalności/ wykupu	Waluta	Wartość nominalna
Transza 1	05.08.2025	EUR	100 000
Transza 2	03.12.2026	EUR	120 000
Transza 3	22.05.2027	EUR	137 100

Zmiana stanu zobowiązań podporządkowanych	31.12.2017	31.12.2016
Stan na początek okresu	440 457	526 634
Zwiększenia z tytułu:	1 133 436	31 671
– odsetki od pożyczki podporządkowanej	33 564	18 919
– różnice kursowe	–	12 752
– przekwalifikowanie *	1 099 872	–
Zmniejszenia z tytułu:	(85 291)	(117 848)
– spłata pożyczek podporządkowanych	–	(100 000)
– spłata odsetek	(27 528)	(17 848)
– różnice kursowe	(57 763)	–
Stan zobowiązań podporządkowanych na koniec okresu	1 488 602	440 457
Krótkoterminowe	11 257	1 604
Długoterminowe (powyżej 1 roku)	1 477 345	438 853

* Obligacje wyemitowane przez Bank Zachodni WBK S.A. i zakwalifikowane za zgodą Komisji Nadzoru Finansowego do zobowiązań podporządkowanych.

Pozostałe informacje dotyczące zobowiązań podporządkowanych zostały zaprezentowane w nocie 5.

34. Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych

Emisja dłużnych papierów wartościowych w 2017 roku (emisje niewymagalne)	Wartość nominalna	Waluta	Termin wymagalności
Bankowe Papiery Wartościowe serii F	750 000	PLN	19.02.2018
Obligacje serii A	700 000	PLN	18.04.2018
SCB00038	300 000	PLN	09.08.2021
SCB00039	252 100	PLN	09.10.2020
SCB00040	261 400	PLN	07.10.2022
SCB00041	60 000	PLN	07.10.2022

Emisja dłużnych papierów wartościowych w 2016 roku (emisje niewymagalne)	Wartość nominalna	Waluta	Termin wymagalności
Emisja serii D	185 000	PLN	26.02.2017
Bankowe Papiery Wartościowe serii C	100 000	PLN	17.02.2017
Emisja serii E	120 000	EUR	03.12.2026
SCB00031	40 000	PLN	23.02.2018
SCB00032	20 000	PLN	26.08.2019
SCB00037	40 000	PLN	02.12.2019
SCB00033	50 000	PLN	26.02.2020
SCB00034	140 000	PLN	05.05.2020
SCB00035	82 000	PLN	29.05.2020
SCB00036	100 000	PLN	10.08.2020
Obligacje Sekurytyzacyjne Float sprzedaż	1 225 000	PLN	16.09.2026

Zmiana stanu zobowiązań z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	31.12.2017	31.12.2016
Stan na początek okresu	5 529 187	4 320 891
Zwiększenia z tytułu:	3 745 653	2 894 670
– emisja dłużnych papierów wartościowych	3 562 288	2 762 880
– odsetki od emisji dłużnych papierów wartościowych	167 135	131 790
– różnice kursowe	16 230	–
Zmniejszenia z tytułu:	(3 379 026)	(1 686 374)
– wykup dłużnych papierów wartościowych	(2 095 000)	(1 554 700)
– przekwalifikowanie*	(1 099 872)	–
– różnice kursowe	(21 786)	–
– spłata odsetek	(162 368)	(131 674)
Stan zobowiązań na koniec okresu	5 895 814	5 529 187

* Obligacje wyemitowane przez Bank Zachodni WBK S.A. i zakwalifikowane za zgodą Komisji Nadzoru Finansowego do zobowiązań podporządkowanych.

35. Rezerwy

Rezerwy	31.12.2017	31.12.2016
Rezerwy na zobowiązania pozabilansowe obciążone ryzykiem kredytowym	50 652	50 746
Rezerwy na sprawy sporne	99 463	74 396
Rezerwy na restrukturyzację *	3 019	4 986
Razem	153 134	130 128

* Rezerwy na restrukturyzację nabyte w wyniku przejścia kontroli na 01.07.2014 r. w kwocie 15 547 tys. zł (na dzień 31.12.2017 r. wynosiły 3 019 tys. zł) dotyczyły:
– restrukturyzacji zatrudnienia w Banku 3 323 tys. zł (na dzień 31.12.2017 r. w wysokości 955 tys. zł) oraz
– likwidacji oddziałów bankowych 12 224 tys. zł (na dzień 31.12.2017 r. w wysokości 2 064 tys. zł).

Rezerwy związane są z planem restrukturyzacji biznesu Grupy Santander Consumer Finance (SCF) w Polsce, który przyjęty został przez Grupę w roku 2010. Przyjęcie planu było następstwem objęcia przez Grupę SCF kontroli nad AIG Bank Polska S.A. oraz kolejnych działań restrukturyzacyjnych prowadzonych w latach

2013-2014 (m.in. restrukturyzacji biznesu przeniesionego z Santander Consumer Finance S.A.). Rezerwy związane są także z zainicjowanym w roku 2015 Programem Doskonałości Operacyjnej.

Zmiana stanu rezerw 31.12.2017	Rezerwy na sprawy sporne	Rezerwy na zobowiązania pozabilansowe obciążone ryzykiem kredytowym	Rezerwy na restrukturyzację	Razem
Stan na początek okresu	74 396	50 746	4 986	130 128
Utworzenie rezerw	63 742	77 447	4 754	145 943
Wykorzystanie rezerw	(12 142)	(517)	–	(12 659)
Rozwiązanie rezerw	(26 533)	(77 024)	(6 721)	(110 278)
Inne zmiany	–	–	–	–
Stan na koniec okresu	99 463	50 652	3 019	153 134
Krótkoterminowe	99 463	43 693	3 019	146 175
Długoterminowe	–	6 959	–	6 959

Zmiana stanu rezerw 31.12.2016	Rezerwy na sprawy sporne	Rezerwy na zobowiązania pozabilansowe obciążone ryzykiem kredytowym	Rezerwy na restrukturyzację	Razem
Stan na początek okresu	48 582	75 340	8 648	132 570
Utworzenie rezerw	93 280	93 586	377	187 243
Wykorzystanie rezerw	(66 157)	835	–	(65 322)
Rozwiązanie rezerw	(1 309)	(119 015)	(4 000)	(124 324)
Inne zmiany	–	–	(39)	(39)
Stan na koniec okresu	74 396	50 746	4 986	130 128
Krótkoterminowe	74 396	41 752	4 986	121 134
Długoterminowe	–	8 994	–	8 994

36. Pozostałe zobowiązania

Pozostałe zobowiązania	31.12.2017	31.12.2016
Rozrachunki z tytułu transakcji giełdowych	25 851	25 314
Rozrachunki międzybankowe	952 192	585 606
Rezerwy pracownicze	407 722	375 959
Inne rezerwy	3 300	3 300
Wierzyciele różni	511 537	512 010
Rozliczenia międzyokresowe przychodów	249 880	250 059
Rozliczenia publiczno-prawne	84 971	86 298
Rozliczenia międzyokresowe bierne	532 117	436 249
Zobowiązania wobec kontrahentów leasingowych	99 306	72 901
Pozostałe	1 898	866
Razem	2 868 774	2 348 562
w tym zobowiązania finansowe *	2 532 025	2 011 339

* Do zobowiązań finansowych zaliczono wszystkie pozycje Pozostałych zobowiązań z wyłączeniem: Rozliczeń publiczno-prawnych, Rozliczeń międzyokresowych przychodów oraz pozycji Inne rezerwy.

Zmiana stanu rezerw 31.12.2017	Rezerwy pracownicze		Inne rezerwy	Razem
		w tym: Rezerwa na odprawy emerytalne		
Stan na początek okresu	375 959	60 397	3 300	379 259
Utworzenie rezerw	330 771	14 270	–	330 771
Wykorzystanie rezerw	(232 256)	–	–	(232 256)
Rozwiązanie rezerw	(66 675)	(1 941)	–	(66 675)
Inne zmiany	(77)	–	–	(77)
Stan na koniec okresu	407 722	72 726	3 300	411 022
Krótkoterminowe	334 996	–	3 300	338 296
Długoterminowe	72 726	72 726	–	72 726

Zmiana stanu rezerw 31.12.2016	Rezerwy pracownicze		Inne rezerwy	Razem
		w tym: Rezerwa na odprawę emerytalną		
Stan na początek okresu	380 724	63 209	3 306	384 030
Rezerwy nabyte w wyniku objęcia kontroli	747	46	-	747
Utworzenie rezerw	327 004	1 046	-	327 004
Wykorzystanie rezerw	(269 233)	-	(6)	(269 239)
Rozwiązanie rezerw	(63 543)	(319)	-	(63 543)
Inne zmiany	260	(3 585)	-	260
Stan na koniec okresu	375 959	60 397	3 300	379 259
Krótkoterminowe	315 562	-	3 300	318 862
Długoterminowe	60 397	60 397	-	60 397

Na rezerwy pracownicze składają się kategorie wymienione w nocie 51.

37. Kapitał akcyjny

► 31.12.2017

Seria	Emisja	Rodzaj uprzywilejowania akcji	Rodzaj ograniczenia praw do akcji	Liczba akcji	Wartość serii wg ceny nominalnej w tys. zł
A	na okaziciela	brak	brak	5 120 000	51 200
B	na okaziciela	brak	brak	724 073	7 241
C	na okaziciela	brak	brak	22 155 927	221 559
D	na okaziciela	brak	brak	1 470 589	14 706
E	na okaziciela	brak	brak	980 393	9 804
F	na okaziciela	brak	brak	2 500 000	25 000
G	na okaziciela	brak	brak	40 009 302	400 093
H	na okaziciela	brak	brak	115 729	1 157
I	na okaziciela	brak	brak	1 561 618	15 616
J	na okaziciela	brak	brak	18 907 458	189 075
K	na okaziciela	brak	brak	305 543	3 055
L	na okaziciela	brak	brak	5 383 902	53 839
M	na okaziciela	brak	brak	98 947	990
				99 333 481	993 335

Wartość nominalna jednej akcji wynosi 10 zł. Wszystkie wyemitowane akcje są w pełni opłacone. Akcjonariuszem posiadającym co najmniej 5% głosów na Walnym Zgromadzeniu

(WZ) Banku Zachodniego WBK S.A. jest Banco Santander S.A. posiadający pakiet kontrolny uprawniający do wykonywania 69,34% ogólnej liczby głosów na WZ.

▶ 31.12.2016

Seria	Emisja	Rodzaj uprzywilejowania akcji	Rodzaj ograniczenia praw do akcji	Liczba akcji	Wartość serii wg ceny nominalnej w tys. zł
A	na okaziciela	brak	brak	5 120 000	51 200
B	na okaziciela	brak	brak	724 073	7 241
C	na okaziciela	brak	brak	22 155 927	221 559
D	na okaziciela	brak	brak	1 470 589	14 706
E	na okaziciela	brak	brak	980 393	9 804
F	na okaziciela	brak	brak	2 500 000	25 000
G	na okaziciela	brak	brak	40 009 302	400 093
H	na okaziciela	brak	brak	115 729	1 157
I	na okaziciela	brak	brak	1 561 618	15 616
J	na okaziciela	brak	brak	18 907 458	189 075
K	na okaziciela	brak	brak	305 543	3 055
L	na okaziciela	brak	brak	5 383 902	53 839
				99 234 534	992 345

Wartość nominalna jednej akcji wynosi 10 zł. Wszystkie wyemitowane akcje są w pełni opłacone.

Banco Santander S.A. posiadający pakiet kontrolny uprawniający do wykonywania 69,41% ogólnej liczby głosów na WZ oraz Nationale Nederlanden OFE z udziałem w wysokości 5,15%.

Akcjonariuszami posiadającym co najmniej 5% głosów na Walnym Zgromadzeniu (WZ) Banku Zachodniego WBK S.A. byli

38. Pozostałe kapitały

Pozostałe kapitały	31.12.2017	31.12.2016
Fundusz ogólnego ryzyka bankowego	649 810	649 810
Premia akcyjna	7 035 424	7 035 424
Inne kapitały rezerwowe w tym:	9 234 895	8 106 321
Kapitał rezerwowy	8 953 176	7 879 974
Kapitał zapasowy	937 954	890 172
Korekta kapitałów własnych z tytułu przejęcia/utraty kontroli nad spółkami zależnymi	(656 234)	(663 825)
Razem	16 920 129	15 791 555

Premia akcyjna (emisyjna) – powstaje z nadwyżki nad wartością nominalną sprzedanych akcji po odjęciu kosztów emisji akcji i stanowi kapitał rezerwowy Banku.

Według stanu na 31.12.2017 r. w kapitale rezerwowym znajduje się efekt planu opcyjnego w wysokości 118 423 tys. zł., według stanu na 31.12.2016 r. w kapitale rezerwowym znajduje się efekt planu opcyjnego w wysokości 120 750 tys. zł.

Inne zmiany pozostałych kapitałów zostały zaprezentowane w skonsolidowanych zestawieniach zmian w kapitałach własnych za 2017 i 2016 rok.

Statutowy kapitał zapasowy tworzony jest z odpisów z zysku netto zgodnie z obowiązującym Statutem Banku. Kapitał ten

nie podlega podziałowi. Tworzony jest on na pokrycie strat bilansowych. Coroczne odpisy na kapitał zapasowy z zysku netto powinny wynosić co najmniej 8% zysku netto i dokonywane są od czasu osiągnięcia przez kapitał zapasowy wysokości co najmniej jednej trzeciej kapitału zakładowego Banku. Wysokość odpisu uchwalana jest przez Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy.

Kapitał rezerwowy tworzony jest z odpisów z zysku po opodatkowaniu, w wysokości uchwalonej przez Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy. Decyzje o wykorzystaniu kapitału rezerwowego podejmuje Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy.

39. Kapitał z aktualizacji wyceny

Kapitał z aktualizacji wyceny aktywów finansowych 31.12.2017	Razem brutto	Wpływ odpisów z tytułu odroczonego podatku dochodowego	Razem netto
Bilans otwarcia w tym:	340 856	(64 763)	276 093
Dłużne i kapitałowe papiery wartościowe	465 234	(88 396)	376 838
Wycena z tytułu zabezpieczeń przepływów pieniężnych	(134 282)	25 514	(108 768)
Rezerwa na odpisy emerytalne – zyski aktuarialne	9 904	(1 881)	8 023
Zmiana wyceny dłużnych i kapitałowych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży	549 139	(104 336)	444 802
Przeniesienie z kapitału z aktualizacji wyceny do rachunku wyników z tytułu sprzedaży	(23 503)	4 465	(19 037)
Zmiana wyceny instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne	24 931	(4 737)	20 193
Zmiana wyceny programów określonych świadczeń	(9 365)	1 779	(7 586)
Bilans zamknięcia w tym:	882 058	(167 592)	714 466
Dłużne i kapitałowe papiery wartościowe	990 870	(188 267)	802 603
Wycena z tytułu zabezpieczeń przepływów pieniężnych	(109 351)	20 777	(88 574)
Rezerwa na odpisy emerytalne – zyski aktuarialne	539	(102)	437
Kapitał z aktualizacji wyceny aktywów finansowych 31.12.2016	Razem brutto	Wpływ odpisów z tytułu odroczonego podatku dochodowego	Razem netto
Bilans otwarcia w tym:	959 153	(182 239)	776 914
Dłużne i kapitałowe papiery wartościowe	1 197 303	(227 489)	969 814
Wycena z tytułu zabezpieczeń przepływów pieniężnych	(241 359)	45 859	(195 500)
Rezerwa na odpisy emerytalne – zyski aktuarialne	3 209	(609)	2 600
Zmiana wyceny dłużnych i kapitałowych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży	(459 368)	87 280	(372 088)
Przeniesienie z kapitału z aktualizacji wyceny do rachunku wyników z tytułu sprzedaży	(272 701)	51 813	(220 888)
Zmiana wyceny instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne	131 726	(25 028)	106 698
Przeniesienie z kapitału z aktualizacji wyceny do rachunku wyników z tytułu zabezpieczenia przepływów pieniężnych	(24 649)	4 683	(19 966)
Zmiana wyceny programów określonych świadczeń	6 695	(1 272)	5 423
Bilans zamknięcia w tym:	340 856	(64 763)	276 093
Dłużne i kapitałowe papiery wartościowe	465 234	(88 396)	376 838
Wycena z tytułu zabezpieczeń przepływów pieniężnych	(134 282)	25 514	(108 768)
Rezerwa na odpisy emerytalne – zyski aktuarialne	9 904	(1 881)	8 023

40. Udziały niedające kontroli

Nazwa jednostki zależnej:	Kraj założenia oraz miejsce prowadzenia działalności	Procentowy udział udziałów niedających kontroli w kapitale/w głosach		Zysk netto przypadający na udziały niedające kontroli		Łączne udziały niedające kontroli	
		31.12.2017	31.12.2016	31.12.2017	31.12.2016	31.12.2017	31.12.2016
BZ WBK Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A.	Polska	50,00	50,00	33 252	24 634	42 507	46 802
BZ WBK Asset Management S.A.	Polska	0,00	0,00	–	1 763	–	–
Santander Consumer Bank S.A.	Polska	40,00	40,00	272 208	190 848	1 393 902	1 190 847
Razem				305 460	217 245	1 436 409	1 237 649

Skrócone informacje finansowe każdej jednostki zależnej, która posiada udziały niedające kontroli istotne dla Grupy, zostały przedstawione poniżej:

	BZ WBK Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A.		BZ WBK Asset Management S.A.		Santander Consumer Bank S.A.	
	31.12.2017	31.12.2016	31.12.2017	31.12.2016	31.12.2017	31.12.2016
Należności od banków	79 045	86 904	–	–	130 022	111 871
Należności od klientów	–	–	–	–	13 891 179	13 370 604
Inwestycje w podmioty zależne	–	–	–	–	154 775	157 552
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	–	–	–	–	2 608 443	2 959 214
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego netto	2 234	1 573	–	–	468 338	425 644
Pozostałe pozycje aktywów	36 352	29 457	–	–	394 257	357 384
AKTYWA RAZEM	117 631	117 934	–	–	17 647 014	17 382 269
Zobowiązania wobec banków	–	–	–	–	152 739	73 339
Zobowiązania wobec klientów	–	–	–	–	10 846 837	10 889 396
Zobowiązania z tytułu transakcji z przyrzeczeniem odkupu	–	–	–	–	1 171 179	1 632 613
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	–	–	–	–	1 676 559	1 466 769
Pozostałe pozycje zobowiązań	32 617	24 331	–	–	609 633	615 118
ZOBOWIĄZANIA RAZEM	32 617	24 331	–	–	14 456 947	14 677 235
Przychody	314 031	258 932	–	8 648	1 944 552	1 735 893
Zysk (strata) netto za okres	66 503	49 267	–	3 525	649 136	451 408
Dywidendy wypłacone udziałowcom niedającym kontroli	37 546	29 847	–	22 344	73 416	173 834

41. Rachunkowość zabezpieczeń

Grupa BZ WBK S.A. stosuje strategię zabezpieczającą w ramach rachunkowości zabezpieczeń zgodnie z założeniami zarządzania

ryzykiem opisanymi w nocie 4 Skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

► Zabezpieczenie wartości godziwej

Grupa Banku Zachodniego WBK S.A. stosuje zasady rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej w odniesieniu do następujących klas instrumentów finansowych:

- Dłużnych papierów wartościowych o stałym oprocentowaniu w PLN i denominowanych w EUR,
- Kredytów o stałym oprocentowaniu udzielonych przez Bank w PLN,
- Kredytów o stałym oprocentowaniu zaciągniętych przez Spółkę BZ WBK Leasing S.A.

W Banku Zachodnim WBK S.A. transakcjami zabezpieczającymi wartość godziwą są transakcje typu Interest Rate Swap

i Overnight Indexed Swap, dla których Bank płaci stałą stopę i otrzymuje zmienną. Zabezpieczanym ryzykiem jest zmiana wartości godziwej instrumentu lub portfela na skutek zmian rynkowych stóp procentowych. Transakcje te nie zabezpieczają przed zmianami wartości godziwej z tytułu ryzyka kredytowego.

Pozycje zabezpieczające wyceniane są do wartości godziwej. Pozycje zabezpieczane wyceniane są według zamortyzowanego kosztu z uwzględnieniem korekty do wartości godziwej z tytułu zabezpieczanego ryzyka.

Szczegóły dotyczące poszczególnych grup transakcji zabezpieczających na 31.12.2017 r. i w okresie porównawczym zawierają poniższe tabele:

31.12.2017	Obligacje	Kredyty
Wartość nominalna instrumentu zabezpieczającego	1 979 709	425 000
Wycena do wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego z tytułu zabezpieczenia ryzyka	(104 434)	3 763
Korekta do wartości godziwej instrumentu zabezpieczanego z tytułu zabezpieczanego ryzyka należność/(zobowiązanie)	107 005	(3 817)
Ryzyko zabezpieczane	Ryzyko stopy procentowej	Ryzyko stopy procentowej
Okres przez jaki instrumenty mają wpływ na wynik Banku	do roku 2025	do roku 2021
31.12.2016	Obligacje	Kredyty
Wartość nominalna instrumentu zabezpieczającego	1 982 240	300 000
Wycena do wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego z tytułu zabezpieczenia ryzyka	(128 789)	4 358
Korekta do wartości godziwej instrumentu zabezpieczanego z tytułu zabezpieczanego ryzyka należność/(zobowiązanie)	132 512	(4 409)
Ryzyko zabezpieczane	Ryzyko stopy procentowej	Ryzyko stopy procentowej
Okres przez jaki instrumenty mają wpływ na wynik Banku	do roku 2025	do roku 2021

Od stycznia 2016 r. Bank Zachodni WBK S.A. stosuje portfelową rachunkowość zabezpieczeń wartości godziwej ryzyka stóp procentowych dla portfela udzielonych kredytów o stałym oprocentowaniu w złotych. Transakcjami zabezpieczającymi wartość godziwą są transakcje typu Interest Rate Swap, dla których Bank płaci stałą stopę i otrzymuje zmienną. Celem zabezpieczenia jest wyeliminowanie ryzyka zmiany wartości godziwej portfela kredytów o stałym oprocentowaniu, wynikającej ze zmian rynkowych stóp procentowych. Marża kredytowa jest wyłączona z relacji zabezpieczającej.

W grudniu 2015 r. Bank Zachodni WBK S.A. zaprzestał stosowania rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej ryzyka stóp procentowych na bazie makro dla udzielonych kredytów gotówkowych o stałym oprocentowaniu w PLN (łącznie 6 relacji). Do dnia zaprzestania stosowania rachunkowości

zabezpieczeń, korekta skumulowana z tytułu wyceny do wartości godziwej dla pozycji zabezpieczanej ujęta w bilansie wyniosła 7 148 tys. zł. Kwota ta jest amortyzowana do rachunku zysków i strat zgodnie z pierwotnymi terminami, na jakie były ustanawiane poszczególne relacje zabezpieczające. Kwota 1 199 tys. zł została ujęta w rachunku zysków i strat roku 2017, a kwota 262 tys. zł trafi do rachunku zysków i strat do końca 2018 roku.

Na dzień 31.12.2017 r. Spółka BZ WBK Leasing S.A. posiadała trzy instrumenty pochodne typu IRS (Interest Rate Swap) desygnowane do rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej, które zabezpieczają Spółkę przed ryzykiem stopy procentowej. Wartość nominalna transakcji wynosiła 905 172 tys. zł.

Transakcje zostały zawarte w celu zabezpieczenia ryzyka stopy procentowej wynikającego z zaciągnięcia trzech kredytów ze

stałym oprocentowaniem w międzynarodowych instytucjach finansowych. Kredyty te finansują umowy leasingowe oparte o EURIBOR 1M, dlatego zaistniała konieczność dopasowania momentu przeszacowania zobowiązań zgodnie z momentem przeszacowania aktywów.

W sprawozdaniu z sytuacji finansowej Spółki BZ WBK Leasing S.A. na koniec 2016 r. znajdowała się jedna taka transakcja o wartości

nominalnej 599 079 tys. zł. Wartość godziwa tego instrumentu (uwzględniająca naliczone odsetki memoriałowe) na dzień bilansowy wynosiła (365) tys. zł.

Szczegóły dotyczące transakcji zabezpieczającej BZ WBK Leasing S.A. na 31.12.2017 r. i na 31.12.2016 r. zawiera poniższa tabela:

31.12.2017	BZ WBK Leasing S.A.
Wartość nominalna instrumentu zabezpieczającego	905 172
Wycena do wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego z tytułu zabezpieczenia ryzyka	(3 422)
Korekta do wartości godziwej instrumentu zabezpieczanego z tytułu zabezpieczanego ryzyka należność/(zobowiązanie)	3 422
Ryzyko zabezpieczane	Ryzyko stopy procentowej
Okres przez jaki instrumenty mają wpływ na wynik BZ WBK Leasing S.A.	do roku 2022
31.12.2016	BZ WBK Leasing S.A.
Wartość nominalna instrumentu zabezpieczającego	599 079
Wycena do wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego z tytułu zabezpieczenia ryzyka	(392)
Korekta do wartości godziwej instrumentu zabezpieczanego z tytułu zabezpieczanego ryzyka należność/(zobowiązanie)	392
Ryzyko zabezpieczane	Ryzyko stopy procentowej
Okres przez jaki instrumenty mają wpływ na wynik BZ WBK Leasing S.A.	do roku 2022

► Zabezpieczenie przepływów pieniężnych

Grupa Banku Zachodniego WBK S.A. stosuje zasady rachunkowości zabezpieczeń przyszłych przepływów pieniężnych w stosunku do portfeli kredytów komercyjnych i hipotecznych o zmiennym oprocentowaniu w PLN i denominowanych w EUR, USD i CHF z maksymalną zapadalnością przypadającą za 36 lat.

Strategie zabezpieczające stosowane w Grupie Banku Zachodniego WBK S.A. mają na celu zabezpieczenie ekspozycji Grupy przed ryzykiem zmiany wielkości przyszłych przepływów pieniężnych, wynikających z ryzyka stóp procentowych oraz dla portfeli denominowanych do walut obcych, również z ryzyka walutowego.

Powiązania zabezpieczające konstruowane są przy użyciu transakcji Interest Rate Swap, kontraktów FX Swap oraz dwuwalutowych Currency Interest Rate Swap. W celu pomiaru efektywności zabezpieczenia Bank stosuje metodę tzw. „derywatu hipotetycznego”, w której zabezpieczony portfel kredytów odzwierciedlony jest transakcją pochodną o określonej charakterystyce.

Pozycje zabezpieczane wyceniane są według zamortyzowanego kosztu. Pozycje zabezpieczające wyceniane są do wartości godziwej. Przy spełnionych warunkach efektywności powiązań, zmiana wartości godziwej instrumentów zabezpieczających ujmowana jest w kapitałach własnych.

Na dzień 31.12.2017 r. wartość nominalna pozycji zabezpieczającej wyniosła 12 117 739 tys. zł (31.12.2016 r. – 16 644 130 tys. zł). Wycena do wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego wyniosła (109 351) tys. zł (31.12.2016 r. – (134 281) tys. zł), ta sama kwota po pomniejszeniu o podatek odroczony rozpoznana jest w pozycji całkowite dochody i akumulowana w kapitałach własnych Banku w ciągu okresu i wykazana w nocie 39, w pozycji kapitał z aktualizacji wyceny. Instrumenty zabezpieczające zostały zawarte na okres do roku 2028.

Część nieefektywna wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego przepływy pieniężne wyniosła (10 703) tys. zł na 31.12.2017 r. oraz 11 170 tys. zł 31.12.2016 r. i została odniesiona do rachunku zysków i strat do pozycji „Wynik handlowy i rewaluacja”.

42. Transakcje z przyrzeczeniem odkupu i odsprzedaży

Grupa pozyskuje fundusze poprzez sprzedaż instrumentów finansowych z przyrzeczeniem ich odkupu w przyszłości po z góry ustalonej cenie.

Przedmiotem transakcji repo i sell-buy-back mogą być papiery wartościowe stanowiące portfel bilansowy Grupy.

	31.12.2017 wartość bilansowa	31.12.2016 wartość bilansowa
Zobowiązania wyceniane wg zamortyzowanego kosztu (z klauzulą przyrzeczenia odkupu):	2 650 846	1 632 613
Wartość godziwa papierów wartościowych stanowiących zabezpieczenie w transakcjach sell-buy-back/repo	2 990 774	1 827 329
Zobowiązania z tytułu transakcji z przyrzeczeniem odkupu	31.12.2017	31.12.2016
Zobowiązania z tytułu transakcji z przyrzeczeniem odkupu wobec banków	986 398	1 632 613
Zobowiązania z tytułu transakcji z przyrzeczeniem odkupu wobec klientów	1 664 448	–
Razem	2 650 846	1 632 613

Papiery wartościowe będące przedmiotem transakcji repo oraz sell-buy-back stanowiące portfel bilansowy Grupy, nie są usuwane z bilansu, gdyż Grupa zachowuje znacząco wszystkie korzyści, stanowiące przychody odsetkowe od zastawionych papierów, i ryzyka, ryzyko stopy procentowej i ryzyko kredytowe emitenta, wynikające z tych aktywów.

W przypadku transakcji z przyrzeczeniem odkupu wszelkie opisane powyżej koszty oraz ryzyka związane z posiadaniem aktywów oraz możliwość ich sprzedaży pozostają po stronie Grupy.

Grupa nabywa także instrumenty finansowe z przyrzeczeniem ich odsprzedaży w przyszłości (transakcje reverse repo oraz buy-sell-back) po tej samej cenie powiększonej o z góry ustaloną kwotę odsetek.

Papiery wartościowe będące przedmiotem transakcji reverse repo oraz buy-sell-back nie są ujmowane w bilansie, gdyż Grupa nie przyjmuje znacząco wszystkich korzyści i ryzyk wynikających z tych aktywów.

Aktywa finansowe będące przedmiotem transakcji reverse repo oraz buy-sell-back stanowią zabezpieczenie przyjęte przez Grupę, które Grupa ma prawo sprzedać lub zastawić.

Instrumenty finansowe stanowiące zabezpieczenie dla transakcji z przyrzeczeniem odkupu (reverse repo) mogą podlegać sprzedaży lub obciążeniu w ramach standardowo zawartych umów, ale podlegają zwrotowi w dacie zapadalności transakcji.

43. Wartość godziwa

Wartość godziwa to cena, którą otrzymano by za sprzedaż składnika aktywów lub zapłacono by za przeniesienie zobowiązania w przeprowadzonej na zwykłych warunkach transakcji między uczestnikami rynku na dzień wyceny.

Poniżej znajduje się podsumowanie wartości bilansowych i godziwych dla poszczególnych grup aktywów i zobowiązań.

Aktywa	31.12.2017		31.12.2016	
	Wartość bilansowa	Wartość godziwa	Wartość bilansowa	Wartość godziwa
Gotówka i operacje z bankami centralnymi	4 146 222	4 146 222	4 775 660	4 775 660
Należności od banków	2 136 474	2 136 474	3 513 278	3 513 278
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	3 416 108	3 416 108	3 180 985	3 180 985
Pochodne instrumenty zabezpieczające	218 061	218 061	67 645	67 645
Należności od klientów	107 839 897	108 488 102	103 068 538	102 882 533
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	28 415 812	28 415 812	29 307 878	29 307 878
Inwestycje w podmioty stowarzyszone	889 372	889 372	871 491	871 491
Pasywa				
Zobowiązania wobec banków	2 783 083	2 783 083	2 561 281	2 561 281
Pochodne instrumenty zabezpieczające	578 798	578 798	2 023 344	2 023 344
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	1 237 704	1 237 704	1 809 060	1 809 060
Zobowiązania podporządkowane	1 488 602	1 500 989	440 457	564 402
Zobowiązania wobec klientów	111 481 135	111 496 805	112 522 457	112 548 047

Poniżej znajduje się podsumowanie głównych metod i założeń wykorzystywanych podczas szacowania wartości godziwych instrumentów finansowych z powyższej tabeli.

► Aktywa i zobowiązania finansowe niewyceniane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej do wartości godziwej

W Grupie znajdują się instrumenty finansowe, które zgodnie z MSSF w sprawozdaniu nie są prezentowane w wartości godziwej. Dla oszacowania wartości godziwej tych instrumentów zastosowano następujące metody i założenia.

Poza aktywami, które nie są wyceniane do wartości godziwej, wszystkie pozostałe wartości godziwe spełniają warunki klasyfikacji do Kategorii II.

Należności od banków: Wartość godziwa lokat i depozytów jest szacowana w oparciu o zdyskontowane przepływy przy zastosowaniu bieżących stóp procentowych rynku pieniężnego pozostającym w terminie do wykupu dla należności o podobnym ryzyku kredytowym i w danej walucie. W przypadku depozytów wypłacanych na żądanie, bez ustalonej daty wymagalności lub o terminie wymagalności do 6 miesięcy, zakłada się, że ich wartość godziwa nie różni się istotnie od wartości bilansowej. Znaczenie długoterminowej współpracy z depozytariuszami nie jest brane pod uwagę w procesie szacowania wartości godziwej tych instrumentów.

Należności od klientów: Są wykazywane w wartości netto po uwzględnieniu odpisów aktualizujących z tytułu rezerw. Wartość godziwa zostaje wyliczona jako zdyskontowana wartość oczekiwanych przyszłych płatności kapitału i odsetek. Zakłada się, że spłaty kredytów i pożyczek następować będą w terminach uzgodnionych w umowach. Oszacowana wartość godziwa kredytów i pożyczek odzwierciedla zmianę w poziomie ryzyka kredytowego (marż) od momentu udzielenia kredytu oraz zmiany poziomu stóp procentowych.

Inwestycyjne aktywa finansowe niewyceniane do wartości godziwej: Grupa nie stosuje wyceny do wartości godziwej w odniesieniu do grupy nienotowanych kapitałowych papierów wartościowych, dla których nie jest możliwe wiarygodne ustalenie wartości godziwej.

W sprawozdaniu z pozycji finansowej instrumenty z prawem do kapitału prezentowane są w cenie nabycia skorygowanej o odpisy aktualizacyjne z tytułu utraty wartości. Dłużne instrumenty finansowe wyceniane są według zamortyzowanego kosztu.

Zobowiązania wobec banków i zobowiązania wobec klientów: Wartość godziwą depozytów o terminie wymagalności powyżej 6 miesięcy oszacowano na podstawie przepływów pieniężnych zdyskontowanych bieżącymi stopami procentowymi właściwymi dla depozytów o zbliżonych terminach wymagalności. W przypadku depozytów wypłacanych na żądanie, bez ustalonej daty wymagalności lub o terminie wymagalności do 6 miesięcy, zakłada się, że ich wartość godziwa nie różni się istotnie od wartości bilansowej. Znaczenie długoterminowej współpracy z depozytariuszami nie jest brane pod uwagę w procesie szacowania wartości godziwej tych instrumentów.

Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych oraz zobowiązania podporządkowane: Grupa przyjęła założenie, że wartość godziwa tych instrumentów opiera się na zdyskontowanych przepływach pieniężnych przy zastosowaniu odpowiednich stóp procentowych.

► Aktywa i zobowiązania finansowe wyceniane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w wartości godziwej

W prezentowanych okresach sprawozdawczych Grupa dokonała następującego zaklasyfikowania instrumentów finansowych wycenianych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej do wartości godziwej do odpowiednich kategorii:

Kategoria I (kwotowania aktywnego rynku): dłużne, kapitałowe i pochodne instrumenty finansowe, które na dzień bilansowy zostały wycenione na podstawie cen kwotowanych na aktywnym rynku. Do tej kategorii Grupa klasyfikuje obligacje Skarbu Państwa, bony skarbowe, euroobligacje rządu niemieckiego, euroobligacje rządu amerykańskiego, akcje spółek notowanych na giełdzie oraz kontrakty terminowe na indeks WIG 20.

Kategoria II (techniki wyceny w oparciu o parametry pochodzące z rynku): Zaliczone do niej są instrumenty pochodne, które są wyceniane w oparciu o model zdyskontowanych przepływów bazujący na krzywej dochodowości z rynku międzybankowego.

Kategoria III (techniki wyceny z wykorzystaniem istotnych parametrów nie pochodzących z rynku): Do kategorii tej należą niekwotowane na aktywnym rynku kapitałowe papiery wartościowe, wycenione przez Grupę na podstawie eksperckiego modelu wyceny; certyfikaty inwestycyjne wycenione na dzień bilansowy na podstawie ceny ogłaszanej przez fundusz; dłużne papiery wartościowe.

Celem stosowania technik wyceny jest ustalenie wartości godziwej, tj. ceny, którą otrzymano by za sprzedaż składnika aktywów w transakcji przeprowadzonej na zwykłych warunkach między uczestnikami rynku na dzień wyceny.

Wyceny najważniejszych inwestycji kapitałowych zakwalifikowanych do kategorii III wartości godziwej:

- a) AVIVA Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie SA (AVIVA TUŻ),
- b) AVIVA Powszechnie Towarzystwo Emerytalne SA (AVIVA PTE),
- c) AVIVA Towarzystwo Ubezpieczeń Ogólnych SA (AVIVA TUO),

wykonywane są półrocznie przez wyspecjalizowane jednostki banku przy użyciu metod dochodowych opartych na zdyskontowanych przepływach pieniężnych. Najważniejszymi komponentami tych modeli są: poziom prognozowanych dywidend oraz stopa dyskontowa użyta przy kalkulacji wartości bieżącej przyszłych przepływów pieniężnych.

W bieżącym okresie sprawozdawczym dokonano rewaluacji inwestycji kapitałowych w łącznej kwocie 33,8 mln zł i odniesiono na kapitał z aktualizacji wyceny.

Na dzień 31.12.2017 r. oraz w okresach porównawczych Grupa zaklasyfikowała instrumenty finansowe do następujących kategorii wartości godziwej:

31.12.2017	Kategoria I	Kategoria II	Kategoria III	Razem
Aktywa finansowe				
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	2 189 110	1 226 551	447	3 416 108
Pochodne instrumenty zabezpieczające	–	218 061	–	218 061
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży – instrumenty dłużne	27 462 401	–	32 532	27 494 933
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży – instrumenty kapitałowe	19 328	–	901 551	920 879
Razem	29 670 839	1 444 612	934 530	32 049 981
Zobowiązania finansowe				
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	–	1 237 704	–	1 237 704
Pochodne instrumenty zabezpieczające	–	578 798	–	578 798
Razem	–	1 816 502	–	1 816 502
31.12.2016				
Aktywa finansowe				
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	282 769	2 897 965	251	3 180 985
Pochodne instrumenty zabezpieczające	–	67 645	–	67 645
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży – instrumenty dłużne	16 025 497	12 360 090	38 240	28 423 827
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży – instrumenty kapitałowe	34 473	–	849 578	884 051
Razem	16 342 739	15 325 700	888 069	32 556 508
Zobowiązania finansowe				
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	80 129	1 728 931	–	1 809 060
Pochodne instrumenty zabezpieczające	–	2 023 344	–	2 023 344
Razem	80 129	3 752 275	–	3 832 404

Poniższe tabele prezentują uzgodnienie zmiany stanu instrumentów finansowych, których wartość godziwa ustalana

jest na podstawie technik wyceny z wykorzystaniem istotnych parametrów nie pochodzących z rynku.

Kategoria III	Aktywa finansowe			Zobowiązania finansowe
	Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży – instrumenty dłużne	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży – instrumenty kapitałowe	Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu
31.12.2017				
Na początek okresu	251	38 240	849 578	–
Zyski lub straty	–	–	–	–
rozpoznane w rachunku zysków i strat (niezrealizowane)	(29)	–	–	–
rozpoznane w kapitałach własnych	–	–	68 337	–
Zakupy	1 057	–	2 036	–
Sprzedaże	(832)	–	(18 400)	–
Inne – wykup obligacji	–	(5 708)	–	–
Na koniec okresu	447	32 532	901 551	–

Kategoria III	Aktywa finansowe			Zobowiązania finansowe
	Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży – instrumenty dłużne	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży – instrumenty kapitałowe	Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu
31.12.2016				
Na początek okresu	1 839	–	1 115 212	–
Zyski lub straty	81	–	3 920	–
rozpoznane w rachunku zysków i strat (niezrealizowane)	81	–	63 651	–
rozpoznane w kapitałach własnych	–	–	(59 731)	–
Zakupy	340	–	9 900	–
Sprzedaże	(2 009)	–	(279 454)	–
Przesunięcia pomiędzy kategoriami	–	38 240	–	–
Na koniec okresu	251	38 240	849 578	–

44. Zobowiązania warunkowe

► Informacja o wszczętych postępowaniach sądowych

Na dzień 31.12.2017 r. nie występowały postępowania przed sądem lub organami administracji państwowej dotyczące zobowiązań lub wierzycelności Banku oraz spółek zależnych, których wartość stanowiłaby co najmniej 10% kapitałów własnych Grupy.

łącznie wartość wszystkich prowadzonych spraw sądowych wynosiła 1 080 768 tys. zł, co stanowi 4,63% kapitałów własnych Grupy. W kwocie tej 717 617 tys. zł to wartość przedmiotu sporu w sprawach z powództwa (wniosku) Grupy, 359 362 tys. zł to wartość przedmiotu sporu w sprawach, w których Grupa jest pozwany, natomiast 3 789 tys. zł to wartość wierzycelności Grupy w sprawach o układ lub upadłość.

W dniu 20.10.2017 r. został dostarczony do Banku Zachodniego WBK S.A. pozew zbiorowy złożony przez kredytobiorców

posiadających umowy na kredyty indeksowane do franka szwajcarskiego udzielone przez byłego Kredyt Bank S.A. Całkowita kwota roszczenia została oszacowana w oparciu o dostępne na dzień sprawozdawczy dokumenty na kwotę 32,3 miliona złotych. Istnieje jednak wysokie prawdopodobieństwo, że kwota ta może ulec zmianie na skutek przystąpienia do pozwu kolejnych kredytobiorców.

Na dzień 31.12.2017 r. wartość istotnych zakończonych postępowania sądowych wynosiła 532 519 tys. zł.

Na dzień 31.12.2017 r. wartość rezerwy na sprawy sporne wynosiła 99 463 tys. zł. Dla 10 spraw o znacznej wartości przedmiotu sporu, w których Bank był pozwany, utworzono rezerwę w wysokości 40 983 tys. zł.

Bank tworzy rezerwy na ryzyko prawne w przypadku, gdy wewnętrznie przeprowadzona ocena ryzyka związanego z daną sprawą sądową daje podstawy do oczekiwań potencjalnego wypływu środków pieniężnych. Kwoty rezerw na sprawy sporne zostały zaprezentowane w nocie 35.

Na dzień 31.12.2016 r. nie występowały postępowania przed sądem lub organami administracji państwowej dotyczące zobowiązań lub wierzytelności Banku oraz spółek zależnych, których wartość stanowiłaby co najmniej 10% kapitałów własnych Grupy.

Łącznie wartość wszystkich prowadzonych spraw sądowych wynosiła 780 750 tys. zł, co stanowi 3,71% kapitałów własnych Grupy. W kwocie tej 518 256 tys. zł to wartość przedmiotu sporu w sprawach z powództwa (wniosku) Grupy, 221 634 tys. zł to wartość przedmiotu sporu w sprawach, w których Grupa jest

pozwany, natomiast 40 860 tys. zł to wartość wierzytelności Grupy w sprawach o układ lub upadłość. W 2016 roku, znaczny wzrost wartości rok do roku przedmiotu sporu z powództwa Grupy (z 256 443 tys. zł do 518 256 tys. zł) to efekt uchylecia przepisów o bankowych tytułach egzekucyjnych i konieczności kierowania do sądu wszystkich niespłaconych wierzytelności Banku w zwykłym lub nakazowym trybie postępowania.

Na dzień 31.12.2016 r. wartość istotnych zakończonych postępowań sądowych wynosiła 451 697 tys. zł.

Na dzień 31.12.2016 r. wartość rezerwy na sprawy sporne wynosiła 74 396 tys. zł, w tym na istotne sprawy sporne prowadzone przeciwko Bankowi, wynosiła 37 639 tys. zł. Dla 8 spraw o znacznej wartości przedmiotu sporu, w których Bank był pozwany, utworzono rezerwę w wysokości 34 778 tys. zł.

► Zobowiązania pozabilansowe

Wartości zobowiązań warunkowych oraz transakcji pozabilansowych z podziałem na kategorie zostały zaprezentowane poniżej. Wartości gwarancji i akredytyw pokazane w poniższej tabeli odzwierciedlają maksymalną możliwą

do poniesienia stratę, jaka byłaby ujawniona na dzień bilansowy, gdyby klienci w całości nie wywiązali się ze swoich zobowiązań wobec podmiotów trzecich.

Zobowiązania warunkowe udzielone	31.12.2017	31.12.2016
Zobowiązania udzielone		
– finansowe:	24 642 271	23 243 064
– linie kredytowe	20 279 546	19 134 360
– kredyty z tyt. kart płatniczych	3 730 667	3 419 031
– akredytywy importowe	624 207	655 624
– depozyty terminowe z przyszłym terminem rozpoczęcia okresu depozytu	7 851	34 049
– gwarancyjne	4 885 661	4 182 758
Rezerwa na zobowiązania pozabilansowe	(50 652)	(50 746)
Razem	29 477 280	27 375 076

45. Aktywa i zobowiązania stanowiące zabezpieczenie

Aktywa stanowiące zabezpieczenie na pokrycie funduszu ochrony środków gwarantowanych BFG stanowią dłużne papiery wartościowe.

Bank Zachodni WBK S.A. oraz Santander Consumer Bank S.A. przyjęły do wyliczenia wysokości funduszu ochrony środków gwarantowanych wynikającą z przepisów stawkę procentową w wysokości 0,55% (w roku 2016 stawka procentowa wynosiła 0,55%) sumy środków pieniężnych zgromadzonych w Banku na wszystkich rachunkach, stanowiącej podstawę obliczania kwoty rezerwy obowiązkowej, stąd aktywa stanowiące zabezpieczenie według stanu na 31.12.2017 r. wynoszą 605 429 tys. zł, natomiast według stanu na 31.12.2016 r. wynoszą 597 789 tys. zł.

W 2017 roku zostały założone lokaty w instytucjach finansowych w wysokości 772 961 tys. zł stanowiące zabezpieczenie wyceny zawartych transakcji (według stanu na 31.12.2016 r. – 2 190 757 tys. zł).

W 2017 roku Grupa przyjęła depozyt na kwotę 500 105 tys. zł (w 2016 roku – 232 670 tys. zł) stanowiący zabezpieczenie transakcji.

Dodatkowe aktywa i zobowiązania stanowiące zabezpieczenie przedstawione są w nocie 32 i w nocie 42.

46. Leasing finansowy i operacyjny

► Leasing finansowy

► Umowy leasingu, w których Grupa jest leasingodawcą

Grupa Banku Zachodniego WBK S.A. prowadzi działalność leasingową poprzez spółki leasingowe, które specjalizują się w usługach finansowania pojazdów i środków transportu na rzecz

firm oraz osób fizycznych, a także w leasingu maszyn i urządzeń oraz nieruchomości.

Pozycja aktywów „Należności od klientów” zawiera następujące wartości dotyczące należności z tytułu leasingu finansowego:

Należność brutto z tytułu leasingu finansowego wg terminów zapadalności	31.12.2017	31.12.2016
poniżej 1 roku	2 724 540	2 340 974
między 1 a 5 lat	4 452 169	4 041 964
powyżej 5 lat	115 819	128 190
Razem	7 292 528	6 511 128
Wartość bieżąca należnych minimalnych rat leasingowych wg terminów zapadalności	31.12.2017	31.12.2016
poniżej 1 roku	2 751 560	2 257 106
między 1 a 5 lat	4 011 195	3 749 807
powyżej 5 lat	86 205	91 586
Razem	6 848 960	6 098 499
Uzgodnienie różnic między należnościami z tytułu leasingu finansowego a wartością bieżącą należnych minimalnych rat leasingowych	31.12.2017	31.12.2016
Należności (brutto) z tytułu leasingu finansowego	7 292 528	6 511 128
Niezrealizowane przychody finansowe	(443 568)	(412 629)
Utrata wartości od należności leasingowych	(84 140)	(76 416)
Wartość bieżąca minimalnych rat leasingowych netto	6 764 820	6 022 083

► Umowy leasingu, w których Grupa jest leasingobiorcą

Podmioty Grupy BZ WBK posiadają również umowy leasingu finansowego, w których stanowią stronę finansowaną, jednak

ze względu na to, że zostały one zawarte pomiędzy jednostkami powiązanymi, zostały one wyeliminowane ze skonsolidowanych pozycji sprawozdania, z sytuacji finansowej oraz rachunku zysków i strat.

► Leasing operacyjny

► Umowy leasingu, w których Grupa jest leasingobiorcą

Bank Zachodni WBK S.A. leasinguje powierzchnię biurową, zgodnie z umowami leasingu operacyjnego. Standardowo umowy zawarte są na 5 do 10 lat. Nieznacząca część powierzchni jest subleasingowana poza Grupę. W ciągu roku 2017 i 2016 Grupa poniosła opłaty z tytułu czynszów w wysokości odpowiednio 234 684 tys. zł i 236 412 tys. zł. Opłaty te zostały ujęte w rachunku zysku i strat w pozycji „koszty działania banku”.

SCB większość umów najmu lokali użytkowych zawierał na czas określony wynoszący od 3 do 5 lat. Umowy najmu biur jednostek mobilnych zawarte zostały na czas nieokreślony z okresem wypowiedzenia od 1 do 3 miesięcy.

Spółka PSA Finance Polska Sp. z o.o. działając wspólnie ze swoją spółką zależną PSA Consumer Finance Polska Sp. z o.o. leasinguje głównie powierzchnie biurowe na podstawie umowy renegotjowanej w roku 2016 i obowiązującej do 2021 roku. Spółki PSA Finance Polska sp. z o.o. i PSA Consumer Finance Polska sp. z o.o. leasingują od Banque PSA Finance S.A.

drukarki/kopiarki standardowo na okres 4 lat, laptopy na okres 3 lat a komputery stacjonarne na okres 4 lat.

Całkowite zobowiązania z tytułu umów zawartych przez Grupę z tytułu nieodwołalnego leasingu operacyjnego (łącznie z wartością wieczystego użytkowania gruntów) prezentuje poniższa tabela.

Płatności leasingowe wg terminów zapadalności	31.12.2017	31.12.2016
poniżej 1 roku	208 032	235 737
między 1 a 5 lat	474 185	494 489
powyżej 5 lat	384 471	467 632
Razem	1 066 688	1 197 858

► Umowy leasingu, w których Grupa jest leasingodawcą

Przyszłe minimalne opłaty leasingowe z tytułu nieodwołalnego leasingu operacyjnego prezentuje poniższa tabela.

Przyszłe minimalne opłaty leasingowe z tytułu nieodwołalnego leasingu operacyjnego	31.12.2017	31.12.2016
poniżej 1 roku	9 301	8 534
między 1 a 5 lat	9 160	6 802
powyżej 5 lat	–	–
Razem	18 461	15 336

47. Skonsolidowane sprawozdanie z przepływu środków pieniężnych – informacja dodatkowa

Poniższa tabela zawiera informacje na temat komponentów środków pieniężnych w sprawozdaniu z przepływu środków pieniężnych Grupy Kapitałowej Banku Zachodniego WBK S.A.

Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	31.12.2017	31.12.2016
Gotówka i operacje z bankami centralnymi	4 146 222	4 775 660
Należności z tytułu lokat międzybankowych*	2 136 307	3 513 206
Dłużne papiery wartościowe przeznaczone do obrotu *	–	699 883
Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży*	1 379 839	2 849 694
Przejęte środki pieniężne	–	356
Razem	7 662 368	11 838 799
Wpływ zmian kursów walutowych w ciągu roku finansowego na stan środków pieniężnych	(89 445)	84 951

* aktywa finansowe z pierwotnym terminem zapadalności poniżej 3 miesięcy

Bank Zachodni WBK S.A. i Santander Consumer Bank S.A. posiadają środki pieniężne o ograniczonej możliwości dysponowania, które są środkami zgromadzonymi na rachunku rezerwy obowiązkowej utrzymywanym w Banku Centralnym.

W okresach prezentowanych w sprawozdaniu finansowym Grupa Kapitałowa Banku Zachodniego WBK S.A. otrzymała i dokonała płatności odsetek w następujących wysokościach:

	01.01.2017- 31.12.2017	01.01.2016- 31.12.2016
Odsetki otrzymane i zapłacone		
Odsetki otrzymane, w tym:	6 542 339	6 214 338
– działalność operacyjna	5 875 868	5 595 969
– działalność inwestycyjna	666 471	618 369
Odsetki zapłacone, w tym:	(1 231 416)	(1 267 431)
– działalność operacyjna	(993 307)	(1 087 084)
– działalność finansowa	(238 109)	(180 347)

48. Podmioty powiązane

Poniżej zostały zaprezentowane informacje o transakcjach BZ WBK S.A. z jednostkami stowarzyszonymi i z podmiotami powiązanymi. Większość transakcji dotyczy operacji bankowych dokonywanych w ramach działalności biznesowej. Obejmują one głównie kredyty, depozyty, gwarancje, leasing. Transakcje wzajemne dokonywane w ramach Grupy Kapitałowej między

emitentem i jednostkami zależnymi zostały wyeliminowane ze skonsolidowanego sprawozdania finansowego. W przypadku transakcji wewnątrzgrupowych sporządzana jest dokumentacja zgodna z wymogami przepisów podatkowych dla dokumentacji cen transferowych.

Transakcje z jednostkami stowarzyszonymi	31.12.2017	31.12.2016
Aktywa	93	70
Pozostałe aktywa	93	70
Zobowiązania	120 382	78 706
Zobowiązania wobec klientów	90 102	78 414
Zobowiązania z tytułu transakcji z przyrzeczeniem odkupu	30 044	–
Pozostałe zobowiązania	236	292
Przychody	14 223	18 393
Przychody prowizyjne	14 223	18 393
Koszty	6 654	10 924
Koszty odsetkowe	1 806	1 313
Koszty prowizyjne	3 020	3 230
Koszty operacyjne w tym:	1 828	6 381
koszty działania banku	1 828	6 381

Transakcje z Grupą Santander	z podmiotem dominującym		z pozostałymi podmiotami	
	31.12.2017	31.12.2016	31.12.2017	31.12.2016
Aktywa	598 411	981 961	9 854	3 674
Należności od banków, w tym:	308 691	594 042	9 831	274
lokaty i kredyty	95 993	353 911	–	–
rachunki bieżące	212 698	240 131	9 831	274
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	282 036	387 727	–	3 371
Pochodne instrumenty zabezpieczające	7 469	–	–	–
Pozostałe aktywa	215	192	23	29
Zobowiązania	403 807	633 941	86 720	262 160
Zobowiązania wobec banków, w tym:	62 996	271 312	23 539	174 617
rachunki bieżące	62 996	271 312	23 539	3 683
kredyty otrzymane od banków	–	–	–	170 934
Pochodne instrumenty zabezpieczające	–	54 503	–	–
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	322 933	308 126	–	7 365
Zobowiązania wobec klientów	–	–	52 577	71 079
Pozostałe zobowiązania	17 878	–	10 604	9 099
Przychody	14 914	16 747	411	294
Przychody odsetkowe	11 321	14 268	95	28
Przychody prowizyjne	3 593	2 096	299	239
Pozostałe przychody operacyjne	–	–	17	27
Wynik handlowy i rewaluacja	–	383	–	–
Koszty	84 818	1 721	76 712	28 899
Koszty odsetkowe	1 050	446	2 298	2 211
Koszty prowizyjne	1 171	1 106	205	281
Wynik handlowy i rewaluacja	64 720	–	57 672	2 420
Koszty operacyjne w tym:	17 877	169	16 537	23 987
koszty pracownicze i koszty działania banku	17 877	–	16 529	23 987
pozostałe koszty operacyjne	–	169	8	–
Zobowiązania warunkowe	–	10 706	–	–
Udzielone:	–	10 706	–	–
– finansowe	–	10 706	–	–
Nominały instrumentów pochodnych	51 859 866	57 761 351	–	634 312
Swap stopy procentowej dwuwalutowy (CIRS) – kwoty zakupione	3 478 300	5 645 125	–	–
Swap stopy procentowej dwuwalutowy (CIRS) – kwoty sprzedane	3 414 864	5 424 101	–	–
Swap stopy procentowej jednowalutowy (IRS)	18 298 033	16 517 900	–	633 412
Opcje na stopę procentową	8 001 216	7 285 846	–	–
Swap walutowy (FX Swap) – kwoty zakupione	4 719 697	5 363 317	–	–
Swap walutowy (FX Swap) – kwoty sprzedane	4 762 299	5 344 715	–	–
Opcje walutowe kupione CALL	2 010 291	2 643 269	–	–
Opcje walutowe kupione PUT	1 950 686	2 798 804	–	–
Opcje walutowe sprzedane CALL	2 026 149	2 755 705	–	–
Opcje walutowe sprzedane PUT	2 211 749	2 824 233	–	–
Spot – zakupiony	162 894	162 456	–	–
Spot – sprzedany	163 182	162 876	–	–
Forward kupiony	138 027	101 365	–	–
Forward sprzedany	135 771	74 665	–	900
Kapitałowe instrumenty pochodne – zakupione	386 708	656 974	–	–

► Transakcje z personelem zarządzającym

► Wynagrodzenia Członków Zarządu, Członków Rady Nadzorczej i kluczowej kadry kierowniczej Grupy Banku Zachodniego WBK S.A. oraz kredyty i pożyczki udzielone osobom zarządzającym

Na dzień 31.12.2017 r. i 31.12.2016 r. Członkowie Zarządu mieli zawarte umowy o zakazie konkurencji po zaprzestaniu pełnienia

funkcji w Zarządzie Banku. W przypadku niepowołania na nową kadencję lub odwołania Członkom Zarządu przysługuje jednorazowa odprawa. Odprawa nie przysługuje w przypadku przyjęcia propozycji dalszego zatrudnienia w strukturach Banku.

Kredyty i pożyczki zostały udzielone na warunkach ogólnie obowiązujących.

Wynagrodzenia członków Zarządu i kluczowej kadry kierowniczej	Zarząd		Kluczowa kadra kierownicza	
	2017	2016	2017	2016
Wynagrodzenia zasadnicze	12 774	10 162	40 903	40 600
Dodatkowe korzyści (np. ubezpieczenia na życie bez opcji emerytalnej, ubezpieczenia medyczne, koszty zakwaterowania, podróży i opłat szkolnych)	1 136	894	1 062	1 061
Nagrody wypłacone w roku 2017 r. i 2016 r. *	8 186	6 910	16 587	12 669
Wypłacone ekwiwalenty za niewykorzystane urlopy	125	199	130	155
Dodatkowe wynagrodzenia z tytułu rozwiązania kontraktu i zakazu konkurencji	–	1 092	–	–
Kredyty i pożyczki udzielone osobom zarządzającym	11 054	7 158	22 693	25 697
Depozyty złożone przez osoby zarządzające	17 328	13 312	13 106	14 199
Rezerwa na niewykorzystane urlopy	797	567	2 651	2 902
Liczba warunkowych praw do akcji w sztukach	34 670	17 671	41 194	31 415

* obejmują część nagrody należnej za lata 2016, 2015, 2014, 2013 i 2012, której wypłata była warunkowa i została odroczone w czasie

Do kategorii „Kluczowa kadra kierownicza” zalicza się osoby objęte zasadami określonymi w „Polityce zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku Zachodnim WBK S.A.”, a w przypadku spółek zależnych zasadami odrębnie określonymi w spółkach.

W Grupie BZ WBK obowiązuje Polityka zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących wybrane kierownicze stanowiska w Grupie BZ WBK S.A. zatwierdzona i zaakceptowana przez Zarząd Banku i Radę Nadzorczą. Polityka podlega przeglądowi, które są dokonywane w okresach rocznych lub częściej w przypadku istotnych zmian organizacyjnych.

Wypłata wynagrodzenia zmiennego dla osób zajmujących stanowiska kierownicze następuje raz w roku po zakończeniu okresu rozliczeniowego i ogłoszeniu wyników Banku. Wynagrodzenie zmienne przyznane na podstawie regulaminów premiowych, wypłacane jest w formie gotówkowej oraz w formie akcji fantomowych, przy czym część wypłaty wynagrodzenia

zmiennego w formie akcji fantomowych nie może być niższa niż 50% całkowitej wartości wypłaty wynagrodzenia zmiennego. Wypłata nie mniej niż 40% wartości wynagrodzenia zmiennego określonego powyżej jest warunkowa i jest odznaczana na okres 3 lat (po 13,3% w każdym z kolejnych lat) i następuje w trakcie tego okresu w równych rocznych ratach płatnych z dołu, uzależnionych od efektów pracy danego pracownika za okres podlegający ocenie oraz wartości akcji fantomowych.

W 2017 r. łączna kwota wynagrodzeń wypłaconych przez Bank Zachodni WBK S.A. Członkom Rady Nadzorczej wyniosła 1 556 tys. zł (1 712 tys. zł w 2016 r.). Pan John Power otrzymał dodatkowo wynagrodzenie w wysokości 84,0 tys. zł za sprawowanie w imieniu Rady Nadzorczej indywidualnego nadzoru nad procesem przejęcia przez Bank Zachodni WBK S.A. wydzielonej części Deutsche Bank Polska S.A. oraz wynagrodzenie w wysokości 28,7 tys. zł (35 tys. zł w 2016 r.) z tytułu funkcji pełnionej w Radzie Nadzorczej spółki zależnej Banku.

49. Nabycia, sprzedaże i likwidacje podmiotów zależnych i stowarzyszonych

▶ Zawarcie umowy transakcyjnej dotyczącej nabycia przez Bank Zachodni WBK S.A. wydzielonej części Deutsche Bank Polska S.A.

W dniu 14.12.2017 r. Bank Zachodni WBK S.A. wraz z Banco Santander S.A. podpisał z Deutsche Bank AG (DB AG) umowę transakcyjną dotyczącą nabycia przez Bank wydzielonej części Deutsche Bank Polska S.A. (DBPL), złożonej z bankowości detalicznej, private banking, business banking, MŚP oraz DB Securities S.A. Z zakresu transakcji wyłączona została bankowość korporacyjna i inwestycyjna oraz walutowe kredyty hipoteczne, które pozostaną w DBPL (część niewydzielona).

W tym samym dniu Bank zawarł z DBPL oraz z DB AG wstępną umowę podziału (umowę pre-demerger) określającą zasady współpracy pomiędzy Bankiem a DBPL w celu realizacji transakcji.

Zgodnie z umową transakcyjną, w struktury Banku włączona zostanie sieć oddziałów i zewnętrzne kanały sprzedaży DBPL (agenci i pośrednicy). Wraz z wydzielonym biznesem nastąpi również transfer umów zarządzania aktywami, co umożliwi przeniesienie otwartych funduszy inwestycyjnych.

Przed dokonaniem podziału, Bank Zachodni WBK S.A. nabędzie od DB AG akcje DBPL reprezentujące 10% głosów na WZ DBPL. Po nabyciu akcji, Bank i DBPL złożą w odpowiednich sądach rejestrowych wnioski o rejestrację podziału.

Podział zostanie przeprowadzany w oparciu o następujące zasady:

- DBPL będzie spółką dzieloną, a Bank spółką przejmującą.
- Kapitał zakładowy DBPL zostanie obniżony o kwotę równą co najmniej całkowitej wartości nominalnej akcji nabytych przez Bank Zachodni WBK S.A. W dniu rejestracji ww. obniżenia kapitału zakładowego wszystkie nabyte przez Bank akcje przestaną istnieć, a DB AG stanie się jedynym akcjonariuszem DBPL.
- W zamian za przeniesienie na Bank Zachodni WBK S.A. biznesu wydzielonego w drodze podziału, DB AG otrzyma określoną liczbę akcji Banku (akcje z podziału) na dzień podziału, obliczoną zgodnie z ustalonym wzorem, który będzie podstawą określenia parytetu w planie podziału. Dniem podziału będzie dzień rejestracji podwyższenia kapitału Banku poprzez emisję akcji z podziału.
- W dniu podziału wydzielony biznes zostanie przeniesiony na Bank, a niewydzielony biznes pozostanie w DBPL. Aktywa i pasywa DBPL zostaną odpowiednio alokowane pomiędzy wydzielony i niewydzielony biznes w oparciu o zasady podziału, określone w umowie transakcyjnej i planie podziału.

Wstępna cena za część wydzieloną wynosi 1 289 799 000 zł. Określono ją w odniesieniu do wymogu kapitałowego dla

wartości ważonych ryzykiem aktywów wydzielonego biznesu (z wyłączeniem akcji DB Securities S.A.), ustalonych na podstawie prognoz finansowych na dzień zbliżony do daty podpisania umowy transakcyjnej. Cena za akcje DB Securities S.A. (ujęta w ww. kwocie) została określona w odniesieniu do wartości aktywów netto spółki.

Zapłata ceny z tytułu transakcji zostanie dokonana częściowo:

- w formie gotówkowej poprzez zapłatę ceny za nabyte akcje (ekwiwalent 20% wstępnej ceny za wydzielony biznes);
- w formie nowo wyemitowanych akcji Banku w ramach podziału reprezentujących około 2,7% kapitału zakładowego Banku (ekwiwalent 80% wstępnej ceny za wydzielony biznes).

Po podpisaniu umowy transakcyjnej ww. wstępna cena nabycia zostanie skorygowana w oparciu o zmiany wartości odpowiednich aktywów i pasywów powstałe między dniem podpisania umowy transakcyjnej a dniem podziału.

Przeprowadzenie transakcji jest uzależnione od uzyskania wymaganych zgód regulacyjnych (m.in. Komisji Nadzoru Finansowego i Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów) oraz podjęcia stosownych Uchwał przez WZ Banku oraz DBPL, podpisania Planu Podziału oraz spełnienia określonych warunków operacyjnych. Zakłada się, że transakcja zostanie zakończona w IV kwartale 2018 r. Migracja systemów IT spodziewana jest natychmiast po zamknięciu transakcji.

Zawarcie umowy nie powoduje przejścia kontroli, ani wywierania znaczącego wpływu na Deutsche Bank Polska S.A., nie rodzi również zobowiązań, które wymagałyby ujawnienia.

▶ Wniesienie aportem spółki BZ WBK F24 S.A. (dawniej BZ WBK Nieruchomości S.A.) do spółki BZ WBK Finanse sp. z o.o.

W dniu 24.11.2017 r. nastąpiła transakcja wniesienia aportem akcji spółki BZ WBK F24 S.A. (poprzednia nazwa spółki BZ WBK Nieruchomości S.A.) do spółki BZ WBK Finanse sp. z o.o. przez Bank BZ WBK S.A. na pokrycie objęcia udziałów przez BZ WBK S.A. spółki pod nazwą BZ WBK Finanse sp. z o.o.

W drugiej połowie roku 2017 r. nastąpiła zmiana modelu biznesowego spółki BZ WBK F24 S.A. Główny profil działalności został skoncentrowany na finansowaniu zakupu samochodów dla konsumentów – spółka została zarejestrowana przez Komisję Nadzoru Finansowego, jako instytucja pożyczkowa.

Tak przekształcona struktura własnościowa pozwoli ograniczyć koszty zarządzania działalnością oraz jest elementem składowym rozszerzenia działalności Grupy Kapitałowej BZ WBK, polegającym na oferowaniu przez spółkę BZ WBK F24 S.A. produktów

finansowych adresowanych do klientów indywidualnych (konsumentów) na rynku tzw. samochodów lekkich.

W dniu 12.01.2018 r. w Krajowym Rejestrze Sądowym zostało zarejestrowane podwyższenie kapitału zakładowego spółki BZ WBK Finanse sp. z o.o. do wysokości 1 630 tys. zł. Kapitał został w całości opłacony.

▶ **Likwidacja spółki AKB Marketing Services sp. z o.o.**

W dniu 28.03.2017 r. nastąpiła likwidacja spółki AKB Marketing Services sp. z o.o. (spółka zależna Santander Consumer Banku S.A.).

Dokonano ostatecznego rozliczenia aktywów i zobowiązań spółki. Wynik na likwidacji w wysokości 3 757 tys. zł został zaprezentowany w skonsolidowanym rachunku zysków i strat w pozycji „Zyski (straty) netto na udziałach w podmiotach powiązanych”.

Spółka AKB Marketing Services sp. z o.o. prowadziła działalność pomocniczą w zakresie usług bankowych. W dniu 20.11.2017 r. nastąpiło wykreślenie spółki AKB Marketing Services sp. z o.o. z Krajowego Rejestru Sądowego.

▶ **Połączenie BZ WBK Leasing S.A. z BZ WBK Lease S.A.**

W dniu 28.02.2017 r. nastąpiło połączenie spółek BZ WBK Leasing S.A. oraz BZ WBK Lease S.A. Połączenie nastąpiło w drodze przejścia przez BZ WBK Leasing S.A. (spółka przejmująca) BZ WBK Lease S.A. (spółka przejmowana). Nastąpiło przeniesienie całego majątku BZ WBK Lease S.A. na BZ WBK Leasing S.A. W związku z połączeniem, BZ WBK Lease S.A. utracił swój byt prawny, natomiast BZ WBK Leasing S.A., jako spółka przejmująca z mocy prawa wstąpił we wszystkie prawa i obowiązki spółki przejmowanej. W efekcie BZ WBK Leasing S.A. kontynuuje działalność prowadzoną dotychczas przez BZ WBK Lease S.A., jak również wstąpił z mocy prawa we wszystkie prawa i obowiązki spółki przejmowanej BZ WBK Lease S.A.

▶ **Rejestracja spółki SC Poland Consumer 16-1 sp. z o.o.**

W dniu 17.05.2016 r. została zarejestrowana spółka zależna Santander Consumer Banku S.A. pod nazwą SC Poland Consumer 16-1 sp. z o.o. Jest to spółka celowa powołana do przeprowadzenia sekurytyzacji części portfela kredytowego, w której udziałowcem jest polska osoba prawna niepowiązana z Grupą. Spółka jest kontrolowana przez Santander Consumer Bank, w związku ze spełnieniem warunków kontroli zawartych w MSSF 10.7.

▶ **Połączenie BZ WBK Towarzystwa Funduszy Inwestycyjnych S.A. z BZ WBK Asset Management S.A.**

Z dniem 31.03.2016 r. nastąpiło połączenie BZ WBK Towarzystwa Funduszy Inwestycyjnych S.A. z BZ WBK Asset Management S.A., w którego wyniku BZ WBK Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A. przejęło BZ WBK Asset Management S.A.

Połączenie spółek nastąpiło poprzez przeniesienie całego majątku BZ WBK Asset Management S.A. (spółki przejmowanej) na BZ WBK Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A. (spółkę przejmującą) za akcje, które BZ WBK Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A. wydało akcjonariuszom spółki przejmowanej. Połączenie spółek nastąpiło z dniem wpisania połączenia do rejestru przedsiębiorców Towarzystwa. Wpis połączenia wywołał skutek wykreślenia BZ WBK Asset Management S.A. z rejestru przedsiębiorców. BZ WBK Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A. wstąpiło z dniem połączenia we wszystkie prawa i obowiązki swojego poprzednika prawnego tj. BZ WBK Asset Management S.A. Połączenie jednostek pod wspólną kontrolą nie ma istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe.

▶ **Transakcja sprzedaży akcji spółki Metrohouse Franchise S.A.**

W dniu 22.01.2016 r. została zrealizowana transakcja sprzedaży wszystkich akcji spółki Metrohouse Franchise S.A. znajdujących się w posiadaniu BZ WBK Inwestycje Sp. z o.o. Tym samym BZ WBK Inwestycje Sp. z o.o. nie jest już akcjonariuszem spółki Metrohouse Franchise S.A.

50. Przejęcie kontroli nad spółkami PSA Finance Polska sp. z o.o. i pośrednio PSA Consumer Finance Polska sp. z o.o.

► Opis transakcji

W dniu 30.09.2016 r. podmiot zależny od Banku Zachodniego WBK S.A. – Santander Consumer Bank S.A. (SCB) i Banque PSA Finance S.A. zawarły umowę, która miała na celu nawiązanie współpracy strategicznej w zakresie finansowania sprzedaży na terenie Polski środków transportu produkowanych przez koncern PSA Peugeot Citroen (PSA), finansowania majątku obrotowego polskiej sieci PSA oraz wspólnej dystrybucji produktów finansowych i bankowych skierowanej do polskich klientów koncernu PSA.

W wyniku powyższej umowy z dniem 1.10.2016 r. Santander Consumer Bank S.A. objął kontrolę nad spółkami PSA Finance Polska sp. z o.o. (PSA Finance Polska) i pośrednio PSA Consumer Finance Polska sp. z o.o. (PSA Consumer Finance Polska).

Objęcie kontroli odbyło się w wyniku nabycia za ostateczną kwotę 58 849 775 zł zapłaconą gotówką, 50% udziałów spółek PSA Finance Polska i pośrednio PSA Consumer Finance Polska, co stanowi udział 50% w ogólnej liczbie głosów na Zgromadzeniu Wspólników spółek. Wartość godziwa przekazanej zapłaty stanowi 50% wartości godziwej spółek ustalonej na podstawie referencyjnej wartości księgowej.

Różnica w wysokości 2 503 tys. zł kwoty zaprezentowanej powyżej w porównaniu do pierwotnie oszacowanej ceny nabycia w kwocie 61 353 tys. zł wynika z ostatecznego rozliczenia transakcji.

Santander Consumer Bank S.A. klasyfikuje spółki PSA Finance Polska oraz PSA Consumer Finance Polska jako jednostki zależne z uwagi na fakt, że posiada zdolność do kierowania ich kluczowymi obszarami mającymi wpływ na osiągnięte przez nie wyniki finansowe (głównie obszar ryzyka oraz finansowania). W efekcie jest udziałowcem, który ponosi większe ryzyko oraz może czerpać większe korzyści z uwagi na konsekwencje podejmowanych decyzji dotyczących działalności finansowej spółek. Z uwagi na fakt, że Bank Zachodni WBK S.A. posiada 60% udziałów w Santander Consumer Bank S.A., który z kolei posiada 50% w PSA Finance Polska, zostały ujawnione udziały niedające kontroli w wysokości 70% kapitału zakładowego oraz liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszy spółek PSA Finance Polska i pośrednio PSA Consumer Finance Polska.

► Umorzenie udziałów w PSA Finance Polska

W dniu 05.04.2017 r. podpisano umowę dotyczącą sprzedaży przez Santander Consumer Bank S.A. 10% udziałów w PSA Finance Polska sp. z o.o. na rzecz tej spółki, w celu ich umorzenia w następstwie uchwały Zgromadzenia Wspólników PSA Finance Polska w sprawie obniżenia kapitału zakładowego PSA Finance Polska w wysokości 30 000 tys. zł i dobrowolnego umorzenia udziałów w spółce w wysokości 12 266 tys. zł. O powyższe

umorzenie została skorygowana pierwotna cena nabycia oraz zapłata.

Zarząd PSA Finance Polska sp. z o.o. nabył udziały własne w celu umorzenia od obu udziałowców w równej części, w wyniku czego nie zmieniła się struktura własnościowa spółki.

► Analiza ujętych aktywów i zobowiązań na dzień połączenia

W roku obrotowym kończącym się 31.12.2017 r. dokonano ostatecznego rozliczenia przejęcia kontroli nad spółkami PSA Finance Polska i PSA Consumer Finance Polska.

Poniższa tabela przedstawia wartość godziwą aktywów i zobowiązań przejętych przez Santander Consumer Bank.

na dzień 31.12.2017

PSA Finance sp. z o.o.

PSA Consumer Finance sp. z o.o.

AKTYWA

Gotówka i operacje z bankami centralnymi	1	5
Należności od banków	317	33
Należności od klientów	735 482	141
Wartości niematerialne	66	3
Rzeczowy majątek trwały	2 027	–
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego netto	35 386	1
Pozostałe aktywa	11 828	13
Aktywa razem	785 107	196

ZOBOWIĄZANIA

Zobowiązania wobec banków	(476 864)	–
Zobowiązania wobec klientów	(96 731)	–
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego	(6 060)	–
Pozostałe zobowiązania	(87 948)	–
Zobowiązania razem	(667 603)	–

Wartość godziwa zidentyfikowanych aktywów netto**117 504****196**

W procesie analizy przejętych aktywów i zobowiązań nie zostały zidentyfikowane wartości niematerialne ani zobowiązania

warunkowe, które spełniały kryteria ujęcia, jako pozycje bilansowe.

► Udziały niedające kontroli

W wyniku objęcia kontroli przez Bank Zachodni WBK S.A. ujawnione zostały udziały niedające kontroli reprezentujące pośrednio udział 70% kapitału zakładowego oraz liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszy spółek PSA Finance Polska i pośrednio PSA Consumer Finance Polska. Wynikają one z rozpoznania udziałów niekontrolujących zarówno na poziomie spółek przejmowanych, jak i na poziomie udziałowców Santander Consumer Bank. Wartość księgową powyższych

udziałów wyznaczona została metodą proporcjonalnego udziału w zidentyfikowanych aktywach netto i wyniosła 82 390 tys. zł.

Wartość firmy powstała na dzień ostatecznego rozliczenia ceny zakupu i reprezentuje nadwyżkę udziałów niedających kontroli (70%) oraz przekazanej zapłaty nad wartością bilansową zidentyfikowanych aktywów netto.

► Wyliczenie wartości firmy

Dane zaprezentowane w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za rok 2017 są inne niż w sprawozdaniu za 2016 rok za sprawą ostatecznego rozliczenia transakcji.

na dzień: 31.12.2017

Wartość firmy	
Przekazana zapłata	58 850
Udziały niedające kontroli	82 390
Minus: wartość godziwa zidentyfikowanych aktywów netto	(117 700)
Razem	23 540

Wartość firmy powstała na dzień połączenia wyniku z możliwością osiągnięcia dodatkowych korzyści z tytułu przewidywanych synergii, wzrostu przychodów oraz uzyskanego udziału w rynku. Korzyści te nie zostały ujęte odrębnie od wartości firmy, ponieważ nie spełniły warunków ujęcia ich, jako aktywa niematerialne.

Nie odliczono powstałej z połączenia wartości firmy dla celów podatkowych.

51. Świadczenia na rzecz pracowników

Świadczenia pracownicze obejmują następujące kategorie:

▶ Świadczenia krótkoterminowe (wynagrodzenia i składki, płatne urlopy wypoczynkowe, wypłaty z zysku i premie, świadczenia niepieniężne przekazywane nieodpłatnie lub subsydiowane). Wartość krótkoterminowych świadczeń pracowniczych jest niezdyktowana,

▶ Świadczenia po okresie zatrudnienia (odprawy emerytalne i podobne świadczenia, ubezpieczenia na życie lub opieka medyczna po okresie zatrudnienia).

W obrębie wymienionych kategorii podmioty Grupy BZ WBK tworzą następujące rodzaje rezerw:

▶ Rezerwa na niewykorzystane urlopy wypoczynkowe

Zobowiązanie z tytułu niewykorzystanych urlopów jest wyceniane w kwocie oczekiwanej do zapłaty (na podstawie bieżących zarobków) bez uwzględnienia dyktowania.

▶ Rezerwa na premie pracownicze

Zobowiązanie z tytułu przyjętego systemu premiowego w stosunku do zysku jest wyceniane w kwocie prawdopodobnej wypłaty bez uwzględnienia dyktowania.

▶ Rezerwa na odprawy emerytalne

Na mocy postanowień wewnętrznych regulacji dotyczących wynagrodzenia, pracownikom Banku przysługują określone świadczenia z innych tytułów niż wynagrodzenie o pracę:

- a) Odprawy emerytalne,
- b) Odprawy rentowe.

Wartość bieżąca tych zobowiązań jest ustalana przez niezależnego aktuarium za pomocą metody prognozowanych uprawnień jednostkowych.

Wysokość odpraw emerytalnych i rentowych oraz pośmiertnych jest uzależniona od stażu pracy oraz wysokości otrzymywanego przez pracownika wynagrodzenia. Przewidywana kwota odpraw jest prezentowana w przewidywanej wartości bieżącej, uwzględniającej dyktando finansowe, prawdopodobieństwo osiągnięcia przez daną osobę wieku emerytalnego, bądź momentu, w którym może nastąpić zgon. Dyktando finansowe jest ustalane na podstawie aktualnych na dzień bilansowy rynkowych stóp zwrotu z obligacji skarbowych. Prawdopodobieństwo dotrwania danej osoby odpowiednio do wieku emerytalnego bądź momentu, w którym może nastąpić zgon, jest ustalane metodą ryzyk współzawodniczących („Multiple Decrement Model”), gdzie pod uwagę bierze się następujące ryzyka: możliwość odejścia z pracy, ryzyko całkowitej niezdolności do pracy oraz ryzyko śmierci.

Programy określonych świadczeń narażają Grupę na ryzyko aktuarialne, obejmujące:

- ryzyko stopy procentowej – spadek rynkowych stóp zwrotu z obligacji skarbowych spowoduje zwiększenie zobowiązań wynikających z programu określonych świadczeń,

- ryzyko wynagrodzeń – wzrost wynagrodzeń pracowników Banku spowoduje wzrost zobowiązań wynikających z programu określonych świadczeń,
- ryzyko mobilności pracowników – zmiany oczekiwanego wskaźnika rotacji pracowników,
- ryzyko długowieczności – zwiększenie oczekiwanej długości trwania życia pracowników Banku spowoduje wzrost zobowiązań wynikających z programu określonych świadczeń.

Do głównych założeń, przyjętych przez niezależnego aktuarium na dzień 31.12.2017 r. należą:

- stopa procentowa do dyktowania przyszłych świadczeń w wysokości 3,3% (na dzień 31.12.2016 r. – 3,6%),
- długookresowa roczna stopa wzrostu wynagrodzeń na poziomie 2,0% (na dzień 31.12.2016 r. – 2,0%),
- prawdopodobieństwo odejść pracowników obliczone na podstawie historycznych danych dotyczących rotacji zatrudnienia w Grupie Banku Zachodniego WBK,
- umieralność przyjęta zgodnie z Tablicami Trwania Życia dla mężczyzn i kobiet, publikowanymi przez GUS, odpowiednio skorygowana na podstawie historycznych danych Banku.

► Uzgodnienie wartości bieżącej zobowiązań z tytułu programów określonych świadczeń

Tabela poniżej przedstawia uzgodnienie bilansu otwarcia z bilansem zamknięcia wartości bieżącej zobowiązań z tytułu programów określonych świadczeń.

	31.12.2017	31.12.2016
Stan na początek okresu	60 397	63 209
Rezerwa nabyta w wyniku objęcia kontroli	–	747
Koszty bieżącego zatrudnienia	308	1 073
Koszty z tytułu odsetek	2 611	2 228
(Zyski) i straty aktuarialne	9 410	(6 860)
Stan na koniec okresu	72 726	60 397

► Analiza wrażliwości

Poniższa tabela pokazuje, jaki wpływ na zobowiązania z tytułu programów określonych świadczeń miałyby zmiany w kluczowych

założeniach aktuarialnych o 1 punkt procentowy na dzień 31.12.2017 r.

Zobowiązania z tytułu programów określonych świadczeń	Wzrost o 1 punkt procentowy	Spadek o 1 punkt procentowy
Stopa dyskontowa	9,00%	-9,78%
Stopa wzrostu wynagrodzeń	-9,91%	7,04%

Poniższa tabela pokazuje, jaki wpływ na zobowiązania z tytułu programów określonych świadczeń miałyby zmiany w kluczowych

założeniach aktuarialnych o 1 punkt procentowy na dzień 31.12.2016 r.

Zobowiązania z tytułu programów określonych świadczeń	Wzrost o 1 punkt procentowy	Spadek o 1 punkt procentowy
Stopa dyskontowa	10,86%	-11,94%
Stopa wzrostu wynagrodzeń	-12,10%	9,51%

► Pozostałe rezerwy pracownicze

Obejmują one rezerwy z tytułu płatności na Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych i odprawy pieniężne oraz rezerwę na godziny nadliczbowe oraz szkolenia. Zobowiązania

te wyceniane są w kwocie oczekiwanej do zapłaty bez uwzględnienia dyskontowania.

Stany wymienionych rodzajów rezerw prezentuje poniższa tabela:

Tytuł rezerwy	31.12.2017	31.12.2016
Rezerwa na niewykorzystane urlopy wypoczynkowe	58 392	63 948
Rezerwa na premie pracownicze	257 986	237 745
Rezerwa na odprawy emerytalne	72 726	60 397
Pozostałe rezerwy pracownicze	18 618	13 869
Razem	407 722	375 959

Szczegółowo ruchy na rezerwach pracowniczych zostały zaprezentowane w nocie 36.

52. Program motywacyjny w formie akcji

Piąta edycja programu motywacyjnego została zrealizowana z dniem 30.06.2017 r. Spełnienie przesłanek zostało zrealizowane na poziomie 63% dla uczestników programu mających istotny wpływ na profil ryzyka Grupy oraz na poziomie 67% dla uczestników programu niemających istotnego wpływu na profil ryzyka Grupy. Realizacja planu poprzez emisję nowych akcji i ich alokację na indywidualne rachunki uprawionych została przeprowadzona w trzecim kwartale 2017 roku.

W dniu 17.05.2017 r. Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy Banku Zachodniego WBK S.A. wprowadziło 3-letni Program Motywacyjny VI, którego uczestnikami są pracownicy Grupy Banku Zachodniego WBK S.A. (w tym Członkowie Zarządu Banku) w łącznej liczbie nie większej niż 250 osób. W dniu 26.06.2017 Rada Nadzorcza zaakceptowała listę indywidualnych uczestników programu („data przyznania uprawnień”).

Prawo do nabycia akcji będzie oceniane z dwóch perspektyw, osobno dla każdego roku funkcjonowania programu oraz w ujęciu skumulowanym po okresie 3 lat.

W każdym poszczególnym roku będzie oceniana możliwość nabycia nagrody rocznej w wysokości nieprzekraczającej jednej trzeciej nagrody łącznej. Uprawnieni szóstej edycji nabywają prawo do nabycia nagrody rocznej od 25% do 100% według liniowej skali w zależności od wzrostu zysku netto i wzrostu wskaźnika RORWA. Przedział wzrostu zysku netto wynosi od „poziomu dolnego” ustalonego jako 80% założonego poziomu realizacji w 2017 roku do „poziomu górnego” nominalnego wzrostu na poziomie 17,8% dla pierwszego roku trwania programu oraz od „poziomu dolnego” ustalonego jako 80% założonego poziomu realizacji w latach 2018 i 2019 do „poziomu górnego” nominalnego wzrostu na poziomie 13,4% dla drugiego i trzeciego roku trwania programu. Przedział wzrostu wskaźnika RORWA wynosi od „poziomu dolnego” ustalonego jako 80% założonego poziomu realizacji w 2017 roku do „poziomu górnego” nominalnego wzrostu na poziomie 2,24% dla pierwszego roku trwania programu, od „poziomu dolnego” ustalonego jako

80% założonego poziomu realizacji w 2018 roku do „poziomu górnego” nominalnego wzrostu na poziomie 2,37% dla drugiego roku trwania programu oraz od „poziomu dolnego” ustalonego jako 80% założonego poziomu realizacji w 2019 roku do „poziomu górnego” nominalnego wzrostu na poziomie 2,5% dla trzeciego roku trwania programu.

Dodatkowo brane będą pod uwagę jakościowe przesłanki programu – uczestnicy otrzymają uprawnienia do nagrody rocznej w zależności od poziomu satysfakcji klienta zewnętrznego oraz wyników badania zaangażowania pracowników (klienta wewnętrznego). Poziom satysfakcji klienta będzie spełniony, gdy w grupie porównawczej Bank znajdzie się na miejscu drugim dla pierwszego i drugiego roku trwania programu oraz miejscu pierwszym dla trzeciego roku trwania programu. Wyniki badania zaangażowania nie będą niższe niż 50% dla pierwszego roku trwania programu, 60% dla drugiego roku trwania programu oraz 70% dla trzeciego roku trwania programu.

Ponadto, po okresie 3 lat zostanie dokonana ocena możliwości nabycia nagrody łącznej. Uprawnieni nabywają prawo do nabycia od 25% do 100% według liniowej skali w zależności od średniorocznego skumulowanego wzrostu zysku netto w okresie 3 lat wynoszącego od 11,7% do 15% oraz od średniej wartości wskaźnika RORWA w okresie 3 lat wynoszącego od 1,9% do 2,38%. Jeżeli liczba akcji wynikająca z oceny skumulowanej będzie wyższa niż suma nagród rocznych nabytych w okresie trzyletnim, uczestnikom zostaną przydzielone dodatkowe akcje do liczby wynikającej z oceny skumulowanej.

Do wyceny planu wykorzystano model Black’a-Scholes’a na dzień przyznania praw. Oczekiwana zmienność wartości akcji została oparta na historycznej zmienności cen akcji z okresu 160 sesji poprzedzających datę przyznania praw. Poniższa tabela przedstawia szczegółowe założenia użyte dla potrzeb określenia wartości godziwej wynikającej z przyjętego modelu wyceny.

Prawa przyznane w roku 2017:

	2017
Liczba praw do akcji	131 262
Cena akcji w zł	350,00
Cena wykonania w zł	10
Okres nabywania praw	3 lata
Oczekiwana zmienność cen akcji	30,07%
Okres trwania planu	3 lata
Stopa dyskontowa – stopa wolna od ryzyka	2,12%
Wartość godziwa 1 prawa do akcji	323,36 zł
Stopa dywidendy	1,71%

Poniższa tabela podsumowuje zmiany w planie:

	12 miesięcy 2017 Liczba praw	12 miesięcy 2016 Liczba praw
Stan na dzień 1 stycznia	157 254	168 784
Przyznane	131 912	–
Wykonane	(100 233)	–
Utracone	(3 958)	(11 530)
Wygasłe	(55 176)	–
Stan na dzień 31 grudnia	129 799	157 254
Uprawnione do wykonania na dzień 31 grudnia	–	–

Prawa wygasłe zaprezentowane w tabeli dla 12 miesięcy 2017 roku wynikają z niższego poziomu realizacji Programu Motywacyjnego V.

Koszty szóstej edycji programu motywacyjnego płatnego w formie akcji ujęte w rachunku zysków i strat w okresie 12 miesięcy 2017 roku wynosi 7 173 tys. zł.

Dla praw pozostających do wykonania na dzień 31.12.2017 r. i 2016 r. pozostały okres do wykonania wynosi w przybliżeniu odpowiednio 2,5 i 0,5 roku.

Poniższa tabela przedstawia informacje na temat liczby warunkowych praw do akcji przyznanych Członkom Zarządu BZ WBK w ramach Programu Motywacyjnego V oraz rozpoczętego w 2017 roku Programu Motywacyjnego VI.

Liczba sztuk	2017	2016
Stan na dzień 1 stycznia	17 671	17 918
Przyznane	35 687	1 253
Wygasłe	(6 053)	–
Wykonane	(10 541)	–
Rezygnacja z pełnionej funkcji	(2 094)	(1 500)
Stan na dzień 31 grudnia	34 670	17 671

Poniższa tabela przedstawia informacje na temat liczby warunkowych praw do akcji przyznanych kluczowej kadrze kierowniczej Grupy BZ WBK.

Liczba sztuk	2017	2016
Stan na dzień 1 stycznia	31 415	30 350
Przyznane	44 134	1 065
Wygasłe	(9 484)	–
Wykonane	(19 616)	–
Rezygnacja z pełnionej funkcji	(5 255)	–
Stan na dzień 31 grudnia	41 194	31 415

53. Dywidenda na akcję

Na dzień publikacji niniejszego raportu, Zarząd Banku Zachodniego WBK S.A. nie zakończył analizy w zakresie rekomendacji wypłaty dywidendy za rok 2017.

Na dywidendę dla akcjonariuszy przeznaczono kwotę 535 866 tys. zł z niepodzielonego zysku netto Banku za rok 2014 oraz za rok 2015.

W dniu 17.05.2017 r. Zwyczajne Walne Zgromadzenie Banku Zachodniego WBK S.A. podjęło Uchwałę w sprawie wypłaty dywidendy.

Wartość dywidendy przypadającej na 1 akcję wyniosła 5,40 zł.

54. Zdarzenia, które wystąpiły po dacie zakończenia okresu sprawozdawczego

► Emisja obligacji własnych Banku Zachodniego WBK S.A.

Zarząd Banku Zachodniego WBK S.A. przekazał informację, iż w dniu 7.02.2018 r. podjął uchwałę wyrażającą zgodę na wyemitowanie przez Bank obligacji podporządkowanych o łącznej wartości nominalnej nie wyższej niż 1 000 000 tys. zł, które po uzyskaniu zgody Komisji Nadzoru Finansowego zostaną zaliczone do instrumentów Tier II Banku.

Oferta Obligacji będzie prowadzona wyłącznie na terytorium Polski. Obligacje mogą zostać wyemitowane w jednej albo kilku seriach. Bank planuje przeprowadzenie emisji w terminie do dnia 30.06.2018 r. Szczegółowe warunki emisji zostaną ustalone w późniejszym terminie.

Podpisy wszystkich Członków Zarządu

Data	Imię i nazwisko	Stanowisko/Funkcja	Podpis
12.02.2018	Michał Gajewski	Prezes Zarządu	
12.02.2018	Andrzej Burliga	Wiceprezes Zarządu	
12.02.2018	Michael McCarthy	Wiceprezes Zarządu	
12.02.2018	Juan de Porras Aguirre	Wiceprezes Zarządu	
12.02.2018	Mirosław Skiba	Wiceprezes Zarządu	
12.02.2018	Feliks Szyszkowiak	Wiceprezes Zarządu	
12.02.2018	Artur Chodacki	Członek Zarządu	
12.02.2018	Carlos Polaino Izquierdo	Członek Zarządu	
12.02.2018	Marcin Prell	Członek Zarządu	
12.02.2018	Arkadiusz Przybył	Członek Zarządu	
12.02.2018	Maciej Reluga	Członek Zarządu	
12.02.2018	Dorota Strojowska	Członek Zarządu	

Podpis osoby, której powierzono prowadzenie ksiąg rachunkowych

Data	Imię i nazwisko	Stanowisko/Funkcja	Podpis
12.02.2018	Wojciech Skalski	Dyrektor Obszaru Rachunkowości Finansowej	